XVI. évfolyam 1. szám

Budapest, 1938. január 8.

344

1963

ÚJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

A konciliáns miniszter

A belügyminiszter leirata a főváros 1938-as költségvetésének összeállítása tárgyában a városházán és a várospolitikai élet minden frontján, ha nem is örömet, de megnyugvást keltett. Végre egy belügyminiszter, aki nem a hódítók hangján beszél a fővárossal, végre egy leirat, amely azt mondja Budapest-gyarmatnak, hogy saját maga határozza meg azokat a medicinákat, amelyek révén gyógyulását remélli! Széll József új érát kezdeményezett a belügyminisztériumban, megszüntette a főváros kiskorúságát, visszaadta a fővárosnak önrendelkezési jogát, amelyet eddig szisztematikusan elkoboztak.

A megbékélés ünnepi asztalán azonban igen sovány vacsorát tálalt a székesfőváros közönsége számára önagyméltósága, aki közismert igazságosságát és vitathatatlan tárgyilagosságát a bírói székből hozta magával mai magas pozíciójába. Mindenesetre vérszegény áldozat az a három és fél millió pengő, amellyel a kegyelmes úr a főváros ezévi költségvetési hiányát kisebbíteni hajlandó.

Teljesen egyoldalú és önkényes a főváros rendőrségi hozzájárulási hátralékának tizenöt millió pengőben való megszabása is. Hozzájárult-e az államrendőrség fenntartásához valaha is a közgyülés határozatával a főváros? Nem! Semmi módon nem lehetséges tehát ismét egyoldalú hatalmi parancscsal ráoktrojálni a fővárosra ezeknek a hátralékoknak a fizetését akkor, amikor a hozzájárulás ténye és számszerűsége ellen az önkormányzat minden fóruma állandóan és erélyesen tiltakozott.

De még ha — megengedve, de el nem ismerve — fenn is áll ez a tizenöt milliós rendőrségi hozzájárulás, mi van azokkal a hátralékokkal, amelyeket esztendőkön keresztül kimutatott a pénzügyi ügyosztály a főváros javára az államkincstár részéről? Ebben a vonatkozásban tiszta vizet kell önteni a pohárba, annál is inkább, mert ellentmondó nyilatkozatok vannak a tekintetben, hogy a kormányzat egyáltalában tartozik-e a fővárosnak. Tiszta vizet kérünk önteni a pohárba! Nem lehet egyszerűen elővenni a szpongyát és letörölni az államkincstár tartozásait, viszont fenntartani az államrendőrségi hozzájárulás elmaradt annuitásait. Ez nem politikai kérdés, ez számszerűség kérdése! Nem lehet jótékony nagybácsit játszani, amikor a nagybácsi tartásdíját a tékozlónak kikiáltott unokaöccs fedezi. Csak az összes homályos problémák kitisztázása hozhatja meg végre a kormányzat és a főváros közötti jóviszony teljes helyreállitását.

Ki tudunk-e bontakozni a deficitmentes háztartás nyugodt mezejére?

Petrovácz Gyula nyilatkozata a főváros költségvetését átdolgozni rendelő belügyminiszteri intézkedésről

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A várospolitikai élet karácsonyi csendjében a meglepetés erejével hatott *Széll* belügyminiszter leirata a főváros 1938-ik évi költségvetésének deficitjéről. A miniszteri leirat szükségesnek tartja, hogy a főváros közönsége ezévi költségvetését *újból átdolgozza.* A pénzügyminiszterrel egyetértően azt a nézetét fejezi ki a belügyminiszter, hogy *a pénzügyi egyensúly megteremtésére szigorúan takarékos és előrelátó gazdálkodás mellett a kormány részéről elvállalt áldozatok révén megvan a lehetőség, különös tekintettel a közüzemek erőteljes fejlődésében jelentkező erőtartalékoknak felhasználási lehetőségére.*

Ily körülmények között a főváros törvényhatósági bizottsága rövid időn belül *újból foglalkozni fog* az ezévi költségvetéssel. Előzőleg a pénzügyi bizottság kebelében alakított tizenkettes takarékossági bizottság teszi meg a polgármester által készítendő előterjesztésre javaslatait, ezután a pénzügyi bizottság, majd a közgyűlés elé kerül az átdolgozott költségvetés és a belügyminiszteri leirat. A takarékossági bizottságnak a Keresztény Községi Párt részéről *Csilléry* András dr., *Lázár* Ferenc dr., *Müller* Antal és *Petrovácz* Gyula a tagjai. A belügyminiszteri leirat folyományaképen előállott várospolitikai helyzetről

Petrovácz Gyula

a Keresztény Községi Párt vezető tagja a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A költségvetés jóváhagyása tekintetében

a belügyminiszter egy eddig szokatlan, de minden alkotmányos érzésű ember által elismeréssel és örömmel fogadott rendelkezést

adott ki, amikor nem a belügyminiszteri kék ceruzával állította helyre a költségvetési egyensúlyt, hanem ezt a munkát az önkormányzatra bízta, azzal a helyes indokolással, hogy

a főváros törvényhatósági bizottsága van csak abban a helyzetben, hogy költségvetési tapasztalatai alapján a szükségletek kielégítésének sorrendjét és mérvét maga állapítsa meg és az autonómia hivatott a pénzügyi gazdálkodás programját és keretét is megszabni.

Ez a *korrekt és helyes felfogás* mindenesetre módot ad az autonómia által kiküldött tizenkettes takarékossági bizottságnak arra, hogy minden erejét megfeszítse és ha ez egyáltalában lehetséges: a főváros *háztartási egyensúlyát áldozatok árán is biztosítsa!*

— De amilyen elismerésre méltó a belügyminiszter intézkedésének ez a része — folytatta nyilatkozatát *Petrovácz* Gyula — annyira

lehangoló az a körülmény, hogy az állam a háztartási egyensúly helyreállítására a forgalmi adókból a főváros eddigi részesedésén felül csupán három és félmillió pengő részesedéskiegészítést engedélyez, ami semmiféle arányban nincsen a fővárostól elvont adó-jövedelmekhez viszonyítva.

Ugyanolyan *fájdalmas az a rendelkezés* is, hogy az államrendőrségi hozzájárulást *csupán egy millió pengőre* szállítja le a főváros részére, viszont a multban be nem fizetett rendőrségi hozzájárulást nem engedi el, hanem *azt tizenöt millió pengőben állapítva meg,* ennek törlesztését harminc évi ötszázezer pengős részletekben kívánja megkapni. Effektíve tehát a belügyminiszter által 17—18 millió pengőben megállapított fedezetlen háztartási hiányból mindössze négy millió pengőt vállal az állam magára, a többi 13—15 millió pengő fedezetét a főváros bevételeinek fokozásából és kiadásainak redukálásából várja el.

— Attól tartok, hogy így a takarékossági bizottság sem fog teljesen deficitmentes új kölségvetést produkálni tudni, ennek következtében a törvényhatósági bizottság nem lesz abban a helyzetben, hogy a belügyi leirat várakozásának e tekintetben megfeleljen.

— A takarékossági bizottság számára *három út áll rendelkezésre* a költségvetési egyensúly helyreállítását illetően. *Az első* az 1937. évi bevételeknek most már pontos ismeretével a költségvetés bevételi rovatának helyesbítése, mert hiszen a költségvetés összeállításakor a bevételek alakulása még nem volt ismeretes, viszont most már a bevételek kedvezőbb alakulása kimutatható és jogos támpontot adhat a bevételi rovatnak reális alapon való emelésére. *A második út* a kiadási rovaton azoknak a tételeknek a költségvetésből való kiemelése, amelyek hosszabb időre szóló beruházást tartalmaznak, amelyeket nem is helyes tehát egy költségvetési év terhére írni. Ezeket a fennálló kölcsönök terhére kell átkönyvelni és így a kiadási rovatot tehermentesíteni.

— *A harmadik* út az üzemeknek a háztartási költségekhez való hozzájárulásának a nagyobb kimunkálása: mert feltétlenül szükséges, hogy *a terhek viselésében az üzemekben fekvő nagy közvagyon intenzívebben vegyen részt.*

Arra gondolni sem szabad, hogy a költségvetést csontvázzá faragjuk le, mert bebizonyosodott, hogy az ipar és kereskedelem elsorvasztása a bevételi oldalon okoz csaknem ugyanakkora kiesést, mint amekkora megtakarítást a kiadási oldalon a közmunkák redukálása okoz.

— Miután azonban világos — fejezte be általános érdeklődésre számottartó nyiatkozatát *Petrovácz* Gyula — hogy sem a drágaságnak a költségvetésre gyakorolt hatását eliminálni nem lehet, sem a kölcsönök kamatainak és törlesztésének mértékét leszállítani nem lehet: kétséges, hogy a *tervezett három út közül ki tudunk-e bontakozni a deficitmentes háztartás nyugodt mezőjére.*

Ha pedig nem, akkor újabb tárgyalásra lesz szükség és a belügyi kormánynak eddigi konciliáns hajlandóságát kell addig a mértékig fokozni, amedlig már takarékossági rendszabályokkal elmenni nem lehet!

Ex Bibl. Civ. Budapestiensis

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!

MUSICA

zongoragyár szenzációs uj tipusu

KIS PIANINOJA

mindössze 96 cm. magas!

A modern lakás hangszere!

7 oktáv, teljes hangerősség.

Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest

Rendkivüli fizetési könnyitések!

Tekintse meg kirakatunkat!

Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

A Szent István-esztendő kertészeti programja

Irta: Morbitzer Dezső
m. kir. gazdasági tanácsos, a fővárosi kertészet igazgatója

Az Eucharisztikus Kongresszus és a Szent István-ünnepségek a székesfőváros kertészetét is nagyobb feladatok elé állítják. A hivatalos díszítések, a ligetek, sétányok kiültetése és Budapest virággal díszítése nagyobb előkészületeket igényel. Főként azokon a helyeken, ahol a kongresszus főbb ünnepségeit tartják, elsősorban a templomok körül fokozzuk a kiültetéseket. A székesfőváros erre felkészült és remélem, hogy sikerül főként a külföldről várható vendégeink előtt Budapest virágos szépségeit is maradandó emlékül bemutatni.

Némely munkával pl. az új Horthy Miklós-híd és a nemrégen kibővitett Margit-híd pesti és budai feljáról körül létesülő, illetve újra épitendő sétányok befejezésével sietnünk kell, hogy májusig készen legyünk. A Hősök-terén folyó nagyszabású útépitési munka befejezése után, ott is elkezdjük a tér kertészeti rendezését. Mi is szeretnénk, ha a tél enyhe lenne, hogy fennakadás nélkül tudnánk dolgozni.

Az 1938-as munkatervünk szerint elkezdjük a Városmajor belső részének kertészeti rendezését. Ez is nagyobb arányú munka lesz. Ott, a meglévő helyzet miatt, sok nehézséget kell leküzdenünk. Elsősorban a major évtizedes fáit kerüljük ki és a fasorokat, amit a tervezésénél figyelembe vettünk. De figyelemmel kell lennünk a majoron végighúzódó beboltozott Ördögárokra is. A major széle kertészetileg már rendezett. Uj munkánk lesz a Pálffy-tér, a Lenke-tér, az óbudai kiscelli kastély környékének, a gróf Haller-utca és Mester-utca keresztezésénél épült középferencvárosi plébánia-templom körüli tér és a Szent László-tér egy részének kertészeti rendezése, ahol új sétányokat létesítünk. Folytatólagos munkánk, a Gellérthegy déli oldalán létesült kert bővítése a hegy felső része felé és megszüntetett tabáni temető helyére tervezett kert befejezése lesz.

Az új utcaépítésekkel kapcsolatban is sok dolgunk lesz. A tervek szerint húsz utcát fásítunk, amihez mintegy 4200 drb sorfa szükséges. Ez a mennyiség a népligeti faiskolánkban készen van.

Remélem, hogy lelkes munkatársaimmal ezt a nagyszabású munkatervet akadály nélkül elvégezzük, amivel Budapest új sétányokkal és fasorokkal lesz gazdagabb.

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (katauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,

Jobbágy-féle

barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.

Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körut 18.
Telefon: 13-33-94.
Levélcim: Budapest 72. Postafiók: 61

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

—Vége a karácsonyi várospolitikai szünetnek — kedves szerkesztő barátom! Ujra megkezdődik a bizottságok ülésezése, sőt január második felében közgyülésre ül össze a törvényhatósági bizottság is. A várospolitika hangulata nyugodtnak és komolynak mondható, az újévi köszöntő beszédekben nem volt semmiféle fullánk, úgylátszik, minden vonalon enyhült a feszültség. Azt is megállapithatom, hogy a közeljövő nagy várospolitikai problémáiban nincsen semmi különösebb gyujtó anyag. A belügyminisztérium költségvetési leiratára adandó válaszában, illetőleg a folyó esztendei költségvetés átdolgozására vonatkozó polgármesteri előterjesztés közgyülési tárgyalásában egységes, fegyelmezett lesz a Tisztelt Közgyülés.

— Igy is van rendjén! Ki hol töltötte a karácsonyi ünnepeket?

— Általában: itthon. A pártvezérek közül Ernszt Sándor és Csilléry András voltak rövid ideig távol; Ernszt Rómába utazott, Csilléry pedig vidéken lakó menyecske-leányát kereste fel néhány napra. A főpolgármester egy napot töltött mindössze az ünnepek alatt kenesei villájában, a polgármester pedig néhány napi vakációra ment, amit részben Kenesén, részben Visegrádon, de legnagyobbrészt itthon töltött el.

— Mi volt Kenesén?

— Lent voltak Szendyék egy-két napig, ifj. Szendy Károly és felesége és az új asszony szülei társaságában. A polgármester nagyon jól érezte magát a kellemes téli időben odalent, sokat fakutyázott, sőt még jég-futballra is sor került. Kovácsházy tanácsnok, aki szintén old boy a sportban, nagy papirlabdát fabrikált és olyan parázs futballmérkőzés támadt a jégen közte és a polgármester között, mintha harminc évvel fiatalabbak lettek volna mind a ketten.

— Igaz-e Kovácsházy balesete?

— Annyira igaz, hogy majdnem tragikusan végződött! Kovácsházy fakutyázni ment, a jégszánkó rianásba került és süllyedni kezdett. Kovácsházy azonban, aki nemcsak testi erőért, hanem lélekjelenlétért sem megy a szomszédba, rögtön átlátta a veszélyes helyzetet, hátára feküdt a repedező jégen és addig kormányozta magát fekvő helyzetben a kezében maradt botokkal a part irányába, amig megfelelő távolságra: azaz a szilárd jégre került. Tekintettel arra, hogy ahol a baleset történt — többszáz méternyire a parttól — már jó nyolc—tiz méter mély a Balaton, Kovácsházy könnyen a jég alá kerülhetett volna, különösen akkor, ha nem bőrmellény, hanem a nehéz télikabát van rajta. Kovácsházy makkegészséges szervezetét mi sem bizonyitja jobban, hogy még csak nátha sem keletkezett a balesetből, néhány pohár forralt bor fejezte be kedélyesen a szó szoros értelmében a halál torkából való menekülését.

— Szerencsés fiú Kovácsházy!

— De még mennyire szerencsés! A szilveszteri tombola-kvinternót: egy üveg pezsgőt virágkosárban Kovácsházy nyerte el. Kovácsházy gáláns gavallérsággal nyujtotta át a legszebb kenesei üdülő bakfisnak: Szabóky Jucinak, Lukácsy főjegyző bájos tizenhét éves nevelt leányának. A pezsgőt természetesen kivette a kosárból, meg is itta, ezt Budapesten egy doboz-zserbó pótolta. Megjegyzem, hogy reggel öt órakor még vidáman táncoltak a kenesei szilveszteren és Hoffmann igazgató dicséretére azt is közlöm, hogy ez alkalommal az ellátás ellen sem volt semmi komoly kifogás.

—Nagyon helyes! Ki volt még távol Budapesttől az ünnepek alatt?

— Király tanácsnok töltött néhány napot a Kékesen. Ugy volt, hogy Farkas Ákosék a Mátrába mennek szilveszterezni, de az elnöki ügyosztály népszerű tanácsnokát ügyosztályának évvégi fontos dolgai Budapesten tartották. Feigler Károlyék, akik karácsony és újesztendő között mindig le szoktak ruccanni Keszthelyre, ezidén itthon maradtak, mert kisfiúk influenzás. Az üzemigazgatók közül Baitz József őméltóságáék voltak távol az ünnepek alatt a fővárostól: San Remóba utaztak.

— Azt mondotta, bizottsági tag úr, hogy sok az évvégi munka az elnöki ügyosztályban. Talán a be nem töltött főjegyzői állással kapcsolatos ez a sok munka?

— Sajnos: egyelőre nem. Annyi a poszibilis jelölt erre az egyetlen állásra (hogy neveket is említsünk: Markovich Aadár, vitéz Bárány László és Kállay Albert), hogy nem töltenek be főjegyzői állást, amig egyszerre legalább — hármat nem tölthetnek be. Várnak tehát néhány nyugdijazásra, főképen az elöljárói karban. Azonban az elöljáró urak közül azok, akik régen megértek arra, hogy mint aktiv tagok vegyenek részt a nyugdijas tanácsnokok szokásos évi kenesei összejövetelein, sajnos, egyelőre nem akarnak nyugdijba menni.

— Elég baj, bizony! Miért tartotta pénteken a második emeleti tanácskozó teremben ülését a pénzügyi bizottság?

— Mert ha az első emeleti tanácsteremben tartotta volna, könnyen rájuk szakadhatott volna a mennyezet! Az első emeleti tanácsterem javitása különben Veronács mester erélyes felügyelete alatt gyorsan halad előre, de még igy is eltart legalább egy hónapig, amig kicserélik a több, mint száz év alatt alaposan elkorhadt mennyezeti gerendákat. Addig természetszerűen nem lehet ülést tartani a teremben.

— Mit tud kedves bizottsági tag úr Remetéék balesetéről?

— Remete Viktor főjegyzőt, a magasépitési ügyosztály általános szimpátiának örvendő jogi vezetőjét és feleségét majdnem végzetessé váló baleset érte. A Margit körúton elütötte őket a hetes autóbusz. A főjegyző úr bordáját törte, felesége pedig a karját. Mindketten az Uj Szent János-kórházban fekszenek, hetekbe telik, amig talpra állnak.

— Majd küldünk virágot nekik! Házasság?

— Wossala tanácsnok Judit leányát vezette újév reggelén a máriaremetei búcsújáró hely kegyúri templomában oltár elé Légrády Ottó dr., a Pesti Hirlap főszerkesztője. Az egyházi esketésnél Légrády Ottó tanuja öccse: Légrády Károly volt, a menyasszonyé Herczeg Ferenc. A megelőző polgári házasságkötésnél Légrády Károly és Segesváry Ferenc Beszkárt-igazgató töltötték be ezt a tisztséget. Az egyházi szertartást Czapik Gyula pápai prelátus, apátkanonok végezte, magasszárnyalású beszéddel áldva meg az új párt. — Jelentem még szerkesztő úrnak, hogy még egy városházi menyasszony van; Prokopp Sándor dr. tanácsjegyzőnek, aki a terézvárosi elöljáróságon teljesit szolgálatot, kedves és bájos leánya. Még egy házassági hir: Doby Géza dr. egyetemi tanár, felsőházi tag és neje, Zsák Erzsébet

A Keresztény Községi Párt ujévi üdvözlései során bizalmáról biztositotta Karafiáthot és Szendyt

Karafiáth: A főváros szeretetében kell, hogy egybe olvadjunk valamennyien!
Szendy: A főváros vezetői együtt dolgoznak a kereszténypárttal, nemcsak a magyar főváros, hanem az egész nemzet érdekében!

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Község Párt, mint minden esztendőben, ezidén is felkereste a főpolgármestert és a polgármestert, hogy a törvényhatósági bizottság legnagyobb pártja nevében őket bizalmáról és ragaszkodásáról biztosítsa. A párt népes számú küldöttsége elsőnek *Karafiáth* Jenő dr. titkos tanácsost, a székesfőváros főpolgármesterét kereste fel.

A párt nevében

Cselényi Pál dr.

üdvözölte *Karafiáth* főpolgármestert, hangsúlyozva, hogy a párt nemcsak személyét becsüli nagyra, hanem eddigi közéleti működését is mindenkor nagyrabecsüléssel és őszinte tisztelettel kísérte.

— Annál könnyebben adhatjuk meg Néked az újévi köszöntést — mondotta többek között *Cselényi* — mert kevés főpolgármester jött a főváros élére olyan *missziós elhivatottsággal és idealizmussal,* mint Te jöttél s mert megéreztük Benned, hogy közéleti működésedben épen olyan értékes és ragyogó szimbólumod az a kereszt, amelyet most ezer éve tüzött fel az ország egére első nagy királyunk, mint nekünk, a törvényhatóság legnagyobb pártjának. S épen azért, mert a törekvéseknek és a célkitűzéseknek ezt a közösségét felismertük Benned, nem mondhatunk szebb újévi kívánságot sem Neked, sem magunknak, mint azt, hogy ezek a közös törekvések és célkituzések ne csak az új esztendőben, hanem minél hosszabb esztendőkön át nagy eredményeket hozzanak fővárosunknak és az egész országnak egyaránt.

Cselényi Pál dr. nagy éljenzéssel és tapssal fogadott szavaira

Karafiáth Jenő

főpolgármester hosszabb beszédben válaszolt.

— Nem vagyok hivatott választ adni — mondotta többek között — abban a tekintetben, hogy ugy teljesítettem-e kötelességemet, mint ahogy én szerettem volna, válaszom igen röviden az volna, hogy nem vagyok magammal megelégedve. Azt tartom ugyanis, hogy minden közéleti férfiúnak az ad lendítő erőt, ha *soha sincs megelégedve* az ideáljaiért folytatott munka és küzdelem során elért eredményekkel. Folyton előre kell menni, féleredményekkel megelégedni nem szabad. Hogy mennyire közelállok Hozzátok és a párthoz, azt hiszem, arra választ nem is kell adnom. Hiszen annnyi régi arc van közöttetek, akikkel együtt kezdtük közéleti pályánkat s akik büszkeséggel mondhatjuk magunkról, hogy a közélet mezején mindig igy viselkedtünk, hogy *sár nem tapadhat nevünkhöz.* Majdnem egy éve annak, hogy a főpolgármesteri széket elfoglaltam, s most egy év elmultával a Ti köszöntéstek és üdvözléstek azt a megnyugtató érzést jelenti nékem, hogy ha annak idején nem is szavazhattatok, mert hiszen a törvényes rendelkezések következtében foglaltam el tisztemet, most egy esztendő multán szivetek sugallatára reám szavaztok.

— *A főváros szeretetében* — folytatta a főpolgármester — *kell hogy egybeolvadjunk valamennyien!* Én semmi másnak nem kivánok élni, mint annak a hivatásnak, amelyre esküt tettem. Hiven fogom kötelességemet teljesíteni s kérlek benneteket, hogy támogassatok engem abban a mértékben, mint eddig is tettétek, munkámban, amelyet szivből, szeretettel és minden szerény erőm igénybevételével kivánok továbbra is a főváros érdekében folytatni. A célkitüzésekben és az eszmékben valóban *nem lehet eltérés közöttünk* és ebben a biztos tudatban és érzésben kivánok én is boldog ujévet mindanyiatoknak!

A Keresztény Községi Párt népes számú küldöttsége ezután *Szendy* Károly polgármestert kereste fel.

Csilléry András

üdvözlő beszédében megállapította, hogy a jövő évben, Szent István évében, *különleges, nagy feladatok teljesítése* vár a fővárosra, a törvényhatóságra, de elsősorban a főváros vezetőire. Hangoztatta az ünnepi szónok, hogy a fővárosnak vezető és irányító tényezőnek kell lennie az országban, amelynek élete, ereje attól függ, hogy milyen Budapestnek az élete, erkölcse és világnézete. Biztosította *Csilléry* András a polgármestert, hogy nehéz munkájában a kereszténypárt a jövőben is változatlan hűséggel és erővel fogja támogatni.

Fejtegetései során *Csilléry* András rámutatott arra, hogy ma, amikor a nacionalizmus mindenütt a maga vulkánszerű erejével felfelé tör, bebizonyosodott az, hogy az a tizennyolc éves mult, amelyet a kereszténypárt végigjárt, helyes ut volt, — ezen az uton kell tovább vezetni a fővárost. *Szendy* Károly polgármester egyenes ember, keménykezű adminisztrátor, aki felfelé és lefelé egyaránt keménykezű tud lenni. Beszélt *Csilléry* András a diktaturás törekvésekről és ezzel kapcsolatosan igy szólott: „Mi érzünk magunk fölött egy diktaturát, lelki diktaturát, amelyet nekünk a keresztény erkölcs, gondolat és szociális érzés diktál. Ezeknek a gondolatoknak a megvalósítására kell törekedni lent és fent egyaránt, ezeket az eszméket mindenkinek tiszteletben kell tartania."

Szendy Károly

polgármester megköszönve az üdvözlést, kijelentette, hogy a reá háruló nehéz feladatokat elsősorban azért tudta és tudja megvalósítani és elvégezni, mert a kereszténypárt támogatja, a párthoz nemcsak politikai, hanem meleg barátság szálai fűzik.. A tradiciók embere vagyok — mondotta többek között a polgármester — a tradició pedig azt jelenti, hogy a fővárost azokkal a gondolatokkal és tervekkel kell vezetni, amelyekkel *Kammermayer* Károly korában és előtte vezették a keresztény Pestet és Budát. A szépséges magyar főváros hatalmasan fejlődik, büszkén állapithatjuk meg, hogy Budapest szebb, nagyobb, mint valaha volt. Kivánsága az, hogy a főváros vezetői együtt dolgozzanak a kereszténypárttal nemcsak a magyar főváros, hanem az egész nemzet érdekében.

leányát: Klárit vezette oltárhoz az egyetemi templomban Benkovich Géza dr. debreceni műtőorvos.

Fogadják az ifjú párok legmelegebb gratulációinkat! Miért van új titkára Farkas tanácsnoknak?

— Barcsay József dr. fogalmazót, aki különben férje Dezső Évának, Horony-Pálfi tanácsnok titkárnőjének — titkárrá nevezték ki a kormányzó kabinetirodájába. A valóban értékes kinevezés általános örömet keltett a városházán, mindenki meg van győződve róla, hogy a szimpatikus Barcsay, aki különben erdélyi fejedelmi családból származik, nagy karrier előtt áll. Farkas tanácsnok új titkára Majthényi György dr. segédfogalmazó.

— Nyugdijazás?

— Huck Antalt, a Községi Élelmiszerüzem érdemes igazgatóját közel négy hónapi betegsége és egészségi állapota arra indította, hogy a polgármestertől a további szolgálat teljesítése alól való felmentését kérje. Huck Antal hatvankét esztendős és harminckét évig állt a főváros szolgálatában. Egyike volt a főváros legkiválóbb és legképzettebb üzemi tisztviselőinek. Arra vonatkozóan, hogy ki lesz az utóda, még nem történt döntés, de egészen bizonyos, hogy kívülről jövő emberrel nem fogják betölteni ezt a fontos pozíciót.

— Betegek?

— Sándor Dénes dr. tanácsjegyző, aki az elmult napokban kelt fel több hónapos gyengélkedés után a betegágyból, a jövő héten mandula-operációnak veti magát alá. Professzorai azt mondják, hogy kinzó isiásza rövidesen el fog mulni. Más újságom jelen alkalommal nincsen. A viszontlátásra a jövő héten, kedves szerkesztő úr!

— Isten Önnel, dr. Városházy!

A szociális munka

Szokolay árvaszéki elnökhelyettes kitünő könyve

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az árvaszék kiváló szociális érzékű és gyakorlati tudással rendelkező elnökhelyettese: *Szokolay* Leó dr. egy eddig hiányzó és a mindennapi életben mindenki előtt nélkülözhetetlen jogi szakmunkával jelent meg a könyvpiacon. Egynegyed évszázad gyakorlati kérdéseiben szerzett tapasztalatú és a szociális kérdések megoldásában tevékenykedő szakember ad a közönségnek olyan könyvet, amelyben megkapja mindenki azt a jogismeretet, ami a szociális munkában szükséges; és utmutatást ad a gyakorlati ismeretek szerzésére azoknak, akiknek ezekből a megfelelő szakismeret megszerzése szükséges.

A tudós iró munkája *„Jogi alapismeretek a szociális munkában"* cimmel jelent meg. Előszót a munkához *Szendy* Károly, Budapest székesfőváros polgármestere irta. Felhivja a figyelmet arra, hogy *a szociális munkához szociális törvények adják meg a kereteket, de azokat a társadalom tölti meg lélekkel és szellemmel. Ez a könyv itt fogja meg a kérdést. Tudományosan világítja meg az összefüggést a fennálló jogrend és a szociális munka között. A szerző kiváló érdeme, hogy ezen a téren uttörő munkát végzett. A szakirodalom ilyen gyakorlati célból még nem dolgozta fel a témakört, úgy, hogy a munka figyelmet érdemel: ugy a szakemberek mint a nagyközönség előtt.*

Maga a szerző három célt jelöl meg előszavában, az egyik az, hogy a szociális munka hivatásos és önkéntes művelői számára a tanulásnál és a gyakorlati munkában vezérfonál és tájékoztató; a másik az, hogy a jóléti közigazgatásban dolgozó és gyakorlati közigazgatási vizsgára készülőnek áttekintést nyujtó segédkönyv; a harmadik az, hogy az állampogári nevelésnél az állampolgári kötelességek teljesítése és a jogosultságok igénybevétele tanításánál használható vezérfonal legyen. A szerző ezt munkájában el is érte. A világos, mindenki által megérthető jogi ismeretek magyarázása, az egész könyvet átható szociális szellem, amelynek egyike sem esik a tudományos érték rovására; olyan kiváló értéke a munkának, mint amilyen kiváló érték maga a szerző a gyakorlati, jogi és a szociális munkában.

Csilléry András nagyhatásu ujévi megnyilatkozása

A Keresztény Községi Párt a forradalom utjáról a keresztény és nemzeti gondolat jegyében állitotta ujra talpra a nemzetet

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Mint minden esztendőben, ezidén is fontos politikai megnyilatkozások napja volt a Keresztény Községi Párt újéve. Az üdvözlő beszédekre adott válaszában Csilléry András dr. nagyfontosságú kijelentéseket tett, melyek nemcsak városházi, hanem országos viszonylatban is figyelmet érdemlőek.

Ujév napján a Keresztény Községi Pártban több küldöttség kereste fel Csilléry András pártelnököt. A párt és a Wolff Károly Klub részéről Cselényi Pál dr., a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége megbízásából Halmy Gyuláné dr.-né az ifjúság nevében Riesz Lajos dr. s végül a munkásszervezetek képviseletében Dálnoky József üdvözölték a párt elnökét.

Csilléry András

az üdvözlésekre válaszolva, a többi között hangoztatta, hogy a párt volt az, amely húsz évvel ezelőtt Európában a forradalom útjáról a keresztény és a nemzeti gondolat jegyében állította újra talpra ezt a nemzetet. Mi voltunk azok — úgymond — akik a nacionalizmust tüzték ki fáklyánkul s mi voltunk azok, akik erkölcsi alapot kerestünk politikai munkánkhoz. Büszkén állapithatjuk meg, hogy bennünket világszerte tisztelet és elismerés vesz körül. Ha mi ezt az elismerést helyesen tudjuk felhasználni, akkor a magyar jövendő boldogulásának útját is szolgáljuk.

— Nem kell félteni a maroknyi magyar nemzetet, mert bíznunk kell a magyar ifjúságban. Miért hangsúlyozom ezt ennyire? Azért, mert most, amikor egy nagy alkotmányváltozás küszöbén állunk, vagy amidőn a választójog kérdése, tehát politikai hatalmi kérdés került előtérbe, megértem azt, hogy a konzervativizmus és e kor talán félelemmel néz a jövő felé. Én azonban nagyon jól tudom és meg vagyok arról győződve, hogy a húsz esztendő tanításai nem múlhattak el hiánytalanul a nemzet felett, maradandó nyomokat hagytak. Tudom azt is, hogy vannak feltételek.

— De meggyőződésem az, — folytatta általános figyelem közepette Csilléry — hogy olyan szigorú feltételekre nincs szükség, amilyeneket ma az ország lakossága elé akarnak állítani a tekintetben, hogy politikai jogait gyakorolhassa. Mitől féltik ezt a nemzetet? Azoktól, akiket mi neveltünk fel, s mi hoztunk be az alkotmány sáncai közé? Féltik talán attól a fiatalos hévtől és lendülettől, amely a nacionalizmust akarja szolgálni és szolgálta is évszázadokon keresztül minden nemzeten és minden koron át? Idealizmus nélkül ebben a sivár, pénzéhes világban, az utolsó évtizedekben ifjúi hév és lendület nélkül nem lehet küzdeni.

— Szent István emlékévének reggelén azt mondom: nekünk lehetővé kell tennünk, hogy kemény és elszánt emberek kerüljenek be az alkotmány sáncai közé, mert nekünk azokra szükségünk van. Bátran és büszkén mondhatjuk, hogy a szociáldemokráciával szemben a szavazatok arányában sokkal többet tudtunk elérni és a magunk oldalára több hívőt tudtunk állítani, éppen azért nem félek a titkos választójogtól.

A továbbiakban Csilléry András hangoztatta; amikor Magyarország kormányzójának szájából azt hallottuk, hogy az ellentéteket közelebb kell hozni, akkor benne is megérlelődött az a hit és meggyőződés, — ebben az országban nagyon sokan gondolkoznak eképen — hogy ennek a bizonyos kiegyenlítődésnek a lehetőségeit kívánják mindenkor szolgálni.

Befejezésül megállapította Csilléry András, hogy az 1938-as esztendő nehéz küzdelmek perspektiváját mutatja úgy külpolitikailag, mint belpolitikai vonatkozásokban is. Kívánjuk — mondotta — és teljes erővel fogjuk is követelni mindenütt a magyarság védelmét. Ha nincsen másképen, ha kell: rendőri sorompót kell állítani az ország szélére. Ez az ország nem lehet mindenkinek a bevándorlási területe, ahol mindenki megtalálja a maga boldogulását, csak egyedül a magyar fajta nem.

A küldöttség tagjai hosszasan éltették Csilléry Andrást beszédének elhangzása után.

Van-e titkos lajstrom az árvaszéken?

Feltünő bejelentés az Ügyvédi Kamara választmányi ülésén, amelyet az árvaszék elnöke nem hagyhat hivatalos nyilatkozat nélkül

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A budapesti Ügyvédi Kamara legutóbbi választmányi ülésén igen érdekes bejelentés történt az árvaszéki közmegbizatások dolgában. A bejelentés szerint a hivatalos árvaszéki lajstromba felvett 247 budapesti ügyvéd közül mindössze 5—6 nyert eddig kirendelést és pedig több esetben is, míg a többi 241 ügyvédet az árvaszék *nem létezőnek tekinti.* A bejelentő ügyvédi kamarai választmányi tag azt is közölte, hogy eljárt a panasz tekintetében a budapesti árvaszéki elnöknél, aki közölte vele, hogy *a különböző városházi pártok és közületi tekintélyek részéről annyira meg van szorítva a tekintetben, hogy kit nevezzenek ki, annyi felől kap ajánlólevelet, hogy lehetetlen a szolgálati lajstromot komoly figyelembe venni a kirendeléseknél.* Arra vonatkozóan, hogy a bejelentéssel kapcsolatban mit határozott az Ügyvédi Kamara választmánya: értesülésünk nincsen! Mindenesetre nyilatkoznia kell ebben az ügyben az árvaszék elnökének, annál is inkább, mert nemcsak az Ügyvédi Kamara választmánya bir arról tudomással, hanem várospolitikai körökben is híre van, hogy főképen azoknál a kirendeléseknél, amelyek eseti gondnoki, vagy épen gyámi minőségben *nagyobb jövedelmet* igérnek a kirendelendő ügyvédek számára, *több oldalról jövő nyomásokkal, protekciós levelek áradatával igyekeznek befolyásolni az árvaszéket.*

A multban — ez nem *Csorna* Kálmán dr. elnökre vonatkozik — voltak olyan ügyvédek, akik a szó szoros értelmében *vagyonokat szereztek* azzal, hogy olyan gyámi kirendeléseket kaptak, amelyek nagy bérpaloták éveken át tartó kezelését, vagy milliós pereket jelentettek a *szerencsés és jó összeköttetésekkel rendelkező* ügyvédek számára. Súlyosbítja a helyzetet, hogy ezeket a kirendeléseket több alkalommal *olyanok kapták,* akik *aktív vagy nyugalmazott tagjai* voltak a főváros ügyészségének, sőt olyan nyugalmazott főtisztviselőről is tudunk, aki megfelelő árvaszéki gyakorlattal rendelkezve, de *ügyvédi diploma nélkül* kapta az egyik legnagyobb budapesti hagyaték több éven át való kezelését a kiskorú örökösök javára.

Kétségtelen, hogy a meglevő anomáliákat a legrövidebb időn belül meg kell szüntetni, ez érdeke nemcsak az árvaszék kitünő elnökének, de azoknak a kiskorúaknak és gondnokoltaknak is, akiknek ügyeiben kirendelt eseti gondnokra, gyámra, vagy gondnokra van szükség. Csakugyan meg kell állapitani, hogy van-e az ügyvédtársadalom által perhorreszkált titkos lajstrom az árvaszéken, vannak-e olyan ügyvédek, akik állandóan és soron kívül részesülnek közmegbizatásban. És azt is meg kell állapitani — amiről az Ügyvédi Kamara választmányi ülésén nem volt szó — hogy vannak-e olyan ügyvédek, akik különlegesen, mondhatni: feltünően sokat szerepelnek a felek közvetlen megbizásai alapján árvaszéki tárgyalásokon és — tárgyalásokon kívül...

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Móczár Gábor
egészségügyi berendezéseket
tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

Posnansky és Strelitz kt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13.
(Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

KOREK E.
Aszfalt-, utép tő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

Hő- Hűtő- Hang- Viz-
Szigetelés
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Budapest, 10/55. Tel.: *1-485 14, 1-388-54

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

WIHART FERENC
épitész — épitőmester
XIV., Columbus utca 33.
Telefon: 2—969—08

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII József körut 50.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

HIREK

A Baross Szövetség köszönete

A Baross Szövetség vezetősége a következő levelet intézte az Uj Budapest szerkesztőségéhez: Igen tisztelt Főszerkesztő Ur! Amikor az elmult esztendő eredményeivel számot vetünk, nem mehetünk el szó és köszönet nélkül amellett a nagyszerű teljesítmény mellett, amelyet a keresztény és nemzeti alapon álló magyar sajtó nekünk és rajtunk keresztül a magyar iparnak és kereskedelemnek nyujtott. A Baross Szövetég mindenkor teljes erővel és megfeszített munkával vigyázott a keresztény iparos és kereskedőrétegek boldogulásának elősegítésére, de munkánk nem lett volna százszázalékosan eredményes, ha a keresztény sajtó nem állna mindenkor mellettünk és nem támogatná céljainknak és ügyünknek megfelelő hatalmas mértékben. Engedje meg igen tisztelt Főszerkesztő Ur, hogy amikor hálás köszönetet mondunk a Szövetség nevében is nagybecsű támogatásáért és jóindulatáért, arra kérjük, hogy a jövőben is az eddigihez hasonló szeretettel és pártfogással támogassa a keresztény és nemzeti alapon álló kereskedelem és ipar ügyét. Hazafias tisztelettel: *Ilovszky* János m. kir. kormányfőtanácsos, országos elnök; Dr. *Domokos* László ny. min. osztálytanácsos, főtitkár..

Mitt kívánnak a kerületek? című cikksorozatunk második közleménye az Uj Budapest mai számából anyagtorlódás miatt kimaradt.

—o—

A Fővárosi Hírlap jubileuma. Fennállásának huszonötödik évfordulóját ünnepelte az elmúlt napokban városházi hetilaptársunk: a Fővárosi Hírlap. Kollégiális szeretettel és meleg barátsággal köszöntjük ebből az alkalomból a Fővárosi Hírapot és annak szerkesztőjét: Dacsó Emilt, aki negyedszázaddal ezelőtt útjára indította és azóta is szerkeszti a Fővárosi Hírlapot. A Fővárosi Hírlap a elmúlt huszonöt év alatt mindig súlyt helyezett arra, hogy becsületes korrektséggel, őszinte nyiltsággal és meg nem alkuvó függetlenséggel kisérje figyelemmel a városházi eseményeket. A negyedszázados jubileum alkalmából bő tartalmú ünnepi számot adott ki a Fővárosi Hírlap: a ragyogó nevekkel ékeskedő karácsonyi szám eseménye volt a városházi ujságirásnak.

MŰVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DISZE!

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbr . 72 éves cég — Telefon 1-324 87.

Előfizetési felhivás!

Január 1-ével új előfizetést hirdetünk a tizenhatodik évfolyamába lépő UJ BUDAPESTRE.

A jól végzett munka nyugodt és büszke öntudatával tekintünk vissza az elmúlt tizenöt esztendőre. Az UJ BUDAPEST nemcsak asszisztált a keresztény Budapest megteremtésében, hanem kivette a maga részét már az alapok megépitésének nehéz terheiben is. Az UJ BUDAPEST nemcsak szemlélője és krónikása, hanem aktív részese is a városházi keresztény politikának.

Az UJ BUDAPEST a törvényhatósági bizottság pártjaitól és a városháza vezetőségétől minden vonatkozásban teljesen függetlenül és tárgyilagosan hirdeti a maga becsületes, keresztény meggyőződését. Az UJ BUDAPEST pártokon felül áll, de úgy érzi, hogy részben ő is kezében tartja azt a zászlót, amelyet 1919-ben a városházi romokon elsőnek Wolff Károly ragadott a kezébe, követelve a keresztény és nemzeti világnézet jegyében a keresztény Budapest megteremtését.

Az UJ BUDAPEST programot nem ad, a programunk a mult. Az a tizenöt kötet, amelyek az UJ BUDAPEST tizenöt évfolyamának összegyüjtött példányait tartalmazza. A becsületes meggyőződés, a meg nem alkuvó hazafiasság, a változatlan, mert örök keresztény és nemzeti világnézet jegyében fogunk továbbra is küzdeni a keresztény Budapestért.

Arra kérjük barátainkat, előfizetőinket és olvasóinkat, hogy igen nehéz munkánkban vállvetett erővel támogassanak bennünket a jövőben is. A gazdasági helyzet folyton fokozódó súlyosbodása, a papír- és nyomda-árak emelkedése, nemkülönben az a közöny, amellyel a tunya és kényelmes keresztény tömegek elsiklanak az értük folyó harcok felett nehézzé és a jövőt illetően szinte reménytelenné teszik sorsunkat. De bennünk az apostolok buzgósága ég, amikor folytatjuk meg nem alkuvó harcunkat, mert tudjuk, hogy célt, eszményt és világszemléletet szolgálunk!

Arra kérjük előfizetőinket, hogy az új előfizetési díjakat nemkülönben a hátralékokat sürgősen küldjék be — legolcsóbban és legegyszerűbben 30 913 sz. postatakarékpénztári folyószámlánk felhasználásával postatakarékpénztári befizetési lap útján — nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

AZ UJ BUDAPEST
szerkesztősége és kiadóhivatala.

A Rákos-patakot egész folyásában szennyviz-csatornának kell tekinteni

⚙

Dabis László dr. főorvos megdöbbentő megállapitásai a természetes jég fertőző hatásáról

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Székesfővárosi Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézet 1936. évi működéséről Dabis László dr. főorvos, helyettes igazgató, most terjesztette be a polgármesterhez jelentését. Bevezető soraiban a jelentés meleg szavakkal emlékezik meg Strószner Ödön dr. professzorról, az intézet nyugalomba-vonult igazgatójáról, aki harminchat esztendőn keresztül állt a székesfőváros szolgálatában. Ezt a hosszú időt, amely a milleniumi Magyarország gazdag és boldog éveinek magaslatáról a világháború sorsdöntő megpróbáltatásain át a trianoni katasztrófa mélypontjáig zuhan vissza, mindvégig az intézett laboratóriumi asztala mellett töltötte el. — A század elején — irja Dabis igazgató Strószner professzorról — Budapesten az egyetemi közegészségtani és bakteriológiai intézetek magas elméleti cálkitüzései mellett az akkor még a Szent István-kórház prosecturájának első emeletén elhelyezett székesfővárosi bakteriológiai intézet jelentette a belügyminiszteri vizsgáló állomáson kívül a közegészségügyi élettel való szoros napi kapcsolatot. Itt állapitották meg az ivóvíz állandó ellenőrzésével kapcsolatban a budapesti ivóvíz bakteriumflóráját, itt folytak a sok izgalomra okot adó koleravizsgálatok, itt ellenőrizték a fertőtlenítőszerek hatékonyságát, itt dolgozták ki a gyors gyakorlati tífusz-diagnózis metódikáját a legkülönbözőbb hazai és külföldi effektiv táptalajok használhatóságának kipróbálásával, itt kutatták fel a szomorú érdekességű első tífusz és diftéria bacillusgazdákat, ide futott be a kórházakból a legtöbb Wassermann vérpróba, általában itt gyült össze az országban a legnagyobb bakteriológiai vizsgálati anyag s így nem csoda, ha Strószner professzor a hosszú évek folyamán a gyakorlati bakteriológiai diagnosztika mesterévé nőtte ki magát.

Jelentése további során megállapitja Dabis főorvos, hogy az év folyamán az intézet tífusz-tenyésztési technikája újból jelentősen javult, nőtt az élelmiszer-bakteriológiai vizsgálatok száma és emelkedett a víz-vizsgálatok száma is. Jelentékeny részt foglalt le az intézet munkásságából a jégtavak bakteriologiai ellenőrzése. Még hideg télben is a jégtavak vize magas csíraszámokat mutat, ami a nagyfokú elszennyeződésre utal. A Rákospatak különböző részein vett mintákból korokozó baktériumok rendszeres keresését határozta el az intézet, ezekből máris kiderült, hogy a Rákospatakot egész fővárosi folyásában szennyvíz-csatornának kell tekinteni.

Dabis főorvos szerint a jégtavakból és a Rákospatakból termelt természetes jég még úgynevezett korlátolt forgalomra — nem élelmiszereknek, hanem ipari hűtések céljaira sem egészséges, mert ez soha nem szünő visszaélések forrásává fog válni. A korlátolt forgalmú jég törvényes felhasználásának ellenőrzése olyan terhet ró az egészségügyi hatóságokra, amely annak nem lehet feladata és eltéríti tulajdonképeni céljától: a fővárosi müjég-termelés és szállitás ellenőrzésétől.

Az intézet tejvizsgálatai azt a megdöbbentő eredményt mutatják, hogy a székesfővárosban levő 14 tejüzem közül — csak a nagy üzemeket véve számításba — közegészségügyi szempontból mindössze hat működik kifogástalanul. Az intézet ezért közegészségügyi és bakteriológiai szempontból a fővárosi tejüzemek állandó hatósági ellenőrzését tartja szükségesnek.

Weingruber Ignác bérlete meghosszabitását kéri

Ki irnak-e uj pályázatot a városligeti kioszkra?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A városligeti kioszk bérlete, amely évtizedek óta Weingruber Ignác kezében van, 1938. december 31-ével lejár. Weingruber Ignác a legutóbbi napokban beadvánnyal fordult a fővároshoz, melyben bérletének pályázat kiirása nélkül való meghosszabbitását kéri. A beadvány, amennyiben a főváros Weingruber szerződését meghosszabbitja, bizonyos beruházásokat és épitkezéseket igér.

A városházán nem alakult ki még a vélemény abban az irányban, hogy Weingruber kérését teljesiteni fogja-e a törvényhatósági bizottság közgyülése. Mindenesetre a városgazdasági ügyosztály a magasépitési ügyosztály bevonásával pontosan megállapitja, mekkora értéket reprezentálnak a bérlő által igért beruházások. Csak ezen megállapitás után fog határozni elsőnek a városgazdasági szakbizottság abban az irányban, hogy javasolja-e a polgármesternek a Weingruber-féle kérelem teljesitését, vagy pedig azt az álláspontot foglalja el, hogy a bérletre, esetleg a beruházások szükségletének figyelembevételével nyilvános pályázatot kell-e kiirni.

Január hó hó 9-én, délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence faburkoló vállalat.
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

A tulzásba vitt export miatt importál vágólovat Budapest

Rosta tanácsnok megindokolja, miért kell kétezer vágólovat vásárolni külföldön

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A polgármester úgy intézkedett, hogy a főváros 2000 vágólovat vásároljon Jugoszláviában és Romániában. A fővárosi lóvágóhíd szükségletének külföldről való ellátásához az illetékes kormányhatóságok is hozzájárultak. Arra vonatkozóan, hogy miért kell a fővárosnak vágó lószükségletét részben ismét külföldről beszereznie.

Rosta János dr.

tanácsnok, a közélelmezési ügyosztály vezetője a következőket mondotta az Uj Budapest munkatársának:

— A csütörtöki lóvásárokra felhozott anyag egyre kevesebb és kevesebb. Míg a multban a fővárosi lóhús-székek általában heti 120—140 darabnyi szükségletének 60 százalékát sikerült a vásáron beszereznünk és csak 40 százalékot vásároltunk a vidéki ügynökök útján, ma az a helyzet, hogy volt például csütörtöki lóvásár, amelyen mindössze 7 lovat vehettünk meg a felhajtás hiánya következtében. Ezért kértük 2000 vágólóra ezidén is — úgy mint az elmúlt évben — behozatali engedélyt.

— A vágóló hiánynak Budapesten és általában Magyarországon részben a nagy export, részben a leromlott gazdasági helyzet az oka. Kevés a vágóló, mert a meglévő lovaktól is nehezen válik meg a gazda, sokkal hosszabb ideig használja azokat gazdaságában, mint azelőtt hogy ne kelljen újat vásárolnia. A vásárlások rövidesen megkezdődnek, ezek révén a főváros vágólószükséglete hosszabb ideig fedezve van. A lovak vételárának elszámolása a Nemzeti Bank clearing-jében történik.

Uj kiirások

Különféle papíráruk (úgymint: jegyzőtömb íróaljzat, iratgyüjtő, iratrendező és toilettpapír) **szállítására** a székesfőváros hivatalai, iskolái, intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi január hó 12-én délelőtt 10 óra.**

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-69
Telep: VI., Bks-tér 5. roda: VI., Szondy-u34.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza utca 11. Tel.: 2 919 46

„ESELGE“ szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Amon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és beton-építési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

VÁLLALKOZÁS

Kiirták a kerületi kövezet- és aszfalt-karbantartási versenytárgyalást

A nagy hideg miatt a főváros egész területén szünetel az utépitési munka

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros út- és csatornaépítési ügyosztályában a szokásos évelejei nagy munka folyik az esztendőnként visszatérő kerületi kövezeti és aszfalt karbantartási versenytárgyalások kiírása ügyében. Az ügyosztály első feladata volt a rövid szabadságon levő *Király* tanácsnok távollétében *Viola* műszaki főtanácsos irányítása mellett az egységárjegyzékek összeállítása. Megfelelően átdolgozták az egységártáblázatokat; ebbe a munkálatba ezidén is bevonták a kövezők ipartestületét, de az átdolgozás, az évközben észlelt körülmények figyelembevételével az egységártáblázatok összeállítása: természetesen az ügyosztály munkája.

Az egységár-táblázatok módosítása után megtörtént a karbantartási munkálatok versenytárgyalási kiírása is. A kerületi kövezet karbantartási munkálatok versenytárgyalási határideje *január 25-e*, az aszfalt-karbantartási munkálatoké *január 28-a*.

Az ügyosztály másik főfeladata az Eucharisztikus Világkongresszus Budapesten való megrendezésével kapcsolatosan a közgyülés által elhatározott és a belügyminiszter által jóváhagyott *munkálatok elvégzése*. Ebben a vonatkozásban részben döntés előtt állanak a versenytárgyalások, részben megtörtént az új versenytárgyalások kiírása.

A nagy hideg következtében a főváros egész területén szünetelnek az út- és csatornaépítési munkálatok, részben azért, hogy a munkásokat kíméljék, de azért is, mert az átfagyott földben amúgy sem lehet dolgozni. Amint az időjárás kissé enyhül, az út- és csatornaépítési ügyosztály fokozott energiával lát hozzá az Eucharisztikus Világkongresszussal kapcsolatos útépítési és kertészeti munkálatok folytatásához.

Versenytárgyalási anomáliák a magasépitési ügyosztályban

Miért fogadja a Keresztény Községi Párt a magasépitési szakbizottságban éles kritikával az ügyosztály előterjesztéseit?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az utóbbi hónapokban a magasépítési szakbizottság szokott nyugodt ülésezései szenvedélyes felszólalások színterévé váltak. Főképen a Keresztény Községi Pártnak a szakbizottságban helyetfoglaló tagjai azok, akik éles kritikával illetik az ügyosztály előterjesztéseit a kiadásra kerülő közmunkák ügyében. A Keresztény Községi Párt tagjai részéről a magasépítési szakbizottság ülésein elhangzott kritikai megjegyzésekkel kapcsolatban

illetékes helyen

a következőket mondották az Uj Budapest munkatársának:

— Pártunknak a szakbizottságban helyet foglaló tagjai élénk ellenzéssel fogadják azt a rendszert, vagyis inkább rendszertelenséget, amelyet az ügyosztály a közmunkák vállalatbaadása terén meghonosított. A magasépítési ügyosztály feltünő következetlenséggel terjeszt elő a versenytárgyalásra kiirt közmunkák ügyében javaslatot. Ezt a rendszertelenséget a párt nem türi, a jövőben sem fogja türni és minden esetben kemény tárgyilagossággal fog rámutatni azokra a hibákra, amelyek immár nem is sporadikus, de mindenesetre igen figyelemreméltó, aggasztó jelenségek amelyeknek főleg kisiparosok a szenvedő hősei.

— Hogy csak a legutóbbi közmunka-versenytárgyalási odaitélésre vonatkozó ügyosztályi előterjesztések legkirívóbb példái említsük, közöljük a következő eseteket:

1. Az ügyosztály azon az alapon nem javasolta a legolcsóbb ajánlattevőnek kiadni a közmunkát, mert az ajánlat nem volt összefüzve. A szóbanforgó ajánlat egyetlen tételt tartalmazott, egyetlen összeggel, vagyis teljesen irreveláns volt a Közszállítási Szabályzat szempontjából, hogy a legolcsóbb ajánlat össze volt-e füzve, vagy nem.

2. A legolcsóbb ajánlattevő mintát nem csatolt. Ugyanakkor egy drágább ajánlattevőnek javasolta az ügyosztály kiadni az építkezést, dacára annak, hogy a szóbanforgó vállalkozó ezt a hiányt másnap pótolta Ugyanazon az ülésen azonban egy másik versenytárgyalás esetében a jegyzet rovatban megemlítette az ügyosztály, hogy az ajánlattevő mintát nem csatolt. Ezt az ajánlatot azonban az ügyosztály nem minősítette hiányosnak, sőt odaitélést javasolt.

4. Egy ajánlattevőt kizártak a versenytárgyalásból azzal az indokolással, hogy nem tett le elegendő bánatpénzt. Kiderült ugyanis, hogy a vállalkozó valamelyik beszorzásnál tévedett és így bánatpénze tiz pengővel kisebb összegre zsugorodott le mint a Közszállítási Szabályzat által előirt vállalati összeg. Ugyanakkor az ügyosztály az egyik drágább vállalkozónak javasolta a munkát kiadni mégpedig a diszkvalifikált vállalkozó olcsóbb árain. A megbizásra javasolt vállalkozó bánatpénze eredetileg is kevesebb volt, mint a kevés bánatpénz miatt kinullázott ajánlattevőé!

— Ezek a konkrét esetek egyre sürübben fordulnak elő, úgyannyira, hogy a Keresztény Községi Párt vezetősége kénytelen éles harcot indítani a főváros magasépítési ügyosztályában divó vállalatbaadási rendszer ellen. Az ügyosztály úgy magyarázza a Közszállítási Szabályzatot, ahogy épen jól esik, ezt azonban a kisipar érdekében eltürni nem lehet! Végre sor kell, hogy kerüljön arra a közmunka anketre, melynek összehivását a Müller Antal által előterjesztett és a polgármester által elfogadni szándékolt 10 pont elfogadása érdekében sürgeti a párt.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44

LOPOSGYULA
Sportüzlete
(Macher Rezső és Társa utóda)
IV. Váci utca 27/29.
Telefon: 189—447.

XVI. évfolyam 2. szám Budapest, 1938. január 15.

ÚJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Tek.Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest,VIII.Reviczky-u.1.

Endre László

A keresztény városháza az elmult hetekben fokozott és aggódó figyelemmel tekintett a szomszédos vármegyeháza felé, ahol az alispán-választás kapcsán döntő harcra indult a keresztény világszemlélet. Ez a harc — minden ellenkező liberális vágyálom ellenére — a harcos keresztény világnézet imponáló győzelmével végződött, amikor a gödöllői járás fiatal főszolgabiráját emelte megsemmisítő fölénnyel a közakarat az ország legnagyobb vármegyének alispáni pozíciójába.

Endre László győzelmének messze kiható politikai jelentőségét lekicsinyelni nem lehet. Hosszú esztendők óta ez az első eset, amikor kiélesedett helyzetben azért győz valaki, mert harcosabban vallja magát kereszténynek és az kap több voksot, akinek jövőbeli programja az a néhány egyszerű szó, hogy marad, aki volt és nem revideál semmit. Noha — amint az installáció során vitéz Endre László kijelentette — Pest-vármegye alispáni székéhez nem érnek fel a napi politika hullámai, mégis ez a pozíció minden vonatkozásban alkalmas arra, hogy határozottan és félre nem érthetően a régi csáklyás-velleitások után a vármegye közigazgatásának roppant apparátusa a keresztény és nemzeti világszemlélet mellett tegyen hitet.

A keresztény városháza meghatottan szorít kezet Endre László győzelme alkalmából a keresztény vármegyével. Ez a kézfogás egyben híd is, amely ragyogó, de nem rögtön elmuló szivárványként fogja összekötni a Városház-utcai két ősi épületet. A megyeházán eddig Preszly Elemér minden tárgyilagos higgadtsága ellenére is ideges és ellenséges hangulat dudvásodott a fővárossal szemben. A most nyugalomba vonult alispán úgy gondolta vármegyéje érdekeit szolgálni, ha Budapestet ellenségnek tekinti, aminek következményeképen a vármegye közgyűlésein és kisközgyűlésein egyre-másra keltek szárnyra hangok Budapest ellen, nem ritkán Budapest belügyeibe is beleavatkozni akarva. Az egyik közgyülésen akadt bizonyos rákospalotai Herskovics is, aki a főváros élelmiszerüzemének eltörlését követelte a főispántól. Ennek a tenornak, ennek a gyűlölködésnek, az ellentétek mesterséges szitásának véget kell vetni! Ezt elvárja a főváros keresztény társadalma, nemkülönben a Keresztény Községi Párt Endre Lászlótól, akinek legelső és legfontosabb feladata, hogy az ország fővárosa és legelső és legnagyobb vármegyéje között az azonos világszemlélet, a közös politikai célkitűzések, az egyazon kereszt jegyében megteremtse és megtartsa a békét!

A választójogi javaslat és Budapest székesfővárosa

Irta: Szőke Gyula dr.

A kormány megígérte, hogy 1937. évben beterjeszti a választójogi törvényjavaslatot. Igéretét betartotta és beterjesztett egy javaslatot: indokolás és megfelelő statisztikai alátámasztás nélkül. Helyes volt-e ígéretet tenni, ma már felesleges róla beszélni. Helyes volt-e beterjeszteni, főleg úgy, amint a benyujtás történt, ma már nem is kell róla beszélni, mert nem vitás, hogy különösen ilyen nagy alkotmányjogi javaslat csak alapos előkészítés, körültekintő megvitatás, kellő indokolás, megfelelő adatgyüjtés és feldolgozás és a vonatkozó statisztikai adatok ismertetése mellett terjeszthető a törvényhozás elé, hogy az országgyűlés tagjai ismerhessék nemcsak a javaslat szövegét, de az elgondolás azon indokait, amelyek a törvényjavaslat megszövegezésére vezettek.

A lapok közölték kisebb, vagy nagyobb terjedelemben a törvényjavaslat kivonatát, bírálták azt pártállások, világnézetek, vagy egyéb hovátartozandóságok szerint. Kritikák hangzottak el politikusok, társadalomtudósok és évvégi felköszöntők részéről, országos és helyi pártok tanácskoznak felette. És mindezek után ma megjelenik a hír, hogy az indokolás és a statisztikai adatok kinyomtatása legközelebb befejeződik és a törvényjavaslat ezzel együtt rendelkezésre fog állani az országgyűlés tagjainak. De ugyanakkor már az is közöltetett, hogy nyolc napon belül a képviselőház illetékes bizottságai elkezdik a javaslat tárgyalását.

Évtizedekig vártunk a javaslatra, évekig gyüjtötték a statisztikai adatokat és a végén kisült, hogy javaslat már megvan, de az indokolásra adat még nincsen készen. Hát akkor miért sürgős ennek a tárgyalása, amint hogy az ígéret dacára miért volt sürgős a beterjesztése, ha az illetékesek nincsenek készen a magyarázó adatokkal és indokolással és nem tudják annyi példányban kinyomtatni, hogy legalább az országgyűlés tagjai ahhoz hozzájussanak? Ilyen nagy, az ország jelenét és jövőjét mélyen érintő, az alkotmány egész életére kiható törvényjavaslat komoly tárgyalására a legjobb szakértőnek is legalább hetekig kell előkészülni! Komoly törvényhozási aktus nem lehet az, amely a mostani legújabb divat szerint nyolcnapos terminusokkal dolgozik. De nem is kíván komoly tárgyalást a kormány, ha ilymódon előkészítve, napok alatt akarja a dolgot nyélbe ütni. Hova sietnek olyan hirtelen? Az egyik miniszter a szesz-törvényjavaslatra adandó véleményre ír elő nyolcnapos terminust, majd a legfontosabb iparügyi és nagyon lényeges földmívelésügyi kérdéseket kívánják távirati gyorsasággal elintézni, most végül az ország egész alkotmánya gyorsan alakítandó át. Nincs idő gondolkodásra és előkészületre!

Éppen ezért most még nem is lehet a törvényjavaslatról részletes és alapos kritikát mondani. De nem lehet még az alapszempontokat sem végérvényesen kritizálni, mert sem az indokolás, sem a statisztikai adatok tükrében a következményeket nem látjuk. Voltaképen csak a szöveg és a szövegből kitükröző kormány-elgondolás áll előttünk, amely még talán nem is az igazi akarata a kormánynak, mert azt, hogy mit gondol a miniszterelnök, tudni nem, csak sejteni lehet.

A ma érvényes választójogi törvény ellen alapos kifogásaink vannak. Ezek közismertek. Fővárosi vonatkozásban a választói névjegyzék összeállítása és évenkinti kiigazítása, továbbá a választás alkalmával az ajánlások összegyüjtése és azok elbírálása képezte a legfontosabb nehézségeket. A választói jogosultság, valamint a választói jog szintén alapos és indokolt viták tárgyát képezte. Ugy látszik, hogy sem a kifogásokat, sem a vita anyagát az új törvényjavaslat sem meg nem értette, sem nem méltatta a közigazgatási bíróság igen világos és értelmes ítéletei dacára sem. Azt lehet mondani, hogy a javaslat nemcsak, hogy nem javított a helyzeten, de még kuszáltabbá, homályosabbá, nehézkesebbé teszi az eljárást és jogokat von el olyanoktól is, akiknek pedig a jog gyakorlása az eddigi tapasztalatok szerint a köz érdekében állott.

Szűkíti a választók körét, mert a választójogi feltételeket még jobban korlátozza. A korlát azonban nem azokat zárja ki, akik értelmiségi életük, gondolkozásuk és világfelfogásuk következtében nem a keresztény és nemzeti Magyarország hívei, hanem kizárja azokat, akik eddig is igazolták, hogy hű gyermekei a fővárosnak és a hazának.

Módosítja a választhatóság körét, de nem az erkölcsök és tudás tekintetében, hanem megint csak homályos rendelkezéssel, amely a törvény bizonyos magyarázóinak mindig megadja a választhatók körébe való bejutás lehetőségét.

A választók összeírása és a névjegyzék évenkénti kiigazítása egy cseppet sem lett jobb, mint eddig volt. Tovább is bennmaradnak a névjegyzékben azok, akik voltaképen jog nélkül két-három helyen is szerepelnek, és kimaradnak újból azok, akik gyakran saját hibájukból, a keresztény magyarságnak a közélet komoly kérdései iránti hihetetlen közönyéből, de gyakran a megélhetés gondjai miatt sohasem nézik, mi a jog, mi a kötelesség, mikor kell azt gyakorolni és teljesíteni. Hányzik ugyanis az intézményes biztosítéka annak, hogy a választó bekerül a névjegyzékbe, ha a feltételek fennforognak és kihagyatik a jogosultság elvesztése esetén. A mai szervezetben a központi választmány nem is lehet föltétlen döntő faktor a választói jogosultság kérdésében, mert már maga az összeírás elhibázott a rendőrségi bejelentések nem kellő felhasználása és a kellő ellenőrzés hiánya következtében a jogosultak felvétele tekintetében.

Az ajánlások körüli botrányokról jobb nem beszélni! Amikor az egyik választókerületben 128.000 választó volt, 200.000 ajánlási aláírás feküdt a választási bizottság előtt. Ezt a rendszert meghagyni sőt ezt a rendszert az ország egyéb területeire is kiterjeszteni: a egész törvényjavaslat komolyságában való hitet megingatja! Állandóan hirdettük és hirdetjük, hogy bizonyos mértékű ajánlás és a választásban való részvétel érdekében a jelölt részéről a jelölés komolyságának igazolásául biztosíték szükséges. De az nem a mai rendszerrel tartandó fenn, hanem aként, amint azt évek óta hirdetjük: kisebbszámú ajánlás a választók részéről, de az ajánlások hitelesítésével; óvadék letétele a jelöltek részéről, amelyet elvesztenek, ha a szavazatoknak egy bizonyos hányadát sem kapják meg.

Ne mondják azt, hogy ez esetben csak gazdag ember léphet fel. Egyrészt nem kell az óvadéknak túlságos nagynak lenni, másrészt, ha valakit igazán kívánnak képviselőnek, úgy a választók szivesen össze fogják adni az óvadékot, mert azzal is kimutatják választási akaratukat s komoly jelölési szándékukat. Ez esetben a választási bizottság valóban felül tudja vizsgálni az ajánlásokat és ki lesz zárva az a helyzet, hogy pártállások szerint döntessék el, melyik jelölt vehet részt a szavazási menetben.

Kétféle választási rendszer, kétféle

jogosultság, kétféle módon megválasztott képviselő, tehát a képviselők osztályozása, valamint a választók osztályozása nemcsak zavartkeltő és bizalmatlanság a választókkal szemben, de tényleg olyan költséges úgy a hatóságra, mint a jelöltekre, azonkívül annyira felforgatja a hosszú ideig tartó ismételt eljárásokkal a nyugalmat, hogy azt a javaslatban lefektetett módon a törvényhozás magáévá nem teheti. Kár a fővárosban megint valami újítással kísérletezni a választói törvény azon részére vonatkozólag, amely eddig jó volt és meghagyni azt, ami határozottan hátrányos volt a közéletre és keresztülvihetetlen a gyakorlatban. Budapest polgársága még a részleteiben nem megfelelő választói törvénynél is megmutatta, hogy már érti a keresztény és nemzeti világnézlet szavát és a régi elfajult idők szellemével szemben a jólfelfogott nemzeti élet képviselői felé fordul. Ezeknek a választóknak a számát csökkenteni, ezeknek a szavazati jogait osztályozni és csorbítani, ezekkel szemben a választási eljárást drágítani és nehezebbé tenni nem célirányos, nem okos, nem helyes, nem politikus és meg nem engedhető.

Ez a javaslat éppen azért a mai szövegezésében elfogadhatatlan. Bármennyire örülünk is annak, hogy a régi választói törvényt módosítják, ez a módosítás csak akkor lehet a nemzet javára, ha valóban javítja a törvény hibáit.

Várjuk tehát a javaslat indokolását és statisztikai adatait és vele együtt a kormány módosító javaslatait. Csak ezzel lesz a törvény az ország javára, az alkotmány kiegészítő része és az alkotmányosság védelmezője, az életben valóban hatályosuló a titkos választójogról és eljárásról rendelkező törvény.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Csontváz-költségvetés felé?...

Müller Antal szerint inkább uj kölcsönt kell felvenni, semhogy a költségvetés beruházási tételeit töröljék

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros takarékossági bizottsága, amely hivatott a belügyminiszter ismeretes leirata kapcsán a főváros 1938-as költségvetését kiigazítani, illetőleg a polgármester előterjesztése kapcsán deficitmentessé tenni, *erős tempóban folytatja tanácskozásait.* A zárt ajtók mellett ülésező tizenkettes bizottság elé — amelyben a Keresztény Községi Pártot *Csilléry* András, *Lázár* Ferenc, *Müller* Antal és *Petrovácz* Gyula képviseli — a polgármester a költségvetés olyan *átdolgozott formáját* terjesztette, amely a kiadások lecsökkentésével igyekszik a belügyminiszter által kivánt háztartási egyensulyt helyreállitani.

Az *Uj Budapest* legutóbbi számában *Petrovácz Gyula* nyilatkozott abban az irányban, hogy *a költségvetés csontvázzá való lefaragásáról szó sem lehet,* mert bebizonyosodott, hogy az ipar és kereskedelem elsorvasztása a bevételi oldalon okoz csaknem ugyanakkora kiesést, mint amekkora megtakarítást a kiadási oldalon a közmunkák redukálása idéz elő. Általánosságban ugyanezt az álláspontot foglalja el

Müller Antal

országgyülési képviselő, a keresztény iparosság érdemes vezére is, aki a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A belügyminiszter feladja a nagy kérdést az önkormányzatnak: *Hogyan takarékoskodjon a főváros?* A polgármester amikor deficitmentes költségvetést nyujtott a takarékossági bizottság elé, oly módon felelt, hogy részben meg kell szükíteni a kiadásokat, le kell faragni a költségvetésből azt, ami lefaragható. A polgármesteri igyekezet mindenesetre tiszteletreméltó, az önkormányzat azonban semmi körülmények között *nem mehet bele abba,* hogy éppen az tünjön el a közigazgatásból, ami a mindennapi élet kicsinyes lehetőségein tul életet ad, hogy ne történjenek beruházások, megálljon az a szociális előbbrejutás, amelyre esztendők hosszú sora óta egyre büszkébbek lehetünk valamennyien: a törvényhatósági bizottságnak tömegeket képviselő pártjai.

— A polgármester által javasolt törlésekből én *a legveszedelmesebbnek és a legsulyosabbnak* itélem a Kisipari Hitelintézet alaptőke-emelésének elhalasztását jobb időkre. Négyszázezer pengőt vett fel a polgármester eredetileg a folyó esztendei költségvetésbe, hogy a kisipar nehéz helyzetét a Kisipari Hitelintézet alaptőke-felemelésének kapcsán enyhitse. Mondanom sem kell, hogy ez az aránylag kevés összeg megsokszorozódik, amikor az intézet által nyujtott kis kölcsönök formájában szétárad az iparos-társadalomban, hogy onnan visszakerülve ujból kihelyezésre kerüljön. A polgármesteri előterjesztés ezt a négyszázezer pengőt is törli! De töröl számos más olyan tételt is, amelyek nélkül — hogy *Petrovácz* Gyula barátom kedvenc kifejezését használjam — tulajdonképen egy csontváz-költségvetéssel állunk szemben... ha a deficit eltüntetésére más mód, mint a kiadások lefaragása, nem mutatkozik.

— Én a magam részéről már most felvetem azt a gondolatot, hogy az ipar és kereskedelem érdekében nem nélkülözhető beruházások fedezésére *kölcsönt kell felvenni!* Másképpen a folyó esztendei költségvetés nagy problémáját megoldani semmi körülmények között nem lehet. Szolgáljon ez a kölcsön természetesen beruházások alapjául: épitő és termelő kölcsön legyen, mert arra a veszedelmes utra, hogy *a folyó kiadásokat kölcsönpénzekből fedezzük,* a törvényhatóság nem tévedhet.

— Teljes mértékben revideálandónak tartom azt a miniszteriális összeállitást is, amely a főváros és a kormány *egymásközötti adósságait illusztrálja.* Ez az összeállitás a legnagyobb mértékben *önkényes,* a tényleges helyzetnek meg nem felelő *hatalmi szóval készült,* el nem fogadható. Revidiálandónak tartom az állam részéről követelt *fővárosi térítések rendszerét is.* Hogy e tekintetben csak a legsulyosabb anomáliára mutassak rá: idejegyzem *a sertés-értékesitési alapba befizetett* százalékok rendszerét. Ebbe az alapba egynegyed-egynegyed százalékot fizet az eladó és vevő, félszázalékot a főváros. A sertés-értékesitési alap ilymódon mintegy másfél millió pengő bevételhez jut azon a cimen, hogy a szalámi-gyárakat segélyezni kell, mert másképen a zsirexport miatt nagy mennyiségben idehaza felgyülemlő sertéshus nem értékesithető. Ez *régen volt igy,* ma más a helyzet, azt sem tudom, kapnak-e még az alapból a gyárak, de tény az, hogy a főváros lakosságát és az önkormányzatot is *erősen terheli ez az egy százalék.* Annál is inkább, mert időközben a sertéshus ára is erősen felment és az efajta külön prémiumokra ma már sem erkösi, sem gazdasági alap nincsen.

— Revideálni kell — fejezte be nyilatkozatát *Müller* Antal — nemcsak a sertés-értékesitési alapot, de az egész tabella-rendszert, amely a főváros és az állam tartozásainak tételeit számszerüségekkel foglalja magába. *Budapest közönsége érdekében* engedékeny magatartást kérünk ezekben a belügyminiszter urtól!

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

—kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— *A karácsonyi csöndes napok után a városháza minden frontján megindult az élet. A takarékossági bizottság szigorúan zárt ajtajai mögé tekint minden érdeklődő szem, azaz hogy tekintene, ha ezek az ajtók nem lennének hermetice elzárva. A városatyák attól félnek, hogy a nagy lefaragási művelet, amelyet a belügyminiszter parancsára kénytelen végrehajtani a polgármester, a beruházásokat fogja elsősorban érinteni, azt a nagyszabású városépitési programot, amelynek Szendy Károly annyira eklatáns képviselője. A tisztviselő-társadalom pedig attól retteg, hogy az ő száraz kenyeréből fog megint levágni egy darabot a belügyminiszter operáló keze. A helyzet végeredményben az, hogy bizonyos stagnáció mutatkozik a városházán, nagyobb elhatározások nem valósulhatnak meg mindaddig, amíg a takarékossági bizottság működése véget nem ér. Hogy ez a holtpont nem kisfokú kedvetlenséget is előidéz, azt ezek után nem kell bővebben senki számára magyarázni...*

— *Miért nem Karafiáth elnökölt a közigazgatási bizottság hétfői ülésén?*

— *A budapesti külügyminiszteri találkozó volt az oka anak, hogy sem Karafiáth, sem Szendy nem lehettek ott az ülés elején. Schuschnigg és Ciano az Ismeretlen Katona emlékművét koszorúzták meg a Mileneumi Emlékmű előtt; úgy a főpolgármesternek, mint a polgármesternek ott kellett reprezentálnia. Az ülés közepe táján azonban már visszaérkeztek az uj városházára és mindketten válaszolhattak a hozzájuk intézett kérdésekre. Főképen arra a kérdésre, amelyet Csilléry és Nagy László intézett a főpolgármesterhez az orvosi kinevezések ügyében.*

— *Mi volt ez a kérdés?*

— *A vita a belügyminiszter egyik leirata körül forgott, amelyet a polgármester ismert, a főpolgármester nem. Még pedig azon egyszerű okból, hogy a belügyminiszteri leirat valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének volt címezve, tehát Budapesten a polgármester, vidéken pedig az alispán vette kézhez. Nem a városházi adminisztráción, hanem a belügyminisztériumon mult, hogy a valóban nagyfontosságú leirat a minisztériumból nem jutott el legalább másodpéldányban Karafiáth önagyméltóságához. Természetes tehát, hogy ezekután a városházi adminisztrációt ebben az ügyben semmiféle felelősség nem terheli.*

— *Az előbb a külügyminiszteri találkozót említette bizottsági tag úr! Ki kísérte a főváros részéről Cianot az olasz hősi halottak temetőjébe?*

— *Természetesen Salamon tanácsnok, a közegészségügyi ügyosztály kiváló vezetője, úgy is mint az olasz koronarend parancsnoki keresztjének birtokosa. Az olasz külügyminiszter, Mussolini veje, különleges elismerését fejezte ki Salamon tanácsnok előtt, hogy mennyire rendben tartja a főváros az olasz hősi halottak budapesti sirjait.*

— *És miért tartozkodott Salamon tanácsnok nemcsak hétfön délelőtt, hanem kedden is a kereszturi temetőkben?*

— *Azért, mert a nagy hideg következtében annyira megszaporodott a nyulak száma a temetőkben, hogy a hajtóvadászatot kellett rájuk tartani. Természetesen nem a temetőkben, hanem azok környékén: a hajtók a nyulakat kiűzték a temetők körüli mezőségekre. A körvadászaton a főváros összes tanácsnokai: Salamon Géza, Szepesváry Pál és Kovácsházy Vilmos résztvettek, továbbá Wolff Károly, a kórházak központi igazgatója is. Harminc nyul került teritékre, az elejtett vadakat a fővárosi népkonyhákba szállitották. Igy esett, hogy csütörtökön nyulpörköltet kaptak általános meglepetésükre a fővárosi inségesek.*

— *Kitüntetések?*

— *Egész sereg külföldi kitüntetés viselésére adott engedélyt a hivatalos lap egyik legutóbbi számának közlése szerint Szendy Károly polgármester részére a kormányzó. Egyszerre jelent meg Szendy három külföldi kitüntetésének viselési engedélye: az osztrák érdemrendnek közép keresztjéé a csillaggal, a Polonia Restituta-rend középkeresztjéé szintén a csillaggal, továbbá az elsőosztályú olimpiai dijjelvényé.*

— *Gratulálunk őméltóságának! Egyéb kitüntetés?*

— *Méltóságos úr lett a Keresztény Községi Párt egyik legnépszerűbb bizottsági tagja, Aichner Albert dr. ferencvárosi békebeli ügyvéd. Kormányfőtanácsossá nevezték ki a keresztény politikának ezt a régi, kipróbált harcosát. Az uj méltóságos urnak a Wolff Károly Klub kedd esti vacsoráján meleg szeretettel gratuláltak barátai.*

— *Jubileum?*

— *Gyulai József segédhivatali főigazgatót, a közoktatási ügyosztály segédhivatalának érdemes vezetőjét, ünnepelték kartársai és barátai abból az alkalomból, hogy negyven éve szolgálja a fővárost. Az ünnepi vacsorán Felkay tanácsnok köszöntötte meleg szavakkal a jubiláns Gyulait, aki egyike a városháza legnépszerűbb főtisztviselőinek.*

— *Születés?*

— *Az Ön kitünő kollégájának, Szi-*

A főváros legsürgősebb feladatai az Eucharisztikus Kongresszus kapcsán

✡

Irta: Petrovácz Gyula

A most elkezdődött év világviszonylatban is nagyfontosságú Budapest számára. 1938: az Eucharisztikus Világkongresszus esztendeje! Alig néhány hónap választ el bennünket attól, hogy a magyar fővárosban megtörténjen ez a nagyszabású világmegmozdulás, amely Budapest képét egy hétre, de hosszabb időre is teljesen megváltoztatja. Ennek *a tömegmegmozdulásnak az utját a fővárosi közigazgatásnak rengeteg sok fronton kell egyengetnie, a hatóságnak a közönség érdekeit számos fronton kell megvédelmeznie!*

I.

Elsőnek a *lakásügyet* említem. A probléma ennek a részéről már ott tartunk, hogy Budapesten 107.000, Budapest környékén pedig 23.000, összesen tehát 130.000 magánlakásban levő ágy áll a rendező-bizottságnak rendelkezésére, ami már most is fedezi a várható idegenforgalom szükségletének jelentékeny részét.

A tömegszállások tekintetében a budapesti iskolák állnak rendelkezésre. Fontosnak tartanám, hogy a polgármester már most jelölje ki azokat az iskolákat, amelyeket tömegszállások céljaira kiván felhasználni. Idejében meg kell szervezni ezeket az iskolai tömegszállásokat, ki kell jelölni azokat az iskola-igazgatókat és helyetteseiket, akik a tömegszállások felügyeletével fognak foglalkozni és a személyzetet kirendelik. Idejében kell kisegítő-személyzetről is gondoskodni, idejében kell rendelkezni afelől, hogy a tömegszállások berendezése, felügyelete és kiszolgálása milyen módon történjen.

II.

Igen fontosak *a közélelmezési problémák* is! Budapest közönségének egynegyed részénél nagyobb ember-menynyiség ellátásáról van szó. Ezen a téren semmilyen körülmények között sem szabad fennakadásnak előfordulnia! Meg kell állapítani a többletszükségletet, idejében kell azt biztosítani és vigyázni kell arra, hogy az élelmiszerszükséglet a helyszinen pontosan rendelkezésre álljon.

A tömegélelmezés szolgálatára kell berendezni *inségkonyháinkat* is, hiszen a tömegélelmezés végrehajtásánál ezekre feltétlenül szükség lesz. Az inségkonyhákban megfelelő kisegítő személyzetről kell gondoskodni, valamint arról, hogy megfelelően és idejében publikáltassék: hol, mikor és milyen áron lehet ebben az élelmezésben résztvenni.

III.

Ugy a lakáskérdésnél, mint az élelmezési problémánál igen fontos az *árdrágitás preventiv meggátlása.* Szükség volna arra, hogy az illetékes hatóságok árdrágitási ügyekben gyorsított eljárást léptessenek életbe, mert azokban a napokban a megtorlás csak akkor lehet hatékony, ha az *gyorsított eljárással* történik.

Fontos az is, hogy gondoskodás történjék *áru-razziák megtartásáról.* Kétféle szempontból: egyrészt az ár szempontjából, másrészt egészségügyi szempontból. Egészségügyi szempontból azért, mert ha most is megtörténhetik, hogy döglött sertést vágnak le a vágóhidon, hogy romlott pulykát adnak el a vásárcsarnokokban, akkor mennyivel inkább megvan erre a lehetőség azokban a napokban, amikor a vásárló inkább a mennyiséget keresi és nem a minőséget. Fokozottabb egészségügyi szolgálat megszervezésére van tehát szükség, mert rettenetes szégyen volna az, hogy egy agrárország fővárosában romlott élelmiszerektől tömegmegbetegedés történhessen. Ezt a közegészségügyi szolgálatot is idejében meg kell szervezni!

IV.

Ugyancsak idejében közigazgatási uton meg kell szabályozni *az utcai árusitás* rendszerét, az árusitás idejét és a jogositott személyek kérdését, mert az ilyen tömegmegmozdulásnál az utcai árusoknak egész raja fog feltámadni és a legképtelenebb árakon a legképtelenebb dolgokat fogják árusitani.

V.

Közigazgatási rendelkezések kellenek *a fokozottabb forgalom* biztosítására! Különleges forgalmi rendszert kell életbeléptetni ,mert az a forgalmi rendszer, amely a mai normális napokban megfelel a fővárosban, amikor negyedmillió embert kell ide-oda szállitani, gyülések helyére, látványosságokra, körmenetekre, nem lesz megfelelő! Idejében kell a menetrendet megcsinálni, kisegítő forgalmi eszközökre gondolni, nemcsak a villamosvasutaknál, hanem az autobusznál is. Autobusz parkunkat kölcsönkocsikkal kell, hogy megnöveljük, kisegítő taxik beállításáról kell gondoskodni, mindezekre idejében kell koncessziókat adni. A várható rendkivül nagymenyi nyiségű autóknak és autobuszoknak garazsirozásáról is gondoskodni kell, mert nem lehet az utcákat garazsirozásokra felhasználni. Biztosítani kell azonkivül az autó-üzemanyagokat is: feltétlenül gondoskodni kell mozgó tankokkal dolgozó üzemanyag-pótló szervezetnek a létesítéséről.

VI.

Meg kell szervezni *az egészségügyi szolgálatot* is ezekre a napokra, mert hiszen egészen biztos, hogy ugy a tömegszállásokon, mint másutt is, megbetegedések fordulnak elő. A tömegszállásokon betegszobákról kell gondoskodni, de kell gondoskodni az egészségügyi szolgálatról a tömegfelvonulási és gyülekezési helyeken is. Közkórházi ágyakat is kell fenntartanunk nagy mennyiségben azért, hogy az esetleg megbetegedett külföldiek részére a kórházi ehelyezést biztosithassuk.

VII.

A fővárosra fog hárulni az *utcai diszitéseknek:* középületek és templomok feldiszitésnek a feladata. Ez is nagyon nagy és nehéz feladat, melynek végrehajtása, megtervezése és idején való elkészitése nagy feladatokat fog a fővárosra róni. Idetartozik a világitási effektusok biztosítása is ezekre a napokra, idetartozik a kertészetnek olyan utasitása, hogy a főváros közparkjai erre az időre teljesen felkészülve és megfelelőképen feldiszitve legyen.

VIII.

Vannak egyéb szükségletek is! Nem lehetne nélkülözni egy *speciális térképnek* a kiadását, amely többnyelvű térképen legalább a főváros főbb közlekedési vonalai, az ünnepségek főbb helyei és egyes hatóságok helye, a szállások és utirányak megfelelő népszerű jelzése legyen feltüntetve. Egy ilyen speciális térkép feltétlenül megkönnyiti a külföldiek számára a tájékozódást ezekben a napokban.

IX.

Szükséges, hogy a főváros *tolmácsi szolgálatról* gondoskodjon, amely utbaigazitást ad. Nem lehet kizárólag a rendörség utbaigazitására támaszkodni, valamint a közlekedési eszközök kalauzainak az utbaigazitására, hanem minden fontosabb gócponton, minden gyülekezési helyen tolmácsok felálitásával kell gondoskodni arról, hogy az idegenek kiismerhessék magukat és a legfontosabb és legrövidebb tájékoztatást megkapják.

X.

Dióhéjban elmondva ezek azok a közigazgatási intézkedések, melyeknek végrehajtása már most kivánatos. Örömmel veszem tudomásul, hogy *Szendy* Károly polgármester mindent megtett és mindent el fog követni, hogy semmiféle zavar, semmiféle torlódás ne legyen. Örömmel nyugtázom a polgármester kijelentését, hogy hivatalos minőségében teljes odaadással rendelkezésére áll a rendezőbizottságnak, hogy Budapest jó hírneve ne kisebbedjen, hanem szerte a világban szétragyogjon ezekben a nagy napokban!

---

geti Endrének, aki a Nemzeti Ujság városházi rovatának szerkesztője és felelős szerkesztője egyben az Uj Budapest testvérlapjának, a Budai Hirlapnak, az elmult napokban leánya született. A kislány — a fiatal Szigeti-házaspár első gyermeke és unokája Szigeti Jánosnak, a néhány évvel ezelőtt elhunyt nagynevű várospolitikusnak — a szent keresztségben az Éva nevet nyerte.

— Mi ujság a betegfronton?

— Részvéttel emlékezünk meg Némethy Károly őméltóságának, a közművelődési ügyosztály kiváló tanácsnokának betegségéről. Régi gyomorafekcióri mellé influenza is járult, ugy, hogy az Uj Szent János kórházba vonult be rövid időre Némethy Károly. Állapota azonban már javul és a jövő héten át is veszi hivatala vezetését. Még egy betege van a városházának: Kenessey Gizi segédhivatali igazgató, Szendy polgármester általános népszerűségnek örvendő titkárnője beteg. Cstk muló influenzáról van szó és Gizi kisasszony a jövő hét elején ismét átveszi hivatala vezetését. Az influenzások között megemlítem még Feigler Károly tiszti főügyészt, aki azonban már felgyógyult és bejár hivatalába. Egyéb hirem momentán nincsen. A viszontlátásra a jövő héten, kedves szerkesztő barátom!

— Isten Önnel, szerkesztő ur.

A Sipőcz Jenő-vándordij véglegesen a honvédtiszteké lett

Ünnepi vacsorán adták át a serleget a Honvéd Tiszti Vivó Klubnak

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A Budapest Sport Egyesület vivószakosztálya január 5-én, szerdán, ünnepi vacsora keretében adta át a Honvéd Tiszti Vivó Klubnak örök tulajdonul a Sipőcz Jenő vándordíjat, melyet a BSE vivószakosztály kezdeményezésére a magyar törvivás fejlesztésére a magyar vivósport volt áldozatkész pártfogója: Sipőcz Jenő polgármester 1934-ben az általa felajánlott gyönyörü serleggel alapított.

Az ünnepi beszédet, melynek során a Sipőcz vándordíj a Honvédtiszteknek átadatott a BSE vivószakosztályának elnöke, Honffy Lajos adóhivatali igazgató mondotta, idézve Sipőcz Jenő elhúnyt főpolgármester szellemét. A BSE „Aranykönyvébe" 1930-ban bejegyzett szavaival kezdte beszédét: „A magyar kard egy ezredéven át szerzett becsületet a magyar névnek! Amig becsületel forgattuk, megőriztük méltó helyünket Európa népei között, s amint letettük, szégyen és megaláztatás lett osztályrészünk." Örömének adott kifejezést, hogy ezt az értékes vándordíjat az ország egyik első vívóegyesületének a HTVK-nak adhatja át, mely klubbal igy a BSE-nek egy mélyebb kapcsolatot sikerüült létrehoznia.

A vándordíjat a HTVK nevében vitéz Somogyi Endre ezredes ügyvezető igazgató vette át, melynek emlékére a HTVK nagyezüst-márvány plaketjét adta át Honffy elnöknek. A vacsorán a polgármester képviseletében megjelent Kovácsházy Vilmos tanácsnok, a BSE társelnöke, elismeréssel szólt a BSE vivószakosztály célkitüzéseiről, jelezte, hogy a Sipőcz vándordíj végleges elnyerése következtében a magyar törvivás fejlesztése érdekében további vándordíj-alapitás gondolatával is foglalkoznak. A Magyar Vivó Szövetség elnöke, Szilaveczky Lajos rendőrfőtanácsos szólt ezután, s a BSE áldozatkészségét kiemelve köszönetét fejezte ki az Egyesületnek a magyar törvivás érdekében kifejtett tevékenységéért.

Az ünnepi vacsorára is hivatalos Toldi-plakett tulajdonosokat Torperczer László, a BSE vivószakosztály titkára, üdvözölte, melyre a plakett-tulajdonosok nevében Pécsi Miklós tanár válaszolt.

Mit kívánnak a kerületek?

A Keresztény Községi Párt kerületi elnökei nyilatkoznak kívánságaikról és reményeikről

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Mult esztendei utolsó számában cikksorozatot kezdett közölni az *Uj Budapest* a fővárosi közigazgatási kerületek célkitüzéseiről a Keresztény Községi Párt kerületi elnökeinek megvilágításában. Jelen alkalommal folytatjuk cikksorozatunkat, azzal a megjegyzéssel, hogy a körkérdésünkre adott válaszokat a *beérkezés sorrendjében* tesszük közzé.

Rákosváros

Irta: Drégely Dezső

A feladott kérdésre adandó válaszomat egy kis statisztika előrebocsátásával világítom meg. Kerületünk 1935-ben létesült, tehát a legfiatalabb kerülete a fővárosnak. A balparti kilenc kerület között (az alakulóban levő XIII. kerületet is számítva) 1874 hektár területével a második, 67.000 lakósával az ötödik, utcák, terek számával (159) az első, az épületek számával (5291) pedig az egész főváros kerületei között messze kimagaslóan a legelső helyen áll. (L. Budapest székesfőváros Statisztitikai Hivatala 1936. évi kimutatását.)

Ezek a számok világosan bizonyítják, hogy ez a kerület sík, tehát nyílt fekvésénél fogva a legnagyobb fejlődési és terjeszkedési lehetőségekkel rendelkezik. Különösen, ha figyelembe vesszük, hogy az Andrássy út meghosszabbítása, a Herminamezői új templom körüli Kassai tér rendezésével, valamint a Rákospatak mentének megtörtént parcellázása és a legfontosabb közművekkel való fokozatos ellátása folytán egészen új, hatalmas városrész van kifejlődőben. Néhány év mulva ez a kerület teljesen összeépül Rákospalota, Pestújhely, Rákosszentmihály, Sashalom községekkel, melyek a jövő Nagy Budapestjének legelső csatlakozó részei lesznek.

Sajnos azonban a város belső területével csupán a Kerepesi út, Thököly út és Erzsébet királyné útján van részben csonka összeköttetése. Ennek folytonosságát is azonban mindenütt a — kerületet derékben átszelő ceglédi vasút ú. n. halálsorompói zavarják. Keresztirányban pedig a belső határt alkotó Aréna út az egyetlen kiépített közlekedési vonal. A kerület egészséges fejlődésének legfontosabb feltétele tehát a halálsorompók eltávolítása, a radikális irányú közlekedés fejlesztése, a 7-es autóbusz vonalának meghosszabbítása, a tranzverzális utak kiépítése. Utóbbiak közül a Hungária körút és Nagy Lajos király útja mérhetetlen jelentőségét az óbudai híd adja meg, mert ezzel Óbuda, Külső Szent István-város, Angyalföld, Ujpest egyenes, közvetlen összeköttetésbe kerül Kőbányával és a Ferencvárossal és ezek gyáraival, tehermentesítve a belső forgalmas útvonalakat.

Alig halaszható a 68-as villamosvonal Rákosfalváig, — esetleg elágazással Rákosszentmihályig való meghosszabbítása, hogy a kerület központjától távol levő Rákosfalva és Törökőr lakói az elöljáróságot és kerületi kapitányságot könnyebben megközelíthessék.

A kerületi tüzoltóság létesítése úgy tudjuk rövid idő kérdése, de a halálsorompók miatt égetően sürgős — élet- és vagyonbiztonsági — kívánságunk.

A lelki és szellemi igények kielégítése sem maradhat el a rohamosan fejlődő kerületben. A zuglói római katolikus egyház templomának felépítése halaszthatatlan, mert a közel 15.000 lelket számláló egyházközségnek csupán alig 500 lélek befogadására alkalmas ideiglenes jellegü kápolnája van, ellentétben a sokkal később keletkezett és kisebb lélekszámú, belső, tehát kedvezőbb fekvésü egyházközségekkel. De mulhatatlanul sürgős egy gimnázium létesítése is az erre a célra már régen kijelölt telken. Itt internátussal kapcsolatos épület volna emelhető. Ezt a kitünő hírnevü tanítószervezetesrendjeink különös figyelmébe ajánljuk.

Bizunk abban, hogy nagy alkotókészségü, városfejlesztő és templomépítő polgármesterünk méltányolja kerületünk jogos kívánságait. De rendíthetetlen a bizalmunk a kerület atyai jóakarójának, a törvényhatósági bizottság örökös tagjának: Petrovácz Gyula országgyülési képviselőnek hathatós pártfogásában is. Tudjuk, hogy — miként a multban minden elért eredmény egyedül az ő nagy tekintélyének és politikai súlyának köszönhető, — kerülete és annak minden polgára iránt érzett nagy szeretete megszerzi kerületünk számára minden itt felsorolt jogos igényének fokozatos kielégítését.

A Hegyvidék

Irta: Cselényi Pál dr.

A XIII. kerület legaktuálisabb problémája ezidőszerint természetesen az, hogy jogi különállása lehetőleg minél előbb valósággá érjen, s a XIII. kerület a maga önálló életét megkezdhesse. Ehez az szükséges, hogy az elöljáróság épülete az arra kiszemelt gyönyörü helyen: a Fery Oszkár utca és a Böszörményi út sarkán, felépüljön. Minden reményünk megvan ahoz, hogy ez irányban az első kapavágás a kora tavasszal megtörténik.

Szorosan összefügg a kerület önálló közigazgatási életének a megkezdésével a kerület határának kiigazítása is. Képtelenség ugyanis, hogy az úgynevezett Németvölgyi-árok déli oldalán s a Németvölgyi útnak a Farkasréti temetővel szemben fekvő részén levő házak és villák lakói a Verpeléti úton levő XI. kerületi elöljárósághoz tartózzanak akkor, amikor ablakukból rá fognak látni az új XII. kerületi elöljáróság épületére. A legnagyobb mértékben indokolt tehát a kerület polgárságának az a kívánsága, hogy a kerület határát a Sas-hegy északi lejtőjéig kitolják.

A főváros gyöngye, a szép budai hegyvidék a legfejlődőbb városrészek közé tartozik és így természetes, hogy útépítési, városrendési, közlekedési stb. tekintetben sokkal égetőbb és fontosabb igényei vannak, mint más városrészeknek, ahol a fejlődés többé-kevésbé megállt és így legfeljebb utánpótlási szükségletek merülnek fel. Igy idegenforgalmi szempontból is rendkívül indokolt volna, hogy a sokszor emlegetett hegyvidéki körút kiépüljön, hogy az Ince út teljes és végleges kiépítése elől a Németvölgyi-úti jelentőség nélküli Rokkant-otthon kitelepítésével az akadályokat elhárítsák s a végleges burkolattal el nem látott utakat sorjában kiépítsék.

A 19-es és a csak a napokban megindult 28-as autóbuszjáratokkal sem lehet még a Hegyvidék közlekedését megoldottnak tekinteni. Minden körülmények között meg kell oldani a Svábhegy-tetőre felvivő autóbusz ügyét. Szükséges ez annál inkább is, mert a Svábhegy és a Jánoshegy forgalmát a Fogaskerekü egymagában távolról sem tudja ellátni. Még sürgősebb kérdés a Kis-Svábhegyre — a Hyeronimi úton át — vezető autóbuszreláció kérdése.

De nem engedjük levenni a napirendről, helyesebben a napirendre kívánjuk tüzetni a Zúgliget—Jánoshegyi függővasút kérdését is, ez a Hegyvidék kulturájához tartoznék: akár a Beszkárt-nak akár magántőkének előbb-utóbb meg kell csinálnia!

Említésre méltó a Hegyvidék fejlődése szempontjából az a mozgalom is, amelyet részvételem mellett az Orbánhegyi Egyesület indított el, s amely egy budai hegyvidéki strandfürdővel kapcsolatos fedett sportuszoda létesítésére vonatkozik. Az uszodát a Csörsz utca mentén, a Németvölgyi temetőn túl szeretnők felépíteni annál is inkább, mert a polgármester úr az itt levő s gyönyörü hegykoszorúval övezett fővárosi terület ingyenes átengedését a jelzett célra már kilátásba helyezte. Fővárosunknak olyan kevés sportuszodája van, s ami van az is olyan távol van, hogy a hegyvidéki sportuszoda valóban közérdekü célt szolgálna.

A Józsefváros

Irta: Baján Ferenc dr.

Kerületünk érdekében a következő terveknek megvalósítását tartom szükségesnek:

Mindenekelőtt kerületünk hitélete szempontjából rendkívül nagy jelentőségünek tartom a szentrókusi egyházközség új templomának mielőbbi felépítését.

Köztudomásu, hogy ezen egyházközségnek több mint 12,000 lelket meghaladó híve van ,akiknek lelkületében a világháború és annak áldatlan következményei és különösen a gazdasági válság észrevehetőleg kiváltotta a vallás iránti hajlandóságot, aminek folytán különösen vasár- és ünnepnapokon nagyob számban látogatnák az Isten házát, sajnos azonban régi templomunk olyan kicsi, hogy a hívők legnagyobb része kiszorül a templomból és ekként nem tud eleget tenni vallási kötelességének illetve kénytelen más egyházközség templomába menni. Ilyen körülmények között a székesfővárosnak, mint kegyúrnak, elsőrendü kötelessége, hogy ebben az irányban is megfelelően intézkedjék. Szendy Károly polgármester az egyházközség vezetőségének kérésére már tett is erre vonatkozólag ígéretet. Mi azonban és az egyházközség vezetősége állandóan ébren tartjuk ezt a tervet és minden törekvésünk odairányul, hogy ez a kérdés a Rákóczi-út városrendezési ügyével kapcsolatban minél előbb megfelelő megoldást nyerjen.

Egy további szükséglete kerületünknek egy megfelelő olcsó modern népfürdő létesítése, ami egészségvédelmi, továbbá szociális és kulturális szempontból bír nagy jelentőséggel, mert a Józsefvárosnak semmiféle nyilvános fürdője nincsen.

A Szent Gellért-gyógyfürdő a XI. kerületben van, a Széchenyi gyógyfürdő a VI. kerületben van, a Rudas gyógyfürdő az I. kerületben van és ugyanott van a Szent Imre-gyógyfürdő is, a többi fürdők szintén más kerületekben vannak, márpedig a Józsefváros lakosságának száma és a lakosság társadalmi rétegeződése is teljesen indokolja egy ilyen népfürdő létesítését.

Végül az építkezés erőteljesebb megindítása s az ezzel kapcsolatos munkaalkalmak létesítése érdekében rendkívül nagy jelentőséggel bírna az iparosság és a munkásság szempontjából is, ha a székesfőváros törvényhatóságának előterjesztésére a pénzügyminiszter városrendezési szempontból a Józsefváros területére 30 évig terjedhető rendkívüli ideiglenes házadómentességet engedélyezne.

Ezen tervek megvalósítása érdekében szükséges előterjesztéseket kellő időben fogjuk megtenni.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester
és padlózási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés díjtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

WIHART FERENC
építész — építőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08

HIREK

Petrovácz Gyulát ünnepelte a keresztény Rákosváros

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Rákosváros keresztény társadalma hagyományos szokásához híven impozáns módon fejezte ki Vízkereszt ünnepén háláját, szeretetét és nagyrabecsülését kiváló képviselője, Petrovácz Gyula iránt. Az Angol-utcai katolikus kultúrház nagyterme alig tudta befogadni az ünneplők nagy táborát, amelyben egybegyűlni láttuk a kerület keresztény társadalmának színét-javát, élükön a kerület elöljárójával, dr. Schmaderer Oszkárral, Barkóczy Sándor plébánossal, valamint a társadalmi körök és egyesületek vezetőivel.

Drégely Dezső kerületi pártelnök tolmácsolta a jelenlévőknek, a pártszervezeteknek és az egyesületeknek jókívánságait, közvetlen és szemléletes módon rajzolva meg azt a sok sikeres ténykedést, melyet Petrovácz kerületének érdekében kifejtett.

Petrovácz meleg hangon köszönte meg az üdvözlést. Beszédében komoly érvekkel mutatott rá arra, hogy az új esztendő a gazdasági viszonyok további javulásának reményével biztat bennünket. Hosszasabban méltatta az Eucharisztikus Világkongresszusnak nagy erkölcsi, nemzeti és közgazdasági jelentőségét, hangsúlyozva, hogy e téren minden keresztény embernek sok a tennivalója. Kitért a választói jogra vonatkozó készülő törvényjavaslatra is, melyet — kellő módosítások után — az új esztendő nagy politikai nyereségének tart.

Előfizetési felhivás!

Január 1-ével új előfizetést hirdetünk a tizenhatodik évfolyamába lépő UJ BUDAPESTRE.

A jól végzett munka nyugodt és büszke öntudatával tekintünk vissza az elmúlt tizenöt esztendőre. Az UJ BUDAPEST nemcsak asszisztált a keresztény Budapest megteremtésében, hanem kivette a maga részét már az alapok megépítésének nehéz terheiben is. Az UJ BUDAPEST nemcsak szemlélője és krónikása, hanem aktív részese is a városházi keresztény politikának.

Az UJ BUDAPEST a törvényhatósági bizottság pártjaitól és a városháza vezetőségétől minden vonatkozásban teljesen függetlenül és tárgyilagosan hirdei a maga becsületes, keresztény meggyőződését. Az UJ BUDAPEST pártokon felül áll, de úgy érzi, hogy részben ő is kezében tartja azt a zászlót, amelyet 1919-ben a városházi romokon elsőnek Wolff Károly ragadott a kezébe, követelve a keresztény és nemzeti világnézet jegyében a keresztény Budapest megteremtését.

Az UJ BUDAPEST programot nem ad, a programunk a mult. Az a tizenöt kötet, amelyek az UJ BUDAPEST tizenöt évfolyamának összegyüjtött példányait tartalmazza. A becsületes meggyőződés, a meg nem alkuvó hazafiasság, a változatlan, mert örök keresztény és nemzeti világnézet jegyében fogunk továbbra is küzdeni a keresztény Budapestért.

Arra kérjük barátainkat, előfizetőinket és olvasóinkat, hogy igen nehéz munkánkban vállvetett erővel támogassanak bennünket a jövőben is. A gazdasági helyzet folyton fokozódó súlyosbodása, a papír- és nyomda-árak emelkedése, nemkülönben az a közöny, amellyel a tunya és kényelmes keresztény tömegek elsiklanak az értük folyó harcok felett nehézzé és a jövőt illetően szinte reménytelenné teszik sorsunkat. De bennünk az apostolok buzgósága ég, amikor folytatjuk meg nem alkuvó harcunkat, mert tudjuk, hogy célt, eszményt és világszemléletet szolgálunk!

Arra kérjük előfizetőinket, hogy az új előfizetési díjakat nemkülönben a hátralékokat sürgősen küldjék be — legolcsóbban és legegyszerűbben 30.913 sz. postatakarékpénztári folyószámlánk felhasználásával postatakarékpénztári befizetési lap útján — nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

AZ UJ BUDAPEST
szerkesztősége és kiadóhivatala.

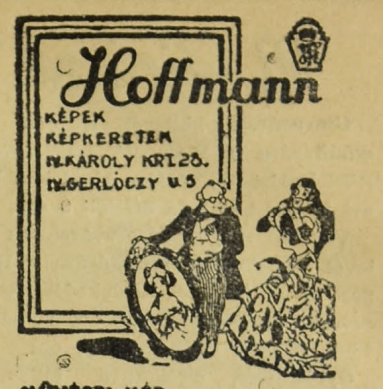

MŰVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DISZE!

A fekete noteszt tegye le Csorna a közgyűlés asztalára!

Az Ügyvédi Kamara választmánya egyhangu határozattal fejezte ki rosszalását az árvaszéki kirendelések mai rendszerével szemben

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Legutóbbi számában az Ügyvédi Kamara egyik választmányi ülésével kapcsolatban megírta az *Uj Budapest*, hogy *az ügyvédtársadalom által perhoreszkált titkos lajstrom van* az árvaszéken. Bejelentés történt az Ügyvédi Kamara választmányi ülésén a tekintetben, hogy *Csorna* Kálmán dr. árvaszéki elnök *a különböző városházi pártok és közületi tekintélyek* részéről — amint ezt az árvaszéki elnök *személyesen közölte* a nála eljáró egyik kamarai választmányi taggal — annyira meg van szoritva a tekintetben, hogy kit nevezzen ki, annyi felől kap *ajánlólevelet*, hogy *lehetetlen a kamara által összeállitott szolgálati lajstromot komolyan figyelembe venni a kirendeléseknél.*

Az *Uj Budapest* cikke ugy a várospolitikai, mint ügyvédi körökben *élénk feltűnést* keltett. Az ügyvéd-társadalom legkülönbözőbb rétegeiből üdvözölték az *Uj Budapestet* akciónk kapcsán, mely az árvaszéki kirendelések protekciómentes végrehajtását szorgalmazza. Az az ügyvédi kamarai választmányi tag, aki a kamara választmányában a fentemlitett bejelentést megtette, közölte szerkesztőségünkkel, hogy az árvaszéken történt látogatása kapcsán *Csorna* árvaszéki elnök *egy fekete noteszt* mutatott meg neki. Ebben a választmányi tag előttünk tett nyilatkozata szerint nemcsak a kirendelt ügyvédek nevei, hanem *azok a protektorok is fel vannak jegyezve*, akiknek kérésére vagy nyomására az árvaszéki elnök a kirendelést eszközölte. Mint értesülünk, az egyik legközelebbi közgyülésen *interpelláció fog elhangzani* a polgármesterhez azzal a kéréssel, hogy a szóbanforgó noteszt az árvaszéki elnök ur tegye le a közgyülés asztalára! A törvényhatósági bizottság közgyülésének nyilvánosság előtt kell tisztázni, *kik azok az ügyvédek*, vagy *nem ügyvédek*, akik a legutóbbi esztendők folyamán eseti gondnoki, gondnoki, vagy gyámi kirendeléseket kaptak az árvaszék elnökétől, aki ezeket a kirendeléseket a legszuverénebbül mindig saját maga intézte és intézi. Arra is kiváncsi lesz a törvényhatósági bizottság közgyülése: *kik azok a szakértők*, akiket az árvaszék állandóan foglalkoztat, és azokat kik protezsálják?

Felhivjuk a figyelmet ez alkalommal a főpolgármesternek és a polgármesternek *a protekció ellen* a nyár folyamán kiadott különleges rendeleteire. Ha főpolgármesteri és polgármesteri rendelet tiltja el az alkalmazottak protezsálását, akkor kétszeresen kell megbélyegeznünk azt a protekció-hadjáratot, amely az árvaszéken kivánja a kirendelésekkel kapcsolatos anyagi előnyökhöz juttatni a jó összeköttetésekkel rendelkező ügyvédeket. *Majd ha az a bizonyos fekete notesz a közgyülés asztalán lesz,* kerül sor arra, hogy a törvényhatósági bizottság által kiküldött *összeférhetetlenségi bizottságnak* nincs-e köze ezekhez az árvaszéki elnök által nem is titkolt protezsálási hadjáratokhoz! Nincsenek-e a fekete noteszban szereplő protektorok között *törvényhatósági bizottsági tagok*, akiknek ebbeli mivoltuk az efajta protezsálásokkal kapcsolatban *kétségtelenül összeférhetetlen.*

Közöljük még, hogy az Ügyvédi Kamara legutóbbi választmányi ülésén *egyhangúlag állást foglalt* az árvaszéken divó gondnoki és gyámi kirendelési rendszer ellen és felkérte *Kövess* Bélát, az Ügyvédi Kamara elnökét, járjon el a főváros árvaszékénél a tekintetben, hogy ezek az Ügyvédi Kamara szempontjából *türhetetlen állapotok megszünjenek.* Minden valószinűség szerint csak ezen akció keresztülvitele után — amelyről különben az *Ügyvédi Kamara jelentést fog tenni az igazságügyminiszternek, továbbá a belügyminiszternek*, mint a budapesti árvaszék legfőbb hatóságának is — lesz a budapesti árvaszék elnöksége abban a helyzetben, hogy *megnyugtató nyilatkozatot* tegyen.

HŐ-HŰTŐ-HANG-VIZ-SZIGETELÉS
PARAFAKŐGYÁR R.T.
EZELŐTT KLEINER ÉS BOKMAYER
BUDAPEST 10/55. TEL: *148-514, *138-854

Január hó 16-án és 20-án délután fél 3 órakor ügetőversenyek

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Václ-utca 36
Duna-utcai oldal.
E szelvény 10% engedményre jogosit

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

özv. **UJÁGH ÁRPÁD**né
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
urger József kályhásmester
utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon —342—29

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa utca 24. szám.
Telefon: 30-2-45.

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
Telefon: 1—811—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi látcsövek. a legjobb kivitelben.
Halló-készülékek
fényképészeti cikkek.

Uj kiirások

Csavaráruk kötlevél alapján való **szállítására** a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi január hó 18-án délelőtt 9 óra.**

Vas- és sárgaréz-facsavaroknak kötlevél alapján való **szállítására** a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi január hó 18-án délelőtt egynegyed 10 óra.**

Gyökérkefe, cirokseprű, tollas- és nádporoló és kókusz-lábtörlő szállítására a székesfőváros hivatalai, iskolái, intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi január hó 18-án délelőtt 10 óra.**

4000 kg. barna csontenyv szállítására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi január hó 19-én délelőtt 10 óra.**

Ecset, kefe és seprűáru szállítására a székesfőváros hivatalai, iskolái, intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi január hó 19-én délelőtt 10 óra.**

Textiláru (lenáru: lábtörlő, törülköző, lepedő, pamutáru: padlótörlő, portörlő, súrolóruha) **szállítására a székesfőváros** hivatalai, iskolái, intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi január hó 21-én délelőtt 10 óra.**

500 q hideg bitumen (emulsió), **400 q mexikói bitumen, 1.600 q belföldi bitumen és 3.800 tonna zuzalék szállítására** a Székesfővárosi Utügyi Intézet részére. **Határidő: 1938. évi január hó 24-én délelőtt 9—10 óra.**

1938. évben szükséges lófogatú napszámfuvarozási munkákra a székesfővárosi kertészet csoportjai részére. **Határidő: 1938. évi január hó 24-én délelőtt 9—10 óra.**

Kövezet javítási és kisebb új kövező munkákra a székesfőváros összes közigazgatási kerületeiben. **Határidő: 1938. évi január hó 25-én délelőtt 10 óra.**

50.000 kg. retorta bükkfaszén (25 kg-os zsákokban) **1500 kg. retorta bükkfaszén** (1 kg-os papír zsákokban) **3500 kg. erdei boksa-faszén** (25 kg-os zsákokban) **szállítására,** a székesfőváros intézetei és üzemei részére. **Határidő: 938. évi január hó 26-án délelőtt 10 óra.**

Aszfaltjavítási és kisebb új aszfaltozó munkákra a székesfőváros összes közigazgatási kerületeiben. **Határidő: 1938. évi január hó 28-án délelőtt 10 óra.**

Utrendezési munkákra és az ehez szükséges 1800 tonna „S 13." jelű 18/16—27/13. cm méretű **bazalt sorkő szállítására** a III. ker. Szentendrei-út, Flórián-tér és Veder-utca közötti szakaszhoz. **Határidő: 1938. évi január hó 28-án délelőtt 9—10 óra.**

Papíráruk szállítására a székesfőváros üzemei részére. **Határidő: 1938. évi január hó 29-én délelőtt 9 óra.**

Papíráruk szállítására a székesfőváros üzemei részére. **Határidő: 1938. évi január hó 31-én délelőtt 10 óra.**

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

VÁLLALKOZÁS

Lispe, vagy vámkülföld?

Erélyes intézkedésekre határozta el magát a főváros az olajkartellel szemben

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Az Eucharisztikus Világkongresszus esztendeje fokozott kötelezettséget ró a Köztisztasági Hivatalra atekintetben, hogy a fővárosi makadámutak kellő időben és kellő módon legyenek portalanítva. Tekintettel arra, hogy a közegészségügyi ügyosztálynak, amelynek hatáskörébe a Köztisztasági hivatal tartozik, esztendőről esztendőre a fővárosi utolajozásnak kartellbe lépett cégek különféle invektiváival kell számolnia, *Salamon* tanácsnok, a közegészségügyi ügyosztály vezetője, már az elmult napokban intézkedéseket tett az irányban, hogy lehetőség szerint a kartell kikapcsolásával történjen a makadámutak portalanítása.

A polgármester az elmult napokban felterjesztéssel fordult az iparügyi miniszterhez, amelyben az olajozással foglalkozó nagy részvénytársaságok tulkapásaira való hivatkozással azt kérte, hogy a szükséges nyersanyag vámkülföldről való behozatalára adjon engedélyt a kormány. Ez a behozatal annál is inkább indokolt, mert az olajozást eszközlő tartánykocsik a főváros birtokában és tulajdonában vannak és amennyiben a behozatalra engedélyt kap a főváros, az olaj felrakását a makadám utakra a Köztisztasági Hivatal *házilag el tudja intézni.*

Az iparügyi minisztérium közbenjárásával a főváros a most folyó lispei olajkutatások *hulladék-anyagából mintát kért,* hogy amennyiben lehetséges, a kartel kikapcsolásával ezt a hazai származású olaj-üledéket használják a makadám utak portalanítására. A szükséges mintákat a főváros megkapta, azok vegyi vizsgálatát most végzik a főváros illetékes szervei.

Arról is szó van, hogy a *kátránnyal való* portalanítást a folyó esztendőben kiterjesszék. Ebben a vonatkozásban elsősorban természetesen a Gázművek által termelt kátrány jön tekintetbe. Mint látható: *Salamon* tanácsnok mindent elkövet, hogy a multban annyi sok zavart okozott olajkartellt a fővárosi makadám-utak portalanításából kikapcsolja.

Követett-e el mulasztást a kiserdei lakások épitkezésének vállalkozója?

A polgármester szerint az erős fagy az oka a késedelemnek

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén *Usetty* Béla szóvátette a ferencvárosi kiserdőben folyó fővárosi lakásépítés ügyét. Azt hitte mindenki, hogy az építkezés be fog fejeződni az év végére, ezért volt az a polgármesteri intézkedés, hogy rövid úton adják ki a munkákat és ne a központi, hanem a kerületi igazgatás végezze a munkákat. Mégis megakadt az építkezés. *Usetty* szerint télvíz ideje előtt be lehetett volna fejezni az építkezést és azt a kérdést intézte a polgármesterhez: nincs-e mulasztás a vállalkozó részéről? Arra kérte *Usetty* a polgármestert, hogy ha ez nem történt meg, a legszigorúbban alkalmazzák a vállalkozóval szemben a szerződésben foglalt kikötéseket.

Szendy polgármester a felszólalásra adott válaszában közölte, hogy a kiserdei építkezés azért akadt meg, mert olyan *óriási fagy* köszöntött be, hogy az építkezést nem lehetett tovább folytatni. Közölte a polgármester, hogy a belügyminiszter engedélye, amely szerint nyilvános versenytárgyalás mellőzésével lehet kiadni építkezést, olyan időben érkezett meg, hogy a téli fagy beállta előtt az építkezést befejezni nem lehetett. Kijelentette végezetül a polgármester, hogy az építkezés ügyét *állandó figyelemmel kíséri.*

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a székesfővárosi kertészet csoportjai részére az 1938. évben szükséges

lófogatú napszámfuvarozási

munkákra.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva az előző bekezdésben említett hivatalos helyiségben

1938. évi január hó 24. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor a II. emelet 281. sz. hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

A kormányhatósági jóváhagyástól függően nyilvános versenytárgyalást hirdetek az Utügyi Intézet részére az 1938. évben szükséges:

a) 500 q hideg bitumen (emulsió), 400 q mexikói bitumen, 1600 q belföldi bitumen és b) 3800 tonna zuzalék szállításra.

A közszállítás költségei szabályszerüen biztosítva vannak.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a mgrendelő hivatalnál (IV. ker., Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt)

1938. év január hó 24. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

A székesfővárosi útfenntartás keretébe tartozó, az összes közigazgatási kerületekben végrehajtásra kerülő

kövezetjavítási és kisebb új kövező-munkákra

— kormányhatósági jóváhagyástól függően — nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat

1938. évi január hó 25-én délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324 87.

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

„ESELGE" szellőzőberendezések
CHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Gyárból közvetlen
legolcsóbb csőbutor, gyermekkocsi, öszecsukóságy, vaságy, ágysodrony, afrikmatrac
Prohászka gyárból
VI., gróf Zichy Jenö-u. 40. Telefon: 1-290-30
Fióküzlet: Üllői-ut 7.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

XVI. évfolyam 3. szám

Budapest, 1938. január 22.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VJ. Revitzky-u.1.

A katafalk mellett

Egy gondolat vibrált bennünk a Sipőcz Jenő halálának első évfordulója alkalmával tartott engesztelő szentmisén; ime, rövid egy esztendő már elegendő arra, hogy történelmi távlatba helyezze az Elköltözött nemes alakját. Meglepetésekkel és világrengető eseményekkel zsúfolt emberöltőnk egyetlen éve felnagyítja és közelhozza a kék horizontokat, és a modern vegytan szabályai szerint a história szűrőjén maradéktalanul és hibátlanul átereszti az eseményeket és az embereket. Alig tizenkét hónapja, hogy beszéltünk vele a korokról és ideálokról, messze multról és még messzebb perspektivákról: és ma már a komor templomi katafalk körül jár az ősi hagyományok szerint a pap az emlékezés gyászünnepén és e rövid villanása az időnek arra is elégséges, hogy eszménnyé finomuljon Sipőcz Jenőnek, az ismeretlen országba eltávozott nagy utazónak, szelid, mégis annyira férfias és karakterisztikus alakja.

A seb, amely távozásával szivünket érte: még friss és eleven, de már béke költözött szivünkbe és az emlékezés vibráló ködén keresztül eszmei konturokat kap a halott. Mi ennek az oka? Az igazi nagyság halhatatlansága ez, a tudat, hogy a gyászoló család könnyein, a jóbarátok fájdalmán, egy milliós város megilletődésén és egy szerencsétlen ország együttérzésén túl az alig egyesztendős árnyék már bevonult a magyar pantheonba, a magyar hőszök: szentek és királyok, tudósok és hadvezérek, költők és országépítők gyülekezetébe. Tudva-tudtuk ezen a gyászmisén, hogy Sipőcz Jenő már nem a családjáé, barátaié, városé és országáé; az ő helye immáron tizenegy évszázados történelmünkben van.

A magyar sors nagy aggódójának sírja fölé márvány obeliszket emel a hivatalos főváros, emléke örökké élni fog, amíg magyarok élnek a Duna két partján épült sokezeréves városban, de mindezen túl: történik-e valami Sipőcz Jenő nevének méltó megörökítésére? Eszébe jutott-e már a Fővárosi Közmunkák Tanácsának, hogy utcát nevezzen el a keresztény Budapest építő polgármesteréről, akinek a neve egyelőre csak sport-vándordijak muló értékű ezüst serlegein van megörökítve? Miért nem kapja meg a halott Sipőcz Jenő a főváros közönségétől azt, amit áldozatos életével valóban kiérdemelt? Miért nem hirdetik iskolák és kórházak, utcák és terek, emléktáblák és monografiák az ő életét, küzdelmeit, szenvedéseit és alkotásait? Ezek a kérdések ötlöttek eszünkbe a gyászmisés templom zsolozsmás félhomályában. A feleletet a keresztény várospolitika vezéreinek kell megadniok.

További engedékenységet kell tanusitani a kormánynak a fővárossal szemben!

Nagyfontosságu kiegyenlitő feladat vár Karafiáth Jenő főpolgármesterre — A közgyülési pártok egymással ellentétes elgondolásai a háztartási hiány kiküszöbölésére

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Rövid hivatalos kommüniké számolt be a tizenkettes takarékossági bizottság Lamotte alpolgármester elnöklésével tartott üléséről, amely a polgármesternek az ezesztendei költségvetés egyensúlyba hozatalára tett előterjesztésével foglalkozott. A bizottság úgy határozott — Petrovácz Gyula indítványára, — hogy felkérik Szendy polgármestert: az ülésen előterjesztett módosító javaslatokra vonatkozólag tegye meg észrevételeit. A bizottság úgy döntött, hogy kedden, e hó 25-én, tartja legközelebbi ülését, amikor úgy a polgármester javaslatát, mint a bizottsági tagok módosításait illetően határozni fog.

A takarékossági bizottságban helyetfoglaló pártvezérek között a hangulat és a célkitüzés a deficitmentes költségvetés megalkotása ügyében egységesnek egyáltalában nem mondható. Valamennyi párt megegyezik abban, hogy a kormány valóban nobilis, eddig szokatlan gesztust alkalmazott a fővárossal szemben, amikor a belügyminiszteri kék ceruza működésbe lépése előtt olyképen intézkedett, hogy előbb az önkormányzat igyekezzen saját hatáskörében a költségvetési hiányt eltüntetni. A költségvetési hiány eltüntetését illetően azonban különféle módozatok kerültek a takarékossági bizottság ülésén felszínre, amelyek éles ellentétben állanak egymással.

A Nemzeti Egység Pártjának fővárosi szervezete olyképen képzeli a költségvetést deficitmentessé tenni, hogy maradjanak meg az egész vonalon a beruházási tételek, némi csekély módosításokkal. A fedezetet a deficitre a kormánypárt városházi frakciójának elnöke két és fél millió pengős kölcsön felvételével kívánja megtalálni, annak tudomásulvétele mellett, hogy a készülőben levő zárszámadás eddig nyilvánosságra került adatai szerint a bevételeknél kedvezőbb alakulásra lehet számítani, mint ahogyan azt a polgármester ténylegesen előirányozta.

A Keresztény Községi Párt a Nemzeti Egység Pártjának kölcsön felvételére irányuló törekvését helytelennek és elhibázottnak tartja. A főváros, amikor a Községi Takarék. kitünő mérlege is azt bizonyítja, hogy pénzügyei kitünően állanak, efajta aprópénz-kölcsön felvételével nem állhat elő a piacon. A Keresztény Községi Párt változatlanul azon az állásponton van, hogy a belügyminiszternek további engedékenységet kell tanusítania a fővárossal szemben, mert a forgalmi adó-részesedésnek a belügyminiszter által igért felemelése, nemkülönben a rendőrségi hozzájárulásnak leszállítása csekély pótléka csupán a kormányzat által a fővárostól elvont sok milliónyi jövedelemnek. A Keresztény Községi Párt azon az állásponton van, hogy sem a tisztviselői fizetésekhez, sem az adópréshez, sem újabb kölcsön felvételéhez nem szabad folyamodni, de arról sem lehet szó, hogy a költségelőirányzatban beigért beruházások bármelyike is elmaradjon. A Keresztény Községi Párt tiszta és határozott okfejtése szerint csak a kormányzat további engedékenysége az egyetlen lehetőség a deficit eltüntetésére.

A Polgári Szabadság Párt azon álláspontja, amely a tízmilliós deficitnek legnagyobb részét a költségvetés I. fejezeténél: a személyi kiadásoknál akarja megtakarítani, természetszerüen meg nem valósítható. Szint úgy nem jelent nagyobb tételt a szociáldemokraták állásfoglalása sem, amely a főváros sajtó-kiadásainak csökkentése révén igyekszik a deficit jelentéktelen részét lefaragni. A szociáldemokraták — mint tömegeket képviselő párttól nem is várható — természetszerüen azt vallják, hogy sem adóemelés, sem a beruházások csökkentése révén nem szabad csontváz-költségvetéssé erőtleníteni a polgármester előirányzatát.

Valóban nehéz helyzetben van Szendy polgármester, ha a keddi ülésre olyan költségvetési előirányzatot kíván összeállítani, amely úgy a kormányzat, mint a városházi pártok elgondolásának és izlésének megfelel. Az egyik oldalon a szigorú intézkedés, hogy el kell tüntetni a költségvetési hiányt, a másik részen tiltakozás minden beruházás törlése ellen, sőt újabb és újabb közmunka-óhajok, hallani sem akarás arról, hogy bármiféle adó vagy közüzemi-díj-emelés pótolja a bevételi oldalon mutatkozó hiányt. Minden energiájára és providenciális bölcseségére szüksége van a polgármesternek atekintetben, hogy a főváros költségvetési előirányzata a mai ingoványos talajról szilárd és egyenes útra térjen át.

A legutóbbi napokban illetékes helyeken szóbakerült a tavalyelőtt felvett MABI-kölcsön még le nem hívott hatmillió pengős utolsó részletének a költségvetési hiány pótlására való felhasználása is. Igaz ugyan, hogy a hatmillió pengőből négymillió pengőnek a Beszkárt részére való átengedését határozta el a kölcsön felvételét kimondó határozatában a főváros törvényhatósági bizottsága. A helyzet azonban az, hogy időközben megtörtént a kisszakasz viteldíjának emelése, amelyből minden valószinüség szerint a Beszkárt-alkalmazottak fizetés-rendezésére szolgáló fedezet levonása után is jelentékeny összeg fog rendelkezésre állni. Arról természetesen nem is szólva, hogy ha már kölcsönt kell felvenni a Beszkárt beruházásaira: a Beszkárt saját maga vegyen fel kölcsönt, és ne a községi háztartás terhére tegye azt, különösen akkor ne, ha a MABI-kölcsön utolsó részletére a fővárosnak saját magának van szüksége, hogy ebből az összegből azokat a hasznos beruházásokat hajtsa végre, amelyeket a háztartási deficit eltüntetésére a polgármester a jövő esztendei költségvetésből egyébként törölni lenne kénytelen.

A Keresztény Községi Párt abban a meggyőződésben van, hogy a polgármestert a törvényhatósági bizottság minden oldalán támogatják abbeli törekvésében, hogy a belügyminisztert és a pénzügyminisztert további engedékenységre bírja az elvett fővárosi bevételek bőkezűbb visszaadását illetően. Ebben a vonatkozásban nagyfontosságú kiegyenlítő feladat vár Karafiáth főpolgármesterre, akinek nagyvonalú politikai vonalvezetése a kulisszák mögött jelentékeny mértékben hozzájárult legutóbb ahoz, hogy a belügyminiszter és a pénzügyminiszter a felügyeleti jog a

multban megszokott diktatórikus alkalmazása helyett azt az álláspontot foglalták el, hogy az önkormányzat előbb saját hatáskörében igyekezzen háztartási deficitjét eltüntetni.

A Bakony és a Mátra paraszthá-zaiban nyaralhatnak az idén is a fővárosi alkalmazottak

Megismétlődik az elmult évben nagyszerüen bevált nyaraltatási akció

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az elmult esztendőben nagyjelentőségű akciót kezdeményezett dorogi *Farkas* Ákos dr. tanácsnok, a polgármesteri elnöki ügyosztály vezetője. A szociális jellegű akciónak az volt a célja, hogy a főváros anyagi hozzájárulásával, mint a boldog békeidőkben, a többgyermekes fővárosi családok részére falvakban, földmíves házakban vegyen ki lakásokat a főváros háztartással vagy a nélkül. Az elmúlt évben huszonkilenc családot részesített a közigazgatási alkalmazottak köréből, harmincat pedig a tanügyi alkalmazottak köréből nyaraltatásban a főváros. Végeredményben hatvankét család kétszáztizennyolc gyermekkel, ha a családfőket is beszámítjuk: háromszáznegyvenketten részesültek a nyaraltatás kedvezményében. *Szopolyára* tizenkilenc, *Szilvásváradra* huszonnégy és *Diósjenőre* tizenkilenc családot utalt be az elmult évben *Zay* Imre gróf fogalmazó, aki az elnöki ügyosztályban ezeket az ügyeket nagy szorgalommal és szociális érzékkel intézi. Végeredményben a nyaraltatás a fővárosnak vasúti jegy, podgyászszállítás, lakbér, a hatvankét család készpénzsegélye stb. címén összesen 11.624 pengőjébe került. Egy személynek egy hónapra eső összes nyaraltatási költsége fejében a főváros ezek szerint *harmincnégy pengőt* térített meg.

A közeljövőben fog megjelenni a polgármester rendelete, amely az elmult évben pompásan bevált nyaraltafási akcióra hívja fel az alkalmazottak figyelmét. A polgármesternek az az intencója, hogy ezévben *kiszélesített keretekben* történjen a nyaraltatás, amelynek kedvezményében minden arra rászorult többgyermekes fővárosi tisztviselő-család részesülhet. A folyó évi költségvetésben megfelelő összeg áll rendelkezésre a kibővített akció céljaira.

Az elnöki ügyosztály már tárgyalásokat kezdett abban az irányban, hogy a jelentkező családok elhelyezését ebben a nyaralási szezónban is biztosítsa. Hogy nagyobb legyen a választék, nemcsak a tavalyi nyaraltatási akció során jól bevált mátrahegységi községekkel tárgyal a főváros, hanem arról is szó van, hogy a Bakony nagyszerű erdőit is felkínálja a jelentkező alkalmazotti családok számára.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— *kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?*

— *A mult hét péntekjén volt a budai Szent Anna templomban az ünnepélyes rekviem Sipőcz Jenő lelkiüdvéért. Noha a gyászmise időpontját valamennyi napilap közölte, bizottsági tagtársaim nem nagyon jeleskedtek a részvételben. Talán a kora reggeli óra volt az oka a sok távolmaradásnak, de bizonyos, hogy még ezekben a kora reggeli órákban is sokkal több városatya szokott megjelenni az élő Sipőcz Jenő titkári szobájában, mint az egy éve halott Sipőcz Jenő katafalkjánál. Hiába, a halottak gyorsan lovagolnak és tőlük már nem lehet kérni semmit. A város vezetősége nagy számal megjelent az ünnepélyes gyászmisén, amelyet nagy papi segédlettel Molnár László dr. esperes, apátplébános celebrált. Ott volt a Sipőcz család is: az özvegy az első sorban, az anya a negyedik sorban...*

— *Mi újság a Sipőcz-hagyaték körül?*

— *Melyik hagyatékot gondolja szerkesztő úr? A politikai hagyatékról Ön elmélkedjen, a vagyont illetően azt közlöm, hogy még mindig folynak a tárgyalások az özvegy és az anya ügyvédjei között. Lehet, hogy megegyezésre kerül a sor, de lehet, hogy perre kell mennie özvegy Sipőcz Lászlónénak. Megjegyzem, hogy a szinte személyes természetű családi ereklyék, közöttük a nagynevű árvaszéki elnök életnagyságú olajképe, sincsenek még özvegy Sipőcz Lászlóné tulajdonába és birtokába visszabocsájtva. Igy változnak az idők...*

— *... és igy nem változnak az emberek! De beszéljünk valamilyen vidámabb témáról! Miféle nagy összejövetel lesz vasárnap Kenesén?*

— *Lemennek a polgármester és az alpolgármesterek, a tanácsnokok, a szakhivatalok vezetői, még pedig — amire eddig nem igen volt példa — családjaikkal együtt. Szóval olyan ismerkedési nap-féle lesz Kenesén, fakutyázással, nagy sétákkal és még nagyobb — bridzspartikkal egybekötve. Bár azért nem lesz megvetendő a tarokk sem, a tanácsnoki karban legalább annyi a jó tarokkista, mint amennyi jó bridzsjátékos van.*

— *Kik nem mennek Kenesére?*

— *Minden valószínüség szerint itthon marad Némethy Károly, aki még lábadozik, naponta csak egy-két órára jön be hivatalába, hogy a legfontosabb ügyekről referáltasson magának helyettesével: Garancsy főjegyzővel. Egészen biztosan itthon marad Rosta János is, aki alig épült fel súlyos influenzájából, amely a homloküreget is megtámadta.*

— *Valósággal influenza-járvány van a városházán!*

— *Van bizony, de szerencsére jóindulatuak az influenza-esetek és egy-két nap alatt felgyógyulnak a betegek. Kenessey Gizi, a polgármester titkárnője, is már jobban van és a jövő hét első napjaiban át is veszi hivatala vezetését.*

— *A hét halottai?*

— *Hosszas szenvedés után elhunyt Komáromy-Hiller Ernő dr. főjegyző, aki legutóbb az I. kerületi anyakönyvi hivatal vezetője volt. A szive ölte meg. Meghalt egy nyugalmazott főjegyző is: Havas István dr. Még egy halálozás: elhunyt hirtelenül Balogh János irodafőtiszt, aki hosszú ideig a Fővárosi Közlöny kiadóhivatalának vezetője és a Mária-utcai tisztviselő kaszinó éttermének vezetője volt.*

— *Mi ujság a Temetkezési Intézet körül?*

— *Egyelőre kár még a hallali-t megfujni! Egyelőre — hangsulyozom, kedves szerkesztő ur, egyelőre — nem történt egyéb, mint hogy Adamy István dr. igazgató betegen fekszik lakásán és hogy az Intézet ne maradjon vezető nélkül, a polgármester Rostagni Achilles dr.-t, a közegészségügyi ügyosztály vezető-helyettes főjegyzőjét bizta meg ideiglenes hatállyal az Intézet vezetésével. Kissé koraiak voltak tehát a győzelmi harsonák, mert konkrét intézkedés egyelőre Adamy nyugdijazása vagy végkielégitése iránt nem történt. De Adamy személyétől elvonatkoztatva azt is meg kell állapitanunk, hogy a multban számos esetben fordult elő, hogy a polgármester a Temetkezési Intézet választmányának egyhangúan hozott határozatát megváltoztatta és másképen intézkedett. Függetlenül attól, hogy mit javasolt az üzem vezetősége az üzem választmányának. Lehet, hogy a közbéke érdekében Adamy valamilyen formában meg fog válni állásától, ha azonban erre sor kerül, ez nem azért következik be, mert a Temetkezési Intézet élén folytatott működése nem lenne bármilyen szempontból is itélve százszázalékosan korrekt. Kétségtelen, hogy Adamy helytelenül cselekedett, amikor a főváros összeférhetetlenségi bizottsága elé vitt olyan ügyet, amelyet nem ezen a módon kellett volna elintéznie, akár igaza volt, akár nem. Mindenesetre fontos, — függetlenül Adamy személyétől — hogy végre csend és nyugalom költözzön a Temetkezési Intézet berkeibe, és nemcsak Adamy személye körül, de az egész vonalon olyan kiegyenlitődés jöjjön létre, amelynek hiánya a multban — legyünk őszinték, szerkesztő ur — nem szolgált a főváros előnyére!*

— *Ebben egyek vagyunk kedves dr. Városházy! A viszontlátásra a jövő héten.*

— *Isten Önnel, szerkesztő ur.*

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Tel.: 2-919-46

Gyárból közvetlen
legolcsóbb csőbutor, gyermekkocsi, összecsukóságy, vaságy, ágysodrony, afrikmatrac
Prohászka gyárból
VI., gróf Zichy Jenő-u. 40. Telefon: 1-290-30
Fióküzlet: Üllői-ut 7.

Móczár Gábor
egészségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-32.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

WIHART FERENC
épitész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08

HOFBAUER és PIAZZA
ÉPITOMESTEREK TELEFON: 1-188-59.
Telep: VI., Bajza-tér 5. roda: VI., Szondy-u34.

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII József körut 50.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbr. 72 éves cég — Telefon: 1-324 87.

Hagyja abba a légvárak épitését a Fővárosi Közmunkák Tanácsa!

Irta: Szőke Gyula dr.

Valamikor a főváros szépítése volt a feladata és tagadhatatlan, sokat alkotott, ámbár nem mindig a főváros élete érdekében és nem mindig gyakorlati tervek alapján jövőt is szolgáló elgondolással. Most a hatásköre kiterjed a főváros környékére is és nemcsak a szépítés, hanem az okszerű kiépítés is a feladata körébe utaltatott, legalább részben.

Tervek vannak bőven! Szinte mindenki a feladatának tekinti ma, hogy terveket készitsen, sem azt nem nézve, hogy ki fizeti, sem azt, hogy miből. A kormányt és a fővárost, de a vidéki közületeket is szinte elárasztják az elgondolások özönével és újabb szabálynak látszik, hogy minél kevesebb a pénz, annál több és drágább kigondolásokat kell a köz elé tárni. Tagadhatatlan, hogy ebben a közmunkatanács vezet. Pedig a közmunkatanács már nem tartozik azok közé a kigondolók közé, akik felelősség nélkül rohamozhatják meg a közületeket, vagy akik a munkanélküliség közepette erővel csinálnak maguknak elfoglaltságot, mert nem kell számolni azzal, hogy ki viszi keresztül és miből azokat a nagyszerű elgondolásokat, amelyekkel a közvéleményt izgatják.

Mert tagadhatatlan, hogy igen-igen nagy mértékben izgató dolog az, hogy milliókat és tízmilliókat, sőt százmilliókat kívánó terveket röpítenek a levegőbe, amikor a nép széles rétegei nem tudják, miből élnek holnap, sőt munka hijján a ma legelemibb szükségleteit sem képesek kielégíteni. Ámde azt mondják a pénzhatalmasságok és valódi, vagy gyakran mondvacsinált szakértők, hogy ne legyünk kishitüek, mert a gazdasági helyzet javult, nekünk is munkákat, elsősorban közmunkákat kell biztosítani, a mélyponton túl vagyunk, föltétlen emelkedés várható és a gazdasági élet versenyében nem szabad lemaradnunk. Mások azt mondják, hogy szegények mindig voltak, vannak és lesznek és a fejlődés nem állhat meg azért, mert a szegényekkel számolni kell. Megint mások éppen a munkaalkalmak teremtésére akarnak fényüző közmunkát teremteni, ha már nem találnak hasznothajtó beruházásokra alkalmat.

Hát igen, igen! Magánosoknak szabad a levegőben járni, egyeseknek szabad terveket kovácsolni, felelősség nélkül lehet elképzeléseket papirra vetni, de a hatalom birtokosainak a földön kell járni, optimista lélekkel ugyan, de gyakorlati munkát kell folytatni, az élet terveit készíteni, a jelen és jövő gazdasági lehetőségeit számításba venni és gyakorlatilag a jövőben is beválható, alaposan átgondolt tervek kiviteléhez hozzáfogni.

A város szépítéséhez nem járul hozzá, hogy bármely magán, vagy középítkezésre, elképzelt lehetetlen formájú házra kiadják az építési engedélyt és ezzel a főváros legrégibb részeinek szépségét évtizedekre tönkreteszik. A városfejlesztést nem szolgálja az, hogy bárhova kiadják az építési engedélyt, anélkül, hogy azon városrésznek a városiasításra szolgáló előfeltételei már meg vannak teremtve. Nem közérdek, hogy a közművekkel már ellátott városrészek beépítése, vagy újraépítése elhanyagoltassék és ezzel a közművek fenntartása éppen annak oknélküli kiterjesztése útján megtöbbszöröztessék. Miért sürgetjük a városrendezési és fejlesztési terveket itt is, ott is hiába?

De most szinte megfogtak azzal a kérdéssel, hogy hát akkor miért kifogásoljuk a közmunkatanács grandiózus elképzeléseit, amely a Vigadóterből" „velencei Szent Márk-teret", a szépen kiépített dunaparti részletből fejedelmi korzót, a Károly-körútból fórumot, a belső Szent István-város egy részéből parkot és a rendesen felépített belvárosi házak helyén sugárutakat, valamint a csak most megépített, és pedig jól épitett házak helyébe nagy kivezető utakat kíván építeni. Ha az ember csak terveket kíván, ime a tervek megvannak, amint hogy a Madách Imre-sugárút épül már az ő felhőkarcolóival és egyrészt az államkincstár helyzete rendkívüli módon javul, másrészt a főváros hitele szinte kimeríthetetlen és a külföld mindig rendelkezésünkre áll.

Ha felületesen nézzük a dolgokat és a fantáziában élünk, talán nem is szabadna szólani, mert sokan az optimizmust egészen a levegőben járásig tudják fejleszteni. De ha a földön járva észrevesszük a nehezen élő lakósság millióit, meglátjuk a nap-nap után folyó árveréseket, ha elvonulnak előttünk az ingyenebédért ácsorgók ezrei és olvassuk a szegényházba kívánkozó, valamikor jobb napokat látott volt adófizető polgárokat, meg kell torpannunk a tervek és azok költségeinek nagysága előtt és meg kell értenünk, hogy: ne tovább! De ezt mondatja velünk a tekintélytisztelet is, mert azt látjuk, hogy minél több fényűző palota, korzó, a lakások helyén park, a műhelyek és üzletek helyén melegedő és ingyenebédosztogató helyiség keletkezik, annál kevésbbé van megelégedve az önérzetes és munkájából élni akaró polgárság, annál kevésbébé ismeri el a vezetés helyességét, mert mi nem akarunk egészen a „panem et circenses" korába jutni, hanem megelégedett, munkájából élő társadalmat és a jövedelméből adót fizető polgárságot akarunk az állam alapkövének és fenntartójának megtenni és biztosítani.

Nehéz ezreket fizettünk a fórum terveiért, holott tudjuk azt, hogy gazdaságos számítás mellett annak a keresztülvitele évtizedekig nem lehetséges. A Nemzeti Színháznak megvan a telke, amelyet a jólelkű adakozó erre a célra örök időkre ingyen adott, mégis milliókért akarunk lakóházak lerombolásával új telket szerezni, mert a Nemzeti Színház közönsége talán nem is tudja az előadást úgy élvezni, ha az a Józsefvárosban játszódik le a szeme előtt, nem pedig a Szent István-városban, körülvéve korcsmáktól és mulatóhelyektől a két nagy templom között. A Vigadó-tér egyik jellegzetes helye a régi székesfővárosnak, de sokkal jobban esik az idegeiknek, ha a velencei Szent Márkteret itt helyben megkapjuk milliós áldozattal és nem kell Oaszországba utazni, hogy azt láthassuk.

A régi jó világban teli zsebbel sétálhattunk a korzón, de most az üres zsebek már nem férnek ott el, ki kell azt bővíteni megint csak kölcsönpénzből! A hajókémények a nagy közlekedéssel annakidején nem füstöltek az orrunk alá, de a kereskedelmi forgalom a régi jó békevilágban jövedelmet hajtott. Most nem birjuk a füstöt és ha már kereskedelem és jövedelem nincs, füst se legyen, megint kölcsön pénzből. Még ma sem számolták el ennek a dunaparti rendezésnek és villamosáthelyezésnek a költségeit, de itt vannak az új tervek és annak megint csak a korzóra vonatkozó része sürgős: akár nagy kamatfizetésü idegen pénzzel is. Vívóink és egyéb sportűzőink egész világraszóló hírnevet szereztek, elismerjük, gyakran kezdetleges sporthelyiségekben tanulva. Ma özönével kell a különböző csarnokokat és egyéb épületeket a sport oltárán feláldozni, megint a közület eladósításával. Hőforrásaink évtizedek óta folynak el a Dunába, de azért áldozatok árán is új furásokat kell végezni és új forrásokat kell feltárni. Ujabb és újabb terveket készítünk a különböző gyógyszállók és csarnokok számára, de azt még nem tudtuk elérni, hogy a meglévőkben a gyógyjelleget biztosítsuk. Még nem jutottunk elhatározásra, hogy a Tabánból a kisajátítás következtében száműzött keresztény őslakósságtól elvett telkeket a kisajátítási jog szellemének megfelelő módon a köz javára hasznosítsuk, már szedjük el az óbudai kisemberek telkeit, hogy ezzel is szaporítsuk a proletárok tömegét. Pedig nem közömbös reánk nézve, hogy kik a fővárosban a háztulajdonosok és a főváros polgársága meg tudja-e menteni az ő kis telkeit, házait, ipar-üzleteit, amelyek az odakötöttség mellett az ő polgári mivoltát biztosítják, vagy pedig a kisajátítás útján kapott pénzek felélődnek és a polgárság az ő polgári méltóságának a nagy fényűző városban való elvesztését siratja.

Ne folytassuk. Se a légbenjáró tervek kovácsolását, se az adósságok szaporítását, se a közterhek emelését, se a megélhetés nehezítését, se a polgárság száműzését, se az adófizetők számának csökkentését. És ha az idejövő idegenek talán nem lesznek itt mindennel megelégedve, ha talán gazdagabb nemzet többet tudna csinálni, ha talán kritikák is hangzanak el, de gyakorlati meglátás mellett nem fogják reánk azt mondani, hogy „fenn az ernyő, nincsen kas".

Uj szürketaxik Budapesten!

110 legmodernebb, 8-hengeres MÁVAG-FORD uj nagytaxi kerül rövidesen forgalomba!

Alig drágább, mint a kistaxi, mert az első kilométer viteldija egyező és a további félkilométereknél csak 5 fillér a különbözet.

Vegye igénybe!

30 db már az uccán van!

Telefon: 22-22-22

ÓRÁT BÁNKI-tól

Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.

Budapest, IV, Váci-utca 36

Duna-utcai oldal.

E szelvény 10% engedményre jogosit

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!

MUSICA

zongoragyár szenzációs uj tipusu

KIS PIANINOJA

mindössze 96 cm. magas!

A modern lakás hangszere!

7 oktáv, teljes hangerősség.

Gyári uj hangszer ára P 875.–

ab Budapest

Rendkivüli fizetési könnyitések!

Tekintse meg kirakatunkat!

Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)

Telefon: 14 50-63.

HŐ-HŰTŐ-HANG-VIZ-SZIGETELÉS

PARAFAKŐGYÁR R.T.

EZELŐTT KLEINER ÉS BOKMAYER

BUDAPEST 10/35. TEL: 148-514, 138-854

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten

(DRASCHE)

Budapest, V., Klotild-utca 3.

Telefon: 114-644

Optimista ábrándozások a budai színház felépitéséről

Elképzelhető-e százpengős részvényekkel alakuló altruista részvénytársaság keretében az uj budai szinház felépitése?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az elmúlt napokban a Tudományos Akadémián József Ferenc királyi herceg elnökletével tartott ülést a Déryné játékszín-mozgalom elnöki tanácsa. Balogh Elemér titkos tanácsos ismertette az új színház terveit. A budai színházat 1500 személy befogadására tervezik tökéletes fűtő és hűtő berendezésekkel. Hangversenyeket is rendeznek a színházban és külön, 200 személy befogadására alkalmas előadó-termet építenek, amelyben a budai egyesületek rendezhetnek előadásokat. Az alaptőkét kétmillió pengőben irányozták elő. A mozgalom vezetősége olyképen képzeli el a budai színház megépítését, hogy százpengős részvények és 10 pengős töredék-részvények jegyzése révén hozzák össze az építkezéshez szükséges összeget. A részvényesek színházjegykedvezményben részesülnek, évenként kisorsolás útján visszaváltják a befizetett összegeket, de a kisorsolt részvények tulajdonosai is élvezik a tényleges részvényesek kedvezményeit.

*

Herczeg Ferenc, a legnagyobb élő magyar iró, a Pesti Hirlap vasárnapi számában vezércikkben ünnepli a mozgalom megindulását. — Budára ráférne valami kulturális felépítmény — irja Herczeg Ferenc — hogy öntudatra ébredjen, régiségtárból és nyaralótelepből várossá emelkedjék és beleragyogtassa a maga színeit a főváros gazdag színsorozatába!

Nem akarunk ünneprontók lenni, de meg kell állapitanunk, hogy az egész Déryné játékszín-mozgalom naiv elképzelés, belső tartalom és gyakorlati megalapozottság nélkül. Nagyon szép az altruista részvénytársaság elgondolása, a világ megteremtése óta azonban a részvénytársaságok, ha altruisztikus cégér alatt alakulnak, halvaszületett csecsemők. Nem tudunk olyan lendítő erőt elképzelni, amely ma, amikor egy színház felépítésénél nem a romantikus korok jutnak az emberek eszébe, hanem az a célkitűzés, hogy jó üzlet legyen a színház — összehozza a szükséges alaptőkét. Még akkor sem, ha az építkezésre a lelkes rajongók nem kétmillió pengőt kontemplálnának, hanem ennél jóval kevesebbet, mondjuk egymillió pengőt, amelyből már talán nem is színház-palota, de modern, kényelmes, céljainak megfelelő színházat felépíthetünk. Illő tisztelettel a királyi herceg nemes kezdeményezése és az előkelő vezetőség önzetlen rajongása iránt kell megállapítanunk, hogy az egész pénzgyüjtési akció siralmas közönybe fog fulladni és ha egyébre nem, arra mindenesetre alkalmas lesz, hogy a komoly színházépítő tőke, csak a siralmas debacle után kezdjen érdeklődni a megépítés iránt.

*

Első és legfontosabb probléma lenne a hely kijelölése. Sajnos, ez mindezideig nem történt meg. A városrendezési szakbizottság még mindig nem hozott végleges döntést, súlyos ellentétek vannak a tekintetben a közművelődési ügyosztály, továbbá a Fővárosi Közmunkák Tanácsa között, hogy a lebontott színkör helyén, vagy másutt épüljön-e fel Buda új színháza. Még mindig kisért az elgondolás, hogy felvonulási díszutat épitsenek a Tabántól a Vérmezőig, üresen hagyva nemcsak a régi színkör helyét, hanem lebontva a tornacsarnokot, sőt azt a házsort is, amely a Krisztina-tér és Mikó-utca közötti többezer négyszögölnyi területet tölti ma ki.

Kétségtelen, hogy a budai színház másutt, mint a színkör helyén gazdasági és közlekedési okokból fel nem építhető. Hogy mikor fog a főváros e tekintetben döntő elhatározásra jutni: bizonytalan! Majdnem annyira bizonytalan, mint hogy mikorra gyül egybe a naivul elképzelt altruisztikus részvénytársaság alaptőkéjének — mondjuk — tiz százaléka.

*

A színházépítés véleményünk szerint csak a Krisztina-körút és Alagút-utca sarkán képzelhető el, mozielőadásokra is alkalmas épülettel, üzlet és iroda helyiségekkel. Egyszerűen, cicoma nélkül, modernül. De csakis olyképen, hogy a komoly tőkének is alkalmat adjanak az építkezés gondolatával való foglalkozásra. Ha a játékszin-mozgalom — ami csodák-csodája lenne — csakugyan összze tudna hozni valamelyes tőkét, természetesen az ő nemes intencióikké az elsőség a profitéhes vállalkozásokkal szemben. Azonban a mozgalomnak gyorsan kell cselekednie, és ami a legfontosabb: gyüjtenie, ha nem akar kiesni a versenyből. A Horváth-kertben nem szabad megismétlődnie a régi Nemzeti Szinház lebontásával kapcsolatos siralmas esetnek, annál kevésbé, mert a régi Nemzeti Szinház el tudott költözni a Népszinházba, de a lebontott szinkört Budán semmi sem pótolja, Buda változatlanul szinház nélkül árválkodik.

A fővárost az uj szinház felépítésénél nem vezethetik szentimentális ábrándok. A másodszor is szanált fővárosi költségvetés filléreiből szükséglakásokra sincs elegendő pénz, nemhogy szinházra lenne. A telken kivül a főváros annál kevésbé adhat bármit is a szinház-épitő vállalkozásnak, mert ha az építkezést romantika-mentes realitással kezelik, még az is elképzelhető, hogy az uj szinház mozival, tető-kávéházzal, kiadható üzlet és irodahelyiségekkel a Krisztina-tér és Alagut-utca sarkán, de csakis a Krisztina-tér és Alagút utca sarkán — olyan üzleti reményességekkel kecsegtethet, amelyek komoly vállalkozó tőkéket is lendületbe tudnak hozni!

Kovácsházy tanácsnok kétszáz pengője

Hogyan szoktak rá a cigándi kis gyöngyösbokrétások a tejivásra?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Amikor az elmult évi Szent István ünnepségek alkalmával a Városi Szinházban szerepelt az immár világhirre vergődött Gyöngyös-bokréta, feltünt a cigándi gyerekek táncos csoportja. Tiztizenkét esztendős fiuk és leányok roptak régi magyar muzsika mellett az ősi táncokat. Nemcsak a pompás táncok keltettek feltünést a zsufolt nézőtéren, de az a kiéhezettség és sápadtság is, ami szomoru kerete volt a kitünő táncprodukciónak. Előadás után Kovácsházy tanácsnok elbeszélgetett a cigándi jegyzővel és megtudta tőle, hogy ez a határszéli kis falu, odafönt Zemplénben, egyike a legszegényebbeknek Csonka-magyarország területén. Elzártan minden közlekedéstől, távol a városoktól, a trianoni határ tőszomszédságában alig két holdnyi föld jut egy-egy népes családra, amiből természetesen nem lehet megélni . . .

Kovácsházy tanácsnoknak megesett a szive a cigándi gyerekeken, tárcájába nyult és száz pengőt adott a jegyzőnek, hogy a legszegényebb gyerekek között tej-akciót kezdjen ebből a pénzből. Néhány hónap mulva még egy százpengössel töldotta meg nemeslelkü adományát a kitünő Kovácsházy. Meg is kapta érte a maga bőséges jutalmát: az elmult napokban gyönyörü magyar himzésbe kötött könyvet hozott a zempléni határszélről a posta.

Az elsőizben küldött százpengős adományt — irja a cigándi jegyző — ezideig teljes egészében még nem használtuk fel, amennyiben az eddig elfogyasztott tej 60 pengőt tesz ki. Az ujabban küldött százpengős adománnyal a tejellátást április közepéig tudjuk fedezni. A napi tej-ellátásban huszonnégy Gyöngyös Bokréta-tag részesül napi félliter tej-adaggal. A tejet az iskolában fogyasztják el az igazgató-tanitó felügyelete mellett.

— Az eddigi tej-adagolás — folytatja a jegyző — a gyermekeknél szemmel láthatóan mutatja jó hatását. Javul az arcszinük, gyarapodik a sulyuk! Van olyan gyermek, akinél az akció kezdete óta a gyarapodás két kilogrammot is kitesz.

De levelet irt Kovácsházy tanácsnoknak a cigándi iskola igazgató-tanitója is:

— Tanácsnok úr fejedelmi adománya — irja Kántor Mihály igazgató-tanitó úr — egész vármegyénknek tudtára van, és egy szép mozgalmat indított meg. Ugyanis először a mi iskolánkban, ahol hatszázötven gyermek tanult, tettük általánossá a tejivást, majd a tisztiorvos urak a nálunk látott példán felbuzdulva a vármegye többi iskoláiban is elterjesztették. Mondhatom ez ma már általános. Bizony Nagyságod rendelkezése vezetett rá, hogy hiába van a falunak teje, nem használja. Sok gyermek mellé oda kellett ülnöm, hogy a tejet „tekintélyemmel" is kedveltessem.

A gyönyörü magyar himzéses könyv, amelyet a cigándi kisbokréta küldött Kovácsházy tanácsnoknak, telve van a gyermekek megható soraival. Hála Istennek már két és félkilogrammot hiztam és pirosodok is, és maradok szeretettel a távolban — irja Oláh Etelka. — Nagyon jó dolga van a bokrétának most, mert minden tiz órakor félliter tejet iszunk! Mikor iszom a tejet, mindig eszembe jut a jó pártfogónk! Boldog ujesztendőt kivánok — irja Domoszlay Irén. — Hála Istennek, már nem vagyunk annyira sápadtak. Én már nyolcvan dekát hiztam. Egyéb ujságot nem irok — véste a betüket a papirra Gál Bertalan.

Gönczi Bertalan azt közli a Kedves Pártfogóval: — Igen jól esik naponként kétszer mindig két-három deciliter tej. Különben is volt nekünk odahaza tej, de nem használtuk. Most minden iskolásgyermek mindennap tejet hoz az iskolába és itt fogyasztja el. — A füttyös is jobban tud fütyülni azóta! Mindnyájan olyan kövérek vagyunk, mintha ki volnánk tömve! — irja boldogan Kovács József ötödik osztályú tanuló. — Köszönjük a szives jótettét! Az Isten éltesse sokáig családjával együtt! Maradok szeretettel — irják Nagy Erzsébet, Németh Irénke, Dócs Balázs, Aros Géza, Téglás Erzsébet és valamennyien a cigándi kis bokrétások, akik — mint irják — imáikba foglalják a csodatévő kétszázpengő jólelkü ajándékozóját, Kovácsházy tanácsnok bácsit.

Január hó 23-án és 27-én délután fél 3 órakor

ügetőversenyek

Cristofoli Vince

Kőpadló és fayence faburkoló vállalat.

Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Biehn János R. t.

Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.

Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

HIREK

A Gellérthegyi Kioszk sorsa

Átépités helyett — uj épitkezés

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A városgazdasági szakbizottság javaslata alapján a polgármester az elmult évben azzal a feltétellel hosszabbította meg a Gellérthegyi Kioszk bérletét, az eddigi bérlő: Mittl Sz. Ferenc részére, hogy a magasépitési ügyosztály a kioszk megfelelő átépítésére dolgozzon ki terveket és azután a folyó év tavaszán nyilvános pályázatot hirdessen a bérletre. Olyan bérlőt kivánt találni a főváros, aki hosszabb időre terjedő bérlet ellenében az átépítési munkálatokat saját költségén hajlandó elvégezni.

A magasépitési ügyosztály az elmult napokban készült el az átépítési tervekkel. Ezek a tervek azonban nem nyerték meg az illetékes tényezők tetszését, mert kiderült, hogy az átépítés majdnem annyiba kerülne, mintha a régi épület lebontásával teljesen új épitkezésre határozza el magát a főváros. Az is kiderült, hogy az ócska épület nagyobb átépítésre alig alkalmas, annál kevésbé, mert nem lehet a régi épület felhasználásával megfelelő kilátó-terasszokat létesiteni, amilyen például Bécsben a Koblenz-en vannak.

Ezekután ujból felmerült az a gondolat, hogy teljesen új épületet emelnek megfelelő, modern kilátó-terasszokkal a Gellérthegyi Kioszk mai épülete helyén. Csak az a fontos, hogy az épitkezést mennél hamarébb határozzák el, és a pályázatot hamarosan irják ki, és csak akkor hosszabbitsák meg mégegyszer Mittl Sz. Ferenc bérletét, ha az épitkezésre megfelelő jelentkező nincsen.

A korszerü megelőző közigazgatás. Nyékhegyi István dr.-nak, az Országos Kaszinóban legutóbb megtartott előadása „A korszerü megelőző közigazgatás" cim alatt most jelent meg könyvalakban a Franklin-Társulatnál.

—o—

Elvonultak a kormányzói pár előtt az uj 8-hengeres szürketaxik. Az Autotaxi r. t. most forgalombakerülő uj tipusú taxikocsijait szombat délelőtt mutatta be Horthy István min. tanácsos, a MÁVAG igazgatója és Haltenberger Samu, az Autotaxi vezérigazgatója a Vár udvarán a kormányzói párnak. A bemutatott autótaxik külső, elegáns vonalvezetése, valamint kényelmes berendezésük és a csókarosszéria újszerüsége a kormányzó úr legmagasabb elismerését váltották ki. A megtekintés után a 30 autó diszmenetben elvonult a kormányzói pár előtt.

Szász Albert
okleveles mérnök
út, vasut, csatorna és magas épitési vállalkozó.
V., Személynök-utca 19.
Telefon: 118-068.

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34
Telefon: 1-183 25

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

Megegyezett a MÁV és a főváros a Szent Imre herceg-uti vasuti aluljáró átépitése ügyében

⚙

Már a tavasszal megkezdődik az átépités, melynek költségeit fele részben az Államvasutak, felerészben a főváros fedezi

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Esztendők óta húzódik a Szent Imre herceg úti vasuti aluljáró átépítésének problémája. A Déli pályaudvarról a Kelenföldi pályaudvarra vezető vasutvonal alatt, a kis Gellérthegy lábánál az alagút előtt van ez a vasuti aluljáró, amelynek mai szük volta teljesen megakasztja Szent Imre város fejlődését. Az uj balatoni müút, az uj híd, majd legutóbb pedig az uj repülőtér megépítése folytán megduzzadt forgalom halaszthatatlanná tették az alig három méter széles aluljáró korszerü kibővítését.

A kibővités anyagi fedezete ügyében esztendők óta folynak a megbeszélések a főváros, a Beszkárt és az Államvasutak igazgatósága között. Az Államvasutak a legutóbbi időkig egészen jelentéktelen részesedést volt csak hajlandó vállalni az átépités költségeiből, azzal az indokolással, hogy az átépités városrendezési érdek, tehát a költségek a fővárost terhelik.

A legutóbbi napokban végre megállapodás jött létre a tárgyaló felek között. E szerint a kibővités 170.000 pengő összköltségének felét az Államvasutak fedezik, egynegyed részét a főváros útépitési költségvetéséből hasitanák ki, a fennmaradó egynegyed-részt pedig a Beszkárt fedezi. Az átépités a kora tavaszi hónapokban fog megtörténni. Még az idén sor kerül a Szent Imre herceg út második kocsiútjának átépitésére is, amelyet eddig az aluljáró szük volta késleltetett.

Napfényt, levegőt és uj forgalmi főutakat kap a Viziváros

Kempelen tanácsnok a Viziváros átrendezésének terveiről

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Az óbudai híd megépítésének döntő stádiumba való jutásával egyidejüen a főváros városrendezési ügyosztályában most készülnek a végleges tervek a *Viziváros* átrendezésére vonatkozó közgyülési határozat végrehajtására. Erről a nagyfontosságú problémáról

Kempelen Ágoston

tanácsnok, a városrendezési ügyosztály érdemes vezetője, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A Viziváros átrendezési terveit az jellemzi, hogy a csákánynak kevesebb dolga lesz itt, mint Óbudán: nem lesznek felforgató utca-áttörések, tömeges kisajátitások — de azért mégis *újjá, modernné* alakul át a Viziváros; habár csak fokozatosan is.

A tervek szerint a legjelentősebb átalakuláson a *Csalogány-utca* esik át. Ez az utca lesz a Viziváros főütőere, sugárútja, amely ezt a városrészt szinte két szabályos részre osztja. A Csalogány-utca ezidőszerint meglehetősen szük és egyenetlen. Átlagos szélessége 9—10 méter, egyes helyeken 15 méterre is kiszélesül — de van olyan szakasza is, ahol hét és fél méter szüü az utca! Az uj terv a Csalogány-utcát végig *csaknem huszonhat méterre szélesiti ki*, görbe vonalait egyenesre húzza és egy kis enyhe töréstől eltekintve, valóságos sugárúttá varázsolja, amelynek minden pontjáról kilátás nyilik a Parlament épülettömbjére és ezzel egészen uj színfoltot ad a Vizivárosnak. A Kapás- és Medve-utcák között mintegy ötven méter széles tér alakul.

— A Viziváros átrendezésénél azt az elvet tartjuk szem előtt, hogy Buda ezen egyik legrégibb részének *napfényt és levegőt kell adnunk!* Ennek megfelelően a szükebb utcákban az utca szintjétől legfeljebb tizennégy méter mélységig szabad a telket beépiteni. A háztömbök között igy tágas, szabad területek alakulnak ki, amelyek nemcsak a napfényt és a levegőt biztositják, hanem *gyermekjátszó tereknek is alkalmasak*. Igen ötletesen *légrésekkel* lesz lehetővé téve, hogy a gyermekek az utca felől szabadon is eljuthasanak ezekre a közös játszóterekre. — A légréseket ugyanis két épület között meghagyott üres sávok alkotják. A tervek szerint egy négy utca által határolt épülettömb belső szabad területére minden utcáról bevezető összesen tehát négy légrésen lehet bejutni.

— Uj forgalmi vonalat is kap a Viziváros a *Gyorskocsi-utca kiképzésével és meghosszabbitásával.* A szük Fő-utca fölös forgalmát akarja a szabályozási terv a Gyorskocsi-utcára átterelni. A távolabbi jövő zenéje a Margithid kiszélesitése kapcsán a Margit-körút kiszélesitése.

Elmondotta még munkatársunknak *Kempelen* tanácsnok, hogy a *Corvin-teret is átrendezik.* A térrel szemben a Dunapartig két ház kisajátitásával húsz méteres nyilást hasitanak ki és az igy keletkező teret a Corvin-térrel *összhangban parkositják.*

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester
és padlozási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos ◆ Költségvetés dijtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

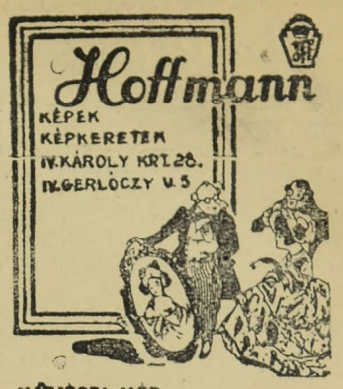

Négy pengő osztalékot fizet a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága Weiss Fülöp elnöklete alatt január 20-án ülést tartott, amelyben megállapitotta, hogy az 1937. üzletév 4,630.061,82 P tiszta nyereséggel zárult, az előző évi 4,354,312,90 P-vel szemben.

Elhatározta egyben az igazgatóság, hogy a f. é. február hó 8-án délután fél 5 órakor megtartandó 96. rendes évi közgyülésének javasolni fogja, hogy a tavalyi 2,093.273,23 P nyereségáthozat figyelembevételével rendelkezésre álló 6,723.335,05 P nyereségből az 1937. évi osztalék kifizetésére 2,000.000 P, vagyis részvényenként 4.— P fordittassék, szemben a tavalyi 1,500.000 P, vagyis részvényenként 3.— P-vel, továbbá, hogy a rendes tartalékalap 1,000.000 P-vel, az intézeti épületek értékcsökkenési alapja 200.000 P-vel, az alkalmazottak jóléti intézményei 75.000 P-vel javadalmaztassanak, 500.000 P egy újonnan létesitendő nyugdijpótló-alap javára fordittassék és az 1938. üzletévre 2,119.053 P nyereség vitessék elő.

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a székesfővárosi útfenntartás keretébe tartozó, az összes közigazgatási kerületekben végrehajtásra kerülő

aszfaltjavitási és kisebb uj aszfaltozó

munkákra — kormányhatósági jóváhagyástól függően.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt boritékban elhelyezett ajánlatokat

1937. évi január hó 28-án délelőtt 10 óráig

kell a Központi városháza II. em. 284. ajtószám alatt benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a székesfőváros angyalföldi szivattyútelepe részére szükséges 7 darab

elektromotorral közvetlenül kapcsolt körszivattyú és tartozékainak

szállitására. A közszállitás költségei szabályszerüen biztositva vannak

A megfelelően elkészitett ajánlatokat sértetlen boritékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza) IV. ker., Városház-utca 11. sz. II. em. 284. ajtószám alatt

1938. évi március hó 8. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrányvegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13.
(Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Ex Bibl. Civ. Budapest

Uj kiirások

500 q bitumen (emulsió), **400 q mexikói bitumen, 1.600 q belföldi bitumen és 3.000 tonna zuzalék szállítására** a Székesfővárosi Útügyi intézet részére. **Határidő: 1938. évi január hó 24-én délelőtt 9—10 óra.**

1938. évben szükséges lófogatú napszámfuvarozási munkákra a székesfővárosi kertészet csoportjai részére. **Határidő: 1938. évi január hó 24-én délelőtt 9—10 óra.**

Kövezet javítási és kisebb új kövező munkákra a székesfőváros összes közigazgatási kerületeiben. **Határidő: 1938. évi január hó 25-én délelőtt 10 óra.**

300 kg. angol (banca) **ónnak eredeti,** körülbelül 35 kg-os tömbökben, körülbelül **200 kg. 80%-os csapágyfémnek** és körülbelül **200 kg. 92%-os csapágyfémnek szállítására** Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság részére. **Határidő: 1938. évi január hó 25-én délelőtt 9 óra.**

50.000 kg. retorta bükkfaszén (25 kg-os zsákokban) **1500 kg. retorta bükkfaszén** (1 kg-os papir zsákokban) **szállítására,** a székesfőváros intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi január hó 26-án délelőtt 10 óra.**

125.000 q andezit vagy bazalt zúzottkőnek szállítására a Budapest Székesfővárosi közlekedési Részvénytársaság részére. **Határidő: 1938. évi január hó 28-án délelőtt 9 óra 45 perc.**

Aszfaltjavítási és kisebb aszfaltozó munkákra a székesfőváros összes közigazgatási kerületeiben. **Határidő: 1938. évi január hó 28-án délelőtt 10 óra.**

Utrendezési munkákra és az ehez szükséges 1800 tonna „S 13." jelű 18/16—27/13. cm méretű **bazalt sorkő szállítására** a III. ker. Szentendrei-út, Flórián-tér és Veder-utca közötti szakaszhoz. **Határidő: 1938. évi január hó 28-án délelőtt 9—10 óra.**

1800 m³ rostálatlan dunakavics — homoktól, agyag, iszap és sártól mentes, betonmunkára alkalmas minőségben, élőmederből kotorva — **szállítására** a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság részére. **Határidő: 1938. évi január hó 28-án délelőtt 10 óra.**

Papiranyagok és papirkésztímények szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság részére. **Határidő: 1938. évi január hó 28-án délelőtt 9 óra.**

Papiráruk szállítására a székesfőváros üzemei részére. **Határidő: 1938. évi január hó 30-án délelőtt 9 óra.**

Papiráruk szállítására a székesfőváros üzemei részére. **Határidő: 1938. évi január hó 31-én délelőtt 10 óra.**

530 kg. kenderzsineg, szürke, 6000 kg. ruhaszárítókötél és 1250 drb. zsinegheveder szállítására a székesfőváros hivatalai, iskolái, intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi január hó 31-én délelőtt 10 óra.**

7 drb. elektromotorral közvetlenül kapcsolt körszivattyú és tartozékainak szállítására a székesfőváros angyalföldi szivattyútelepe részére. **Határidő: 1938. évi március hó 8-án délelőtt 9—10 óra.**

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a III. ker., Szentendrei-út Flórián-tér és Veder-utca között levő szakaszának:

a) **útrendezési munkáira,**

b) ehhez a munkához szükséges 1800 tonna „S. 13." jelű 18/17—27/13 cm méretű

bazalt sorkő

szállítására.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza) IV. ker., Városház-utca 9. szám, II. emelet 284. ajtószám alatt

1938. év január hó 28. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR

Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

GAZDASÁGI ÉLET

Rekordmérleget produkált a főváros pénzintézete

Százmillió pengő fölé emelkedett a Községi Takarék betétállománya — Teljes mértékben fenntartotta kitünő mobilitását a pénzintézet

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Mint az utóbbi években szokássá lett, ebben az esztendőben is Budapest Székesfőváros Községi Takarékpénztára hozta először nyilvánosságra multévi mérlegét. A Községi Takarék, a a főváros pénzintézete és egyben büszkesége, ezúttal is olyan ragyogó eredmény produkált, amelyért hálával tartozik a székesfőváros közönsége az intézet vezetőségének, amely, élén Lipthay Lajos dr. vezérigazgatóval, nagyszerű munkát végzett.

A Községi Takarék igazgatósága január 13-án Szendy Károly polgármester elnöklése mellett megtartott ülésen terjesztette elő Lipthay Lajos dr. vezérigazgató az intézet 1937. évi mérlegét.

A takarékpénztár elmult üzletévének eredményei közül a legkiemelkedőbb az a 30 milliós kötvénykibocsátás, amelylyel a takarékpénztár a székesfővárosnak állt rendelkezésére. Ismeretes, hogy a takarékpénztár a székesfőváros bizonyos rövidlejáratú hiteleinek konverziója céljából, valamint a különféle útépítést és szükséglakásépítkezéseket magukban foglaló beruházások céljaira egy új törlesztéses kölcsönt nyujtott a mult év végén a fővárosnak. A takarékpénztár községi kötvényeket bocsátott ki 30 millió pengő névértékben és a leszámított kötvények ellenértékéből került beváltásra az ugyancsak a takarékpénztár által korábban a székesfővárosnak nyujtott összesen 21 millió pengő összegü rövidlejáratú váltóhitel.

Ezzel a hitelmüvelettel a takarékpénztár egyfelől jelentős mértékben állt a székesfővárosnak rendelkezésére, másfelől pedig — és ebben van a takarékpénztárt illetőleg a tranzakciónak nagy és komoly jelentősége — ezzel olyan új üzletágat vezetett be, amivel nemcsak hivatásának felel meg teljes mértékben, hanem ami egyben szinte teljes kiegészítése is a takarékpénztár üzletkörének. Bár ilyen módon a váltótárcából 21 millió pengő visszafizetésre került, az előző évi 56.5 millióval szemben 50.9 millióban mutatja ki a takarékpénztár ez évi leszámolt váltóinak összegét, ami annak az eredménye ,hogy a nagymértékben sikerült a váltóállományt kommerciális jellegü váltókkal kibőviteni. Több mint 15 milliót tesz ki az az összeg amellyel a takarékpénztár ez évben ezt az üzletkörét kibővítette, amivel egyben mobilitásának fenntartását is jelentős mértékben szolgálta.

Ugyancsak jelentős eredménye a takarékpénztár üzletévének a betétállomány tekintélyes emelkedése. A takarékkönyvekre és folyószámlára elhelyezett betétek összege az előző évi 86.5 millióról 91,6 millióra emelkedett. Ez az emelkedés teljes egészében a magánfelek részéről elhelyezett betétekre esik, mert az egyéb jellegü betétek az év folyamán csökkentek. A betéteknek ebben a formában és ilyen mértékben való emelkedése különös figyelmet érdemel azért, mert közismert az, hogy a betéti tőkék szaporodása általánosságban elég alacsony mértékü volt. A takarékpénztár által kezelt összes betétek állománya 104,5 millióra emelkedett. Élénk bizonyítéka ez a takarékpénztár nagyarányú fejlődésének és egyben annak a bizalomnak is, amely a takarékpénztár iránt mindig nagyobb mértékben nyilvánul meg a székesfőváros lakossága részéről.

A takarékpénztár érdekkörébe tartozó két vállalat közül a Budapest Székesfővárosi Állatvásár Pénzforgalmi Rt. a mult évben 100 millió pengőt meghaladó vásári forgalmat bonyolított le és üzleti évét minden tekintetben jó eredménnyel zárta. A Parkváros Rt. jelentős számban és kedvező árban értékesített ezidén is telkeket.

Aktivái értékelésénél a takarékpénztár előrelátó óvatossággal járt el, aminek megfelelően a mérlegében szereplő különféle vagyontárgyak értékelésében igen jelentős tartalékok rejlenek. Ugyancsak ennek az óvatos üzletpolitikának és szakszerű ügyvezetésnek az eredménye, hogy a takarékpénztár eddig is kitünő mobilitását teljes mértékben fenntartotta.

XVI. évfolyam 4. szám

Budapest, 1938. január 2[illegible]

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII. Reviczky-u. 1.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Jóreggelt, Hajtó!

Minden jóérzésű magyar ember meghatottan és megilletődötten veszi tudomásul Horthy Miklós nobilis és nemesen érző szivre valló gesztusát. A kormányzó csütörtökön délelőtt elment a Szent István kórház sebészeti pavillonjába, ahol sulyos állapotban fekszik a hasbalőtt rendőr: Hajtó Antal törzsőrmester. Szolgálata teljesítése közben teritették le szökevény betörők golyóval ezt a derék magyar embert. — Jó reggelt, Hajtó! Fáj még valami? — köszöntött rá Horthy kormányzó a nagybeteg rendőrre, megsimogatta a fejét, bátor és hűséges kötelesség-teljesitéséért egyben azonnal és személyesen átnyujtotta neki az ezüst érdemrendet.

Ha felépül is, örökre nyomorék marad Hajtó Antal törzsőrmester, de az is lehet, hogy néhány nap mulva özvegy és három kis árva fogja kisérni a hős rendőrt a temetőbe. De akár életben marad, akár belepusztul a gyilkos golyóba: az ország egész rendőrsége, de az egész nagy magyar közalkalmazotti tábor előtt is el nem muló dicsőségképen marad a meyemlékezés, hogy volt egyszer egy haldokló rendőr, akinek mellére a kórházi ágyon az ország legelső embere meleg és vigasztaló szavakkal tűzte fel nemcsak a rohanó életnél, de az ércnél is maradandóbb kitüntetést...

Az ország és fővárosa könnyes szemmel tekint a Szent István kórház sebészeti pavillonja felé, ahol a magyar kötelességteljesitésben egybeforr a hatalmas kormányzó és az egyszerű közrendőr alakja. Szimbolummá szélesül a kép: ime, tul rossz vagy jó hivatali előmenetelen, a közalkalmazott falatnyi száraz kenyerén, monoton életén, aszkéta-sorsán eljut az érdem méltó elismerése a kórházi szobába és egy egész ország tapsol a kormányzónak, amikor kezetfog a közrendőrrel, aki tulajdonképen nem is tett egyebet, mint kötelességét maradéktalanul teljesitette.

Jó reggelt és gyógyulást Hajtó Antal! A betegágy felé egy ország rokonszenve és jó kivánsága özönlik, aminthogy a hivatásuk teljesitése közben lelőtt rendőr, hősi halált halt tüzoltó csakúgy hérosza a mai életnek, mint a harcmezőn elpusztult katonabajtársak. Mind hősök ők, mind férfiak, hűek és magyarok, világító szövetnékei a mi kis globuszunknak, bizonyságai annak, hogy tudunk élni és élni akarunk! A régi sirvers jut eszünkbe, amely ott élt, tanitott és buzditott évezredeken át a thermopylei szorosban, és amelyet Kossuth Lajos igy forditott magyarra: Itt fekszünk, vándor. Vidd hirül a spártaiaknak: megcselekedtük, amit megkövetelt a Haza!

Husz-huszonöt milliós beruházási kölcsön felvétele előtérben

A takarékossági bizottságban szivesen fogadták a polgármester előterjesztéseit

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A takarékossági bizottság keddi ülésében tárgyalta a polgármester előterjesztését a főváros ezévi költségvetésének átdolgozását elrendelő belügyminiszteri leirat ügyében A polgármester előterjesztése, amely figyelembe vette az előző bizottsági üléseken elhangzott kivánságokat, *általános megelégedést keltett.* A polgármester előterjesztéséről és általában a főváros pénzügyi helyzetének jövőbeli alakulásáról, különös tekintettel a munkaalkalmakra,

Müller Antal

országgyűlési képviselő, a Keresztény Községi Párt vezető tagja, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— **Minden dicséretem és elismerésem a polgármester úré, akinek sikerült olyan deficitmentes költségvetést produkálnia, amely csak jelentéktelen mértékben csökkenti a belügyminiszter által kiigazitani elrendelt költségvetés közmunka-keretét. Én csak olyan költségvetést tartok reálisnak, és a pártok által elfogadhatónak, amely tekintettel van az iparosság részéről felmerülő közmunka igényekre, és az erre vonatkozó kivánságokat igyekszik harmóniába hozni a főváros által ténylegesen szükségesnek itélt beruházásokkal.**

Igen nagy előnye a takarékossági bizottság által elfogadott pótköltségvetésnek, illetőleg módositott költségvetésnek, hogy a polgármesteri előterjesztés amidőn egyrészről csak kis mértékben szállitja le a beruházási tételeket, másrészről nem nyul a személyzeti illetményekhez sem. A polgármester úr igen helyesen apercipiálta azt a régi nemzetgazdasági tételt, amelyet a közalkalmazottak fizetés csökkentései során tapasztaltunk: minden köztisztviselői illetmény-megvonás vissza hat az iparra és a kereskedelemre, vagyis az ipar és kereskedelem adóbevételeinek csökkenése révén elvész tulajdonképpen az a megtakaritás, amelyet a csökkentéssel el akart érni a közület.

— Kétségtelen azonban — folytatta nyilatkozatát Müller Antal — hogy semmi körülmények között sem lehet szó azoknak a beruházásoknak végleges mellőzéséről, amelyeket a polgármester egyelőre törölni volt kénytelen. Osztom azt a nézetet, hogy ezeket a kis tételeket pár millió pengős kölcsön felvételével sem szabad megmenteni, mert a főváros hitelképességét a legnagyobb mértékben meghurcolná a pénzpiacon apró kölcsönért való jelentkezés' Egy véleményen vagyok a polgármesterrel a tekintetben, hogy a több évre terjedő beruházási program végrehajtására husz-huszonöt millió pengős kölcsönt kell felvenni, amelynek amortizációját csak részben viselné a most élő nemzedék. Részben az utánunk következőkre hárulna a feladat, hogy ezeknek a hasznos beruházásoknak gyümölcseit ők is élvezvén, azok költségeit részben ők fedezzék. A kölcsön felvételét illetően elsősorban a betegség-biztositó intézmények öregségi ágazataira gondolok, amelyeknek kölcsöneit már nem egy izben vette igénybe a főváros, de azt is el tudom képzelni, hogy a nagy biztositó intézetek, amelyek épen eleget keresnek a fővárosi biztositásokon, nyujtanának megfelelő hosszú lejáratú kölcsönt. Várjuk a polgármester úr előterjesztését ebben a nagyfontosságú problémában!

Wolff Károly-ut

Közóhajt tolmácsol a Keresztény Községi Párt, amikor alapitója emlékét egy főutvonal elnevezésével kivánja méltóan megörökiteni

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Keresztény Községi Párt már régebben akciót indított, hogy tragikus váratlansággal elhunyt alapitó vezéréről, Wolff Károlyról utcát nevezzenek el Budapesten. Csillér y András dr., a Keresztény Községi Párt elnöke, ebben az ügyben a következő levelet intézte az elmult napokban Szendy Károly polgármesterhez:

Méltóságos Polgármester Ur!

— Pártunk egyhangú határozatából kifolyólag arra kérjük Méltóságodat, hogy fővárosunk egyik útja, pártunk halhatatlan emlékü alapitójáról, a keresztény Városháza megteremtőjéről, a keresztény és nemzeti gondolat lánglelkü apostoláról, néhai Wolff Károlyról neveztessék el.

— Amikor mi ezt a kérelmet előterjesztjük, meg vagyunk győződve arról, hogy nemcsak egy várospolitikai párt mélységes tiszteletének és kegyeletérzésének vagyunk a szószólói, hanem a székesfőváros egész keresztény-magyar társadalma — konkrét formában számtalanszor megnyilvánult — közóhajának is tolmácsa vagyunk. Sőt merjük állitani azt is, hogy túl ennek a fővárosnak a határain az egész ország mértékadó

közvéleményének a helyeslésével is találkozik az a gondolat, hogy a keresztény-magyar társadalmi és politikai megujhodás nagy elindítójának emléke az ország szivében méltóképen megörökítessék.

— Éppen ezért felmentve érezzük magunkat az alól a kötelezettség alól, hogy kérelmünk és kivánságunk érdemi indokolását adjuk. Wolff Károly kivételes emberi és államférfiui nagysága, ezért a városért, annak fizikai és szellemi ujjáépítéséért folytatott több mint másfél évtizedes áldozatos munkássága, az ő történelmi jelentősége — annyira a köztudatban él s annyira biztositotta számára százezrek háláját, szeretetét és tiszteletét, hogy mi szükségtelennek tartjuk az ő érdemességét emlékének megörökitése szempontjából részletesen kifejteni.

— Szabadjon azonban mindjárt javaslatot is tennünk az irányban, hogy — ugyancsak figyelemmel az eddig kifejezésre jutott közóhajra — melyik út neveztessék el a Megboldogultról. Mi az Erzsébet-hidat a Farkasréti temetővel összekötő u. n. tranzverzális utat tartjuk a „Wolff Károly út" elnevezésére a legmegfelelőbbnek, ha mindjárt ez az út jelenleg — elég helytelenül — nem is bír egységes elnevezéssel. Ma ugyanis az a helyzet, hogy ez a tranzverzális út, amely az Erzsébet-hídtól a Farkasréti temetőig megörzi a folyamatosságát, egyes szakaszaiban minden különösebb indok nélkül külön-külön elnevezéssel bír, ahelyett, hogy ennek a városrendezési és technikai szempontból is jelentős alkotásnak a grandiózitása már azzal is kiemeltetnék, hogy elejétől végig ugyanegy nevet visel. Szerintünk semmi ok sincs arra, hogy a Hegyaljai útnak nevezett útrész a Budaörsi-úti keresztezés után, mint Sashegyi út folytatódjék, s hogy ez utóbbi viszont a kanyarig Breznó-út, azon túl pedig Zólyomi út nevet viseljen, hogy ezután ismét előbukkanjon a Sashegyi út elnevezés s az egész gyönyörü út végül is, mint ujabb Zólyomi út torkoljon be a Németvölgyi útba.

— Hogy mi ezt az utat kivánjuk Wolff Károly nevéről elnevezni, annak magyarázata az, hogy a Megboldogultat ehez az úthoz életének legkedvesebb emlékei és évei — igaz, hogy tragédiái is — füzték. Itt — ennek az útnak a vonalában — áll ugyanis az a kis villa, ahol ő lakott, amelyet annyira szeretett ,s amelynek terraszáról annyiszor végigjárt a tekintete az ő rajongóan szeretett városán.

— De azért is tartjuk megfelelőnek, szinte önmagától kinálkozónak a szóbanforgó utat a Wolff Károlyról való elnevezésre, mert amellett, hogy az imént jelzett személyi vonatkozásokkal bír, egyúttal jelentőség és nagyvonalúság tekintetében is megüti a kivánt mértéket. Éppen ezért kellene ellenezzünk azt, hogy ennek az utóbbi szempontnak a mellőzésével a tranzverzális útnak csak egyik, vagy másik kisebb — esetleg két összevont — szakasza kapja meg a kért elnevezést. S ezért kell ragaszkodnunk ahhoz, hogy az egész tranzverzális út egységesen neveztessék el Wolff Károlyról.

Kérjük tehát Méltóságodat, hogy a Fővárosi Közmunkák Tanácsához ebben az értelemben méltóztassék előterjesztését megtenni s egyúttal kérjük azt is, hogy méltóztassék az ügynek a lehető legsürgősebb, soronkivüli elintézését szorgalmazni. Szeretnők ugyanis, hogy a döntés a küszöbön lévő eucharisztikus kongresszusig megtörténjék.

A MÜNE akciója az árvaszéki kirendelések mai rendszere ellen

A keresztény és nemzeti alapon álló ügyvédtársadalom nagyjelentőségü akciókat indit

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Uj fejlemények előtt áll az az akció, amelyet az Ügyvédi Kamara választmánya a fővárosi árvaszéki kirendelési lajstromok ügyében inditott. Az Ügyvédi Kamara választmánya egyhangúlag foglalt ugyanis állást az árvaszéken ma divó gondnoki és gyámi kirendelési rendszer ellen és felkérte *Kövess* Bélát, a Kamara általános tiszteletnek örvendő elnökét, hogy illetékes helyeken járjon el a mai állapotok megszüntetése céljából.

Ugyancsak az árvaszéki gondnoki és gyámi kirendelések mai protekciós rendszere ellen foglalt állást a *Magyar Ügyvédek Nemzeti Egyesülete*, a keresztény és nemzeti alapon álló ügyvéd-társadalom országos képviselete is. A Magyar Ügyvédek Nemzeti Egyesülete legutóbbi szociálpolitikai szakosztályi ülésén foglalkozott az árvaszéki kirendelések rendszerével és egyhangulag elhatározta, hogy annak megszüntetése céljából két irányban is akciót kezdeményez.

Elhatározta a szociálpolitikai bizottság, hogy a mai lehetetlen állapotok megszüntetése érdekében küldöttségileg fog tiltakozni az egyesület vezetősége az arra illetékes városházi tényezőknél. A küldöttség memorandumot is átnyujt, amelyben arra kéri a MÜNE az arra illetékeseket: hassanak oda, hogy az árvaszéki kirendeléseknél ne a protekció és a pártszempontok, hanem a Kamara által összeállitott szolgálati lajstrom legyen az irányadó.

Az Ügyvédi Kamara választmánya által a törvényhatósági bizottságba küldött három tag: alsóviszokai *Gerlóczy* Endre dr., *Pályi* Gyula dr. és *Wenczel* Árpád dr. jelentős funkcionáriusai a Magyar Ügyvédek Nemzeti Egyesületének is. Elsősorban hozzájuk fog fordulni a MÜNE vezetősége, de mindazon tagjaihoz is, akik a törvényhatósági bizottságnak is tagjai: így *Szőke* Gyulához, *Vályi* Lajoshoz, *Kövesligethy* Miklóshoz és másokhoz, hogy maguk is hassanak közre a mai állapotok megszüntetése céljából. Mint *illetékes helyen* kijelentették munkatársunk előtt: reméli a MÜNE, hogy a köz érdekében való eljárásai tisztultabb légkört fognak teremteni az árvaszéki kirendelések ügyében.

TOLNAI FERENC
Budapest székesfőváros gázművel igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fűtés, vizvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállata, lakások és épületek távfűtése, melegvizellátások
Budapest, IV., Irányi-utca 1. Tel.: 386-650

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Szerkesztő úr elsősorban természetszerűen a kenesei kirándulásról kér tőlem intimitásokat! A polgármester kezdeményezte, hogy találkozóra jöjjenek össze a főváros közigazgatásának és üzemi igazgatásának összes vezetői; az eredmény mutatja, hogy Szendy Károly a lelkek vezetése terén is művésznek bizonyult. Ott voltak: Karafiáth Jenő dr. m. kir. titkos tanácsos, főpolgármester és felesége, Szendy Károly polgármester és felesége, fia, nős fia és ennek fiatal, bájos felesége, és ennek szülei, Lamotte Károly dr. alpolgármester és felesége, Schuler Dezső alpolgármester feleségével és egész családjával, Duday Alojos dr. tanácsnok, a kerületi elöljárók értekezletének elnöke, dorogi Farkas Ákos dr., Salamon Géza dr., Szepesváry Pál dr., Király Kálmán, Kempelen Ágoston, Babarczy István báró, Felkay Ferenc dr., Horony-Pálfi Aurél dr. tanácsnokok családjaikkal, Kovácsházy Vilmos és Morvay Endre dr., a két agglegény-tanácsnok, Illyefalvi I. Lajos dr. statisztikai hivatali igazgató és felesége, Feigler Károly dr. tiszti főügyész és felesége, Budó Jusztin dr. főlevéltárnok és felesége, Gátonyi Béla főszámvevő és felesége, vitéz Kiss Lajos dr. tűzoltófőparancsnok és felesége, Wolff Károly dr. közkórházi központi igazgató, Várady Jenő dr. tiszti főügyész-helyettes és felesége. A Segítőalap igazgatósága részéről Dulácska Jenő dr. igazgató és Haury István aligazgató mentek le; ott voltak Szebeny József dr. főjegyző, a főpolgármesteri hivatal vezetője és Keil Tibor dr. főjegyző, a polgármesteri hivatal vezetője és felesége. Az üzemi igazgatás vezetői közül lementek: Plósz Pál, az Elektromos Művek vezérigazgatója és felesége, Szaszovszky Ottó, az Elektromos Művek h. vezérigazgatója feleségével és családjával, Pap Ferenc, a Vízművek vezérigazgatója feleségével és családjával, Perczel György dr., a Beszkárt vezérigazgatója, Schön Győző, a Gázművek h. vezérigazgatója, Baitz József, az Élelmiszerüzem vezérigazgatója és felesége, Csilléry Dezső dr., a Beszkárt vezérigazgató-helyettese, Farkas Elek Beszkárt-igazgató és sokan mások.

— Kik nem mentek le?

— Csak a betegek! Bódy László dr. betegen fekszik lakásán, Némethy Károly dr. alig épült fel súyos betegségéből, Rosta János dr.-t az influenza utóbántalmai gyötrik, Véssei Ede dr., a Gázművek vezérigazgatója az Uj Szent János-kórház egyik különszobájában fekszik betegen.

— Jól telt az idő?

— De még mennyire! Volt fakutyázás, jégvitorlázás, séta, kirándulás a Rákóczi-fához bőven! Némi kis hivatalos köszöntő is elhangzott: Budó Jusztin dr. főlevéltárnok köszönte meg klasszikus beszédben a szives meghivást a polgármesternek. Budó rámutatott arra, hogy valóban eddig csak Szendy Károly polgármesternek sikerült a közigazgatás és az üzemigazgatás legfőbb vezetőit és azok családjait baráti megismerkedés céljából összehívni. Meggyőződése szerint a polgármesternek azt a harmóniát sikerült biztositani, amelyre a kezeire bizott közigazgatásban feltétlenül szüksége van. A szónok ezt a harmóniát azzal a harmóniával hasonlította össze, amely az emberi szervezetben található. Ezt Hippokrates úgy fejezte ki, hogy: Panta rhei — minden egybefolyik, minden együtt lélegzik és minden együttérzésben van! A főlevéltárnok beszéde végén a jelenvoltak lelkes éljenzéssel ünnepelték a polyármestert és lebilincselő kedvességű feleségét.

— Éjen! Éljen!!! Voltak nagy kártyacsaták?

— Természetesen voltak, magától értetődően: garasos alapon, mert hiszen nem a pénz a fontos, hanem a tudás és a dicsőség. Szendy polgármester szenvedélyes tarokjátékos, Pesten erre természetesen kevés az ideje és így csak Kenesén hódolhat kedvenc kártya játékának. Salamon Géza és Schön Győző voltak a partnerei. A bridzsben Karafiáth főpolgármester, Farkas Ákos, Babarczy István báró, Baitz József, Plósz Pál és felesége jeleskedtek, de volt egyéb komerszjáték is, amelyben Szepesváry Pál, Kovácsházy Vilmos, Feigler Károly, Horony-Pálfi Aurél vettek részt. A mindenre szemévyesen felügyelő Dulácska igazgató dícséretére kell megállapítanom: az ellátás minden vonatkozásban hibátlan volt!

— Ezen nem is csodálkozom! Mikor jöttek az urak haza?

— Szombaton délután mentek és hétfőn este érkeztek. Akiknek sürgős dolguk volt idehaza, azok már vasárnap este vonatra ültek. Szóval az összes urak testileg és lelkileg felfrissülve jöttek meg a takarékossági bizottság kedd délutáni ülésére.

— Hogyan halt meg szegény Uhlár Béla?

— Tragikus váratlansággal hunyt el az Angyalföld rajongásig szeretett esperes-plébánosa a vasárnapról hétfőre virradó éjszakán. A Keresztény Községi Párt egyik leghűségesebb és legszinpatikusabb tagját vesztette el az elhunyt főpapban. Általános részvét közepette helyezték örök nyugalomra szerdán délelőtt a Kerepesi út melletti temetőben a főváros által felajánlott díszsírhelyen. Utóda a kereszténypárti listán Barcs Kálmán aranykoszorús kötélgyártómester lesz, mert a soron következő póttag: Peregriny Sándor, a Tudor részvénytársaság vezérigazgatója, leköszön bizottsági tagsági mandátumáról, lévén részvénytársasága szállitója a fővárosnak, és így ő, mint bizottsági tag, összeférhetetlen.

— Örvendünk, hogy ismét eggyel szaporodott az iparos-városatyák száma! Kik hunytak még el?

— Elhunyt özvegy Fehéri Józsefné, szül. Szende Irma, akiben Fehéri Armand, a Pesti Hirlap népszerű városházi szerkesztője édesanyját gyá-

17.831 pengő fölösleggel zárul a főváros módosított költségvetése

A bevételek várható emelésével és a rendkivüli kiadások részben való törlésével sikerült egyensulyba hozni a költségelőirányzatot

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A főváros pénzügyi szakbizottsága január 31-én délelőtt, törvényhatósági bizottságának közgyülése pedig ugyanazon nap délutánján tárgyalja a polgármester előterjesztését az ezévi költségvetés módosítása, valamint a főváros és az állam között fennálló tartozások és követelések rendezése ügyében.

A polgármesteri előterjesztés, amelyet a pénteki nap folyamán kézbesítettek a pénzügyi bizottság tagjainak, megállapítja, hogy a belügyminiszter leirata értelmében a törvényhatósági bizottságnak két irányban kell határoznia: 1. a költségvetést módosítani kell, hogy az deficitmentes legyen, 2. a leiratban közölt feltételeket tekintve határoznia kell a főváros és az állam között fennálló követelések és tartozások rendezése ügyében. A polgármester a közgyülés elé terjesztendő határozati javaslata *megfelel a belügyminiszter által felállított feltételeknek.*

A polgármesternek nemcsak hogy deficitmentes költségvetést sikerült produkálnia, hanem olyan költségvetés kerül az önkormányzat fórumai elé, amely szerint 166.231.605 pengő kiadással 166.249.436 pengő bevétel áll szemben, végeredményben tehát — szemben a 9,942.403 pengős költségvetési hiánnyal — a módosított költségvetés szerint a főváros folyó esztendei költségelőirányzata 17.831 pengő felesleggel zárul. Az önálló vagyonkezelésü intézmények költségvetése 129.790.168 pengő kiadással és ugyanannyi bevétellel, a részvénytársaságok költségvetése 67.064.947 pengő kiadással és ugyanannyi bevétellel, a székesfővárosi alkalmazottak segitőalapjának költségvetése 4,303.735 pengő kiadással és ugyanannyi bevétellel zárul.

A polgármester részben — a készülőben levő multévi zárószámadás eredményeire való hivatkozással — a bevételeket reméli fokozhatni a folyó költségvetési évben, másrészben azonban a kiadásokat csökkentette. A polgármester javasolt módosításai a következők:

Több bevétel...

A tízmillió pengős költségvetési hiányt jelentékenyen csökkenti elsősorban az a bevételi többlet, amit a székesfőváros a forgalmi adórészesedés kiegészítéseképen a miniszteri leirat értelmében az államkincstártól kap. Ez a bevétel a hiányt három és félmillió pengővel csökkenti. A hiány többi részét is a bevételek feemelésével igyekezett kiegyensúlyozni a polgármester. Elsősorban a bevételek előirányzatát vizsgálta, mikép lehetne azokat a főváros lakósságának újabb megterhelése nélkül felemelni. Ebből a szempontból elsőnek *az üzemek jöhetnek tekintetbe.* Az üzemek hozzájárulását a községi háztartáshoz — arra való tekintettel, hogy a bevételek emelkedésében az üzemek feleslege is nagyobb lesz — kétmillió pengővel emelte a polgármester. Ebből 1.200.000 pengő az *Elektromos Művekre,* 500 ezer pengő a *Gázművekre,* 300 ezer pengő pedig a *Vízművekre* esik.

A *Beszkárt bevételeinek emelkedése* folytán is növekednek a községi háztartás bevételei. A tarifaemeléssel növekvő bevételek után a területhasználati díj 45.240 pengővel, a közlekedési adó pedig 149.984 pengővel több lett, mint a már elfogadott költségvetésben. A *községi fogyasztási adó* előirányzatát a realitás veszélyeztetése nélkül 140 ezer pengővel emeli a polgármester. A nagyobb zsírexport következtében előálló *szúródíj és vásárdíj* bevételi többlete: 118 ezer pengő. Az új városrendezési törvény által életbeléptetett *birtokelhatárolási díjakból* 120 ezer pengő évi új bevétel várható.

Emelhető még a bevételi előirányzat a *kölcsönökkel és pénzkészletekkel kapcsolatban.* A tőketörlesztés céljára vásárolt fővárosi kölcsönkötvények *szelvénykamatai* címén százezer pengő, a 4.2 millió pengős OTI-kölcsön után *állami térítésként* 55 ezer pengőt lehet előirányozni, a pénzkészletek *átmeneti gyümölcsöztetése* címén előirányzott hitelösszeget pedig 50 ezer pengővel lehet felemelni, ha a *tabáni kölcsön* még fel nem használt kamatbevételét vesszük figyelembe. Végül a *képviselőválasztásokkal* felmerülő költségek megtérítése címén 150 ezer pengő bevételt javasol előirányozni a polgármester, minthogy a törvény értelmében a képviselőválasztók összeírásával járó költségeket az államkincstár megtéríteni tartozik.

...Kevesebb kiadás!

A kiadások leszállításánál a polgármesteri előterjesztés elsősorban azokat a rendkívüli kiadásokat veszi figyelembe, amelyeket nem kell okvetlenül még ebben az évben végrehajtani, amelyeknek végrehajtása elhalasztható. Igy az *utak épitésére* előirányzott 810 ezer pengőből 137 ezer pengőt, a *csatornák épitésére* előirányzott 954.400 pengőből 360 ezer pengőt, az *újabb parkozásokra* előirányzott 196 ezer pengőből 52 ezer pengőt, a *Budapesti Kisipari Hitelintézet rt.* alaptőkéjének felemelésére előirányzott 400 ezer pengőből 200 ezer pengőt, az *iskolaépületek* gyökeres tatarozására előirányzott 287 ezer pengőből 87 ezer pengőt, a *közélelmezési intézmények* 568.900 pengős rendkívüli kiadásából 326 ezer pengőt, a *kórházak* 691.450 pengő rendkívüli kiadásából 165.750 pengőt, a *többi közegészségügyi intézmény* 526 ezer pengős rendkívüli kiadásából 224 ezer pengőt javasol törölni a polgármester. Hangsúlyozottan emeli ki a pogármester, hogy a rendkívüli kiadások jórésze a módosítás után is fennmarad a kötségvetésben.

Megegyezés az állam és a főváros közötti függő tartozások ügyében

Jelentős része a módosított költségvetési előirányzatnak a *végeges elszámolás megejtése* a főváros és az állam közötti kölcsönös tartozások tárgyában. A polgármester határozati javaslata értelmében — bár a kormány nem teljesitette teljes mértékben a főváros közönségének azt az ismételten előterjesztett kérését, hogy a forgalmi adórészesedés kulcsát egyhuszad helyett újból egyhatodban állapítsa meg — a székesfőváros közönsége *köszönettel tudomásul veszi* a kormánynak azt az elhatározását, hogy a főváros bevételének fokozása céljából a forgalmi adórészesedés kiegészítése címén évi 3 és félmillió pengőt engedélyezett. Ugyszintén tudomásul veszi, hogy a fővárosnak az állammal szemben az 1937. december 31-ével fennálló tartozását *15 millió pengőben állapította meg,* amely tartozását az 1938. évtől kezdve harminc év alatt kamatmentesen 500 ezer pengős részletekben törleszti abból az évi 3 és félmillió pengős hozzájárulásból, amelyet a kincstár 1938. évi január 1-től kezdődően forgalmi adórészesedés kiegészitéseképen a fővárosnak ad. Végül tudomásulveszi, hogy kincstár úgy az évi 2 millió pengőben megállapított *államrendőrségi hozzájárulásra,* mint az évi 500 ezer pengős törlesztő részletre vonatkozó igényt az évi 3 és félmillió pengő forgalmi adórészesedés kiegészítése terhére *közvetlenül kielégíti.*

A polgármester ezek után azt javasolja a közgyülésnek, hogy a fővárosnak az államkincstárral szemben az 1937. évi december 31-ig felmerült tartozásait *kiegyenlítettnek tekintse,* az államkincstárral szemben eddig az időpontig felmerült követeléseit törölje. A székesfőváros és az államkincstár megjelölés alatt *ezeknek üzemei is értendők.*

szolja. Elhunyt Kernács Lajos, Kernács Ilona kezelőfőtisztnek, Farkas tanácsnok titkárnőjének, továbbá Kernács Lajos dr. fogalmazónak édesatyja.

— Őszinte részvétünk! Jubileum?

— A szokványos hivatali jubileumok közül kiemelkedik Vigyázó Géza dr. főjegyző, Kőbánya érdemes elöljárója harminc éves szolgálati jubileuma. Az elöljáróság személyzete nevében Lukácsy József dr. főjegyző üdvözölte az ünnepeltet és méltatta eddigi közszolgálati pályafutásának kiemelkedő mozzanatait. Központi beosztásában főként Budapest-fürdőváros kiépítése során, igy a Szent Gellért hullámfürdő, Széchenyi strandfürdő, Rácz-fürdő megszerzése, Rudasfürdő modernizálása, gyógyforrások feltárása körül fejtett ki intenzív munkásságot, de aránylag rövid kőbányai elöljárói működése alatt is értékes intézménnyel tette nevét emlékezetessé. Társadalmi gyüjtés útján 55 ezer pengős költséggel megépitette a testnevelési és honvédelmi szempontból egyaránt fontos X. kerületi Hollós Mátyás leventelőteret. Ezenkivül is évenként több ezer pengőt gyüjtött össze a kerület inségeseinek és szegényeinek felruházására. A népszerű és közszeretetben álló elöljárót február 1-én fogják ebből az alkalomból a helyi társadalmi egyesületek, politikai pártok, gyár- és iparvállalatok és egyéb testületek a Kőbányai Kaszinóban rendezendő társasvacsorán üdvözölni.

— Ott leszünk! A viszontlátásra a jövő héten, kedves dr. Városházy!

— Isten Önnel, szerkesztő úr!

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 84.
Telefon: 1-183-25

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

Kérdőjelek az Adamy-ügyben

— Az érem másik oldala —

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Az igazoló választmány legutóbbi ülése, amelyen Adamy István dr.-nak, a Temetkezési Intézet igazgatójának ügyvédje Kabakovits József dr. bizottsági tagra korlátozta összeférhetetlenségi bejelentését, elégtételt szolgáltatott a megvádol városatyáknak: az igazoló választmány kimondotta, hogy Kabakovits nem összeférhetetlen. Az üzemi választmány többi tagjainak állitólagos összeférhetetlensége azzal a kijelentéssel, hogy a vád kizárólag Kabakovits ellen irányult, tárgyalás alá sem került. Minden valószínűség amellett szól, hogy az igazoló választmány előtti tá lással a sok port felvert és nem t tan szimpatikus ügy Adamy dr. bejelentését illetően befejezést

Az Adamy-ügynek mint éremne oldala van. Az egyik oldal: Ad személyes ügyei. Most, hogy Ad minden valószínűség szerint távo Községi Temetkezési Intézet élér hogy milyen formában az teljesen lékes — ez a személyi rész lezá Aminthogy egyáltalában nem vo dekes, hogy mennyi ideig hagyta őrizetlenül a Vizművek igazgat Adamy Iskola-utcai kertjének gyasztását. Az Adamy-ügy gy személyes vonatkozásai jelenté len magánüggyé zsugor összse. Ezekkel a multban sem f koztunk, a jövőben sem kivánunk lalkozni.

Az Adamy-ügy másik oldala: metkezési Intézet választmányánal repe a közszállitások odaitélése Ezt a valóban közérdekü és álta érdeklődésre számottevő komple mesterségesen keverték össze az A ügy személyes motivumaival, hol két téma egymástól telje és tökéletesen független, azokról a közszállitásokról van amelyeknél az üzem választn szembehelyezkedett az üzem előte tésével és a polgármester azutá az üzem választmányának adott igazat, hanem azokról az állásfoglalásokról, amelyekkel ellentétben a polgármester kénytelen volt az üzem választmányának határozatával szemben teljesen ellentétes döntést hozni.

Horribilis számok repkednek a levegőben: olvastunk az egyik napilapban cikket arról, hogy egyetlen koporsórendelésnél hatvanezer pengőt takaritott meg a főváros azáltal, hogy a polgármester nem az üzemi választmány javaslata mellett döntött, ha nem mellőzve az Árelemző Bizottság véleményét és elfogadva a magasépitési ügyosztály szakértői jelentését, hozta meg döntését nem azok javára, akiket a választmány javaslatba hozott. Hogy mennyire közérdekü problémához nyultunk mutatja az a körülmény, hogy az üzemi választmányban helyettfoglaló szociáldemokrata bizottsági tagnak az egyik napilapban megjelent nyilatkozata szerint, ha a polgármester az üzemi választmány javaslatát fogadta volna el, a főváros kénytelen lett volna az ártöbbletet a temetkezések árának felemelésével ellensulyozni.

Az éremnek ezt az oldalát okvetlenül tisztázni kell. Kérdőjelek egész tömege mered elénk: Ezeket a kérdőjeleket azzal a mellébeszéléssel, hogy Adamy bejelentése egyetlen bizottsági tag ellen szólt és nem az egész üzemi választmány ellen, elhallgatni és eltussolni nem lehet! A Közszállitási Szabályzat — kétségtelenül jóhiszemü, de tudatos félretevéséről van szó azokban az esetekben, amelyeknél az Árelemző Bizottság véleménye alapján a koporsó-rendeléseknél az üzemi választmány mást javasolt, mint ahogyan a polgármester döntött. Egyszer hatvanezer pengős, egyszer több, máskor talán kevesebb differenciával. Az önkormányzat repuációja a leghatározottabban megköveteli, hogy az üzemi választmány felbukkanó kérdőjelek egész tömegét e hagyja felelet nélkül.

Annál kevésbé, mert egyáltal em sporadikus jelenség, hogy az t álasztmányok és szakbizottságok aslatai éles ellentétben vannak a ármesteri döntéssel. A magasé akbizottság legutóbbi ülésén Pe ácz Gyula a kislakásépitkezés ilalainak vállalatbaadása kapcsá rűen állapította meg, hogy hiába ak tartja a bizottság ülésezéseit, polgármester jóváhagyásától füg lt vállalatbaadások körül gya em érvényesül a szakbizottságok s Kérte Petrovácz a váro tőségét, hogy hasonló meglepeté ja meg a bizottság tagjait, mert egbizható valaki egy munkával ittság megitélése szerint és akk lgármester se változtassa meg tározatszámba menő javaslatot, dig a bizottság javaslata, illetőle spontja hibás, ekkor pedig a biz m tudja betölteni hivatását és f gessé, puszta formal t álik.

Igy szélesül ki az Adamy-ügy az önkormányzat egyik legfontosabb problémájává meddig terjedjen, mekkora legyen a szakbizottságok és üzemi választmányok hatásköre? hol végződjön a szakbizottságok és üzemi választmányok hatalma, hol kezdődjön az ellenkező polgármesteri határozat jogosultsága? Melyik oldalon van inkább a közérdek: a drágább szakbizottsági illetőleg üzemi választmányi javaslat mellett, vagy a polgármesteri jogkör mellett, amely a drágább ajánlattal szemben a város érdekében az olcsóbbat kivánja elfogadni. Hol kezdődik és hol végződik a realitás és irrealitás határait? Megváltoztatandó-e az uj főváros törvény azon szakasza, amely tanácsadó testületté degradálja önkormányzat mellé kiküldött szerket, akiknek javaslatait a polgármes- nem köteles figyelembe venni. És ha n köteles — amint azt Petrovácz ula igen helyesen állapította meg — -e szükség egyáltalában szakbizottgokra?

Ezek a kérdések nem maradhatk válasz nélkül annál kevésbé rt személyi és anyagi természetü yekről van szó, amelyeknél a szakbitsági vagy választmányi javaslat ghozatala a bizottsági tagokat ille- n amúgy is kétszeresen kényes és fősségteljes. Semper aliquid haeret: lami mindig ragad — ez az igazoló lasztmány legutolsó ülésén elhangzott on megállapitásra is vonatkozik, hogy damy nem kivánt bejelentést tenni igazolóválasztmányhoz az egész üzeválasztmány ellen. Kevés és hiányos flastrom, bizottsági tag urak. Eminens zérdek, hogy ezeket a feleletnél üli kérdőjeleket kigyomláljuk városházi közéletből!

Ahol a szociálpolitika és a kultura találkozik

Irta: Horony-Pálfi Aurél dr.

Néhány évvel ezelőtt, amikor a gazdasági válság és a munkanélküliség, mint egy hirtelen és ijesztően nagykiterjedésü földomlás, a fővárosban is a családok tízezreit maga alá temette, — mint az már a nagy tömegszerencsétlenség idején lenni szokott, — mindenki csak a mentésre gondolt. Menteni az éhenhalástól, pusztulástól a reájuk szakadt nyomor terhe alatt fuldokló felnőtteket és gyermekeket inségakciók szervezésével, a hatóság és társadalmi jótékonyság igénybevételével. Kétségtelen hogy ezen a téren a hatóság és társadalom ilyen nagy megmozdulására még alig volt példa ennek az országnak történetében. Kétségtelen az is, hogy évek folyamán mind szélesebb rétegekre terjedt a szociális kérdések, a tömegek szociális helyzete iránti érdeklődés.

De veszedelmes lenne, ha itt megállanánk, ha azt hinnők, hogy a fizikai éhség, a ruhátlanság a hajléktalanság enyhitésével általában a vegetativ élethez elengedhetetlenül szükséges létfeltételek biztositásával,t a hatóság és társadalom eleget tett szociális kötelezettségeinek. Végzetes tévedés lenne azt hinni, hogy a szociális katasztrófák idején a mentést nem kell a romok eltakaritásának és az ujjáépitésnek, esetleg a régitől teljesen eltérő új alkotásoknak követni. Nem állhatunk meg a jótékonyságnál de még a munkanélküliség csökkentésére és megszüntetésére irányuló törekvéseknél sem.

Mint a főváros szociális kérdéseivel foglalkozó embernek, ezzel a problémával kapcsolatban most elsősorban két nagy szociális intézmény jelentése lebeg szemem előtt. Az OTI 1936. évi jelentése ugyan a biztositottak számának emelkedésén kivül az ipari alkalmazottak 1.84%-ának a magasabb napibéroszályok felé való eltolódását is jelzi, ami a munkásság anyagi helyzetének bizonyos javulására mutat — mégis, ha összegezzük a legalsó 4 napibérosztályba tartozók százalékszámát, azt látjuk, hogy a ipari alkalmazottaknak 63%-a heti 4.80 P-től 19.20-ig terjedő bérért dolgozik s ezek közül kerekszámban havi 58—77 P-t jelentő bére mindössze 16%-nak van.

Ha ezeket a béreket összehasonlítjuk a fővárosi statisztikai hivatal 1936. évi Évkönyvében megjelent számitásokkal, mely szerint 1935. év végén egy 4 tagú munkáscsalád összes heti költsége 30.40 P ,egy 5 tagú munkáscsaládé pedig 59.06 P, nem is említve, hogy azóta a létfenntartási költségek emelkednek, — megdöbbenve látjuk, hogy a munkásságnak alig több, mint 17%-a (a VII. és VIII, napibérosztályba tartozó) keres annyit, amennyit tulajdonképpen a 2 és 3 gyermekes családoknak lakás, élelmezés, ruházkodás stb. szempontjából normálisnak nevezhető megélhetéshez szükséges. A MABI. 1936. évi jelentése talán még szomorubb képet tár elénk. A biztositottak számának emelkedése mellett a jelentés itt még mindig az alacsonyabb napibéroszályok felé való eltolódását jelzi. A mindennapi élet nyelvére átforditva: a magánalkalmazottak több mint 60%-ának havi jövedelme 50—100 P. között van. Ezek a fizetések a fentebb emlitett számitásoktól éppen olyan távol vannak, mint a munkások bérei.

Ezekből a teljesen megbizható adatokból nem nehéz azt a következtetést levonni, hogy nem beszélve most a tisztviselőknek ugyancsak nehéz gondokkal küzdő táboráról a szellemi munkásoknak egy tekintélyes rétege: a magántisztviselők, továbbá a fizikai munkások százezrei, materiális szükségleteiknek kielégitését kénytelenek a legminimálisabbra szorítani.

Egyszerűen lehetetlen számukra, hogy étkezzenek, ruházkodjanak és lakjanak, ahogyan a modern orvosi tudomány és a gyakorlati tapasztalatok szerint is az egészség megőrzése, a munkabiráskifenntartása, a gyermekek erőteljesebb testi fejlődése szempontjából kellene. Mennyit fordithatnak ezek a dolgozó emberek, az emberinek nevezhető élethez feltétlenül szükséges kulturális igények kielégitésére? Ujság, könyv, rádió, az önképzéshez és továbbképzéshez a nemesebb szórakozáshoz, a szabadidő lelket és testet frissitő felhasználásához szükséges eszközök ilyen körülmények között számukra elérhetetlenek.

És itt találkozik a két probléma: a szociálpolitika és a kultura a tömegek szociális és kulturális színvonalának kérdése. Amig a törvényhozás, az állami és hatósági igazgatás és az egész magyar társadalom nincsen áthatva attól a tudattól, hogy a tömegek mai életszínvonalát emelni és ezzel az emberinek nevezhető élethez szükséges anyagi és szellemi kulturát számukra elérhetővé kell tenni, — addig nem teljesitettük a nemzet újjáépitéséhez múlhatatlanul szükséges szociálpolitikai kötelezettségeinket. A kevesek részéről elérhető és az általuk felhalmozott anyagi és szellemi kultura nem elég biztositéka egy nemzet erőteljes fennmaradását biztositó fejlődésének.

Az elmondottak azonban nem jelentik azt, hogy a mentési munkát most már beszüntessük, hiszen az előbbiekben nem beszélek azokról, akik még ma is jogos várományosai a mindennapi biztos kenyérnek, a puszta megélhetéshez szükséges falatnak ,akik még mindig a munkából kiesett vagy munkához még nem is jutott, tétlenségre kárhoztatott idősebb és fiatalabb magyarok legszomorúbb seregét alkotják. De ezekkel szemben sem az az egyetlen feladat, hogy adományainkkal támogassuk őket,

HIREK

Nyulvadászat a temetőben

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Néhány héttel ezelőtt megirta az Uj Budapest, hogy a keresztúri temetőben az elszaporodott nyulak ellen hajtóvadászatot kellett tartani. A körvadászaton a főváros összes vadászattal foglalkozó tanácsnokai: Salamon Géza, Szepesváry Pál és Kovácsházy Vilmos résztvettek, továbbá Wolff Károly a kórházak központi igazgatója is. Azt is megirtuk, hogy az elejtett vadakat a fővárosi népkonyhákba szállitották és igy történt, hogy egyik nap a népkonyhába járó inségesek egyrésze nyulpörköltet kapott ebédre.

Az Uj Budapest fenti közleményével foglalkozik legutóbbi számában Klár Zoltán dr. hetilapja, a Társadalmunk. Azt irja a Társadalmunk, hogy azon a két délelőttön, amikor a vadászat volt, az ügyfelek hiába keresték a tanácsnok urakat, akik a temetőben elszaporodott nyulakra vadásztak.

Teljesen téves az a beállitás, mintha a keresztúri temető mellett — és nem a temetőben — lefolyt nyúlvadászat könnyed szórakozása lett volna csupán a vadászatban résztvett uraknak. Nem azért volt nyulvadászat, mert vadászni akartak a tanácsnokok, hanem azért kellett vadászni a nyulakra, mert nagyon elszaporodtak és rengeteg kárt okoztak a temetőben. Lerágták a bokrok fiatal hajtásait, ha egy-egy gyászoló család egy cserép virágot vitt ki hozzátartozója sirjára, reggelre csak csonk volt belőle, felfalták a nyulak. A nagyon hideg napokban a nyulak már arra vetemedtek, hogy a sirokra helyezett koszorukat rágicsálták össze.

Nemcsak a temető igazgatóságához, hanem a polgármesterhez is rengeteg panaszos levél és beadvány érkezett a nyulak pusztitásai miatt. Ezért volt szükség a körvadászatra, amely kegyeleti okokból hajtóvadászat formájában nem a temetőben, hanem az azt körülvevő réteken folyt le. Hogy pedig téliidőben különösen nem lehet éjszaka nyulakra vadászni, azt mindenki tudja, akinek puska volt a kezében. Ezért volt egyetlen napra és a reggeli órákra kitüzve a vadászat ideje, azé a vadászaté melyre a vadászó urak végeredményben ráfizették a töltényt, mert a vadászzsákmány is jótékony célra jutott: a népkonyhák fazekaiba...

Előfizetési felhivás!

Január 1-évl új előfizetést hirdetünk a tizenhatodik évfolyamába lépő UJ BUDAPESTRE.

A jól végzett munka nyugodt és büszke öntudatával tekintünk vissza az elmúlt tizenöt esztendőre. Az UJ BUDAPEST nemcsak asszisztált a keresztény Budapest megteremtésében, hanem kivette a maga részét már az alapok megépitésének nehéz terheiben is. Az UJ BUDAPEST nemcsak szemlélője és krónikása, hanem aktiv részese is a városházi keresztény politikának.

Az UJ BUDAPEST a törvényhatósági bizottság pártjaitól és a városháza vezetőségétől minden vonatkozásban teljesen függetlenül és tárgyilagosan hirdei a maga becsületes, keresztény meggyőződését. Az UJ BUDAPEST pártokon felül áll, de úgy érzi, hogy részben ő is kezében tartja azt a zászlót, amelyet 1919-ben a városházi romokon elsőnek Wolff Károly ragadott a kezébe, követelve a keresztény és nemzeti világnézet jegyében a keresztény Budapest megteremtését.

Az UJ BUDAPEST programot nem ad, a programunk a mult. Az a tizenöt kötet, amelyek az UJ BUDAPEST tizenöt évfolyamának összegyüjtött példányait tartalmazza. A becsületes meggyőződés, a meg nem alkuvó hazafiasság, a változatlan, mert örök keresztény és nemzeti világnézet jegyében fogunk továbbra is küzdeni a keresztény Budapestért.

Arra kérjük barátainkat, előfizetőinket és olvasóinkat, hogy igen nehéz munkánkban vállvetett erővel támogassanak bennünket a jövőben is. A gazdasági helyzet folyton fokozódó súlyosbodása, a papir- és nyomda-árak emelkedése, nemkülönben az a közöny, amellyel a tunya és kényelmes keresztény tömegek elsiklanak az értük folyó harcok felett nehézzé és a jövőt illetően szinte reménytelenné teszik sorsunkat. De bennünk az apostolok buzgósága ég, amikor folytatjuk meg nem alkuvó harcunkat, mert tudjuk, hogy célt, eszményt és világszemléletet szolgálunk!

Arra kérjük előfizetőinket, hogy az új előfizetési díjakat nemkülönben a hátralékokat sürgősen küldjék be — legolcsóbban és legegyszerűbben 30.913 sz. postatakarékpénztári folyószámlánk felhasználásával postatakarékpénztári befizetési lap útján — nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

AZ UJ BUDAPEST

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Tahin Péter balesete

Elvi jelentőségü kurai itélet a Gázművek kártérítési kötelezettségéről

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Még 1928-ban Tahin Péter házfelügyelőt halálos baleset érte. A portásfülkében elhelyezett gázkályhát hibásan szabályozták, rosszul szerelték fel a füstelvezető csövet és reggelre gázmérgezésben meghalt a szerencsétlen házmester. Özvegye és kiskorú gyermekei pert indítottak a Gázművek ellen azzal az indokolással, hogy a Gázművek hibás szerelése okozta eltartójuk halálát.

A bíróság megállapitotta, hogy a gázkályha felszerelését ugyan bejelentették a Gázműveknek, sőt azt is bejelentették, hogy a gázkályha hibásan működik. A Gázműveknek azonban nem feladata, hogy a nem általa felszerelt gázkályhát megreparálja.

Elvi jelentőségű, a Magyar Királyi Kúria Jakab-tanácsának az a mult héten elhangzott itélete, hogy a Gázművek a más által és nem az ő megbízásából szolgáltatott és felszerelt gázkályhának hibás működéséért és helytelen felszereléséért felelőssé nem tehető: a felelősség átvállalását, illetve átruházását a bejelentett hiba kijavitása sem jelenti és sem eredményezi. Mivel továbbá a gázkályha szolgáltatása és felszerelése nem tartozik a Gázművek vezetékszerelési és gázszolgáltatási üzemének körébe, a Gázműveket a szóbanforgó balesetért tárgyi felelősség sem terheli. A kereset megitélése a méltányosság megitélésének sem felelne meg, mert a Gázgyárnak a más hibájából bekövetkezett balesetért egyedül erős anyagi helyzete alapján való kártérítésre kötelezése méltányosnak sem tekinthető.

Ezek után a Kúria özvegy Tahin Péternét jogerősen elutasitotta keresetével, sőt még a perköltségek fizetésére is kötelezte.

Az alternativ tervek

Hiába perelte Szabolcs épitész a fővárost

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Szabolcs Ferenc tervező épitész 42.875 pengő erejéig pert indított a székesfőváros ellen. A mérnök a Horthy Miklós-kórház Maglódi-úti épületrészének terveivel kapcsolatban kérte megfelelő külön honorálását. Keresetében hivatkozott arra, hogy több tervet és vázlatot készitett a hatalmas épitkezéssekkel kapcsolatban. A főváros csupán azt a tervét honorálta, amelyet Maróthy Kálmánnal együtt nyujtottak be. Neki alternativ terveket kellett készitenie, következésképp a fővárosnak honorálnia kell azokat a terveket is, tamelyeknek megrajzolása, elkészitése hatalmas külön munkát jelentett részére.

A perben a főváros azzal érvelt, hogy ő, a tervező mérnökkel megfelelő javadalmazásban részesitették és igy Szabolcs már nem követelhet külön honoráriumot. A törvényszék és most a tábla Lászlóffy-tanácsa helyt adott ennek az érvelésnek és elutasitotta Szabolcs Ferenc külön honorárium követelését.

Gyárból közvetlen
legolcsóbb csőbutor, gyermekkocsi, összecsukóságy, vaságy, ágysodrony, afrikmatrac
Prohászka gyárból
VI., gróf Zichy Jenö-u. 40. Telefon: 1 290-30
Fióküzlet: Üllői ut 7.

Január hó 30-án
délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

WIHART FERENC
épitész — épitőmester
XIV., Columbus utca 33.
Telefon: 2—969—08

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

ÓRÁT
BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal.
E szelvény 10% engedményre jogosit

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrányvegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13.
(Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

Németh Miklós
könyvkötő és diszmüves mester.
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY.-U. 3
Egyszerü és diszes könyvkötések, albumok, üzletikönyvek és minden e szakmába vágó bőrdiszmunkák szakszerü izléses készitését vállalom.
Telefon: 1—526—67.

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester
és padlozási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés dijtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon —342—29

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—910—56. — Javitást vállalunk

Uj kiirások

Papiráruk szállítására a székesfőváros üzemei részére. **Határidő: 1938. évi január hó 29-én délelőtt 9 óra.**

Papiráruk szállítására a székesfőváros üzemei részére. **Határidő: 1938. évi január hó 31-én délelőtt 10 óra.**

530 kg. kenderzsineg, szürke, 6000 kg. ruhaszárítókötél és 1250 drb. zsinegheveder szállítására a székesfőváros hivatalai, iskolái, intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi január hó 31-én délelőtt 10 óra.**

Fehér és szines ruha mosása a székesfőváros menhelyei, szeretetothonai és árvaházai részére. **Határidő: 1938. évi január hó 31-én délelőtt 9—10 óra.**

2000 pár bőrpapucs szállítására a székesfővárosi közkórházak 1938. évi szükségletének fedezésére. **Határidő: 1938. évi január hó 31-én délelőtt 9—10 óra.**

6000 pár fehér pamut műtőkesztyű (pincérkesztyű) **szállítására** a székesfővárosi közkórházak szükségetének fedezésére. **Határidő: 1938. évi január hó 31-én délelőtt 9—10 óra.**

Betongömbvas és vasgerendák szállítására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi február hó 1-én délelőtt 10 óra.**

Ecset, kefe és seprűárú beszerzésére 1938. évi január hó 19.-re kiirt versenytárgyalás benyujtási idejét a székesfőváros polgármestere elhalasztotta. **Uj határidő: 1938. évi február 1.** —

120 kg. valódi görög kocsimosószivacs (Ia. kifogástalan, teljesen tiszta, homok-, rothadás- és korállmentes minőségben, légszáraz állapotban,70—80 grammos, nem vágott formadarabokban) **szállítására** a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi február hó 4-én délelőtt 9 óra.**

1700 drb. pamutvászon lepedő (155 160 cm. méretben, beszegve, „BSzKRT" tamburirozott 20 m/m magas betükkel ellátva) **szállítására** a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi február hó 4.-én délelőtt negyed 10 óra.**

3000 kg. hengerolaj, 1000 kg. téli (fagyálló) **dynamóolaj, 5600 kg. gépolaj és 2000 kg. nyári dynamóolaj szállítására** a széesfőváros üzemei részére. **Határidő: 1938. évi február hó 4-én délelőtt 10 óra.**

Öntöttvas felszerelési tárgyak szállítására az 1938. évi csatornafenntartási és építési munkálatokhoz. **Határidő: 1938. évi február hó 8-án délelőtt 10 óra.**

Utrendezési munkákra a II. ker. Vám-utca (Margit-rakpart és Fő-utca között) részére. **Határidő: 1938. évi február hó 15-én délelőtt 9—10 óra.**

7 drb. elektromotorral közvetlenül kapcsolt körszivattyú és tartozékainak szállítására a székesfőváros angyalföldi szivattyútelepe részére. **Határidő: 1938. évi március hó 8-án délelőtt 9—10 óra.**

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-32.

Móczár Gábor
egeszségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Tel.: 2-919-46

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

VÁLLALKOZÁS

Uj Budapest felé...

A városrendezési törvény életbelépése kapcsán hat év alatt elkészül a nagy városrendezési program

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Az elmult napokban jelent meg az uj városrendezési törvény végrehajtási utasítása, amelynek kapcsán a főváros fejlődését illetően a korszakos jelentőségü törvény *életbelépéséről is van intézkedés.* Az uj városrendezési törvénynek a főváros fejlődését illető hatásáról

Petrovácz Gyula

országgyűlési képviselő, a Keresztény Községi Párt kitünő mérnök-szakértője, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A végrehajtási utasitás megjelenése kapcsán a törvény életbelépését illetően az a legfontosabb momentum, hogy *hat esztendő alatt el kell készíteni a főváros teljes szabályozási programmját.* A legpontosabban és legrészletesebben meg kell állapitani, melyek a főváros területén a fejlődés szempontjából a *lakásra alkalmas* területek, melyek a *zöld területek*, melyek lesznek a *főutak, mely irányban* történjen a város fejlődése, mekkora legyen az egyes részeken a *laksűrűség*, mely utvonalak vannak *uj közlekedési főutaknak* kontemplálva. Szóval a *legprecizebben meg kell állapitani a város jövő képét.* Ennek a munkálatnak a városrendezési ügyosztályban kell megkezdődnie, az erre vonatkozó polgármesteri előterjesztést azután természetszerüen a szakbizottságok és törvényhatósági bizottság elé kerül. A munkálatnak legelső stációja a *város területének uj felmérése*, amely tudvalevőleg már esztendők óta folyamatban van.

— Az uj törvény *a magyar jogrendben eddig ismeretlen lehetőségeket ruház a fővárosra.* A renitens telektulajdonosok telkeit jogában áll a fővárosnak kisajátitási eljárás mellőzésével *közigazgatási uton* megszerezni, illetőleg kötelezni a telektulajdonosokat arra, hogy három esztendő alatt az elrendelt módositásokat hajtsák végre. Joga nyilik a fővárosnak a telkek egyrészét, sőt egyes emeleteket is kisajátitani, a városképet rontó, disztelen épületrészeket eltávolitani, vagyis a megalkotandó nagyvonalú város-szabályozási és városrendezési terv akadályául szolgáló létesítményektől a főváros közönségét megszabaditani.

— Messzemenő jogokat biztosit a törvény a fővárosnak atekintetben is, hogy a belső városrészeken éktelenkedő *üres telkek* — amelyek a városképet rontják — beépitésre kötelezze záros határidőn: három esztendőn belül a telektulajdonosokat. A jövőben nem fordulhat elő, amint most a Rákóczi úton egy üres telekkel esztendők óta történik, hogy az beépitetlenül maradjon. Foghijjassá téve egy olyan főutvonalat, mint a Rákóczi út. Nagyjelentőségű joga nyilik a fővárosnak arra, hogy *szabályozás alá vegyen egész telek-komplekszumokat* és a részeket aztán a tulajdonosok között ujból kiossza.

— Az uj törvény tudvalevően a fővárosi Közmunkák Tanácsának hatásköre alá vonja Budapest környékét is olyképen, hogy azokban az ügyekben, amelyek a környékre vonatkoznak, a tanácsnak Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye által kiküldött kilenc taggal kibővitett ülése határoz. A közmunkatanács hatáskörének ilyetén való kiterjesztéséről én a környék építkezési viszonyainak jelentős megjavulását, főképen az össze-vissza épült ugynevezett *dühöngő-telepeknek* lassú de bizonyos megszűnését várom.

Mint az *Uj Budapest* munkatársa *illetékes helyen* értesül, a polgármester rövidesen rendeletben fogja utasitani a városrendezési ügyosztályt az uj törvény életbelépése kapcsán szükséges intézkedések megtételére.

A kövezőmesterek és a mérnökök harca a kerületi karbantartási munkálatokért

Az Eucharisztikus Kongresszus tartama alatt nem lesz utépités a fővárosban

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Általános érdeklődés közepette bontották fel kedden délelőtt az ut és csatorna épitési ügyosztályban a szokásos évi kerületi kövezetjavitási munkák versenytárgyalására beérkezett ajánlatokat. 44 pályázó 197 ajánlattal vonult fel, amelyből 110 ajánlat engedményt adott, 60 ajánlattevő az egységártabella eredeti árán adta meg ajánlatát és 26 ajánlat felárral pályázta meg a kerületet.

Az ut és csatornaépitési ügyosztály vezetősége — mint *illetékes helyen* értesülünk — általában meg van elégedve a versenytárgyalás eredményével, mert abban az egységár-tabella igazolását látja. A döntés állitólag a legközelebbi napokban meg is lesz: tekintettel az Eucharisztikus Kongresszusra a főváros a tél folyamán leromlott kövezeteket a legsürgősebben meg akarja javitani, mert *a kongresszus tartama alatt a főváros egész területén természetszerüen szünetelni fognak az utépitések.*

A versenytárgyalás eredményéről készült kimutatások azt mutatják, hogy az ajánlattevők két nagy csoportban vonultak fel. A régi kövezőmesterek: *Handl* István, *Krausz* Ferenc, *Schaffer* Antal, *Helfenstein* Károly, *Schaffer* György — általában az egységár-tabella árait fogadták el és *pari-val* indulnak a küzdelemre. Ezzel szemben a kövezőmesterek mérnöki csoportja: élükön *Borlay* Károly ipartestületi elnökkel, átlagosan *hat százalékos engedményt ad az egységártabellából.*

A döntés a polgármester kezében van. Valószinüleg az lesz a helyzet, hogy *megosztják a kerületi kövezetkarbantartási munkálatokat a régi flaszterosok és a mérnökök között.* Tekintetbe véve, hogy egy-egy kerület kövezetkarbantartási munkálata átlagosan negyvenezer pengőt reprezentál, *2500—3000 pengőre* tehető az az összeg, amit a főváros az olcsóbb — de még reális — ajánlattevők árainak elfogadásával kerületenként megtakarit.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: I-563-99.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Alapitási év 1871. Telefon: 1-326-09
Bukovár Jenőné
Tetőfedő- és jókarbantartó vállalata
Budapest, VIII József körut 50.

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence faburkoló vállalat.
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,
Jobbágy-féle
barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.

Magyar Királyi ÁLLAMI VAGYARAK Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körut 18.
Telefon: 13-33-94.
Levélcim: Budapest 72. Postafiók: 61

352
Budapesti-ensis

XVI. évfolyam 5. szám

Budapest, 1938. február 5.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Bpest, VIII. Reviczky-u. 1.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Karafiáth első éve

Hétfőn első évfordulója lesz, hogy Karafiáth Jenő dr. elfoglalta Budapest főpolgármesteri székét. Egy esztendő nem jubileum: hogy mégis határkőnek tekintjük Karafiáth Jenő első főpolgármesteri évét, annak oka, hogy ez a tizenkét hónap eseményekben dus és tettekben gazdag volt, oly eseményekben és tettekben, amelyek Karafiáth Jenő értékes és robusztus egyéniségéhez fűződnek.

Egy évvel ezelőtt egészen szokatlan auspiciumok közepette jött az uj főpolgármester a városházára. Az országgyülési képviselőséget cserélte fel a főpolgármesteri székkel, miniszterséget viselt politikus, magyar királyi titkos tanácsos. Nem a főváros büróiból nőtt fel a főpolgármesteri székbe, mint Sipőcz, Borvendég és Ripka. Az uj fővárosi törvény értelmében nem is az önkormányzat választotta: a kormányzó nevezte ki. Az országos politika tágasabb és levegősebb mezőit hagyta ott a várospolitika mindenesetre szükebb területeiért.

Ha meg akarjuk alkotni a letelt egy esztendőnek szaldóját, utalnunk kell Karafiáth installációs beszédjére. — Mindent mindenkor és csakis a közért: ez az én fehéren ragyogó vezércsillagom! — mondotta beiktató beszédében az uj főpolgármester, aki azt is kijelentette, hogy békességet, megértést és megbecsülést hirdet, továbbá, hogy a nemzeti hagyományok és a keresztény erkölcsi elvek jegyében kívánja betölteni magas közjogi méltóságát. Állapitsuk meg, hogy Karafiáth Jenő hűségesen és becsületesen betartotta ígéretét.

Az élet főpolgármesterének nyilatkoztatta ki magát egy évvel Karafiáth Jenő, aki itt született Budapesten, itt volt ügyvéd, itt volt öt esztendőn át városatya, ehez a városhoz köti őt munkás és komoly életének minden szála! Az élet, a magyar élet, a budapesti élet főpolgármestere lett valóban Karafiáth Jenő. Ha az egy esztendő alatt nem tudott teljesen összeforrni az önkormányzattal, azt hibául ne rójjuk fel neki, mert arról ő nem tehet. Az uj fővárosi törvény az oka, hogy a kinevezett főpolgármestert nem tartja, nem is tarthatja teljesen az önkormányzatban gyökerezettnek az a választott törvényhatósági bizottság, amely a dolgok természetes rendjénél fogva a kormány városházi képviselőjében jóindulatú ellenfelet, de mégis csak ellenfelet kell, hogy lásson.

Az első esztendő legnagyobb érdemeként jegyezzük fel, hogy a letelt idő alatt Karafiáth épen ezeket a kormány és főváros közötti ellentéteket igyekezett eliminálni. A siker minden biztositékával, a jövendő minden jó szándékával!

Tisztultabb légkör a városházán

✡

Petrovácz Gyula a főváros roppant jelentőségü feladatairól — Az átdolgozott költségvetést a polgármester felterjesztette a belügyminisztériumba

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az állam és a főváros *megértésének és kölcsönös bizalmának* jegyében folyt le a hétfői rendkivüli közgyüles. A Keresztény Községi Párt részéről *Petrovácz* Gyula, a Nemzeti Egység Pártja részéről *Zsitvay* Tibor fogadták el a költségvetés átdolgozására vonatkozó polgármesteri előterjesztést azzal az óhajjal, hogy *a kölcsönös bizalom légköre állandósuljon a kormányzat és a főváros között.*

A belügyminiszteri rendelet értelmében átdolgozott költségvetést a pénzügyi ügyosztály *már fel is terjesztette* a belügyminisztériumhoz és a jövő héten megindulnak a tárgyalások a belügyi és a pénzügyi kormányzatok között az autonómia által deficitmentessé átmunkált költségelőirányzatot illetően. A nyugvópontra jutott politikai helyzetről és a főváros legközelebbi pénzügyi feladatairól

Petrovácz Gyula

országgyülési képviselő, a Keresztény Községi Párt elnökségének vezető tagja, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Ismétléssel kezdem nyilatkozatomat: ismételten rá akarok mutatni a költségvetéssel kapcsolatban leérkezett belügyminiszteri leiratnak *eddig szokatlan, korrekt hangjára.*

A kék ceruza helyett az a leirat, amely szerint „a főváros törvényhatósági bizottsága hivatott a pénzügyi gazdálkodásának kereteit és programját maga megszabni" a jövőt illetően is nagyfokú bizalommal tölt el engemet.

A belügyminiszternek ez a *nobilis gesztusa*, amely szerint a fővárosi önkormányzat, amely tudatában van a maga terveinek, szándékainak, céljainak, pénzügyi lehetőségeinek, *sokkal megnyugtatóbb módon* tud megfelelő eredményt elérni, mint azzal a módszerrel, amellyel eddig dolgoztak.

— A költségvetésből a beruházás jellegű kiadási tételeknek kihuzása és ezeknek a beruházásoknak egy kölcsön felvétele kapcsán való végrehajtása *előttem szimpatikus.*

Wolff Károly ebben az irányban már egyszer precedenst alkotott: 1934-ben.

A fővárosnak akkor volt egy beruházó kölcsöne alakulóban és ezzel kapcsolatban *Wolff* Károly proponálta azt, hogy a főváros költségvetésében azokat a beruházási-jellegű közmunkákat, amelyeket nem indokolt egyetlen generáció vállára helyezni, állitsuk külön-külön, fedezzük ezeket kölcsönből és csak ennek a kölcsönnek az annuitásaival terheljük meg a költségvetést, mert ez felel meg a beruházás-jellegű közmunkák fedezése teljes szellemének. Én ahoz, hogy

ezek a beruházási-jellegű közmunkák a jövőben beruházó kölcsön formájában találják meg a maguk fedezetét: elvileg készséggel hozzájárulok és azt hiszem, hogy a közel jövő feladatai közé fog tartozni ennek az uj beruházó kölcsönnek felvétele és hovafordításának megtárgyalása.

— A hétfői rendkivüli közgyülés kapcsán rá kell még mutatnunk arra, hogy

a Keresztény Községi Párt sem a takarékossági bizottságban, sem a pénzügyi bizottságban, sem a főváros közgyülésén semmi néven nevezendő restrinkciót az alkalmazottak illetményei tekintetében nem engedett alkalmazni.

Igenis ellenálltunk annak a *polgári ellenzéki oldalról felmerült* kivánságnak, hogy többféle személyi kiadást redukáljunk, többféle mellékjárandóság csökkentésével igyekezzünk fedezetet keresni. Állandóan vallottuk és a jövőben is valljuk azt, hogy *az eddigi fizetéscsökkentések visszavonásának első lépését követnie kell a következő lépéseknek is.* Ha *Fabinyi* Tihamér a mult esztendőben egy fizetéscsökkentő rendelkezést visszavont, ebben az évben *egy másodikat kell visszavonnia!* Elég volt már a főváros alkalmazottainak és általában a közalkalmazottak fizetésének megnyirbálásából, mellékjövedelmük elvonásából.

Semmi szin alatt nem mehetünk többé bele semmiféle elvonásba, sőt programunkkul tüztük ki azt, hogy az ugynevezett szanálás által igazságtalanul elvont jövedelmeknek egy részét vissza kivánjuk szolgáltatni nemcsak a tisztviselőknek és alkalmazottaknak, de még a munkásságnak is!

— Azzal kezdtem nyilatkozatomat, hogy a jövőt illetően *tisztultabb légkört* látok a főváros és a kormány egymás közötti viszonyában. A kölcsönös bizalomra és megértésre annál nagyobb szükség van, mert *óriási problémák állanak előttünk.*

A főváros fejlődése roppant jelentőségü technikai és közlekedési problémákkal van telitve.

Sok mindent kell létesitenünk, hogy világvárosi nivónkat fenttarthassuk, hogy a főváros közlekedési politikájában rendet teremthessünk. Mindez *pénzbe, pénzbe és pénzbe* kerül. Ezeknek a pénzeknek az előteremtésére ma már költségvetésünk nem alkalmas azért, mert már nem rugalmas.

Költségvetésünk már elvesztette rugalmasságának utolsó mértékét is, egészen kisjelentőségü kiadások felmerülése felborithatja költségvetésünket.

— Melyek ezek a problémák? A legfontosabbak közé tartozik a *dunaparti gyorsvasuti és autóközlekedésre szolgáló nagy-út* kérdése, *Óbudának óriási szabályozási terve, a halálsorompók* ügye. De itt vannak előttünk *a pénzügyi problémák is*, amelyek mind dörömbölnek az ajtón és nem türnek halasztást. Mindezeknek a problémáknak pénzügyi fedezetésről való gondoskodás *beruházási kölcsön vagy egyéb formában itt áll előttünk.* Annuitásaiban már ebben a költségvetésbe bekellett volna kerülniök. Ebből a szempontból,

a nagy problémák pénzügyi fedezetének szempontjából különlegesen szükség van a kormányzat és a főváros mellékgondolat nélküli összhangjára,

hogy *Zsitvay* Tibornak a közgyülésen elhangzott kijelentésével éljek: *a köl-*

csönös *bizalomtól eltelt gesztióra*, Fair play-t kérünk, nem olyan játékot, ami az új Duna-hídak ügyében történt, amikor is megállapodtunk a kormánnyal, hogy a hidalapba befizetjük a nálunk befolyó ingatlan átírási illetékek felemelésével járó ösz szegeket, az állam pedig évente egymillió pengőt fog befizetni a hid-alapba. Köztudomásu, hogy

az állam esztendők óta nem fizeti már az egymillió pengőket és az óbudai híd építésének megkezdésénél ennek következményeként már is vannak bizonyos nehézségek.

A főváros akkor fizesse be a hidalapba ezentul ezeket az összegeket, ha *ugyanarra az időpontra esedékes összegek* a kormány részéről befolynak.

Petrovácz Gyula fenti nyilatkozata világosan és tárgyilagosan állítja elénk a közeljövő nagy feladatait.

Móczár Gábor
egeszségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és beton-építési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

Titkos, vagy nem titkos?

Az árvaszéki elnök feltünő nyilatkozata a gondnoki kirendelésekről

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az Ügyvédi Kamara választmányában elhangzott felszólalások kapcsán, melyek eredményeképen a választmány felkérte a Kamara elnökségét, hogy illetékes helyeken járjon el az árvaszéki gondnoki és gyámi kirendelések ügyében, több alkalommal foglalkoztunk az árvaszéki kirendelések ügyével. Cikkeinkre felfigyeltek úgy a várospolitikai körök, mint az ügyvédtársadalom, amely különleges keserűséggel tiltakozik az árvaszéki kirendelések mai rendszere ellen. Azt is megírtuk, hogy a keresztény és nemzeti alapon álló ügyvédek képviselete: *a Magyar Ügyvédek Nemzeti Egyesülete* szintén akciót kezdeményezett ebben az ügyben. Az egyik jogi szaklapban most nyilatkozik *Csorna* Kálmán dr. árvaszéki elnök. Ezt a nyilatkozatot, amely igen érdekes fényt vet a szóbanforgó ügyre, az alábbiakban közöljük:

— Elsősorban azt a tévhitet kell eloszlatnom: mintha az árvaszék — úgymint régen — nagyobb jövedelmet biztosító ügyek tömegei felett rendelkeznék. A megbízatások nagyrésze: ideiglenes gondnoki és érdekellentét alapján vagy a távollevő részére vagy utóörökös részére ügygondnoki kirendelések, melyek lényeges jövedelmeket nem jelentenek. Az esetleg nagyobb jövedelmet jelentő gyámi vagy gondnoki tiszt a családtagokat illeti s azok jelentkeznek is.

— A szolgálati lajstromot akként állítottuk össze, hogy 125 ügyvédet a Kamara, 125 ügyvédet pedig az árvaszék jelölt.

— Semmi különös sincs abban, hogy az ügyvédek kijelölésére az árvaszék a városházi pártokat hívta fel, mert több ügyvédet ismerhetnek és mert az árvaszék által kirendelt 125 ügyvéd is csak azok közül kerülhet ki, akik a kamarai alaplajstromban, mint igényjogosultak fel vannak véve.

— Ha valaki — véletlen esetben — egy jobb ügyet kap, úgy azt azonnal töröljük a szolgálati lajstromból és több ügyet nem kap..

— Nagyobb jövedelmet biztosító ügyeket kaptak Boér Lajos, Dajkovits István, Fodor Lajos, Hojtás Ödön, Jaczkó Pál, Kazár István, Márkus Tibor, Osvárth Ferenc, Radó Artur, Simonyi Gyula, Tomcsányi Zoltán, Weinek Károly. A legnagyobb ügyet, — amelynek substratuma 362.000 pengő — Pap József, a budapesti Ügyvédi Kamara volt elnöke kapta.

— A sokat emlegetett Bánlaky Zoltán egyetlen ügyet kapott, amelynek substratuma kb. 100.000 pengő volt és amelyben 500 és 318 pengőt keresett. Őt is, mint mindazokat, akik nagyobb ügyeket kaptak, a szolgálati lajstromból már töröltük és újabb ügyeket 6 évig nem kaphatnak.

— Nekem is feltünik, hogy ilyen sok hívet tud szerezni Bánlaky, innen az árvaszékről azonban nem ajánlottuk.

— A lajstromba fel nem vettek csak úgy kaphatnak megbízást, hogy a közjegyzők a lajstromot nem respektálják, hanem érdekellentét esetén saját maguk rendelnek ki ügygondnokot, arra való hivatkozással, hogy a jog őket a törvény értelmében megilleti és őket semmiféle szolgálati lajstrom nem köti. Hogy ez helyes-e, ebbe az árvaszéknek beleszólni nincsen módjában.

— Igy az, hogy a legkülönbözőbb helyről kapok ajánlásokat abban az irányban, hogy az árvaszék ezt vagy azt az ügyvédet juttassa közmegbizatáshoz. Ezeket az ajánlásokat azonban csak akkor őrzöm meg, ha azokra vonatkoznak, akik a szolgálati lajstromban fel vannak véve. Abból nem csináltam titkot soha, hogy ilyen ajánlások vannak, sőt a szolgálati lajstrom hivatalos könyvébe ezeket be is jegyeztem, mert a megfelelő ajánló quasi a megbízhatóság garanciája.

— Sorrendben való kirendelés nem vihető keresztül, mert nem mindegy, hogy kit rendel ki az árvaszék. Előfordult, hogy valaki felvette egy kiskorúnak párezer pengőjét, mint megbízott ügyvéd és többet nem jelentkezett. Az árvaszéki kirendeléseknél tekintettel kell lennem a megbízhatóságra és a hozzáértésre. Részben, mert a kirendelt igen sok esetben vagyont kezel, részben, mert az árvaszéki ügyek intézéséhez speciális hozzáértés szükséges.

— Valóban előfordult olyan eset is — és pedig az 1937. évben egyetlen egyszer — hogy olyan ügyvéd rendeltetett ki az árvaszék részéről, aki a szolgálati lajstromban nem volt benne. Ebben az esetben az ajánló személyére való tekintettel nem térhettem ki a kirendelés elől, azonban az illetőt figyelmeztettem, hogy vétesse fel magát a szolgálati lajstromba és ez utólagosan meg is történt.

— Igen nagy kereső fiskálisoknak nem adunk kirendelést, valamint nem adunk olyannak sem, aki már egy vagy több megbízás folytán jelentősebb összeget keresett. Aki 1000—2000 pengő körüli összeget keresett, azt a szolgálati lajstromból törlöm.

*

Az árvaszéki elnök fenti nyilatkozatára érdemileg egyik legközelebbi lapszámunkban vissza fogunk térni.

TOLNAI FERENC
Budapest székesfőváros gázművel igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fűtés, vizvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállata, lakások és épületek távfűtése, melegvizellátások
Budapest, IV., Irányi-utca 1. Tel.: 386-650

MI-ÚJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

kedves dr. Városházy bizottsági tag úr!

— *Ez a hét a kitüntetések hete volt, kedves szerkesztő barátom! Mint tudni méltóztatik: a kormányzó Szendy polgármesternek a magyar érdemrend középkeresztjét a csillaggal, Lamotte első alpolgármesternek a magyar érdemrend középkeresztjét adományozta. Felkay Ferenc dr. és Morvay Endre dr. tanácsnokok pedig kormányfőtanácsosokká lettek.*

— *Éljen! Éljen! Kritikai méltatás?*

— *Mellőzöm, szerkesztő ur. Főképen azért, mert a kitüntetések alkalmából a különféle üdvözlő beszédek, levelek és sürgönyök, megemlékezések és gratulációk, annyi mindent: szépet és jót elmondottak a négy urról, hogy számomra már csak banálitások maradnának. Jól méltóztatik tudni, hogy nem szeretem a közhelyeket, még a dicséretekben sem, ebben a vonatkozásban leynehezebb ujat mondani. Tehát csak azt jegyzem ide, hogy a kormány részéről a legnagyobb fokú elismerés jele a négyes kitüntetés, még pedig nemcsak a kitüntetett urak személyét, hanem a főváros egész adminisztrációját illetően. Szinte úgy érezzük, mi valamennyien bizottsági tagok, hogy nem is Szendy és Lamotte kapták az értékes medáliákat, hanem Budapest székesfővárost tüntette ki a kormányzó ur őfőméltósága, amidőn a vezetőknek adományozta az értékes ordókat.*

— *Osztom a véleményét, kedves dr. Városházy! Egyéb mondanivalója a kitüntetésekről?*

— *Csak azt akarom idejegyezni, hogy Karafiáth titkos tanácsos ur udvarias gyorsasággal nyujtotta át a kitüntetetteknek a legfelső kéziratokat. Hétfő délelőtt volt az ünnepélyes aktus, a főpolgármesternek a régi városházán levő hivatalos helyiségében. Szendy üdvözlésére különleges meleg szavakat talált Karafiáth, úgy ez alkalommal, mint a költségvetést tárgyaló rendkivüli közgyülés elnöki megnyitójában. Valahogy az volt az érzésünk az üdvözlések és a válaszok hallatán, mintha bizonyos jeges páncélok törtek volna össze a tavasz első fuvalatára.*

— *Jégtörő Mátyás napja körül vagyunk. Ez a dolgok rendje! Folytassa kérem!*

— *Mint érdekes statisztikai adatot említem fel, hogy a polgármesterhez több mint kétezer üdvözlő levél és sürgöny érkezett a kitüntetés alkalmával és nem sokkal kevesebb Lamotte alpolgármesterhez sem. Arról, hogy Felkay őméltóságához az iskolák, Morvay őméltóságához pedig az üzemek vonultak fel, nem is kell bővebben beszélnem! Ez annyira természetes. Szóval boldog mindenki, vidám mindenki, olyan az egész mint egy szép mese!*

— *Majd én elrontom a mesét! Mi az öröm az általános örömben?*

— *Igaza van, szerkesztő barátom: nincsen öröm öröm nélkül! Ha előveszem a sematizmust, meg kell állapitanom, hogy a kormányfőtanácsosi kinevezések nem követik a rangsort. Ma az a helyzet, hogy vannak elsőosztályú tanácsnokok, ezek a méltóságosak és vannak másodosztályúak, akik csak nagyságosak. Bizonyos szóbeszédekre ad alkalmat, hogy miért X. ur lett méltóságos előbb, mint Y. és V. miért lett előbb kormányfőtanácsos. mint Z., holott hátrább áll a rangsorban, fiatalabb is és — tanácsnoknak is van olyan tanácsnok, mint régebbi vagy ujdonsült méltóságos kollégája.*

— *Neveket, kérek bizottsági tag ur, neveket!*

— *Nomina sunt odiosa! De szerényen, mint illatos ibolya, megjegyzem, hogy néhai való Fock Ede óta nincs méltóságos mérnök-tanácsnoka a fővárosnak és hogy nem is emlékszem arra az időre, amikor méltóságos úr volt valamelyik kerületi elöljáró! Mindenesetre igazuk van azoknak a törekvéseknek, hogy amint az államnál van, bizonyos rangsor a fővárosnál is magával hozza a méltóságos cimet. Annál is inkább, mert a városházi urak vitulus-ért nem mennek a szomszédba, hát tessék a titulust is házhoz szállitani számukra!*

— *Remélem, hogy bizottsági tagságod ezen közlése megnyugtatja az urakat és főleg a hölgyeket, akik sápadtan pukkadnak a sárga irigységtől. És szidják férjeiket, akik esztendők hosszú sora óta vannak vezető állásban és még mindig nem kapták meg az ordót, amivel a cimkórságban szenvedő asszonyok büszkélkedhetnek. Főleg azok a hölgyek, akik esztendők óta hagyják, hogy méltóságosoknak tituláljak őket, de sőt a saját személyzetüktől is méltóságosnak tituláltatják magukat.*

— *Ejha, ejha!*

— *Ezt a szót, hogy ejha, ne használja bizottsági tag ur, majdnem lovagias ügy lett belőle az egyik szakhivatalban. Erről jut eszembe, hogy a tiszti ügyészséget is nagy kitüntetés érte: Feigler Károly dr. tiszti főügyészt és Szálka Béla dr. tiszti ügyészt kinevezték az ügyvédvizsgáló bizottságba. Hagyományos szokás, hogy a tiszti főügyész tagja legyen az ügyvédi vizsgáló bizottságnak: igy voltak Szabó Imre, majd Szemethy Károly is cenzorok. De különleges kitüntetés Szálka Bélát illetően a kinevezés: a fiatal alig negyvenhárom esztendős tiszti ügyész már cenzor lett.*

— *Igy is van rendjén! A főügyészhelyettesek halomba gyüjtik a mellékfoglalkozásokat, a fiatal tudományo-*

Február 16.: közmunka-közgyülés

Megindulnak a tavaszi közmunkák

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az elnöki ügyosztály most állitja össze a legközelebbi rendes közgyülés napirendjét. Február 16-án, szerdán, lesz közgyülése a fővárosi törvényhatósági bizottságnak, ennek napirendjén általában kisebb jelentőségű tárgyak fognak szerepelni.

A február 16-i közgyülést *közmunka-közgyülésnek* lehet nevezni, mert a napirendre szinte kizárólag közmunka-ügyek lesznek felvéve. Az uj fővárosi törvény értelmében a polgármesternek ugyanis százezer pengőig terjedő utalványozási joga van közgyülési felhatalmazás nélkül. Tehát sürgősen napirendre kellett tűzni a *százezer pengőn felüli közmunka-ügyeket*, hogy azok mennél gyorsabban elintézhetők legyenek.

MŰVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DÍSZE!

Juliusig kilencven tanügyi állást tölt be a székesfőváros

Még ebben a hónapban megtörténik a pályázatok kiirása

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Mint minden esztendőben, ezidén is az év utolsó hónapjaiban megkezdődött az üresedésben levő állások betöltésének előkészitése. Erről az oktató-személyzetet annyira közelről érintő akcióról

illetékes helyen

a következőket mondották az Uj Budapest munkatársának:

— Pontos számot mondani arról, hogy hány állás fog a közoktatási státusnál betöltésre kerülni, ma még nem lehet. Körülbelül kilencven állásról van szó, ezeknek több mint fele az elemi iskolákra esik. Természetes fogyás: halálozás és nyugdijazás folytán betöltésre váró állásokra készül a pályázat kiirása. Azok a hirek, mintha a kényszernyugdijazások befejezése kapcsán nagyobbszámú állás kerülne betöltésre, nem felelnek meg a valóságnak. Maximum ötre tehető azoknak a betöltésre kerülő állásoknak száma, amelyek a kényszernyugdijazások utolsó fázisaképen üresedtek meg.

— Az uj állások betöltésének menetrendje a következő: még február havában okvetlenül kiirjuk a pályázatokat. A pályázati anyag feldolgozása egy-másfél hónapra tehető. Azután elkezdődnek a tárgyalások a kultuszminiszteriummal, mert az uj fővárosi törvény értelmében a fővárosi tanügyi állások betöltésénél a vallás és közoktatásügyi miniszter urnak vétójoga van. Számitásaink szerint a tanév végére várható az üresedésben levő állásoknak a főpolgármester, illetőleg a polgármester urak által való betöltése.

Elmondották még illetékes helyen munkatársunknak, hogy a tanügyi kinevezéseknél teljes mértékben érvényesülni fog a főpolgármester és polgármester azon elhatározása, hogy mindennemű protekciótól mentesen, kizárólag a rangsorra és az érdemre való tekintettel fogják eszközölni a kinevezéseket.

A nagytétényi probléma

A nagytétényi sertéshizlaló bérbeadásáról kezdett a főváros tárgyalásokat a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Már hosszabb idő óta beszélnek arról, hogy a főváros és a földmüvelésügyi miniszter részvényérdekeltségéhez tartozó nagytétényi sertéshizlaló, hivatalos nevén Magyar Sertéshizlaló és Húsipari rt.-ot évek óta megismétlődő súlyos veszteségek után kedvező ajánlat esetén bérbeadják.

A bérbeadásról meg is indultak a tárgyalások a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével, amely hajlandó hosszabb időre bérbevenni a nagytétényi sertéshizlaló telepet, annak minden tartozékával és monopóliumos jogaival együtt. Évi 10,000 pengős bérleti alapon folynak a tárgyalások. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének, amely a Németország felé irányuló zsirkivitelt tartja a kezében, ezenkívül pedig nagy érdekeltsége van a bécsi élősertésexport lebonyolitása körül is, az anyagilag erősen leromlott nagytétényi sertéshizlalóval messzemenő üzleti tervei vannak.

A főváros üzemi gazdálkodására jellemző, hogy a nagytétényi sertéshizlaló állandóan veszteséges üzlet, amióta a részvények felerésze a főváros birtokába került.

A Magyar Sertéshizlaló és Húsipari rt.-ot közvetlenül a háború kitörése előtt 1914 februárjában alapította a Kereskedelmi Bank és a Hitelbank, a földmüvelésügyi minisztériummal együtt, 1,100.000 korona alaptőkével. A vállalat különösen a háborús kötött gazdálkodás idején nagyobb üzleteket bonyolitott le. Mint fiókérdekeltségeket megalakította a Sertésnagyvágó rt.-ot a Nagytétényi Sertésvásárpénztárt, továbbá a Miskolci Sertéshizlaló és Húsipari rt.-ot, majd pedig a Barcsi Sertéshizlaló rt.-ot. Ezek a fiókvállalatok azonban nem tudtak nyereséget felmutatni és nagyban hozzájárultak az anyavállalat mérlegének leromlásához.

A konjunktúrális idők hanyatlásával, 1929-ben vállalt érdekeltséget a főváros a nagytétényi sertéshizlalónál. Akkoriban a városházán és általában a gazdasági és politikai életben hosszú ideig élénk vita tárgya volt a nagytétényi sertéshizlaló érdekeltségébe való bekapcsolódás, amelynek a városházán heves ellenzéke volt. Azonban végeredményben mégsem tudták megakadályozni a tranzakciót, melyet az akkori divatos kisgazdapártolás politikai jelszavával alátámasztva oktrojáltak a fővárosra. A főváros vezetősége — közélelmezési érdekekre való utalással — a nagytétényi sertéshizlaló részvényeinek 50 százalékát megvásárolta.

Az elmúlt években sokat suttogtak arról, hogy a földmüvelésügyi minisztérium és a főváros közös érdekeltségéhez tartozó Magyar Sertéshizlaló és Húsipari rt. nagy veszteséggel dolgozik. A legutóbbi rendes közgyülését 1935 május 21-én tartotta a vállalat: Hogy az azóta eltelt három év alatt milyen eredményeket vagy veszteségeket eredményeztek a vállalat mérlegei, azokról a cégbirósághoz nem terjesztették be a szükséges adatokat. Az 1935. évi rendes közgyülésen Mayer Károly földmüvelésügyi államtitkár elnökölt és az összesen 106.577 darab részvény képviseletében jelen voltak: Rosta János fővárosi tanácsnok, Lexa Ferenc igazgató, Lickl Károly, enesei Dorner Béla, dr. Pasteiner Alfonz, Békessy Jenő földmüvelésügyi miniszteri tanácsosok, továbbá Csák István és dr. Pappfalvy Valér. Az előterjesztett mérleg szerint a vállalat 11,791 pengő nyereséget mutatott ki, amelyet átvittek az 1934. üzletévre. Ugyanezen a közgyülésen a főváros képviseletében jelen volt Rosta János a felügyelőbizottság részére megtagadta a felmentvény megadását azzal az indokolással, hogy a főváros közgyülése technikai okokból eddig nem volt abban a helyzetben, hogy az 1934. évi XII. t.-c. rendelkezéseinek megfelelően részvényjogi tekintetben megfelelő döntést hozzon. Osztalékfizetést nem szavazott meg a közgyülés, mert a kedvezőtlen külkereskedelmi viszonyok folytán a nagytétényi hizlalótelep 70,000 darab sertésre méretezett befogadóképesség egész éven át nem volt teljesen kihasználható.

Mint az Uj Budapest munkatársa illetékes helyen értesül, mielőtt a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével a konkrét tárgyalást a bérbeadást illetően megkezdenék, sor kerül az elmaradt közgyülések megtartására. Több esztendei mérleg kerül majd a közgyülés elé: ezek a mérlegek effektive nem mutatnak ki deficitet, mert az a helyzet, hogy a részvénytársaság kebelében alakult alkalmi egyesülés hasonnal zárta müködését és ezáltal a deficitet sikerült kiküszöbölni. Illetékes helyen hangsúlyozták az Uj Budapest munkatársa előtt, hogy eladásról semmi körülmények között sincsen szó, a főváros csak bérbeadásról hajlandó tárgyalni.

san képzett nemzedék cenzori tisztséget kap. De azt sem a fővárostól.

— Mi volt még egyéb kitüntetés az elmult hetekben a városházán?

— Csilléry András dr.-t, a harminchármas bizottsági tagját és a Magyar Országos Orvosszövetség Nyugdij és Segélyző Intézetének elnökét üdvözölte az OTI Budapesti Orvosi Tanácsa abból az alkalomból, hogy sikerrel vetette közbe magát abban az irányban, hogy a biztositó intézeti orvosok jogainak további megszoritása tárgyában kiadni szándékolt és kellően elő nem készitett rendelet a harminchármas bizottság ülésének napirendjéről levétetett. Itt emlitjük meg, hogy a kormányzó megengedte, hogy Csilléry András volt miniszter, országgyülési képviselő a német Sas-rend érdemkeresztjét a csillaggal elfogadja és viselje.

— Miért volt akkora sürgés-forgás Kenesén Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepén?

— A Nemzeti Egység Pártjának fővárosi szervezete rendezett társas kirándulást az alkalmazottak telepére. Rengetegen voltak, pompásan mulattak, bár a fakutyázásról le kellett mondani, mert elolvadt a Balaton jege. Hó sem volt, de viszont eső sem volt, kellemes hangulat uralkodott a valóban jól rendezett és jól sikerült kirándulás során.

— Kik a betegek?

— Kenessey Gizi igazgató-úrhölgy, a polgármester titkárnője, felgyógyult és átvette hivatalát. Nyakig ül a levél és sürgöny-tengerben: neki kell megválaszolnia a rengeteg üdvözlést. — Felgyógyult Remete Viktor főjegyző is, a magasépitési ügyosztály jogi alosztályának kitűnő vezetője, aki majdnem áldozata lett karácsonykor egy autóbusz-balesetnek. — Egészen sulyos influenzáját kiheverte Rosta János dr. tanácsnok. — Rövidesen visszatér betegszabadságáról Kállay Albert dr. tanácsjegyző, a V. ügyosztály közgazdasági alosztályának vezetője.

— Örvendünk az összes betegek felgyógyulásának! Egyéb hir?

— Lédermann Mór örökös bizottsági tag, akinek szociális irányzatú beszédei általános feltünést keltenek a törvényhatósági bizottság közgyülésein, nem hagyja a bankban a pénzét. Alig, hogy eladta Károly-körúti ingatlanát a Fővárosi Közmunkák Tanácsának, máris uj bérpalotába fektette a kapott félmillió pengőcskét. A kitűnő posztógyáros különben a legtöbb adót fizető tagja a törvényhatósági bizottságnak.

— Különleges örömünkre szolgál! A viszontlátásra a jövő héten, kedves dr. Városházy.

— Isten Önnel, szerkesztő ur . . .

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

Sulyos fogalomzavarok a Déryné Játékszin-mozgalom körül

Össze lehet-e hozni százpengős részvények és tizpengős töredék részvények jegyzésével a színház megépitéséhez szükséges kétmillió pengőt

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Néhány héttel ezelőtt megemlékezett az *Uj Budapest* a Déryné Játékszin-mozgalom elnöki tanácsüléséről, megirva azt, hogy az egész mozgalom *naiv elképzelés, belső tartalom és gyakorlati megalapozottság nélkül.* Halvaszületett csecsemőnek tartjuk az altruisztikus részvénytársaságról való optimista ábrándozást és nem tudunk olyan *lendítő erőt elképzelni, amely* százpengős részvényekből és tizpengős töredékrészvényekből társadalmi uton tudná előteremteni az épitkezéshez szükséges kétmillió pengőt.

A fellengős vágyálmokat egyáltalában nem cáfolja meg a részvényjegyzés *eddigi eredményéről* közzétett hivatalos jelentés, annál kevésbé, mert ilyen közlemény nem jelent meg a lapokban: minden valószinűség szerint azért, mert a részvényjegyzés eddig nem ért el eredményeket, talán még *meg sem indult.* Ellenben hosszú közlemények számolnak be a mozgalom különféle fő- és albizottságainak megalakulásáról, ragyogó névsorok láttak napvilágot! A szóbanforgó urak a látszat szerint nevüket, igen illusztris nevüket, kölcsönzik a mozgalomnak — pénzüket azonban annál kevesebb! Az egész sajtó ezekkel a névsorokkal van tele, *józan hangot,* amely rámutatna a m[illegible] már születésénél kudarcba fulladó mozgalomra, nem hallunk sehol! *A reálitás jegyében* iródott azonban az a cikk, amely egyik laptársunkban, a gróf *Haller* Gábor szerkesztésében megjelenő *Alkotmány* cimű hetilapban veszi kritikai bonckés alá a játékszinmozgalmat. Szól pedig ez a cikk a következőképen:

— A fővárosnak egy régi szinfoltja tünt el, amikor a budai oldalon lebontották az ifjúkor régi, romantikus emlékeit hirdető öreg színkört. Mi sem természetesebb, minthogy felmerült az ötlet, hogy a fővárosnak legelőkelőbb és legkulturáltabb lakósságú részén uj szinházat kell épiteni. A fővárosban meg is van az elvi elhatározás és eltökélték, hogy mihelyt az uj szinház számára végleges helyet tudnak kijelölni, pályázatot hirdetnek annak felépitésére. Az elgondolás, igen helyesen, az, hogy a *vállalkozó a főváros által adandó helyen épitse meg a szinházat, melyet azután az épitő hasznosithat az előirandó művészi szempontok figyelembevételével.* A pályázatot eddig csak azért nem irták ki, mert a felvonulási diszút terve miatt, amelyet egy magánember ötletszerűen vetett fel, megakadt minden városrendezési terv a Krisztina-városban már pedig a szinházat a főváros szeretné a Horváth-kertben felépiteni, amely beleesnék a tervezett diszfelvonulási út vonalába.

— Pályázó azonban lenne bőven. Több pesti szinház és tőkecsoport érdeklődött a fővárosnál és jelentette be készségét, hogy hajlandó lenne felépiteni a szinházat. Sőt van olyan elgondolás is, hogy a Nemzeti Szinház létesitsen Budán uj kamara-szinházat.

— Ekkor váratlanul mozgalmat inditottak egyesek azzal a jelszóval: „Budaiak épitsék fel a budai szinházat.“ A mozgalom élén *egy fiatal NEP-titkár áll,* aki valamikor szinész volt, de színházi ambicióit nem elégülhették ki és igy akar most visszatérni, ezuttal *nem mint állását vesztett szinész, hanem mint a leendő Budai Színkör igazgatója.*

— A közvéleményben elterjesztették, hogy a budai szinház léte vagy nemléte ettől a Déryné játékszin mozgalomtól függ, mert *csak ők épithetik fel a budai szinházat,* — akiknek jelenleg még egy fillérjük sincs erre a célra. Nemrég a lapok közölték, hogy megalakult, előkelő közéleti férfiak részvételével a mozgalom elnöki tanácsa.

— Körülbelül kétszázötven előkelő emberből áll a tanács. Egyáltalán nem becsüljük le ezeknek az előkelő uraknak minden vitán felül álló tisztességes, jó szándékát, de mégis rá kell mutatnunk arra, hogy itt *bizonyos fogalomzavarok vannak.*

— Mindenkinek joga van egy ezután kiirandó pályázatra már előzetesen alakulatot létrehozni, de senkinek nincs joga a közvéleménnyel elhitetni, hogy egy nyilvános versenytárgyalás során, amelyben minden előirandó szociális, gazdasági és főképen kultúrális irányhoz minden pályázónak alkalmazkodnia kell, a főváros *már előre leköté magát egyetlen pályázó mellé.* Az alakítandó Déryné Játékszintársaság (feltéve, ha meg tud alakulni) nem lehet más, mint *egyike a pályázóknak.* Azért, mert egy ambiciózus, eddig érvényesülni nem tudott, művészi hajlandóságú úr előkelő nevek cégére alatt és egyelőre ismeretlen tőkések pénzével egy bérlőtársulatot akar alakitani, nem lehet ok arra, hogy a közvélemény már előre eldöntse, hogy ki lesz az uj budai szinház bérlője.

— Hir szerint az alapitandó részvénytársaság részvényjegyzéseinél a titkár úr nem akar szigorúan ragaszkodni a bizottság összeállításakor alkalmazott árja paragrafushoz, mert az az elgondolás, hogy az alapitandó részvénytársaság húszezer darab százpengős részvényt bocsásson ki és e részvényekből vásároljon mindenki, aki akar és aki — tud. A részvények elhelyezésénél *komolyan számolnak* a bankok és nagyvállalatok fokozott áldozatkészségével.

— Meg kell mondanunk őszintén, hogy nem nagyon hiszünk abban, miszerint *a tőkések tolongani fognak* a részvényjegyzésekért egy olyan üzleti vállalkozás alapitásához, amelynek elindulásához nem tartották szükségesnek az ő meghivásukat és amelynek jövője legalábbis — kétséges.

— Mindezeket el kellett mondanunk azért, mert a jóhiszemű és minden vitán felülállóan nemes szándékú közéleti előkelőségek részvétele az alakitandó társaságban azt a látszatot keltheti, mintha már *eldöntött tény volna a Déryné Játékszin bérlő részvénytársaságnak megalakulása,* mintha már *együtt volna a kétmillió pengő* és mintha már egészen bizonyos lenne, hogy a főváros *a versenytárgyalási szabályok mellőzésével okvetlenül ennek a társulatnak adná bérbe a színházi koncessziót.*

Havi ötszáz pengővel nyugdijazták Adamy igazgatót

Ki és milyen formában adhat elégtételt a Temetkezési Intézet választmányának?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az áldatlan Adamy-ügy mögé az elmúlt napokban pontot tett Szendy polgármester, amikor aláirta a Temetkezési Intézet igazgatójának nyugdijazására vonatkozó ügyosztályi előterjesztést. Az előterjesztés szerint Adamy István dr. még néhány hónapig rendes fizetését fogja húzni, azután pedig mintegy ötszáz pengő nyugdijat kap havonkint. Ezzel kapcsolatban aziránt is intézkedett a polgármester, hogy a Temetkezési Intézet személyi ügyeire vonatkozó összes akták a közegészségügyi ügyosztályból az elnöki ügyosztályba kerüljenek át.

Rostagni Achilles dr. főjegyző, aki a polgármester rendelete értelmében ideiglenesen került a közegészségügyi ügyosztály vezetőhelyettesi pozíciójából a Temetkezési Intézet igazgatói székébe, minden valószinűség szerint az Intézet élén marad. Az illetékes tényezőknek ugyanis az az álláspontja, hogy a Temetkezési Intézet élén nincs szükség üzletemberre, erőskezü és biztos ítéletü közigazgatási szakember minden tekintetben megfelel annak a követelménynek, hogy a főváros évenkint mintegy tizenhatezer temetése rendben folyjon le. A Községi Temetkezési Intézet beszerzéseit a Közszállitási Szabályzat értelmében nyilvános versenytárgyaláson szerzi be, ennek folytán a beszerzéseknél sincs szükség azokra az üzleti szempontokra, amelyek például a Községi Élelmiszerüzem igazgatói pozíciójában nélkülözhetetlenek.

A közegészségügyi ügyosztály vezetőhelyettese jelenleg vitéz Bárány László dr. tanácsjegyző, aki az ügyosztályi munkásságának egyrészét Rostagnival megosztott hatáskörben eddig is revideálta. Kétségtelennek tetszik, hogy Rostagni üzemigazgatói kinevezése után a megüresedett főjegyzői pozíció vitéz Bárány Lászlót fogja megilletni.

A Temetkezési Intézet választmánya körül egyébként minden csendes. Egyelőre — legalább a látszat szerint — a választmány megelégszik azzal az elégtétellel, hogy Adamy dr. ügyvédje kijelentette, miszerint bejelentése kizárólag az egyik választmányi tagra — akire vonatkozólag az összeférhetetlenségi bejelentést a választmány egyhangú szavazattal utasitotta vissza — vonatkoznak és nem az egész választmány közszállitási politikájára. Ezt az elégtételt a magunk részéről túlszerénynek tartjuk az üzemi választmány tagjai számára. Az üzemi választmány tagjait az önkormányzat küldte ki, elégtétel az üzemi választmány tagjai számára csak az önkormányzat részéről adható. Vagy a független bíróság előtt! Elhallgatással, mellébeszéléssel, megelégedett vállveregetéssel ezt a problémát nem lehet elintézni, igen tisztelt választmányi tag urak!

30.000 munkás élete — számokban

Összefoglalták a főváros munkásaira vonatkozó rendelkezéseket

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Ismeretes, hogy a főváros, mint az ország legnagyobb munkaadója, az intézményeinél foglalkoztatott mintegy 30,000 munkás érdekében olyan jóléti és munkásvédelmi intézményeket valósitott meg, amelyek czeknek a munkásoknak helyzetét nagy általánosságban a máshol alkalmazottak fölé emelik.

Régóta napirenden van az a kivánság, hogy a főváros munkásaira vonatkozó rendelkezései, munkásvédelmi intékedései és munkásjóléti berendezései összefoglalása közreadassék.

Szendy polgármester méltányolva ezt a kivánságot, elrendelte a székesfővárosnál alkalmazott munkásokra vonatkozó szabályozások, jóléti intézmények, statisztikai adatok feldolgozását és könyvalakban való kiadását.

A polgármester célja ezzel egyrészt az volt, hogy a székesfőváros illetékes szervei előtt az eddigi helyzetet feltárva, módot nyujtson arra, hogy további rendelkezéseket valósithassanak meg a munkások javára, másrészt követendő példaként nyilvánosságra hozza azokat a jelentős, korszerű intézkedéseket és berendezkedéseket, amelyeket a főváros mint munkaadó munkásainak érdekében már eddig is megvalósitott.

A könyvet nagy alapossággal, körültekintéssel, a munkások iránt megértéssel a polgármesteri XII. ügyosztály, névszerint Szentmiklósi József dr. főjegyző, Reminiczky Lajos és Korenchy László dr. tanácsjegyzők állitották össze.

HIREK

A huszéves Kisipari

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Ünnepség nélkül ülte meg húszéves jubileumát a Kisipari Hitelintézet, amely 1918 januárjában kezdte meg működését *Szél* Jenő dr. vezérigazgató, továbbá *Paulovits* Géza igazgató és az azóta elhúnyt *Szedmáky* József vezetésével. A hetvenkét tisztviselő a jubileum alkalmából tisztelgett a vezérigazgatónál, aki baráti hangon köszönte meg a meleg üdvözlést.

A Kisipari Hitelintézet működését ebből az alkalomból nem akarjuk külön méltatni, mert hiszen ez az altruisztikus intézmény működésével úgyszólván fordulópontot jelent a magyar kisipar történetében. Annyit azonban mégis szükségesnek találunk megállapítani, hogy *Szél* Jenő, az irodai racionalizálásnak ez a kitűnő gyakorlati tudósa, olyan mintaszerűen vezeti az intézetet, hogy annak további működése elé illetékes körök is a legnagyobb bizalommal tekintenek, amit beszédesen bizonyít az önkormányzat részéről az intézet alaptőkéjének szinte évről-évre való felemelése.

—o—

A polgármester az idei BNV jelentőségéről. A Nemzetközi Vásár száztagú rendezőbizottsága a minap értekezletet tartott Szendy Károly polgármester elnöklésével ,aki hangsúlyozta, hogy az Eucharisztikus Világkongresszus és a Szent István és ünnepségei bevezetőjének lehet tekinteni a Nemzetközi Vásárt. Tekintve, hogy a világ minden tájáról tízezres tömegek jönnek el hozzánk, rendkívül fontos, hogy a BNV tanúbizonyságot tegyen mintaszerűségéről és kiváló megrendezettségéről. A polgármester végül kérte az illetékes állami hivatalok megjelent vezetőit, hogy támogassák a vásárt minden tekintetben. Ezután Hallóssy István korfőtanácsos ,a BNV igazgatója ismertette a vásár programját.

Mi az abszolut győztes. A laikus közönség körében bizonyos tévhitek vannak elterjedve az „abszolut győztes" fogalma felől. Minden versenyben vannak különböző kategóriák, kis-kocsik, nagykocsik, turakocsik, hölgyversenyzők stb. részére. A kategóriagyőztes, aki a kategórián belül a legjobb eredményt érte el. Ezzel szemben „abszolut győztes" minden versenyen csak egyetlen egy van: az a kocsi, mely az összes versenyzők közül a legjobb eredményt érte el. A montecarloi csillagtura abszolut győztese a Ford kocsi.

TÜSKÉK

Tessék átvenni!

Pestvármegye legutóbbi kisgyülésén sulyos megállapitások hangzottak el a vármegye most megválasztott alispánjának ajkairól. Azt mondotta vitéz Endre László, hogy a főváros tulajdonában és birtokában levő Helyiérdekű tarifa-politikája megbénitja Budapest környékét. A HÉV mellett fekvő falvak elnéptelenednek a drága viteldij miatt, harminc kilométerről biciklivel karikáznak be a munkások, hogy ne kelljen a HÉV-re költeniök. A kisgyülés zugó helyeslése mellett az alispán a magas viteldijak leszállitása érdekében emelt szót.

Kényelmes alkalom lenne számunkra annak leszögezése, hogy ezt megmondottuk előre. Amikor a Helyiérdekű részvénytöbbségének megvásárlásáról volt szó, leszögeztük, hogy nemcsak a nyomorúságosan fizetett vasuti alkalmazottak fognak életstandardjuk javitása érdekében olyan akciókat kezdeményezni, amelyekkel szemben a főváros, mint erkölcsi közület, csak engedékenységet tanusithat, de azt is megirtuk, hogy ugy a tarifa-politika, mint a fejlesztési program tekintetében tulzott követelésekkel fog előállani a környék. Jóslatunk — amely nem kisebb városházi nagyság, mint Wolff Károly állásfoglalásával volt azonos — szomoruan bevált. A környék mozgalma azt a kivánságot váltotta ki a vármegye első választott tisztviselőjéből, hogy autóbusz-járatokkal kellene lekonkurrálni a drága HÉV-et, amikor is a vasutvállalatba fektetett óriási tőkék — amelyek immár közvagyont alkotnak — máról-holnapra értéktelen ócskavas-tömeget reprezentálnak.

A HÉV demontirozása épen annyira lehetetlen, mint a viteldijak csökkentésével a deficit növelése. Ne feledjük ugyanis, hogy a Helyiérdekű veszteséges üzletmenetét közpénzekből állitják egyensulyba és igazán nem lehet megkövetelni a józsefvárosi kispolgártól, hogy azért fizessen nagyobb adót, mert Törökbálintról a milimárik olcsóbban akarják a tejet beszállitani Budapestre. Az sem türhető, hogy az üresen cammogó HÉV-szerelvények üzemköltsége miatt a Beszkárt viteldijait legyen kénytelen felemelni a főváros törvényhatósági bizottsága.

Nem fővárosi érdek az olcsó HÉV, különösen nem, ha ez az olcsóság ujabb és ujabb áldozatokba kerül! De van egy inditványunk; vegye át a tekintetes vármegye a Helyiérdekűt, akár tulajdonjogilag, akár kezelésbe és csináljon olyan tarifa-politikát, amilyet akar. Kétségtelennek tartjuk, hogy a Helyiérdekű önköltségi áron alul is kapható, bérbe pedig az urijog elismerése cimén évi egy aranyért. Ne csak kritizáló hajlam, ami nem kerül semmibe, hanem vállalkozó szellem is legyen a nemes vármegye uraiban!

Közgyülésre készülődik a Baross-tábor

A keresztény kereskedelem átütő erejü megmozdulása

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Mint minden esztendőben ezidén is a keresztény és nemzeti alapon álló kereskedelem seregszemléje lesz a Baross Szövetség közgyülése. *Ilovszky* János, a Baross Szövetség nagytekintélyü országos elnöke, olyképen intézkedett,. hogy a Baross Szövetség ezesztendei közgyülése február huszadikára hivassék össze hagyományos szokás szerint a pesti Vigadóba.

Az ezévi Baross-közgyülésnek különleges fontosságot kölcsönöz az a körülmény, hogy az elmult esztendőben a Baross Szövetségnek számos, sőt szinte sorozatos támadásokban volt része. A közgyülés kapcsán leszögezi a Baross Szövetség, hogy ma már az a helyzet, hogy *világnézeti küzdelmet sem kell folytatnia.* A miniszterelnök éles precizitással állapitotta meg, hogy ez az ország keresztény, tehát berendezéseiben, intézményeiben szintén, keresztény és amikor ez az egyedüli elismert irányzat, akkor *korántsem szélsőségről,* hanem csak az ősi magyar alkotmány érvényesitéséről van szó.

A Baross Szövetségnek eddig sem volt, ezentúl sem lesz köze semmiféle *olyan áramlathoz,* amely nem vet számot a magyar gazdasági életnek és a magyar társadalomnak struktúrájával. A Baross Szövetség ezévi közgyülésén *tüntető elszántsággal fognak felvonulni* a szőnyegen levő problémák tárgyalására a szövetség összes tagjai, mert mindenki tisztában van azzal, hogy a közgyülés nagy fénye és dísze nem azért van, mintha érdektestületi gyülést máskép rendezni nem lehetne. hanem azért, mert *a magyar polgárság a gyülés* komolyságával és megrendezésének fényével *adja jelét* a feltétlen megbecsülésnek és tiszteletnek, amellyel a magyar a magyar iránt viseltetik.

Vigyázó Géza jubileuma

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A Kőbányai Kaszinó., a X. kerületi intézmények, pártkörök és egyesületek *Vigyázó* Géza dr. főjegyző, kőbányai elöljáró tiszteletére harmincéves szolgálati jubileuma alkalmából kedden este a Kőbányai Kaszinóban ünnepi vacsorát rendeztek, amelyen díszes és nagyszámú közönség vett részt.

A vacsora keretében a kerületi intézmények, egyesületek és vállalatok nevében *Halter* Béla igazgató,. *Duday* Alajos tanácsnok, *Károlyi* Károly plébános, *Usetty* Béla képviselő üdvözölték *Vigyázó* Géza dr. elöljárót.

—o—

A Hazai Bank mérlege. A Hazai Bank 1937. évi üzleteredménye, mint az alább ismertetett mérlegadatok feltüntetik, minden várakozást kielégi. A gazdasági forgalom emelkedéséből teljes mértékben kivette a maga részét, vagyonát szaporította, mobilitását fokozta. Az igazgatóság Szécsi Pál m. kir. kincstári főtanácsos elnöklete alatt tartotta ülését és megállapította az 1937. üzletév zárószámadásait. A mérleg az előző évi 431.143.04 pengő nyereséggel szemben 631.763.46 P nyereséggel zárul. Az igazgatóság elhatározta, hogy a február 12-én tartandó közgyülés elé oly javaslatot fog terjeszteni, amely szerint az alapszabályszerü levonások és a tartalékalapoknak 75.000 pengővel való javadalmazása, továbbá a Nyugdíjpénztár javára és az alkalmazottak jutalmazására fordított összegek levonása után a nyereségből részvényenként az előző évi 1.— pengővel szemben 1.50 pengő osztalék fizettessék és 106.762,29 P az 1938. üzletév számlájára elövitessék.

Lényegesen emelkedett a MATEOSZ forgalma. A Magyar Teherautófuvarozók Országos Szövetkezete (MATEOSZ) vasárnap tartotta 1937. évi közgyülését. A fennálló sokoldalú fuvarozási korlátozás elenére a MATEOSZ forgalma lényeegs emelkedést mutat. A tagoknak nyujtott 37.000 pengő összegü, 10 százalékos visszatérités mellett a szövetkezet 16.000 pengő tiszta felesleget mutat. Az elmúlt év folyamán a MATEOSZ központja az államkincstárnak 224.000 pengő összeget szolgáltatott be adók, illetékek és állami jellegü közszolgáltatások címén. Az igazgatóság összes előterjesztéseit a közgyülés egyhangúlag magáévá tette s annak befejeztével lelkesen ünnepelte Teleki János grófft, a szövetkezet elnök-vezérigazgatóját. A fegyelmi állapot megerösödését igazolja az a körülmény, hogy egyetlen egy működő MATEOSZ-tagot sem kellett a közgyülésnek a tagok sorából kizárnia. A közgyülés mindössze néhány olyan tagot törölt, akik már évek óta nem teljesitenek fuvarozást.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Tel.: 2-919-46

Február hó 6-án
és 10-én
délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Megint
FORD
a montecarlo-i csillagtura
abszolut győztese
Az első 8 kocsiból 6 FORD
ez minden dicséretnél többet mond.
Magyar főképviselet: HAHN ARTHUR ÉS TÁRSAI
Budapest, VI., Andrássy-ut 10.
Telefon: *11-36-19.

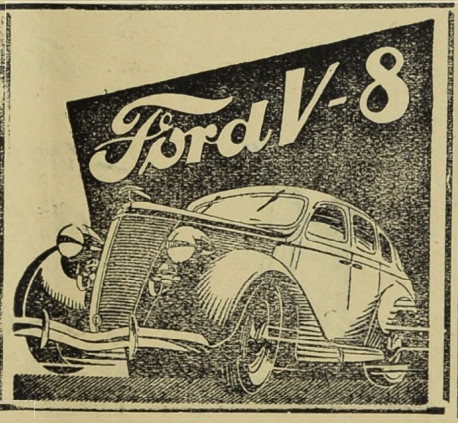

Gyárból közvetlen
legolcsóbb csőbutor, gyermekkocsi, összecsukóságy, vaságy, ágysodrony, afrikmatrac
Prohászka gyárból
VI., gróf Zichy Jenő-u. 40. Telefon: 1-290-30
Fióküzlet: Üllői-ut 7.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

WIHART FERENC
épitész — épitőmester
XIV., Columbus-utca 33.
Telefon: 2—969—08

Uj kiirások

Öntöttvas felszerelési tárgyak szállítására az 1938. évi csatornafenntartási és építési munkálatokhoz. **Határidő: 1938. évi február hó 8-án délelőtt 10 óra.**

Öntöttvas felszerelési tárgyak szállítására az 1938. évi csatornafenntartási és építési munkálatokhoz. **Határidő: 1938. évi február hó 8-án délelőtt 10 óra.**

90 köbméter puha és 58 köbméter kemény műfa szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt részére. **Határidő: 1938. évi február hó 11-én délelőtt 9 óra.**

376.000 q kazánszén és mintegy 150.000 q hazai szénből előállított brikett szállítására Budapest Székesfőváros Gázművei részére. **Határidő: 1938. évi február hó 14-én délelőtt 10 óra.**

Várócsarnok készítésére és felállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. Hegyalja út és Tigris u. sarkán levő autóbusz megállójához. **Határidő: 1938. évi február hó 14-én délelőtt 9 óra.**

Kiselejtezett ócska anyagok és ócska tárgyak megvételére a főváros gazdasági hivatalának raktárában (IX. Gyáli út 3/b.) **Határidő: 1938. évi február hó 15-én délelőtt 10 óra.**

Utrendezési munkákra a II. ker. Vám-utca (Margit-rakpart és Fő-utca között) részére. **Határidő: 1938. évi február hó 15-én délelőtt 9—10 óra.**

Kiszabási és megvarrási munkákra polgári öltönyök, nyári vászon egyenruhák és munkaruhákhoz a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi február hó 18-án délelőtt 9 óra.**

Uj szennyvizderitő berendezés létesítésére a Balatonkenesei Fővárosi Üdülőhely részére. **Határidő: 1938. évi február hó 28-án déli 12 óra.**

7 drb. elektromotorral közvetlenül kapcsolt körszivattyú és tartozékainak szállítására a székesfőváros angyalföldi szivattyútelepe részére. **Határidő: 1938. évi március hó 8-án délelőtt 9—10 óra.**

özv. **UJÁGH ÁRPÁD**né
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és színben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrányvegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13.
(Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324 87.

VÁLLALKOZÁS

Hatmillió pengőt költ ebben az évben utépitésre a főváros

Király Kálmán tanácsnok elkészitette az utépitési programot

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Király Kálmán tanácsnok, az ut- és csatornaépitési ügyosztály érdemes vezetője összeállitotta a folyó évben végrehajtandó utépitések kimutatását. Hat millió pengőre rug a kimutatásban foglalt munkák ára, erre fedezetül részben az ezévi költségvetés, részben pedig a fővárosi kölcsönökből utrendezésre kijelölt összegek szolgálnak.

Az ügyosztály által készitett kimutatásban legnagyobb összeggel a Szent Imre-város szerepel, a XI. kerületben utépitésre 1,320.000 pengő van előirányozva. A Szent Imre-város utépitési előirányzatának terhére esik a Horthy Miklós hiddal kapcsolatos utépitési munkák elvégzése kerek 300.000 pengő összeggel, a Lenke ut mellett létesitendő garázshoz vezető utak 100.000 pengővel, továbbá a Műegyetemi rakpart folytatásának és hozzávezető utjának rendezésére 580.000 pengővel.

Az I. kerület 293.000 pengővel, a II. kerület 507.000 pengővel, a III. kerület 420.000 pengővel, az V. kerület 215.000 pengővel, a VI. kerület 105.500 pengővel, a VII. kerület 97.000 pengővel, a VIII. kerület 98.000 pengővel, a IX. kerület 112.000 pengővel, a X. kerület 180.000 pengővel, a XIII. kerület 76.000 pengővel, a XIV. kerület 552.000 pengővel szerepel a hatmillió pengős utépitési programban. Egymillió pengőt irányoz elő az ügyosztály utépitési anyagok beszerzésére, 293.000 pengőt makadámutak kátrányozására, 200.000 pengőt több kerületben leromlott aszfaltutak átépitésére, 100.000 pengőt pedig az évközben felmerülő hiányok pótlására.

A hatmilliós program fedezetéül négymillió pengő a főváros ezévi költségvetése révén áll rendelkezésre, kétmillió pengőt pedig a harmincmillió pengős kölcsönből utrendezésre kijelölt összegből fognak kihasitani.

Eldölt a kerületi kövezet- és aszfalt-karbantartási versenytárgyalás

Az ügyosztály csak a reális ajánlatokat vette figyelembe

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Az út- és csatornaépitési ügyosztály dicséretreméltó gyorsasággal készitette el a kerületi kövezet és aszfalt-karbantartási versenytárgyalásra beérkezett anyag feldolgozását.

A folyó évi kerületi kövezetjavitási és kisebb kövezőmunkákra beérkezett ajánlatokról szóló ügyosztályi jelentés szerint a munkálatok odaitélésére szóló javaslat megtételénél az ügyosztály elsősorban a vállalkozó megbizhatóságára fektette a súlyt. Figyelembe vette az ügyosztály az ajánlatok viszonylagos valószerüségét, hogy mennyire vannak a vállalkozók foglakoztatva, illetőleg ezidőszerint ellátva, továbbá hogy egy-egy vállalkozó csak egy kerület munkálataira kapjon megbizást. Király tanácsnok ezért a hét százaléknál alacsonyabb ajánlatokat, mint irreálisan olcsókat és az ügyosztály által készitette egységártáblázatnál magasabb ajánlatokat, mint tuldrágákat nem vette figyelembe.

Az ügyosztályi javaslat szerint az I. kerületét Wohl Dezső kapta (0) a II. kerületét Schaffer György (0) a III-kat Obendorfer Rudolf (-6) a IV-ket Barta József (-6) az V-ket Obendorfer József (-4) a VI-kat Proczeller Bálint (0), a VII-ket Szegedy Béla Jenő (-5), a VIII-kat Schäffer Károly (0), a IX-et Neumann Ferenc (0), a X-et Szász Albert (-5.8), a XI-ket Simon László (-4), a XIII-kat Ámon Rezső (-7), és XIV-ket Gross Frigyes (0).

A kerületi aszfaltjavitási és kisebb aszfaltozó munkák vállalatbaadása is folyamatban van. Az I. kerületet a Bitumen utépitő r. t. fogja kapni (+2) a II. kerületet Biehn János (+2) a III. kerületet Posnansky és Strelitz (+2) a IV.-et Utépitő és Aszfaltvállalat (+2) az V. és XIII. kerületeket egyesitetten a Magyar Asphalt rt. (0), a VI-kat a Neuchatel Co. ltd. (-1), a VII-ket a Neuphalt kft. (-3), a VIII-kat a Hirsch Mihály r.t. (0), a IX., X., XI-ket dr. Helvey Tivadar dr. a XI-ket az Épitőipar rt.

Az ügyosztályi szakbizottság meghallgatása után a polgármesteri döntés a jövő hét első napjain meg fog jelenni.

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek az 1938. évi csatornafenntartási és építési munkálatokhoz szükséges

öntöttvas felszerelési tárgyak

szállitására.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezv, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál Központi városháza, IV. ker. Városház u. 11. sz. II. em. 284. ajtószám alatt,

1938. év február hó 8. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence faburkoló vállalat.
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester
és padlózási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés dijtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

XVI. évfolyam 6. szám

Budapest, 1938. február 12.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Tak. Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Szilágyi-u.l.

Cáfol a közmunkatanács

Szigoru nyilatkozatban közli a Fővárosi Közmunkák Tanácsa, hogy szó sincs a belvárosi Dunapart felhőkarcolókkal való beépitéséről. A Döbrenteitéren megkontrázták a belvárosi polgárság egyöntetű határozatát, a közmunkatanács nem kiván hat- és nyolcemeletes palotákat engedélyezni az Erzsébet-hid és a Ferenc József-hid között. Hogy mit akar a kiváló tanács, arról semmi értesülést sem szerezhettünk a párszoros közleményből.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa tovább folytatja ábrándozásait a pesti forumról, az uj Nemzeti Szinháznak csekély tizenötmilliós kisajátitási áron az Erzsébet-tér környékén való elhelyezéséről, a felvonulási dísz-útról, amely egész utcasorok lerombolása árán kötné össze a Tabánt a Vérmezővel. Ami a megszerzendő és lebontandó bérpaloták megvásárlása után sem kerülne huszmilliónál többe. Ugyanakkor lázas tempóban folyik a tanács Madách Imre sugár-uti székházkolosszusának épitkezése, folyik a környék megszervezése, mert hiszen immáron Pestkörnyék is a tanács jogara alá került, részben a főváros pénzén, mert a hatáskörkiterjesztés többletadminisztrációjának évi negyedmillió pengős költségének felét a főváros kénytelen fedezni.

Igy nőtte ki magát rettegett hatalommá a Fővárosi Közmunkák Tanácsa, amely maholnap már minisztériumnak fogja képzelni magát, holott csak egyszerű felebbezési fórum az elsőfoku fővárosi hatóságok és a felülvizsgálati panaszokat elintéző belügyminiszterum között. Igy merevül paragrafusokba a bürokratizmus, igy lesz öncél az iróasztalok tömegéből, amelyek mellől a költségekkel nem törődve, játszi kedvteléssel öntik gipszbe a legkülönfélébb városrendezési téveszméket. Önmagát mindennél jobban adminisztrálva, igy kerül minden gyakorlati szemponttól elvonatkoztatva légüres térbe a Fővárosi Közmunkák Tanácsa, amelynek már réges-régen saját dugába kellett volna dölnie, ahelyett, hogy folyton szélesedő hatáskörrel magához kaparitson minden ellenőrzést, felügyeletet és városépitési tervet, amelyhez a hatalom jogán hozzá lehet nyulni.

A Főváros Közmunkák Tanácsára semmi szükség nincsen! Az intézmény fellebbezési hatáskörét tökéletesen elláthatják a felállitandó alsó és középfoku közigazgatási hatóságok, a Fővárosi Pénzalapot átveheti a főváros, a városrendezési elgondolásokat pedig sokkal frissebben és a gyakorlati szempontoknak megfelelőbben tudja kiagyalni az önkormányzat. Az az autonómia, amely a belvárosi emeletsorok számának megállapitására az egyetlen hivatott tényező!

Állitólagos francia ajánlat a gyorsvasuti hálózat megépitésér

Az illetékes tényezők egyelőre semmiről sem tu

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Közgazdasági lapokban cikkek jelentek meg, amelyek szerint egy francia tőkecsoport ajánlatot tett volna a főváros, illetőleg a Beszkárt vezetőségének a nagy budapesti gyorsvasut megépitésének finanszirozására. Az állitólagos ajánlat ügyében kérdést intéztünk

Babarczy Sándor báró

tanácsnokhoz, a fővárosi közlekedési ügyosztály vezetőjéhez, aki a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Magam is olvastam a közleményeket arról, hogy egy francia tőkecsoport állitólag ajánlatot tett volna a gyorsvasuti hálózat kiépitésére. Hangsúlyozom, hogy csupán az ujságokból értesültem erről az állitólagos ajánlatról. tudomásom szerint sem a Beszkárthoz, sem a fővároshoz semmiféle konkrét ajánlat nem érkezett. Ily körülmények között arról, hogy egy esetleges konkrét ajánlatot *hogyan fogadnának az illetékes tényezők* — ma még korai nyilatkozni.

Katasztrófát okoz a közmunka-fronton a belügyminiszter uj rendelete

Irta: Müller Antal

Az elmult napokban érkezett a városházára a belügyminiszter 104.301/1937—IV. számú rendelete, amely szerint a kormány nem veszi tudomásul azt az eljárást, hogy a polgármester az odaitélési véghatározat ellen közszállitási ügyekben csak felülvizsgálati kérelmet enged meg. A miniszter helyesnek és a fennálló jogorvoslati rendszer szerint megnyugtatónak tartja azt, ha a közszállitási ügyeket a benyujtott jogorvoslat folytán a felebbviteli hatóság érdemlegesen birálja és dönti el. A miniszter nem járul hozzá a főváros azon kérelméhez, amely szerint a törvényhatóságoknál a közszállitások odaitélése ügyében hozott végh határozatok jogerőre emelkedésük előtt is végrehajthatók legyenek. A miniszter nem veszi tekintetbe a főváros számtalan felterjesztését, amely szerint a birtokon belüli felebbezések a közszállitások végrehajtását rendkivüli módon késleltetik és a közületeknek, de maguknak a komoly pályázóknak is nagy kárt okoznak, sőt visszaélésekre is lehetőség van azoknál, akik a közszállitás elnyerésére ugyan semmi valószinüséggel nem birnak, ellenben a versenytárgyaláson mégis részt vesznek: abból a célból, hogy az odaitélés ügyében hozott véghatározatot megfelebbezhessék.

A belügyminiszteri rendelet — gyakorlati nyelvre leforditva — azt jelenti, hogy a verenytárgyalási ügyekben a városházán megkövül az eddigi eljárást tohuvabohu, a késedelmes odaitélés után a még késedelmesebb felebbezési idő bevárása, az akták vándorlása a belügyminisztériumból az iparügyi minisztérium közszállitási osztályához és vissza. Illetőleg nem marad minden a régiben, mert a miniszteri leirat szelleméből kiderül, hogy a jövőben a felebbviteli hatóság az érdemleges elbirálás és döntés jogával is élni fog. Vagyis megszűnik a belügyminisztérium városi főosztályának az a gyakorlata, amely szerint sohasem állapitotta meg a miniszter, hogy ne X-nek, hanem Y-nak kell adni a munkát,, hanem uj döntésre, vagy a versenytárgyalás megsemmisitésére utasitotta a fővárost. Végeredményben tehát úgy áll a dolog hogy a polgármesteri felterjesztésekre adott miniszteriális döntés, nemcsak hogy javitott volna, hanem jelentékeny mértékben rosszabbá is tette a helyzetet.

A belügyminiszteri leirat szerdán délután foglalkoztatta az ipari és közgazdasági szakbizottságot, sőt a törvényhatósági bizottság közgyülése is abban a helyzetben lesz, hogy a polgármester hüvösen objektiv, de mégis igen indokolt előterjesztése alapján foglalkozzon ezzel a kényes problémával. A polgármester ugyanis a kezeim között levő előterjesztés szerint arra kéri a törvényhatósági bizottságot, hogy a jövőben is nem felebbezés, hanem felülvizsgálati kérelem formájában birálja el a fővárosi versenytárgyalási döntéseket, jogszabálysértés megállapitása esetén pedig az érdemleges elbirálás mellőzésével uj határozathozatalt és uj eljárást rendeljen el. Azt is ki fogja mondani a törvényhatósági bizottság közgyülése, hogy amennyiben a belügyminiszter sérelmes határozatát a főváros kérelme szerint nem változtatja meg, panasszal fog fordulni a Közigazgatási Birósághoz.

A magam részéről mindenesetre fontosnak tartanám, hogy addig is, amig a Közigazgatási Biróság ebben az ügyben a vitás felek között a döntő szót kimondja, a mai helyzet maradjon meg, vagyis csak felülvizsgálati kérelemmel és nem érdemi felebbezéssel lehessen megpanaszolni a fővárosi versenytárgyalási döntéseket. Én a magam részéről egyenesen katasztrofálisnak tartanám, ha felebbezés formájában kerülhetne minden fővárosi közmunka vagy közszállitási ügy a belügyminiszter elé.

Mi lesz a miniszteri rendelet végrehajtásának következménye? Minden inci-finci versenytárgyalást meg fognak felebbezni a miniszterhez, mindig fog akadni felebbező, aki természetszerüen kisebb vagy nagyobb összeg ellenében hajlandó azután a felebbezését visszavonni. És mennyi ideig fog tartani a döntés? Hetekig, hónapokig, vagy évekig, amint a legutóbb az angyalföldi szivattyútelep megépitése alkalmából történt? A fluktuáló árak miatt eddig sem lehetett reálisan kalkulálni, a városházi döntésig gyakran megváltoztak az ajánlat beadása idején érvényes anyagárak és munkabérek. Ha még most hozzátesszük a felebbezés elintézésére technikailag okvetlenül szükséges időt, akkor azt látjuk, hogy megszünik minden reálltás lehetősége, rossz lutri lesz az egész versenytárgyalási komédiából, amelynek nemcsak az iparos-társadalom, hanem a főváros közülete is csak kárát fogja vallani.

De nemcsak az iparos-társadalomra és a szállitó kereskedőkre, hanem a főváros közületére is csak kárt fog hozni a belügyminiszteri rendelkezés szigorú végrehajtása. Késni fognak a közmunkák, nemcsak egy-egy uj iskola vagy kórház épitkezése, amelynél végeredményben csakugyan nem fontos, hogy egy hónappal előbb vagy később lesz-e beköltözhető állapotban. De hogyan képzelik el például a belügyminiszteri urak az utolajozás kérdését, vagy az anyagszertári rendelések végrehajtását, ha ez a rendelkezés ténylegesen életbe is lép?

Néhány szót szólok még arról, hogy a miniszternek az az intézkedése, amely szerint a beadandó felebbezések révén érdemi döntést hozhat a minisztérium, a legnagyobb mértékben sérelmes az önkormányzat szempontjából. Minden féltve őrzött

jogunk illuzóriussá válik, ha már azt sem engedik meg, hogy a főváros maga döntse el, kivel akarja a városházas lépcsőházát a saját pénzén kifestetni. A tanügyi kinevezéseket illetően a kultuszminisztérium vétójoga, az orvosi kinevezésnél a belügyminisztérium véleményének döntő faktorrá emelése után, ime, maradék-önkormányzatunk is veszendőbe megy, egy rendelet folytán, amely bürokrata irőasztaloknál született meg, a gyakorlati élet követelményeinek és az önkormányzat szempontjainak teljes figyelmen kivül hagyásával.

HŐ-HŰTŐ-HANG-VIZ-SZIGETELÉS
PARAFAKÖGYÁR R.T.
EZELŐTT KLEINER ES BOKMAYER
BUDAPEST 10/35. TEL: 148-514, 138-854

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

Budapesti figurák
Irja: Hevesy Iván

Adolár

Valahányszor ezt a nevet hallom, önkénytelenül is egy térdben rokkant, monoklis és az éjjelezésektől sápadt arcú, raccsoló, kopaszodó, fahangon röhögő flatalemberre gondolok. Nem tehetek róla, de valahányszor ezt a nevet hallom, ilyen alak jelenik meg a képzeletemben.

*

Az elmult szombaton — ma egy hete — mintha a tavasz üzenetet küldött volna, hogy nemsokára jönni fog. A hőmérsékiet délben kilenc fokra emelkedett. A télikabátot a férfiak kigombolták, a pesztonkák hármasával tolták a verőfényes oldalon a gumikerekü kocsikban a gyerekeket, a nők szoknyája, mintha délelőtt óta tiz centiméterrel zsugorodott volna és az előttem haladó, az iskolából hazatartó gyerekek egymást ugy vágták hátba, és fogócskáztak, mint ahogyan valamikor — mi csináltuk. ,

*

Ebéd után ujból megnéztem a hőmérőt. Plusz 11 fokot mutatott. Nyissuk ki az ablakot! Hiszen november óta csak a reggeli takaritáskor nyiltak az ablakszárnyak, délután egyszer sem.

Az utcáról becsilingelt a villamos, a nevetés, a jókedv hangjai szűrődtek be az ablakon, vegyesen a kocsikerék gördülésének lármája és az autótülkök dudálása mellett. Vidáman hangzott egy cserkészosztag lépésének üteme.

*

— Adolár! — hangzik be egy öblös torok hangja.

Odalépek az ablakhoz. Előttünk taxiállomás és hallom, hogy a tulsó járda felé fordulva egy taxisoffőr pont az ablakunk alól kiáltja a másik oldalra egy sörös kocsi irányában, amely mellett nem tartózkodott senki:

— Adolár!

Közben mellém könyököl az ablakpárkányra a kisleányom és azt mondja:

— Mindjárt gyün az Adolár!

— Honnan? — kérdezem.

— A tulsó oldalról! — feleli a lányom.

Igy is volt. A második kiáltásra a sörös-kocsi lova felénkforditotta a fejét és megindult a kocsijával. Szabályszerűen nagy ivben fordult meg és átjött a soffőrhöz. Előtte megállt. A soffőr egy darab kenyérserclit adott a lónak, aki azt fejrázogatás közepette ette meg. Mikor készen volt az evéssel, mégegyszer beleszagolt a soffőr tenyerébe és ott már nem találván semmit, megindult. A járda szögletét és az azon álló Beszkárt üvegházikót megkerülte és visszatért az „Arany Angyal" vendéglő elé.

Adolár ott várakozott tovább a gazdájára. Kis idő mulva két első lábával fellépett az utca földes, fákkal ültetett járdaszegélyére. De pont addig ment, amig a belső járdaszegély aszfaltpereme nem kezdődött. Nagyon nyihogott, nyerített a vendéglő ajtaja felé.

— Na — gondoltam magamban — ez egy korsó sört kér a serclire.

De nem, csak a gazdáját szóllitotta, és amikor az kijött és a lóra ügyet sem vetve elindult az Angyal-utca felé, Adolár utánaeredt és ismét szebályszerű ivbe fordult be a mellékutcába.

Adolár — ezentul te jutsz az eszembe és nem a másik figura, akit ezennel kitörlök az emlékezetemből. . .

Idegenek számára megdrágult Kenese

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Segitőalap intézőbizottságának kenesei albizottsága legutóbbi ülésén letárgyalta a kenesei üdülő telep multévi zárószámadását. Szemben az 1936-os deficittel, amely hatezer pengöre rugott, az elmult évi ráfizetés mindössze 1.000 pengő volt. Igen jelentős eredmény ez abból a szempontból, hogy az elmult év folyamán jelentékenyen emelkedett az élelmiszer ára.

Általában meg vannak elégedve a vendégek Kenesével, ami Hoffmann igazgató érdeme. Ugyancsak az ő érdeméül tudható be, hogy az ellátás nivójának sérelme nélkül sikerült a ráfizetést csökkenteni.

Kenesével kapcsolatosan csupán a kilönfogyasztások magas árai miatt vannak panaszok. Drága a sör, a bor, a feketekávé. Viszont az is igaz, hogy inkább a mellékfogyasztás, ami jelentős mértékben luxusjellegü, legyen drágább sem hogy a penzió ára emelkedjen. Itt emlitjük meg, hogy nem fővárosi alkalmazottak számára a Segitőalap a kenesei ellátási dijakat január 1-től kezdődöen személyenként és naponként 50 fillérrel felemelte.

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban
Magyar Bőrszékipar nál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—58. Javitást vállalunk

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: 1-563-99.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Február hó 13-án és 17-én délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— *Mi ujság a városházán, kedves dr. Városházy bizottsági tag ur?*

— *Csendecske volt az elmult hét, kedves szerkesztő baráom! Bizottsági ülés — nem számitva a műszaki szakbizottságok szokásos heti üléseit — nem is akadt ezen a héten a városházán. Szerencse is, hogy nem volt, mert ugy a főpolgármester, mint a polgármester annyira el voltak foglalva az elmult napokban a reprezentációval, hogy a folyó ügyek intézésén felül nem is igen lett volna elnöklésekre idejük.*

— *Halljuk, halljuk!*

— *Elsőnek a Pfuntner német birodalmi belügyi államtitkár budapesti látogatását emlitem, az ő tiszteletére a német követség által rendezett diszebéden, a belügyminisztériumban tartott gála-vacsorán vettek részt Karafiáth és Szendy. Sőt Szendy, mint polgármester, vacsorát is adott a német államtitkár tiszteletére a Gellértben De volt estély, vagy ebéd — valamennyien a megjelent előkelőségek sorában voltak a főplgármester és a polgármester feleségeikkel — József főhercegnél, a fiatal József főhercegéknél, a finn követnél és más helyeken is. Vagyis: a város vezetőinek alig van magánéletük.*

— *Karafiáth főpolgármester, mint magánember, kapott a legutóbbi napokban két figyelemreméltó kitüntetést. Halljuk a részleteket!*

— *Szivesen szolgálok velük! Naokazu Nebéshima gróf — van-e, aki e nevet meg tudja jegyezni? — a tókiói magyar japán társaság és a japáni Petőfi Társaság elnöke, hivatalos értesitést küldött Tokióból, hogy a japáni Petőfi Társaság január elején tartott közgyülésén tiszteletbeli tagjává választotta meg a főpolgármester urat, akinek az elmult év nyarán megjelent verseskönyvét most forditották japán nyelvre. Ez a kitüntetés mint költőt érte a titkos tanácsos urat, a másik pedig mint jeles sakkozó. A Sakk Szövetség, az összes magyar sakk egyesületek csucs-egyesülete, a Sipócz Jenő halálával megüresedett elnöki székét Karafiáth Jenővel, a régi, rutinos verseny-játékossal töltötte be. Furcsa találkozása a véletlennek, hogy Karafiáth, mint hivatali elődje volt, szintén kitűnő sakk játékos.*

— *Nemcsak a hatvannégy mezős táblán, hanem a politikai sakktáblán is! Volt-e ünneplés az esztendős főpolgármesteri jubileum alkalmával?*

— *Semmi a világon nem volt! Karafiáth a leghatározottabban eltiltott minden óvációt, azzal a indokolással, hogy egy esztendő nem is jubileum. A hétfői nap: február hetedike, Karafiáth főpolgármesterségének egyesztendős jubileuma igy ép olyan szürke, munkával zsufolt hétköznap volt, mint a többi.*

— *Igy van rendjén! Egyéb jubileum?*

— *Gaár Vilmos, a felsőházi és örökös fővárosi törvényhatósági bizottsági tag, nem egyesztendős, hanem ötven esztendős jubileumát említem: ötvenedik évfordulója van annak, hogy a kiváló jogász, aki különben nyugalmazott kuriai biró is, jogi pályára lépett. Ebből az alkalomból a Magyar Tudományos Akadémián Köves Béla dr. az Ügyvédi Kamara elnöke meleghangu beszéd kiséretében adta át az Akadémia aranydiszes jogtudori levelét Gaár Vilmosnak. Az ünnepelt veterán jogász válaszában azt a klasszikus értékü kijelentést tette, hogy a jog csak akkor éltető eleme a nemzetnek, ha igazságosság hatja át.*

— *Ugy is van, kedves dr. Városházy! Milyen kitüntetést kapott kapott Bódy László dr., a pénzügyi ügyosztály kiváló tanácsnoka?*

— *Az első tudományos grádushoz érkezett el: szakelőadónak hivták meg a Műegyetemre, „Pénzügyi és közigazgatási praktikum" cimmel fog előadásokat tartani Bódy László, aki — akárki meglássa! — rövidesen egyetemi magántanár is lesz.*

— *Előre is gratulálok őméltóságának! Mi ujság tisztviselői körökben?*

— *A hármas ügyosztályvezetőhelyettesi áthelyezés tartja izgalomban a fogalmazói kart. A polgármester intézkedésére Csanády Gusztáv dr. a városgazdasági, vitéz Horváth László a városrendezési, Rózsavölgyi István dr. pedig a szociálpolitikai ügyosztály vezetőhelyettesi pozíciójába került. Rozsavölgyi természetszerűen a kitűnő Bártl főjegyző hatáskörének érintetlenül való hagyásával kapta a megbizást. — Horváth pedig a városrendezési ügyosztály jogi alosztályának lett a vezetője.*

— *Mi az oka a gyors áthelyezéseknek?*

— *Semmi egyéb, mint hogy a városháza törvénye szerint minden tanácsnok maga választja meg a helyettesét és minden vezetőhelyettes csak addig maradhat pozíciójában, amig a gazdájával össze nem vész.*

— *Halljuk a beteglistát?*

— *Először is két operációról számolok be. Sulyos gyomor-operáción ment keresztül Matolcsy Kálmán dr. tiszti ügyész, a tiszti ügyészi kar egyik legszimpatikusabb tagja. Immáron a teljes javulás utján van. — Mandula-műtétnek volt kénytelen alávetni magát Sándor Dénes dr. tanácsjegyző, a városgazdasági ügyosztály kitűnő szakreferense. Betegek:*

Horthy Miklósnéról nevezik el a XIII. kerületet

Mátyás király emlékét örökíti meg a hegyvidéki kerület elnevezése ~ A polgármester előterjesztését a legközelebbi közgyülésén tárgyalja a törvényhatósági bizottság

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Májusra beköltözhető lesz a Béketéren a most felállitandó XIII. kerület elöljárósági épülete és rövidesen kiirják a versenytárgyalást a Németvölgyi-uton emelendő XII. kerületi elöljárósági székház föld-, kőmüves- és elhelyező munkáira is. A két uj kerület önálló életének megkezdésével végre megvalósul az 1930-as fővárosi törvény intézkedése, amely szerint a főváros *tizennégy közigazgatási kerületre oszlik.* Aktuális lett a két uj közigazgatási kerület elnevezés erről a legközelebbi közgyülés fog dönteni. A XII-ik és XIII-ik kerület elnevezéséről

Szendy Károly

polgármester a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A február 16-ára egybehivandó rendes közgyülés fogja tárgyalni előterjesztésemet a XII-ik és a XIII-ik kerület elnevezéséről.

— A XIII. kerület elnevezését illetően azt javasolom, hogy ezt a városrészt a főméltóságu asszony nevével jelöljük meg, az uj közigazgatási kerületnek *Magdolna-város* legyen a neve.

— Vitéz nagybányai *Horthy* Miklósné, Magyarország kormányzójának főméltóságu hitvese, a szegények nemes szivü istápolója. Emberszeretettől áthatott nyomorenyhitő tevékenysége az egész csonkaország területére kiterjed. Köztudomásu azonban, hogy ennek az áldásos eredményeiben legnagyobb részt budapesti szegények és ezek között is a támogatásra legjobban rászoruló angyalföldi inségesek részesülnek. A kormányzóné nemes alakját nemcsak a szegények, hanem a főváros közönsége hódolatteljes szeretettel veszi körül: úgy érzem, hogy a székesfőváros közönségének mélységes hálája ugy nyilatkozhatnék meg a legszebben, ha az uj kerületet *Magdolna-város* nevével jelölnők meg.

— A hegyvidéki kerületet *Mátyás király-városnak* kivánom elnevezni. A hegyvidéken ma már nem találhatók középkori emlékek, a festői táj dicsőséges multját csupán levéltári okmányokból ismerhetjük. *Mátyás király* udvari történetirója: *Bonfini*, továbbá a következő század esztergomi érseke: *Oláh* Miklós irásai egyaránt megemlékeznek arról, hogy *Mátyás király* a budai hegyekben „erdős hegyoldalon, csörgedező patak mellett, nagyszerű vadaskertekkel" ponpás nyárilakot épittetett magának: *Szilágyi* Erzsébet majorsága a mai Szép Ilona közelségében állt, az akkori budai utnak ma is megfelelő Budakeszi-út Hidegkúti-utnál levő elágazása által közrefogott területen. A főváros közönsége valóban ugy örökithető meg méltóan a hatalmas nemzeti uralkodó emlékét, ha azt a városrészt, amelynek erdői még regélnek legendás alakjáról, „Mátyás király-város"-nak nevezi el.

Elmondotta még munkatársunknak *a polgármester*, hogy a fővárosi kerületek elnevezése a vallásos érzület nyilvánitásán, a nemzet dicsőséges multjának érzület-nyilvánitásán, a nemzet dicsőséges multjának megörökitésén kivül az állami főhatalom gyakorlójával, illetve családtagjaival szemben való tiszteletadás kifejezésre juttatásán alapultak többizben. A főváros közönsége ezt a szokást követte, amikor az uj XI. és XIV. és legutóbb az V. közigazgatási kerület ujabb elnevezése alkalmával *nemzeti történelmünk dicsfénnyel övezett vezéralakjainak, illetve a Rákos mezejéhez füződő történelmi események emlékének adózott.* Ezt a szokást követte a polgármester, amikor a törvényhatósági bizottságának a két uj kerület elnevezése tárgyában megtette javaslatát.

Kállay Albert dr. tanácsjegyző, a V. ügyosztály ipari osztályának vezetője, Az Uj Szent János kórházban fekszik, de rövidesen fel fog gyógyulni. Még egy beteg ugyanabban az ügyosztályban: Fáth Ferenc dr. tanácsjegyző, de az ő állapota is már javul.

— Gyógyuljanak meg mennél előbb az összes betegek! Nyugdijazás?

— A február tizenhatodiki közgyülés fogja tárgyalni Unger Bélának, a rangban legidősebb tanácsnoknak nyugdijazás iránt beadott kérelmét. A Józsefváros kitünő elöljárója elfáradt a sok munkában, gyengélkedik is, ezért határozta el távozását.

— Őszintén sajnáljuk! Ki lesz utóda?

— Arról e pillanatban nincsen döntés Az sem bizonyos, hogy egyhamar kiirják az ő nyugdijazásával megüresedő tanácsnoki állásra a pályázatot. Annál kevésbé, mert élénk vita fog kifejlődni, hogy az a tanácsnoki állás a központi vagy a kerületi főjegyzői kart illeti-e meg. A helyzet az, hogy elsősorban a központi főjegyzők a legközelebbi aspiránsok, igy Beliczay Imre és Boros Pál, akiknek mértékadó helyről igéreteik is vannak. Viszont az is igaz, hogy az esztendők óta előljárói poziciót betöltő I. osztályu főjegyzőket sem lehet mellőzni, különösen nem ha egy kerületi tanácsnoki állás üresedik meg. Szóval: valószinüleg egyelőre nem lesz Unger öröke betöltve.

— Ki fogja átvenni a józsefvárosi elöljáróság vezetését?

— Erre vonatkozólag egyenlőre csak tervek és ambiciók vannak. Illetékes helyeken az az elgondolás, hogy elsőrendű kerületi szakembert kell a Józsefváros élére állitani. Igy tehát a központi főjegyzők egyelőre háttérbe szorulnak, összes elöljárói ambicióikkal együtt. De az sem lehetetlen, hogy áthelyezés révén olyan vezetőt kap Unger utódaképen a Józsefváros, aki jelenleg is elöljáró.

— Jubileum?

— Szaszovszky Ottó, a fővárosi Elektromos Művek vezérigazgató-helyettese most ért szolgálatának 25-ik évfordulójához, amely alkalomból az üzem tisztviselőkara, barátai és tisztelői vacsora keretében ünnepelték. Szaszovszky a főváros mérnöki karának egyik kiválóan képzett tagja, akinek nagy része van az Elektromos Művek üzemének felvirágoztatásában és osztatlan népszerűségnek örvend. A vacsorán elhangzott számos felköszöntő során a felszólalók meleg szavakkal méltatták a jubiláns érdemeit, egyéniségét és értékes munkásságát. Szaszovszky meghatottan köszönte meg a bensőséges üdvözlést.

— Isten Önnel dr. Városházy!

— A viszontlátásra, szerkesztő úr!

Rosta tanácsnok kapitulációra kényszeritette a lóbőr-egykézt

A bőrkartel a világpiaci árnál magasabban volt kénytelen átvenni a Lóhusüzem bőr-készletét

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Hónapok óta elkeseredett küzdelem folyik a főváros közélelmezési ügyosztálya és a bőrkereskedők között. A Lóhúsüzem bevételének jelentékeny része a bőreladás: átlagosan 12.000 lóbőr kerül évente eladásra, ennek a nagymennyiségü bőrnek a multban állandó és biztos vevői voltak a gyárak és a kereskedők.

Az értékesitési akció kapcsán most azt illetően differenciák merültek fel a közélelmezési ügyosztály és a bőrgyárak, nemkülönben a gyárakkal szorosabb viszonyba került nagykereskedők között. A gyárak és a kereskedők — röviden a *lóbőr-egykéz* — csak feltünően alacsony árak fizetésére voltak hajlandók. A Lóhusüzem vezetősége szerint amikor az egykéz magánfelek részére közönséges lóbőrért 22 pengőt fizetett, mindössze 19 pengőt igért akkor az üzemi kitünő bőr darabjáért. Ily körülmények között az üzem kénytelen volt sokezer darab bőrt tárolni, nem lévén hajlandó a kartel által felkinált olcsó áron a bőröket értékesiteni. Legutóbb a kartel arra az álláspontra helyezkedett, hogy még a 18 pengős ajánlatot is visszavonta és mindössze 14 pengőt ajánlott bőrönként azzal az indokolással, hogy a lóhúsüzemi bőrök ezreit a mult év tavasza óta tárolják és a bőrök a hosszú idő során *értékükből veszitettek.*

A főváros — mivel az értékesitésre váró bőrmennyiség darabszáma a 8000-et elérte — nemrégiben felterjesztéssel fordult az iparügyi miniszterhez, kérvén, hogy a kormány engedje meg az egész bőrmennyiség *külföldre való exportját.* A fővárosi felterjesztés rámutat arra, hogy a kivitelt a *lóbőr-egykéz árpolitikája teszi szükségessé.* Mindenesetre igen furcsa külkereskedelmi mérlegünk alakulása szmpontjából, hogy a főváros *exportengedélyt* legyen kénytelen kérni, amikor az ország évente 40—50.000 darab bőrt *importál.* Vagyis az is megtörténhetik, hogy *ugyanazokat a bőröket hozzák vissza* megfelelő költséggel terhelten külföldről, amelyeket a székesfőváros üzeme visz ki az országból.

Mielőtt az export-kérelem ügyében az iparügyi miniszter határozatot hozott volna, egyezkedésre szólitotta fel a szembenálló feleket. A miniszter a legkomolyabban felhivta a vásárlással kapcsolatosan foglalkozó gyárak figyelmét, hogy az ár tekintetében egyezzen meg a fővárossal. *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter felszólitásának meg is lett a kivánt eredménye: *a bőrgyárak átvették a fővárosi üzem egész készletét,* magasabban, *mint az eredeti ajánlatuk szóli, sőt a világpiaci ár fölött.*

A főváros szigoru állásfoglalása ebben az ügyben *Rosta* János dr. tanácsnoknak, a közélelmezési ügyosztály kitünő vezetőjének az érdeme, akinek erélyes magatartása jelentékeny mértékben hozzájárult ahhoz, hogy a *lóbőr-egykéz kapitulálni volt kénytelen.* A jövőt illetően a főváros ujabb felterjesztéssel fordul az iparügyi miniszterhez, *korlátlan kiviteli engedélyt* kérve az üzemben levágott lovak bőreit illetőleg. Ilymódon a főváros kényszeriteni fogja tudni a bőrkaltelt az üzemben levágott lovak bőreinek *megfelelő áron való átvételére.*

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon —342—29.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Ikotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez ~ tetőfedés, motorbenzol, parafin.

A főváros sajtó-kiadásai

Uj alapokra kell fektetni a főváros és a sajtó anyagi kapcsolatait!

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A takarékossági bizottságnak a költségvetést egyensúlyba hozó ülésein kritikai megjegyzések kisérték a főváros sajtópolitikáját. Ezek a felszólalások főképen a törvényhatósági bizottság polgári és szociálista ellenzéki tagjaitól származtak és abban konkludáltak, hogy *a főváros túlsokat költ a sajtóra,* és amit költ, azt is helytelen irányban költi. Hibáztatták a felszólalók, hogy a főváros a nyilvánosság kizárásával megjelenő nyomda-termékeket is támogat, de szóvá tették azt is, hogy a napilapok és hetilapok, amelyek tudvalevően évenkint visszatérő összegeket kapnak a fővárostól és a fővárosi üzemektől, olyan formában kapják ezeket az összegeket, hogy *az a sajtó-organumok függetlenségének látszik rovására esni.* Az egyik ellenzéki vezér felszólalása során azzal a propozícióval állt elő, hogy a leghelyesebb lenne, ha *a főváros soronként fizetné meg a sajtó-organumokban azokat a közleményeket, amelyeket az üzemek érdekében el kíván helyezni,* egyben arra is kérte a főváros vezetőségét, hogy a *fővárossal üzleti összeköttetésben álló sajtó-organumok listáját* terjesszék a takarékossági bizottság elé.

E felszólalások kapcsán — amelyekhez a többségi pártoknak a bizottságban helyetfoglaló vezetői *is csatlakoztak* — az a felfogás alakult ki, hogy *a főváros sajtó-politikája terén csakugyan sok a rendezni való.* Végezetül is abban történt megállapodás, hogy *a jövő esztendei* költségvetés tárgyalása során, — amelyben részt vesz tanácsadó szervként a takarékossági bizottság is — tárgyalják meg teljes részletességgel a bizottságban a főváros sajtó-politikáját és állítsák fel a követendő elveket.

Végtelenül sajnáljuk, hogy a főváros sajtó-politikája tekintetében a takarékossági bizottságban elhangzott vitáról *nem adtak ki közleményt* és hogy általában a sajtókérdést a városházán úgy a főváros, mint a sajtó részéről úgy kezelik, mintha abban *valami szégyelni, vagy eltitkolni való lenne.* Holott erről szó sincs! Való, hogy valamennyi napilap, valamennyi városházi jellegű hetilap, igen sok közgazdasági, irodalmi és tudományos folyóirat pénzkiutalásban részesül úgy a főváros elnöki ügyosztálya, mint az önálló vagyonkezelésű üzemek, nemkülönben a főváros üzemi részvénytársaságai részéről. Ezeket az összeget *nem ajándék, nem támogatás, nem segély formájában* kapják a sajtó organumok — erre sem a fővárosnak, sem a alapoknak szükségük nincsen — hanem *kapják hirdetési átalányként.* A hirdetési átalányt a nem önálló vagyonkezelésű üzemek az elnöki ügyosztály útján, az önálló vagyonkezelésű üzemek és az üzemi részvénytársaságok közvetlenül veszik igénybe olyképen, hogy *hirdetéseiket, közleményeiket elhelyezik a lapokban.* Az a sok állatkerti, gázgyári, fürdő stb. propaganda, amely a lapokban megjelenik, mind a főváros által adott hirdetési átalányok terhére történik. Általában az a helyzet, hogy a sajtó-organumok az átalány ellenében *több értékű* hirdetést és közleményt adnak le, mintha a hirdetéseket és közleményeket tarifájuk szerint számláznák.

Évenkint megkötött kétoldalú szerződésről van szó, amelyben semmi kivetnivaló nincsen! Igy van ez a világ minden nagyvárosában: *Bécs* csakúgy hirdeti a maga városi biztosító intézetét a lapokban, amint *Berlin* súlyt helyez arra, hogy megfelelő anyagi ellenszolgáltatás fejében az U-Bahn hirdetményei sajtó-nyilvánosságot kapjanak. Annak a sajtónak, amely megfelelő nyilvánossággal rendelkezik, olyan nyilvánossággal, amelyre a fővárosnak hirdetési szempontból szüksége van: semmi kifogása nincs és nem lehet a tekintetben, hogy *Rassay* Károly indítványa értelmében a sajtó-organumok a jövőben ne átalány, hanem sordíj ellenében, vagy milliméter-tarifa szerint kapják meg a főváros, illetőleg annak üzemei és részvénytársaságai által feladott közérdekű hirdetéseket. *Egyszerű technikai változásról* van szó, amelynek keresztülvitele ellen sem a főváros vezetősége, sem tisztességes sajtó-organum szót nem emelhet.

Az ellen sincs kifogás, hogy az *önkormányzat szervei elé kerüljön:* melyik sajtó-organumnak mekkora hirdetési átalányt, vagy a jövőben sor vagy milliméter-tarifa szerinti díjat fizet a főváros. A látszatát is kerülni kell annak, hogy ezeknek a hirdetési díjaknak ellenében bármelyik komoly, tisztességes sajtó-organum *függő viszonyba lenne most, vagy kerülne a jövőben* a fővárossal, elnémítaná, vagy korlátozná kritikai jogát várospolitikai tekintetben. Erről annál kevésbé lehet szó, mert a főváros által adott hirdetési átalányok *jelentéktelen kis számok bármelyik nagyobb napilap büdzséjében:* akkora összegek, amekkorákat akármelyik nagyobb áruház, vagy előkelőbb pénzintézet juttat megfelelő hirdetési vagy közgyűlési közleményközlési ellenszolgáltatás fejében egy-egy napilapnak.

Túlságosan egyszerű lenne azonban a sajtó-helyzet, ha *csak a napilapokról* lenne szó. Vannak egyéb sajtó-organumok is, amelyek hirdetési átalányban részesülnek a fővárostól. Sőt azt is meg kell állapitanunk teljes tárgyilagossággal, hogy úgy a főváros elnöki ügyosztálya, mint az üzemek és az üzemi részvénytársaságok summa summárum *jelentékenyen nagyobb összegeket juttatnak a nem naponta megjelenő sajtó-organumoknak, mint a napilapoknak.* Az egyik nagy üzemi részvénytársaság sajtó osztálya például több mint *kétszázötven sajtó-organumot* tart nyilván, amelyekben közleményeit hirdetési átalány ellenében közölteti.

Ezen a téren, az úgynevezett időszaki sajtó hirdetési átalányait illetően *valóban rendet kell teremteni!* Szigorúan és pontosan meg kell határozni, melyik sajtóorganumra mekkora mértékben van a fővárosnak szüksége. Meg kell akadályozni, hogy *havonta megjelenő, vagy esetleg meg sem jelenő közgazdasági szaklap hirdetési átalánya megközelítse egy-egy napilap nivóját!* Szigorúan el kell választani a *városházi hetilapok* — a város szolgálatában és érdekében évtizedek óta megjelenő szak-organumok — státusát máról-holnapra keletkező, esetleg meg is szűnő politikai jellegű nyomtatványoktól. Annál is inkább, mert a városházi szaklapok nemcsak a főváros problémáit tárgyalják meg teljes szakszerűséggel a napilapokénál jóval nagyobb terjedelemben, de czenfelül a várospolitikai pártok elgondolásait, célkitűzéseit és nyilatkozatait is közvetítik a maguk különleges értékű nyilvánossága révén. Ami a legfontosabb: a sajtó-politika terén be kell szüntetni *a protekció-rendszert,* hogy minden incifinci lapocska mellét odaálljon egy-egy előkelő bizottsági tag, saját tekintélyével fedvén a nyomorult, nem ujságírók által írt, közérdeket nem szolgáló. papiros-köteget.

A városházi sajtó-politika első feladata: a *protekciós-rendszer gyors leépítése!* A második feladat: az összes sajtó-organumok betevése *egy nagy rostába,* el kell választani a konkolyt a búzától. Ez pedig nem a polgármester, hanem az önkormányzat hivatása. Pártközi bizottságé, amely minden politikai elfogultságtól, protekciótól mentesen, kizárólag a közérdekeket tartva szem előtt, a jövő esztendei költségvetés előkészítése kapcsán elvégzi a *tisztogatásnak azt a munkáját, amelyet úgy a várospolitikai pártok, mint a tisztességes sajtó tapsviharral köszöntene.*

Tanár uram, csak az a kérésem . . .

Pompásan sikerült a Keresztény Tanügyi Bizottság Magyar Estje

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Február 5-én, szombaton este rendezte meg a Keresztény Tanügyi Bizottság hagyományos Magyar estjét a Budai Vigadó ez alkalmmal gyönyörüen feldiszitett termeiben. A kitünő rendezés ismét felejthetetlen élményt szerzett a megjelenteknek s az est minden külsőségeivel, mind hangulatával a farsang egyik legelittebb báljává lett. Társadalmi életünk számos kitünősége adott ez alkalommal találkozót, akiknek soraiban ott láttuk Szendy Károly polgármestert, Schuler Dezső alpolgármestert, Csilléry Andrást, a Keresztény Községi Párt elnökét, Bednárz Róbert prelátust, a Ker. Tanügyi Bizottság elnökét, Felkay Ferenc és Schara Béla tanácsnokokat, Gévay Wolff Nándor államtitkárt, Müller Antal, Cselényi Pál, Miklós Ferenc, Szabó József, K. Császár Ferenc bizottsági tagokat, Verebély Jenőt, a Beszkárt elnökét, Ősz Béla dr. kir. tanfelügyelőt, Ölveczky Pált, a Budapesti Hivatalos Tanitótestület elnökét, Loschdorfer János, az Országos Polgári Iskolai Tanárok Egyesülete Budapesti körének elnökét, Havlin Károly dr. főjegyzőt, Palócz András, Ekamp Nándor, Urbányi C. József, Till Géza felügyelő-igazgatókat és a tanügyi élet sok más kiválóságát.

A fővédnök háziasszonyi tisztet dr. Csilléry Andrásné, Toperczer Ákosné, Petrovácz Gyuláné, Szendy Károlyné, dr. Schuler Dezsőné, dr. Felkay Ferencné töltötték be.

Az estet Szent István 900 éves jubileuma tiszteletére Móra László: „Üzent István király" ez alkalomra irt szinjátéka vezette be. A szebb magyar jövőre hitet adó és hatalmas sikert aratott szinjáték után Somay Ödön betanitásában 40 szinpompás magyar-ruhás leánypár szemetgyönyörködtető tánca után

Tanár uram, csak az a kérésem...

kezdetü csárdással megkezdődött az általános vigasság.

A kitünően sikerült est dr. Palócz András, Pirovszky Lajos, Urbányi C. József, Ekamp Nándor, Kárpáti Ottó, Novák András, Puskás Sándor, Farkas Béla, Jáger Péter, Réw Sándor, Kencsay Béla dr., Szancsek István és Hubacs Jenő érdeme.

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa utca 24. szám.
Telefon: 30-2-45.

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Kiotild-utca 3.
Telefon: 114-644

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
Telefon: 1—811—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, színházi látcsövek. a legjobb kivitelben.
Halló-készülékek
fényképészeti cikkek.

HIREK

Hatemeletes lesz a Segitőalap székháza

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Segitőalap vezetősége mindent elkövet abban az irányban, hogy a Madách Imre sugárúton emelendő székház épitési munkálatai mennél előbb megkezdődjenek. Jelenleg a gépészeti terveket dolgozzák ki, még február havában azonban okvetlenül sor kerül az épitkezési nyilvános versenytárgyalás kiirására. Dulácska igazgató ugy számitja, hogy április első napjaiban megkezdődhetik az épitkezés és jövő májusra beköltözhető lesz az épület.

Itt emlitjük meg, hogy a segitőalapi székház az eredeti tervektől eltérően nem öt, hanem hatemeletes lesz. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa legutóbb megváltoztatta a beépitési tervet, ennek lyán a sugárút torkolatában az összes épületeknek nem öt-, hanem hatemeleteseknek kell lenniök. A tervek szerint a hatodik emeleten két magánlakást fognak épiteni.

Nem épül szálló a Hármashatárhegyen

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Németh János, aki a fővárostól a hármashatárhegyi vendéglőt bérli, azzal a kérelemmel fordult a városgazdasági ügyosztályhoz, hogy a hegyen, amely teljesen a főváros tulajdonában és birtokában van, szálló épitésére adjanak engedélyt. A vendéglő-bérlő kijelentette, hogy impozáns, minden igénynek megfelelő épitkezést tervez, és a szükséges tőke is rendelkezésére áll.

Németh vendéglős kérelmét a polgármester a leghatározottabban elutasitotta. A főváros azon az állásponton van, hogy a Hármashatárhegyen nincs viz, olyan szállodát pedig, amely vízvezeték nélkül létesül, elképzelni nem lehet. Arról sem lehet szó, hogy a hegyre a Vizmüvek vezetéket létesitsenek, de arról sem, hogy ott kutat ássanak. A vendéglős szálloda-épitkezési terve, tekintettel arra, hogy a Fővárosi Közmunkák Tanácsa ugyanazt az álláspontot foglalja el ebben az ügyben, mint a főváros véglegesen meghiusultnak tekinthető.

A Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok Számára cég igazgatósága és felügyelőbizottsága mély fájdalommal jelenti, hogy a vállalatnak érdemekben dús vezérigazgatója,

Kovács Izor

mérnök úr

e hó 5-én alkotó munkája közben váratlanul elhúnyt.

Egyik úttörője és fáradhatatlan munkása volt a hazai villamositásnak s közel negyedszázados működése alatt nagy tudással, kiváló szakismerettel, mély bölcseséggel vezette társaságunkat és az érdekkörébe tartozó vállalatokat és azok fejlesztése és felvirágoztatása körül hervadhatatlan érdemeket szerzett, melyek társaságunk történetében soha el nem múló emléket állitanak Neki.

Utolsó útjára a hó 8-án déli 12 órakor kisértük a rákoskeresztúri izr. temető szertartásterméből.

Budapest, 1938. február hó.

Ilovszky, Bornemisza, Bud és Fabinyi a Baross-kongresszus szónokai

Az ünnepi vacsorán felszólal Karafiáth Jenő és Szendy Károly

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Az elmúlt napokban küldte szét a Baross Szövetség a február 20-án tartandó kongresszusi záróülésre és az azt követő vacsorára a meghivókat.

A kongresszus záróülés február 20-án vasárnap este hat órakor lesz a Vigadóban. A záróülés Ilovszky János elnöki megnyitójával kezdődik, majd Bornemisza Géza kereskedelmi és iparügyi miniszter tart ünnepi beszédet. Az új levelező tagok beiktatását Bud Jáos dr. végzi, majd a Baross Szövetség elismerésének átadása fog megtörténni közéleti és közgazdasági érdemekért. Az átadást végzi Fabinyi Tihamér dr. pénzügyminiszter.

Az ünnepélyes zárőülés befejezése után este 8 órakor estebéd lesz a Vigadóban, amelyen többek között felszólalnak Karafiáth főpolgármester és Szendy polgármester is.

Kövess kamarai elnök jelentése az árvaszéki kirendelések ügyében

A Magyar Ügyvédek Nemzeti Egyesülete folytatja akcióját

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Budapesti Ügyvédi Kamara választmánya Kövess Béla dr. kamarai elnök elnöklésével tartott legutóbbi ülésén foglalkozott a budapesti árvaszék gondnoki és gyámi kirendeltségeinek ügyével. Ezen választmányi ülésen tett jelentést Kövess Béla dr. kamarai elnök arról az eljárásról, amelynek során a budapesti árvaszéken tájékozódást szereztek a gondnoki és gyámi kirendelésekről.

A választmányi ülésen megállapitotta saját közvetlen tapasztalata alapján a kamara elnöke., hogy a fővárosi árvaszékkel szemben a gondnoki kirendelések körül követetett eljárások miatt emelt kifogások alaptalanok. Arról győződött meg a kamara elnöke., hogy a kirendelések körül a gyámhatóság a legnagyobb tárgyilagossággal, minden jogosulatlan kedvezés kizárásával csakis a reábizott érdekek védelmében a fennálló jogszabályoknak megfelelően jár el. A választmány Kövess Béla dr. elnök jelentését tudomásul vette abzal, hogy az ülés jegyzőkönyvének erre a tárgyra vonatkozó részét hiteles kivonat alakjában közli a fővárosi árvaszék elnökével.

A Budapesti Ügyvédi Kamara választmányának fenti határozatát az árvaszéki elnök ur kérésére tettük közre. Értesülésünk szerint a keresztény és nemzeti alapon álló ügyvédek szövetsége: a Magyar Ügyvédek Nemzeti Egyesülete, tovább folytatja akcióját az árvaszéki gondnoki és gyámi kirendelések ügyében.

TÜSKÉK

Bakon orr-sérülése

— Levél a szerkesztőhöz. —

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur! A sportlapok hasábos tudósitásokban számolnak be arról az épületes labdarugó mérkőzésről, amely a professzionista liga első osztályában az Elektromos Művek és a Szürketaxi futballcsapatai között zajlott le. A tudósitásokból — amelyek legtöbbje azt a cimet viseli, hogy: Kórházba vitték a játékosokat a mérkőzés után — kiderült, hogy bizonyos Bakon nevezetü játékosnak, aki az Elektromos Művek játékosainak kapusa, a mérkőzés után nyilt sebe volt az orrán, ájultan feküldt hosszabb ideig az öltözőben, végül a mentők porc-töréssel szállitották szanatóriumba.

Magánügy, hogyan rugdalják egymást orrba, vagy fejbe a fizetett futball-legények, az is magánügy, ki talál szórakozást pénzéért az efajta, sportnak egyáltalában nem nevezhető, eldurvult labdajátékban. Közügy akkor kezd lenni Bakon kapus orrsérülése, ha azt vesszük tekintetbe, hogy egy fővárosi üzem labdarugó-csapatáról van szó, amelynek minden valószinüség szerint üzemi alkalmazottak a tagjai. Bakon ur is valószinüleg az, és még a valószinübb, hogy ha vasárnap délután orrtövön rugják hétfőn délelőtt nem igen tud bemenni a szanatóriumból a munkahelyére.

Végeredményben tehát a közpénzekből fizetjük meg Bakon úr és társai futball-sérüléseit. Ami egyáltalában nincsen rendjén! Nem tudjuk, kapnak-e az Elektromos Művek futbalcsapatának tagjai külön fizetést a játékukért, vagy csak kedvtelésből, úri passzióból üzik a labdát a gyepmezőn. Ha fizetést kapnak, mint általában a professzionista játékosok fizetést szoktak kapni, akkor a legnagyobb mértékben hibáztatható, hogy egy közüzem vagy annak valamilyen belső alakulata fizetett labdarugó-csapatot tart fenn. Ha pedig csak kedvtelés az urak számára a labdarugás, akkor miért szerepel az Elektromos Művek csapata a professzionista ligában és jelent-e megkülönböztetést az Elektromos Művek tisztviselői és munkásai mennyivel jól vagy kevésbé jól tudják a labdát rugdalni, ahelyett, hogy minősitési tablázatuk kizárólag hivatali munkájuk minőségét és mennyiségét tüntetné fel?

Szerkesztő urnak minden valószinüség szerint van tudomása arról, hogy Lamotte alpolgármester, a Budapest Sport Egyesület elnöke néhány évvel ezelőtt az egyesület amatőr-futballt üző csapatát is feloszlatta, hogy minden félreértést elkerüljön. Mennyivel üdvösebb volna az Elektromos Művek félprofi-félamatőr csapatát megszüntetni! Edzzék testüket a tisztviselők, tornásszanak, usszanak, vivjanak, atletizáljanak, a klasszikus sport hagyományai szerint. Ugyanez áll természetesen a munkásokra is. De professzionista vagy álamatőr jellegü sportalakulatok nem méltók fővárosi üzemhez, fővárosi alkalmazottakhoz, a főváros törvényhatóságához! Sürgősen várjuk a polgármester ur szigoru intézkedését! Szerkesztő Ur készséges hive:

Öreg Csatár.

MŰVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DISZE!

Tizenkét emeletes lesz a központi üzemi székház

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Szendy Károly polgármester az elmult napokban megbizást adott a magasépitési ügyosztálynak, dolgozzon ki újabb előkészitő terveket a városháza meglévő épülettömbjének átépitésére és a Károly király-úti front teljes újjáépitésére. *Wossala* Sándor tanácsnok és *Fridrich* Lajos müszaki főtanácsos a kapott megbizás alapján azonnal intézkedtek, hogy a szükséges adatok rendelkezésre álljanak. Beszerezték a nagyüzemektől a helyiségigénylési adatokat, amelyeknek figyelembevételével fogják elkészíteni a Károly király-úton létesitendő központi üzemi székház nyers terveit. Ez a *központi székház 12 emelet magas lesz.*

A városháza udvarán lévő szárny épületeket, amelyek nincsenek egymáshoz épitve, további toldalékokkal egymással össze akarják kötni, hogy a városháza egész épülettömbjében biztositsák a közlekedést. Ezeket a szárnyépületeket három és félemelet magasra fogják megnagyobbitani újabb emeletek ráépitésével. A magasépitési ügyosztály az átalakitási terveket egy hónap alatt készíti el, az új épitkezés vázlatos terveinek elkészitése azonban jóval tovább fog tartani. Ezeket a házilagos terveket természetesen csak azért dolgozzák ki, hogy a szükséges költségekre vonatkozólag tájékoztatást szerezzenek. A végleges tervek elkésitésére a főváros nyilvános pályázatot fog hirdetni.

Faredőnyjavitást

acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja.

T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34 Telefon: 1-183 25

Péter Frigyes

lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.

Épület- és műlakatos munkák készitése

Moktár, Leszámitoló, Pesti Hazai

#

A nagybankok vállalati mérlegei

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

A Magyar országos központi takarékpénztár igazgatósága megállapította a múlt év mérlegét. A zárszámadások eredményekép 939,672.89 pengő nyereség mutatkozik, mely összeg 66,137.46 pengővel múlja felül az 1936. évit.

Ezt a jobb üzeteredményt is a az konszolidációs folyamat tette lehetővé, melyen az ország közgazdasága a nagy válságból kivezető hosszú uton keresztülment. Ez a folyamat tükröződik vissza abban is, hogy a Magyar országos központi takarékpénztár zárszámadásai már több éve növekedő nyereséget mutatnak. Az elmult üzletévet a folyó banküzlet fejlődése, az intézenél elhelyezett betéteknek nagyobb arányú emelkedése, az érdekkörükbe tartozó vállalatokból folyó jövedelmeknek — élükön a Dreher-Haggenmacher Első Magyar Részványserfőződe Részvénytársaságban egyesült ipari koncernnel — növekedése jellemzi. Különösen örvendetes az intézet könyvbetéteinek növekedése 4,689.149.34 pengővel, ami mellett a folyószámlabetétek és hitelezők számlája is 2,057.072.07 pengő emelkedést mutat, úgyhogy az idegen tőkék 6,746.221.41 pengővel 77,86.4026.46 pengőre szaporodtak. Az intézet kamat- és szelvényjövedelmének emelkedése 425.803.37 pengő.

*

A Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank igazgatósága báró dr. Madarassy-Beck Marcel elnöklétével tartott ülésén megállapította az 1937. üzletév mérlegét és zárszámadásait, amelyek szerint a nyereség 1,466.794.88 pengő az előző évi 1,316.675.49 pengővel szemben. Elhatározta az igazgatóság, hogy a február 22-iki közgyülésen 2 pengő osztalék kifizetését (tavaly 1.50 pengő) fogja javasolni, továbbá, hogy 200.000 pengő a tartalékalap növelésére, 400.000 pengő a nyugdijtartalék javára, 50 ezer pengő a báró Madarassy-Beck Miksa segélyalap javára fordittassék és az 1938. évi számlájára 290.726.67 pengő (tavaly 266.979.11) vitessék elő.

*

A Pesti Hazai Első Takarék csütörtökön tartotta meg Erney Károly titkos tanácsos, alelnök-vezérigazgató elnöklésével és nagyszámú részvényes részvételével 98-ik rendes közgyülését, amely az igazgatóság valamennyi javaslatát elfogadta és elhatározta ,hogy a kimutatott 1,726.271.96 pengő tiszta nyereségből adassék osztalékul részvényenként 4 pengő, a rendes tartalékalapnak 100.000 pengő, az ingatlanértékcsökkenési tartalékalapnak 175.000 pengő, a nyugdíjtartalékalapnak 100.000 pengő, közés jótékonycélokra (az 1937. év folyamán folyósított 572.88.23 pengőn felül) 15.000 pengő, az „Erney Károly-alap"-nak 10.000 pengő, a felügyelőbizottság tagjainak tiszteletdíjára 9320 pengő ,a választmány tagjainak tiszteletdíjára 12.525 pengő, az igazgatóság rendelkezésére a tisztviselők külön jutalmazására 70.000 pengő és a fennmaradó 357.054.46 pengő vitessék át az 1938. évi nyereség- és veszteségszámlára.

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a II. ker. Vám utca (Margit-rakpart és Fő utca között)

útrendezési munkálataira.

A közszállitás költségei szabályszerüen biztositva vannak.

A megfelelően elkészitett ajánlatokat sértetlen boritékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza) IV. ker. Városház u. 9. sz. II. em. 284. ajótszám alatt

1938. évi február hó 15 napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbizott utján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor a nivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

Budapest, 1938. évi január hó 19.

A székesfőváros polgármestere.

Gyárból közvetlen

legolcsóbb csőbutor, gyermekkocsi, összecsukóságy, vaságy, ágysodrony, afrikmatrac

Prohászka gyárból

VI., gróf Zichy Jenő-u. 40. Telefon: 1-290-38
Fióküzlet: Üllői-út 7.

GAZDASÁGI ÉLET

Amit az elmult évben nem költött el a főváros

Az 1937-es költségvetésből 3,103.167 pengőt visznek át a folyó évi előirányzat terhére

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Fontos része a pénzügyi igazgatásnak a fel nem használ költségvetési tételeknek az egyik esztendőről a másik esztendőre való átvitele. A legközelebbi közgyülésen *Bódy* tanácsnok fog referálni arról, hogy a polgármester az elmult költségvetési év végéig ki nem utalványozott hitelek, vagy hitelmaradványok közül, melyeket kivánja a folyamatban levő ügyek lebonyolitása céljából erre az esztendőre fentartani.

A folyó évre fentartandó hitelek összege *3.103.167 pengőre rug.* Ebben az összegben a mult év őszén elhatározott *templom-restaurálások* 216.240 pengővel szerepelnek. 466.869 pengőre rug az az összeg., amely a városrendezési célokból megszerzendő *telkek megvásárlására* szükséges, ezeket a vásárlásokat az elmult esztendőben nem tudták végrehajtani.

A *Szilágyi Erzsebet leánygimnázium berendezésére* 66.326 pengő maradt az elmult esztendőről. A *két közvágóhid* rendkivüli tatarozási költségei — ezeket a tatarozásokat az elmult esztendőben nem lehetett végrehajtani — 300.000 pengőre rugnak. *A zsibárus-piacon* 38.226 pengő maradt még a folyó évben *kubikos-szállás* létesitésére.

A közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztály elmult esztendei költségvetési keretéből 311.098 pengő maradt a *kamaraerdei szeretetotthon* telkén épülő uj pavillon berendezési munkálataira. A *ferencvárosi kiserdő* területén folyamatban levő *kislakás-épitkezésre,* mint mult esztendei maradványt 198.100 pengőt fog költeni a főváros.

A kórházi és köztemetői költségvetési áthozat 600.000 pengő. Ebben az összegben szerepel a mult évben végre nem hajtott *kórházi átalakitások egy része,* a farkasréti temetőben épülő *uj ravatalozó* költsége, a közegészségi ügyosztály hatáskörében müködő Köztisztasági Hivatal részére *locsoló gépkocsi, seprőgépek és teherautó alvázak* megépitése.

A *központi városháza* gyökeres tatarozását 7999 pengő költséggel a mult esztendei előirányzatból megmaradt pénzből fogja fedezni a városgazdasági ügyosztály. 39.413 pengő az előirányzat a központi városháza egy részén a *fedél kicserélésére. A magdolnavárosi előljárósági székház* berendezésére a mult esztendőben 31.475 pengőt irányzott elő a főváros,. ez az összeg is a folyó évben kerül elköltésre.

A textilkartell nagy üzlete a városházán

A szállitók követeléseik felerészét 1939-ben kapják meg — kamatosítól

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az Eucharisztikus Világkongresszus előkészitő főbizottsága azzal a kéréssel fordult a különböző hatóságokhoz, köztük a fővároshoz is, hogy a kongresszusnak az iskolákban és más tömegszállásokon elhelyezendő vendégei számára kölcsönképen ágyneműt bocsássanak rendelkezésre. Miután a raktáron fekvő ágyneműkészlet elégtelen, a főváros ugy oldja meg a kérdést, hogy a folyó évi és a jövő évi költségvetés terhére, megrendeli azt az ágyneműmennyiséget, amely különböző fővárosi intézményei részére szükséges és ezt az anyagot engedi át kölcsönképen használatra a kongresszus rendezőbizottságának. A polgármester rendeletére az érdekelt intézmények és hivatalok összeirták, hogy a folyó évben és a jövő esztendőben milyen mennyiségű ágyneműanyagokra lesz szükségük.

Az árvaházak, szegényházak, iskolák, gyermeküdültetési akciók, kórházak, Fertőtlenitő Intézet, Segitőalap a Köztisztasági Hivatal, a Gázgyár bejelentette, hogy a két év alatt 36,075 darab lepedőre, 3465 darab takaróra, 310 szalmazsákra, 250 darab matracra és nagyobb mennyiségű vánkosra meg vaságyra lesz szükségük. A Beszkárt ezenfelül 400 darab lepedőt, 150 takarót és 150 szalmazsákot szerez be. Ezeknek az anyagoknak értéke 400,000 pengő. Tekintettel arra, hogy az idei költségvetésben csak 200.000 pengő áll ágyneműanyagok beszerzése céljára, a további 200.000 pengőt a jövő évi költségvetésben fogják előirányozni. A beszerzés azonban már most megtörténik, azzal a feltétellel, hogy a szállító cégek az ágyneműanyagok értékének másik felét csak 1939-ben kaphatják meg.

Az egyévi hitelezésért természetesen megfelelő kamatot számithatnak fel, amit ajánlatukban külön meg kell jelölniök. Ezt a különbözetet a főváros az Eucharisztikus Kongresszus rendezőbizottságának fogja felszámitani, amely ezt megtéríti Egyébként a kölcsönképen átengedett ágyneműk használatáért a főváros semmiféle díjat nem számit fel, ellenben a rendezőség teljes garanciát vállalt az anyagok hiánytalan és épségben történő visszaszolgáltatására. A versenytárgyalást a 400.000 pengő értékü ágyneműés fehérneműanyag szállitására a polgármester a legközelebbi napokban kiirja.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-32.

Parcellázzák a Segitőalap balatonboglári telkeit

Nem épit uj üdülőt az alap

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Az Elektromos Müvek vezetősége évekkel ezelőtt mintegy nyolc hold kiterjedésü ingatlant szerzett meg az időközben elhúnyt *Gaál* Gaszton dr.tól. Az volt az Elektromos Müvek vezetőségének a terve, hogy az alkalmazottak részére üdülőházat épit a Balatonnak ezen a kies fekvésü pontján.

Időközben az üzemi alkalmazottak a Segitőalap hatásköre alá kerültek. Igy természetszerüen elesett a külön üdülőszálló épitkezésének gondolata is, mert az Elektromos Müvek alkalmazottai használhatják a Segitőalap kenesei üdülőtelepét. Az üzemi alkalmazottaknak a Segitőalap kötelékébe való kerülésével kapcsolatban a balatonboglári Gaál Gaszton-féle telekkomplexum a Segitőalap tulajdonába és birtokába került.

Az elmúlt esztendőben *Szendy* polgármester *Lamotte* alpolgármester és *Farkas* tanácsnok kiséretében megtekintette a boglári telkeket. Akkor arról volt ugyanis szó, hogy a Segitőalap Balatonbogláron épitkezést kezd, a kisebb fizetésü fővárosi alkalmazottak számára uj üdülőtelepet létesit.

Ez a terv azonban *pénzügyi okokból* meghiusult. Hogy a boglári telkek vásárlásába fektetett tőke el ne vesszen, a Segitőalap vezetősége elhatározta a boglári telkek parcellázását és eladását. Az értékesitést a *Községi Takarék* ingatlan-részvénytársasága a *Parkváros rt.* fogja végezni.

Uj kiirások

376.000 q kazánszén és mintegy 150.000 q hazai szénből előállitott **brikett szállitására** Budapest Székesfőváros Gázmüvei részére. **Határidő: 1938. évi február hó 14-én délelőtt 10 óra.**

Várócsarnok készitésére és felállitására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. Hegyalja út és Tigris u. sarkán levő autóbusz megállójához. **Határidő: 1938. évi február hó 14-én délelőtt 9 óra.**

Kiselejtezett ócska anyagok és ócska tárgyak megvételére a főváros gazdasági hivatalának raktárában (IX. Gyáli t 3/b.) **Határidő: 1938. évi február hó 15-én délelőtt 10 óra.**

Utrendezési munkákra a II. ker. Vám-utca (Margit-rakpart és Fő utca között) részére. **Határidő: 1938. évi február hó 15-én délelőtt 9—10 óra.**

Kiszabási és megvarrási munkákra polgári öltönyök, nyári vászon egyenruhák és munkaruhákhoz a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi február hó 18-án délelőtt 9 óra.**

1938. évben végzendő burkolási, vágányépitési és pályafenntartási munkákra a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. saját vonalai, valamint az üzemkezelésben levő Földalatti, Szentlőrinci, Bur, Fogaskerekü, a Budapesti Helyiérdekü vonalai részére. **Határidő: 1938. évi február hó 21-én délelőtt fél 10 óra.**

Uj szennyvizderitő berendezés létesitésére a Balatonkenesei Fővárosi Üdülőhely részére. **Határidő: 1938. évi február hó 28-án dél 12 óra.**

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98
Felelős: Kellner László dr.

312

XVI. évfolyam 7. szám

Budapest, 1938. február 19.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII. Reviczky-u. 1.

A néma gesztus

A törvényhatósági bizottság szerdai közgyülése hozzászólás nélkül fogadta el a polgármester nemeshangú előterjesztését, hogy a néhány hónap mulva megalakuló új fővárosi közigazgatási kerület: a XIII. kerület neve örök időkre Horthy Miklós kormányzó feleségének nevét viselje. Nem volt hozzászólás a polgármester előterjesztéséhez, mert a kormányzóné fenkölt személyéhez méltóbbnak tartotta a törvényhatósági bizottság a néma gesztust, amelynek során felállva hallgatta végig Budapest törvényhatósági közgyülése a polgármesteri javaslatot. A csendes hódolat, amellyel ilyképen a főváros közönsége a legelső magyar asszonynak adózott, a maga egyszerüségében és méltóságában impozáns erejü megnyilatkozás volt.

A polgármester szerint azért épen az Angyalföldet nevezik el Magdolnavárosnak, mert a fővárosnak ebben a legnyomorultabb és legkietlenebb kerületében találta meg a kormányzóné a legtöbb gyógyitásra váró beteg szivet, enyhitést esdeklő nyomorúságot, a hála kapcsolatai révén jobb útra hajlamos beteg erkölcsöt. Ebben a kerületben nincsenek fényes palotasorok, hiányoznak a káprázatos villák, aminthogy nélkülözi ez a városrész legnagyobb részében a tisztességes kövezetet is csakúgy, mint az ócska sparhertek ütött-kopott fazekai a meleg ételt. Amiképen szimbólum volt a törvényhatósági bizottság közgyülésének néma, mégis annyira sokatmondó meghajlása a kormányzóné felé, azonképen szimbólum az is, hogy a jóságos szivü Magdolna asszony nevét a fővárosi proletariátus legszomorúbb városrésze fogja megörökiteni az útókor számára.

Annyira tiszta az öröm a törvényhatósági bizottság minden tagjában, de a főváros minden rendü és rangú lakásában is a XIII. közigazgatási kerületnek a kormányzóné nevére való keresztelése fölött, hogy senkinek a világon nem jut eszébe a polgármester előterjesztésében és a közgyülés egyhangú határozatában bizántinizmust, vagy akárcsak hiperloyalitást látni. Annakidején a régi pesti városi tanácsok szolgai alázata nyilvánult meg abban, hogy a mult század legelején a terjeszkedő magyar főváros új és új kerületeit az uralkodóház tagjairól nevezték el, ordót, vagy legalább is tudomásulvevő fenséges mosolyokat várva. A tiszta szív hálája, az emberiesen érző szivet csodálata és hódolata, a könnyes szemek lelkesedő lángja kizárólagos indoka annak az elhatározásnak, amelynek során a rengeteg jót viszonozza a nemzet első aszonyának az ország székesfővárosa.

Zsitvaytól Lédermannig

Meg kell szüntetni a városházi kormánypárt belső paradoxonjait!

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A Nemzeti Egység Pártjának keddesti belvárosi vacsoráján *Zsitvay* Tibor dr., a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnöke, figyelemreméltó beszédet mondott. Az ország polgárságát a szélsőségek ellen való összefogásra hivta fel *Zsitvay* Tibor, megállapitván, hogy elérkezett az ideje annak, hogy *keresztény nemzeti politikát keresztény eszközökkel csináljunk.* Ezután az *áljobboldaliságot* támadta *Zsitvay.* — Itt az ideje — mondotta — hogy *keresztény nemzeti egység* alakuljon, amely teljes erővel szembeszáll a veszedelmekkel! —

A kormány községi pártjának elnöke ugyanarra az álláspontra helyezkedett a felforgatásra törő szélsőségek ellen, mint az egész ország zugó tapsai közepette *Petrovácz* Gyula, a közigazgatási bizottság e havi ülésén. Immár kétségtelen, hogy *jobboldaliság és keresztény és nemzeti világszemlélet nemcsak hogy nem azonos politikai plattform,* hanem *élesen szembehelyezkedik egymással a két világáramlat.* Annyira élesen, hogy a küzdelem hullámai áttörték az országos politika gátjait, és ime áradattal fenyegetik a várospolitika csendes mezőit is.

Zsitvay Tibor beszéde azonban nemcsak a szélsőségek ellen vivott harc szempontjából érdekes. *Zsitvay* Tibor nem először szegezte le magát a keresztény és nemzeti világszemlélet mellé. Ugyanezt az elvet vallja a tőle megszokott határozott és ellentmondást nem tűrő formában *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester, a kormány városházi képviselője is, aki ugy installációs beszédében, mint azóta is többizben, módot és alkalmat keresett és talált arra, hogy *a keresztény és nemzeti világnézet rendithetetlen meggyőződéses hivének vallja magát.*

Ugyanezek a célkitűzések vezetik a Keresztény Községi Pártot is. A Keresztény Községi Párt az első volt az országban, amely *Wolff* Károly vezérlete alatt első izben tűzte e hazában zászlajára a *keresztény városháza* jelszavát és inditott épitő munkát előbb a fővárosban, de azután az egész országban is a keresztény és nemzeti világnézet eszméiért. Megállapithatjuk, hogy *Zsitvay* Tibor keddi beszéde *Wolff Károly szellemében hangzott el.* Ha *Wolff* Károly ma élne, ugyanazokat az eszméket hirdetné, talán ugyanazon szavakkal is, mint *Zsitvay* Tibor tette a Belvárosi Polgári Kör vacsoráján.

Amikor világnézeti szempontból teljesen azonos nézeteket vall a törvényhatóság két legnagyobb pártja, amikor — szinte azt mondhatni — a Keresztény Községi Párt *szellemi fegyvertárát* használja küzdelmeiben a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnöke, akkor tulmenően a közös veszedelem által létrehivott *közös fronton,* amely természetszerűen a *közös küzdelem* felvevését teszi indokolttá: felmerül a kérdés: *miért nem vonja le a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének tiszteletreméltó elnöke világszemléletének és megnyilatkozásának konzekvenciáit nemcsak kifelé, hanem befelé is?* Hangsúlyozzuk: nem tanácsokkal kivánunk szolgálni, tényeket szögezünk le, amelyek mellett szó nélkül elmenni nem lehet.

Minden valószinűség amellett szól, hogy *Lédermann* Mórt, a fővárosi törvényhatósági bizottságba a Nemzeti Egység Pártja programja alapján megválasztott örökös törvényhatósági bizottsági tagot, *nem az ambició hiánya* tartotta vissza attól, hogy a főváros északi választókerületében a *Szurday* Róbert elhalálozása folytán megüresedett képviselői mandátumot elfogadja. A Nemzeti Egység Pártjának — sem az országos szervezetnek, sem a városházi szervezetnek — nem volt szimpatikus, hogy *Lédermann* mint a főváros képviselője, az ő szineiben fusson abban a gátversenyben, amelyet a politika jelent. De ha olyan okok folytán, amelyeket magyarázni nem szükséges, a magát nemzetinek és kereszténynek valló kormányzat lemondott arról, hogy eszméit és célkitűzéseit *Lédermann* Mór az országgyülés képviselőházában támogassa, akkor hogyan tartja összeegyeztethetőnek *Zsitvay* Tibor pártelnök ur keddi beszédjével, hogy *Lédermann* Mór az ő hadseregében küzdjön a keresztény és nemzeti világszemlélet minden irányban való megvalósitásáért?

Azonban nemcsak *Lédermann* Mórnak indifferens és nem jelentékeny személyéről, hanem a *Lédermann Mórok egész tömegéről van szó.* A Nemzeti Egység Pártjának *megdöbbentően heterogén voltáról,* a kormánypárt közgyülési padsorairól, ahol helyet foglal az izraelita hitközségi elnök, akit csak az különböztet meg a mellette ülő kollégájától, hogy nem hagyta el ősei hitét, mint szomszédja tette. És elhihetjük-e a *többieknek,* akik a harmincötös községi választás zavaros jelszó-politikájában kormánypárti programmal nyertek törvényhatósági bizottsági tagságot, hogy *teljes szivvel, maradéktalanul kiállnak a keresztény és nemzeti világszemlélet mellé, amelynek keresztény célkitűzései az ő világszemléletüktől, tradicióiktól, egész eszmei világuktól, lelki berendezettségüktől tökéletesen távol állanak?*

A Belvárosi Polgári Körben az *áljobboldaliságot* támadta *Zsitvay* Tibor, arra mutatván rá, hogy nem mindenki keresztény politikus, aki kereszténynek vallja magát és nem mindenki jobboldali, aki jobboldalinak vallja magát. *A Keresztény Községi Párt objektiven, de élénk figyelemmel kiséri a testvérpártban történő dolgokat* és amig egyrészről mellékgondolat nélkül, hűséggel és becsülettel nyujt kezet *Zsitvay* Tibornak minden felforgatásra törő szélsőség ellen inditott küzdelemre, másrészről komolyan és meggyőződéssel vallja *Zsitvay* Tibor azon kijelentésének igazságát is, hogy *keresztény nemzeti egységnek kell alakulnia,* amely teljes erővel szembenéz a veszedelemmel. Ahoz azonban, hogy ez a keresztény és nemzeti egység valóban megvalósuljon, feltétlenül szükséges, hogy megszünjön a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének *élő paradoxonja,* az a heterogénizmus, amely különlegesen *kirivóan hat a Zsitvay-beszéd meggyőződéses kijelentései után.* A keresztény és nemzeti egységet nemcsak kifelé kell hirdetnie és megvalósitania *Zsitvay* Tibor dr.-nak, hanem *befelé is elsősorban befelé,* a saját pártjában! És nem a legközelebbi törvényhatósági választások alkalmával, hanem *annak előtte!* Hogyan, miképen, ez már az ő dolga, belső kérdés, természetszerűen nem lehet, nem is kiván senkisem ebbe beleavatkozni.

Még egy megjegyzésünk van: sokkal *komolyabb időket* élünk, semhogy *hiúsági kérdések* számbajöhessenek! Nem dönt el eseményeket, egyáltalában nem is fontos: néhány városatyával több vagy kevesebb tagja van-e ennek vagy annak a többségi pártnak? Annál kevésbé lényeges az éremnek ez az oldala, mert a szóbanforgó uraknak az utóbbi időkben *szinte tüntetően megnyilvánult passzivitása* amugy sem jelent a Nemzeti Egység Pártja számára pozitiv erőt. A Keresztény Községi Párt *Wolff* Károly szellemében tartva a keresztény és nemzeti világszemlélet városházi frontját: aggodalommal és hűséggel várja: *Mi fog történni a testvérpártban?*

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és színben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Tel.: 2-919-46

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és beton-építési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Február hó 20-án
és 22-én
délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

A köztisztviselők kövezetvám-mentessége

Egy fővárosi fogalmazó panaszára nagyjelentőségü itéletet hozott a Közigazgatási Bíróság

— Az Uj Budapest tudositójától. —

A közutakról és vámokról alkotott 1890 évi I. t. c. 99. §-ának 5. pontja szerint az állami és törvényhatósági tisztviselők, nemkülönben az őket szállitó fogatok mentesek a vámdijak fizetése alól.

Jóllehet a törvényben biztositott ez a mentesség a sorompóvámok (utvámok) esetében kifejezetten tárgyi jellegü, mert csak a fogatok esnek vámkötelezettség alá, a gyalogszemélyek nem, ennek ellenére egyes városok az utóbbi időben az állami és törvényhatósági tisztviselőket megillető vámmentességet aként értelmezik, hogy miután a vámmentesség személyhez kötött jog, a törvényben biztositott kedvezmények kizárólag csak a vámmentességi joggal rendelkező tisztviselők személyére vonatkozik, vagyis a vámmentes tisztviselő által használt fogat csak abban az esetben tekinthető vámmentesnek, ha az csak vámmentességi joggal rendelkező egyént vagy egyéneket szállit, tehát ha az ilyen fogaton a vámmentes személyen vagy személyeken kivül más — vámmentes utas is helyet foglal, — a fogat vámköteles.

Ez a törvénymagyarázat azonban az utvámokra vonatkozólag semmiképen sem helytálló és legfeljebb csak a hidvámokra (kompokra és révekre) alkalmazható, abban az esetben, ha az engedélyokirat vagy az illető jogszabályok szerint a hidakon (kompokon és réveken) átkelő személyek vámkötelesek.

Ez kitünik a m. kir. közigazgatási bíróságnak dr. S. J. székesfővárosi fogalmazó panasza alapján 1937. november 19-én hozott 6.468—1936. K. számú itéletéből is.

A közigazgatási bíróság ebben az itéletében megállapitotta, hogy az 1890: I. tc. 99. §-a első bekezdésének 5. pontjában foglalt mentesség nemcsak a törvényhatósági tisztviselők személyére vonatkozik (egyébb törvényes feltétel fennforgása mellett, amelyet a szakasz második bekezdése jelöl meg és amely feltétel megléte tekintetében a felek között vita sem merült fel), hanem vonatkozik, a törvény félre nem érthető rendelkezései szerint, az ilyen tisztviselőket szállitó fogatokra is minden további korlátozás nélkül, sőt: — figyelembevéve a szakasz 18. pontjában foglalt azt a szabályt, hogy „a gyalog személyek általában" mentesek, — az 5. pontban a tisztviselőknek biztositott mentesség lényegében, az őket szállító járművekre terjed ki.

A törvény értelmében tehát, minden további megszoritás nélkül, mentes lévén a vámfizetés kötelezettsége alól a „megfelelő" hivatalos igazolvánnyal rendelkező törvényhatósági tisztviselőket szállitó „fogat" (vagy ami azzal egyértelmü: a magánhasználatú gépkocsi), a jelzett járművekre általában biztositott ez a kövezetmentesség a bíróság megitélése szerint — abban az esetben is fennáll, ha a szóbanlevő járművön kivül a tisztviselőn kivül illetőleg azzal együtt, más személy is helyet foglal, amint hogy ezzel ellenkező értelemben a vámmentesség a gyakorlatban nem is érvényesülhetne, figyelembevéve azt hogy például a fogat hajtására vagy a géjármü vezetésére a legtöbbször más személynek is helyet kell foglalnia a tisztviselőt szállitó és ez okból vámmentes járművön.

Gyárból közvetlen
legolcsóbb csőbutor, gyermekkocsi, összecsukóságy, vaságy, ágysodrony, afrikmatrac
Prohászka gyárból
VI., gróf Zichy Jenő-u. 40. Telefon: 1-290-30
Fióküzlet: Üllői-ut 7.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-32.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Szerdán volt az új esztendőben az első rendes közgyülés, kedves szerkesztő barátom, unalmas napirenddel, interpellációk és indítványok nélkül. Néhány névszerinti szavazás tarkította a szerdai közgyülés programját, amely egyébként üres padsorok és még üresebb karzatok előtt folyt le. Egyetlen újság az elnöki emelvényen volt: Farkas tanácsnok távollétében — aki gyengélkedése miatt maradt el a közgyülésről — ez alkalommal először referálta az elnöki ügyosztály előterjesztéseit Havlin károly dr. főjegyző, a kitünő vezetőhelyettes...

— Reméljük, hogy legközelebb már a tanácsnoki padsorban üdvözölhetjük a fiatalabb városházi gárdának ezt az egyik nagy reményekre jogositó tehetségét.

— Én is amondó vagyok, mélyen tisztelt szerkesztő úr! A szerdai közgyülésről még az a jelentenivalóm van, hogy hiányzott Csilléry András dr., a Keresztény Községi Párt elnöke. Csilléry a debreceni klinikán fekszik két hét óta betegen; eperohama volt, amely az ősi civis-városban érte, ahol őnagyméltósága tudvalevőleg egyetemi előadásokat tart. Kéznél lévén a klinika, debreceni orvos-kollégái ott fektették le Csilléryt, aki azonban — mint örömmel jelentem — a hét végén már makkegészségesen fog a fővárosba hazaérkezni. A közgyülést illetően közlöm még, hogy Unger Bélát, a VIII. kerület érdemes elöljáróját nyugdijazta a törvényhatósági bizottság, tekintettel arra, hogy március elsején Unger Béla, a rangban legidősebb tanácsnok, teljes szolgálati idejét betölti, amely a szolgálati idő kedvezményes beszámitásával nem kevesebb, mint 40 esztendő. Unger Béla különben március elsejével megy nyugalomba.

— Ki lesz az utóda?

— Nagy csaták dúlnak akörül, hogy ki legyen a Józsefváros elöljárója. Végeredményben az a nézet alakult ki illtékes helyeken — amely most már minden valószinüség szerint nem is fog megváltozni — hogy Beliczay Imre dr. főjegyző, a pénzügyi ügyosztály vezetőhelyettese fogja átvenni elöljárói minőségben a Józsefváros vezetését. Az Unger Béla távozásával megüresedő tanácsnoki állás egyetlen jelöltje Farkas Lajos dr., a Vár érdemes elöljárója. Az ősz folyamán készül nyugdijba menni, megérdemli, hogy mint tanácsnok menjen nyugdijba. Az ilyképen másodszor is megüresedő tanácsnoki állás végleges betöltésére csak ősszel kerül sor. Elintézett dolog, hogy az uj tanácsnok Beliczay Imre lesz, a VIII. kerület elöljárója.

— Hogyan cserélheti fel Beliczay főjegyző a pénzügyi ügyosztály előkelő vezetőhelyettesi pozicióját az elöljárói székkel?

— Mert csak igy lehet tanácsnok! Addig legyek azonban, kedves barátom, bizottsági tag, amig Beliczay tanácsnok úr az elöljáróságon fog maradni. Biztosra veszem, hogy előbbutóbb visszakerül a központba. Hangsúlyozom azonban, hogy semmi körülmények között nincsen arról szó, hogy valamelyik tanácsnok viszont a központból a kerületi elöljáróságra menjen ki. Mivel Beliczay kiküldése kapcsán máris felbukkantak erre vonatkozóan bizonyos hirek, szükségesnek tartom ezeket a pletykákat a legerélyesebben megcáfolni.

— Ki lesz ezek után a vezető-helyettes a pénzügyi ügyosztályban?

— Egyelőre csak annyit mondhatok, hogy bizonytalan. A természetes rend az lenne, hogy Homolyai Rezső dr. főjegyző, a kitünő költségvetési referens, aki eddig másodhelyettes volt, vegye át Beliczay örökét a pénzügyi ügyosztályban. Ami nem tartozik a legkönnyebb pozíciók közé! Szó van azonban arról, hogy Honffy Lajos adóhivatali igazgatónak néhány hónap mulva bekövetkező nyugdijazása kapcsán Homolyai kerülne az adóhivatali központ igazgatás élére. Hogy ebben az esetben azután ki lesz vezetőhelyettes és ki lesz költségvetési referens a pénzügyi ügyosztályban — ma még nem lehet tudni.

— Majd eldönti a polgármester bölcsesége! Halljuk a betegek névsorát!

— Elsőnek Feigler Károly dr.-t, az uj főügyészt említem, akinek makacs torokhurutja az influenzás Budapesten nem tud kigyógyulni. Feigler néhány hétre a hegyek közé, valószinüleg a Semmeringre fog menni. A betegek sorába tartozik még mindig Némethy Károly dr. tanácsnok úr őméltósága, akinek influenzája annyira makacs, hogy még mindig sok pihenéssel kell gyógyitani. Némethy azonban egy-két órát minden nap már a hivatalában tölt. Néhány napig influenzásan feküdt dorogi Farkas Ákos tanácsnok, az elnöki ügyosztály vezetője, továbbá Wossala Sándor tanácsnok, a magasépitési ügyosztály vezetője is. Influenzás betegágyából már felépült Morbitzer Dezső, a fővárosi kertészet kiváló igazgatója, aki aggódva lesi az első tavaszi fuvallatot, hogy a kongresszusra Budapest kertészeti megszépitésére a szükséges munkálatokat idejében elkezdhesse.

— Nagyon helyes! Vacsorák?

— Müller Antal, a Keresztény Községi Párt oszlopos tagja adott kedden este vacsorát. Az előkelő vendégek sorából Bornemisza Géza kereskedelmi minisztert, Mikecz és Kruchina államtitkárokat, Szendy Károly polgármestert és Petrovácz Gyula országgyülési képviselőt emelem ki. A Wolff Károly klubban ugyancsak kedden este volt vacsora, amelyen az uj méltóságosokat ünnepelte a Keresztény Községi Párt. A két uj méltóságos bizottsági tagot, Aichner Albertet és Szobó Imrét, továbbá a két uj méltóságos tanácsnokot, Morvay Endrét és Felkay Ferencet Szőke Gyula felsőházi tag köszöntötte meleg szavakkal. Az ünnepeltek a szokásos meghatottsággal válaszoltak az üdvözlő beszédre. Még egy vacsoráról számolok be, amely azonban csak lesz, még pedig a jövő hét keddjén: a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége rendez vacsorát uj tiszteletbeli tagjai: Szendy Károly polgármester, Lamotte Károly és Schuler Dezső alpolgármesterek

— Jótékonycélú mulatság?

— Megemlitem a II. kerületi általános közjótékonysági egyesület nagysikerü hangversenyét a Gellért szállóban. Marosvásárhelyi Thordai Lajos

A belügyminiszteri közmunkarendelet: az önkormányzat semmibevevése!

Miért akarja hat bizottsági tag otthagyni a magasépitési szakbizottságot, amelynek véleményét állandóan anullálják?

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Várospolitikai és közgazdasági körökben egyképpen nagy izgalommal tárgyalják a belügyminiszter rendeletét a közszállitások odaitélése ügyében hozott véghatározatok ellen igénybevehető jogorvoslatok ügyében. Az *Uj Budapest* legutóbbi számában *Müller* Antal országgyülési képviselő, a keresztény iparostársadalom hivatott vezére, mutatott rá arra, hogy a belügyminiszteri rendelet még az eddiginél is sulyosabb helyzetet fog teremteni a fővárosi közmunkák frontján. A polgármester előterjesztését a főváros törvényhatósági bizottságához a közgyülés napirendjéről *váratlanul levették*, és azt egy későbbi törvényhatósági bizottsági közgyülésen fogják tárgyalni. Mindaddig, amig a belügyminiszter sérelmes intézkedését meg nem változtatja, vagy annak végrehajtását fel nem függeszti, *az uj rendszer marad érvényben*, amely szerint a közszállitások és közmunkák ügyében a jogilag érdekelteknek nemcsak fellebbviteli panaszjoguk, hanem felebbezési joguk is lesz, vagyis a minisztérium az eddigi szokástól eltérően *érdemleges határozattal* változtathatja meg a polgármester döntését. A belügyminiszteri rendeletről és annak következményeiről

Petrovácz Gyula

országgyülési képviselő, a Keresztény Községi Párt elnökségének tagja, a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Nyilatkozatomat azzal kezdem, hogy a belügyminiszternek azt a leiratát, amely szerint olyképen értelmezi a Közszállitási Szabályzatot, hogy nem az épittető szabhatja meg, hogy a munkát kinek kivánja vállalatba adni, hanem a polgármesternek ebbe a személyes jogába bele kívánnak szólni, nemcsak felülvizsgálati, hanem felebbezési formában is: *az autonómia ujabb semmibevevésének vagyok kénytelen tekinteni.* A fővárosnak, az ország legnagyobb munkáltatójának, amely az összes közmunkák pénzügyi terheit viseli, amely saját érdekeinek hivatott birálója, amelynek rendelkezésére állanak a műszaki szervek, olyan bizottságok, amelyekben a törvényhatósági bizottságnak műszaki tagjai foglalnak helyet, amely annak elbirálására, hogy mi áll a közület érdekében, tökéletesen alkalmas; ezeknek a tényezőknek döntési jogát a minisztériumnak *magához ragadnia teljességgel lehetetlen!*

— A főváros *saját ügyében dönt*, amikor a közmunkákat és közszállitásokat vállalatba adja. Elég tennivalójuk van a miniszteriális uraknak, nem hivatásuk, nem feladatuk annak eldöntése, hogy az egyik vagy másik kisebb vagy nagyobb fővárosi közmunkát ez vagy az a pályázó kapja meg. Ez az eljárás *a minisztériumot leszállitja arról a nivóról*, amelyre őt a törvény álltija. Nem hivatása a felső kormányzati vezetőnek, hogy *aprólékos ügyekbe* igy beleavatkozzon. A minisztérium *saját értékét degradálja* azzal, hogy apró-cseprő ügyekkel foglalkozik. Ezzel szemben az lenne a hivatása, a saját nivóját emeli azzal, hogy *csak elvi jelentőségű*, az egész ország, vagy nagyobb közületeket érdeklő *kormányzati szempontokba szól bele* és azokkal foglalkozik, nem pedig csak apró-cseprő ügyekkel!

Annál inkább vagyok kénytelen megállapitani a minisztérium elvi szempontjainak jelentőségét, mert idehaza a városházán *sem vagyunk teljesen rendben* a közszállitások és közmunkák vállalatba adásával. Több alkalommal felszólaltam az illetékes szakbizottságokban, hangot adtam ezen kifogásomnak a sajtó, elsősorban az *Uj Budapest* hasábjain, hogy *a vállalatba adásoknál a szakbizottságok javaslatait következetesen mellőzik.*

— Tisztában vagyok a fővárosi törvénnyel, amely szerint a szakbizottságot *meg kell kérdezni* és a szakbizottságok *javaslattevő szervek*. Ezt elismerem. A szakbizottságok döntése nem határozat, hiszen azt a felelős polgármesternek kell végérvényesitenie. A törvény megmondja, hogy ötvenezer pengőn felüli összegnél meg *kell* kérdezni a szakbizottságot. *Miért kivánja* ezt a törvény? Azért, hogy az önkormányzat szerveinek legyen beleszólásuk, hogy a munkák vállalatbaadása *hogyan és milyen formában történjék*. Egymásután megtörténik, aminek kivételes esetben szabadna csak előfordulnia, hogy a szakbizottságok javaslatát — akár elfogadjuk az ügyosztály javaslatát, akár megváltoztatjuk azt — *az ügyosztályközi bizottság csaknem kivétel nélkül megváltoztatja és másokat biznak meg munkával, mint azokat, akikre a szakbizottság votumát leadta.*

— Meg tudom érteni azt, hogy amikor a vita során *kis szótöbbséggel* hoz a szakbizottság határozatot, akkor azt megváltoztatják. De most megtörtént, hogy a szakbizottság *egyhangú határozatát felboritotta az ügyosztályközi bizottság*. Felmerül a kérdés, egyáltalában mire való a szakbizottság? Például a magasépitési ügyosztály mellé rendelt szakbizottságban *hatan vagyunk* műszaki, ezekkel a problémákkal állandóan foglalkozó szakemberek, nem is az utolsó sorból. Mi ülünk és tárgyalunk, szakvéleményt adunk, időnket és szakértelmünket rendelkezésre bocsátjuk a város érdekében abban a tudatban, hogy ezzel *fővárosunk érdekeit igyekszünk előmozditani*. Megtörténik, hogy *a szakvéleményt teljesen anullálják*. Hatunk között felmerült a kérdés, vajjon *egyáltalában elmenjünk-e a legközelebbi ülésre*, ha ez a rendszer igy folytatódik. Nem vagyunk kaphatók arra, hogy *komoly emberekkel marionettet játszassanak*, hogy csak formalitásként tárgyaljunk a bizottságokban. *Ezt nem lehet komoly emberektől kivánni!*

— Ismerem a polgármester ur álláspontját atekintetben, hogy rendkivül *nehéz helyzetben van*, és minden önkormányzat-tisztelete ellenére az ő véleménye szerint a Közszállitási Szabályzatnak bizonyos paragrafusait és rendelkezéseit *végre kell hajtania, ha* bizonyos esetekben az ő döntése az önkormányzat véleményével nem egyezik. Azt is elismerem, hogy a polgármester *jó igyekezettel próbálja* az ellentétes véleményeket összhangba hozni. Ezzel a polgármesteri jóindulattal azonban a probléma *korántsem mondható elintézettnek*. Intézményesen kell megállapitani a lehetőségeket, amikor a polgármester nem respektálja a szakbizottság véleményét, illetőleg döntését. Meg kell állapitani, mégpedig a közszállitási és közmunka ügyekben az ügyosztályi előterjesztés alkalmával *a szakbizottságban*, mi az akadálya annak, hogy a szakbizottság által javaslatba hozott vállalkozó a *Közszállitási Szabályzat melyik paragrafusa szerint nem kaphatja meg a közmunkát?*

— A Közszállitási Szabályzatot többféleképen lehet magyarázni. Igy is történik: többféleképpen magyarázza az ügyosztály, az ügyosztályközi közszállitási bizottság, továbbá a tiszti ügyészség is. Előfordult nem egy esetben, hogy *ugyanazon szakbizottsági ülésen azon hiba alapján fosztották meg az ajánlattevőt attól a lehetőségtől, hogy a közmunkát megkapja*, mint amely paragrafus alapján *egy másik vállalkozónak* ugyanazon hiba dacára odaitéltek egy másik közmunkát. A leghatározottabban szükségesnek tartom — ez vonatkozik ugy a közszállitások és közmunkák ügyében érkezett legutóbbi belügyminiszteri leiratra, mint a központi városháza közmunka üzanszaira, hogy ezekben a nagyfontosságú problémákban *kialakuljon egységes joggyakorlat, amely a mai bizonytalan állapotoknak megszüntetésére fog vezetni.*

---

dr. tanácsnok, a Viziváros érdemes elöljárója rendezte szegényi javára ezt a valóban szépen sikerült ünnepséget. Az első sorban ültek; a fiatal József királyi herceg és felesége, Anna királyi hercegasszony, Karafiáth Jenőné, Szendy Károlyék, Lamotte Károlyék, Schuler Dezsőék. Az összes városházi szépasszonyok élükön Farkas Ákosnéval, Feigler Károlynéval és Horony-Pálfy Aurélnéval felvonultak a szépséges háziasszony, Thordai Lajosné mellé, erre a nemcsak céljaiban nagyszerű, de külsőségeiben is finom és előkelő hangversenyre, amely után természetesen a jótékonyság jegyében hajnalig tartó tánc következett.

— Utánozhatják a többi előljáró urak! Van-e egyéb ujság a tarsolyában, kedves dr. Vánosházy?

— Két nagyapa-jelöltről számolok be. Rövidesen nagyapa lesz Reminiczky Lajos dr. tanácsjegyző, akit baráti körben csak vaddisznónak becéznek. Reminiczky kislánya a mult év tavaszán ment férjhez egy orvoshoz és már közeledik a trónörökös. Ugyancsak nagyapa lesz rövidesen Hermann Sándor dr. tiszti ügyész, a tiszti ügyészség gyámi osztályának népszerű vezetője is. Hermann ügyész ur leánya évek óta asszony, egyébként Hernády Gizi néven ünnepelt színésznő, a Magyar Szinház tagja. Ugy pattant ki az eljövendő kisbaba hire, hogy a Magyar Szinház igazgatósága legközelebbi darabjában egy bakfisszerep elvállalására szollitotta fel a művésznőt, aki azonban kijelentette, hogy a bakfis-szerepet nem vállalhatja, mert rövidesen — anya lesz.

— Isten Önnel, kedves bizottsági tag ur.

— A viszontlátásra a jövő héten, kedves dr. Városházy!

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44

TOLNAI FERENC
Budapest székesfőváros gázművel igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fűtés, vizvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállata, lakások és épületek távfűtése, melegvizellátások
Budapest, IV., Irányi-utca 1. Tel.: 386-650

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiek, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Móczár Gábor
egészségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

Fontos szerep vár a takarékossági bizottságra a zárszámadás és a jövő esztendei költségvetés összeállitásánál

Az ezévi költségvetés jóváhagyását illetően még nem kezdődtek meg a közvetlen tárgyalások a belügyminisztérium és a főváros között

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Jelentette az *Uj Budapest*, hogy a főváros a belügyminiszteri leirat kivánságai szerint kiigazitott költségvetését felterjesztette a belügyminisztériumba. Mint az *Uj Budapest* munkatársa *illetékes helyen* értesül, a *belügyminisztérium* szakreferensei már megkezdték az átrevidiált költségvetés tanulmányozását. Ezekben a munkálatokban természetszerűen résztvesznek a *pénzügyminisztérium* illetékes faktorai is.

Mindezideig nem került sor arra, hogy évtizedes szokás szerint a kormány-tényezők szóbeli felvilágositásokat kérjenek a költségvetést illetően a főváros vezetőségétől. A pénzügyi ügyosztály természetszerűen készen áll arra, hogy a szükséges felvilágositásokkal a belügyi, illetve pénzügyi kormányzatnak bármely pillanatban rendelkezésére álljon.

A folyó esztendei költségelőirányzat módositásával kapcsolatosan megindultak a *folyó évi költségvetés* előkészitési munkálatai is. Ezek a munkálatok a folyó esztendőben azért kezdődtek el korábban, mint más években, mert ugy az önkormányzat, mint a polgármester *a takarékossági bizottság szerepét továbbra is fenntartani kivánja.* Sőt nemcsak fenntartani, hanem kibőviteni is — abban a vonatkozásban, hogy a takarékossági bizottságban helyet foglaló pártvezérek már a zárszámadás és a költségvetés összeállitása során segitségére legyenek a polgármesternek abban, hogy az önkormányzat szempontjai, egyben az önkormányzat felelőssége is, már a költségvetés összeállitása kapcsán megfelelően kidomborittassanak.

Minden valószinűség szerint *már a jövő hét folyamán* sor kerül a takarékossági bizottság egybehivására. A takarékossági bizottság legközelebbi ülésének napirendje nem lesz, inkább fesztelen eszmecseréről lesz szó, amelynek során el fognak hangzani bizonyos kivánalmak és állásfoglalások az önkormányzati pártok vezetőitől. A takarékossági bizottságban helyetfoglaló pártvezérek megállapitásai a polgármester helyzetét a költségelőirányzat összeállitását illetően *jelentékenyen megkönnyitik*, egyben arra is biztositékot nyujtanak, hogy az önkormányzat által előzetesen approbált költségelőirányzat az őszi pénzügyi bizottságok tárgyalása során *zökkenő-mentes elfogadásra* talál.

Zászlóval, szőnyeggel, virággal várja a főváros az Eucharisztikus Kongresszust

✿

A nagy felvonulási utvonal diszitését a főváros vállalta magára — A háztulajdonosok a kötelező mértéken felül is diszitik házaikat a százezer főnyi vendégsereg tiszteletére

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Az Eucharisztikus Világkongresszus előkészitő főbizottsága mindent elkövet abban az irányban, hogy a nagy idegenjárás idején Budapest külső megjelenésében is ünnepi módon fogadja vendégeit. A városdiszitési feladat tökéletes megoldását az előkészitő főbizottság csak a fő útvonalakon fekvő házak tulajdonosainak és lakóinak önzetlen közreműködésével látja megoldhatónak.

A kongresszus ünnepségeinek színhelye a Hősök-tere, a Kossuth Lajos-tér és a hajó-körmenet keretében a Duna lesz. Az ünnepségek színhelyének diszitéséről az előkészitő főbizottság gondoskodik, a felvonulási útvonal zászlódiszszel való ellátását pedig a főváros vállalta magára. Az utca-diszitéshez azonban hozzátartozik az útvonalakat szegélyező házak diszitését is, amit az előkészitő főbizottság a házak tulajdonosaitól és lakóitól kér.

A szabályrendelettel megállapitott kötelező zászlókitüzés hoz ugyan már bizonyos ünnepi szint és hangulatot a városképbe, a házakon elhelyezett egyetlen szál nemzeti lobogó azonban az előkészitő főbizottság véleménye szerint nem fejezné ki méltóképen azt az örömet, amellyel a székesfőváros a kongresszus egészen egyedülálló és kivételes alkalmára a világ minden részéből összesereglett vendégeit fogadja. Ezért a főbizottság arra kéri a főbb és a kongresszus ünnepségei által érintett útvonalakon fekvő házak tulajdonosait és lakóit, hogy házaik feldiszitéséről ez alkalommal a kötelező mértéken felül gondoskodjanak. A szóbajöhető útvonalak: a pesti és budai Körút, a Vilmos császár-út, Károly-körút, Vámház-körút, az Andrássy-út, a Tisza István-utca, a Clark Ádám-tér és a Hunyadi János-út, a Kossuth Lajos-tér, az Alkotmány-utca, a Hősök tere, a Kossuth Lajos-utca; a Rákóczi-út, a Baross-tér, a pesti és budai Dunapart.

A házak diszitésére elsősorban a lobogódiszités jöhet szóba. Ennek a bőséges alkalmazását kéri a főbizottság, és pedig nemcsak nemzetiszinü, hanem — a kongresszus nemzetközi voltára való tekintettel — a kongresszus, vagy bármilyen résztvevő nemzet szineit szemléltető zászló formájában is. A nagy eucharisztikus körmenet útvonalának (Hősök tere — Andrássy-út — Vilmos császár-út — Alkotmány-utca — Kossuth-tér) diszitésére az előkészitő főbizottság egységes tervet dolgozott ki. Ennek a megvalósitása érdekében az előkészitő főbizottság által az egységes terv kivitelével megbizott Cserkészbolt Szövetkezet képviselői fel fogják keresni az útvonalon fekvő házak tulajdonosait. Az egységes terv az útvonal diszitésén kivül a házdiszitésre is kiterjed, erre vonatkozó részének az elfogadása természetesen minden háztulajdonosnak szabad elhatározásától függ. A házdiszitésnek a diszitési egységbe való bevonásával csak az volt az előkészitő főbizottság célja, hogy az alkalomnak és a célnak legmegfelelőbb és aránylag a legkevesebb költségbe kerülő diszitésre adjon irányitást és útbaigazitást a háztulajdonosoknak — abban a reményben, hogy segitségét a háztulajdonosok közül sokan igénybe is veszik. Az előkészitő főbizottság egyébként zászlódiszitési ügyben, levélbeli megkeresésre bármilyen házat illetőleg, bárkinek szivesen áll útbaigazitással és tanáccsal rendelkezésére.

Közvetve a háztulajdonosokhoz, de elsősorban és közvetlenül a lakókhoz irányul az előkészitő főbizottságnak a házak más irányú feldiszitése ügyében intézett az a kérése, hogy az ablakokat este, illetve a sötétség beálltával a felvonulások alkalmával égő gyertyákkal diszitsék. Különösen az esti hajókörmenet alkalmával nyujtana felejthetetlen látványt, ha a Dunapart minden ablakában gyertyafény lobogna.

A nagyváros körengetegében a legszebb, szeme, lelket gyönyörködtető diszt a virág. Ezt a diszitési lehetőséget is ki akarja használni az előkészitő főbizottság és ennek minél szélesebb körben való megvalósitásával az Országos Magyar Kertészeti Egyesület kebelében működő „Virágos Budapest — Virágos Magyarország" (VIBUMA) mozgalmat bizta meg. A VIBUMA részletes tervet dolgoztot ki arra, hogy a kongresszus idejére a főbb útvonalak ablakait, erkélyeit olcsó pénzen szép virágdisszel lehessen ellátni. Ez a diszitési módozat is elsősorban a házak lakóinak a dolga, a háztulajdonosokhoz csak azzal a kéréssel fordul az előkészitő főbizottság, hogy a VIBUMA kiküldött embereit, akik a házakat majd végigjártják, megértéssel fogadják és munkájukat jóindulatúlag támogassák.

A felsoroltakon kivül más diszitési lehetőségek (szőnyeg, felirások stb.) is vannak, amelyeket a helyi adottságok szerint lehet alkalmazni. Az előkészitő főbizottság minden diszitésért, amely izléses módon hozzájárul a város ünnepi képének emeléséhez, már előre köszönetet mond Budapest háztulajdonosainak és lakosságának.

A Beszkárt — közintézmény!

#

Nagy közlekedési vita a Budai Polgári Kaszinóban

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Buda keresztény társadalma természetszerűen élénk érdeklődéssel viseltetik a közlekedési problémák iránt. A közóhajnak tett eleget Bocsáry-Spur Kálmán dr. törvényhatósági bizottsági tag, a Budai Polgári Kaszinó elnöke, amikor meghivta Patz Sándor igazgatót, a Beszkárt forgalmi osztályának vezetőjét és Wohlmuth Ödönt, az autóbuszüzem forgalmi igazgatóját, hogy az I. és XII. közigazgatási kerületek közlekedési problémáiról tartsanak előadást.

Patz Sándor ismertette előadása során a Beszkárt fő közlekedés-politikai problémáit, majd a kaszinóban az előadáson résztvevő egyesületi kiküldöttek közül Szabó Árpád dr., Kapéter Géza, Vidéky Emil, Korányi Ferenc és mások közölték a közönség kivánságait. Kérték az 51-es villamosreláció visszaállitását, a 71-es és 44-es relációk süritését, a 49-es villamosnak Kelenföldtől Kelenföldig körforgalomjellegü járatását. Az autóbusz-relációkat illetően kérték a felszólalók, hogy a 8-as autóbuszon az Erzsébet-híd és a Hegyalja-út között 16 filléres szakaszjeggyel lehessen utazni, kérték továbbá a 30-as járatnak a Széna-térig való meghosszabbitása esetén nem a villamossal amúgyis ellátott Alkotás-utcán, hanem a Böszörményi-úton való vezetését.

Az elnöki zárszó során Bocsáry-Spur Kálmán dr. foglalta össze a kivánságokat. Rámutatott arra, hogy a Beszkárt nem nyerészkedésre alakult magánvállalat, hanem közintézmény, amelynek közszolgáltatásokat kell teljesitenie. Épen ezért a Beszkárt közlekedési politikáját nem lehet kizárólag pénzügyi alapra fektetni, hanem mindenkor tekintetbe kell venni a közérdekü szempontokat is!

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbr. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

HIREK

Petrovácz Gyula képviselői beszámolója

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Petrovácz Gyula országgyűlési képviselő vasárnap, február 20-án, délelőtt fél tizenegy órakor a zuglói Kulturház földszinti nagytermében (Angol utca 26.) beszámoló beszédet tart. Beszélni fognak: *Csilléry* András, *Homonnay* Tivadar, *Müller* Antal, *Toperczer* Ákosné országgyülési képviselők. A párt elnöksége minden keresztény választót szeretettel hiv és pontos megjelenést kér.

Bednárznál és Felkaynál tiszteleg-tek az osztrák pedagógusok

#

Több száz an jönnek az Eucharisztikus Világkongresszusra

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

A magyar pedagógusok állandó kulturkapcsolatokat tartanak fenn a külföldi országok pedagógusaival, igy elsősorban az osztrák tanitókkal és tanárokkal. Most többszáz osztrák pedagógusnak az Eucharisztikus Kongresszusra való eljöveteléről tárgyaltak.

Az osztrák pedagógusok egyhetes budapesti tartózkodásának részletes programmjának előkészitése céljából Budapesten tartózkodott néhány napig Trubrig Valentin alsóausztriai tanügyi tanácsos, az ottani tanitóegyesület elnöke és Wittmann Miklós ipariskolai igazgató, a bécsi tanitóegyesület elnöke, tisztelgő látogatást tettek Bednárz Róbert prelátusnál, a Keresztény Tanügyi bizottság elnökénél, Felkay Ferenc tanügyi tanácsnoknál, Huszár Károly v. miniszterelnöknél és vitéz Farkas Ferenc ezredesnél, a budapesti vendégfogadó hivatal vezetőjénél.

Az osztrák tanügyi élet reprezentánsai bucsuzás alkalmával felkeresték Urbányi C. József felügyelő igazgatót, hogy illetékes helyeken legyen tolmácsa az osztrák pedagógusok azon óhajának, hogy a két szomszéd állam kulturkapcsolatait minél intenzivebben akarják kibővíteni. Ezt célozták az eddigi kölcsönös tanulmányutak és azt akarják bizonyitani a májusi Eucharisztikus Kongresszusra való jövetelükkel és az augusztusban Budapesten tartandó pedagógiai kongresszuson való népes részvételükkel.

—o—

ELNÖKVÁLASZTÁS A FERENCVÁROSI KERESZTÉNY POLGÁRI KÖRBEN. Budapest legrégibb Kaszinója: a Buday Dezső féle Kaszinó egyhangú lelkesedéssel újból elnökévé választotta Kövesligethy (Büben) Miklós dr. székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tagot. Az elnök megnyitó beszédében hangoztatta, hogy a keresztény-nemzeti világnézet tántoríthatatlan hirdetője kíván továbbra is maradni. Megválasztása az egész Ferencváros keresztény társadalmában osztatlan megelégedést keltett.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Március ötödike: a tanügyi pályázatok határideje

Összesen százegyvenegy állás betöltésére kerül még az idei tanév vége előtt sor

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A közoktatásügyi ügyosztály *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok irányitása mellett összeállitotta a betöltésre kerülő tanügyi állások pályázati hirdetményét. Eszerint a pályázati kérvények beadásának határideje március ötödike.

Betöltésre kerül *három* elemi iskolai igazgatói, *három* polgári iskolai igazgatói, *egy* fiúiparostanonc iskolai igazgatói, *egy* leányiparostanonc iskolai igazgatói, *egy* nőipariskola igazgatói és *egy* gimnáziumi igazgatói állás.

Ezenkívül betöltenek *négy* óvónői, *egy* elemi iskolai tanitói, *tizennégy* elemi iskolai tanitónői, *husz* továbbképző iskolai tanitói, *egy* énektanitói, *tizenhét* polgári fiúiskolai tanári, *tizenegy* leánypolgári iskolai tanári, *egy* gyógytorna tanári, *egy* testnevelési tanári, *egy* nőipariskolai tanitónői, *két* fiúipariskolai tanári, *két* leányipariskolai tanári, *két* iparrajziskolai, *négy* kereskedelmi iskolai tanári, *egy* fiúgimnáziumi rajztanári és *öt* leánygimnáziumi tanári állást. Betöltésre kerül ezenfelül *három* fiú felsőkereskedelmi tanári és *két* leányfelsőkereskedelmi iskolai tanári állás.

Arról természetszerűen semmi körülmények között nem lehet szó, hogy ezekre az állásokra uj embereket vegyen fel a főváros. Kizárólag már jelenleg is a főváros alkalmazásában levő helyettes vagy ideiglenes minőségben szolgáló tanerők kinevezésére kerülhet sor.

A szóbanforgó állások egyrészét a főpolgármester, egyrészét a polgármester tölti be. *Illetékes helyen* remélik, hogy az állások betöltésére még a tanév vége előtt sor kerülhet.

Lehetséges-e Budapesten téli idegenforgalom?

Hallósy István értékes előadása a Magyar Szállodaigazgatók Körében

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

Hallóssy István kormányfőtanácsos, a Budapesti Nemzetközi Vásár ügyvezető igazgatója, a Magyar Szállodaigazgatók Körének meghivására a Hungária nagyszálló különtermében „Lehetséges-e Budapesten téli idegenforgalmi szezon" cimen előadást tartott mindazokról a kérdésekről, amelyek a magyar idegenforgalmi iparoknak ezen ma legfontosabb problémájának megoldását szolgálják.

A téli szezon megteremtéséhez szükséges kellékek felsorakoztatása után rátért arra a kérdésre, hogy mik volnának, azok a különleges lehetőségek, amelyek Budapestet teszik alkalmassá téli szezon kialakitására. Érdekesen osztályozta azután az előadó a télen utazni szokott idegeneket az utazás célja szerint tagozódó kategóriákra, amiből tiszta kép alakult ki arról, milyen természetű propagandát kell Budapestnek kifejtenie, hogy annak a közönségnek kösse le érdeklődését nagy tömegben, akiknek érkezésével lehet számolni és akiknek Budapest és Magyarország a télen azt tudja nyujtani, ami őket tényleg leköti, megelégedéssel tölti el.

Rátért azután az előadó arra a kérdésre: mily előkészületeket, szervező munkát, esetleg beruházást kell vállalnunk ahhoz, hogy akciónk sikerre vezessen. Logikus összefüggésben, lehetőségek és a szükségességek pontos ismeretéből vezetett analizise következett most a teendőknek. A rendkivül reális tervezet senkitől sem kiván áldozatot, hanem csak olyan könnyebbségeket, melyek a maguk vonzó erejénél fogva forgalomemelésre és ennek folytán jövedelemnövekedésre vezetnek.

Ily értelemben vett árengedményeket a téli idegenek részére minimális költség mellett maximális ellenértéket kért, az idegenforgalmi iparoktól. A téli szezon előmozditására az utiköltségek csökkentése is nagy kihatással lehetne. Viszonosságon alapuló egyezmények kötését javasolja az előadó a magyar és beutazó forgalom szempontjából fontos szomszédos országok vasuttársaságok között, amelyek lehetővé tennék, hogy téli látogatóink a tartózkodás tartama szerint 35—50%-os utazási kedvezményben részesüljenek. Ugyancsak a téli szezon kialakitása érdekében nélkülözhetetlennek tartja Hallóssy, hogy télen ne legyen vizum, de ha ez nem menne, ugy egy pengőnél ne kerüljön többe a magyar vizum. A szállodáknak könnyitse meg a kormány a rendesnél olcsóbb távoli áruk számitását a téli forgalom idejére szóló kedvezményes adókulccsal.

A Magyar Nemzet Bank is segithet, ha a befagyott pengőkből könnyebben és többet szabadit fel a téli tartózkodás céljaira. Télen Budapest legfőbb attrakciója a szinházak és az éjjeli élet. Ezekből a szórakozó iparoktól olcsóbb ár helyett magasabb nivót, monumentális teljesitményeket és nemzetközi értheto ségeket kér az előadó. Minden „szezon"-nak kell, hogy legyen jellegzetessége. A budapesti téli szezont a felfokozott és olcsóbbá tett rendes lehetőségeken felül épp ezért ki kell egészíteni oly rendezéssel, amelyek Budapest vagy Magyarország különleges téli attrakcióiként szerepelhetnek ezután a világ utazóközönségének tudatában.

Az ötletek, a gondolatok hosszú sorát veti fel itt az előadó. Betlehemes magyar karácsony, pesti karnevál, látványos történelmi magyar diszruhás bálokat, gourmond-ünnepeket disznóöléssel, disznótorral, látványos téli vadászatokat és halászatokat, agárversenyeket, fedett, fütött csarnokokban rendezendő sporteseményeket javasol, amelyek mellett nagy szerep juthatna a legnagyobb magyar művészek és nemzetközi világsztárok fellépésével rendezett művészi eseményeknek, csak ugy, mint ahogy továbbfejleszthetőknek tartja a téli budapesti rheuma-kurák propagandáját.

Az igazi speciálista szólalt meg ez után Hallóssyból, amikor rátért arra a kérdésre, miként s mely eszközökkel lehetne a budapesti téli szezonnak a nélkülözhetetlen különleges propagandát is biztositani. Az előadást feszült figyelemmel kisérő, a közélet legkülönbözőbb köreihez tartozó előkelő hallgatóság az előadás befejezésekor ovációban részesitette az előadót.

Mint illetékes helyen közölték az Uj Budapest munkatársával a főváros mértékadó idegenforgalmi tényezői élénk figyelemmel vettek tudomást, Hallóssy István előadásáról. Rövidesen sor kerül arra, hogy a Nemzetközi Vásár kitünő ügyvezető igazgatójának bekapcsolásával konkrét tárgyalások kezdődjenek a városházán az általa felvetett elgondolások megvalósitása ügyében. A Nemzetközi Vásár vezetősége, amelynek élén tudvalevően a polgármester áll, mint elnök, büszke lehet arra hogy ügyvezető igazgatója ennyire termékeny talajra találó értékes és érdekes gondolatokat vetett fel.

Végre megszünt a tisztviselők méltatlan kategorizálása a Segitőalapnál

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az a takarékossági szellem, amely a főváros közigazgatásában fokozott erővel kénytelen megnyilvánulni a belügyminiszter ismeretes dficit-csökkntő rendelete következtében, súlyosan érinti a Segitőalapot is.

Már a múlt év őszén szóba került, hogy az alkalmazottak bizonyos kategóriáit csak a kórházi közös termekben lehessen ápolni. A Segitőalap intézőbizottsága elhatározta, hogy a háromszáz pengőn aluli fizetésű alkalmazottak kórházi ápolás esetén csak közös termekbe vehetők fel. A Segitőalapnak ez az intézkedése élénk felzúdulást keltett a tisztviselő-társadalomban, amely *méltatlan kategórizálást* látott az alapnak ezen intézkedésében.

A legutóbbi intéző-bizottsági ülés ezt a valóban minden kritikát kihivó intézkedést megváltoztatta. Az uj rend szerint minden segitőalapi tag igénybeveheti a külön-szobát, természetesen abban a formában, hogy a közös kórterem és a külön-szoba díjai közötti különbözetet megfizeti. A főorvosi felügyeleti díjat azonban, amely napi két pengő, külön-szoba igénybevétele esetén minden alkalmazottnak sajátmagának kell fizetnie.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedőlemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13.
(Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

GÖTZ ALADÁR
parkett-asztalos mester
és padlózási vállalkozó.
Hadirokkant kisiparos. ◆ Költségvetés díjtalan.
Budapest, I., Bors-utca 24. sz.
Telefon: 1—507—34.

Cristofoli Vince
Kőpadló és fayence
faburkoló vállalat.
[redacted]
Kizárólag: XIV. Gizella-ut 31
Telefon: 2-969-07.

Uj kiirások

1938. évben végzendő burkolási, vágányépítési és pályafenntartási munkákra a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. saját vonalai, valamint az üzemkezelésben levő Földalatti, Szentlőrinci, Bur, Fogaskerekű, a Budapesti Helyiérdekű vonalai részére. Határidő: 1938. évi február hó 24-én délelőtt fél 10 óra.

Vízvezeték és csatornázási munkálatokra a XI. ker., Kőérbereki-dülő 33. hrsz alatt levő Kamaraerdei szeretetotthon új pavillonjának építéséhez. Határidő: 1938. évi február hó 25-én délelőtt 9—10 óra.

Beton útrendezési munkákra a X. ker., Külső Jászberényi-út (a meglévő betonburkolattól a határig) részére. Határidő: 1938. évi február hó 25-én délelőtt 9—10 óra.

Famentes nyomópapír, famentes író- és szívóképes szokszorosítópapír és barna csomagolópapír szállítására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1938. évi február hó 28-án délelőtt 10 óra.

Uj szennyvízderítő berendezés létesítésére a Balatonkenesei Fővárosi Üdülőhely részére. Határidő: 1938. évi február hó 28-án déli 12 óra.

4500 kg fényes szürke tűzhely zománclakk szállítására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1938. évi március hó 1-én délelőtt 10 óra.

Kőanyagok szállítására a székesfőváros útépítő és útkarbantartó munkáihoz. Határidő: 1938. évi március hó 1-én délelőtt 9—10 óra.

3500 kg sötétszürke, hőálló, matt tűzhelyfesték szállítására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1938. évi március hó 6-án délelőtt 10 óra.

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek az 1938. évi csatornafenntartási és épitési munkálatokhoz szükséges

kőagyag fenék- és oldalburkoló lapok szállitására.

A megfelelően elkészitett ajánlatokat sértetlen boritékban elhelyezve pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi Városháza) IV. ker. Városház u. 11. sz. II. em. 284. ajtószám alatt

1938. évi február hó 25. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfővárospolgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a X. ker., Külső Jászberényi út (a meglévő beton burkolattól a határig)

beton útrendezési

munkálataira.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza) IV. ker., Városház-utca 9. szám, II. emelet 284. ajtószám alatt

1038. évi február hó 25. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek az 1938. évi csatornafenntartási és épitési munkálatokhoz szükséges

betonáruk

szállitására.

A megfelelően elkészitett ajánlatokat sértetlen boritékban elhelyezve pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi Városháza) IV. ker. Városház u. 11. sz. II. em. 284. ajtószám alatt

1938. évi február hó 25. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

VÁLLALKOZÁS

Erélyes harcot kezd a székesfőváros az olajkartell ellen

Szendy polgármester: Ha más megoldás nincs, a főváros házi kezelésben fogja végezni a makadámutak olajjal való portalanitását

— Az Uj Budapest tudositójától. —

A közigazgatási bizottság hétfői ülésén Lázár Ferenc dr. szóvátette a porolajozások ügyét. Tekintettel arra, hogy az olajkartel minden esztendőben tulmagas árat szab a fővárosi makadámutak olajjal való portalanitására, azt ajánlotta Lázár Ferenc a főváros vezetőségének, hogy a főváros saját maga szerezze be a szükséges olajat és portalanitsa az utakat saját üzemében. Ezt annál inkább szükségesnek tartja Lázár Ferenc dr., mert helyenként egészen silány módon történik az olajjal való portalanitás.

A felszólalásra adott válaszában Szendy Károly polgármester kijelentette, hogy a köztisztasági hivatal nem végezheti el az olajozást. A polgármester szerint az olajozás igen nagy apparátust kiván és évek hosszú tapasztalata azt mutatja, hogy sokkal célravezetőbb az olajozás, ha a munkálatokat kiadja a főváros és egy szakértő apparátus megfelelő módon ellenőrzi. Ha nagyon drága árakat szab az olajkartel, akkor a főváros kénytelen lesz saját maga berendezkedni az olajozásra. Ez alkalommal erre nem tesz javaslatot a polgármester, aki arra helyez sulyt, hogy a vizes makadám utakat rendes utakká alakitsák át. Ha a fővárosnak ez a törekvése valóra válik akkor az olajozás felesleges lesz.

Mint az Uj Budapest munkatársa illetékes helyen értesül, a kerületi elöljáróságok, mérnöki hivatalai most végzik az olajozás szempontjából számbajövő makadámutak összeirását. Amint ez az összerás elkészül, már a legközelebbi napokban sor kerül a versenytárgyalás kiirására. A fővárosnak az az értesülése, hogy az olajkartelben résztvevő vállalatok ebben az évben a tavalyinál is magasabb árakat fognak kérni. A karteltörekvésekkel a legerélyesebben szembeszáll a főváros, ebben az irányban már is megfelelő felterjesztések mentek az iparügyi miniszteriumhoz.

Ujabb nagyobb közmunkák az ut- és csatornaépitési ügyosztályban

Napok alatt megtörténik a kerületi kőzet és aszfalt-karbantartási munkák vállalatba-adása

— Az Uj Budapest tudositójától. —

Az ut- és csatornaépitési ügyosztály ügykörében folyamatban van a kerületi kövezeti és aszfalt-karbantartási munkálatok vállalatbaadása. Az ügyosztály javaslatát egyhangulag tette magáévá a szakosztályi bizottság, nemkülönben az ügyosztályi közszállitási bizottság is. Most folynak az illetékes tényezők között a tárgyalások arról, hogy — tekintettel az Eucharisztikus Világkongresszusra, amikorra is igen fontos javitási munkálatoknak kell még bevégezve lenniök — a kerületi kövezet és aszfalt karbantartási döntések mennél előbb jogerősek legyenek.

Mint az Uj Budapest munkatársa illetékes helyen értesül, az út- és csatornaépitési ügyosztály a folyó évi költségvetés keretén belül több nagyobb közmunkát készit elő. A VI. kerületi Hajdú-utcának a Forgách-utca és Szilas-utca között levő szakaszát rendezik. Kátrányos felületü kezeléssel ellátott makadam épitéséről van szó. Ugy ennek az utcának, mint a Forgách-utcának a Röppentyü-utca és Hajdú-utca között levő szakasza, a Szilas-utcának a Röppentyü-utca és Hajdú-utca között levő szakasza rendezésére azért van szükség, mert ez a négy utca határolja a májusra már be is költözhető kislakásos bérház-telepeket.

A közeljövőben kerül versenytárgyalási kiirásra a Bimbó-út, Alsótörökvész út és Alvinczi-út közötti szakaszán a csatorna megépítése. Az ügyosztály ötszáz méter hosszú portlandcement-beton főcsatornát tervez. A munka várható összes költsége a szükséges viznyelőkkel együtt 23.000 pengő.

Versenytárgyalási hirdetmény

A székesfőváros útépítő és útkarbantartási munkáihoz az 1938. évben szükséges felsorolt

kőanyagok

szállítására nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza) IV. ker., Városház-utca 9. szám, II. emelet 284. ajtószám alatt

1938. év március hó 1. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek az 1938. évi csatornaépitési munkálatokhoz szükséges

mész-szegény pillértéglák

szállitására.

A közszállitás költségei szabályszerüen biztositva vannak.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékan elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza) IV. ker., Városház-utca 11. sz. II. em. 284. ajtószám alatt

1938. évi február hó 25. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek az V. ker., Angyalföldi szivattyútelep

összekötő csatornájának épitési

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál, IV. ker., Központi városháza II. em. 284. ajtószám alatt

1938. év március hó 8. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helységben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek az V. ker., Angyalföldi szivattyútelep felépítményének

föld-, vasbeton-, kőműves-, kő-, műkő- és elhelyező

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (polgármesteri II. ügyosztály) IV. ker., Központi városháza, II. em. 284. ajtószám alatt

1938. évi március hó 8. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR

Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.

Felelős: Kellner László dr.

„ESELGE“ szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda **VI., Agyag-u. 75.** Telep
Telefon: 2-928-32

XVI. évfolyam 8. szám Budapest, 1938. február 26.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Bpest, VIII. Reviczky-u. 1.

A mohó kéz

A székesfővárosi üzemek felé ismét kinyúlt a mohó kéz: a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara keze. Éber Antal, az öreg harcos, új melódiára tért át, miután a régi repertoárt megúnta mindenki. A Kamara tizenegy nagy európai városhoz fordult információért, vannak-e a városokban a lakósság élelmiszer-ellátását szolgáló üzemek. Az összes városok egyértelműleg azt a választ adták, hogy ilyen vagy hasonló üzemek nincsenek. Azt kívánta Éber Antal a Kamara legutóbbi közgyülésén, hogy a fővárosi és állami boltokat juttassák magánkézre.

Nem untatnók kedves olvasóinkat ok nélkül ezzel az okfejtéssel, amelyet számtalanszor előadott Éber Antal a főváros törvényhatósági bizottságának közgyülési termében, és amióta ott nem szólalhat fel, a Kamara elnöki székéből. Az ismerős lemezt a legkisebb óbudai boltos is csak úgy tudja, amint a Ferencváros mélyén a grájzleros kéményseprő helyett az élelmiszerüzemmel ijesztegeti serdülő csemetéit. Eddig azonban ennyire nyiltan nem foglalt állást az üzemek magánkézre való juttatása mellett Éber Antal, mint a Kamara csütörtöki közgyülésén.

Miről van szó tulajdonképen? A nagy hentesárugyáraknak, amelyekről kimutatta az Uj Budapest, hogy jelentékeny mértékben nagyobb a forgalmuk és az üzleti tőkéjük, mint a Községi Élelmiszerüzemnek, a látszat szerint szük lett Macedónia. A szappankartel sem tud annyira korlátok nélkül drágítani, mint azelőtt tehette és csupán a koporsó-egykéz az, amely a Fővárosi Faárugyár rt. kiirtása után változatlanul monopolisztikus hatalmat élvez a szállítások terén. Ám Éber Antalnak mindez kevés; ő teljes és tökéletes szabadkereskedelmet akar a közellátás minden vonalán, tekintet nélkül a fogyasztók érdekeire, csak a dogmák és a képesítéstől irtózó budapesti kereskedő-társadalom újabb keresési lehetőségeit tartva szem előtt.

Éber Antal többé vagy kevésbé fulmináns beszédei nem fognak változtatni a helyzeten, mert a törvényhatósági bizottság többségi pártjai változatlanul az üzemek fennmaradása mellett kötik le magukat. Ezen a sokat hánytorgatott problémán túlmenően azonban felmerül a kérdés: barátságos cselekedetnek minősül-e a Kereskedelmi és Iparkamara égisze alatt működő Nemzetközi Vásár szempontjából, hogy a Kamara üzmellenes politikájával azt a polgármestert támadja, aki ennek a vásárnak elnöke? Előfordulhat, Éber őméltósága, hogy a főváros a folytonos hadüzenetekre szintén harccal válaszol!

Szendy polgármester Serédi Jusztinián hercegprimás főpásztori szózatáról

A főváros tisztviselő-társadalma azon iparkodik köz- és magánéletében, hogy cselekedetei az isteni és emberi törvényekkel egyezőek legyenek

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A főváros keresztény társadalmában élénk figyelmet váltott ki az a diszgyűlés, amelyet szerdán délután tartottak a főváros törvényhatósági bizottságának katolikus tagjai a közgyülési teremben *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester meghivására az Eucharisztikus Világkongresszusra való előkészületek megbeszélése céljából. A diszgyűlésen *Karafiáth* főpolgármester hangoztatta, hogy a főváros önkormányzatnak nemcsak a város lakósága, hanem az egész ország katolikus társadalma előtt példát kell mutatnia arra, hogy az Eucharisztikus Világkongresszusra *miképen kell felkészülni.* Ezután *Serédi* Jusztinián dr. biboros-hercegprimás tartott főpásztori szózatot. A biboros-hercegprimás főpásztori köszönetet mondott mindenkinek azért, hogy a főváros egész vezetősége, törvényhatósági bizottsága és tisztviselőkara iparkodik bekapcsolódni a nagygyülésbe, jó példát mutat a polgárságnak és ezzel a bekapcsolódással lehozzák a fővárosra és az országra a jó Isten áldását. Arra kérte a biboros-hercegprimás a főváros tisztviselő-karának minden egyes tagját, hogy magán és családi életükben sohasem határozzák el magukat olyasmire, ami ellenkezik az Istennel, és nyilvános életükben, itt a törvényhozás helyén, azután a közigazgatásban soha olyan határozatot ne hozzanak, ami ellenkezik az Istentől rendelt iratlan természet-törvénnyel vagy az Istentől kinyilatkoztatott pozitiv törvényekkel!

A biboros-hercegprimás főpásztori szózatáról, annak jelentőségéről és következményeiről, nemkülönben a főváros bekapcsolódásáról az előkészületi munkálatokba

Szendy Károly

polgármester a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az elmult esztendő májusában a Szent István év ünnepélyes megnyitása kapcsán az *Uj Budapest* hasábjain, de egyebütt is, ünepélyesen kijelentettem a székesfőváros és a magam nevében, hogy a legnagyobb odaadással fogjuk támogatni, de támogattuk eddig is az egyházi tényezőket és a rendező főbizottságot abban a feladatukban, amely Budapestet fel óhajtja készíteni a hatalmas ünnepségre. Azon kivánságomat fejeztem ki ezzel kapcsolatban, hogy a Szent István évben megtartott Eucharisztikus Világkongresszus ne legyen néhány napig tartó külső ragyogás, hanem maradandó belső fény az emberiség lelkében olymódon, hogy a Szent István által nemzeti eszménynek kiválasztott Krisztusi Zászlót olyan magasra emeljük, hogy az egész világ a magyarság győzhetetlen diadaljelének lássa!

— Mélységes tisztelettel a főpásztori szék iránt fejezem ki őszinte örömömet és köszönetemet a biboros-hercegprimás ur szózatáért! Meggyőződésem, hogy a nagyszerű szavakkal elvetett mag termékeny talajra talál a főváros tisztviselő-karának, de minden rendű és rangú lakóssának szivében is. A főváros tisztviselő-kara, sőt minden alkalmazottja, akiket mindenkoron a keresztény és nemzeti eszme fárosz-lángja hevitett, a főpásztori szózat után ujult erővel és nemszűnő lelkesedéssel iparkodnak, hogy — a biboros-hercegprimás ur szavait idézve — ugy működjünk közre, hogy cselekedeteink az isteni és az emberi törvényekkel egyezőek legyenek!

— A biboros-hercegprimás úr azt is mondotta főpásztori szózatában, hogy mint amikor a községekben bérmálásra készülnek és szép ruhába öltöztetik a bérmálkozókat, rendbehozzák a templomot és házaikat, ugyanaz történik most Budapesten is: tisztába öltöztetjük a házakat, templomokat, rendezzük az utcákat és épitjük az utakat. Teljesen osztom a biboros-hercegprimás úr azon nézetét, hogy ezeknek a befektetéseknek gyümölcseit a következő esztendőkben, sőt remélhetőleg a következő évtizedekben is érezni fogjuk!

— A főváros polgársága a törvényhatósági bizottság közgyülésének határozata alapján a lehetőség határai közepette *mindent elkövetett* atekintetben, hogy a folyó esztendei költségvetés keretei között az ország fő- és székvárosa minden áldozatot meghozzon, ami a világkongresszus sikerének anyagi és erkölcsi sikerének előmozditása céljából szükséges. Komoly és előrelátó munkával már a mult év nyarán megkezdtük a kegyuri templomok rendbehozatalát, folyamatban van és idejére el fog készülni a Hősökterének átrendezése a főünnepség céljaira, uj utak egész seregét épitettük, javitjuk a meglevőket, megfelelő támogatást biztositottunk az idezarándokoló külföldi tizezrek és százezrek megfelelő elszállásolására, ellátására, testi és lelki épülésére!

— *Mélységes hálával, de mint a város első polgára, egyben büszke önérzettel is* hallgattam végig a főpásztori szózat komoly intelmeit. Az ország fő és székvárosa valóban méltó arra, hogy a Szent István év kapcsán ideterelődjön a világ katolikusainak figyelme és viszont a biboros-hercegprimás ur fenkölt személye minden vonatkozásban a legmegfelelőbb, hogy méltóképen fogadjuk Őszentsége kitüntető figyelmét, amikor jobb sorsra érdemes, csonka országunkat biztatta meg a világünnepség megrendezésével!

Szendy polgármester fenti nyilatkozata eklatáns bizonyitéka annak a szivélyes viszonynak, amely a székesfőváros közönsége mint kegyur és a biboros egyházfejedelem között fennáll. Dicséret és elismerés illeti *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármestert is, akinek kezdeményezése volt a katolikus bizottsági tagok diszgyülésének egybehivása. A biboros-hercegprimás, Magyarország lelkészkedő papságának feje, és a székesfőváros közönsége és a hatóságai is az előkészületek kapcsán lelkesedésben és munkakészségben egybeforrnak, abból a célból, hogy *lelkileg* mindenki számára élmény és esemény legyen a folyó esztendőben Magyarországon rendezett Eucharisztikus Világkongresszus, nemkülönben abban is, hogy *hazafias* szempontokból, de *erkölcsi és anyagi* tekintetben is örökké emlékezetes legyen Európa, sőt az egész világ előtt a Szent István esztendő.

PROKISCH JÁNOS
okl. építész, építőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: I-563-99.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

Közgyűlés után

Irta: Ilovszky János

Más években is eseményszámba ment a *Baross Szövetség* közgyülése, amely találkozót ad a magyar közélet legszámottevőbb vezető egyéniségeinek, emellett pedig mintegy seregszemléjét jelenti azoknak az erőknek, amelyek a nemzeti gondolat jegyében naggyá és gazdaggá kívánják tenni Magyarországot. Ez alkalommal azonban sokkal nagyobb jelentősége volt a gazdasági élet nemzeti erőit összefoglaló *Baross Szövetség* megmozdulásának!

Az egész világon lázas nyugtalansággal alakulnak ki az új erőgócpontok, amelyek a világ legközelebbi történelmének eseményeit irányítani fogják. Európa térképe átalakulás előtt áll. A régi határok sok tekintetben mozgékonyaknak látszanak és főképen Középeurópában, amelynek sorsa bennünket a legközelebbről érdekel, várható, hogy a világhatalmak bölcs belátása és a békeszerződések részleges módosításával egy igazságosabb, helyesebb és jobb megoldást kíván előkészíteni.

A *jobboldali felfogás* győzelme hazánkban a hajnalhasadás korszakát éli. A gazdasági élet jelenségei azt mutatják, hogy a nemzet gerincét alkotó ősmagyar lakósság végre felismerte a gazdasági érvényesülés helyes útjait és a ma elhelyezkedést kereső fiatal generáció lelkesedéssel veti magát a gyakorlati pályákra. A *Baross Szövetség* törekvései ennek a nemzetalkotó áramlatnak igyekeznek helyes irányítást adni, amikor igen nagy szociális tartalommal kenyeret és boldogulási lehetőséget kívánnak teremteni a magyarság fiainak.

A magyar királyi kormány — élén a szociális törvényhozási feladatok jehetőségétől áthatott *Darányi* Kálmán miniszterelnökkel és tagjainak sorában *Bornemisza* Gézával, aki az utóbbi hetekben a munkavállalók százezreit érintő humánus rendelettervezetek egész sorát produkálta — minden akaratával arra törekszik, hogy a nemzetfenntartó magyar középosztályban minél több önálló gazdasági kisegzisztenciát teremtsen.

Ezt a *gyönyörű munkaprogramot* átérezzük mi és tevékenységünk tengelyévé tettük. Évszázados mulasztást kell jóvátennünk egy évtized alatt, amikor a gazdasági élet minden pozíciójába művelt, képzett, sokoldalú, nagy látókörű és főképen a nemzeti érzésben sokszorosan próbát tett fiatal generációt akarunk a nemzetépítés szolgálatába állítani. Nagyszerűen halad ez a munka. A gazdasági felépítés ma már számottevő nagy eredményekre hivatkozhatik, a kereskedelem, ipar és vállalkozás mintegy felfrissülve és megújulva ég a munka és termelés lázában és nincs már messze az az idő, amikor a gazdasági élet minden vonatkozásában felkészült, erős gárdával fog rendelkezni.

Végtelen nagy örömömre szolgált, hogy a *Baross Szövetség* közgyülése alkalmával a mi táborunkban üdvözölhettem a magyar közélet összes vezető tényezőit és mindazokat, akiknek szava és elgondolása súlyt jelent a gazdasági élet irányításában. Az a lendület, amely Szövetségünk tevékenységét jellemzi a hazafiúi érzés őserejéből táplálkozik és meg vagyok győződve róla, hogy minden nemes gondolkozású, faját és hazáját szerető magyar ember együtt érez velünk abban a törekvésben, hogy ezt az országot gazdaságilag kell naggyá és hatalmassá tenni, hogy Szent István király évében megvethesse az alapjait a régi, nagy szentistváni birodalom valóságos feltámadásának!

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon —342—29

WIHART FERENC
épitész — épitőmester
XIV., Columbus utca 33.
Telefon: 2—969—08

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja.
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34
Telefon: 1-183 25

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—58. Javitást vállalunk

MI-ÚJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— *Mivel is kezdjem? Lamotte alpolgármesternek sikerült bokros teendői közepette egy hétnyi szabadságot kiszakítania. Hétfőn Ausztriába, egy üdülőtelepre utazott, tulajdonképen feleségéért ment, aki már több hete külföldön tartózkodik. Szintén Ausztriába utazott három heti üdülőszabadságra Feigler Károly tiszti főügyész is. Feigler a mult év nyarán csak egészen rövid időre tudott szabadságra menni, Szemethy halála miatt. Most igyekszik a szabadságrestanciát behozni.*

— *Kellemes üdülést kívánunk a szabadságosoknak! Mi újság egyébként a tiszti ügyészségen?*

— *Általános örömet kelt a törvényhatósági bizottság egyhangú határozata, amellyel a nyugdíjba is beszámítható működési pótlékot szavazott meg Tóth Péternek, a rangban legidősebb tiszti ügyésznek. Igaz ugyan, hogy ez a flastrom nem pótolja teljesen az elmaradt megválasztást főügyész-helyettessé, de — mégis jobb a semminél. Örömmel jelentem, hogy Tóth Péter, akinek neve mint kardvívóbajnoké világviszonylatban is elsőrendű, a Segítőalap ügyésze is lett.*

— *Majd lesz alkalma verekednie ebben az új minőségében! Hallom egyébként, a magasabbrangú tisztviselők körében nagy az elégedetlenség a Segítőalappal szemben.*

— *Aminek meg is van a maga magyarázata! A helyzet az, hogy a kórházi ápolásra szoruló fővárosi alkalmazottaknál, ha különszobában akarnak feküdni, most már mindenkinek kivétel nélkül felszámítják a napi két pengőre rugó főorvosi felügyeleti dijat. Azt mondják a magasabbrangú tisztviselők — és ebben tökéletesen igazuk van, — hogy fizetésükből akkora összeget vonnak le a Segítőalap céljaira, hogy igazán mentesiteni lehetett volna őket továbbra is a két pengők fizetésétől. Annál is inkább, mert épen a magasabbrangú tisztviselők azok, akik ritkábban veszik igénybe a Segítőalap kedvezéseit. Az elkeseredés akkora, hogy a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségében palota-forradalomra van kilátás.*

— *Nem eszik a levest olyan forrón, kedves bizottsági tag úr, ahogyan azt főzik. Mi újság a betegfronton?*

— *Felgyógyult influenzás megbetegedésből Farkas Akos dr. tanácsnok. Most változatosság okáért a felesége beteg. A tiszti ügyészségnek két betege is van: Kubinyi és Matolcsy tiszti ügyészek. Kállay Albert dr. tanácsjegyző is még mindig betegen fekszik az Uj Szent János kórházban. Állapota már javult, de hosszabb üdülő-szabadságra lesz szüksége. Súlyos operációt hajtottak végre Schindler Pál dr. tanácsjegyző feleségén, a fiatal úriasszony már tul van a veszélyen.*

— *Folyik még a józsefvárosi csata?*

— *Már végetért! Beliczay Imre dr. főjegyzőt, a pénzügyi ügyosztály kiváló vezető-helyettesét bizta meg a polgármester a Józsefváros kerületi előljárójának teendőivel. Az előlépés, hogy az előljárók testületének tagjává lett, nagy kitüntetés Beliczay Imre számára. A pénzügyi ügyosztály uj vezetőhelyettese: Homolyai Rezső dr.*

— *Ki lesz az uj adóhivatali igazgató?*

— *Egyelőre: Honffy Lajos. Szó van ugyanis arról, hogy különleges érdemeire való tekintettel egy esztendőre visszatartják a szolgálatban. Az adóhivatali igazgatás olyan óriási apparátus, hogy vezetőjét illetően majdnem megdől a régi közmondás, amely szerint: senki sem pótolhatatlan. Amennyiben mégis változásra kerülne a sor, a legújabb hirek szerint nem fog külső ember — még a pénzügyi fogatmazói karból sem — Honffy Lajos örökébe kerülni, hanem Kleisz Alajos adóhivatali főtanácsos, aki a fiatal, sőt legfiatalabb gárdához tartozik — mindössze negyvenhét esztendős — lesz a kitünő Honffy utóda.*

— *Halálozás?*

— *Meghalt Gonda Béla dr. ügyvéd, aki éveken át a szociáldemokraták padsoraiban ült mint törvényhatósági bizottsági tag. Még egy halottja van a fővárosnak, akiért csütörtökön reggel felröppentek a gyászlobogók a városházára: meghalt Dingha Béla nyug. pénztárigazgató. Dingha Bélát tavalyelőtt a Kékesen szélütés érte, ebből kigyógyult, de azóta folyton betegeskedett. A régi városházi gárda egyik legkiválóbb és legszimpatikusabb képviselője szállt vele a sirba. Általános szeretetnek örvendett a városházán és noha foglalkozása szerint a rideg számok embere volt, kedélyes, kedves, közvetlen férfiú volt felejthetetlen Béla barátunk. Szolgálati idejének teljes kitöltése után az elmult esztendőben ment nyugdíjba; Keszt-*

Politizáljanak-e a tisztviselők?

Szendy Károly értékes megállapitásai a FANSz ünnepi lakomáján

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének tisztviselő osztálya új tiszteletbeli tagjai, *Szendy* Károly polgármester, *Lamotte* Károly dr. és *Schuler* Dezső dr. alpolgármesterek tiszteletére ünnepi vacsorát rendezett, amelyen megjelentek a főváros összes hivatalvezető tisztviselői és helyettesei, s résztvettek a vacsorán nemcsak a közigazgatás, hanem az üzemek vezetői és a tantestület teljes számban. Az ünnepi vacsorán megjelent *Karafiáth* Jenő dr. titkos tanácsos, főpolgármester is, akit az elnökség üdvözölt. A megjelenteket díszruhás fővárosi hajdúk fogadták az előcsarnokban, a nagyterem pedig gazdagon fel volt díszítve virágokkal és örökzöld növényzettel.

Az üdvözlő beszédet

Bódy László dr.

tanácsnok, a FANSz elnöke mondotta, aki, üdvözölve *Szendy* Károly polgármestert, beszédében a többi között igy szólt:

— Azért ünnepelünk — úgymond — mert lelkesedni akarunk. Az itt megnyilvánuló szeretetből akarunk erősítést, bátorítást adni és kapni. A továbbiakban az ünnepi szónok rátért *Szendy* Károly polgármester egyéniségének méltatására, s lelkes helyeslés közben állapította meg, hogy ma a polgármesternek voltaképen *univerzális tehetségünek kell lennie.*

— Bátran elmondhatjuk — mondotta *Bódy* László tanácsnok — hogy a polgármester hivatása felöleli az összes egyetemi fakultások tanításainak lényegét. A polgármesternek *teológusnak* kell lennie, hogy a hit erejével vezethesse az ügyeket és hitet ébresszen a jövő iránt a polgárságban. *Orvosnak* is kell lennie, aki rengeteg szociális sebet gyógyítgat, a *jogászi* hivatás teendőit is kimeríti a polgármesteri állás, de szüksége van a viselőjének a *bölcsész filozófiájára,* amellyel az összesség érdekében megszűri a dolgokat. El lehet mondani azt is, hogy a polgármester a legnagyobb *műépitész,* hiszen munkája nyomán óriási alkotások létesülnek, de *mérnök* is a polgármester, aki utat épít és igy lendíti előre a fejlődés útján a fővárost. Az adminisztráció óriási gépezetének legfőbb irányítása a polgármester feladata, neki tehát *gépészmérnöknek* is kell lennie. *Vegyészi* minőségben gyakran kell közös nevezőre hoznia a polgármesternek a legellentétesebb felfogásokat. De *közgazda* is a polgármester, aki őre a milliós Budapest ezerfelé ágazó gazdasági boldogulásának. Mindezeken felül pedig diplomatának kell lennie a polgármesternek, mégpedig szinte el sem képzelhető mértékben.

— Ha most azt nézzük, — hangoztatta az ünnepi szónok — hogy *Szendy* Károly polgármester megfelel-e ezeknek a rendkívül sokoldalú követelményeknek, meg kell állapítanunk, hogy teljes mértékben! Ha visszaemlékezünk azokra az időkre, amikor *Szendy* Károly átvette a város jogarát, azt látjuk, hogy a legjobb pillanatban hivatott el. Nagynevű elődje, aki a romokból újjáépitette a fővárost, ebben az időben már a fizikumára nehezedő betegség hatásaként, fáradt ember volt. Ekkor jött duzzadó energiával, szinte emberfeletti munkabirással és munkakészséggel, a tettekkel való példaadás embere, *Szendy* Károly, aki egyéniségével felrázta a letargiából a jövőben való hitét mindjobban elvesztő székesfővárost. Munkatársai az alpolgármesterek, átvették az általa diktált tempót és alkalmazkodtak ahhoz mindenben a főváros tisztviselői is. *Szendy* Károly polgármester emberi lényét nem lehet elválasztani polgármesteri működésétől. Ha a polgármester beszél, akkor megszólal az ember is és viszont. A FANSZ önmagát tisztelte meg, amidőn a főváros három vezető egyéniségét tiszteletbeli tagjává választotta, s önmagát tiszteli meg akkor is, amikor a tiszteleti tagságról szóló okiratot átnyujtja.

A nagy lelkesedéssel fogadott ünnepi beszéd után

Szendy Károly

polgármester emelkedett szólásra és köszönetet mondva az ünneplésért, rövid beszédében rendkívül érdekes módon világította meg azt a kérdést: szükség van-e arra, hogy a tisztviselők politizáljanak? Véleménye szerint igen, politizáljanak a tisztviselők, azonban a politizálás csak olyan lehet, amely céltudatosan szolgálja a nemzeti érdekeket. Minden egyéni politikának háttérbe kell szorulnia — hangsúlyozta a polgármester — mert a tisztviselőktől ma százszor többet kiván a közélet, mint hajdan.

Befejezésül örömmel állapította meg a polgármester, hogy a főváros tisztviselő társadalma mindig hivatásának magaslatán állott, s még 19 évvel ezelőtt is, a legnehezebb időkben sem tántorodott el a nemzet szolgálatától. Ha akadt is szórványosan olyan, aki kivétel volt, büszkén állapithatjuk meg, hogy ez csak a salak volt. Végül azzal fejezte be beszédét a polgármester, hogy bár tiszteleti tagnak választotta meg a FANSZ, ma is rendes, dolgozó tagjának érzi magát, majd rámutatott a polgármester arra, hogy ha fizikailag lehetetlen is, hogy minden tisztviselőtársával közvetlenül érintkezzék: irántuk való megbecsülő szeretete egy jottányit sem változott. Kérte a FANSZ valamennyi tagját, hogy továbbra is hűséggel, segítő támogatással álljanak mellette, mert csak az ő szolidáris támogatásukkal tudja az ügyeket közmegelégedésre vezetni.

Szünni nem akaró viharos ünneplésben részesítette a vacsora közönsége a polgármestert és az alpolgármestereket.

---

helyre költözött feleségével, menyecske leányuk mellé. Halála mély és osztatlan részvétet keltett mindenütt.

— Kitüntetés?

— A törvényhatósági bizottság egyik legnépszerűbb plébános-tagját: Krizs Árpád dr. szentrókusi plébánost a bíboros-hercegprímás kávai címzetes apáttá nevezte ki. Az új apátúrnak nem ez az első kitüntetése, mint a békési dandár lelkésze a világháborúban tizenegy ütközetben vett részt, négy évi katonai lelkészi szolgálata alatt hét kitüntetést kapott, közük a harmadoszályú katonai érdemkeresztet. A kommün alatt mint krisztinavárosi káplán a nevezetes krisztinavárosi körmenetet vezette, ezért a parlamenti pincebörtönbe került, ahonnan kiszabadulva, mint ellenforradalmár, a kommunisták állandó felügyelete alatt állott. 1920. óta tagja a törvényhatósági bizottságnak, 1938. óta plébánosa a Rókus templomának.

— Meleg üdvözletünk és gratulációnk Krizs főtisztelendő úrnak! Egy ünnepi vacsoráról viszont én tudósitom Önt, kedves dr. Városházy. A városházi újságírók bankettet rendeztek a két új méltóságos tanácsnok: Felkay és Morvay tiszteletére. A vacsora ünnepi szónoka Lázár József kollégánk volt, a kitünő Joca, aki ez alkalommal is bebizonyította, hogy nemcsak a tollnak avatott mestere, hanem mint szónok is a legkiválóbbak közé tartozik. Az üdvözlést tanácsnok-társa nevében is Felkay őméltósága köszönte meg, formás és szellemes beszédben. Ezek után a viszontlátásig szívesen köszöntöm Önt, kedves bizottsági tag úr!

— Isten Önnel szerkesztő barátom!

1937 idegenforgalmi mérlege

Irta: Szviezsényi Zoltán dr.

A Székesfővárosi Statisztikai Hivatal elkészitette Budapest idegenforgalmáról szóló kimutatását. Ezek a statisztikai adatok igen érdekes megállapításokra adnak alkalmat Budapest idegenforgalmára vonatkozóan.

A székefőváros által adott kimutatások csupán a szállodákban és penziókban megszállt vendégekre vonatkoznak. Nem szerepelnek a kimutatásban a magánházakban, szanatóriumokban és gyógyintézetekben megszállt idegenek. Köztudomású, hogy egyre többen vannak olyan külföldiek, akik villákat vásárolnak, vagy magánházakban helyezkednek el, különösen olyanok, akik hosszabb időt töltenek Budapesten.

Az Eucharisztikus Kongresszus alkalmából körülbelül 50,000 külföldire számit a rendezőbizottság és ezek közül mintegy 9000-ren fognak csak a penzóikban és szállodákban lakni, míg a többiek magánházakban és tömegszállásokon nyernek elhelyezést. Ez a körülmény, is arra mutat, hogy statisztikai adatszolgáltatás csak akkor lesz teljes, ha a jövőben ezeket a szempontokat is figyelembe fogják venni.

Ez alkalommal tehát csupán a már meglévő adatok birtokában a következő megállapitásokat lehet tenni:

Budapestnek szállodákban és penziókban megszállt külföldi vendégforgalma:

1934-ben 110.457 személyből állott, ugyanez a szám

1935-ben 133.089-e tett ki,

1936-ban 167.195-re emelkedett és

1937-ben 182,474 külföldit mutat ki a Statisztikai Hivatal.

Ez az 1934. évvel szemben 72.870 személyi többletet jelent, ami körülbelül háromévi átlagot véve alapul, 65.9 százalékos emelkedésnek felel meg.

Már nem ilyen kedvező a vidékről Budapestre érkező és ugyancsak szállodákban és penziókban megszállt vendégek statisztikája, mert ezen a cimen mindössze 4 százalékos emelkedést tudunk kimutatni. Ami az itt töltött éjtszakáknak a számát illeti, úgy az 1934. évnek 384.938 éjszakájával szemben 1937-ben 653.363 éjszakát töltöttek itt a külföldiek. Ez körülbelül 69.7%-os emelkedésnek felel meg. Mindenesetre tisztes eredmény ez, ha figyelembe vesszük, hogy az idegenforgalom útjáb amennyi akadály tornyosul és hogy a különböző korlátozások, a politikai feszültség, egyes államok elzárkózó politikája, devizanehézségek szinte emberfeletti munkát kivánnak az idegenforgalom vezetőitől. Amellett az idegenforgalomban mutatkozó verseny örökös küzdelmet jelent a régi piac megtartásáért és az új piacok megszerzéséért. Hovatovább már alig lesz ország, amelyben szabad devizagazdálkodás van és amelyben nem korlátozzák a polgárok külföldre utazását.

Az idegenek százalékos arányszámának megnövekedésében Finnország tartja a rekordot, mert az 1934. évi idegenforgalommal szemben finn relációban 376.8%-os emelkedést tudunk felmutatni. Soronköveti őket Svédország 318,1 %-kal. Ezután következnek az Egyesült Államok 259.8%-kos emelkedéssel, Norvégia 227%-kal, a Balti Államok 193% emelkedéssel, majd Nagy-Britannia következik 179.3%-os emelkedéssel, Belgium és Jugoszlávia 168%-kal, Hollandit 141.7%-kal, Németország 129.8%-kal emelkdeett, mig Franciaország csupán 78.4%, Olaszország 52.8% és Ausztria 16.3%-os emelkedést mutat.

Az emelkedésekkel szemben egyetlenegy államból volt csökkenő idegenforgalmunk ezen idő alatt éspedig Csehszlovákiából, ahol 2,7%-os csökkenés mutatkozott.

Az egy hétnél hosszabb időt itt töltött idegenek közül az 1934. év 22.224 személlyel szemben 1937-ben 36.394 idegen volt, amely 67,7%-os átlagemelkedést jelent. Örvendetes jelenség, hogy a hosszabb időre jövő idegenek száma állandó és egyenletes növekedést tüntet fel. Előrebocsátom, hogy éppen ezen hosszabb ittartózkodási átlagnál nem volt figyelembevehető megfelelő statisztikai adatok hijján az a körülmény, hogy nagyon sokan szanatóriumokban, gyógyintézetekben szálltak meg gyógyulás és üdülés céljából és igen sokan magánházakban is megszálltak. Ezeknek a számát valószínű becslés alapján legalább 20.000-re lehet tenni.

Még érdekesebb adatokat kapunk a budapesti gyógyszállókban megszállt vendégek tartózkodási arányszámára vonatkozóan. A Szent Gellért, Szent Lukács, Szent Margitszigeti Gyógyfürdő, Császárfürdő gyógyszállóiban és a Svábhegyi Szanatóriumban megszállott vendégek együttes statisztikai adatait az utolsó négy évre vonatkozóan a következőkben ismertetjük:

Ezekben a gyógyszállókban 1934-ben 10.381 külföldi és 9254 belföldi vendég szállt meg. 1935-ben 13.385 külföldi és 8043 belföldi vendég szállt meg. 1936-ban 15.781 külföldi és 73332 belföldi vendég szállt meg. 1937-ben 19.330 külföldi és 7216 belföldi vendég szállt meg.

Ebből a statisztikai adatösszeállításból kitünik, hogy a gyógyszállókban a belföldi forgalom állandóan csökken, míg a külföldi vendégeknek a száma állandó emelkedést mutat.

Miért késik a gyámpénztári kölcsönökről szóló uj szabályrendelet?

A szavatossági biztositás ideája sérti a köztisztviselői önérzetet

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az árvaszék elnöksége a törvény értelmében most nyujtotta be a közigazgatási bizottságnak elmult évi működéséről szóló jelentését. A jelentés sablonos statisztikai adatokon tulmenően két érdekes momentumot foglal magában: a gyámpénztár helyzetéről szóló kimutatást és az árveszék elnökének javaslatát a gyámhatóság tagjainak kártérítési felelősége ügyében.

A gyámi pénzek kezelése

A gyámpénztár forgalma az elmult esztendőben 15.188.420 pengő 71 fillér volt, ami az 1936-os forgalomhoz arányitva 1.576.303 pengő 45 fillér emelkedést tüntet fel. A gyámpénztárban kezelt vagyon állaga az elmult év végén készpénzben 4.550.926 pengő 16 fillér, értékpapirokban és ékszerekben 7.863.284 pengő 34 fillér, összesen tehát 12.414.210 pengő 50 fillér volt. Az árvaszék készpénzvagyonából jelzálogkölcsönökben 2.500.112 pengő 91 fillér, takarékbetétekben 2.038.759 pengő 66 fillér összesen — a 12.053 pengő 59 fillér pénztárkészletet is beszámitva a 4.550.926 pengő 16 fillér volt. Az előző évhez viszonyitva a gyámpénztárban kezelt készpénz vagyon 370.505 pengő 56 fillérrel csökkent.

Fontos része a jelentésnek az a megállapitás, hogy a hátralékos jelzálogkölcsönökből az elmult évben 563.943 pengő 64 fillért sikerült behajtani. A kölcsönök tőkehátraléka az 1937. év végén 216.355 pengő 24 fillér volt, mig az 1936 év végén 384.033 pengő 70 fillér. A kamathátralék az 1937. év végén 53.426 pengő 88 fillér volt, mig az 1936. év végén 139.978 pengő 73 fillér. Tehát a gyámpénztári kölcsönöknél fenállott hátralékok az 1937. év folyamán 254.280 pengő 40 fillérrel csökkentek. A gyámpénztár által készpénzekben és takarékbetétekben kezelt vagyon az 1933-as mélypontról: 305.970 pengőről az elmult év végén 2.050.813 pengő 25 fillérre emelkedett.

Állandóan csökken az árvapénzek jövedelmezősége

Állandóan csökkent tehát a jelzálogkölcsönökben kihelyezett tőkék összege, ennek megfelelően csökkent a kamatláb is, amely szerint a gyámpénztár a kiskoruak tőkéi után kamatot térit. Igy az 1936-ik év első felében megállapitott kamatláb 4.8% volt, ez az 1937-ik év második felére vonatkozóan már 4.2%-ra csökkent. A jelentés megállapitja, hogy a kamatláb további leszállitása csak ugy kerülhető el, ha az árvaszék a gyámpénztár fizetőképességének biztositására szükséges összeget meghaladó tőkéket ismét jelzálogos kölcsönökbe helyezi ki. Az árveszék szükségesnek tartja a gyámpénztári kölcsönökről szóló uj szabályrendelet sürgős megalkotását. Ennek a szabályrendeletnek a törvényhatósági szervei által való letárgyalása és elfogadása valóban sürgős lenne, mert a kiskoruak és gondnokoltak érdeke ellen van, hogy bürokratikus okokból, vagy azért, mert az árvaszék az ingatlanokra való kihelyezés felelőségét bármilyen okból nem kivánja, vagy nem meri vállalni — állandóan csökkenjen az árvapénzek jövedelmezősége!

Ami a jelentésből mégis kimaradt...

Hiányzik a jelentésből annak a megállapitása, mekkora veszteség érte a gyámpénztárt, illetőleg a gyámi tartaléklapot az elmúlt esztendőben azáltal, hogy a gyámpénztár, illetőleg a főváros olyan ingatlanokat volt kénytelen megvásárolni, amelyekre a tiszti ügyészség által kitüzetett árverés során más vevő nem akadt. Arra vonatkozóan sincs adat az árvaszék jelentésében, történt-e intézkedés a tekintetben, hogy azokat a szakértőket, akiknek műszaki véleménye alapján tulmagas kölcsönöket adtak egyes ingatlanokra, felelősségre vonják.

Ezzel kapcsolatban teljes objektivitással kell megállapitanunk azt, hogy minden kölcsönkihelyezés kisebb-nagyobb rizikóval jár, igy természetesen az árvaszék által kihelyezett jelzálogkölcsönök is. Ha azonban a multat illetően szembeállitjuk a gyámi tartalékalap által szenvedett veszteségeket azzal a többletkamattal, amelyet a jelzálogos kihelyezések révén a kiskoruak és gondnokoltak élveztek, akkor kétségtelennek tetszik, hogy a törvény által alkotott határokon belül vissza lehet, sőt vissza kell térni a jelzálogos kihelyezésekre. Ebben a vonatkozásban tulóvatos az árvaszék pénzügyi politikája, amelyet helyeselni semmi körülmények között nem lehet. Reméljük, hogy a közigazgatási bizottság március havi ülésén az árvaszéki jelentés tárgyalása kapcsán ez a nagyfontosságu probléma is felszinre fog kerülni.

Az árvaszéki tisztviselők kártérítési felelőssége

Szintén az árvaszék tulzott óvatosságára mutat a jelentés azon része is, amely bizonyos vonatkozásban szavatossági biztositás gondolatát veti fel az árvaszéki tisztviselők kártérítési felelőssége tekintetében. Az árvaszéki tisztviselők vagyoni felelőssége kártérítési perek esetén országos problémája a magyar árvaszékeknek és kétségtelen, hogy a gyámi törvény módositása kapcsán ezt a nyugtalanító momentumot megfelelően ki kell kapcsolni az árvaszékek életéből.

Szavatossági biztositásról azonban szó sem lehet! Bármennyire is kellemetlen lehet egy-egy kártérítési per az érdekelt árvaszéki funkcionáriusnak, a károk ellen szavatossági biztositás sem a tisztviselők, sem a törvényhatóság javára nem köthető, mert ez ellenkezne a közigazgatási törvényben kontemplált tisztviselői vagyonjogi felelősség gondolatával. A tervezett szavatossági biztositás a bankok és takarékpénztárak szokásos sikkasztás elleni károk elleni biztositásával azonos alapra nem fektethető, mert ellenkezik a köztisztviselői önérzettel is, amely vétkes károkozást az eljáró árvaszéki tisztviselő részéről fel sem tételezhet. Amennyiben mégis előfordulna ilyen eset, ott a fegyelmi eljárás és a büntető törvénykönyv! A vétlen károkozás elleni szavatossági biztositás pedig sok vonatkozásban felületesebbé és könnyelmübbé tenné az árvaszéki vagyonkezelést, illetőleg a gyámok és gondnokok vagyonkezelésének ellenőrzését.

Február hó 27-én délután fél 3 órakor

ügetőversenyek

Óbuda tiltakozik megnyomorítása ellen

Memorandumba foglalták panaszaikat a III. kerület összes pártjai és egyesületei

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az Uj Budapest több alkalommal ismertette a városrendezési tervek alapján újjászülető Óbuda képét. A tervek árnyoldalaira a maguk meztelen valóságában mutat rá az óbudai társadalmi egyesületek memoranduma.

Kétségbesett jajkiáltása ez a memorandum a jobbsorsra nemcsak érdemes, de azt jogosan megkövetelő őslakossággnak, amely lassankint elveszti lába alól a talajt, de elveszti egzisztenciáját is, mert az elköltözés Óbudáról olyan méreteket ölt, hogy az iparos, kereskedő, de az értelmiségi foglalkozású óbudai polgár is, megrendelő, vásárló és páciens nélkül marad.

A memorandumot a Budapesti Gazdálkodók Egyesülete III. ker. szervezete, a HONSz III. ker. szervezete, az Egyesült Keresztény Nemzeti Liga III. ker. szervezete, az Országos Frontharcos Szövetség III. ker. szervezete, a III. ker. Demokrata Társaskör, a III. ker. Föld- és Szőllősgazdák Egyesülete, a III. ker. Katolikus Kör, a III. ker. Keresztény Egység Tábora, a III. ker. Keresztény Iparosokq és Kereskedők Köre, a III. ker. Keresztény Társaskör, a III. ker. Polgári Társaskör, a Keresztény-szocialista Szakszervezetek III. ker. csoportjai, az Óbudai Hegyvidéki Szövetség, a Római-Fürdőtelep Egyesület és az Ujlaki Hegyvidéki Egyesület irták alá, tehát egyetért azzal, társadalmi és világnézeti különbség nélkül, Óbuda minden polgára.

A memorandum kivonatosan, a következőket mondja:

— Óbuda és Ujlak lakósai a fővárosnak kötelességeljesítésében első, legbékésebb és legtürelmesebb polgárai. Óbudán nincs adóhátralék, itt még a kommün alatt sm voltak kilengések, de Óbuda eltür mindent. Eltürte, hogy elvegyék törvényben biztositott hídját, elüri, hogy „fejlődése érdekében" lebontsák és elnéptelenitsék. Szabályozási terve egy évtized óta készül és azóta nagyrészében nem adnak épitési engedélyt. A lebontott házak szegény lakói olcsó lakást keresnek de csak a fővároson kivül, munkahelyüktől távol találhatnak időtrabló, drága utazással elérhető hajlékot. A sokáig halogatott közmunkák megindítása a lakosság anyagi romlását sietteti, a kerület szomorú fejlődéstörténetét betetőzi.

— A tarthatatlan állapotokon segiteni kell: a lakáshiányon 30 éves adómentesség megadásával, a szabályozási vonalaknak egyszer mégis eldöntendő megállapításával és városi kislakásos házak épitésével.

— A kisajátitásoknál tekintetbe kell venni, hogy a mai árak a közhatóságok bénító intézkedései következtében alakultak ki ily alacsonyra. A maradék telkeket meg kell hagyni az eredeti tulajdonosoknak és őket megfelelő, olcsó kölcsönnel házuk újraépitéséhez kell segiteni.

— Óbuda külső területeinek szabályozását is el kell készíteni és engedélyt kell adni kertváros jellegü területfelosztásokra. A belsőbb, már lakott vidékeken kisparcellák alakiására kell módot nyujtani közmüvek létesitésével, hogy a kiszorult lakósok ne kényszerüljenek más közigazgatási területre, a főváros nagy kárára és a belterjes elv gúnyos cáfolatára.

— Óbuda más vonatkozásokban is sokat szenved a közhatósági rendelkezésektől, melyek a főváros legszebb fekvésü, legegészségesebb kerületének Istentől ajándékozott nagyszerü adottságait csaknem megsemmisitették.

— Óbuda temetőváros lesz. A budai részek legtöbb halottját itt akarják nyugalomra helyezni, ama igazán könnyen cáfolható indokolással, hogy az egész jobboldalon csak itt van hely. E terv még a budai kerületekre s végtelenül sérelmes, mert az elhúnyt hozzátartozók látogatását a távolság miatt majdnem lehetetlenné teszi.

— Amit más városrész nem tür meg, eltávolit, az Óbudára kerül, még akkor is, ha szennyező voltánál fogva — a közismert szélirány és a Duna folyásiránya következtében — az egész fővárost fertözi. A hajógyári szigetre hordják rozzant kocsikon — a budai főútvonalak igénybevételével — az egész Dunajobbpart pöcegödreinek undorító tartalmát a büzt némileg csökkentő — mindenütt alkalmazott — tözegkezelés mellőzésével. Egész Európában, de talán még Magyarországon is egyedülálló eljárás ez. Budapest szégyenfoltja az óbudai szeméttelep, mely a téglagyár tátongó gödrét annak javára igen előnyösen kitölti, az ott elhaladó számtalan idegen előtt azonban nagyon furcsa képet nyujt a főváros közegészségügyi viszonyairól. Munkások, tisztviselők, kisemberek házacskát épitettek a csodaszép fekvésü hegyoldalakon, hogy családjuknak egészséges, jólevegőjü lakóhelyet biztostsanak. És most miazmákkal teli csapadékvizei végigfolynak Óbuda lakott külső részein és a Dunán át egész Budapesten keresztül.

Óbuda és Ujlak társadalmi szervei, egyesületei, egyértelmüen és egyhangúan tiltakoznak a kerületek elnyomorítása, összezsugorítása, tönkretétele ellen.

HIREK

Jogászok és mérnökök

A FANSz égisze alatt nem tartható olyan előadás, amely alkalmas a karok közötti jóviszony megzavarására

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége legutóbbi választmányi ülése a mérnöki kar előterjesztésére foglalkozott Nyékhegyi István dr.-nak „A korszerű megelőző közigazgatás" címen az Országos Kaszinóban tartott előadásával, amelyben az előadó a közigazgatásban ma is fennálló jogászi vezetés mellett foglalt állást. A mérnöki kar sérelmezte, hogy a FANSz rendezésében tartott előadás a mérnöki követeléseket tette bírálat tárgyává, nevezetesen azt, hogy a jövőben a közigazgatás vezető állásai mérnökökkel is betölthetők legyenek. A FANSz választmánya úgy döntött, hogy az egyes karok közötti harmónia biztosítása érdekében a jövőben nem tartható oly előadás a FANSz égisze alatt, amely alkalmas a karok közti jóviszony megzavarására.

Ezenkívül foglalkozott a kérdéssel a mérnökök érdekképviseleti lapja is és állást foglalt Nyékhegyi előadásának ama részével szemben, amelyben a jogászvezetés fenntartását hangsúlyozta. A szóbanforgó probléma kapcsán Nyékhegyi István dr. a következő nyilatkozat közlésére kérte fel az Uj Budapestet:

— A mérnöki karnak állásfoglalása kötelességemmé teszi, hogy rámutassak arra, miszerint a közigazgatási eljárásoknál legtöbb esetben dönteni kell az orvosi és mérnöki szakvélemények meghallgatása után, amelyek lehetnek ellentétesek is. Amennyiben a döntés jogát mérnök kezébe tennék le, megnyugtató, a közérdeket egyedül figyelembe vevő elhatározást nem várhatnánk, mert a mérnök, — ha jó mérnök — természetszerűleg a mérnöki álláspontot tenné magáévá, amely esetleg az egészségügyi szempontokat figyelembevevő orvosi szakvéleményt akkor is háttérbe szorítaná, ha a közérdek szempontjából annak megvalósítása lenne indokolt.

— De még a mérnökök szempontjából is helyesebb, ha az univerzális érdekeket figyelembevevő objektivebb jogászi döntéstől teszik továbbra is függővé a közigazgatási ténykedéseket, mert ha a mérnök-vezető történetesen akkor döntene a mérnöki szakvélemény mellett, amikor a közérdek is emellett szól, megvádolnák, hogy a kollégája álláspontját tette magáévá és nem az orvosnak az álláspontját. A mai jogászvezetés fenntartása tehát egyedüli biztosítéka annak, hogy közmegnyugvásra objektiv szempontok figyelembevételével hozzák meg a közigazgatási határozatokat, mert ennek a mai helyes állapotnak felborítása veszélyeztetné az abszolut igazságot a közigazgatási ténykedésekben és mérhetetlen sok ódiumot szórna sokszor igazságtalanul is a mérnöki karra.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

A főváros és a sajtó

Várospolitikai és hírlapíró körökben élénk visszhangot keltett az Uj Budapest cikke a főváros sajtó-kiadásairól

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Egyik legutóbbi számában az *Uj Budapest* a takarékossági bizottságban elhangzott felszólalások kapcsán arra az álláspontra helyezkedett, hogy *új alapokra kell fektetni a főváros és a sajtó anyagi kapcsolatait.* Azon az alapon, hogy szigorúan és pontosan meg kell határozni, melyik sajtóorgánumra mekkora mértékben van a fővárosnak szüksége, *az önkormányzat feladatául* jelöltük meg, hogy pártközi bizottságnak kell elhatároznia, minden politikai elfogultságtól és protekciótól mentesen, kizárólag a közérdeket tartva szem előtt: melyek legyenek azok a sajtóorgánumok, amelyekkel a főváros üzleti összeköttetésben kíván maradni.

Az *Uj Budapest cikke* úgy várospolitikai, mint sajtókörökben *élénk érdeklődést* váltott ki. A keresztény újságírás egyik régi oszlopa, az *Uj Gazdaság* igen komoly és tárgyilagos cikkben foglalkozik az *Uj Budapest* által fölvetett esezmékkel. Az *Uj Gazdaság* cikkét, amely józanságával és komolyságával még sok visszhangot fog érdekes és értékes okfejtéseivel kelteni a politikai életben és az újságíró társadalomban, az alábbiakban teljes terjedelmében közöljük:

— A főváros sajtókiadásairól az utóbbi időben egyre több szó esik. Nemrégen a többségi községi pártok vezetői tették kritika tárgyává a székesfőváros sajtóköltségeit és azt kívánták, hogy ezeket a kiadásokat vegyék gondosabb revizió alá. A községi pártok vezetői nyiltan hangoztatták, hogy a főváros sajtópolitikája terén alapos reformra van szükség és e cél érdekében a pártvezérek személyes közreműködést és felelősséget is vállaltak. Nem tudjuk, hogy milyen eredménnyel jártak ezek a sajtópolitikai törekvések, de bizonyára nem tévedünk, ha azt hisszük, hogy, ha eredményekről eddig nincs is szó, a főváros és a sajtó viszonyának rendezése komoly és megoldásra váró probléma lett. Ezt igazolja az az érdekes cikk is, amelyben a főváros ügyeivel mindig komolyan és felelősségteljesen foglalkozó laptársunk: az Uj Budapest számolt be a takarékossági bizottság legutóbbi ülésén e tárgyban elhangzott kritikákról. Kitünő laptársunk ezzel kapcsolatban behatóan ismerteti a főváros sajtókiadásainak szerepét, mikénti alakulását és tárgyilagos érvekkel sürgeti a főváros és a sajtó anyagi kapcsolatainak új alapokra való fektetését.

— Ezt a kívánságot természetesen mi is csak helyeseljük. Régi és komoly tapasztalatok alapján szerzett meggyőződésünk, hogy a főváros viszonyát a sajtóhoz csakugyan rendezni kell. Nem is annyira a sajtó, mint inkább a főváros jól felfogott érdekében. Ezért mindenekelőtt tisztázni kell a kérdést, vajjon csakugyan túlsokat költ-e a defícittel küzködő főváros a sajtóra és van-e szüksége olyan sajtóköltségre, mint aminőről ma csak a — fáma suttog? Mert milliós sajtókiadásokról beszélnek, de ezek valóságáról a főváros költségvetésében nem lehet meggyőződést szerezni. Mondják, hogy a milliós kiadás több forrásból tevődik össze és tiszta képet a sajtópénzek kiutalásáról csak a legbenfentesebb fővárosi vezetők tudnak maguknak alkotni.

— Ha ez csakugyan így van, akkor bizony hibásak az „alapok", amelyekre a főváros sajtópolitikáját felépitették. A fővárosnak semmi szüksége sincs arra, hogy titkolja sajtókiadásait és ezeknek tényleges keretét. A fővárosnak, mint az ország egyik legnagyobb munkaadójának, a legkülönbözőbb üzemei, vállalkozásai és üzleti érdekeltségei vannak, amelyeknek érdekében éppúgy szüksége van sajtópropagandára, reklámra és üzleti közleményekre, mint bármely más magánvállalkozásnak. Ez a propaganda, amely tájékoztató cikkek, hirdetések, közérdekü közlemények formájában a sajtó hasábjain folyik, természetesen pénzbe kerül és ha nincs csodálkozni való azon, hogy a bank, vagy az áruház a lapok tarifái szerint rendszeresen megfizeti az ilyen propagandát, miért volna meglepő, hogy a főváros is csak ellenszolgáltatás fejében veheti igénybe a lapok nyilvánosságát? Ez a kereskedelmi szellemü kapcsolat a főváros szempontjából teljesen indokolt és nélkülözhetetlen, az ekként kötött kétoldalú megállapodások legitim és kommerciális jellegü juttatásokat jelentenek, amelyeket egyik félnek sem kell lepleznie, titkolnia, vagy pláne röstellnie. Ilyen értelemben senki sem kifogásolhatja azt sem, ha a főváros sajtóköltségei a pénzügyi és gazdasági érdekek fejlődésének arányában megnövekednek és az év végén esetleg túllépik az előirányzatot is. Ilyen értelemben lehet akár többmilliós sajtókiadásról is szó, ha ezt komoly üzleti érdekek indokolják.

— De vajjon ezt a józan gazdasági szellemet demonstrálja-e a főváros mai sajtópolitikája? És ha már a községi pártok vezetői a maguk személyében felelősséget is kívántak vállalni ebben a csakugyan felelősségteljes kérdésben, gondoskodtak-e arról, hogy e principiumok érvényesülése érdekében is történjék valami? Mert ne méltóztassék azt hinni, hogy a sajtópropaganda intézése csak épen az eddigi tételek technikai vagy „politikai" átirását jelentheti és nem kíván különleges szakértelmet. Ahogyan a hajdúra nem lehet rábízni a harangöntést, ilyképen nem vállalkozhatik eredményes és közérdekü sajtópropagandára az, ki nem tanulta meg ezt a speciális mesterséget.

— Nem akarjuk mi most a szállongó hírek, a suttogások nyomát követni amelyek egészen torz képét adják a főváros mai sajtókiadásainak. Egyszerüen megvalljuk: nem győződhettünk meg arról, hogy milyen rendszer alapján és milyen arányban kerülnek elosztásra a sajtóköltségek, ennek kiderítése nem is a mi feladatunk. Az azonban bizonyos, hogy ezeket az összegeket nem lehet kényre-kedvre vagy protekciós befolyásra elosztani s e részben tökéletesen osztjuk az Uj Budapest álláspontját. Részrehajló bánásmóddal és méltánytalan mellőzéssel közpénzekből sajtópropagandát csinálni, szerintünk súlyos deliktum a közérdek ellen. A főváros és a köz érdeke jgenis azt kívánja, hogy a sajtótételek kezelése a legnagyobb gondossággal történjék. És természetes, hogy azokat a lapokat kell a fővárosnak is előnyben részesieni, amelyeknek elismert nyilvánosságuk van, rendes időközökben és nem ötletszerüen jelennek meg, amelyeknek cikkeit hivatásos ujságírók irják, akik állandóan napirenden tartják és a közérdek szempontjai szerint világítják meg a főváros aktuális problémáit.

— Mindent összevéve, csak helyeselhetjük a főváros sajtókapcsolatainak tervbevett reformkísérleteit. Mert azt reméljük, hogy gondos szelekcióval, a komoly és elismert sajtótermékek becsületes kiválogatásával, egyrészt — a deficit idejéig — csökkenteni lehet a főváros sajtókiadásait, másrészt meg fogják akadályozni, hogy holmi problematikus összeköttetések és illetéktelen protekciók révén komolytalan és minden létjogosultságot nélkülöző lapok vonják el a főváros pénzét a valóban közérdeket szolgáló sajtóorgánumoktól, amelyek csak legális módon szerzett jövedelmekkel tartják fenn magukat és nem kenyerük — a titkos üzleti manipuláció.

MŰVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DÍSZE!

Fényképpályázat

A Balatonkenesei Fővárosi Üdülőhely propaganda fényképanyagának kibővítésére fényképpályázatot hirdetek. A pályázaton bárki résztvehet, a Balatonkenesei Fővárosi Üdülőhely természeti szépségeiről, kultúrájáról és sportéletéről készült fényképpel, illetőleg fényképekkel. Általános balatoni tárgyú képek pályadíjra nem számíthatnak. — Pályázni csak oly képekkel lehet, amelyeket még sem nyomtatásban, sem más úton nem sokszorositottak.

A pályázatra beküldött fényképek 18x24 méretnél kisebbek nem lehetnek.

A beküldött fényképek hátlapján a pályázó nevét, lakcímét és a kép cimét fel kell tüntetni.

A pályázatokat a Székesfővárosi Alkalmazottak Segitőalapjához (IV., Calvin-tér 2.) kell beküldeni. — A pályázat határideje 1938. évi április hó 2.

A pályaműveket bizottság bírálja felül, melynek tagjai a Segitőalap intézőbizottságából kiküldött 6 tag és a BSE fotoszakosztályából kiküldött 2 tag.

A bírálóbizottság maga választja az elnököt és a díjak odaitélése tárgyában végérvényesen határoz. — A bizottság a nyerteseket a pályázat eredményéről levélben értesiti.

Pályadíjak: I. díj 100 P, II. díj 50 P, 15 díj á 10 P = 150 P, összesen: 300 P.

A Segitőalap fenntartja magának a jogot, hogy a pályadíjat nem nyert képek közül azokat, amelyeket a Balatonkenesei Fővárosi Üdülőhely propaganda céljaira alkalmasnak talál, darabonkint 10 pengőért megvásárolja.

A pályadíjak, illetőleg a megvásárolt képek vételára csupán a negativok beszolgáltatása után kerülnek kifizetésre.

Minden résztvevő pályázati képeinek beküldésével a pályázati feltételeket és a bírálóbizottság döntését magára nézve elismeri.

A pályadíjat nyert, valamint a megvásárolt képek szerzői és sokszorositói joga a Székesfővárosi Alkalmazottak Segitőalapja tulajdonába mennek át, ezeket a Segitőalap balatonkenesei üdülőhelyi propaganda céljára felhasználhatja és a kép szerzőjét kiadványaiban lehetőség szerint megnevezi.

A beérkezett pályaműveket a BSE fotókiállításának keretén belül mutatja be a nagyközönségnek.

Dulácska Jenő
igazgató.

Benczéné hiába perelte a fővárost

Meddig terjed a háztulajdonos felelőssége a sikos járdáért?

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Bencze Józsefné nagyösszegű kártérítési pert indított a főváros ellen. Keresetében előadta, hogy a mult esztendőben a főváros jármü-telepe előtt a hirtelen leesett hó megfagyott és a sikos járdán az asszony oly szerencsétlenül esett el, hogy hosszú orvosi kezelésre szorult. A Kúria Jakab-tanácsa érdekes indokolással elutasító ítéletet hozott a perben.

Az ítélet indokolása szerint az egész napon át tartó hóesés a főváros által végeztetett tisztogatások hatását megszüntette és igy következett be az az eset, hogy a járdán a kapu előtt az áthaladó kocsiktól lepréselt hóréteg keletkezett. Ezért a fővárost gondatlanság nem terheli, mert az állandó hóesésre való tekintettel a főváros nem volt köteles a járda tisztitását és felhintését egész idő alatt szünet nélkül végeztetni, annál kevésbbé, mert az ilyen időjárás mellett ez hatástalan és kivihetetlen. Az sem áll, hogy a főváros a hó eltakarítására nem rendelt ki elegendő munkást, mert a járdát, amely mintegy 900 méter hosszú, 10 hólapátoló és 3 homokhintő munkás igyekezett megtisztitani és a munkások kora reggel már a rendes gyalogközlekedés megindulása előtt hozzáláttak a munkához.

Mikor lehet az áramot kikapcsolni?

Elvi jelentőségü pert nyert meg az Elektromos Művek a Kurián

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Annakidején részletesen beszámoltunk arról a furcsa pereskedésről, amelyben Ladányi Mihály falimintakészitő volt a felperes, alperesként pedig a Budapes Székesfőváros Elektromos Művei szerepelt. Ladányi 12.00 pengő kártérités megfizetését kérte, azért mert szerinte az Elektromos Művek szabálytalanul megszüntette az elektromos áramszolgáltatást.

A perben az Elektromos Művek jogtanácsosa hivatkozott arra, hogy Ladányi üzemében különböző szabálytalanságokat észleltek, de ki kellett kapcsolni a villanyt azért is, mert az áramfogyasztási díjjal is tartozott. A bíróságok minden fokon — igy most a Kúria Térfy-tanácsa is — figyelemmel voltak erre az érvelésre és a falimintakészitőt különös keresetével elutasitották.

Az itélet indokolása szerint az Elektromos Művek jogosan élt a kikapcsolási jogával különös tekintettel az Elektromos Művek fogyasztóinak igen nagy számára és arra, hogy bár az Elektromos Művek tisztviselője felhivta Ladányit a berendezésben észlelt szabálytalanságok megszüntetésére, a mintakészitő ezen felszólitásnak nem tett eleget.

GAZDASÁGI ÉLET

Tatától Pilisvörösvárig

A Budapestvidéki Kőszénbánya rt. termelésének 90 százalékát a fővárosnak adja el — A főváros a világpiaci árnál jelentékenyen drágábban vásárolja a szenet — Meg kell állapitani a szén termelési önköltségét, meg kell szüntetni a milliós jövedelmeket és a sikkasztási lehetőségeket!

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

A közigazgatási bizottság ehavi ülésén *Nagy* László dr. éles szavakkal ítélte el azt az akciót, amelynek során a fővárosi üzemek részére szállításra kerülő szenet a bányák — elsősorban a Magyar Általános Kőszénbánya rt. — meg akarták drágitani. *Nagy* László dr. előadta, hogy amig Angliában 8.47, Németországban 14, Franciaországban 15.61 aranymárka a szén ára — a *tatai szén* ára 18 aranymárka volt az 1936. éveleji adatokat figyelembe véve. Az Elektromos Művek csak azért vásárolják 17 aranymárka és 18 pfenningen a szenet, mert a salgótarjáni bányáktól, azonkívül más kisebb bányáktól ugyanolyan kalória értékü szenet olcsóbban kapnak, mint a Magyar Általános Kőszénbánya részvénytársaságtól.

Nem kétséges, hogy a fővárosnak — amint azt *Wolff* Károly is több izben sürgette — *teljes és tökéletes rendet* kell teremtenie a szénbeszerzések terén. A legmesszebbmenő méltánylással *Morvay* Endre dr. tanácsnok, a világitási és közüzemi ügyosztály vezetője iránt, akinek kezében futnak össze a szénbeszerzések szálai, állapitjuk meg, hogy úgy ő, mint a főváros egész adminisztrációja és törvényhatósága *tehetetlen a szén-egykéz árpolitikájával szemben.* Szigorú kormányintézkedésre van szükség — mégpedig elsősorban a szén termelési költségének a főváros bevonásával való megállapitására — hogy ne az ország legnagyobb szénfogyasztója: a főváros adófilléreiből tevődjenek össze a bánya-részvénytársaságok milliós vezérigazgatói fizetései.

Ennek a nagyfontosságú problémának azonban nemcsak *Nagy* László értékes és érdekes felszólalása ad aktualitást, hanem azok az újsághirek is, amelyek a főváros egyik legnagyobb szénszállitójánál, *Budapestvidéki Kőszénbánya rt.-nál* állitólag felmerült visszaélésekről adnak hirt. Mivel kétségtelen, hogy kifizetett munkabérekből nem lehet sikkasztani, vagyontételek állitólagos eltulajdonitása csak a részvénytársaság által elért *nyereségekből* történhetett. Hogy mennyit keres a Budapestvidéki Kőszénbánya rt. a fővárosi szénszállitásokon, erre vonatkozóan két adat ismerete szükséges: a fővárosi szállitások számszerü kimutatása és a részvénytársaság mérlege. Nézzük elsősorban a szénszállitásokat: *A Budapestvidéki Kőszénbánya rt.-tól a székesfőváros az 1937. évben a következő mennyiségü és értékü tüzelőanyagokat vásárolta:*

1. *Gázművek* útján központi beszerzés	504.1 vagon	100.183 P
2. *Elektromos Művek* — — — —	5691.5 „	751.316 P
3. *Vizművek* — — — — — —	319.16 „	90.004 P
összesen:	6514.76 vagon	941.503 P

értékben.

A Budapestvidéki Kőszénbánya rt. 1935-ik évi mérlegadatai szerint üzemi hozadékok és egyéb bevételek cimén mindössze 1.163.039 pengő szerepel a Követel oldalon. Kamatokra és jutalékokra 673.624 pengő van felvéve, leirások cimén 2,604.371 pengő szerepel, egyébb jóváirások cimén 1.472.308 pengő.

Eszerint tehát a Budapestvidéki Kőszénbánya rt. effektiv termelésének 90 százalékát a fővárosnak adta el. Mivel pedig a főváros és a Budapestvidéki Kőszénbánya rt. közötti üzleti kapcsolat nem újkeletü, sőt az évtizedekre vezethető vissza, amikor is sokkal jelentékenyebb tételeket vásárolt, részben a Vizművek számára, részben a bánhidai centrálé nemlétében a főváros, kétségtelen az is, hogy a Budapestvidéki nagy üzleti nyereségei, látható és látens tartalékai, a részvénytársaságtól sikkasztható összegek a fővárosi szállitások hasznából származnak.

Minden indok megvan tehát arra, hogy *új rendszert* honositsanak meg a fővárosi szénszállitások terén. Mivel pedig a főváros szénbányát természetszerüen nem vásárolhat — amire a gyöngyösi lignitbánya tragikómikus esete után semmi körülmények között nem aktuális — más nem történhet, mint a *termelési költségek megvizsgálása,* amelynek alapján oly módon kell megállapitani a főváros részére szállitandó szén árát, hogy túlzott üzleti nyeresék hiányában a szénbányáknál *se milliós jövedelmek, se milliós sikkasztási lehetőségek* ne forduljanak elő!

Uj kiirások

Famentes nyomópapir, famentes iró- és szivóképes szokszorositópapir és barna csomagolópapir szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1938. évi február hó 28-án délelőtt 10 óra.

Uj szennyvizderitő berendezés létesitésére a Balatonkenesei Fővárosi Üdülőhely részére. Határidő: 1938. évi február hó 28-án dél 12 óra.

4500 kg fényes szürke tűzhely zománclakk szállitására a székesfőváros üzemei részére, Határidő: 1938. évi március hó 1-én délelőtt 10 óra.

Kőanyagok szállitására a székesfőváros útépitő és útkarbantartó munkáihoz. Határidő: 1938. évi március hó 1-én délelőtt 9—10 óra.

3500 kg sötétszürke, hőálló, matt tűzhelyfesték szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1938. évi március hó 6-án délelőtt 10 óra.

Másolóvászon szállitására a székesfőváros üzemei részére. Határidő: 1938. évi március hó 7-én délelőtt 10 óra.

7 drb. elektromotorral közvetlenül kapcsolt körszivattyú és tartozékainak szállitására a székesfőváros angyalföldi szivattyútelepe részére. Határidő: 1938. évi március hó 8-án délelőtt 9—10 óra.

Összekötő csatorna épitési munkáira az Angyalföldi szivattyútelep részére. Határidő: 1938. évi március hó 8-án délelőtt 9—10 óra.

Föld, kőmives, vasbeton, kő, műkő és elhelyező munkákra az Angyalföldi szivattyútelep felépitményéhez. Határidő: 1938. évi március hó 8-án délelőtt 9—10 óra.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók. A szerkesztésért és kiadásért felelős: DOBY ANDOR DR. Szerkesztő: RASKÓ OSZKÁR

Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98

Felelős: Kellner László dr.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten (DRASCHE)

Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

TOLNAI FERENC
Budapest székesfőváros gázművel igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fűtés, vizvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállata, lakások és épületek távfűtése, melegvizellátások
Budapest, IV., Irányi-utca 1. Tel.: 886-650

Biehn János R. t.
Budapest, V., Ikolmány-u. 21
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és színben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrányvegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44

Gyárból közvetlen
legolcsóbb csőbutor, gyermekkocsi, öszecsukóságy, vaságy, ágysodrony, afrikmatrac
Prohászka gyárból
VI., gróf Zichy Jenő-u. 40. Telefon: 1-290-30
Fióküzlet: Üllői-ut 7.

XVI. évfolyam 9. szám

Budapest, 1938. március 5.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Bpest, VIII., Reviczky-u. 1.

ÚJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Lovagvár a bérctetőn

A poétikus hangzású cím nem középkori idillt takar, a romantika, amely körüllengi a lovagvárat a bérctetőn, csak a Beszkárt-urak álmodozásaiban él. Valójában rideg, üzleti célról van szó. A már kész tervek szerint a Beszkárt kétszázezer pengőt irányzott elő a Fogaskerekű végállomása közelében levő mintegy kétezer négyszögöles telkén építendő turista-szállóra. A svábhegyi turista-szálló, a tantusz-fantázia szerint lovagvárszerű, tornyos építmény lesz és stílszerűen fog beleilleszkedni a svábhegyi környezetbe. Arról szőnek naiv terveket a jó urak, hogy a középkori lovagvárhoz címzett modern szálló nevezetes idegenforgalmi tényezővé fog kifejlődni.

Talán a Beszkárt közlekedési politikájának ósdisága és elmaradottsága az oka annak, hogy nemcsak a villamos és autóbusz forgalmát, de a szállóépítkezést illetően is a középkorba kíván visszamenni a vérszegény ötletlenség. Operett-kastélyt építenek a Svábhegyen: lovagteremmel és ősöki arckép-csarnokával, romantikus bástya-kiugrókkal és természetesen felvonóhíddal, amelyen keresztül csak egy vagy két tantusz bedobása után enged bebocsájtást a daliás Beszkárt-kalauz. A szálloda-üzem állásait a pártok számaránya szerint osztja szét az igazgatóság, de ez alkalommal sem fogják mellőzni a rokoni kapcsolatokat sem.

A svábhegyi lovagvár felépítésének terve minden valószínüség szerint el fog bukni az illetékes felsőbb hatóságoknál, aminthogy a kereskedelemügyi miniszter megtiltotta a Beszkártnak emeletes külföldi autóbuszok beszerzését is. De nincs is semmi szükség az adózók pénzén olcsó romantikát szállítani a kastély-giccs megépítésére! Szállítson a Beszkárt, de ne ötleteket, hanem utasokat, jól, gyorsan és olcsón! Ugy a saját, mint a Helyiérdekű, nemkülönben az Autóbusz-üzem és a Fogaskerekű vonalain.

A Fogaskerekűt említettük utoljára, mert azt hisszük, itt van az a bizonyos kutya eltemetve. A Fogaskerekű folyó évi deficitje 210.413 pengő, a jegybevétel még a személyi és dologi kiadásokat sem fedezi, nemhogy a céltalan és felesleges elektrifikálás milliós költsége amortizálódna! A Fogas fellendítésére gondolt talán a tekintetes igazgatóság, amikor a világot rengető elhatározás megérlelődött? Mert egyéb indok azután igazán nincsen! A Beszkárt messze eltávolodott a törvényhatósági bizottság akaratától és szociálpolitikai célkitűzéseitől, ha komoly közlekedési problémák helyett lovagvárakról szőnek ábrándokat, ahelyett, hogy — ha már mindenáron építkezni akarnak — munkáslakásokat, várócsarnokokat és főképen: új vonalakat építenének.

Óvást emelek!

Irta: Müller Antal

A belügyminiszter ismeretes rendelete, amely az eddigi rendszer félredobásával közmunka és közszállítási ügyekben felülvizsgálati jog helyett felebbezési jogot biztosít az érdekeltek számára olyképen, hogy a belügyminiszter nemcsak formai szempontokból vizsgálhatja felül a polgármesternek közmunkák odaítélésére vonatkozó döntéseit, hanem azokat de facto meg is változtathatja: teljes és tökéletes felfordulást okozott a fővárosi közmunka-fronton. A belügyminiszter rendelete szinte teljesen lehetetlenné tette a közmunkák gyors kiadását, ez ellen a rendelet ellen úgy az önkormányzat, mint az érdekelt iparosság nevében ünnepélyesen óvást emelek!

Alig pár hét választ el bennünket az Eucharisztikus Világkongresszus megkezdésétől. Minden jel arra mutat, hogy épületes látványban lesz részük az idesereglő külföldiek tízezreinek és százezreinek. Amikor a kongresszus rendező bizottsága az isteni cél érdekében emberfeletti erővel küzd azért, hogy semmi fennakadás ne legyen az ide zarándokló ájtatos hívők fogadásában, lelki és testi ellátásában, akkor épen a főváros hatósága lesz az, amely féligkész épületekkel és felbontott kövezetekkel pironkodhatik majd a külföldiek előtt.

Ha ez így fog történhetni, azért nem a polgármester és nem a főváros a felelős! Hanem az a kormányzati rendszer, amely tudatosan a bürokrácia zsákutcáiba kergeti a fővárosi közmunkák aktáit. Az a miniszteriális omnipotencia, amely a hatalom jogán már abba is bele akar avatkozni, hogy párpengős költséggel ki mázolja át valamelyik kis eldugott városi bérház megfakult homlokzatát. Az a centralisztikus hatalom, amely az önkormányzatot már legkisebb jogaitól tudatos tervszerűséggel meg szándékozik fosztani.

De nézzük a konkrét példákat! Ma már bizonyosra vehető, hogy a hétszázhúsz kislakás, amelyeket az elmult év őszén elsősorban azért kívánt sürgősen megépíteni a törvényhatóság, hogy ezekben is szállást adjunk a világkongresszusra érkezőknek, a kongresszus idejére nem lesz készen. Az asztalos, lakatos és mázoló munkák vállalatba-adását elrendelő polgármesteri véghatározat ellen adtak be azok, akik nem kapták meg a munkát, felebbezéseket a minisztériumhoz. Óriási lótás-futás után, mint különleges kegyet, engedélyezte a minisztérium, hogy az aktákat a felebbezési határidő bevárása nélkül terjesszék fel a belügyminisztériumhoz, illetve műszaki ellenőrzésre az iparügyi minisztériumhoz. A nagyfontosságú engedély birtokában a főváros egyetlen percig sem késlekedett a felterjesztéssel és már meg is van állítólag a döntés, azonban annyira elkésetten, hogy az előírt időre semmi körülmények között nem lesznek készen a kislakások!

Sokkal súlyosabb a kerületi kövezet- és aszfaltkarbantartási munkálatok ügye. Az illetékes ügyosztály komplikált eljárással állapította meg, kik a legmegfelelőbbek az ajánlattevők közül a munkák elvégzésére. Az ügyosztályi előterjesztéshez a szakbizottság és az ügyosztályközi közszállítási bizottság egyhangúan járult hozzá. Mivel előrelátható volt, hogy a kibukottak felebbezni fognak, hosszú és izgalmas eljárás során meg kellett szerezni az illetékes kormánytényezők előzetes jóváhagyását. A munkálatok tényleges megkezdése ennek folytán szintén lényeges idővel tolódik el, belevágóan abba az időszakba, amikorra már a kongresszus fog Budapesten táborozni.

Folytathatnám e példák felsorolását! Utalhatnék arra, hogy a kőszállításokra vonatkozó versenytárgyalás sem fog símán, felebbezés nélkül lefolyni, nemkülönben, hogy az útolajozások körül szintén meg fog ismétlődni ez idén is az a felebbezési komédia, ami minden évben üdítővé teszi az olaj-kartel garázdálkodásait a városházán. Mindezekben a súlyos közszállítási ügyekben a felebbezők, a polgármester ítéletével meg nem elégedők, a gáncsoskodók, a hátsó ajtókat keresők számára paradicsomi helyzetet, a főváros számára be nem hozható késedelmet teremt a belügyminiszter rendelete.

Megállapítom, hogy a késedelmeskedésekért, amelyeket jóvátenni ma már alig lehet, nem felelős az önkormányzat és nem felelős a polgármester. A belügyminiszter a felelős, az íróasztal mellől kiadott bürokratikus rendelet viseli a felelősséget, amely a gyakorlati élet abszolut nem ismerésében még jobban összekuszálja az amúgy is visszás közmunka-állapotokat. Lehetetlenné téve azt, hogy a polgárság akarata érvényesüljön, amikor gyors vállalatbaadásáról van szó olyan közmunkáknak, amelyek révén a világkongresszus idejére rendet és csint akarunk teremteni Budapest utcáin.

A belügyminiszteri rendelet ellen a polgármester úr tiltakozó feliratot készített, ennek tárgyalása a legutóbbi közgyülés napirendjéről előttem ismeretlen okokból váratlanul lemaradt. Ugy vagyok értesülve, hogy a törvényhatósági bizottság legközelebbi közgyülése fogja tárgyalni a polgármester azon előterjesztését, hogy a főváros feliratban kérje a belügyminisztertől az újonnan statuált felebbezési jog helyett a régi rend: a felülvizsgálati jog visszaállítását. Amikor ismételten ünnepélyesen óvást emelek a magam és pártom nevében, de az iparosság nevében is, a belügyminisztérium jogfosztó rendelete ellen, figyelmeztetek minden törvényhatósági bizottsági pártot, hogy ez a kérdés nem politikum, nem a kormány iránti bizalom, vagy bizalmatlanság kérdése, hanem egy rosszul sikerült, a gyakorlatban be nem váló miniszteriális rendelet visszavonása iránti törekvés, amelybe politikai szempontokat belekeverni helytelen és szerencsétlen dolog.

Erre a körülményre azért kívánok rámutatni, mert a polgármesteri előterjesztésnek a legutóbbi közgyülés napirendjéről való levételével kapcsolatban olvastam pártvezéri nyilatkozatokat, amelyek fölényes kézlegyintéssel iparkodtak az önkormányzati jogokat elkonfiskáló belügyminiszteri rendelet ellen kifejezésre juttatandó tiltakozás felett napirendre térni. Ezek a pártvezéri nyilatkozatok a látszat szerint bizonyos érdekeltségek hangulataira támaszkodtak, vannak ugyanis olyan szőrös kezek, amelyek az iparosság szempontjából helyeslik ezt a képtelen rendeletet, noha az csak további kaoszt teremt az épen eléggé sűrű kaoszban, olyan sűrű ködöt, amely bizonyos érdekeltségek céljainak nagyon is megfelel.

Ezek a megjegyzéseim a közmunkák késedelmes kiadásának legújabb okaira vonatkozóan — kapcsolatban az Eucharisztikus Világkongresszussal. Ha majd a felelősség kérdése felmerül az elkésett építkezések, a késedelmesen meginduló kövezet-karbantartás, az elmaradt út-olajozások miatt, hivatkozni fogunk rá, hogy mit mondottunk meg előre és két hónappal a kongresszus előtt kikről és kikre hárítottuk át eleve a felelősséget.

Feigler főügyész első jelentése

A köztisztviselők elleni kártérítési perek számának állandó emelkedése törvényhozási intézkedéseket tesz szükségessé

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A főváros közigazgatási bizottsága legközelebbi ülésében fogja tárgyalni *Feigler* Károly dr. tiszti főügyész jelentését a tiszti ügyészség működéséről az elmult esztendő második felében. A jelentésnek a benne foglalt nagyfontosságú problémákon felül az a különös érdekessége, hogy *ez az első jelentés,* amelyet a főváros új, nagytehetségű és általános népszerűségnek örvendő tiszti főügyésze irt alá. A főügyészi jelentés egy nagyfontosságú közigazgatási jogi problémát tárgyal: a szegényjog kérdését, kapcsolatban a köztisztviselők ellen egyre nagyobb számban szegényjogon meginduló perekkel.

A szegényjog megadásának vagy meg nem adásának problémája egyképpen nagy gondokat ró a közigazgatási hatóságokra, mint a bíróságokra is. Sokszor késhegyig menő harc folyik a főváros elöljáróságain, másodfokon a polgármester és harmadfokon a közigazgatási bíróság előtt, megillet-e valakit a szegényjog a tekintetben, hogy ingyen pereskedhessen.

A főügyészi jelentés megállapitja, hogy a polgári perrendtartás szerint azok is igénybevehetik a bíróságot, akiknek a jövedelme nem nagyobb, mint a lakhelyükön szokásos közönséges napszám, vagy akik a perben lerovandó illetékeket és bélyegeket, a bírósági kiküldöttek díjait és kiadásait, a tanuk és szakértők járandóságait a sajátjukból viselni nem tudják anélkül, hogy a saját és azoknak a hozzátartozóknak szükséges tartása sérelmet ne szenvedjen, akiknek tartására törvénynél, vagy törvényes gyakorlatnál fogva kötelesek.

Ennek az igénybevételnek legfényegesebb előfeltétele *a szegénységi bizonyitvány.* Számosan vannak olyanok, akik a szegénységi jog megadását rendszerint maga után vonó előfeltételeket minden különösebb nehézség nélkül igazolni tudják. Ezeknek az előfeltételeknek könnyűszerrel való igazolhatása a tapasztalat tanúsága szerint igen gyakran és igen sok pereskedő előtt komoly megfontolásnak és a várható eshetőségek alapos mérlegelésénél a perindítás elhatározásánál egyébként fennálló szükségességet *jelentőségnélkülivé fokozza le.* Ebbe a csoportba tartozó perlekedők egyedül csak azt tartják szem előtt, hogy abban az esetben, ha pert indítanak, *veszteniválójuk nincs,* a pénzhezjutáshoz való lehetőség viszont fennáll.

Ez a mindinkább szélesebb körben terjedő felfogás káros hatásait már a közalkalmazottakkal szemben is érezteti és pedig olyan mértékben, hogy azt szó nélkül hagyni ma már nem lehet. Az utóbbi időkben egyre szaporodnak azok a perek, amelyeket a törvényhatóság orvosaival és a közigazgatás egyéb ágazataiban szolgálatot teljesítő tisztviselőkkel szemben indítanak. Ehez a perindításhoz a jogalapot a főváros közigazgatásáról szóló 1930:XVIII. t. c.-nek *kártérítési kötelesség, kártérítés alóli mentesség* címet viselő 64. §-ában találják meg.

Ebben a szakaszban foglaltak szerint az az önkormányzati tisztviselő, aki hivatali kötelességének vétkes megsértésével másnak kárt okoz, azt az ott előírt esetekben megtéríteni köteles. Az ilyen természetű perek között *alig van olyan per, amely nem szegényjogon indul és fejeződik be.* A szegényjog megadása miatt viszont ritkaságszámba megy az az eset, amikor a felperes a pertárgy értékét olyan összegben állapitja meg, hogy az ügyvédi képviselet kötelező ne legyen. Igy a tisztviselőnek legtöbbször *ügyvéd utján való képviseltetésről kell gondoskodnia,* ami a beperelt tisztviselőtől vagyoni helyzetével arányban nem álló áldozatot kiván.

Nem egy esetben teszi emiatt a beperelt tisztviselő mérlegelés tárgyává azt, vigye-e végig az egyébként alaptalan pert, vagy *kössön- e olyan egyességet,* amely a felmerülő és az ellenfélen be nem hajtható ügyvédi költségen jóval alulmaradó pénzbeli áldozatokat kiván. Az orvosok nagy száma viszont egyéb lehetőség hiányában azt az utat választja, hogy *olyan feltétellel biró szavatossági biztositást köt,* amely az ügyvédi képviselet és általában a perbeli védekezés ellátásának a terhét a biztositóra hárítja át.

A tiszti főügyész az idevágó törvényes rendelkezésekben mutatkozó hiányosságok kitöltésére félévi jelentésben *törvényhozási intézkedést sürget.* A birák anyagi felelősségét tárgyaló törvényes rendelkezések szerint birák ellen a vagyoni felelősségre alapitott kártérítési per megindítása csak akkor lehetséges, ha az illetékes fegyelmi bíróság *a kereshetőséget megelőzőleg megállapitotta.* Ez a törvényes rendelkezés kétségkívül alkalmas annak meggátlására, hogy a birák ellen *minden megfontolás és alap nélkül* kártérítési pert tegyenek folyamatba és ezáltal őket olyan lelki állapotba hozzák, amely esetleg hivatásuk gyakorlására is károsítólag hat. Ennek folytán a főügyész törvényhozási utat tartja szükségesnek a következők kimondását:

A törvényhatóság tisztviselőivel szemben hivatali kötelességük vétkes megsértésére alapított kártérítési perek csak akkor indithatók meg, *ha az arra illetékes hatóság a kereshetőséget már megállapitotta.* A károsult a kereshetőségi jog megállapitását a hivatali kötelesség állitólagos megsértésének napjától számitva *két éven belül kérheti.* Arra vonatkozóan nem nyilatkozik a tiszti főügyész, *milyen fegyelmi hatóság legyen az,* amely a kereshetőségi jogot a tisztviselővel szemben megállapithatja, vagyis a *tisztviselő vétkességét és károkozó szándékát leszögezi.*

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!

MUSICA

zongoragyár szenzációs uj tipusu

KIS PIANINOJA

mindössze 96 cm. magas!

A modern lakás hangszere!

7 oktáv, teljes hangerősség.

Gyári uj hangszer ára P 875.–

ab Budapest

Rendkivüli fizetési könnyitések!

Tekintse meg kirakatunkat!

Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet körut 43. (Royal Apollónál)

Telefon: 14 50-63.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Az elmúlt héten, kedves Szerkesztő barátom, a Thordai-ügy tartotta izgalomban a városházi közvéleményt, amely csakúgy, mint a nagy nyilvánosság, a szűkszavú polgármesteri kommünikére volt utalva ebben az ügyben. Az elnöki ügyosztály által közrebocsátott sajtóinformáció szerint a polgármester azért mentette fel a vizivárosi elöljáróság vezetése alól Thordai tanácsnokot, mert az alkalmazottak mellékjárandóságaiból vontak le bizonyos összegeket: összesen négyezernégyszáz pengőt és ezt a pénzt az elöljárósági épület kicsinosítására és belső berendezésére használták fel. A hivatalos jelentéshez némi hozzátenni valónk van. A levonások nem a külön munkadíjakból, közlekedési költségekből vagy hasonló természetű járandóságokból történtek, hanem olyan jutalmakból és segélyekből, amelyeket az érdekelt tisztviselők máskülönben esetleg meg sem kaptak volna. A levonásokat az érdekelt tisztviselők előzetes beleegyezése után eszközölték, mégpedig a segélyek és jutalmak ötven százaléka erejéig. Arról természetesen semmilyen vonatkozásban nincsen szó, hogy a levont összegeket nem arra a célra fordították volna, amiről szó volt, és amit az érdekeltek — ezt szükségesnek tartom ismételten hangsúlyozni — szintén előre tudtak. Kétségtelen, hogy Thordai tanácsnok eljárása a hivatalos szabályokba ütközött, de az is bizonyos, hogy az ő kezéhez egyetlen fillér sem tapadt és eljárásában a legtisztább jóhiszeműség és a legmesszebbmenő önzetlenség vezette. Ugyanezt a bizonyítványt állítom ki Vezér főjegyzőről is, aki nyugdíjaztatását kérte a polgármestertől. Hogy az egész ügyet jellemezzem, tisztelt Szerkesztő úr, a Mária Terézia Rend szabályait kell idéznem. Mária Terézia Rendet kaphat a háborúban az a tiszt, aki önhatalmúlag, felsőbb parancs nélkül hősi cselekedetet hajt végre. Természetesen csak háború esetén, mert vannak hősi cselekedetek, amikért a békében golyó általi halál jár, mert ekkor úgy hívják, hogy engedetlenség és függelemsértés. Ebből a szemszögből kell megítélni Thordai cselekedetét is.

— Mi fog történni vele?

— Egyelőre szabadságon van, majd azután elválik, hogy mi lesz a további sorsa. Minden ellenkező hireszteléssel szemben közlöm: nyugdíjazva nincs! A Viziváros élére a szomszédos Várból költözött le elöljárónak Farkas főjegyző, aki különben minden valószínűség szerint a legközelebbi tanácsnoka lesz a fővárosnak. Vezér főjegyző helyére Kőbányáról jött át Budára Lukácsy főjegyző. Az első kerület új elöljárója Czebe Jenő dr. főjegyző, aki több mint tíz esztendeje a közjogi ügyosztály illetőségi és honositási ügyosztályának a vezetője. Czebe örökében a központi városházán a IV. ügyosztály új vezető helyettese Séy Aladár dr. főjegyző, Czebéhez hasonlóan nagy tudósa az illetőségi jognak. Arra vonatkozóan, hogy ki lesz a hegyvidéki elöljáróság előkészitésével megbízott főjegyző, továbbá, hogy ki kerül ki Kőbányára a kitűnő Vigyázó elöljáró mellé helyettesként, még nem történt intézkedés.

— Beliczay Imre?

— Már elbúcsúzott a pénzügyi ügyosztálytól, ahol eddigi városházi karrierje ivelt felfele és elfoglalta a Józsefváros elöljárói székét. Kollégái a városházán igy búcsúztak Beliczaytól: a közeli viszontlátás reményében! Arra célozva, hogy Beliczay minden valószínűség szerint rövid idő mulva mint tanácsnok kerül vissza a központba. Bódy tanácsnok helyettese a pénzügyi ügyosztályban Homolyai Rezső dr. lett, az eddigi költségvetési referens, a kiváló pénzügyi tudós, akinek több szakmunkája keltett általános feltűnést. Az új költségvetési referens személyét illetően még folynak a megbeszélések: arról van szó, hogy az elnöki ügyosztály egyik fiatal és szép reményekre jogositó tanácsjegyzője: Kánya István dr. kerül ebbe a fontos pozicióba, amely betöltője számára a marsall-botot jelenti.

— Bevégződött már a tanácsterem átépitése?

— Veronács főigazgató legszemélyesebb felügyelete mellett végre elkészült a nagy munka, amelynek eredményeképen bizonyosra vehető, hogy a közoktatási ügyosztály belátható időn belül nem szakad rá a tanácsteremre. Mottó: Mért oly későn? Az átalakitási munkálatok, amelyeket a korhadt mennyezetek tesznek szükségessé, csiga-lassúsággal folynak. Változatosság okáért most Farkas őméltósága van kilakoltatva a szobájából, az ő dolgozó szobájára a városgazdasági ügyosztály készült rászakadni. Farkas egyelőre Havlin főjegyző szobájába költözött át, Havlin pedig egy kisebb oldalszobába. Jogos a zúgolódás, hogy az efajta átépitési munkálatokat miért nem kánikula idején végzik, hanem a legnagyobb munkaidőben.

— Mit tud bizottsági tag úr Szendy külföldi utazásáról?

— A podesztát Cannes város polgármestere hivta meg az ottani nagy tavaszi virágünnepségek alkalmából. A polgármester azonban kénytelen volt elhárítani magától a kitüntető meghivást, lévén annyi a dolga, hogy semmi körülmények között nem mozdulhat el Budapestről.

— Lamotte?

— A helyettes polgármester úr alig egy hetes Mária Zell-i pihenés után kedden felfrissülten és lebarnultan érkezett vissza Budapestre. A napokban érkezik Feigler főügyész is, aki a Semmeringen üdül.

— Mi ujság a betegfronton?

— Elsősorban Csilléry őnagyméltóságát említem, aki már hazaérkezett Debrecenből, frissen és egészségesen. A kálvinista Róma tudós orvos-professzorai megállapitották őexcellenciájáról, hogy semmi komoly baja nincsen. Más betege nincs is jelenleg a városházának!

Mi a baj a kerületi előljáróságokon?

A harmadik alpolgármesteri állást elsősorban a kerületi elöljáróságok fokozott ellenőrzésére kell felállitani és meg kell hogy kezdjék működésüket a kerületi választmányok

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

A vizivárosi és józsefvárosi elöljáróságokon előfordult anomáliák az elöljáróságok ügyvitelére és a kerületi elöljárók működésére terelik a figyelmet. A polgármesteri határozathoz nincsen hozzátenni valónk: annál kevésbbé, mert *túlszigorúnak tartjuk* a polgármester állásfoglalását. Bár abból a szempontból, hogy *példát kell statuálni,* helyes volt a polgármester intézkedése, mégis az a helyzet, hogy *nem a szóbanforgó elöljárósági vezetőtisztviselők a bűnösök, hanem a fővárosi törvény.*

Az új és a legújabb fővárosi törvény, sőt a nemrégiben módositott elöljárói törvény is *egy folyton növekvő hatalmat, de az ellenőrzés és a felülvizsgálat egyre tátongóbb hézagú kiányát* biztositotta az elöljárók részére. Szinte azt mondhatni, hogy az elöljáróságok és a központi városháza között *jóformán minden kapcsolat megszűnt,* leszámitva azt a tagadhatatlan tényt, hogy az elöljárósági tisztviselők fővárosi alkalmazottak, akik fizetésüket a központtól kapják. A városházán az új fővárosi törvény szinte korlátlan hatalmat adott a polgármester kezébe, emellett a tanácsnokok egyszerű referensek, jelentékenyen megnyirbálódott az alpolgármesterek hatásköre is. Mi a helyzet az elöljáróságokon? Az elöljáró, aki sok esetben nem is tanácsnok, hanem főjegyző, *a központi hatalomtól teljesen függetlenül korlátlan úr a maga kis körében, felelősségre szinte csak fegyelmi úton vonható, ami viszont köztudomás szerint a legritkább esetben következik be,* — önálló hatóság, melynek hatáskörét egyre szélesebbre terjesztik az új és legújabb törvények és rendeletek.

De nemcsak a városházi adminisztrációtól független a kerületi elöljáró, hanem az önkormányzattól is. A kerületi választmányok működése 1930. óta teljesen megszűnt. Az 1930-ban megválasztott kerületi választmányi tagok működésüket soha meg nem kezdhették, ugyanez a helyzet a legutóbbi törvényhatósági választások alkalmával megválasztott kerületi választmányi tagokat illetően is. Mi ennek az oka? *Hivatalosan az,* hogy amíg mind a tizennégy közigazgatási kerület nem működik, nem alakulhatnak meg a kerületi választmányok, mert még részben a régi közigazgatási kerületi határok vannak érvényben, holott a választmányi tagokat az új közigazgatási kerületek szerint választották. Ez a hivatalos magyarázat egyáltalában nem indokolja azonban, hogy legalább azokban a kerületekben, amelyeket az új közigazgatási kerületi beosztás nem érint, miért nem alakultak meg a kerületi választmányok.

Egyetlen mondatban meg kell itt emlékeznünk *Wolff* Károly azon elgondolásáról, hogy a kerületi választmányok a *politikai előkészítő iskola* szerepét töltsék be az ifjabb nemzedék számára, amely később az öregek nyomába lép a törvényhatósági bizottságokban. Hát kerületi választmány hiányában erről a politikai elemi iskoláról egyáltalában nem lehet szó! Fontosabb ennél, hogy nem lévén választmány, a kerületi elöljáró *nem találja meg a megfelelő kontaktust a kerületével,* amellyel csak a hivatali íróasztal mellől, vagy a kerületi klubok és egyesületek vacsorázó asztalai mellett érintkezhet. A kerületet érintő legfontosabb kérdésekben az elöljáró *teljesen tájékozatlan, vagy csupán a bizottsági tagok magánvéleményeire van utalva.* Kerületi választmány, amelynek működése *főleg a szegénygondozási kérdésekben* annyira fontos lenne, nincs, de nem is lehet: nemcsak azért, mert *hatásköri összeütközések* lennének a közigazgatási kerületek szerint működni kényszerülő, de az új kerületek szerint megválasztott kerületi választmányok között, de azért sem, mert az 1930-as törvénynek az az intézkedése, hogy a kerületi választmány szervezetét, feladatkörét és részletes szabályait a törvény életbeléptetésétől számított egy éven belül szabályrendelettel kell megállapítani, — *végrehajtva még ma sincsen!*

A központi adminisztrációtól egyre függetlenebbül, kerületi választmány nemlétében, a kerületek polgárságától meg nem értetten és nem méltányoltan, de egyre növekvő személyes hatalommal és tekintéllyel *eképen működnek a kerületi elöljárók.* Sokszor hatáskörüket túllépve — amint azt a sajnálatos események a Vizivárosban és a Józsefvárosban igazolják. *Mi a teendő?* A legfontosabb a kerületi választmányok működésének mennél előbb való megkezdése, de nem kevésbbé fontos a kerületi elöljáróságok működését illetően *megfelelő ellenőrző és állandó felülvizsgáló szerv beiktatása.*

A főváros közigazgatása történetében *nem új probléma* a kerületi elöljáróságok működésének fokozott ellenőrzésének terve. Többizben felmerült a gondolat, hogy *külön alpolgármesteri állást* kell szervezni a kerületi elöljáróságok felügyeletére, illetőleg az egyik alpolgármestert mentesíteni kell minden egyéb teendő alól, hogy működése a kerületi elöljáróságok felügyeletére és ellenőrzésére összpontosuljon. *Ujra felvetjük a régi gondolatot,* annál is inkább, mert a belügyminisztériumban még mindig elintézetlenül porosodik a harmadik alpolgármesteri állás betöltésére vonatkozó közgyűlési határozat.

Azt a problémát, hogy *műszaki vagy jogi képesitéssel* rendelkezzen-e a harmadik alpolgármester, *jelen alkalommal nem kívánjuk érinteni,* annál kevésbé, mert ez a kérdés az elöljáróságok ellenőrzése szempontjából közömbös. Ha *műszaki képesitésü alpolgármestert* választ a törvényhatósági bizottság, a műszaki ügyosztályok ellenőrzése alól felszabaduló alpolgármester *kizárólagos tevékenységét* az elöljáróságok ellenőrzésének és felülvizsgálatának szentelheti. Ha meg jogi minősitésü alpolgármestert választ a közgyűlés, *az új jogász-alpolgármester* töltheti be ezt a nagy körültekintést, sok közigazgatási tudást és tapasztalatot igénylő feladatot!

Nem kétséges, hogy ehez a problémához addig kell hozzányúlni és azt megoldani, amíg *szembeötlőbb események esetleg a kormányhatóság részéről súlyosabb intézkedéseket nem involválnak!*

— *Ünneplések?*

— *Felkay őméltóságát ünnepelte vacsorán az elmúlt napokban a közoktatási ügyosztály. Az ünnepi beszédet Boros Pál dr. főjegyző tartotta. Csütörtökön este pedig a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségében volt vacsora a nyugdijas sorban levő tiszteletbeli tagok: Végh János tiszti főrvos, Szente Miklós tanácsnok és Gárdonyi Albert főlevéltárnok tiszteletére.*

— *Halálozás?*

— *Csütörtökön hosszas szenvedés után elhunyt Schmaderer Oszkár dr. tanácsnok, Rákosváros érdemes elöljárója. Általános megdöbbenést keltett a városházán Pályi Gyula dr. egységespárti bizottsági tag váratlan elhúnyta. A fiatal, rokonszenves frontharcos-városatya általános tiszteletnek és szeretetnek örvendett. Általános részvét mellett temették el Dingha Árpád pénztárigazgatót, akiről kevesen tudták — közismert szerénysége miatt — hogy ősrégi nemesi családból származik, akinek két prédikátuma is van: kosztolnai és nagymegyeri. Sírjánál hivatali utóda: Kosztolányi Sándor pénztárigazgató mondott búcsúztató beszédet. A kedves, mindig jókedvű, udvarias Dingha Árpádról hadd mondjak el egy kis történetet . . .*

— *Halljuk, halljuk!*

— *Szokás a városházi tisztviselők között, hogy ha egy-egy új kollégájuk hivatalba lép, megtréfálják. A lehetőség szerint: igen alaposan! Egy ifjú gyakornokot, aki különben azóta már öreg fogalmazó, azzal ugrattak pályatársai, hogy a polgármester nyaralási dugsegélyt ad minden jogvégzett gyakornoknak, nem is kis összeget: háromszáz pengőt! Ifjú gyakornokunk arca felderült, különösen, amikor közölték vele, hogy rögvest lehet menni a kasszához, ahol Dingha pénztárigazgató a bemutatkozás után sajátkezüleg nyujtja át a nyaralási segélyt tartalmazó borítékot. Hősünk barátai kíséretében fel is kereste az igazgató urat, aki a legszeretetreméltóbb mosoly kíséretében kínálta hellyel és cigarettával és megkérdezte, mi járatban van. — A nyaralási segély ügyében jöttem, igazgató úr! — dadogta a kérdezett. Dingha elértette a tréfát és finoman válaszolt: Mennyire volna szüksége, fiatal barátom? — Hát alkudni is lehet? — ötlött az ifjú gyakornok fejébe és merészen kivágta az összeget: ötszáz pengőt. Dingha szerény mosollyal válaszolt: Rendben van, fiam! A gyakornok már zsebében érezte a pénzt és várakozóan tekintett Dinghára, aki csendesen folytatta: Hol az utalvány? — Miféle utalvány? — riadt fel az ifjú. — A polgármester úr utalványa — mondta Dingha. — Hát bizony utalványom nincsen — válaszolt búsan a gyakornok. — Dingha megsimitotta mindig kopaszra nyirt fejét és igy végezte be a beszélgetést: Baj, nagy baj, ifjú barátom! A polgármester úr utalványára az egész pénztárt úgy ahogy van, átadom Önnek, de az ő aláirása nélkül egyetlen fillért sem fizethetek!*

— *Remek történet! Isten Önnel, kedves, dr. Városházy.*

— *A viszontlátásra, kedves Szerkesztő úr!*

Ki kell irtani a futball-dzsungelt az Elektromos Műveknél!

Miért titkolják az Elektromos Művek Testedző Egyesületének számadásait? — Oszlassák fel a futball-szakosztályt és a főváros pénzén épült Latorcza-utcai pályát adják vissza a testedző sportoknak!

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Egyik legutóbbi számában szóvátette az *Uj Budapest* az Elektromos Művek futballmérkőzéseit a Professzionista Liga első osztályában. Sportlapok tudósításai nyomán közöltük, hogy az Elektromos Művek és a Szürketaxi futball-csapatai között *példátlanul durva mérkőzés* folyt le, kórházba vitték a játékosokat a mérkőzések után, többek között orrtöréssel az Elektromos Művek csapatának kapusát is. Vizsgálat tárgyává kívántuk tenni, kapnak-e külön fizetést az Elektromos Művek futballcsapatának tagjai játékukért, vagy csak kedvtelésből űzik a labdát a gyepmezőn. És ami a legfontosabb:

jelent-e megkülönböztetést az Elektromos Művek tisztviselői vagy munkásai között, hogy mennyivel jobban, vagy kevésbé jól tudják a labdát rugdalni, ahelyett, hogy minősítési táblázatuk kizárólag hivatali munkájuk minőségét és mennyiségét tüntetné fel?

Az utóbbi esztendőkben kevés cikkünk keverte fel annyira a városházi tisztviselői közvéleményt, mint amelyben az Elektromos Művek futballcsapatának szereplését tettük szóvá. A helyeslő és gratuláló levelekből és információkból *igen szomorú kép* tárul elénk. Az Elektromos Művek futball csapata, hivatalos nevén: *Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Testedző Egyesületének Labdarugó Szakosztálya* házi-üzem a nagy üzemben, futball-üzem az Elektromos Művek nagy gépezetében, állam az államban, tele kiskirályokkal, futballvezérekkel és hasonló hatalmasságokkal. Ez a futball-szakosztály *olyan szellemet* honosított meg több vonatkozásban is az Elektromos Műveknél, hogy

elsőrendű közérdek a Testedző Egyesület futball-szakosztályának azonnali megszüntetése, az Elektromos Művek félig professzionista, félig amatőr csapatának feloszlatása és a Nemzeti Liga első osztályából való hivatalos törlése.

Kezdjük először a *Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Testedző Egyesülete* ügyeivel. Sajnos, erről az egyesületről sokat nem írhatunk, de az a kevés, amit írhatunk róla, *sem jó!* Munkatársunk meg kívánta szerezni a Testedző Egyesület legutóbbi évi jelentését, zárószámadását és költségvetését. Szabály ugyanis — minden valószínűség szerint a szóbanforgó egyesület alapszabályai is magukban foglalják ezt a kötelezettséget — hogy még igen kis egyesületek is kinyomatják és tagjaiknak elküldik *évi jelentésüket.* Az Elektromos Műveknél ez a jogszokás *nem divat!* Munkatársunkat egy főtitkárhoz utasították, aki kijelentette, hogy nyomtatott jelentés nincs, az évi jelentés a közgyülési jegyzőkönyvbe van foglalva, ez viszont kizárólag a *vezérigazgató engedelmével* tekinthető meg.

Nem fárasztottuk, nem is fogjuk fárasztani a vezérigazgató urat a szóbanforgó ügyben való megkérésével, annál kevésbé, mert ő, aki minden valószínűség szerint hivatalból elnöke az egyesületnek, egyéb bokros elfoglaltsága mellett *tudja legkevésbé,* mi történik az egyesületben. Ennek felderítésére amúgy sem újságcikk, hanm azonnal megindítandó *újabb vizsgálat alkalmas.* Olyan vizsgálat, amelynek során

el kell számolni minden fillérrel, ami befolyt és minden fillérrel, ami kiadásba került.

Honnan származnak a Testedző Egyesület jövedelmei? Tagdíjakból, a szakosztályok jövedelméből és az üzem által juttatott támogatásból. Összegszerűségek nem állnak rendelkezésünkre, holott legelsősorban az üzem által — *tehát közpénzekből* — folyósított segély érdekelne bennünket. Sajnos az Elektromos Művek folyó esztendei költségelőirányzata ebben az irányban *nem világosít fel bennünket,* de ez végeredményben *könyvelés-technikai kérdés.* Ha majd kiderül, mekkora fővárosi segélyt kap az Egyesület, az is napvilágra fog jutni, az üzem költségvetésének *melyik tételében rejtőzik* ez a minden valószínűség szerint nem néhány filléres tétel.

Ennek a vizsgálatnak kell megállapítania a Latorcza-utcai sportpálya számadásait is.

A sportpályát nem azért építette az Elektromos Művek alkalmazottai számára a főváros, hogy ott a labdarúgás bajnokai kinézzenek és kisértsenek mindenkit, aki nincs az ő sportüzletükben, illetőleg üzleti sportjukban érdekelve.

— Olyan szellemet termeltek ki — írják az *Uj Budapestnek* — ezek a szabadon garázdálkodó, munkaidőt mulasztó, botrányosan lumpoló, verekedéseket rendező és ezért dícséreteket és jutalmakat kapó futball-legények a pályán, ami kizárja azt, hogy *jóérzésű emberek,* a hivatalos munka után sportolni kívánó alkalmazottak *oda kijárjanak!*

Kikből áll a futball-csapat? Kapus: *Gulyás* segédszerelő, bekkek: *Kocsis* pénzbeszedő és *Füzy* leolvasó, halfok: *Martonos* pénzbeszedő, *Lengyel* órabéres kezelő és *Pázmándy* adótiszt (egyetlen tagja a csapatnak, aki nem az Elektromos Művek kötelékébe tartozik, de fővárosi alkalmazott), csatárok: *Orczifalvi* órabéres kezelő, *Tőrös* segédszerelő, *Szendrődy* telefonkezelő, *G. Tóth* órabéres kezelő, *Kolozsváry* pénzbeszedő és *Pákozdi* gépápoló. Mint a névsorból látható, a futballcsapatban való aktív részvétel nem tartozik az Elektromos Művek *tisztviselő-karának kedvenc szórakozásai* közé.

A Magyar Labdarugó Szövetségben nemrégiben vizsgálat folyt annak tisztázására, amatőrök-e az Elektromos Művek futballcsapatának tagjai. A vizsgálat megállapította, hogy

a szakosztály csupán annyiba lépte át az amatőrség határát, hogy mérkőzés után a játékosoknak egy-egy pohár hideg tejet adományozott.

A polgármesteri vizsgálat fogja megállapitani, hogy történtek-e *egyéb juttatások* is a futball-csapat illusztris tagjai részére? Annál is inkább, mert az Elektromos Műveknél köztudomás szerint kapnak a futballisták *különféle juttatásokat* — elsősorban azt, hogy *állásba juttatják őket.* Tisztázni kell, a futball-csapat tagjai mióta állanak az Elektromos Művek szolgálatában, felvételük, beosztásuk, fizetésük milyen összefüggésben van *lábukkal:* a labdarúgó képességükkel?

A vizsgálatnak arra is ki kell terjeszkednie, *mekkora támogatást kapnak a Testedző Egyesület többi szakosztályai a labdarugó szakosztállyal szemben.* Arra is kíváncsi a közvélemény,

vannak-e fizetett tisztviselői a Testedző Egyesületnek, kik azok és mennyi fizetést kapnak?

Végezetül: amint néhány évvel ezelőtt *Lamotte* alpolgármester, mint a Budapest Sport Egyesület elnöke feloszlatta az egyesület amatőr alapon működő futball-csapatát, mert még az amatőr bajnokságban való részvételt sem tartotta összeegyeztethetőnek a közalkalmazotti állással, ugyanúgy sürgősen meg kell szüntetni az Elektromos Művek futball-csapatának garázdálkodását és a Latorcza-utcai pályát *vissza kell adni a tiszta és nemes, üzleti szempontoktól mentes, testedző sportoknak.*

Március hó 6-án és 10-én délután fél 3 órakor ügetőversenyek

Mindössze +0·82 százalék

Indokolja-e a viz megdrágulása a házbér-emelést?

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A februári házbérnegyed során rengeteg bérlet — felmondás és lakbéremelés történt azon a címen, hogy a főváros megdrágította a vizet, ezért kénytelenek emelni a szegény háztulajdonosok. Hogy mennyire tarthatatlan és felháborító ez a vád, alább közöljük egy közgazdasági szaklap számításait, amelyek teljes szakszerűséggel igazolják, hogy a háztulajdonosok komoly ok helyett csak ürügyet kerestek, hogy az első lehetséges alkalommal emeljék a házbéreket.

Egy 5 emeletes modern bérháznak, hol sem központi fűtés, sem melegvízellátás nincs, a benne levő 18 3—1 szobás lakás közül azonban 17 fürdőszobás, ezenkívül 33 W. C. és 58 egyéb kifolyóhely van felszerelve, az adóköteles bérjövedelme 32.450 pengő. A vízdíj 18 filléres egységár mellett egy esztendőben 868 pengőt tett ki, vagyis a jövedelem 2.67%-át. A 22 filléres egységáron ugyanennyi vízfogyasztást feltételezve, 1061 P vizdijjal kell számolni, vagyis évenkint 193 pengővel több teher hárul a háztulajdonosra, mint azelőtt. Ez lakásonként és havonként 1 pengőt sem jelent. Nem látszik egyáltalán indokoltnak tehát, hogy a vízdíjemelésből kifolyólag a lakbéreket is emeljék.

Egy 6 emeletes modern központi fűtéses és melegvízszolgáltatással ellátott új bérházban 28 drb 2—3 szobás lakás van ugyanannyi fürdőszobával, 33 W. C.-vel és 110 egyéb kifolyóval. A bérjövedelem 49.280 P. A vízdíj 18 filléres alapon 2420 pengőt tett ki, vagyis a teljes jövedelem 4.9%-át. A 22 filléres vízdíj 2958 pengős megterhelést (a jövedelem 6%-át), vagyis összesen 538 P kiadási többletet jelent a háztulajdonosra, ami lakásonként havonkint kereken 1.50 pengőt jelent. Ez a teher sem elviselhetetlen a háztulajdonosra.

Egy 3 emeletes régi bérházban 63 drb 1 szobás lakás van: mindössze 36 W. C.-vel és 66 kifolyócsappal. Tipikus tömeglakások. A ház bérjövedelme 20.276 P, a 18 filléres egységár mellett vízért fizetett évi összeg 1074 P, ami a bérjövedelem 5.27%-ának felel meg. A 22 filléres egységár mellett 1311 P (a jövedelem 6.43%-a) vízdíjjal kell számolni, ami 237 pengő többletkiadást jelent. Ilyenformán lakásonként és havonként 31 fillér a háztulajdonos többletterhe.

Egy modern családi ház 3 lakással, 2 fürdőszobával, 3 W. C.vel, 6 kifolyóval, 53 P évi vízdíjat fizetett 18 filléres alapbérrel, 22 fillér mellett 65 pengővel kell számolni. A vízdíjemelésből előálló többlet tehát évenként 12 P. Ilyenformán lakásonként 4 pengő évi tehertöbblet jut.

Folytathatnánk hosszasan az ilyen vizsgálatok közlését, amelyek mind hasonló eredményeket tüntetnek fel. Ehelyett azonban 17 legkülönbözőbb típusú intgatlan terheinek emelkedéséről kiszámított átlagszázalékot említjük csak fel. A 18 filléres egységár mellett átlagban a vízdíj a házbérjövedelem 2.93%-át tette ki, a 22 filléres egységár mellett viszont átlagban a vízdíj 3.75%-a a házak adóköteles bérjövedelmének. Az emelés tehát mindössze 0.82%!

1. Fővárosi Nyilvános Könyvtár. Ujpesti Dániel-u. 1.

HIREK

Népes tagértekezlet a Keresztény Tanügyi Bizottságban

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Keresztény Tanügyi Bizottság hétfőn tartotta meg február havi rendes tagértekezletét. A megjelenteket Bednárz Róbert prelátus, a Bizottság fáradhatatlan elnöke köszöntötte, majd külön üdvözölte azokat, akik ez alkalommal először jelentek meg a Bizottság összejövetelén.

A bevezető után Mosonyi Ferenc tanító tartotta meg mindvégig lebilincselő előadását A férfi és nő kenyérküzdelme címen..

Az előadó abból indul ki, hogy a nők térfoglalása a gazdasági életben, nem a világháború következménye, mint sokkan állítják, hanem már a világháború előtti liberális gazdasági rendszer eredménye: a nyereség növelésére irányuló mohó vágy. A világháború legfeljebb csak meggyorsította a nők nagyobb számú elhelyezkedését. Mivel Budapest egy millión felüli lakosságából 570.000 a dolgozók száma s ebből 220.000 a nő, nem lehet a nőket a keresők közül teljesen kireszteni, egyrészt, mert nem minden nő tud férjhez menni, másrészt, mert vannak kifejezetten női hivatások, mint óvónő, leány-iskolai tanítónő, tanárnő, védőnő, ápolónő stb. De szervezéssel, törvényhozási úton, szociális intézkedésekkel, oktatási reformmal és gazdasági vonatkozású ráhatásokkal el lehet terelni a nők reá nem szoruló részét a kereső életpályákról s így helyreállhat az ésszerű egyensúly férfi és nő munkavállalásában, amely egyensúly a nők érdekében annyira kívánatos.

A mindvégig élvezetes előadást Bednárz Róbert köszönte meg meleg szóval, kiemelve, hogy az előadás által felvetett súlyos problémák valóban mihamarabb megoldást kívánnak.

Tisztujitás a IV. kerületi Tanügyi Bizottságban

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Tanügyi Bizottság IV. kerületi szervezete most tartotta meg tiszújító ülését Masson Izabella ügyvezető elnök vezetése alatt. A Központ részéről Palócz András dr. felügyelő-igazgató, ügyvezető elnök köszöntötte a jelenvoltakat, kiemelve, hogy a kerületnek nagy lendületet mutató új megmozdulása nagy sikert jelent s a jövő küzdelmeire ad erőt. Masson Izabella a szervezeti szabályokat ismertette, majd a tisztújításon a következő tisztikart választották meg: Elnök: Masson Izabella; Ügyv. elnök: Varga János; Alelnökök: Fekete Győző, Horváth Endre dr., Goda Lajos, Kósa Ferenc dr., Petik Kálmán, Graner Stefánia; Főtitkár Payer József.

Jubileumi kardversenyt rendez a BSE. A Budapesti Sport Egyesület 1938. március 20-án megalakulásának huszonötesztendős évfordulója alkalmával jubileumi országos I. osztályú kardversenyt rendez.

Beszkárt bemutató. A Beszkárt Közművelődési-, Sport- és Levente Egyesületének, budai-, pesti- és ferencvárosi dalköreinek, a Bhév. tiszti dalkörének és vasutas otthonának a vállalati segélyalap javára március hó 26-án, szombaton este 8 órakor a Városi Szinházban bemutatót rendez. A programon a Beszkárt-zenekar, a Beszkárt-leventék és cserkészek szerepelnek.

Cukrászok harca az Elektromosművek és a Gázművek sütőtanfolyamai ellen

Tiltakoznak, hogy a főváros minden háziasszonyból cukrászt neveljen

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Érdekes háborúságot indítottak a budapesti cukrászok az Elektromos Művek ellen. Szaklapjuk azt kifogásolja, hogy az Elektromos Művek, nemkülönben a Gázművek sütési tanfolyamai mérhetetlen károkat okoznak a cukrászipárnak. Azt panaszolják a cukrászok, hogy a tanfolyamok során a cukrászipar mérhetetlen kárára a két rivalizáló nagyüzem igyekszik egymást túlszárnyalni a közönség sütési kiképzésében.

Több oldalról felszólították a cukrászok ipartestületét, hogy tegyenek megfelelő lépéseket ebben az ügyben. Azt remélik a kétségbeesett cukrászok, hogy az ipartestület nem várja meg, amig a fővárosi üzemek minden háziasszonyból kész cukrászt nevelnek és teljesen elfogynak a cukrász-iparnak még meglévő kevés számú fogyasztói is. — Kézleintések helyett — mondja a Cukrászok Lapja — komoly akciót várnak a cukrász-iparosok!

Nagyobb dicséretet ennél az akciónál nem kaphatnak a fővárosi üzemek. Helyesen tenné a két üzem, ha maga is elősegitené a cukrászok ipartestületének hivatalos megmozdulását, mert ennél hatásosabb és célravezetőbb reklámot a háziasszonyok között a tanfolyamok számára nem is lehet elképzelni.

Elkészült a kórházak ezévi tatarozási programja

Öt év alatt teljesen modernizálódnak a főváros összes közkórházai

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Salamon Géza dr. tanácsnok, a polgármesteri közegészségi ügyosztály vezetője, elkészítette és az illetékes szakbizottságok elé terjesztette a fővárosi közkórházak ezévi tatarozási programmját. Még 1935-ben történt, hogy Salamon tanácsnok öt esztendőre terjedő tervezetet dolgozott ki valamennyi fővárosi közkórház teljes és tökéletes modernizálására. Ennek az ötesztendős programnak harmadik esztendeje az 1938-as év; a folyó évben az Uj Szent János-közkórházban és fiókjában, a Szent Margit-kórházban összesen 110.704 pengő, a Szent István-közkórházban és a Horthy Miklós fiókkórházban 110.336 pengő, a Szent Rókus közkórházban és fiókjaiban: a Kun-utcai fiókkórházban, az Alföldi-utcai szülészeti kórházban, a Madarász-utcai gyermekkórházban, a Gyöngyösi-úti szülészeti kórházban, további az Eötvös Loránd rádium és röntgenintézetben 109.715 pengő, a Szent László közkórházban 51.965 pengő értékben kerül sor a tatarozási, illetőleg modernizálási munkálatokra.

Az Uj Szent János kórházban 10.434 pengővel átfedik a Wodaner pavillont, 20.780 pengő költséggel tatarozzák, a C. tüdőbeteg pavillont, 4500 pengővel a B. tüdőbeteg pavillont, 10.800 pengő költséggel kijavítják a kazánház gépészeti berendezését, 7500 P költséggel szigetelik a fögözvezetéket, 4700 pengő költséggel átalakítják a B. pavillon műtői szárnyát, 2900 pengő költséggel átalakítják a C. pavillon vizsgálói részét, 6000 pengőt költenek 21 darab felvonó karbantartására. A Szent Margit fiókkórházban kisebb tatarozási munkálatoka végeznek, összesen 12.000 pengő költséggel.

A Szent Rókus közkórházban 3550 pengő költséggel átalakítják a II. emeleti gégészeti ambulanciát, 3900 pengő költséggel új ajtókat helyeznek el a sebészeti osztályon, 4000 pengő költséggel sárga csempeburkolatot készítenek a műtőkben, 2640 pengő költséggel átalakítanak és szellőzővel látnak el 44 ablakot. 22.000 pengőbe kerül a sebészeti osztály átalakításának gépészeti munkálata. Uj felvonót is kap a Rókus 13.000 pengő értékben. A Kun-utcai fiókkórház új kerítést kap, átalakítják a földszinti nőbeteg-fürdőt, összesen 2052 pengő költséggel. A Madarász-utcai gyermekkórház apró tatarozási munkálatai 2455 pengőbe fognak kerülni. A Gyöngyösi-úti szülészeti kórházban szintén kisebb tatarozási munkálatok vannak tervbevéve; mázolási üvegezési, bádogos, stb. munkák, 6640 pengő összköltséggel. Az Eötvös Loránd rádium- és röntgenintézet apróbb átalakitási munkálataira 1822 pengőt irányoz elő Salamon tanácsnok.

A Szent István közkórházban a legfontosabb javítási munkálat a D. pavillon tetőzetének tatarozása 8792 pengő költséggel. Az összes pavillonok ablakait kijavítják 5000 pengő költséggel. A kórház mosókonyhájának az elavult mángorló helyett új hengeres gőzkalander beszerzése vált szükségessé, ez 15.000 pengőbe fog kerülni. A Horthy Miklós-kórház 750 ablakát 2250 pengő költséggel újramázolják. Ugyancsak a Horthy Miklós-kórházban 16.000 pengővel új gégerendelő helyiségeket létesítenek.

A Szent László közkórházban ezidén az igazgatósági épület tatarozása kerül sorra. 6580 pengő kőművesmunka, 2335 pengő bádogosmunka, 1100 pengő tetőfedő munka, 4000 pengő szobafestő és mázolómunka, 4000 pengő homlokzattatarozási és vakolási munka, 9050 pengő burkolómunka, 1500 pengő asztalos-, lakatosmunka javítás kerül majd versenytárgyalási kiírásra. Valamennyi kórházban a manuális kezelésű, közvetítő váltóval kombinált automatikus háziközpontokat kibővítik, olyképen, hogy az a régi panasz, amely szerint kevés telefon áll a betegek rendelkezésére, megfogszünni.

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és színben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

Uj kiirások

3500 kg sötétszürke, hőálló, matt tűzhelyfesték szállítására a székesfőváros üzemei részére. **Határidő: 1938. évi március hó 6-án délelőtt 10 óra.**

Másolóvászon szállítására a székesfőváros üzemei részére. **Határidő: 1938. évi március hó 7-én délelőtt 10 óra.**

7 drb. elektromotorral közvetlenül kapcsolt körszivattyú és tartozékainak szállítására a székesfőváros angyalföldi szivattyútelepe részére. **Határidő: 1938. évi március hó 8-án délelőtt 9—10 óra.**

Összekötő csatorna építési munkáira az Angyalföldi szivattyútelep részére. **Határidő: 1938. évi március hó 8-án délelőtt 9—10 óra.**

Föld, kömives, vasbeton, kő, műkő és elhelyező munkákra az Angyalföldi szivattyútelep felépítményéhez. **Határidő: 1938. évi március hó 8-án délelőtt 9—10 óra.**

Utrendezési munkákra a II. ker. Lebay-utca, Fillér-utca és Alvinci-utca közötti szakaszához, **valamint az ehez szükséges kőanyagok szállítására. Határidő: 1938. évi március hó 11-én délelőtt 9—10 óra.**

Padkaburkolási munkákra a X. ker. Balatoni-út részére. **Határidő: 1938. évi március hó 11-én délelőtt 9—10 óra.**

Üveges munkálatokra a X. ker. Megyeri-úton és a VI. ker. Szilas-utcában épülő kislakásos bérházaknál 3 drb. „A." tipusú, 9 drb. „B." tipusú és 2 drb. „C." tipusú épület részére. **Határidő: 1938. évi március hó 11-én délelőtt 9—10 óra.**

716. drb. I. rendszerű vaskályha szállítására a VI. ker. Szilas-utca és X. ker. Megyeri-úton épülő kislakások részére. **Határidő: 1938. évi március hó 11-én délelőtt 9—10 óra.**

Csatornázási munkálatokra az I. ker. Bürök-utcában a Németvölgyi-út és Ormódi-utca közötti szakaszhoz. **Határidő: 1938. évi március hó 16-án délelőtt 10 óra.**

Tartalék vasbeton csatornának és átadócsatornának építési munkálataira a Budapest Székesfőváros Vízművei részére a Szentendrei-sziget déli csúcsán, mintegy 880 méter hosszban a meglevő csatorna mellé. **Határidő: 1938. évi március hó 16-án délelőtt 10 óra.**

Utrendezési munkákra az V. ker. Szent István-tér Szent István plébániai-templom előtt levő szakaszához. **Határidő: 1938. évi március hó 18-án délelőtt 9—10 óra.**

Finomaszfalt (topeka) **kocsiburkolat munkálatokra** az I. ker. Városmajor-utca, Alma-utca és Bánffy-utca között levő szakaszhoz. **Határidő: 1938. évi március hó 18-án délelőtt 9—10 óra.**

Hőszigetelési munkákra a XIV. ker. Kassai-téren épült Herminamezői r. kath. plébániatemplom vasbeton boltozataihoz. **Határidő: 1938. évi március hó 18-án délelőtt 9—10 óra.**

1938—1939. évben szükséges tanszer-szállításokra a székesfőváros községi iskolái részére. **Határidő: 1938. évi március hó 22-én délelőtt 9—10 óra.**

Vasbeton nyomócsatorna építési munkáira az V. ker. angyalföldi szivattyútelepen. **Határidő: 1938. évi március hó 22-én délelőtt 9—10 óra.**

Utrendezési munkákra az I. ker. Bürök-utca Németvölgyi-út és Ormódi-utca között levő szakaszához. **Határidő: 1938. évi március hó 22-én délelőtt 9—10 óra.**

Utrendezési munkákra a XI. ker. Tétényi-út, Horthy Miklós-út és Szent István-útja között levő szakaszához. **Határidő: 1938. évi március hó 22-én délelőtt 9—10 óra.**

Utrendezési munkákra az V. ker. Ujpesti-rakpart, Révész-utca és az Elektromos sporttelep között levő szakaszhoz, **valamint az ehez a munkához szükséges** 1500 tonna „S 13" jelű 18/17—27/13 cm. méretű **bazalt sorkő és** 1400 fm. „H. J. I." jelű 14—15 cm. méretű **trahit** (andezit) **hasított szegélykő szállítására. Határidő: 1938. évi március hó 22-én délelőtt 9—10 óra.**

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

TOLNAI FERENC
Budapest székesfőváros gázművei igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fűtés, vizvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállata, lakások és épületek távfűtése, melegvizellátások
Budapest, IV., Irányi-utca 1. Tel.: 386-650

VÁLLALKOZÁS

Lejárt az egymillió pengő értékü kő-szállitási versenytárgyalás

A bazaltot drágábban, az andezitet és a kavicsot olcsóbban kapja a főváros, mint az elmult évben

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Március 1-én nyujtották be a kőbányák a fővároshoz a folyó évi fenntartási kőanyagszükségletre ajánlataikat. A város az ezévi út-karbantartások céljaira, úgy mint az előző évben, mintegy egymillió pengő értékű kőanyag-szükséglet beszerzésére írt ki pályázatot. A pályázatra úgyszólván mindazok a kőbányák benyujtották ajánlataikat, amelyek a mult években a főváros részére szállításokat végeztek. Az egységárak az előző évi-ekhez képest emelkedést mutatnak: igy a *bazalt* egységára mintegy 6—8 százalékkal emelkedett, a *kavics* ára ellenben csökkent és ugyancsak némi csökkenést mutat fel az *andezit-ajánlat* egységára.

A bazalt-kő árának emelkedését a kőbányák már a főváros előtt indokolták azzal a több, mint 15 százalékos munkabér-emeléssel, amelyet az év elején kénytelenek voltak a munkásoknak megadni a beállott általános drágulás miatt. Ezt az áremelést már az előbbi ajánlat alkalmával a főváros tudomásul vette és tudomásul vette azt is, hogy az emelést, úgy mint a mult évben, a bányák nem hárították át teljes egészében a fővárosra, hanem annak nagyobbik részét ők maguk viselik. Különben *nem egyedülálló eset,* hogy a főváros a drágulás folytán előállott áremeléshez hozzájárul, mert éppen a napokban például az *autótaxi-viteldij* is emelkedett és az emeléshez úgy a főváros, mint a belügyminiszter hozzájárult, mivel az illetékes tényezők előtt beigazolást nyert, hogy úgy a munkabérekben, mint az anyagban *lényeges áremelkedés* állott elő.

Az andezit-kő árának csökkenése a bányák között dúló harcra vezethető vissza, amikor is az egyes bányák *még önköltségi áron alul is ajánlatot tesznek,* csakhogy a szállítást megkaphassák.

Végeredményben a főváros a folyó évben a szükséges kőanyagot 1—2 százalékkal drágábban fogja beszerezni tudni. Ez a drágulás lényegtelen, úgy hogy az ügyosztály a beérkezett ajánlatokat minden valószínüség szerint változatlanul el fogja fogadni és jóváhagyás végett fogja a szakbizottság elé terjeszteni.

Versenytárgyalási hirdetmények

I.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a II. ker. Lévay-utca (Fillér-utca és Alvinci-utca között)

útrendezési

munkálataira, valamint az ehhez szükséges

kőanyagok

szállitására.

Az ajánlatokat

1938. évi március hó 11. napján délelőtt 9—10 óra között

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

II.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a XI. ker., Balatoni-út

padkaburkolási

munkálataira.

Az ajánlatokat

1938. évi március hó 11. napján délelőtt 9—10 óra között

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

III.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a XIV. ker. Mária királyné útja, Szőnyi út és Kassai tér között levő és a Nagy Lajos király útja, Kassai tér és Erzsébet királyné útja között levő szakaszán végrehajtandó

csatornázási

munkálatokra.

Az ajánlatokat

1938. évi március hó 16. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

IV.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a XIII. ker. Ujpesti-rakparton a Révész-utca és Lajta-utca között végrehajtandó

csatornázási

munkálatokra.

Az ajánlatokat

1938. évi március hó 16. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

V.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a XI. ker. Zsombolyai-utcában, Diószegi-úton és Vincellér-utcában, a Lenke-út és Szent Imre herceg-útja között végrehajtandó

csatornázási

munkálatokra.

Az ajánlatokat

1938. évi március hó 16. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

VI.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek az I. ker. Bürök-utcában, a Németvölgyi-út és Ormódi-utca között végrehajtandó

csatornázási

munkálatokra.

Az ajánlatokat

1938. évi március hó 16. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

VII.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek az I. ker. Városmajor-utca Alma-utca és Bánffy-utca között lévő szakaszán fektetendő

finomaszfalt (topeka) kocsiútburkolat

munkálataira.

Az ajánlatokat

1938. évi március hó 18. napján délelőtt 9—10 óra között

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

VIII.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek az V. ker., Szent István plébánia-templom előtt levő szakaszának

útrendezési

munkálataira.

A megfelelően elkészitett ajánlatokat sértetlen boritékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza, IV. ker., Városházutca 9. sz. II. em. 284. ajtószám alatt)

1938. évi március hó 18. napján délelőtt 9—10 óra közötti

időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

IX.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a XI. ker., Tétényi út, Horthy Miklós út és Szent István-útja között levő szakaszának

útrendezési

munkálataira.

A megfelelően elkészitett ajánlatokat sértetlen boritékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza, IV. ker., Városházutca 9. sz. II. em. 284. ajtószám alatt)

1938. évi március hó 22. napján délelőtt 9—10 óra közötti

időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98
Felelős: Kellner László dr.

Padozati munkák elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—41

Épületüveges Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbr., 12 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Turner István
Dombortérképészete és modell-müterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Tel.: 2-919-46

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-32.

Móczár Gábor
egészségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

t.Fővárosi Nyilvános Könyvtár
st,VIII.Reviczky-u.1.

XVI. évfolyam 10. szám — Budapest, 1938. március 12.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Reményi-Schneller

Az egymilliárdos győri program és az ezután bekövetkezett kormányrekonstrukció két szempontból érdekli a fővárost. A győri beszédben lefektetett beruházási terv nem nyilatkozik arról, hogy ezekből a beruházásokból mennyi illeti a fővárost. Mennyit kap Budapest székesfőváros ezekből a beruházásokból, tekintettel arra, hogy a hatszázmilliós vagyonadónak legjelentékenyebb része csakúgy a főváros lakosságától fog kikerülni, aminthogy a négyszázmilliós belföldi kölcsön jegyzése során is minden valószínűség szerint elsősorban a főváros lakosságára helyezi a súlyt a mindenható fiskus. Az önkormányzatnak éberen kell vigyáznia arra, hogy az az áldozatkészség, amely az egymilliárd összehozatalánál a főváros lakossága részéről meg fog nyilvánulni, legalább részben közmunka és beruházás formájában a fővárosra szálljon vissza!

*

A kormány-rekonstrukciót illetően az új pénzügyminiszter: Reményi-Schneller Lajos dr. személye fordul osztatlan érdeklődéssel a városháza és a várospolitikai közvélemény. Az új pénzügyminiszter munkásságának igen jelentékeny részét: nyolc esztendőt töltött el a főváros kötelékében, mint a Községi Takarékpénztár vezérigazgatója. A teremtő munkának ezalatt a nyolc esztendeje alatt, mert hiszen Reményi-Schnellernek nem is a semmiből, hanem ami ennél sokkal nehezebb: az Egyesült Fővárosi romjaiból kellett megteremtenie utánozható példa nélkül a főváros pénzintézetét: az új pénzügyminiszter számos barátot szerzett magának a kommunális politikában. De ez személyi momentum, egyik indoka csupán annak az örömnek, hogy épen ő lett a pénzügyminiszter.

A nyolc esztendő alatt azonban nemcsak barátokat, hanem ismereteket és tapasztalatokat is szerzett Reményi-Schneller. A Községi Takarék és a főváros pénzügyi ügyosztálya közötti kapcsolatok révén megismerte a főváros egész pénzügyi szerkezetét, lehetőségeit és teherbírását, célkitűzéseit és elkedvetlenedésének okait. Reményi-Schnellerben azt a pénzügyminisztert üdvözli a fővárosi önkormányzat, aki elődjei erre vonatkozó hiányos ismereteivel ellentétesen szakember Budapest pénzügyeiben is! Hogy ennek a körülménynek mekkora a jelentősége, azt felesleges részletezni. Örvendő izgalom, várakozásteljes figyelem és nagyfokú bizalom üdvözli az autonómia részéről Reményi-Schneller Lajost díszes pozíciójában, akitől a kormány pénzügyi politikájának érvényesülésében és a győri program végrehajtásában Budapest érdekeinek hathatós képviseletét várjuk!

A győri bejelentés

*

Irta: Szőke Gyula dr.

A miniszterelnök győri nagy helyzetjelentésével kapcsolatban tudtunkra adta, hogy 400 millió pengő belsőkölcsönre és 600 millió pengő egyszeri vagyonadóra van szüksége az országnak az évenként a fennálló törvények szerint fizetendő adókon kívül, hogy a mai gazdasági viszonyok kívánta beruházásoknak és az ország védelmére szükséges ténykedéseknek eleget lehessen tenni. A pénzügyminiszter előbb hozta nyilvánosságra már a genfi határozatot, hogy Magyarország nemzetközi pénzügyi ellenőrzése megszűnt, állami költségvetésünk egyensúlyba került és az ország gazdasági helyzete annyira megjavult, hogy fizetési kötelezettségeinknek eleget tudunk tenni.

Ne vitassuk, hogy igaza van-e és mennyiben a pénzügyminiszteri jelentésnek. A mezőgazdasági termények árai emelkedtek, a nép lehető pontosan eleget tesz adófizetési kötelezettségének, sokan törlesztik a tartozásaikat, a kivitelünk a közzétett kimutatások szerint emelkedett, az ipari munkanélküliség csökkent és így a helyzet tényleg javulónak látszik.

Ha azonban a fogyasztók szempontjából nézzük az árak alakulását és látjuk úgy az ipari cikkek árának, mint az élelmiszereknek az értékemelkedését, ha látjuk a drágaság növekedését és úgy a falusi, mint a városi lakosságnak az élettel folyó nehéz és épen nem könnyebbedett küzdelmét, ha tekintetbe vesszük a közalkalmazottak járandóságának a felemelését, amely még mindig nincs arányban a drágaság emelkedésével, bizony a pénzügyminiszteri bejelentést nem tudjuk olyan örömmel üdvözölni, mint amilyennel a pénzügyi körök és a tőke képviselői azt fogadták.

Nem bocsátkozunk részletekbe! Az országgyűlés képviselőházában elhangzott interpellációk a szegényemberek lakására, a szőlősgazdák bajaira, a munkanélküli emberek ezreire vonatkozólag, valamint a kormánynak az ingyen cukor és ingyen gyógyszer kiosztása tekintetében tett nyilatkozatai és rendelkezései nem a jólét fokmérői és a költségvetési egyensúly dacára kell, hogy aggodalommal töltsenek el bennünket az általános gazdasági helyzettel szemben. A főváros is egyensúlyba hozta az idei költségvetését, de csakis a szociális segítés és beruházások árán és újabb kölcsön felvételével. A törvényhatósági bizottság épen úgy, mint a törvényhozás, nyomatékosan leszögezte azt, hogy a költségvetések rendezése újabb adók kivetésével lehetetlen, mert újabb adókat a polgárság már sem itt Budapesten, sem a vidéken el nem bír. És ha vannak is vagyoni és jövedelmi kategóriák, amelyek még nincsenek arányosan terhelve úgy adókkal, mint az általános adóztatás terve előírja, lehet ezeket még igénybe venni, de általános adóemelésről beszélni nem szabad.

Sorban jelennek meg a nagybankok és vállalatok mérlegei. Ezek mind kitűnő eredményről tesznek tanúságot és nemcsak megfelelő jövedelmet mutatnak ki, de az összes budapesti és vidéki pénzintézetek a betétek emelkedését, tehát a tőke gyarapodását jelentik.

Ha ezeket az ellentéteket látjuk, igaznak kell elfogadnunk azt az ismételten hangoztatott megállapítást, hogy lehet részleges javulásról beszélni, egyes körök jövedelme és tőkegyüjtése sikerrel jár, de a nemzet multévi jövedelme nem osztódott fel arányosan a nemzetgazdaság szervei között, ami pedig az általános jólét szempontjából okvetlenül és minél előbb megoldandó kérdés.

Ebben a helyzetben különös jelentőséggel bír a kormány új akciója. A helyzet javításának az eszközei elől elzárkózni nem lehet. Ugy az országvédelmi, mint a nemzetgazdasági kérdések tényleg megoldandók és ezért áldozatot hozni mindenkinek kell, nemcsak jövedelme arányában, de vagyoni tehetsége szerint is. Nemcsak elvi álláspontunk ez, hanem olyan gyakorlati vélemény, amelynek a keresztülvitele elől elzárkózni nem szabad. Ellenkezőleg a helyesen felfogott köz- és magánérdekből annak megoldásában mindnyájunknak egyformán segítségére kell lennünk. A miniszterelnök csak nagy általánosságban nyilatkozott, a részleteket kifejezetten ez után megoldandó kérdésként nyitva hagyta. A kormány is érzi, hogy ennek a nagy kérdésnek az elintézését nem lehet uniformizálni és nem lehet csak a progresszivitás alkalmazásával keresztülvinni, hanem a vagyoni és jövedelmi erők szorgos számbavétele mellett kell megállapítani azt, hogy mely kategóriák minő mértékben kötelesek az áldzat hozatalában résztvenni. Egy kijelentés már történt. Az 50.000 pengőn aluli vagyonok nem lesznek az egyszeri vagyonadóval megterhelve. Számítás dolga, hogy ez mennyiben méltányos. De feltétlenül áll az, hogy a kisebb vagyonok szabadon hagyandók, még ha azok nem ingatlan és nem kötött ingók, hanem készpénzvagyonok is egyrészt a tőkegyüjtés előmozdítása érdekében, másrészt attól a megfontolástól vezettetve, hogy a kis vagyonoknak már mai megterhelése is nagy kötelezettséget jelent azok tulajdonosainak, feltéve, hogy ezek a kis vagyonok nem a nagy vagyonok szétosztása folytán keletkeztek.

A másik nagy kérdés a terhelés mértéke, a progresszió mellett. A kormány helyesen látja, hogy nem lehet ugyanolyan arányban sujtani az ingatlan vagyont, amely mindig megfogható és amely a rendes évi vagyonadót is már évek hosszú sora óta nem a jövedelemből, hanem a tőkéből fizeti, mint a nagy tőkevagyont, amely a vállalkozások és közszállítások révén állandóan aránytalanul nagyobb jövedelemmel rendelkezik, mint az ingatlanban fekvő vagyon és amely természetszerűen a konjunktúrát könnyebben kihasználja. Egy pillantás a társulati adók alapjául szolgáló mérlegekre, — akár részvénytársasági, akár korlátolt felelősségű társasági érdekcsoportosulásról legyen szó, — mutatja azt, hogy az ezekben fekvő tartalékolások kevésbé érzik ma is az adóterheket és kevésbé viselik azokat. Igy helyes az a kormányelgondolás, amely nem az egyenlő elbánás elvét állítja oda a különböző vagyonkategóriák elé, hanem a vagyonok keletkezésének és gyarapodásának a minőségét is figyelembe venni kívánja.

Épen ilyen fontos kérdés ezeknek a tőkéknek a felhasználása. Nem közömbös a nemzetgazdasági életre, hogy minő beruházásokra fogják azt fordítani és tehát, hogy a nemzet gazdasági tényezőinek széles rétegei fognak-e annak hasznában részesedni, vagy pedig csak egyes kiváltságosak jutnak szerencsés helyzetbe. Mert hangsúlyozzuk, hogy minden vállalkozás és beruházás lehet az általános nemzetgazdaság érdekében álló és gyarapíthatja vagyonát és jövedelmét, de mégsem szolgál az általános boldogulás javára, mert nincs meg az a megosztódása a jövedelemnek, amely a nemzetgazdaság tényleg működő tagjait tényleg munkához és jövedelemhez juttatná. Már pedig különösen a mai nehéz gazdasági helyzetben el-

sőrendű feladat a termelő élet olyan irányítása, hogy a nemzet tagjai munkához juthassanak, a megélhetésüket munkával megszerezhessék és ezzel öntudatos és magabízó tagjai lehessenek a nemzet gazdasági életének.

A részletek tehát fontosak. Tisztában vagyunk azzal, hogy áldozatot kell hozni. Sőt tisztában vagyunk azzal is, hogy hozzuk meg jószívvel az áldozatot, mert ezzel nemcsak a köznek, de önmagunknak is teszünk szolgálatot. Reméljük, hogy a kormány is tisztában van azzal, hogy a részletkérdések helyes megoldása biztosítja az egésznek a sikerét és nemcsak az áldozathozás, de a helyesen keresztülvitt együttes munka teszi lehetővé a mai nehéz helyzet megoldását. Nemcsak hangsúlyoztuk, de most is hangsúlyozzuk a munkakötelességet, de hangsúlyozzuk a lehetőség megadásának a kötelességét is!

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza utca 11. Tel.: 2-919-46

ÓRÁT BÁNKI-tól
Okl. órás. — Javitásban sok évi külföldi gyakorlat. — Óraraktár.
Budapest, IV, Váci-utca 36
Duna-utcai oldal.
E szelvény 10% engedményre jogosit

Megindult a vizsgálat az Elektromosnál a futball-üzlet ügyében

⚙

Mióta tartoznak és hogyan kerültek az üzem kötelékébe a professzionista futball-bajnokságban játszó labdarugók?

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Az *Uj Budapest* multheti cikke, amelyben az Elektromos Művek Testedző Egyesületének dolgait tettük szóvá, azzal kapcsolatban, hogy az Elektromos futballcsapata részt vesz a professzionista labdarugó-bajnokságban: úgy a városházán, mint várospolitikai körökben *élénk feltünést* keltett. Az *Uj Budapest* cikke természetszerűen arra késztette az illetékes tényezőket hogy ebben az ügyben *a vizsgálatot megindítsák.*

Morvay Endre dr. tanácsnok, a világítási és közüzemi ügyosztály vezetője, akinek hatáskörébe az Elektromos Művek tartozik, az *Uj Budapest* cikke kapcsán azonnal jelentéstételre szólította fel az Elektromos Művek vezetőségét. Az üzem vezetőségének elsősorban azt kell jelentenie a polgármester számára, hogy a futball-szakosztálynak a professzionista mérkőzéseken résztvevő tagjai *mióta tartoznak az Elektromos Művek kötelékébe* és alkalmaztatásuk összefüggésben van-e azzal a körülménnyel, hogy *jobban tudják esetleg rugni a labdát a zöld gyepen,* mint olyan ajánlkozók, akiknek erre vonatkozó képességeit a protektorok nem voltak képesek kellőképen megvilágitani az Elektromos Művek vezetősége előtt. A játékosok alkalmaztatásának körülményeire azért kiváncsi különösen az ügyosztály, mert az Elektromos Művek futball-csapata *amatőrnek vallja magát,* az amatőrség csak abban az esetben áll fenn, ha kiderül, hogy a szóbanforgó játékosok alkalmazása és futball-képességeik között *összefüggés nincsen.*

Abban az irányban is intézkedett *Morvay* tanácsnok,, hogy az Elektromos Művek Testedző Egyesülete elmult évi zárószámadását és folyó esztendei költségvetését *sürgősen terjessze fel.* A sportegyesület vezetősége az ügyosztályi felszólításra azzal felelt, hogy a beterjesztés időpontját illetően *rövid haladékot kért. Morvay* tanácsnok a haladékot megadta A zárószámadás és költségvetés felülvizsgálata kapcsán az ügyosztály vezetősége *érvényesiteni fogja* azokat a szempontokat, amelyeket az *Uj Budapest* közérdekü cikkében felvetett.

Ennek a felülvizsgálatnak során kell tisztázódnia annak a vádnak, hogy a futball-szakosztály az egyesület egyéb osztályaival szemben a tagdíjakból és az Elektromos Művek vezetősége által adott juttatásokból a többi szakosztállyal szemben *csakugyan előnyöket élvez-e.* Ez a vizsgálat lesz hivatva azt is megállapitani, hogy a futballjátékosok kapnak-e *anyagi megtérítést vagy természetben való juttatásokat* azért, mert jobban tudják rugdalni a labdát, mint azok a leolvasók és egyéb szerelők, akik nem tagjai a futball-szakosztálynak, illetőleg a labdarugó-csapatnak. Végezetül ez a vizsgálat van hivatva azt is tisztázni, hogy a testedző egyesület *funkcionáriusai kapnak-e külön fizetést vagy más természetű juttatásokat* munkásságuk fejében.

Változatlanul fenntartjuk azon álláspontunkat, hogy az Elektromas Művek futball-csapatát *fel kell oszlatni és ki kell léptetni a professzionista liga első osztályából.* Budapest székesfővárosnak erkölcsi közületével nem fér össze. hogy fővárosi alkalmazottak fizetésért rugdalják a labdát és törjék be egymás fejét és mindezt *közalkalmazotti minőségük és működésük megkárositásával.* Az Elektromos Művek Testedző Egyesületének vezetői *hagyják abba a futball-vezérkedést,* és főképen — hagyják abba a sportüzletet — és az üzleti sportot. Az ellen természetszerüen nincs kifogásunk, ha a folyó évi — ha jól tudjuk: júniusban végződő — „bajnoki tornát" esetleg még befejezi az Elektromos futball-csapata, nehogy abba a gyanuba essék bárki, hogy helyezési sorrend, vagy kiesésre számitó egyesületek akciója áll *a közérdekü szándék mögött.* De — ha nem is máról holnapra — a sportüzletet *ki kell irtani* úgy az Elektromos Műveknél, mint *esetleg más üzemeknél is,* amelyeknek a sporttal kapcsolatban egyéb elgondolásaik és szándékaik vannak, mint a *klasszikusan amatőr értelemben vett testedző sportok.*

Móczár Gábor
egeszségügyi berendezéseket tervező és kivitelező vállalata
Budapest, VIII., Magdolna ucca 4. szám.
Telefon: 1—435—47 és 1—347—80.

TOLNAI FERENC
Budapest székesfőváros gázművei igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fütés, vizvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállata, lakások és épületek távfütése, melegvizellátások
Budapest, IV., Irányi-utca 1. Tel.: 386-650

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Városházi ujság alig van, kedves szerkesztő barátom, a városházával kapcsolatos ujságok azonban inkább akadnak. Elsősorban a részleges kormány-változással összefüggő dolgokról beszélek. Kedden délelőtt még arról beszéltek a városházán, hogy Lamotte Károly pénzügyminisztersége bizonyos, szerdán délelőtt már azt ujságolták a folyosókon, hogy ki lesz Lamotte Károly utóda az alpolgármesteri székben. Általános meglepetést keltett ezekután a félhivatalos közlés, amely szerint Reményi-Schneller Lajos dr. és nem Lamotte Károly dr. lett a pénzügyminiszter. Részleteket természetesen senki sem tud, kivéve a miniszterelnököt és az alpolgármestert, ők azonban nem nyilatkoznak. Igy csak a hirekre utalunk, amelyek azt pletykálják, hogy Lamotte Károlynak, aki már az ősz folyamán a legkomolyabb jelöltje volt a pénzügyminiszteri széknek, ez alkalommal is felajánlotta Darányi a pénzügyminiszteri tárcát, amelyet Lamotte nem fogadott el. Hogy igaz-e ez a hir, vagy csak egyike a szállongó hireknek — nem tudjuk, de minden cáfolatot már eleve is elfogadunk. A főváros szempontjából mindenesetre igen-igen nagy nyereség, hogy Lamotte Károly továbbra is a városházán marad, bár az is kétségtelen, hogy igen-igen nagy kitüntetés lett volna a városháza számára is, ha az önkormányzat egyik alpolgármestere a miniszteri bársonyszékbe avanzsál . . .

— Már amennyire avanzsálásról szó lehet, tisztelt bizottsági tag úr! Budapest első alpolgármesteri széke majdnem fölér egy miniszteri pozicióval. A tartósság szempontjából mindenesetre!

— Erre gondolhatott Lamotte alpolgármester is, amikor latolgatta a jövendő eseményeket!

— Közlöm egyben szerkesztő úrral, hogy a városházán a lokális izgalom, amely az üresedésben levő elöljárói pozíciókkal kapcsolatban keletkezett, eloszlóban van. A Rákosváros új elöljárója — Petrovácz Gyula személyes kivánságára — Boros Pál dr. főjegyző lett, aki hosszu tanügyi ügyosztályi munkásságát cserélte fel Rákosváros vezetésével. Itt emlitem meg, hogy a keresztény Rákosváros nevében a Kerepesi-út melletti temetőben Petrovácz Gyula, Rákosváros atyja, búcsúztatta Schmaderer Oszkár dr. tanácsnokot, Rákosváros első elöljáróját, aki tragikus operáció után férfikora teljében dőlt korai sirjába. A városházán különben Boros elöljárói működését, csakugy mint Beliczayét átmenetinek tekintik, általános a meggyőződés, hogy mindketten hamarosan tanácsnoki minőségben fognak visszatérni a központba. Megjelent az uj ügyosztályvezető helyettesek megbizásáról szóló polgármesteri rendelet is; Felkay tanácsnoknak Vécsey Kálmán dr. főjegyző, Bódy tanácsnoknak Homolyai Rezső dr. főjegyző, Szepesváry tanácsnoknak pedig az illetőségi ügykörben Séy-Staub Aladár dr. tanácsjegyző lett a helyettese — a legutóbbi természetszerűen Szvoboda főjegyző, a IV. ügyosztály közjogi alosztályának vezetője, első helyettesi megbizásának figyelembe vételével. Czebe főjegyzőnek, az I. kerület elöljárójának, helyettese Keresztes Miklós dr. főjegyző, a terézvárosi elöljáróság érdemes vezetőhelyettese lett. Keresztest megbizta egyben a polgármester a hegyvidéki elöljáróság felállitásának előkészitő munkálataival is; ez a megbizás prezumptiv elöljárói tisztet jelent. Az uj elöljáró-helyettesek sorában felemlitjük Morzsányi Károly dr. tanácsjegyzőt, aki Vigyázó elöljáró mellé került Kőbányára. A sokáig skartban levő Morzsányi kitüntető előléptetéséhez melegen gratulálnak barátai.

— Mi ujság a betegfronton?

— Visszakerült a betegágyba Némethy Károly őméltósága, aki háromhetes szabadságot kért a polgármestertől. Némethyt egyelőre odahaza ápolják epe-bántalmaival, de szó van róla, hogy precizebb átvizsgálás céljából ismét kórházba kerül. Ugyancsak szabadságon van két hétre Illyefalvi I. Lajos dr. egyetemi rk. tanár, a statisztikai hivatal kitünő igazgatója, aki influenzából származó gégehurutját kurálja olasz ég alatt. Még mindig az Uj Szent János kórház egyik különszobájában fekszik Kállay Albert dr. tanácsjegyző, Babarczy tanácsnok helyettese is. Ugy volt, hogy már hazakerül a kitünő Kállay, orvosai azonban még egyhetes kórházi pihenést ajánlottak számára.

— Nyugdijazás?

— A polgármester április elsejet hatállyal nyugdijazta Honffy Lajost, Budapest székesfőváros adóhivatali központi igazgatóját. Ugy volt, hogy a munkabirása teljes birtokában levő Honffyt visszatartják a szolgálatban, a polgármester azonban nem akart precedenst teremteni. Honffy utódo az adóhivatali igazgatói székben Kleisz Alajos adóhivatali főtanácsos lesz, akit a polgármester már meg is bizott helyettesi minőségben az adóhivatalok központi vezetésével. A pályázatot különben Honffy örökére rövidesen kiirják, mert ez a nagyfontosságu pozició nem maradhat sokáig felelős és végleges vezető nélkül.

— Kik tartottak előadást a fővárosi főtisztviselők közül a minap megnyilott közigazgatási tanfolyamon?

— Elsőnek Szendy Károly polgármestert emlitem, aki Budapest közüze-

Ujabb surlódási felületek a főváros és a belügyminisztérium között

Miért késik az ezévi költségvetés jóváhagyása? — Nem részesedik a főváros az állami kölcsönből és nincs szó egyelőre önálló fővárosi kölcsön felvételéről sem — A zárószámadást még Husvét előtt letárgyalja a takarékossági bizottság

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az országos politika terén uralkodó élénkség — amint az általában történni szokott — *relativ csendet* teremtett a városházán. A törvényhatósági bizottság legközelebbi rendes közgyülését március 30-án tartja, ennek napirendjén egyelőre egyetlen olyan pont van, amely *éles felszólalásokat* fog involválni: a belügyminiszter ismeretes rendelete a közszállitások és közmunkák ügyében, amely az érdekeltek eddigi felülvizsgálati kérelem előterjesztése iránti jogát felebbezési joggá változtatja át. A hétfői közigazgatási bizottsági ülésen is a betegségéből már felgyógyult *Csilléry* András dr. és *Petrovácz* Gyula részéről *igen érdekes felszólalások* várhatók, végeredményben azonban a városházán a folyó ügyek elintézésén tulmenően *jelentősebb politikai akcióról pillanatnyilag nem lehet beszélni.*

A hétköznapi munkának csendes és komoly időszakában élénken kommentálják úgy várospolitikai körökben, mint a főváros több vezető tisztviselője is *az ezévi költségvetés sorsát.* A főváros tudvalevően a legnagyobb készséggel tett eleget a belügyminiszter azon kívánságának, hogy olyképen dolgozzák át az ezévi költség-előirányzatot, hogy az *deficitet ne tüntessen fel.* Igen gyorsan készült el és terjesztődött fel a minisztériumhoz az erre vonatkozó közgyülési határozat is. Azt várták az *illetékes tényezők*, hogy a főváros konciliáns magatartása azzal az eredménnyel fog járni, hogy *néhány napon belül* leérkezik a megváltoztatott költségvetést jóváhagyó belügyminiszteri leirat. *Több mint két hónapja* azonban annak, hogy ez a jóváhagyás nem érkezett meg, sőt azok a közvetlen megbeszélések sem kezdődtek el, amelyek esztendőről esztendőre a főváros, továbbá a belügy- és pénzügyminisztériumok illetékes tényezői között le szoktak folyni. A főváros pénzügyi ügyosztályának e pillanatban még arról sincs fogalma, melyik miniisztérium, melyik ügyosztályában fekszik a főváros költségvetési előirányzata.

Ha a költségvetés szempontjából *normális lenne* az 1938-as esztendő, ennek a késedelemnek komolyabb következményei nem lennének, hiszen az a jogszokás, hogy a főváros addig is, amig a folyó évi költségvetés jóváhagyása elintézést nem nyert, az elmult esztendei költségvetés azonos tételei szerint folyósithatja a szükséges kiadási tételeket. Igen ám, de itt vannak az Eucharisztikus Világkongresszussal kapcsolatos *különleges városházi kiadások!* Ezek a kiadási tételek az elmult esztendei költség-előirányzatban *nem szerepeltek,* viszont ezeknek a tételeknek a folyósitásával nem lehet várni, mert *a kongresszus megnyitása szintén nem vár a belügyminiszterium jóváhagyási intézkedésére.* Tehát az a helyzet, hogy ha a főváros a kongresszus előkészitésével kapcsolatban valamely, a folyó esztendei költségvetésben előirányzott tételt folyósitani akar, előbb el kell járni a belügyminisztériumban, ahol azután a szóbanforgó aktára *rávezetik a minisztérium különleges engedélyét.*

A minisztériumba való állandó felszaladgálás az Eucharisztikus Világkongresszussal kapcsolatban egyrészről jelentékeny mértékben igénybeveszi a tisztviselők idejét, de másrészről *újabb sérelmet jelent az önkormányzat szempontjából.* Ismét tűszurási politika kezdődött, újabb súrlódási felületek vannak alakulóban, amelyek *máris irritálják a várospolitikai faktorokat.* A közigazgatási bizottság ehavi ülésén — mint értesülünk — *éles felszólalások* során fogják szóvátenni a belügyminisztérium késedelmeskedését az ezévi fővárosi költségvetés jóváhagyását illetően.

Ez a késedelmeskedés *annál inkább sérelmes,* mert rövidesen meg kell kezdődniök *bizonyos megbeszéléseknek* az állam és főváros között — a jövő esztendei költségvetés összeállitását illetően. Ez a téma különlegesen aktuális *Darányi* Kálmán dr. miniszterelnök győri beszéde kapcsán. Kétségtelen, hogy a nagy beruházási terv közelről érinti a fővárost és az is vitathatatlan, hogy a főváros jövő esztendei költségvetésének előkészületi munkálatai mindaddig nem kezdődhetnek el, mig *bizonyos nagyfontosságú elvi kérdéseket nem tisztáznak* a főváros és a kormányzat illetékes tényezői. Abban a vonatkozásban, hogy a négyszázmilliós kölcsönből részesedne a főváros is — amint azt közgazdasági szakorgánumok ujságolják — máris jelenthetjük, hogy *ezek a hirek minden alapot nélkülöznek. Body* László dr. tanácsnok, a pénzügyi ügyosztály vezetője, közölte az *Uj Budapest* munkatársával, hogy az állami kölcsönben való részesedés *egyelőre szóba sem került.* Messzemenő kombináció tehát ehez a főváros szempontjából várospolitikai tényezők véleménye szerint is relativ kölcsön-akcióhoz *beruházási terveket szőni.* Egyelőre arról sincs szó, hogy külön kölcsönt venne fel a főváros, de ez nem is valószinű, mert *lehetetlenség lenne* a piacot *egyszerre két kölcsönnel:* a külön állami és a külön fővárosi kölcsönnel terhelni.

A sima városházi vizeken nagyobb hullámzás ezek szerint *Húsvét előtt nem is várható.* Egyetlen momentum fog minden valószinűség szerint azonban április első felében nagyobb élénkséget hozni a várospolitikai életbe: *a zárószámadás. Gátonyi* Béla, az uj főszámvevő, erős igyekezettel dolgozik, hogy a törvényes határidő: április 15-e előtt tető alá hozza az elmult évi zárószámadást. A polgármester olyképen intézkedett, hogy a zárószámadást *elsőnek a takarékossági tizenkettes bizottság tárgyalja le,* az a bizottság, amelyet a pénzügyi bizottság vezető tagjaiból az ezévi költségvetés deficitjének eltüntetésére alakitottak. A takarékossági bizottság előreláthatóan *még Húsvét előtt* foglalkozni fog a zárószámadással, amelyet azután az önkormányzat illetékes szervei *április végén kezdenek el letárgyalni.*

meiről tartott igen érdekes előadást. Morvay Endre dr. pedig előadása során az üzempolitikai alapelveiről beszélt. Harrer Ferenc felsőházi tag viszont a városrendezés feladatairól elmélkedett. Itt emlitem meg, hogy a miniszterelnök Karláth Jenő dr. m. kir. titkos tanácsost, Budapest székesfőváros főpolgármesterét az országos gyakorlati közigazgatási vizsgabizottság elnök-helyettesévé, egyuttal tagjává, a vizsgabizottság megbizatásának tartamára, 1939. december 31-ig terjedő időre kinevezte.

— Van-e már utóda Huck Antalnak?

— Egyelőre nincsen, de rövidesen lesz. Minden ellenkező hireszteléssel szemben közlöm, hogy a Községi Élelmiszerüzem ügyvezető igazgatója nem szolgálatban levő városházi tisztviselő, hanem kivülről szerződtetett szakember lesz. És ha már közélelmezési üzemeinkről beszélek, azt is idejegyzem, hogy rövidesen betöltik a Községi Kenyérgyár igazgatói székét, még pedig szintén szakemberrel.

— Halálozás?

— Meghalt Klaudy Józsefné szül. szentbenedeki Rhé Gizella, Klaudy Józsefnek, a székesfővárosi házinyomda nyug. igazgatójának, neje.

— Nyugodjék békében! A viszontlátásra a jövő héten, kedves dr. Városházy!

— Isten Önnel, Szerkesztő úr!

FORD
LINCOLN
MÁVAG-FORD
1938-as legújabb modeljei
az ízléses áramvonal
legszebb típusai
a március hó 18-án megnyiló
Automobil-
kiállításon.
Tekintse meg!

Fabinyi a Hitelbank élén

A Magyar Általános Takarékpénztár beolvad a Hitelbankba

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

A Magyar Általános Hitelbank igazgatóságának f. hó 9-én délután tartott ülésén dr. Scitovszky Tibor vezérigazgató bejelentette, hogy azt a feladatot, amelyet a bank kebelében maga elé tüzött, befejezettnek látván, arra az elhatározásra jutott, hogy régebbi szándékát megvalósitva, a vezérigazgatói tisztről lemond. Az igazgatóság legmélyebb sajnálattal vette tudomásul dr. Scitovszky Tibor elhatározását és köszönetének, elismerésének és hálájának adott kifejezés irányában kiváló és odaadó tevékenységért, amelyet tizenhat éven át a bank javára kifejtett. Az igazgatóság dr. Scitovszky Tibor alelnökévé választotta meg és nagy örömmel vette tudomásul azt a közlését, hogy bár az intézet közvetlen vezetését ezentúl nem vállalhatja, a jövőben is kész a bank ügyeinek irányitásában mint az igazgatóság tagja és alelnöke résztvenni.

Az igazgatóság dr. Scitovszky Tibor lemondása által megüresült vezérigazgatói tisztre dr. Fabinyi Tihamér m. kir. titkos tanácsost hívta meg, mint aki az igazgatóság meggyőződése szerint rendkivül képességei, tudása és gazdasági tapasztalatai folytán, kiváló mértékben alkalmas a Hitelbank vezetésére és annak a kibővült üzletkörnek irányitására, amely a Hitelbankra vár.

Az igazgatóság elhatározta, hogy az intézet részvényeseinek folyó hó 29-én tartandó kögyülése elé javaslatot terjeszt a Magyar Általános Takarékpénztár rt. beolvasztása iránt. E javaslat értelmében a beolvasztó Magyar Általános Hitelbank a beolvadó takarékpénztár részvényeseinek öt darab Magyar Általános Takarékpénztár rt. részvény ellenében egy darab saját részvényét adja cserébe.

Az intézet igazgatóságát a fuzióra vonatkozó javaslat megtételénél az a felismerés vezette, hogy ez a müvelet jelentős lépés a hitelszervezet kereteinek egyszerüsitése felé, mely a kormány gazdasági programjának is integráns része és hogy a legutóbbi időben létesült tranzakciók következtében is adva vannak mindazok az előfeltételek, amelyek a mobilitás tekintetében éppügy, mint minden egyéb vonatkozásban biztos alapot szolgáltatnak e müvelet keresztülvitelére és a Hitelbank kibővült üzletkörének ellátására.

Ennek megfelelően a Magyar Általános Takarékpénztár rt. igazgatósága 1938 március 9-én tartott ülésében ugyan csak elhatározta, hogy az intézet részvényeseinek f. hó 29-re egybehivandó rendkivüli közgyülése elé javaslatot terjeszt az intézetnek a Magyar Általános Hitelbankkal való egyesülése iránt oly módon, hogy az intézet a Magyar Általános Hitelbankba beolvad.

Aki tizenegy év alatt három milliárd pengőt hajtott be a fővárosnak

Beszélgetés a nyugalomba vonuló Honffy Lajossal, aki kitalálta a piros cédulát és a közlekedési adót, és megtanitotta a tisztviselőket, hogy hellyel kinálják meg az ideges feleket

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Testben és lélekben kiegyensúlyozott, deresedő hajú, de fiatalos lelkű úrral ülünk szemben a kávéházi márványasztalnál. Eddig csak hivatali szobájában találkozhattunk vele, mert a szóbanforgó úr: *Honffy* Lajos, Budapest székesfőváros adóhivatali központi igazgatója, reggeltől estig a városházán volt és talán nem is tudott volna szakítani magának egy félórát a kávéházi csendes beszélgetésre. *Honffy* Lajos, aki nélkül a jövőben nehéz lesz elképzelni a főváros gépszerű pontossággal berendezett adóhivatali adminisztrációját, április elsejével nyugalomba vonul. A nyugdíjazás adott alkalmat erre a beszélgetésre, lévén *Honffy* Lajosnak negyvenéves városházi szolgálata *egy darab város-történelem*, amely a béke boldog esztendőitől a millenáris kiállítás után fellendülő főváros legszebb évtizedein át a világháborún és a forradalmakon keresztül a legutóbbi esztendők modern pénzügyi szemléleteihez vezet.

*

... Az élet iskoláját már elkezdette *Honffy* Lajos, amikor 1898-ban a Sasok *(Polónyi* Géza volt akkor az elnök) a fiatal jogászgyereket, aki szülőházában: Komárom megyében szolgabirónál dolgozott, majd *Rudnay* főkapitánysága alatt *Krecsányi* Kálmán és *Boda* Dezső mellett fogalmazó-díjnok volt, a városhoz protezsálták. Ő ma a legrégibb tisztviselője az adóhivatalnak, bár magához az adóhivatalhoz mint számsegédet csak 1900-ban nevezték ki. Az egyik kerületi előljáróságon dolgozott ekkor *Honffy* Lajos. Okosan, túlmenően a hivatali munkán, már ekkor azon gondolkozott, *hogyan népszerűsítse az adózást.* 1906-ban könyvet is adott ki *Adófizetők Tanácsadója* címen, ennek a könyvnek, amely két kiadást is elért, legfontosabb része volt az exlexben felszaporodott adótartozások befizetésére vonatkozó fejezet.

A könyv nagy sikert ért el és *Honffy* hamarosan a központba került. A háború alatt egyik főtanácsadója volt a Pannóniában ülésező kigondoló bizottságnak. Mi volt ez a kigondoló bizottság? A városházi pártemberekből, továbbá a plgármesterből és a pénzügyi szakemberekből alakult grémium, amelynek az volt a feladata, hogy a háborús esztendők alatt egyre végzetesebb szakadékokat feltüntető fővárosi háztartást új ötletek felvetésével, új adónemek kigondolásával próbálja rendbehozni. *Nehéz idők voltak azok!* A költségvetést általában egy esztendővel később tárgyalták, mint kellett volna. *Bárczy,* majd *Body* a hónap végén mindig gondokkal küzdött, miből fizetik elsején a tisztviselőket? A kigondoló bizottság számára találta ki *Sebő* Béla a vigalmi adót, *Honffy* Lajos pedig a közlekedési adót. Régóta vége a háborús megrázkódtatásoknak, de úgy *Sebő* Béla, mint *Honffy* Lajos adó-ötlete még mindig jelentékeny jövedelmet biztosit városunk számára.

*

Már a háború alatt másik fontos feladatköre is keletkezett *Honffy* Lajosnak, ő volt az összekötő tiszt a fővárosi számvevőség, illetőleg központi pénztár és a pénzügyminisztérium között. Közel egy évtizeden át *Honffy* intézte az állam részéről jövő összegek transzferálását (ez volt *az első transzfer!).* Minden elsején szükség volt arra, hogy az állam előlegeket adjon a fővárosnak a fővárosi tisztviselők fizetésének zavartalan folyósítására. *Honffy* büszkén meséli, hogy reggel kilenckor kapta kezéhez a polgármester felterjesztését az összegszerűségre vonatkozóan és délben egy órakor már hozta le az utalványt a pénzügyminisztériumból. A háborús esztendők alatti hasznos közszolgálata érdeméül különben *Honffy* 1918-ban IV. Károly királytól a IV. osztályú polgári érdemkeresztet is megkapta.

*

1927-ben lett központi adóhivatali igazgató *Honffy* Lajos. Itt mindjárt állapitsuk meg, hogy az ő legnagyobb érdeme *az adóbehajtás racionalizálása.* Amikor átvette *Sebő* Béla örökében az adószedő-gépezet irányitását, külön behajtási osztálya volt az Országos Társadalombiztosító Intézetnek, a Vízműveknek, a városi számvevőségeknek, külön behajtási osztályokat tartott fenn az állam is. Most minden adó-behajtás *centralizálva van,* sőt minden köztartozást is, amelyet közadók módjára hajtanak be, a tizennyolc adóhivatal útján kell megfizetni. A száz pengőig terjedő bíróilag megitélt magántartozásokat, a meg nem fizetett cselédbéreket, gáz, elektromos áram és telefondíjat, a nőtartási és gyermektartási díjakat, a kéményseprő-díjakat most a kerületi adóhivatali osztályok hajtják be. 1927-ben, amikor *Honffy* adóhivatali igazgató lett, háromszázhúsz tisztviselője volt a fővárosi adóhivataloknak. A megnövekedett munkakör miatt ez a szám kilencszázhatvanra emelkedett.

Honffy mindig vigyázott arra, hogy jó tisztviselői legyenek. Célját el is érte: a főváros adóhivatali kara mintaszerűen működik, megfelelő státusokban illő fizetést kap, továbbképző tanfolyamokon van kötelezve művelni magát, mert ez alapfeltétele az előlépésnek. Több mint háromszáz tisztviselőt képeztetett át ezeken a tanfolyamokon *Honffy* igazgató. Megkérdeztük tőle, mi a legfontosabb tananyaga a tanfolyamoknak?

— A pénzügyi és adótechnikai ismereteken felül — hangzik a válasz — a közönséggel szemben való udvariasság ra neveltem mindig a tanfolyamokon a személyzetet. Megtanítottam őket arra, hogy a fél, aki bejön a hivatalba, *mindig ideges.* Miért ideges? Mert olyan valamiért kell fizetnie, amiért *látható ellenszolgáltatást azonnal nem kap.* Most nem térek ki arra, hogy az adózó közönség, hogy jogszabályok közepette, biztonsággal él és megkeresheti azt, amiből az adót fizeti: *mindent a közületnek köszönheti!* Az adóhivatali tisztviselők kötelező udvariasságáról beszélek! Az adóhivatali tisztviselőnek minden felet udvariasan, türelmesen kell fogadnia, parancs van, hogy *hellyel is meg kell kínálnia* a türelmetlen felet. Régi szabály ugyanis, hogy *az ideges ember, ha leül, megnyugszik.*

— Ami az adóhivatalok és a közönség érintkezését illeti — folytatja *Honffy* — még egy nagyfontosságú intézkedést vittem keresztül. Aki bejön az adóhivatalba: azonnal, precizen és tévedés fenntartása nélkül tudja, hogy mennyivel tartozik. Nem fordulhat elő, hogy hétfőn mást mondanak neki és kedden megint mást! A főkönyv mindent pontosan megállapit, a főkönyv sohasem téved! Hogy mennyire mintaszerű a főváros adóhivatali rendszere, mutatja az, hogy 1936. őszén a pénzügyminisztériumban kéthetes ankéten ismertettem illetékes szaktényezők előtt kiválóan működő adóhivatali gépezetünket.

*

— Mi a *közhivatalnoki végrendelete,* igazgató úr? — kérdeztük végezetül.

— Mielőtt erre felelnék — fejezi be a beszélgetést *Honffy* igazgató — el kell mondanom: *miért találtam ki a piros cédulát?* A piros cédula *az utolsó figyelmeztetés:* egy utolsó intőjel, különleges színű felszólítás formájában a fizetni nem akaró vagy nem tudó félhez. Kétségtelenül megvolt a jó hatása, *élénkíti az ütemet.* Ez az én közhivatalnoki utolsó tanácsom is: tempó, tempó, mindig csak tempó! Élénkíteni a munkamenetet, ahogy a piros cédulák élénkítik, mindig ébren tartani a közönség figyelmét, mert csak így lehet biztosítani, hogy aki tud, *az ténylegesen fizessen is adót* ...

*

Még egy utolsó számadat *Honffy* Lajos adóhivatali működéséről: az ő tizenegy esztendei adóhivatali igazgatói működése alatt közel *három milliárd pengő folyt be* a fővárosi kerületi adóhivatali pénztárakba ...

Leszállitják az ebadót

Megszünik a tenyésztő és törzskönyvező egyesületek diktatúrája az adókivetés frontján

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Nagyfontosságú szabályrendelet-módosítást készit elő Rosta János dr. tanácsnok, a közélelmezési ügyosztály vezetője. A közélelmezési szakbizottság legközelebbi, még március havában tartandó ülésén fogja tárgyalni az ebadó módosítására vonatkozó ügyosztályi előterjesztést.

Az ebadóból állandóan csökkenő bevétele van a főváros községi háztartásának. A folyó esztendőre mindössze 200,000 pengőt irányzott elő az ebadóból származó bevételre az ügyosztály, az 1936-ik évi zárószámadás szerint a ténylegesen befolyt adó a fővárosban tartott ebek után 209.000 pengő volt. Az ügyosztály arra vonatkozó vizsgálatai során, hogy az ebkultusz állandó növekedése ellenére is miért csökken az ebadó bevétel, arra a meglepő felfedezésre jutott, hogy a maximális adótarifát: 35 pengőt, senki sem fizeti. Ha ugyanis az ebtartó valamelyik kutyatenyésztő-egyesület által kiállított okmánnyal igazolja, hogy ebe fajtiszta, akkor a díjnak már csak a felét kell fizetnie. Viszont vannak olyan eb-csoportok is, amelyeknél a díj még kevesebb.

A fényesen élő ebtenyésztő egyesületek jelentékeny összegeket követelnek a közönségtől a törzskönyvezés és az adócsökkentés céljaira alkalmas okmányok kiállítása fejében, úgyannyira, hogy a közönség alig takarít meg a mérséklésen valamit. Az ügyosztály megitélése szerint semmi szükség sincs arra, hogy az egyesületek keressék meg azt, amit adóban a főváros elveszít. Az új szabályrendelet ki fogja mondani, hogy leszállítják az ebadót 35 pengőről 15 pengőre, ezt azonban mindenki köteles megfizetni és semmiféle egyesület semminemü igazolványa ellenében sem csökkentik a már amúgy is lecsökkentett adót.

A főváros ezen akcióját természetesen nagy örömmel fogja fogadni a közönség, annál bosszúsabban az egyesületek. Az új szabályrendelet különben a modern állategészségügyi követelményeknek megfelelően még egész sereg intézkedést fog tartalmazni.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrányvegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 24. szám.
Telefon: 30-2-45.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
Telefon: I—811—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi látcsövek. a legjobb kivitelben.
Halló-készülékek
fényképészeti cikkek.

HIREK

Rosenschein, a keserüviz, és a becsapott főváros

#

Egy borfogyasztási adóhitel-keret története a büntető bíróság előtt

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Még 1931-ben történt, hogy Rosenschein Jakab borkereskedő a fővárostól 100.000 pengő borfogyasztási adóhitel-keret engedélyezését kérte. A kereskedő tulajdonában volt a Budaörsi Keserüvízforrás rt. és még néhány kisebb ingatlan, amelyeket az adóhitelkeret fedezésére biztositékul ajánlott fel. Meg is kapta a hitelt, de lejáratkor kiderült, hogy a becslések tulajdonképen nem a biztositékul szolgáló ingatlanokról, hanem a kitermelhető keserüvíz értékéről szóltak. Az ingatlanok mindössze néhányezer pengőt értek, úgy hogy a főváros súlyosan károsodott. Ezért Rosenschein ellen csalás büntette cimén eljárás indult. A törvényszék előtt azzal védekezett, hogy az adóhitel ügyében nem ő járt el, hanem a társa és a meghatalmazott ügyvéd.

A törvényszék felmentette Rosenscheint azzal az indokolással, hogy az érték elhallgatása nem fondorlat, egyébként is a főváros illetékes hatósági tényező-nek a rendelkezésre bocsátott adatokat ellenőrizni kellett volna.

Fellebbezés folytán az ügy a tábla Zachár-tanácsa elé került, ahol Fischer főügyész vádbeszéde nyomán a törvényszék ítéletét megsemmisitették és bünösnek mondták ki Rosenschein Jakabot csalás büntettében és ezért kilenc hónapi börtönre ítélték. Az ítélet nem jogerős.

Előadás az iskola-szanatóriumról a FANSz-ban. A Magyar Iskolaszanatórium Egyesület március 21-én délután 6 órakor a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége hivatalos helyiségében (VIII., Mária u. 10.) vetitettképes előadásban ismerteti a svábhegyi és szentgotthárdi iskolaszanatóriumokat és azok működését. Előadó: Szieberth Imre kormánytanácsos. Az egyesület az összes érdeklődőket szivesen látja a felolvasáson. Felhivjuk a szülők figyelmét gyermekeik érdekében ezen előadásnak minél nagyobb számban való látogatására.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Megfelebbezhető-e a tabáni zsüri határozata?

Nem költhette el másra, mert nem is folyósította a főváros a tabáni gyógyszálló felépitésére felvett kölcsönt

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A tabáni gyógyszálló felépitésére tudvalevően tervpályázatot irt ki a főváros. A polgármester által kiküldött zsüri Lamotte Károly dr. alpolgármester elnöklésével olyképen döntött, hogy a két, egyenként háromezer pengős első dij egyikét Lauber László és ifj. Dávid Károly, a másikat pedig Gerlóczy Gedeon tervének itélték. A zsüri döntése ellen az egyik zsüritag fellebbezést akar bejelenteni, az illetékes városházi tényezők azonban azon a véleményen vannak, hogy a kereskedelmügyi miniszter a fellebbezést már jogalap hiányában, a limine el fogja utasitani, anál is inkább, mert soha fővárosi épitkezés ügyében a polgármester által alakitott zsüri határozata ellen fellebbezést nem nyujtottak be. De nem is lehet benyujtani, mert a zsüri csak tanácsadó szerv, végeredményben a polgármester, illetőleg az önkormányzat szuverén joga, hogy akarja-e egyáltalában és ha igen, milyen mértékben akarja a zsüri véleményét tekintetbe venni. A zsüri jelentése különben rövidesen a tabáni bizottság, majd a városrendezési szakbizottság elé fog kerülni.

A tabáni zsüri körül támadt viharral kapcsolatosan az egyik vállalkozási és épitkezési szaklap azt állitja, hogy a tabáni gyógyszálló részére a Kereskedelmi Bank által nyujtott ötmillió pengős kölcsön már régen nincs meg. Azt irja a szóbanforgó szaklap, hogy egyelőre nem lesz sem megbizás, sem versenytárgyalás. Ebben az ügyben

illetékes helyen

a következőket mondották az Uj Budapest munkatársának:

— Az emlitett szaklap cikke az első szótól az utolsóig valótlanság. A tabáni gyógyszálló épitésére felvett ötmillió pengő megvan, annál is inkább, mert ezt a pénzt — még egyáltalában fel sem vette a főváros. Hogy a differenciát, amely a kölcsönösszeg után fizetendő kamat és a felvett kölcsön, mint takarékbetét után kapott kamat között fennáll, megtakaríthassuk, olyképen határozott a belügyminiszter jóváhagyó intézkedésével a főváros közgyülése, hogy a kölcsön folyósitása és a kamatizetés kezdete csak akkor áll be, ha a pénzre ténylegesen szükség van. Arról tehát, hogy az ötmillió pengőt felvette volna és másra költötte volna el a főváros és az ötmilliónak csak kijelölt fedezete van meg a költségvetésben, de az ténylegesen nincsen meg: szó sincsen, és ismételjük, minden erre vonatkozó ellenkező közlés — kitalálás.

A főváros fizeti meg egy kereskedő kárát a forgalom elzárása miatt

A Fő-utcai görögkatolikus templom feiemelésének epilógusa

— Az Uj Budapest tudositójától. —

Érdekes kártérítési perben hozott ítéletet az elmult napokban a polgári törvényszéken Martinovits Géza dr. egyesbiró. A pert Schönberger Rudolf ruhakereskedő indította a főváros ellen és keresetében mintegy 6.000 pengő kártérítés megfizetését kérte. Előadta a kereskedő, hogy mikor a főváros tavaly előtt elhatározta, hogy a Fő-utcában lévő görögkatolikus templomot felemelteti, a városrendezési ügyosztály, a kerületi elöljáróság, a kerületi rendőrkapitányság, a tüzoltó-főparancsnokság és a közmunkatanács kiküldötteiből alakult bizottság olyan határozatot hozott, amely az egész úttest elzárását rendelte el, mert ilyenmódon az emelőgépeket és a falakat akarta megkiméini.

A forgalom elzárása miatt — folytatja a kereset — a vevők nem juthattak a templom tőszomszédságában lévő Fő-utca 90. szám alatti Schönberger-féle divatárukereskedéshez. Igy a kereskedőnek elmaradt az üzleti haszna, sőt jelentékeny kár érte, főképen azért, mert nem tudta eladni a raktáron lévő szezondivatcikkeket.

A főváros jogi képviselője a keresettel szemben azzal érvelt, hogy a munkálatokat hatósági engedély alapján közérdekből végeztette, tehát nem tartozhat kártérítéssel. A törvényszék széleskörü bizonyitást rendelt el, amelynek során több tanut hallgattak ki az út és forgalom elzárására vonatkozólag, majd vázrajzokat és helyszinről készült fényképeket szereztek be, sőt a törvényszék helyszini szemlét is tartott. A lefolytatott bizonyitási eljárás során megállapitást nyert, hogy a munkálatok alatt az úttestet elzáró korlátnál tábla állott e felirással: Idegeneknek közlekedés a túlsó oldalon.

A tanuk vallomásából az is megállapitást nyert, hogy azon idő alatt, amig az úttest le volt zárva, rendőrök is állottak a Fő-utcának a Pálffy-tér felé eső oldalán és a gyalogjáró közönséget a másik oldalra terelték, sőt még a környékbeli házak lakóit is csak már megfelelő igazolás után engedték a gyalogjáróra. Tanuvallomások hangzottak arra vonatkozóan, hogy az épitkezés ideje alatt Schönberger üzletében akartak vásárolni, azonban nem engedték a vevőt az üzlethez.

A főváros tiszti ügyészsége ennek kapcsán azt adta elő, hogy a főváros nem adott semmiféle utasitást arra vonatkozóan, hogy a gyalogjárót teljesen elzárják. Ha a rendőri közegek mégsem engedték a járókelőket az üzlethez, azok ténykedéséért a főváros felelősséggel nem tartozhat.

A törvényszék azonban nem fogadta el ezt az érvelést, hanem megállapitotta a főváros kártérítési kötelezettségét. Az ítélet indokolása szerint, ha valaki másnak vagyoni kárt okoz valamely vállalkozás létesitésével, az okozott kárért felelős akkor is, ha a vállalat hatósági engedély alapján, a feltételek betartásával létesült is és pedig olyan mértékben, amely mértékben az általános magánjogi szabályok szerint a vétlen károkozó kártérítési kötelezettsége helyt foglalhat. A törvényszék figyelemmel volt a méltányosság körülményeire is és ép ezért, miután a kereskedő, aki egyszerü, különösebb vagyonnal nem rendelkező üzletember, üzleti forgalmában nagyobb mértékü üzleti veszteséget szenvedett, szemben a fővárossal, a nagy vagyoni közülettel — kellett a kártérí- és jogalapot megitélni..

Vizsgálat tárgyává tette a törvényszék azt is, hogy milyen összegre értékelhető az a kár, amely Schönberger Rudolf divatárukereskedőt az elzárással kapcsolatban érte.

A bíróság úgy találta, hogy a forgalom korlátozása nyomán beálló károsodás 480 pengőt tesz ki. Az ítélet nem jogerős.

SZÜLŐK FIGYELMÉBE!

SVÁBHEGYI ÉS SZENTGOTTHÁRDI ISKOLASZANATÓRIUMOK

Subalpin klimájú gyógy-, üdülő- és tanintézetek elemi- és középiskolai tanulók részére.

A legszigorúbb orvosi vizsgálat. Fertőző betegek kizárva.

Felvétel az egész év folyamán.

A Székesfővárosi Alkalmazottak Segitő Alapja 1670/937. sz. a. hozott határozata értelmében a segitőalap igényjogosultsággal biró tagjainak iskolásgyermekeit orvosilag indokolt esetekben az iskolaszanatóriumokban elhelyezi.

Az Iskolaszanatórium Egyesület a székesfővárosi alkalmazottak gyermekeinél a fenti beutaláson kivül méltányos esetekben kedvezményt ad.

Képes tájékoztatást küld és felvilágositást ad a Magyar Iskolaszantórium Egyesület központi irodája: VIII., Sándor utca 26. Telefon: 131-583.

Március hó 13-án és 15-én délután fél 3 órakor ügetőversenyek

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben Kombinált és irodaberendezések nagy választékban
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon 1—810—56 Javitást vállalunk

Just Kornél mernök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

Uj kiirások

Csatornázási munkálatokra az I. ker. Bürök-utcában a Németvölgyi-út és Ormódi-utca közötti szakaszhoz. **Határidő: 1938. évi március hó 16-án délelőtt 10 óra.**

Tartalék vasbeton csatornának és átadócsatornának építési munkálataira a Budapest Székesfőváros Vízművei részére a Szentendrei-sziget déli csúcsán, mintegy 880 méter hosszban a meglevő csatorna mellé. **Határidő: 1938. évi március hó 16-án délelőtt 10 óra.**

Utrendezési munkákra az V. ker. Szent István-tér Szent István plébánia-templom előtt levő szakaszához. **Határidő: 1938. évi március hó 18-án délelőtt 9—10 óra.**

Finomaszfalt (topeka) **kocsiburkolat munkálatokra** az I. ker. Városmajor-utca, Almautca és Bánffy-utca között levő szakaszhoz. **Határidő: 1938. évi március hó 18-án délelőtt 9—10 óra.**

Hőszigetelési munkákra a XIV. ker. Kassai-téren épült Herminamezői r. kath. plébániatemplom vasbeton boltozataihoz. **Határidő: 1938. évi március hó 18-án délelőtt 9—10 óra.**

1938—1939. évben szükséges tanszer-szállításokra a székesfőváros községi iskolái részére. **Határidő: 1938. évi március hó 22-én délelőtt 9—10 óra.**

Vasbeton nyomócsatorna építési munkáira az V. ker. angyalföldi szivattyútelepen. **Határidő: 1938. évi március hó 22-én délelőtt 9—10 óra.**

Utrendezési munkákra az I. ker. Bürök-utca Németvölgyi-út és Ormódi-utca között levő szakaszához. **Határidő: 1938. évi március hó 22-én délelőtt 9—10 óra.**

Utrendezési munkákra a XI. ker. Tétényi-út, Horthy Miklós-út és Szent István-útja között levő szakaszához. **Határidő: 1938. évi március hó 22-én délelőtt 9—10 óra.**

Utrendezési munkákra az V. ker. Ujpesti-rakpart, Révész-utca és az Elektromos sporttelep között levő szakaszhoz, **valamint az ehez a munkához szükséges** 1500 tonna „S 13" jelű 18/17—27/13 cm. méretű **bazalt sorkő és** 1400 fm. „H. J. I." jelű 14—15 cm. méretű **trahit** (andezit) **hasított szegélykő szállítására. Határidő: 1938. évi március hó 22-én délelőtt 9—10 óra.**

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készítése

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon —342—29

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,

Jobbágy-féle

barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.

Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körut 18.
Telefon: 13-33-94.
Levélcim: Budapest 72. Postafiók: 61

GAZDASÁGI ÉLET

Még mindig nem jogerős a kerületi kövezet- és aszfalt-karbantartási munkálatok vállalatbaadása

Feltünő kényszerintézkedések a polgármesteri véghatározatban

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Még február 9-én irta alá Lamotte alpolgármester, mint helyettes polgármester, a folyó évi kerületi kövezetjavítási és kisebb kövezőmunkák, továbbá a kerületi aszfalt-javítási és kisebb új aszfaltozó munkák vállalatbaadására vonatkozó polgármesteri véghatározatot. Ez a véghatározat azonban csak március 7-i dátummal hagyta el a II. ügyosztály kezelési irodáját. A véghatározat aláirása és kézbesítése közötti egy hónapos késedelemnek az az oka, hogy időközben a fővárosnak a tiszti ügyészség közbenjárásával tárgyalásokat kellett folytatnia az iparügyi minisztérium közszállítási osztályával. Ezek a megbeszélések arra vonatkoztak, hogy az esetleges fellebbezések ellenére az eredeti polgármesteri véghatározatot hagyja jóvá a minisztérium. A megbeszélésekre azért volt szükség, mert a legújabb közmunka-rendelet tudvalevően fellebbezési jogot biztosít az érdekelteknek, tehát végeredményben a fellebbezési idő letelte előtt semmiféle közmunka el nem kezdhető.

Noha a miniszteriális tárgyalásokon a főváros képviselőinek teljes mértékben sikerült bebizonyitaniok, hogy az adott körülmények között az egyetlen lehetőség a vállalatbaadásokat illetően az, amelyiket a polgármester választott, a polgármesteri véghatározat feltünő kényszerintézkedéseket tartalmaz, amelyek a legnagyobb mértékben alkalmasak arra, hogy a kövezet- és aszfaltkarbantartási munkálatok megkezdése újabb késedelmet szenvedjen.

Megállapítja a polgármesteri véghatározat, hogy ez ellen az érdekeltek a belügyminiszterhez fellebbezéssel élhetnek. A véghatározat csak jogerőre való emelkedése után hajtható végre. Tehát azok a vállalkozók, akiknek a véghatározattal a polgármester a közszállítást odaitélte, csak akkor nyerik el végérvényesen a munkálatokat, ha a véghatározat ellen fellebbezést senki sem terjeszt elő, vagy pedig a belügyminiszter a fellebbezéssel megtámadott véghatározatot helybenhagyja. A vállalkozókat arról a körülményről, hogy a közmunkát teljesithetik-e vagy sem, a véghatározat jogerőre emelkedése után külön határozattal fogja értesiteni a polgármester. Mivel a polgármesteri határozat a fellebbezésre való tekintet nélküli végrehajthatóságot nem mondotta ki, ténylegesen az a helyzet, hogy március vége előtt jogerős határozat a kerületi kövezet- és aszfaltkarbantartási munkálatok végzését illetően nem hozható, igy tehát ezek a munkálatok ténylegesen el sem kezdhetők.

Hogy a munkálatok megkezdhetőségének elodázása az Eucharisztikus Világkongresszus megnyitását illetően milyen következményekkel fog járni, az egyelőre beláthatatlan. Utalunk etekintetben Müller Antal országgyülési képviselőnek az Uj Budapest legutóbbi számának vezető helyén megjelent cikkére, amelyben a történtek miatt óvást emel. A keresztény ipar hivatott vezére a felelősséget a késedelmekért arra a kormányzati rendszerre hárítja át, amely tudatosan a bürokrácia zsákutcáiba kergeti a fővárosi közmunkák aktáit. Müller Antal azon megállapításához, hogy a kerületi kövezet- és aszfaltkarbantartási munkálatok megkezdése bele fog esni abba az időszakba, amikor a kongresszus már Budapesten táborozik, azt a megjegyzést fűzzük, hogy a késedelemért nem lehet a felelősségek ódiumát az út- és csatornaépitési ügyosztályra háritani. Az ügyosztály már január első napjaiban meghirdette azt a versenytárgyalást, amely más esztendőkben már február legelején el is szokott dőlni.

Az út- és csatornaépitési ügyosztály teljesen tanácstalan atekintetben, hogy mit tegyen. Annál is inkább, mert vannak olyan kerületi kövezet- és aszfaltkarbantartási munkálatok, amelyek a polgármesteri véghatározat jogerőre való emelkedése előtt semmiképen meg nem kezdhetők, holott azoknak a világkongresszus időpontjára okvetlenül készen kell lenniök. A kerületi kövezet- és aszfaltkarbantartási munkálatok körül lejátszott tragikomédia intő jel a kormányzat számára, hogyan nem szabad bürokratikus iróasztalok mellől a gyakorlati életet gúzsbakötni.

Versenytárgyalási hirdetmények

I.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek az I. ker., Bürök-utca, Németvölgyi-út és Ormódi-utca között levő szakaszának

útrendezési

munkálataira.

A megfelelően elkészitett ajánlatokat sértetlen boritékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza, IV. ker., Városházutca 9. sz. II. em. 284. ajtószám alatt)

1938. évi március hó 22. napján délelőtt 9—11 óra közötti

időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

II.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek az V. ker., angyalföldi szivattyúteleppel kapcsolatos

vasbeton nyomócsatorna építési

munkálataira.

A megfelelően elkészitett ajánlatokat sértetlen boritékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza, IV. ker., Városházutca 9. sz. II. em. 284. ajtószám alatt)

1938. évi március hó 22. napján délelőtt 9—10 óra közötti

időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

III.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek az V. ker. Ujpesti-rakpart, Révész-utca és az Elektromos sporttelep között levő szakaszának

a) **útrendezési**

munkáira,

b) ehhez a munkához szükséges **1500** tonna „S 13" jelű 18/17—27/13 cm **méretű**

bazalt sorkő

és 1400 fm „H. J. I." jelű 14—15 cm **méretű**

trahit (andezit) hasitott szegélykő

szállitására.

Az ajánlatokat

1938. évi március hó 22. napján délelőtt 9—10 óra között

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98
Felelős: Kellner László dr.

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.—
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: **Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)**
Telefon: 14 50-63.

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja.
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183-25

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: I-563-99.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

XVI. évfolyam 11—12. szám Budapest, 1938. március 19.

382

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Bpest, VIII. Reviczky-u. 1.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Az árvizi hajós

Ezekben a sorsdöntő napokban, amikor Ausztriának a német birodalomhoz való csatolása révén önkéntelen tanúi, talán részesei is lettünk a világtörténelem egyik lgfontosabb fejezetének, érdekes képet festhetünk Budapest hangulatáról. Mint egyetlen ember, izgult, érdeklődött, kritizált és következtetéseket levont ez a milliós város, Magyarország székesfővárosa. Az egyéni jelegzetességek minden vonását millió példányban megtalálhattuk a legutóbbi héten a rádiókészüléke mellett ülő, ujságokat lázasan olvasó, hirekre szomjas Budapestben.

Ezekben a nagy napokban azonban nemcsak kiváncsi ujságolvasó és rádióhallgató volt a pesti polgár, hanem öntudatos magyar hazafi is. Azzal a komolysággal és méltósággal, amely annyira jellemzője magyar fajtánknak, azzal a kritikai szemmel, amelyre a világtörténelem nagy szinpadán lejátszódó fontosabbnál-fontosabb események az utóbbi husz esztendőben megtanitottak bennünket, értékelte Budapest a bécsi eseményeket, meghallgatta Hitler és Mussolini rádiószózatait, olvasta a francia képviselőház és az angol parlament üléseiről szóló ujságtudósitásokat. Töprengő szivvel a végzet útjai fölött szőttük ezekben a napokban vágyálmainkat: nemzeti aspirációinkat mennyiben segiti elő az osztrák szövetségi állam eddigi kereteinek összeomlása?

Az általános bizonytalanságban a kaleidoszkop-szerűen változó események közepette biztos révet, mentő horgonyt, nyugodt szigetet keresett a lázas Budapest. Amikor az eseményeknek alig tizedéről szereztünk tudomást és csak nagyon keveseknek adatott ostályrészül, hogy tisztán és mellékszempontok nélkül tudjanak jeleket keresni Európa felhős horizontjain, a gyámoltalanságnak, a tévelygésnek ebben a káoszában, az egymásratorlódó események bolonditó perceiben Budapest szeme az egyetlen fix pontot, a jövőt illetően a kormányzó személyében találta meg. Amiképpen éppen száz esztendő előtt a nemes erdélyi báró volt Budapest árvizi hajósa, most Horthy Miklós a mi árvizi hajósunk, aki a férfikor bölcseségével, tapasztaltságával és hideg nyugalmával áll a hajóhidon, hogy nyugodt kikötőbe vezesse a vizek sodrában országunk hánykodó hajóját. És az a tudat, hogy a kormányzó mindent tud, amit tudnia kell és mindent megtesz az adott helyzetben, amit tehetnie adatott, a nyugalom biztos érzetével töltötte el ezt a milliós várost, de az egész országot is, megszüntette a reszketést, reményt adott a jövendőre, biztonságot az életre!

Készül a nagy beruházó program

Háromezer kislakás, uj iskolák, az uj Rókus, a Nagyvágóhid megépitése szerepelnek Szendy polgármester nagyszerü elgondolásában — Eddig százhusz millió pengőre rugó beruházási szükségletet jelentettek a tanácsnokok a pénzügyi ügyosztálynak — Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter koncepciózus állásfoglalásától várja a főváros a nagy program pénzügyi fedezetét

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

Legutóbbi számában foglalkozott az *Uj Budapest* azokkal a hireszteléssekkel, amelyek szerint a 400 millió pengős belső állami kölcsönből részesedne a főváros. *Bódy* László dr. tanácsnok, a pénzügyi ügyosztály vezetője közölte az *Uj Budapest* munkatársával, hogy az állami kölcsönben való részesedés egyelőre szóba sem kerül, tehát messzemenő kombináció lenne az állami kölcsönakcióhoz beruházási terveket szőni. Arra is rámutatott az *Uj Budapest*, hogy külön fővárosi kölcsön-akcióról annál kevésbé lehet beszélni, mert pénzügy-politikai szempontok tiltják, hogy a piacot egyszerre két kölcsönnel: a miniszterelnök által bejelentett 400 milliós állami kölcsönnel és a főváros által felveendő külön kölcsönnel terheljék.

Az elmult napokban a polgármester *hivatalos cáfolatot* is kiadott a tekintetben, mintha a főváros külön kölcsön felvételét tervezné a legközelebbi időben. Ez a polgármesteri cáfolat azonban természetszerűen nem akadályozza a takarékossági bizottság határozata szerint elkészítendő nagy beruházási terv előkészítő munkálatait. Amint erre vonatkozóan a polgármester a takarékossági bizottságnak ígéretet tett a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete részéről kért beruházási program megalkotását illetően, még az 1939-es költségvetés összeállítása előtt abban a helyzetben lesz a takarékossági bizottság, hogy a nagy beruházási tervet a polgármester előterjesztése alapján megalkossa, hogy az azután az önkormányzat illetékes szervei elé kerüljön.

A polgármester utasításához képest az ügyosztály-vezető tanácsnokok általában elkészültek a program részleteinek kidolgozásával és *Bódy* László dr. tanácsnok, a pénzügyi ügyosztály vezetője, valamint helyettese: *Homolyai* Rezső dr. főjegyző az ügyosztályt vezető tanácsnokok bejelentései alapján, amelyeket a tanácsnokok részletesen elreferáltak a polgármesternek és azokat a csütörtökönként összeülő tanácsnoki grémium elé is terjesztetek — rövidesen elkészítik a teljes összeállítást. Természetesen nem zárt, fix határidő alatt megvalósítható, megváltoztathatatlan célkitüzésekről van szó, hanem *rugalmas tervről*, melynek sem határai, sem megvalósítási ideje nincsen megszabva. A terv, amelynek alapvető tételeit az alábbiakban ismerteti az *Uj Budapest*, magában foglalja azokat a vágyálmokat és elgondolásokat, amelyek az egyre jobban fejlődő Budapest számára igazán világvárosi rangot, ezenfelül azonban munkaalkalmat és modernizálódást is jelentenek!

Áttérve a *tervek részleteire*, az út- és csatornaépitési ügyosztály programjáról számolunk be elsőnek. *Király* tanácsnok az ősz folyamán elkészítette a 30 milliós útépítési programot, a legutóbbi napokban pedig a nyilvánosság elé került a csatornaépítési program, amelyet mai lapszámunk gazdasági rovatában részletesen ismertetünk. *Felkay* tanácsnok tervezete a tanügyi ügyosztály szükségleteit illetően mintegy 10 millió pengőt reprezentál. Az iskolaépítési programban elsősorban új iskolák építése, ezenfelül azonban meglevő iskolák kibővítése, majdpedig a háború alatt épült barakk-iskolák megszüntetése szerepel.

Nagy fontosságú beruházási szükségletet jelentett be *Rosta* János dr. tanácsnok, a közélelmezési ügyosztály vezetője. Az ügyosztály szerint a legsürgősebb beruházások közé tartozik a *Nagyvágóhíd megépítése*. Az 1872-ben épült marhaközvágóhíd és az 1902-ben épült sertésközvágóhíd teljesen elavultak. *Rosta* tanácsnok számitásai szerint a Nagyvágóhíd megépítése 30—31 millióba kerülne. Egyéb kisebb összegű beruházási szükségleteket is bejelentett a közélelmezési ügyosztály, mintgy 5 millió pengő értékben, közülük a legfontosabb a *nagyvásártelepi hűtőház* megépítése.

A szociálpolitikai ügyosztály a beruházási programot illetően *háromezer új kislakás építésére tesz* javaslatot. *Horony-Pálfi* Aurél dr. tanácsnok számitásai szerint a háromezer kislakás megépítése tizenhárom és fél millió pengőbe kerülne. A kislakások megépítésének szükségességét nem kell külön megindokolni, ez annyira belevág a főváros lakásépitő tevékenységének folyamatosságába, amelyet a törvényhatóság minden pártja örömmel üdvözöl.

Salamon Géza dr. tanácsnok, a közegészségügyi ügyosztály vezetője az *új Rókus* megépítésére, továbbá a Szent László és Szent István kórházak modernizálására tesz javaslatot. Az új Rókus négy és fél millió pengőbe, a két kórház-modernizálás másfél- másfél millió pengőbe kerülne. A közegészségügyi ügyosztály bejelentése tehát hét és fél millió pengőt reprezentál.

A városrendezési ügyosztály külön bejelentést a beruházást illetően nem tett. A beruházási programban szükségként mutatkozó telekszerzések az ügyosztályok beruházási programjaiban nyernek fedezetet. A tervezetben egyelőre csupán az Elektromos Művek beruházási szükséglete szerepel *Morvay* tanácsnok bejelentése alapján *tizennégy millió* pengő értékkel. Az üzemek beruházási szükségleteit illetően a takarékossági bizottságnak kell döntenie a tekintetben, hogy az üzemek is a nagy beruházó programban szerepeljenek-e, vagy saját maguk gondoskodjanak-e beruházási szükségleteik fedezéséről.

A fent ismertetett tervezet mintegy *száztíz—százhusz millió pengő értéket* reprezentál. Más lapra tartozik természetesen, hogy a beruházásokra szükséges összegeket *honnan teremti elő a főváros*. A takarékossági bizottságnak kel lelsősorban eldöntenie, azután pedig az önkormányzati fórumoknak, hogy szóba kerül-e — mindenesetre a nagy állami kölcsön-akció lebonyolítása után — *külön fővárosi kölcsön felvétele*, vagy pedig más úton esetleg mégis az állami kölcsönben való részesedés valamilyen formájában fog-e gondoskodni a főváros a nagy beruházási program megvalósításának anyagi fedezetéről. Erre vonatkozóan rövidesen megindulnak a konkrét tárgyalások — *részben már folyamatban is vannak* — a főváros vezetősége és az illetékes kormánytényezők között.

E tárgyalások szempontjából igen nagyfontosságú momentumnak tekintik *illetékes tényezők* azt a szívélyes hangú leiratot, amellyel *Reményi-Schneller* Lajos dr. új pénzügyminiszter üdvözölte a fővárost. *Reményi-Schneller* Lajos dr. személye valamennyi várospolitikai párt előtt a *legnagyobb mértékben szimpatikus.* A városházi tényezők és a várospolitikai pártok erősen bíznak abban, hogy a főváros pénzintézetéből mai díszes pozíciójába került pénzügyminiszter, aki tökéletesen ismeri Budapest pénzügyeit, *jelentős mértékben segítségére lesz a fővárosnak a Szendy-féle elgondolás mielőbbi megvalósításában.*

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-32.

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44

Rendszeresitik a kerületi elöljáróságok ellenőrzését és felülvizsgálatát

⚙

A tanácsnokok és elöljárók közös értekezleten fognak foglalkozni a kerületi közigazgatás problémáival

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A viziváros és a józsefváros elöljáróságokon előfordult anomáliák kapcsán legutóbb az Uj Budapest rámutatott arra, hogy az elöljárók folyton növekvő hatalmával szemben áll az elöljáróságok ellenőrzésének és felülvizsgálatában hiánya. Ennek kapcsán felvetettük azt a gondolatot, hogy a harmadik alpolgármesteri állást kizárólagosan elöljáróságok állandó felülvizsgálata és ellenőrzése céljából kell megszervezni. Hogy mennyire szükség van az elöljáróságok fokozott ellenőrzésére és felülvizsgálatára, mutatja az elmult évben kelt elöljárói törvény, amely a minisztériumot felhatalmazza arra, hogy a polgármesteri és kerületi elöljárói hatáskör megoszlására és ezzel egyidejüleg a kerületi elöljárói hatáskör ujabb szabályozására megfelelő intézkedéseket léptessen életbe.

Addig is amig ez a miniszteriumi rendelet megjelenik, a polgármester szükségesnek látta, hogy saját hatáskö re alapján a kerületi közigazgatás miként való ellenőrzése tekintetében intézkedjen. A polgármester a legutóbbi napokban rendeletet bocsátott ki, amelyben a fővárosi kerületi elöljárók hivatalainak rendszeres vizsgálatával Duday Alajos dr. tanácsnokot, mint a kerületi elöljárók értekezletének elnökét megbizta. Az erre vonatkozó polgármesteri rendelet igen érdekes megállapitásokat foglal magában.

A polgármester közli rendeletében, hogy a kerületi elöljárók értekezletének a kerületi közigazgatás ügymenetének egyszerüsitésére és egységessé tételére irányuló törekvéseiről tudomással bir és azok eredményeit elismeréssel értékeli. Mégis miután ez az értekezlet nélkülözi a hatósági jelleget, másrészt állásfoglalásai a kerületi közigazgatás körében felmerülő teendők egyöntetüségének biztositását illetően inkább csak gyakorlati utmutatással szolgálnak: a polgármester az ellenőrzés oly értelemben való rendszeresitését látja szükségesnek, amely a megteendő intézkedésekre nézve a központi hatósági szervek részére tájékozást ad, és ily módon lehetővé teszi, hogy a kerületi közigazgatás körébe tartozó ügyek egyöntetü intézésére ő maga is utasitást adhasson. A polgármester a hivatal-vizsgálatok rendszeresitésével azt a célt is kivánja szolgálni, hogy a kerületi közigazgatásnak a központi közigazgatási hatósági szervekkel való együttmüködését szorosabbá tegye és hogy a kerületi közigazgatásra is kiterjedő ellenőrzési és felügyeleti hatásköréhez szilárdabb alapot nyerjen. A polgármesternek ezt az intézkedését alátámasztja az 1930-as fővárosi törvény is, amely szerint a polgármester a szükséghez képest időnként, de félévenként legalább egyszer értekezletre hivja össze az alpolgármestereket, az ügyosztályvezetőket és a kerületi elöljárókat, akik a reájuk bizott igazgatás ügymenetéről, az esetleg felmerült nehézségekről, surlódásokról és hiányokról — a szükséges intézkedések megtétele céljából — jelentést tesznek a polgármesternek.

A polgármester rendelete értelmében a hivatal-vizsgálatokat legalább is félévenként egyszer kell megtartani és azok eredményeiről jelentést kell tenni a polgármesternek. A vizsgálatoknak a kerületi közigazgatás minden ágazatára és a kerületi elöljárók vagyonkezelési tevékenységére egyaránt ki kell terjedniök és azokon az elnöki ügyosztály egy tagja is résztvenni tartozik.

A hivatalvizsgálatok kapcsán a polgármester felkérte Duday tanácsnokot, mint a kerületi elöljárók értekezletének elnökét, hogy tanulmányozza a tanácsnoki és kerületi elöljárói közös értekezletek rendszeresitésének tervét és készitsen memorandumot a kerületi közigazgatás aktuális kérdéseiről is.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: I-863-89.

Szülők figyelmébe
SVÁBHEGYI ÉS SZENTGOTTHÁRDI ISKOLASZANATÓRIUMOK
Subalpin klimájú gyógy-, üdülő- és tanintézetek elemi- és középiskolai tanulók részére.
A legszigorúbb orvosi vizsgálat. Fertőző betegek kizárva.
Felvétel az egész év folyamán.
A Székesfővárosi Alkalmazottak Segitő Alapja 1670/937. sz. a. hozott határozata értelmében a segitőalap igényjogosultsággal biró tagjainak iskolásgyermekeit orvosilag indokolt esetekben az iskolaszanatóriumokban elhelyezi.
Az Iskolaszanatórium Egyesület a székesfővárosi alkalmazottak gyermekeinél a fenti beutaláson kivül méltányos esetekben kedvezményt ad.
Képes tájékoztatást küld és felvilágositást ad a Magyar Iskolaszanatórium Egyesület központi irodája: VIII., Sándor utca 26. Telefon: 131-583.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Soha sem volt igazabb a latin közmondás, hogy harci zaj közepette hallgatnak a múzsák. Kit érdekelnek a városháza lokális jelentőségü eseményei, amikor a világ nagy színpadán történelmi drámák zajlanak le előttünk? A városházi mellékhadszintéren nem történik egyéb, mint az országos hadszintér, nemkülönben a világhadszintér eseményeinek aggódó vigyázata. A hivatalokban egyébről sem folyik szó, mint ezekről az eseményekről és ilyen körülmények között valóban érdektelennek látszik, hogy X vagy Y tanácsjegyző urat áthelyezték egyik kerületből a másik kerületbe.

— A nagy világrengés érezteti-e valamilyen formában hatását a városházán?

— Csak a Károly-körúti fronton, kedves szerkesztő barátom! Szepesváry tanácsnokot, a katonai, közjogi és illetőségi ügyosztály érdemes vezetőjét, aki erősen jobboldali érzelmü, (nemcsak most, hanem évtizedek óta) állandóan ugratják a statisztikával, amely szerint túlnyomó nagyszámban zsidók kapnak illetőségi bizonyitványt. Állandóan firtatják kérdésekkel őméltóságát, mi ennek az oka tulajdonképpen. Szepesváry mindannyiszor indignálódva válaszol, hogy arról ő valóban nem tehet, hogy szinte kizárólagosan zsidók kérnek illetőségi bizonyitványt maguknak, keresztények kevésbé. Hogy mekkora számban kérnek bizonyitja az a körülmény, hogy a polgármesternek szerdán rendeletet kellett kiadnia, hogy csak hetenkkint egyszer fogadja az ügyosztály megerősitett személyzete az illetőségi bizonyitványért jelentkezőket, a hét többi napjain viszont a beérkező anyagot dolgozza fel. Ez a polgármesteri rendelet alkalmas lesz arra, hogy az ügyosztály tisztviselői személyzete meg tudjon birkózni az aktahalmazzal. A polgármesteri rendelet különben azt is közli, hogy az állampolgárság és községi illetőség kérdését törvény szabályozza és a törvényes rendelkezésektől eltekinteni nem lehet.

— Miért volt szükség ennek a köztudott körülménynek polgármesteri rendeletben való megismétlésére?

— Azért, tisztelt szerkesztő úr, mert a városháza Károly-körúti frontján három percenként jelentkeznek honositásért vagy illetőségért folyamodók, szabályszerű okmányokkal annál kevésbé, protekciós levelekkel azonban annál inkább felszerelve. A polgármester rendelete a sorok között azt szögezi le a legteljesebb szigorúsággal, hogy ezekben az ügyekben pedig protekciónak helye nincsen, vagy van valakinek joga arra, hogy magyar honosnak és budapesti illetőségünek vallja magát és akkor megkapja okmányai alapján az illetőséget, illetőleg a honositáshoz szükséges előfeltételeket minden protekció nélkül is, vagy pedig nincsen, és akkor hiába minden összeköttetés, városatya-sógorság, sem az illetőség, sem a honositáshoz szükséges városházi előfeltétel: a községi kötelékbe való felvétel kilátásba helyezése meg nem szerezhető! Igy van ez ma és igy volt ez a legutolsó husz évben, és ezért nevezik a városházán a Károly-körúti frontot évtizedek óta Szibériának. Nemcsak azért, mert itt szinte álombánya-jellegü sablonos munka folyik, de azért is, mert ez az ügyosztály az, ahol szivességet nem tehet senki, minden szivesség — kivéve az akták gyors elintézését, ami különben protekció nélkül is megtörténik — tételes törvénybe ütközik. És ezért kellett az illetőségi ügyosztály élére — néhai való jó Tatár Bélától Czebe Jenőig — mindig a legkarakánabb magyarokat állitani, nehogy mégis essen olyan szivesség, aminek nem szabad megesnie... És viszont — legalábbis az utóbbi husz esztendőben — csak úgy tudtak előbbrejutni Tatár Bélától Czebe Jenőig az illetőségi alosztály vezetői, hogy ki kellett menniök a kerületekbe. Az előmenetelnek ugyanez a lassúsága áll azonban az egész fogalmazói személyzetre, lévén ebben az alosztályban több a városatyákat és egyéb protektorokat elutasitani kényszerülő Nem, mint a boldogitó Igen.

— Mindig igy volt ez, kedves dr. Városházy?

— Dehogy volt, kedves szerkesztő úr, dehogy volt! Az úgynevezett liberális éra boldog esztendeiben, majd a háborus években is, hej de nagyon vigyázott arra, hogy a maga különleges képviselője álljon őrt a Károly körúti fronton. Neveket nem emlitek, mert viselői már régen halottak! De megállapitom, hogy ezekben az időkben mindig volt a IV. ügyosztályban egy liberális főtisztviselő, akihez a liberális illetőségi bizonyitványok kiadása érdekében mindig nyugodtan fordulhatott a liberális törzsfőnök. De elég ebből ennyi! Közlöm még igen tisztelt szerkesztő úrral, hogy a legutóbbi világesemények ismét uj probléma elé állitották Szepesváry őméltóságát: várja a Bécsből hazajönni készülő állitólag harmincezer főnyi ott élő magyar állampolgárt, akiknek első dolguk lesz Pesten természetszerűen, hogy állampolgárságukat és itteni illetőségüket igazolni próbálják.

— Minden részvétünk Szepesváryé! De térjünk át a városháza Városház-utcai frontjára is! Mi ujság ezen a vidéken?

— Az elnöki és városgazdasági ügyosztályok vezetőinek számkivetése rövidesen véget fog érni. Befejezésükhez közelednek a mennyezet-javitási munkálatok, átcserélődnek a gerendázatok és igy Farkas és Kovácsházy tanácsnokok rövidesen visszatérhetnek szobáikba. Az elnöki ügyosztályban különben minden csendes: a Schmaderer Oszkár halálával megüresedett tanácsnoki állás betöltését készitik elő. Közlöm szerkesztőségeddel, hogy a legközelebbi, valószinüleg március 30-án tartandó rendes közgyülésen csak egy tanácsnoki állást töltenek be, mégpedig azért, mert csak egy tanácsnoki állásra volt a pályázat kiirva. A második és az esetleg a közeljövőben megüresedő harmadik tanácsnoki pozició betöltésére uj pályázatot kell

Mi történt a statisztikai hivatalban?

Az Országos Statisztikai Tanács az orvosi statisztikai kérdőivek ügyében nemcsak a hivatal legteljesebb jóhiszeműségét, hanem az eljárás korrekt és szakszerű voltát is megállapitotta

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

Néhány héttel ezelőtt érthetetlen és indokolatlan támadások jelentek meg a napisajtóban az orvosok szociális statisztikai felvételével kapcsolatban a székesfővárosi statisztikai hivatal ellen. Azzal a váddal illették a székesfőváros egyik kitűnő és világszerte elismert tudományos intézményét, hogy az orvosoktól begyűjtött kérdőiveket meg nem engedett célokra akarja felhasználni. A vád alapjául azok a számok szolgáltak, amelyek a hivatal által szétküldött kérdőivek válaszboritékainak belsejében voltak találhatók.

Az ügy napokig szerepelt a sajtóban s az ennek folytán felkavart, izgatott légkörben a valóságról egyedül csak az a nyilatkozat nyujtott pozitivumot, melyet a székesfővárosi statisztikai hivatal igazgatója *Illyefalvi* I. Lajos dr. adott a sajtó számára.

Illyefalvi I. Lajos dr., akinek puritán, kiváló egyéniségét mindnyájan jól ismerjük, a gyanusitások által érzékenységében mélyen sértve, az illetékes fórumokhoz fellebezett elégtételszolgáltatás végett, dacára annak, hogy a vádak alaptalan és nevetséges volta könnyen cáfolható volt.

Elég arra hivatkozni, hogy a *statisztikai hivatal fennállása óta eltelt 70 esztendő folyamán még soha senkit sem adóztattak meg statisztikai célra benyujtott vallomása alapján.* A statisztikai törvény a beküldött kérdőiveknek ilyen célra való felhasználását tiltja. De nemcsak a begyüjtött vallomások nem szolgáltak soha adózás vagy egyénenkénti felhasználás céljára, hanem *soha indiszkréció* azokkal nem történt. Az egyéni adatokkal kapcsolatos hivatalos *titoktartás megsértéséért* a statisztikai törvény *szigorú büntetést* ró ki, s az azt megszegő tisztviselőt nemcsak *szabadságvesztéssel* sujtja, hanem az köteles mindazokat az erkölcsi és anyagi károkat megtéríteni, melyek eljárásából származhatnak.

A boriték belsejében a számokat azért kellett elhelyezni, hogy a válaszok beérkezését ellenőrizni lehessen. Technikai okokból ugyanis szociális reprezentativ felvételeknél, *ahol az adatszolgáltatók belátására van bizva a kérdőivek kitöltése és beküldése,* a felvétel sikere érdekében tudni kell, hogy a beérkezett anyagban *az orvostársadalom rétegei megfelelő számban és arányban vannak-e képviselve.*

A statisztikai hivatal egyik megbizott *vezető tisztviselője* köteles volt a kérdőív beérkezése és a számok összeegyeztetése után a *boritékokat eldobni,* ami azt jelenti, hogy *a boritékok eldobása után már senkisem állapithatta volna meg, hogy kinek az íve érkezett be.*

A boritékok számozása sem szabálytalanságot, sem ujdonságot nem jelent. Más esetekben egyszerűen a boríték külsejére nyomták, illetve kézzel irták a számokat, amitől ezalkalommal azért kellett eltekinteni, mert az ügyvédek szociális adatgyüjtésével kapcsolatban az volt a tapasztalat, hogy az ügyvédek közül sokan a boriték számától megijedve a kérdőiveket nem állitották ki.

Az ügy a hivatalos vizsgálat befejezésével lezárult. Az Országos Statisztikai Tanács szakvéleménye teljesen igazolja a székesfővárosi statisztikai hivatal eljárását és módszerét. Ez a szakvélemény nemcsak a hivatal jóhiszeműségét állapitja meg, hanem az eljárás szabályos és szakszerű voltát is. A szakvélemény a maga teljességében igy szól:

— A Tanács megállapitja, hogy oly adatgyüjtések, amelyeknél a törvényben biztositott garanciákon tulmenően kivánatos a titoktartás biztosítása, a statisztikai praxisban csak elvétve fordulnak elő s azért azok végrehajtásának módszerére vonatkozóan sem az elméleti irodalomban, sem pedig a gyakorlatban kialakult elvek nincsenek.

(A tudományos irodalom szerint az adatok bizalmas kezelését a legmeszszebbmenően biztositó módszer, ha egy magasabbrangú tisztviselő az adatszolgáltató személyazonosságának megállapitását lehetővé tevő kérdéseket (pld.: név) a kérdőivtől, mielőtt az a feldolgozó személyzet kezeihez jutna, elválasztja. (Lásd: Zizek: Grundriss der Statistik).

Megbizható, *pontos statisztikai adatgyüjtések alapfeltétele, hogy az összes adatszolgáltatásra kötelezettekről nyilvántartás készüljön és az adatok beszolgáltatását ellenőrizni s azok felülvizsgálását is zökkenő nélkül végezni lehessen.*

— A beszolgáltatott *adatoknak u. n. „személytelenítése" éppen azért csak a feldolgozás menetére* és — ami a legfontosabb — *az adatok közlésére vonatkozhatik.* Az a célja, hogy a feldolgozási tömegmunkára alkalmazott, sokszor csak ideiglenes munkaerők utján, egyéni adatok kiadásának még a lehetősége is kizárassék. *De a személytelenités semmiképpen sem jelentheti azt, hogy lehetetlenné tegye a statisztikai szolgálatnak minden esetben szükségszerűen gyakorlandó ama kötelessége teljesítését, hogy az adatgyüjtés teljességét és helyességét állandó alkalamazású, hosszabb szolgálati idővel, tapasztalatokkal rendelkező, megbizható tisztviselő utján ellenőrizze.*

— *Ilyen garancia nélkül adatgyüjtésre statisztikai hivatal nem vállalkozhatik* és bárki más vállalkoznék arra, csak tökéletlen eredményeket érhetne el: a felvétel nem felelne meg kitűzött céljának.

— *A Tanács megállapitja, hogy „titkos" statisztikai adatgyüjtés olyan értelemben, hogy az adatszolgáltatóval a statisztikai szolgálatnak a névtelenül beküldött adatok tekintetében a feldolgozás megkezdéséig semmi néven nevezendő összeköttetése ne lehetne, egyáltalán nem fordulhat elő.*

— A statisztikai felvétel titkossága u. i. csak kétféleképen értelmezendő. (Lásd: 1929. évi XIX. t. c. 18. és 21. paragrafusát).

a) hogy egyéni adatok nem adhatók ki és nem közölhetők,

b) hogy a begyüjtött és feldolgozott adatok csak területi vagy tárgyi összefoglalásban tehetők közzé.

— *A Tanács megállapitja azt is, hogy az orvosi érdekeltségeknek mindezekről a körülményekről az 1930-ban végzett és utóbb külön közleményben részletesen ismertetett orvosstatisztikai adatgyűjtésnél követett eljárásból már tudomással kellett birnia, továbbá megállapitja, hogy az orvosi érdekképviseletek az 1938.-ban foganatositott adatgyüjtésnél nem kivántak nagyobb garanciákat a felvétel titkossága érdekében, mint 1930-ban.*

— A Tanács véleménye szerint a válaszboritékoknak nyilvántartási számmal való ellátása elméletileg igen alkalmas mód arra, hogy oly felvételnél, amelynél a kérdőivben az adatszolgáltató neve nem szerepel, az adatgyüjtés teljessége és helyessége biztositassék.

— A nyilvántartási számnak a boritékon való feltüntetése ellen azonban hasonló jellegű felvételnél az a tapasztalaton nyugvó aggály merült fel, hogy a feltűnő helyen alkalmazott nyilvántartási szám az adatgyüjtés technikáját nem ismerő közönségben könnyen bizalmatlanságot támaszt és ezáltal megnehezíti és késlelteti az adatgyűjtés sikerét (Lásd:A Székesfővárosi Statisztikai Hivatalnak az ügyvédek szociális adatgyüjtésénél szerzett tapasztalatait). A Tanács elismeri ennek a hivatalos statisztikai helyről kifejtett aggálynak jogosultságát.

— *A Tanács azért indokoltnak találja, hogy a Székesfővárosi Statisztikai Hivatal az orvosstatisztikai felvétel esetében, amelynek végrehajtását az orvostársadalom kérésére vállalta — a nyilvántartási számot éppen az emlitett tapasztalatokra való tekintettel, a boriték belső lapján helyezte el.* A válaszboriték belső lapján elhelyezett nyilvántartási számból azonban semmiesetre sem következik az, hogy a névtelenül beküldött adatok egyénenkinti felhasználásának célját szolgálta, amit egyébként a törvény is sulyos büntetés terhe alatt tilt.

— Hogy ebből a nyilván jóhiszemű, szakszerű eljárásból mégis sajnálatraméltó félreértés támadt, az bizonysága annak, hogy közönségünk, mely pedig ma már nemcsak adatszolgáltatója, hanem fogyasztója is a statisztikai szolgálat adattárának, nem figyeli meg eléggé azt, hogy érdemben minden statisztikai adatgyüjtés titkos: mert egyéni adataihoz nem lehet hozzájutni.

— *A Székesfővárosi Statisztikai Hivatalnak az orvosstatisztikai adatgyüjtés teljessége és helyessége érdekében tett intézkedései korrektek, a módszer szempontjából helyesek voltak.* A most szerzett tapasztalatok alapján azonban a Tanács ajánlatosabbnak tartaná, hogy hasonló adatgyüjtések végrehajtása a jövőben az adatszolgáltatók előzetes részletes tájékoztatásával történjék s igy minden néven nevezendő félreértés kizárassék.

Eddig a Statisztikai Tanács szakvéleménye. Végeredményben tehát az történt, hogy meggyanusitottak egy nagymultú intézményt és ugyanakkor ennek az orvostársadalom is kárát vallja.

---

meghirdetni. Arra vonatkozóan, hogy ki lesz az uj tanácsnok, megoszlanak a vélemények, egy bizonyos azonban, hogy kerületi embert fognak megválasztani.

— A régi vagy az uj kerületiek közül valót-e, tisztelt bizottsági tag úr?

— Ne legyen annyira kiváncsi szerkesztő úr, mert hamar megöregszik! Ha már pályázatokról van szó, azt is közlöm, hogy a legközelebbi nap kitrják a pályázatot az adóhivatali igazgatói állásra. A tanügyi pályázatokat illetően jelentem, hogy teljes erővel folyik a beérkezett anyag feldolgozása.

— Ünnepségek?

— Szendy polgármestert ünnepelte a Tisztviselő Kaszinó, abból az alkalomból, hogy a kormányzó a II. osztályú magyar érdemrenddel tüntette ki. Az ünnepi beszédet a kaszinó tagjainak lelkes éljenzései közepette Oszwald István, a kúria nyug. elnöke tartotta. Itt említem meg, hogy a kormányzó a külügyminiszter előterjesztésére megengedte, hogy a polgármester a német Vörös Kereszt I. osztályú diszjelvényét elfogadja és viselje. Még egy ünnepségről számolok be: a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége szerdán délelőtt a Zeneakadémián tartotta ezévi márciusi ünnepségét. Az ünnepi szónok Szokolay Leó dr. árvaszéki elnökhelyettes volt, akinek gyönyörű beszédét lapunk mai számában teljes terjedelmében közöljük. Annál is inkább, mert Szokolayt, aki nemcsak kitünő tudású szakférfiú, hanem pompás szónok is, a jövő, sőt a közeljövő emberének tartjuk.

— Helyeslem véleményét és osztom jóslatait bizottsági tag úr! Ki lett szegény jó Pályi Gyula utóda a főváros közgyűlésén?

— Az igazoló választmány úgy határozott, hogy Pályi Gyula helyére az Ügyvédi Kamara képviseletében Brózik Bódog került. Brózik a Kamara fiatalabb évjáratú ügyvédeihez tartozik: a háború után lett ügyvéd.

— Kik betegek?

— Némethy Károly tanácsnokot vegyük elsősorban, róla a család titkolódzása következtében fantasztikus hirek keltek szárnyra. Ezzel szemben a valóság a következő: Némethy beteg csakugyan, de nem annyira, ahogy azt híresztelik. A jövő héten a Verebélyklinikán könyebbtermészetű operáción fog keresztülmenni. Jelentem továbbá, hogy Feigler Károly dr. tiszti főügyész, aki két hétig üdült a Semmeringen, hazaérkezett, frissen és egészségesen és átvette hivatala vezetését. Teljesen egészségesen berukkolt hivatalába Kállay Albert dr. tanácsjegyző, az V. ügyosztály ipari alosztályának vezetője is.

— Eljegyzés?

— Pap Ferenc nyug. m. kir. folyamvezérőrkapitány, a Vizművek vezérigazgatója és neje Pazuchanits Mária leányát: Lonczyt eljegyezte kismutniki Malonyay László dr. m. kir. csendőrfőhadnagy.

— Isten Önnel, kedves bizottsági tag ur!

— A viszontlátásra, szerkesztő barátom!

Nemzeti szerencsétlenség lenne, ha március 15.-e az utókor szemében elvesztené hatóerejét!

✡

Szokolay Leó dr. árvaszéki elnökhelyettes ünnepi beszéde a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége márciusi ünnepségén

1848. március 15-e a magyar szabadságvágynak olyan ösztönös és diadalmas fellángolása volt, hogy annak pirja az akkori esős tavaszi napnak az emlékét nemcsak a kortársak, hanem az utánuk sorjázó nemzedékek szivében is büszke és bizakodó nemzeti örömünneppé fényesitette.

Amint a március 15-i lendületes mozgalom a nemzeti lélek mélyéről fakadt, ugyanugy a nemzeti közvélemény ünnepavató megnyilatkozása is elfojthatatlan, belső szükségből történt. De kétségtelen az is, hogy a nemzet ösztönös lelkesedését hajtotta még a magyar dacnak és ellenzékiségnek ősi motorja, melyet az ónodi országgyüléstől kezdve mindig bekapcsolt a magyarság, valahányszor Bécsnek és a dinasztiának elnyomó és beolvasztó törekvéseivel szemben a nemzeti életenergiának fokozására volt szükség.

De hol van már az átkos Bécs és a monarchikus beolvasztó tendencia? Történelmi erők förgetege elsöpörte mind a kettőt. Ezzel kialudt függetlenségért küzdő évszázados ellenzékiségünk lángja és leállt a magyar dac motorja.

Ime, szabadok vagyunk, miért szavaljuk hát anakronisztikus honfiúi felzúdulással: Rabok legyünk vagy szabadok!

Elhalkult a márciusi szólamokat harsonázó lelkesedés hangja s az immár hivatalosan elismert és kötelező pirosbetüs nemzeti ünnep biborló fénye kissé elszintelenedett.

*

Mi, a trianoni magyarság sorsának és hangulatának közösségében élünk itten és a magyar szabadság tavaszi örömünnepét 90 esztendő történelmi fátyolán át szemléljük.

Vannak sokan, akik ugy látják, hogy 1848. márciusa egyébként tiszteletreméltó történelmi emlékének ünneplését más égető problémáink leszoritották az aktualitás teréről.

Én pedig bátor vagyok azt mondani, hogy nemzeti szerencsétlenség lenne, ha március 15-e az utókor szemében elvesztené jelentőségét, hatóerejét.

Fájdalmasan ismerem el, hogy százezrek nem látják a magyar szabadságeszme márciusi ragyogását. De ha nem látják, akkor sem az eszme, az ünnep értékének csökkenésében van a hiba, hanem a szemlélők látásában.

Igazabb, tudatosabb látásra, a mult véres és gyászos fátyolát, a jelen sivár, szürke ködét átfuró, magyarabb látásra van szükség. A spektroszkóp felbontja és elénk hinti a napsugárnak a szineit, az infra vöröstől az ibolyáig. De az emberi szem számára nem mutatja, meg az ibolyántuli sugarakat, a napfénynek azokat a sugarait, amelyek életünkre, egészségünkre a legértékesebbek, ugy nekünk is egy különleges nemzeti spektroszkópon át, egy tudatos magyar történelemszemlélet érzékeny lencséjén keresztül kell néznünk a magyar multat és benne 1848. március 15-ét, hogy annak biztató szivárványában, 90 év függönye mögött is meglássák és megérezzük azokat az ultraviola sugarakat, amelyek éltetői és fokozói sajátos nemzeti létünknek.

A magyar szinképanalizis elénkvetiti a márciusi ifjak nagy szabadság eszméjét, melynek megvalósitását, mint a magyarság nemzeti életének kiteljesedését követelték. Szabadságot követeltek minden magyar számára, a jobbágyok számára is és a magyar szellem, a magyar toll számára is.

De ennek a kemény kivánságnak az egész nemzetet betakaró, kivarrt cifraszűrje alatt nem egyéni érdekek érvényesülése akart megbujni; nem a régi lengyel nemesek féktelen, egyéni szabadságát kivánták az alkotmányba átültetni. A márciusi ifjak példaadó önzetlenséggel és politikai érettséggel az egyetemes nemzeti érdekek uralomra jutásáért küzdöttek; mai értelemben, olyan szabadságjogokért szálltak sikra, amelyeknek a nemzet kollektiv érdekei, a magyarság minél teljesebb érvényesülésének szempontjai szabnak át nem hágható korlátot.

*

Maurice Barrés, a francia irodalom néhány éve elhúnyt nagy egyénisége, a hazafias francia ifjúság egyik szellemi vezére mondotta „A gyökértelenek" című regényében „... ismerjük meg azt a kötelességet, amelyet a föld és a halottak határoznak meg számunkra ... igy nem leszünk gyökértelenek..."

Barrés-nak igaza van. A haza földje és a halottak jelentik a nemzet tradicióit. Jaj annak a nemzedéknek, amely lelki gyökereivel nem kapcsolódik a haza földjéhez s amely elfelejti a nemzet halottainak hőseit.

*

A fiatalság, természeténél fogva, inkább előre szeret nézni. De az a fiatalság, amely csak előre akar nézni, amely nem érti meg és nem szereti hazája tradicióit, amely nem éli át remegő szivvel a nemzeti csapások történetét, amely nem ujjong föl bizakodó örömmel a nemzeti élet fellendülésén, — az a fiatalság nem érti a hit és áldozat vallásos és erkölcsi erejét, az — a nemzeti és egyéni megpróbáltatások idején — kishitüen megtorpan az életküzdelem előtt.

Az idősebb nemzedék, a korral járó hajlamánál fogva, szivesebben néz hátrafelé és ifjúkorának boldog emlékein át, túlszinezi a mult eseményeit. Eleink, akik az akkori hétköznapi élet sodrában küzdöttek a magyarság jobb sorsáért, idealizálva, sujtásosan, ünnepies pózban állanak az öregek historiai rajongásának szinpadán.

De az az idősebb generáció, amelynek szemléletében a multunk nagy mozzanatai, mint pasztellszinü olajnyomatok, mint tiszteletreméltó muzeális relikvák szerepelnek, az az idősebb nemzedék, amely fásult reménytelenséggel a mult fényes emlékeihez menekül, amely nem óhajt előre nézni a bizonytalan és küzdelmes holnap ködébe, annak a hazafias történelem szemlélete szép, de terméketlen ismeretanyag a magyar jövő számára.

*

Nekünk mindnyájunknak, öregebbeknek, fiatalabbaknak egyaránt, Janus-arccal kell tekinteni a magyar multba és a magyar jövő felé. Ki kell munkálni a magunk számára egy közös és tudatos magyar világszemléletet. Ezen keresztül reálisan, de megértő szeretettel tanuljunk szüntelenül történelmünk fényes és gyászos lapjain és a tanulságokat értékesitsük szomoru jelenünk és hittel munkált jobb jövönk számára.

Ez a tisztult históriánézés megmutatja nekünk március 15-ének ma is élő, példaadó jelentőségét: a 90 év előtti ifjúság lelkében a nemzeti célok biztos tudatát, a cselekvő hazafiasság történelemformáló erejét.

*

Széchenyi István a „Kelet Népe" elé tüzte intő jelmondatként Virág Benedek nagyszerü mondását: „Jó hazafinak lenni nehéz, de nem lehetetlen." És mi, a háborus és trianoni korszak magyarjai ezt a nehéz, de nem lehetetlen kötelességet nem tudtuk teljesiteni. Nem tudtunk elég jó hazafiak lenni, mert nem tanultunk történelmünk kemény és bátoritó leckéiből. Volt ünneplő és gyászoló hazafiságunk, naivan büszkélkedő és kétségbeesetten búsongó, harsányan szavaló és túlóvatosan alkalmazkodó hazafiságunk, de a magyar sorsközösséget érző, a magyar testvért erkölcsileg, anyagilag segitő, hétköznapokon gyakorolt, csendben cselekvő hazafiasságunk alig volt.

Korunk egyik Istenáldott költő-zsenije, az elszakitott területen élő Mécs László döbbenetes és nyers egyszerüséggel formálta szavakba az igazi, élő hazafiság lényegét:

„Én magyarságom soha nem tagadtam,
de soha nem is kérkedtem vele,
nem pávatoll: egy mártir-pillanatban
csak a bőrömmel együtt jönne le."

Ez a csontig, vérig ható, ösztönös és tudatos, nem diszül öltött, hanem természetes és lényüktől elválaszthatatlan magyarság, amelyet magunkévá kell tennünk és amelyet gyermekeink lelkébe, feszülő izom- és idegrendszerébe be le kell edzenünk.

A nemzeti létnek ezen a magaslatán nem ismétlődhetik meg a gyáva országvesztésnek az a tragédiája, amit szégyenkezésünkben magunk is szivesen takargatunk be egy idegen szónak: Trianon-nak a gyászos leplébe.

Igazabb és élőbb magyarság szintjére lendülve, a nemzet sorsdöntő pillanataiban nem lesz tétova töprengés, gyöngitő széthúzás, mert a nemzet széles rétegei ösztönös és csalhatatlan biztonsággal, a világos nemzeti célok ismeretében, tudatos, egységes erővel lépnek a nemzeti becsület útjára.

*

Ha igy, elmélyültebb és aktivabb hazafiságunk spektroszkópján és a szentistváni országépitő gondolatnak az ezeréves multból a jövendőbe átfénylő fáklyája mellett szemléljük a márciusi ifjak nagyszerü megmozdulását, akkor tudatára ébredünk a sáppadó történelmi emlék örök aktualitásának.

Akkor március 15-e minden idők magyarja számára nem önképzőköri lelkes hangulatot ébreszt, nem hazafias egyesületek szokásból és illendőségből rendezett szükkörü ünnepélyeit jelenti, nem régi vezércikkek fényevesztett frázisait szólaltatja meg.

Akkor március 15-e, széles e hazában, a nemzeti élet vitaminjait fokozó láthatatlan ultraviola sugarak pazar szórólencséje és hivő, magabizó magyarságunknak összetartó, erőt mutató magyarságunknak tüneményes energiaforrása lesz.

Osztálysorsjegyet
TÖRÖKNÉL
vásároljon
Nyereményhuzás
április 9-én és 12-én
Egész 28·— P Fél 14·— P
Negyed 7·— P
TÖRÖK és TÁRSA
BANKHÁZ R. T.
Budapest, IV., Szervita-tér 3.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Kiotild-utca 3.
Telefon: 114-644

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII., Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

HIREK

OLVASÓINKHOZ!

Alulirott városházi hetilapok megállapodása szerint lapunk legközelebbi száma április 2-án jelenik meg.

A VÁROS
BUDAI HIRLAP
UJ BUDAPEST
UJ FŐVÁROS

A Szent Imre-városi Társaskör uj főtitkára. A Szent Imre-városi Társaskör ezévi rendes közgyülése, amelyne Buda előkelő társadalma nagy számban jelent meg, Szombathy Kálmán alelnök inditványára Halácsy Dezső irót és hirlapirót a Gazdák Biztositó Szövetkezete sajtóreferensét egyhangú lelkesedéssel, közmegelégedésre főtitkárrá választotta. Halácsy Dezsőnek ezen újabb téren való közéleti müködése elé nagy várakozással néznek az illetékes várospolitikai körök.

Zászlóavató ünnepély. A Szent István téri iskola bensőséges hazafias ünnepélyt rendezett a City filmszinházban, melynek keretében a gyönyörüen himzett Szent István zászlóját avatta fel dr. Nagy Lászlóné zászlóanya. Az ünnepélyre eljött Schuler Dezső alpolgármester, Lázár Ferenc felsőházi tag, Ősz Béla kir. tanf. Nagy László törvh. biz. tag, Boros Pál ker. elöljáró, vitéz Vécsey Kálmán h. tanácsnok, Urbányik József felügyelő igazgató, Csontay Győző szakfelügyelő, Pirosaky Lajos cserkészkerületi parancsnok stb. Csikász István igazgató lelkes megnyitóbeszéde után, Szupkay Imre ünnepi szózatában a magyar zászlóhoz való törhetetlen ragaszkodásra buzditotta az ifjúságot. Az énekkar nagy sikerrel adott elő dalokat Szvoboda Kornél vezetésével.

Előadás az iskola-szanatóriuról a FANSz-ban. A Magyar Iskolaszanatórium Egyesület március 21-én délután 6 órakor a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége hivatalos helyiségében (VIII., Mária u. 10.) vetitképes előadásban ismerteti a svábhegyi és szentgotthárdi iskolaszanatóriumokat és azok müködését. Előadó: Szieberth Imre kormánytanácsos. Az egyesület az összes érdeklődőket szivesen látja a fel olvasáson. Felhivjuk a szülők figyelmét gyermekeik érdekében ezen előadásnak minél nagyobb számban való látogatására.

Hátha most sikerül? Április 9-én kezdődik az uj, előnyösen megjavitott osztálysorsjáték. Óriási összegek nyerhetők most és sokan lehetnek váratlanul gazdagok. Nem szabad a „reménységet" feladnia, mindig törekednie kell az embernek és a lehetőséget kell keresni, hogy hátha most a „szerencsés véletlen" sikerül. Mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyforma a nyerési esélye. Nyerni azonban csak annak lehet, akinek sorsjegye van! Vegyen tehát, vagy rendeljen egy sorsjegyet még ma akármelyik főárusitónál. A hivatalos árát: 3.50, 7.—, 14.—, 28.— pengőt van ideje megfizetni legkésőbb a huzás előtt.

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

Rövidesen sor kerül a költségvetés jóváhagyására

Potrovácz Gyula felszólalása a közigazgatási bizottságban

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Legutóbbi számában szóvátette az *Uj Budapest* a főváros ezévi költségvetésének ügyét. Két hónapja fent van a belügyminisztériumban a főváros 1938-as költségvetése, amelynek jóváhagyására azonban mindezideig nem került sor, ennek következtében *ujabb surlódási felületek* keletkeztek a főváros és a belügyminisztérium között. Az Eucharisztikus Világkongresszussal kapcsolatos különleges városházi kiadások fel vannak véve a folyó évi költségvetésbe, ezeket azonban külön miniszteriális engedély nélkül nem folyósithatja a polgármester, mert jogszabály az, hogy csak azok a költségvetési tételek folyósithatók változatlan összegben, amelyek a mindenkori elmult esztendei költségvetésben is szerepeltek. Igy az a helyzet áll elő, hogy ha a polgármester valamely, a kongresszus előkészitésével kapcsolatos költségvetési tételt folyósitani akar, előbb el kell járni a belügyminisztériumban, ahol aztán a szóbanforgó aktára rávezetik a minisztérium különleges engedélyét.

Ezt a visszás állapotot *Petrovácz* Gyula is szóvátette a közigazgatási bizottság hétfői ülésén. Rámutatott *Petrovácz* arra, hogy a kormánynak joga van a költségvetés jóváhagyásával március 31-ig várni és normális esztendőkben nem is lehetne szóvátenni azt, hogy miért nem történik meg a költségvetés jóváhagyása korábbi időpontban. A folyó év azonban nem tekinthető normális esztendőnek, mert ez az esztendő olyan tételekkel van a költségvetésben jellemezve, amilyenek az ezelőtti költségvetésben nem voltak. Ide sorozta *Petrovácz* elsősorban az Eucharisztikus Kongresszussal kapcsolatban felvett kiadásokat. Fontosnak tartotta *Peetrovácz,* hogy addig is, amig a költségvetés jóváhagyása megtörténik, a minisztérium a kongresszussal kapcsolatos kiadásokat *globálisan vagy generaliter* bocsássa a polgármester rendelkezésére.

Lamotte helyettes polgármester azonnal válaszolt *Petrovácz* felszólalására és kifejtette, hogy a főváros értesülése szerint a költségvetés jelenleg a pénzügyminisztériumban fekszik és rövidesen vissza fog érkezni az errevonatkozó akta a belügyminisztériumba. Ekkor azután semmi akadálya nem lesz a költségvetést jóváhagyó belügymniisztri leirat sürgős kiadásának.

Éber Antal iskola-látogatásai

Kapott-e engedélyt Éber képviselő, hogy vizsgálatokat tartson a főváros kereskedelmi iskoláiban?

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A kultuszminiszter 54.001/1937. sz. rendeletével engedélyt adott Éber Antal országgyülési képviselőnek arra, hogy a kereskedelmi iskolákban tanulmányokat folytasson, ott kérdezhessen, dolgozatokat, jegyzeteket felülbirálhassan, áttekinthessen, osztálykönyvekbe betekinthessen és a hozzá adott kisérettel, amely egy kereskedelmi iskolai igazgatóból és tanárból áll, a tanszemélyzet munkáját birálat tárgyává tehesse. A miniszteri engedély alapját Éber Antal a fővárosi kereskedelmi iskolákba is ellátogatott.

Éber Antal iskolalátogatásai a közigazgatási bizottság hétfői ülésén élénk vita tárgyát képezték. Petrovácz Gyula rámutatott arra, hogy Éber látogatásai a főváros kereskedelmi iskolákban az önkormányzat súlyos sérelmét jelentik, ezenkívül a főváros számára igen veszedelmes precedenst alkotnak. Petrovácz a pedagógiai elemeivel szemben álló engedélynek tartja azt, hogy egy nem pedagógus iskolában valamilyen vizsgálatot végezhessen és véleményt nyilvánithasson a tantestület müködéséről. A Keresztény Községi Párt annakidején nagyon figyelt arra, hogy az iskolák politikamentesek legyenek. Valamennyi fővárosi párt lemondott arról, hogy az iskolákban mint pártok megjelenhessenek, a tornatermekben gyüléseket tartsanak, mert nem akarják az iskolát pártkeretek villongásának tárgyává tenni. Ily körülmények között kétszeresen megengedhetetlen, hogy exponált pártembert engedjenek be a fővárosi iskolákba.

Petrovácz Gyula felszólalására a bizottsági ülésen azonnal válaszolt Schuler Dezső alpolgármester, aki emlékezetből jelentette a közigazgatási bizottságnak, hogy látott erre az iskolalátogatásra vonatkozó aktát, ehát van polgármesteri intézkedés. Ezzel szemben azonban Perovácz Gyula kijelentette az Uj Budapest munkatársának, hogy Schuler alpolgármester bejelentése kapcsán tévedett. Petrovácz Gyula eljárt a főváros arra illetékes tényezőinél és megállapította, hogy a polgármestertől Éber Antal nem kapott engedély a fővárosi kereskedelmi iskolák meglátogatására. Éber iskolalátogatásai tehát vitán felül állóan az önkormányzat súlyos sérelmét jelentik. Az iskolalátogatások ügyében ezek után éles felszólalások várhatók az önkormányzat különböző fórumain.

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

Senkisem tudja,

Mit rejteget a jövő számára! Nem puszta álom a reménység!

Ezt kell megszerezni! Most **ismét itt az alkalom! Április 9-én** kezdődik az uj m. kir. osztálysorsjáték, melyen 44.000 nyereményt sorsolnak ki közel 10 millió aranypengő összegben. Az elérhető legnagyobb nyeremény 700.000 pengő. Jutalom és nyeremények 400.000, 300.000, 100.0000, 70.000, 60.000, 50.000, 40.000, 30.000 stb. aranypengő. A sorsjegyek iránti élénk érdeklődés a kedvező nyerési esélyekben és az összes nyeremények készpénzben való kifizetésében, valamint az állami ellenőrzésben leli magyarázatát.

A sorsjegyek ára: 1/1 = **28** P, ½ = 14 P, 1/4 = 7 P, 1/8 — 3½ P az összes főárusitóknál, kik minden rendelést pontosan, figyelmesen és diszkréten intéznek el.

A SZERENCSÉT keresni kell és nem szabad az alkalmat elszalasztani!

Uj kiirások

1938—1939. évben szükséges tanszer-szállításokra a székesfőváros községi iskolái részére. **Határidő: 1938. évi március hó 22-én délelőtt 9—10 óra.**

Vasbeton nyomócsatorna építési munkáira az V. ker. angyalföldi szivattyútelepen. **Határidő: 1938. évi március hó 22-én délelőtt 9—10 óra.**

Utrendezési munkákra az I. ker. Bürök-utca Németvölgyi-út és Ormódi-utca között levő szakaszához. **Határidő: 1938. évi március hó 22-én délelőtt 9—10 óra.**

Utrendezési munkákra a XI. ker. Tétényi-út, Horthy Miklós-út és Szent István-útja között levő szakaszához. **Határidő: 1938. évi március hó 22-én délelőtt 9—10 óra.**

1200 kg. folyékony, nem gyulékony festék és lakk-lemarószerek szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi március hó 22-én délelőtt negyed 10 óra.**

Utrendezési munkákra a XIV. ker. Nagy Lajos király-útja és Mária királyné-útja, Erzsébet királyné-út és Szőnyi-út között levő szakaszához. **Határidő: 1938. évi március 22-én délelőtt 9—10 óra.**

Mész-szegény pillértégla szállítására az V. ker. Angyalföldi szivattyútelep nyomó és összekötő csatornájához. **Határidő: 1938. évi március hó 22-én délelőtt 9—10 óra.**

30.000 drb. gépierővel készült betonjárdalap szállítására a XI., XIII. és XIV. kerületben végrehajtandó gyalogútburkolási munkálatokhoz. **Határidő: 1938. évi március 22-én délelőtt 9—10 óra.**

Utrendezési munkálatokra a II. ker. Bimbó-út, Alsó-Törökvész-út és Gábor Áron-utca közötti szakaszához, valamint az ehez szükséges kőanyag szállítására. **Határidő: 1938. évi március hó 22-én délelőtt 9—10 óra.**

Utjárósáv-jező acélszögek szállítására a székesfőváros kocsiutburkolatához. **Határidő: 1938. évi március hó 29-én délelőtt 9—10 óra.**

Olajjal való portalanitási munkálatokra a székesfőváros mintegy 500.000 négyzetméter makadám utterületéhez. **Határidő: 1938. évi március hó 31-és délelőtt 10 óra.**

Nincs nagyobb pazarlás

A ROSSZ VILÁGITÁSNÁL

Az elavult „olcsó" lámpák fénye gyenge, mégis valósággal falják az áramot. Ha takarékosan akarunk világitani, itt az uj Kryptonlámpa! Izzófehér a Kryptonlámpa fénye, sokkal gazdaságosabb az áramfogyasztása.

Jobb is — olcsóbb is

a világitás, ha lámpánk

TUNGSRAM KRYPTON

GAZDASÁGI ÉLET

Elkészült a főváros huszonnégymilliós csatornázási programja

A nagyszabásu előterjesztés rövidesen az önkormányzat elé kerül

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az út- és csatornaépitési szakbizottság legközelebbi ülésén fogja tárgyalni a főváros csatornahálózatának fejlesztésére vonatkozó polgármesteri előterjesztést. Az előterjesztést *Király* Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaépitési ügyosztály vezetője és *Zaitz* László műszaki főtanácsos, az út- és csatornaépitési ügyosztály csatornaépitési főosztályának vezetője szignálták. A *hatalmas munka* végrehajtása valóban korszakot fog alkotni Budapest történetében.

Az előterjesztés a csatornahálózat fejlesztésére hat esztendőre szóló huszonnégy millió pengőt reprezentáló, minden vonatkozásban ökonomikus és kitünő tervet foglal magában. A jövő fejlődést illetően az előterjesztés felállítja azokat az irányelveket, amelyek szem előtt tartásával a főváros csatornázási problémái elméletileg helyesen, a módszereket illetően korszerűen és a gazdasági szempontokat tekintve a legeredményesebben megoldhatók.

A csatornahálózattal kapcsolatos kiadások a következők: a fővárosi csatornahálózat hosszúsága jelenleg 815 kilométer. A hálózat karbantartására az 1938.-ik évi költségvetésben 1,144.300, a szivattyútelepekkel kapcsolatos kiadásokra 1,347.450, a csatornahálózat fejlesztésére 760,815 pengő áll rendelkezésre. A 3,252.565 pengőre rugó összes csatornázási költségelőirányzatnak a folyó évben — de általában más esztendőben is — csak mintegy 25 százaléka használható fel a fejlesztésre, vagyis új csatornák építésére, vízlevezető árkok fejlesztésére. Ez a rendelkezésre álló összeg a főváros fejlődésével kapcsolatos csatornázási feladatok költségeinek fedezésére *távolról sem elegendő*.

Az ügyosztály által kontemplált sürgős csatornázási munka 24.000.000 pengős összege a rendes háztartási költségvetés keretein belül nem lesz fedezhető. Ennélfogva a csatornázási feladatok költségeinek fedezéséről *más módon kell gondoskodni*. Arra vonatkozóan, hogy ez hogyan történjék: a pénzügyi ügyosztály, illetőleg az önkormányzati szervek fognak feleletet adni.

A huszonnégy-milliós programban szerepel a budai dunaparti főgyüjtő csatorna és a szennyviz levezető csatorna mielőbbi megépítése, a kelenföldi Bibic-telep csatornázása, a Karolina-úti gyüjtőcsatorna megépítése, ezt követően Sasad csatornázása, a kőbányai gyüjtőcsatornák, az Esztergomi-úti és Aréna-úti gyüjtőcsatornák, továbbá a Mexikói-úti gyüjtőcsatorna és a Kerepesi-úti főcsatorna közötti új csatorna megépítése, Óbuda belső részének csatornázása, nemkülönben az épitendő főgyüjtőkkel kapcsolatosan elengedhetetlenül szükséges mellékcsatornák létesítése.

Árokboltozás és szabályozás létesítendő az Ördögárok vidékén. Folytatólagosan be kell boltozni a zugligeti és a németvölgyi-árkot és végrehajtandó a Paskál-malom szakaszán a Rákospatak folytatólagos szabályozása is.

Nagyszabású programot dolgozott ki az ügyosztály a Batthyány-téri szivattyútelep megépítésére, a kelenföldi telep bővítésre, az angyalföldi szivattyútelepen a csatornaiszap elgázositó berendezés felállítására, továbbá a meglévő szivattyútelepek fejlesztésére. A valóban nagyszabású előterjesztés kidolgozásáért *Király* tanácsnokot, *Zaitz* és *Szabó* főtanácsosokat illeti dicséret.

Versenytárgyalási hirdetmények

I.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a a XIV. ker., Nagy Lajos király-útja és Mária királyné-útja, Erzsébet királyné-út és Szőnyi-út között levő szakasz

útrendezési munkálataira.

Az ajánlatokat sértetlen boritékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi Városháza) IV. ker., Városház-utca 9. sz., II. emelet 284. ajtószám alatt

1938. évi március hó 22. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

II.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a székesfőváros XI., XIII., és XIV. kerületeiben végrehajtandó gyalogútburkolási munkálatokhoz szükséges 30.000 db gépierővel készült.

betonjárdalap

szállitására.

Az ajánlatokat sértetlen boritékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi Városháza) IV. ker., Városház-utca 9. sz., II. emelet 284. ajtószám alatt

1938. március hó 22. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

III.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a székesfőváros kicsiútburkolatain alkalmazandó, útjáró sáv jelzésére alkalmas

acélszögek

szállitására.

Az ajánlatokat sértetlen boritékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (polgármesteri II. ügyosztály, Központi városháza) IV. Ker., Városház-utca 9. sz. II. em. 284. ajtószám alatt

1938. évi március hó 29. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

IV.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a II. ker., Bimbó-út, Alsó Törökvész-út és Gábor Áron-utca közötti szakaszának

utrendezési munkálataira,

valamint az ehez szükséges

kőanyagok

szállitására.

Az ajánlatokat sértetlen boritékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (polgármesteri II. ügyosztály, Központi városháza) IV. Ker., Városház-utca 9. sz. II. em. 284. ajtószám alatt

1938. március hó 22. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

V.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek az V. ker., Angyalföldi szivattyútelep nyomó- és összekötő-csatornájához szükséges

mész-szegény pillértégla

szállitására.

Az ajánlatokat sértetlen boritékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi Városháza) IV. ker., Városház-utca 9. sz., II. emelet 284. ajtószám alatt

1938. március hó 22. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR

Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Tel.: 2-919-46

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Március hó 20-án és 23-án délután fél 3 órakor ügetőversenyek

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerűen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183-25

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedőlemez és kátrányvegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13.
(Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Épületüveges Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég — Telefon 1-324 87.

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon —342—29

392

Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Bpest, VIII. Rovitzky-u.1.

VI. évfolyam 13. szám. Budapest, 1938. április 2.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak: Egész évre ..... 30 pengő. Fél évre ..... 15 pengő. Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ: DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9. Telefon: 1-828-23. Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Gömbös: két perc!

A törvényhatósági bizottság közgyűlése egyhangulag fogadta el a polgármester előterjesztését, amely szerint a székesfőváros közönsége tízezer pengővel járul hozzá néhai Gömbös Gyula emlékének megörökítéséhez. „Néhai Gömbös Gyula — állapítja meg a polgármesteri előterjesztés — az ország kormányzásának élén állva, az ország ügyeinek intézése mellett mindenkor nagy szeretettel viseltetett az ország fővárosa iránt, fejlődéséért igaz jóindulattal munkálkodott és Budapest naggyá, széppé és boldoggá tételéért minden tervet örömmel karolt fel. Izzó magyarsága, a nemzeti célok szolgálatában való odaadása, magas magyar eszményekért való kitartó fáradozása tiszteletet szerzett nevének. A Gondviselés nem ajándékozta meg annyi idővel, hogy országépítő munkáját befejezhesse, de akarásainak emelkedettsége, a nemzet javát szolgáló törekvéseinek az önfeláldozásig menő állhatatossága azok között a nagyok között jelöli ki helyét, akiknek emlékét a utódok kegyelettel őrzik és látható jellel örökítik meg.“

Ezek a szép szavak valóban lendületesen és költőien örökítik meg Gömbös Gyula emlékét a közgyülés jegyzőkönyvében. De, kérdezzük, elég-e ennyi Budapest közönsége számára a tragikus körülmények között elhunyt miniszterelnök emlékének megörökítését illetően? Elég-e a pompázatos kivitelű emlékmű, amely ma még jeltelen sírja felett fog domborulni a Kerepesi-út melletti temetőben, elegendő-e a szobor, amelyet emelni fognak az utódok okulására fővárosunk valamelyik terén, elegendő-e az utcanevet jelző tábla az ezer egyéb nevet feltüntető jelzőtábla között, amelyekkel közmunkáink jeles tanácsa makacs következetességgel havonként egyszer megajándékoz bennünket?

Nem! Gömbös Gyula emléke a történelem lapjaira tartozik és ha még csekély is a távolság, amely időben elválaszt halálának napjától, máris vitathatatlan, hogy annyi sokak között ő volt az, aki legtisztábban látta a magyar horizontokat, legvilágosabb elmével állapította meg a magyar szükségleteket és vetette el azokat a magvakat, amelyekből — adja Isten — a visszaszerzett ország terebélyes fája fog majd, reméljük mielőbb, kihajtani! Gömbös Gyula immáron nem a napi politikáé, hanem a magyar Pantheoné és ezért kissé rosszul esik, hogy kétperces szürke közgyűlési tárgy volt a tízezer pengő, holott ennek az aktusnak ünnepélyes megnyilatkozásnak kellett volna lennie, olyannak, amit megérdemel a nagy Elköltözött és amely méltó a keresztény világnézetet valló pártokhoz is.

Visszaáll a felülvizsgálati jog rendszere a közmunka-ügyekben

Harminchármas bizottsági törvényerejű rendelettel döntik el a főváros és a belügyminisztérium vitáját

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Általános feltünést keltett, hogy a törvényhatósági bizottság szerdai közgyülésének napirendjén *nem szerepelt* a polgármester előterjesztése a belügyminiszter azon rendelete ügyében, amely szerint a kormányzat az eddigi rendszer megszüntetésével a közmunka és közszállítási ügyekben felülvizsgálati jog helyett felebbezési jogot biztosit az érdekeltek számára olyképen, hogy a miniszter nemcsak formai szempontokból vizsgálhatja felül a polgármesternek közmunkák odaitélésére vonatkozó döntéseit, hanem azokat de facto meg is változtathatja. Másodizben fordul elő, hogy a polgármester előterjesztését, amely mellett a Keresztény Községi Párt úgy az érdekelt iparosok, mint a főváros önkormányzata érdekében teljes vértezettel szállt síkra, levette a napirendről.

A polgármesteri előterjesztésnek a közgyülés napirendjéről való levétele mögött *érdekes okok* húzódnak meg. A városházi kormánypárt vállalta azt a feladatot, hogy az ebben az ügyben a főváros és a kormány között tagadhatatlanul felmerült ellentétek eliminálása céljából lépéseket tesz. A megoldás az elterjedt hírek szerint az lett, hogy a *harminchármas bizottság* fog törvényerejű rendeletet kibocsátani, amely ezt a nagyfontosságú problémát jogérvényesen rendezi. A rendezés során kibocsátásra kerülő törvényerejű rendelete az összkormánynak *a főváros állásfoglalását* fogja igazolni ebben a nagyfontosságú kérdésben.

Hangsúlyozottan ismételjük: ez a kérdés *elsősorban gazdasági és csak másodsorban politikai kérdés.* A belügyminiszteri rendelet a gazdasági élet ismeretének abszolut hiányával született meg, papiros-rendelet, amely az íróasztal mellől akarja szük látókörü horizontok alapján béklyóba verni az életet. A bürokratikus elhúzódásnak, ezenfelül azonban a visszaélések lehetőségének *annyira televény melegágyát jelentené* a belügyminiszteri rendelet érvényben maradása, hogy annak megszüntetése elsőrendű közérdek.

Sipőcz, a piarista diák

Részletek Schuler Dezső dr. alpolgármesternek a Budapesti Piarista Diákszövetség ezévi közgyülésén tartott ünnepi beszédéből

A mi sokszor sújtott, de büszke magyarságunk kiválóságai között méltán foglal helyet az, aki a rövid idő alatt világvárossá fejlődött Budapest élén, 1919. után évtizedeken át példával és alkotásokkal megvalósítója lett városunk gazdasági és szellemi újjászületésének. Ennek a férfiunak általánosan ismert, jellemző vonása volt az a gyengéd szeretet, amellyel minden hozzátartozójához ragaszkodott. Ugy érzem, hogy a mi szövetségünk, kezdetétől fogva az alatt, míg Sipőcz Jenő élt, az ő bővebb családjához tartozott és ezért megokolt, hogy mai közgyűlésünkön nagyszerű egyéniségét és munkásságát méltassuk és így azok sorába iktassuk magunkat, akik az ő áldott emlékének szívük szeretetével áldoznak.

A Budapesti Piarista Diákszövetség megalakulása és fennállásának, több, mint első tíz esztendeje elválaszthatatlanul összeforrt a szövetség első elnökének, Sipőcz Jenőnek az emlékével. Amikor 1924-ben a szövetség létrejött, az alakuló közgyűlés nem azért választotta őt meg nagy lelkesedéssel, mert mint a székesfőváros polgármestere, magas közjogi állásával ennek az elnöki széknek díszt és méltóságot adott, hanem elsősorban azért, mert benne látta megtestesítve a piarista nevelési szellemet. Sipőcz Jenő, bár a polgármesteri tisztség számára ebben az időben a kezdet nehézségeit, tehát, — különösen az akkori viszonyok között — a rendesnél is még több munkát, harcot és törődést jelentett, a választást örömmel fogadta, a szövetségnek vezére, de egyben szorgalmas munkása is lett. Szerető gondját és gondozását a szövetségtől akkor sem vonta meg, amikor kilenc esztendő elmultával az elnöki széktől önként megvált és csak amikor rövid két esztendővel azután gyenge teste összetört évtizedek megfeszített szellemi munkájának a súlya alatt, éreztük, hogy halála a Budapesti Piarista Diákszövetségben is pótolhatalan ürt hagyott.

Sipőcz Jenő pályafutása rácáfolt arra a sajnos nagyon el elterjedt vélekedésre, hogy a közhivatalnoki pályán az alkalmazkodás, az elvek könnyű válogatása a boldogulás útja. Azt a meggyőződést, azokat az életelveket: a puritán világszemléletet, a nemzeti érzéstől áthatott katolicizmust, a munka szeretetét, a szociális gondolkodást, amit Sipőcz Jenő a szülői házból és a piarista iskolából vitt magával az életbe, soha meg nem változtatta. Elvhűsége, egyenes jelleme, tudása és úri gondolkodása emelték őt aránylag fiatalon arra a magas polcra, — a székesfőváros polgármesteri székébe, amelyet csak akkor hagyott el, amikor a székesfővárosnak a kormány által elrendelt pénzügyi rendbehozásával a polgármesteri munkánál még súlyosabb kötelességet kellett teljesítenie. Egyénisége, munkájának kimagasló értékei és eredményei, még azokban is tiszteletet gerjesztettek, akik a napi politikában ellenfelei voltak; a politikai harcok elcsendesedtével ezek is meghajtották előtte az elismerés zászlaját.

*

Sipőcz Jenő ízig-vérig Budapest fia volt. Édesatyja, Sipőcz László európai hírű jogtudós, 1878-ban, amikor Jenő fia a Terézvárosban született, a székesfőváros árvaszéki ülnöke, majd később az árvaszék elnöke volt. Édesanyjának, a Jenő fiától rajongásig szeretett, igazi magyar nagyasszonynak gondozása alatt álló mintaszerű családi tűzhely keretében a kiváló apa különleges gonddal teljesítette a nevelés felelősséggel terhes és mégis felemelő munkáját. A budapesti piarista gimnáziumban Sipőcz Jenő a színjeles tanulók közé tartozott. Mikor egy alkalommal édesatyja karácsonytáján gyermekei részére könyveket vásárolt, a boltban találkozott a szigorú-

ságáról és latin tudományáról egyformán ismert, Maywald József piarista tanárral. Maywald megörült a találkozásnak és arra kérte Sipőcz Lászlót, hogy Jenő fiának valami igen szép könyvet válasszon, mert ő igazán megérdemli és értékelni is tudja. Megtörtént az is, hogy a gimnázium igazgatója a dobogóra szólította és mint a diákok példaképét állította osztálytársai elé.

*

Arra a kérdésre, hogy mit köszönhet a székesfőváros Sipőcz Jenőnek, Budapest történetírói hivatottak majd részletesen és pontosan válaszolni.

A kozmopolita erkölcsű és felfogású Budapest elszakadt a magyar vidéktől, szállóige lett a „bűnös Budapest". Sipőcz Jenő polgármestersége idején a polgárság összefogása, a halhatatlan emlékű Wolff Károllyal az élén és az ő határozott, következetes magatartása a keresztény és nemzeti eszmét írta az ország fővárosának lobogójára, ami ezt az ellentétet jelentékenyen csökkentette és szülővárosának, amelyért magát feláldozta, a jobb jövő szilárd alapját rakta le.

Vannak a közéletben szereplő férfiak, akik egyéniségének a viselt hivatal, vagy méltóság ad szint. Sipőcz Jenőnél fordítva volt. Egyénisége biztosította a tiszteletet a polgármesternek. Pedig nem volt parancsoló, erőszakos egyéniség, sőt inkább a szelidség, jóság jellemezte. Örömmel jutalmazott és buzdított. De soha sem büntetett szívesen. Csak egy esetben nem ismert megbocsájtást, egy esetben tudott szigorú lenni, ha valaki erkölcsileg kifogásolható módon járt el. Az alakoskodást, haszonlesést, puritán gondolkodása nem tartotta megbocsájthatónak.

Halkszavú, szerénymegjelenésű egyéniségét a legnagyobb tisztelet övezte. Megalkuvást nem tűrő, mindig egyenes és őszinte jellemű, a dolgok mélyére látó, mindig komoly megfontolás után döntő szellemét még ellenfelei is nagyrabecsülték. Ellenfelei, mert ellenségei — soha sem voltak. Nem is lehettek, hiszen — amint utódja jellemezte — „lelke csupa önzetlenség, szíve csupa szeretet, gondolkodása maga a páratlan igazság volt."

Azt a szeretet, amelyet, mint polgármester hivataltársaival szemben lepleznie volt kénytelen, teljes melegével árasztotta családjára. Szüleit rajongásig szerette, édesanyja a világon a legszentebb volt előtte. A vasárnapokat a legszívesebben családja körében töltötte.

Egyetlen szenvedélye az olvasás volt. Szerette a szép és jó könyveket. Elmélyedve, teljes figyelemmel olvasott, olvasmányai mélyen emlékezetébe vésődtek.

*

A stilusnak és beszédnek rövid idő alatt mesterévé küzdötte fel magát. Mikor kormánybiztossá kinevezték, nem volt jó szónok. Gondolatai tartalmasak és mélyek voltak ugyan, de a kifejezései alakjával küzdött. Néhány éven belül országos viszonylatban is a legelsők közé tartozott a beszédnek nemcsak tartalmi, gondolati, hanem kifejezésbeli elemeit tekintve is. Rögtönzött beszédei között épen úgy akadnak valóságos remekművek, mint azok között is, amelyekre előzetesen készült. A szónoki hatást azonban soha sem kereste, mindig tárgyilagosan őszinte maradt. Emiatt egyéniségét, jellemét legjobban beszédeiből ítélhetjük meg. A Budapesti Piarista Diákszövetségben elmondott elnöki megnyitó beszédei még mindnyájunknak élénk emlékezetében vannak. Utolsó elnöki megnyitója, amelyet 1933-ban, a magyar nyelv tisztaságáról mondott, a retorika iskolapéldája lehetne.

Sipőcz Jenő immár öt éve nincs a Piarista Diákszövetség elnöki székében és ides-tova másfél esztendeje, hogy hatalmas közéleti munkájától, tisztelői és övéi köréből elhivta a Mindenható. Nagyszerű tudása, kitünő lelkiképességeivel ellentétben álló gyenge szervezetet a munka, a kötelesség teljesítése teljesen felőrölte. Műve, a keresztény nemzeti Budapest él, de alkotója elpihent.

Müller Antal a kisiparosok öregségi biztosításáért

Az OTI öregségi tartalékalapjának felhasználásával meg kell valósítani néhai Vass József népjóléti miniszter elgondolását!

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A kisiparosságnak évtizedes kívánsága és kérelme volt a magyar kormányhoz és a törvényhozáshoz, hogy történjék gondoskodás az ő öreg napjaikról is. Amikor már kihull reszkető kezéből a munka szerszáma és nincs senki ki eltartaná, sokszor bizony egy szorgalmas munkás élet után saját hibáján kívül, öreg napjaira koldulással kénytelen szűkös napi kenyerét megkeresni. Ezt a szégyenteljes helyzetet akarja megszüntetni

Müller Antal

országgyülési képviselő, aki a képviselőházban a következő nagyfontosságú indítványt jegyezte be:

— Indítványozom, hogy a nagy. kir. kormány a törvényhozás elé sürgös törvényjavaslatot terjesszen, a kisiparosok és kiskereskedők kötelező öregségi bizosításáról.

— Indítványom indokolására felhozom, hogy a magyarságnak ezt a rétegét a hosszú évek óta tartó gazdasági válság a legsúlyosabb anyagi helyzetbe sodorta és jelene is oly mostoha, hogy alig tudja a ránehezedő súlyos köz- és szociális terhek mellett mindennapi kenyerét megkeresni és bizonytalan jövője szükségessé teszi a kötelező öregségi biztosításban való részesítését, nehogy öreg napjaikra a társadalom könyörületes terhére legyen.

— Néhai Vass József dr. népjóléti miniszter országos adatgyüjtés alapján már tiz évvel ezelőtt elkészíttette a kisiparosok kötelező öregségi biztosításáról szóló törvényjavaslatot, amit, sajnos, eddig nem terjesztettek a képviselőház elé. Darányi Kálmán dr. miniszterelnök többizben, legutóbb Győrben is kijelentette a kis egyedekről való törvényes gondoskodást, amit részben már igazolt is, úgy a gazdatisztek, mint a gazdasági munkavállalók öregségi biztosításáról szóló törvényekkel.

— A kisiparosok és kiskereskedők öregségi biztosításának alapját egy méltányosan megállapított járulékon és állami hozzájáruláson felül a Országos Társadalombiztosítási Intézet mintegy százhúsz milliós öregségi tartalékalapnak egy része, képezné. Ennek az összegnek erre a célra való részbeni felhasználását indokolja, hogy 50%-át az érdekelt kisiparosok fizették be, azon segédeik után, akik legtöbbje rövidebb, vagy hosszabb segédi-szolgálat után maguk is önálló kisiparosokká, kiskereskedőkké válnak és így a maguk, valamint munkaadójuk által befizetett öregségi biztosítási díj részükre elvész.

— Jogos az a kérés, hogy ez; a mindkét részről érdekeltek által befizetett és felgyülemlett tartalék egy része ezen öregségi biztosítás révén annak adjon némileg gondtalan öregséget, aki azt befizette.

Az
ETERNIT
MŰVEK
központi irodáját
V., Berlini-tér 5
alá helyezte át!
TELEFON: *115-363
INTERURBÁN: 121-292

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Szerdán közgyülés volt, kedves szerkesztő barátom, és nem haragszik, ha azzal kezdem, hogy egy nagy angol bünügyi regényirónak, Conan Doylenek egyik regénye jutott az eszembe. Ez a regény a Sherlock Holmes-regények irójának fiatalabb évjárataiból származik, amikor még Walter Scott késői hatásaképen a kalandos történeti regények voltak divatban. A szóbanforgó regény címe: A nagy árnyék. A nagy árnyék Napoleon, aki elborítja Angliát. Arról szól a regény...

— Meg fogjuk vásárolni! De mi összefüggésben van Conan Doyle a budapesti törvényhatóság közgyülésével?

— Mert a közgyülés felett is ott lebegett valami nagy árnyék. Nem ugyan Napoleoné, talán egy másik hozzá hasonló egyéniségé, de talán nem is volt magja ennek a nehéz, ködös árnyéknak, maga az árnyék volt: A Nagy Árnyék. Az aggódás, a bizonytalanság, a jövőtől való félelem. Szélső-baltól — mondhatni — a szélső-jobbig. Mert valahogy úgy érződött a dolog, hogy a közgyülésen van szélső-bal, közép-bal, közép, közép-jobb és szélső-jobb. Ha még nem is teljesen elhatárolódott formában — nagyon elmosódottak most a konturok — de észrevehetően, megállapithatóan, precizen érzékelhetően. Ideges remegés ült a lelkeken, hirek száguldottak balról jobbra és viszont, az országgyülési képviselőktől az ujságiró karzatig. A városházi hirlapirók szinte állandó kontaktusban voltak telefonon a szerkesztőségeikkel, korántsem a városházi események folytán — de strigiis quae non sunt, nulla mentio fiat! — hanem, hogy a legközvetlenebb forrásból cáfolják meg az elterjedt hireszteléseket.

— Érdekes volt a közgyülés?

— Nem mondhatnám, hogy tulzottan az lett volna! Karafiáth önagyméltósága, amikor öt óra és egy másodperckor elfoglalta az elnöki emelvényt, valóban poétikus szavakat talált Pályi Gyula és Schmaderer Oszkár elparentálására. Csendben hallgatta végig a közgyülés a miniszterelnök leiratát a Darányi-kormány lemondásáról és ujjáalkulásáról, amelyet dorogi Farkas őméltósága jelentett be, majd az uj városatya: Brózik Bódog dr. felé fordult a figyelem, akit Pályi örökébe küldött az Ügyvédi Kamara. Az uj városatya, aki szimpatikus, megnyerő jelenség, feltünően hasonlit Bethlen Istvánra. Főképen, ha ül, mert ha áll, kiderül, hogy egy fejjel alacsonyabb Bethlen grófnál. De a padsorokban ülve — az uj városatya az egységespárti sorokban Kövesligethy Miklós mellett foglal helyet — sokan összetévesztették Brózikot Bethlennel: ugyanaz a komoly, hosszúkás arc, ugyanaz a bajusz-viselet, de a leghasonlatosabb a koponya kopaszságának azonossága. Brózikot különben Kabakovics ügyvéd ur prezentálta a törvényhatóság összes tagjainak, már akik jelen voltak, mert távolmaradásukat többen kimentették.

— Halljuk a napirendet!

— A csatornaügyi előterjesztést említem elsőnek, a huszonnégymilliós programmal pontosan huszonnégy perc alatt végzett a tisztelt közgyülés, tehát percenkint egy milliót szavazott meg. Figyelemreméltó volt, hogy az egész közgyülés lelkesen éltette Király tanácsnokot, az előterjesztés felelős gazdáját. Egymásután szólaltak fel K. Császár Ferenc és Apponyi György gróf, mindketten dicsérve a javaslatot, mire Gidró László általános derültséget keltve szellemesen közbeszólt: Császárok és grófok hódolnak a Királynak. De hogy teljes legyen a legitimista tábor, a szociálista Pásztor is felszólalt, ő is elismeréssel emlékezve meg Király munkásságáról. Szóval Király Kálmán nagy napja volt a szerdai közgyülés. Többen gratulálni akartak az elfogadott előterjesztés kapcsán Zaitz László műszaki főtanácsosnak, a csatornaépitési alosztály kitünő vezetőjének, aki azonban nem jöhetett el a közgyülésre, mert beteg volt.

— Elég volt a közgyülési beszámolóból! Másról beszéljen kedves dr. Városházy!

— A közgyüléssel kapcsolatban kell közölnöm szerkesztő úrral, hogy Beliczay Imre, a Józsefváros uj elöljárója, szinte egyhangúan lett tanácsnok. Figyelemreméltó a kijelölő választmány határozata: második helyen Farkas Lajost, harmadik helyen pedig aequo loco Hanthy-Haidekker Jánost és Antalfy Gézát jelölték. Bizonyságául annak, hogy nemcsak a most betöltött állás, de a legközelebbiek is a kerületi vezetők számára vannak fenntartva. Ugyan Beliczayról azt beszélik, hogy nem sokáig lesz kerületi elöljáró, rövidesen a központba kerül: valamelyik polgármesteri ügyosztály élére. Az még sosem fordult elő a multban, hogy az egyik nap megválasztott kerületi tanácsnok-elöljáró a másik nap reggelén a csoportvezető alpolgármester és a pénzügyi tanácsnok kiséretében külföldre utazzon fontos tárgyalásokban való részvételre. A kitünő Beliczay kétségtelenül a legjobb startot vette tanácsnoki karierje megkezdése kapcsán.

— És melyik ügyosztály élére kerülne Beliczay?

— Azt még egyelőre senki sem tud-

Csilléry, Petrovácz és Müller a választójog parlamenti vitájában

Nem kell félteni a javaslattól a parlamentárizmus jövőjét

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A kereszténypárti országgyűlési képviselők, akik egyben a városházi keresztény politika vezető egyéniségei, *élénk és értékes működést* fejtettek ki a képviselőház előtt folyó választójogi vitában. A Keresztény Községi Párt vezető egyéniségei közül *Csilléry* András dr., *Petrovácz* Gyula és *Müller* Antal országgyűlési képviselők voltak a vita legnagyobb figyelemmel hallgatott szónokai.

Csilléry András dr. beszédével bőségesen foglalkoztak a napilapok, főképen azért, mert *Csilléry* beszéde a mai magyar politika egyik legfontosabb problémájával: a zsidókérdéssel foglalkozott legnagyobb részében. Ezzel szemben *Petrovácz* Gyula és *Müller* Antal beszédeit, amelyekben kevesebb volt az érdekesség a liberális közönség számára, szinte agyonhallgatta a napisajtó, természetesen a keresztény lapok kivételével. Az alábbiakban *Petrovácz* Gyula beszédét ismertetjük, *Müller* Antal beszédének ismertetése lapunk jövő heti számára marad.

— Minden ilyen választójogi javaslat — mondotta *Petrovácz* — egy sok ismeretlennel bíró egyenlet, de minden ilyen egyenletnek több megoldása van. Nekünk meg kell keresnünk, hogy ezen egyenlet megoldásai közül a lehető legkedvezőbbet válasszuk ki, ami a matematikában sem könnyű feladat, de a politikában még sokkal nehezebb.

Petrovácz nem viseltetik bizalmatlansággal a javaslattal szemben, mert a négy választás alatt Budapesten 40.1 százalékról 52.6 százalékra emelkedtek fel a jobboldal szavazatai, ugyanakkor a baloldal szavazatai 49 százalékról 41.3 százalékra estek le. Vidéken a eredmény szintén jó lesz, igazolva azt a körülményt, hogy a lajstromos választás *nem sötétbe ugrás.*

Petrovácz ezután a női választójog kérdésével foglalkozott, megállapítván, hogy a női választójog nem is a nők, hanem a keresztény őskonzervatív politika szempontjából fontos, mert hatásosan véd a baloldal ellen. A nő mindig konzervatív és nemzeti érzésű marad. *Petrovácz* ezután arra mutatott rá, hogy a parlament számára szükség van bizonyos nívóemelésre. Túl nagy többségben vannak itt a folyosó-képviselők, a büffé-képviselők és azok a képviselők, akik a teremben sohasem halaltják szavukat. Az elmult ciklus után készített statisztika kapcsán megállapították, hogy a képviselők 10 százaléka az egész ciklus alatt ki nem nyitotta a száját a ház üléstermében.

---

ja, az illetékes tényezők sem. Szó volt róla, hogy az egyik ügyosztályt vezető tanácsnok rövidesen — még szolgálati ideje lejárta előtt — nyugalomba vonulna és egy fővárosi középüzem vezetői stallumát kapná meg. Ez a megoldási mód azonban meghiúsult, mert a tanácsnok nem akar menni. De ami késik, nem múlik és bizonyosra vehető, hogy Beliczay hamarosan visszakerül a központi városházára.

— Mi ujság a betegfronton?

— Némethy tanácsnok állapota javul. Őméltósága rövidesen Olaszországba utazik utó-üdülésre.

— Házasság?

— Sinay Cipi-t eljegyezte ifj. Salamon Géza dr. székesfővárosi segédfogalmazó. A menyasszony édesapja aktív ezredes, a vőlegényé Salamon tanácsnok, akit nagyobbik fia eljegyzése alkalmából gratulációk tömegével árasztottak el. Vőlegény és menyasszony életkora különben együttesen alig több harmincöt esztendőnél.

— Halálozás?

— Általános részvét fogadta Véssey Ede dr. kormányfőtanácsos, a gázgyár vezérigazgatója édesanyjának elhúnytát. Őméltóságát a gyászeset alkalmából a baráti részvétnyilatkozatok egész tömege kereste fel. Egyéb hírem erre a hétre nincsen.

— A viszontlátásra a jövő héten, kedves dr. Városházy!

Harc a vámbódéért

A törvényszék feltünést keltő itéletben szegezte le, hogy a főváros csak akkor felel az alkalmazottai által okozott károkért, ha a behajtást a kárt okozó tisztviselőn eszközölni nem lehet

— *Az Uj Budapest tudositójától.* — Gampe József vendéglős és Gampe László főpincér Forgács Béla dr. ügyvéd útján pert indítottak a székesfőváros, valamint özv. Farkas Béláné földbirtokos, Farkas Gábor dohánykisárus és Farkas Béla cukrász ellen keresetükben 13.560 pengő kártérítés megfizetését kérve.

A kereset szerint Gampeék még 1935. februárjában bérleti szerződést kötöttek Farkas Bélánéval a Lágymányosi Dunaparton 327 hrsz. alatti lévő csárdára vonatkozólag. Ekkor Farkasné és fiai kijelentették, hogy nekik a fővárossal nemcsak a csárda épületére, hanem az ahhoz tartozó mintegy 420 négyszögöl területű ingatlanra nézve is bérleti szerződésük van. A megállapodás értelmében a bérletet addig folytathatják, amíg a Horthy Miklós-híd rendezésével kapcsolatban ezt a területet ki nem sajátítják, amire tíz év előtt sor nem kerülhet, de ekkor is nekik 25.000 pengő kártalanítás jár s ennek 25, illetve 50%-át Farkasné Gampeéknek ígérte.

Ezen előadásban bízva Gampeék megkötötték Farkas Bélánéval a szerződést. Egyben mivel vendéglői üzemet is akartak folytatni, a fővárostól erre iparengedélyt kértek. Ennek megadását a főváros bizonyos beruházási feltételekhez kötötte, amelyeknek az új tulajdonosok eleget is tettek és a csárdát ennek megfelelően átalakították. Majd 1936. áprilisában a csárda felépítményét özvegy Farkas Bélánétól megvették. Ekkor tudták meg azután Gampeék azt a való helyzetet, hogy a fővárosnál nem is Farkas Béláné, hanem Farkas Gábor van bérlőként bejelentve, de kötelezte magát Farkas Gábor, hogy jó összeköttetései révén ki fogja vinni, hogy a főváros Gampe Józsefet elfogadja bérlőtársnak. Ámde a főváros ezt a kérelmet elutasította, ezt az elutasító határozatot a főváros Gampééknak nem kézbesítette, noha címük a kérvényben közölve lett. A kereset szerint ezzel a főváros mulasztott, de mulasztott azzal is, hogy Farkas Gábornak sem kézbesítette ezt a határozatot, noha a vétíven jelentve volt, hogy Gyomára költözött és így a fővárosnak ez a határozatot ott kellett volna kézbesíttetnie. Ezt követően azután, — folytatja a kereset, — az történt, hogy a főváros Farkas Gábornak indokolatlanul felmondott azért, mert a csárda területére a Horthy Miklós-híd építésével kapcsolatban szüksége volt. E felmondási kereset Farkas Gábornak kézbesíthető nem volt, mert közben Gyomára költözött, ezt azonban a fővárosnak a kereset szerint tudnia kellett, mert előzőleg neki a felmondást szabályszerűen ott kézbesítették.

E perben tudták meg csak Gampeék, hogy őket Farkasék megtévesztették atekintetben, hogy bérletük a csárda melletti területre is kiterjed, mert ez valótlannak bizonyult. A perben ugyanis kitünt, hogy Farkaséknak csak egy elhagyott őrbódéra volt bérletük, de a körülötte lévő területre nem. Ily körülmények között Gampeék a vámőrbódét átengedték a fővárosnak, ahol ismét bejelentették, hogy a területnek ők a bérlői. Erre a főváros egy megfellebbezhetetlen közigazgatási határozattal az új tulajdonosokat eltávolította a vámőrbódékörüli területekről is. Ily körülmények között őket tetemes kár érte, s ezt érvényesítik most az új perben. A főváros képviseletében eljáró Tóth Péter dr. tiszti ügyész a kereset elutasítását kérte, és az időelőttiségre hivatkozott. A törvényszék a fővárossal szemben ezokból elutasítandónak találta a keresetet anélkül, hogy a tényállást felderítette volna abban a vonatkozásban, hogy tényleg fennforogtak-e a főváros részéről azok a gondatlan eljárások és magatartások, amelyeket Gampéék panaszoltak. Az ítélet indokolása szerint a törvény kifejezetten kimondja, hogy a főváros kártérítésileg csak akkor felelős, ha tisztviselői által okozott károkért, ha ezek szándékos, vagy gondtalan eljárásából eredő károkat az azt okozó tiszviselőn behajtani nem lehet. A főváros tehát a tisztviselői által okozott károkért csak másodlagosan felel, csak abban az esetben, ha felperesek igazolják azt, hogy a mulasztásukkal nekik kárt okozó tisztviselőkön eredménytelenül kísérelték meg a káruk behajtását.

Ami pedig Farkasékat illeti idevonatkozóan azért utasította el a keresetet a törvényszék, mert a kisajátításból előálló kárt Gampéék maguk kötelesek viselni azért, mert ők annakidején ilyen esetleges kárveszély tudatában belementek ebbe a rizikós vállalkozásba, így tehát a kárt alperesekre át nem háríthatják, legfeljebb azt igényelhetnék, hogy ha a főváros Farkaséknak adni fog valamelyes kártalanítást akkor azon megállapodás szerinti mértékben osztozkodjanak. Igaz, ugyan, hogy Gampéék azt is panaszolják, hogy Farkasék azt is állították, hogy a főváros fog nekik kisajátítás esetére kártalanítást adni. Ámde, ha ez még így való is, akkor is ez a puszta állítás nem alkalmas alap Farkasék kártérítő kötelezettségének megállapítására, mert Gampéék nagykorú kereskedő emberek, akiknek megtévesztésére ilyen puszta állítás nem elegendő. Különösen nem akkor, amikor legkisebb és pedig őket kötelező utánjárás esetén meggyőződhettek volna a fővárosnál arról, hogy az állítás való-e, vagy sem, annál is inkább mert legkisebb előrelátás mellett is, kétesnek tünhetett fel az az állítás előttük, hogy a főváros egy ilyen elhagyott terület kisajátításáért 25.000 pengő kártalanítást adjon akkor, amikor a befejezéshez közeledő hídépítésénél a területre elengedhetetlenül szükség volt.

A fellebbezési bíróság miután Gampéék érdemi fellebbezést nem adtak be, helybenhagyta a törvényszék ítéletét. A Kúria Térffy tanácsa azonban figyelemmel volt Forgács Béla dr. felülvizsgálatában előterjesztett perjogi érvelésére és most ez ügyben feloldó végzést hozott, amelynek nyomán a tábla az ügyben megfelelő bizonyítást fog lefolytatni s csak majd ezen bizonyítás lefolytatása után hoznak újabb ítéletet.

Vásároljon osztálysorsjegyet
SUCHTÁR
BANKHÁZNÁL
Főárusitás: Budapest, VIII., Üllői-ut 6 sz. Tel.: 132-293 Póstacsekksz. 20.056
1. oszt. huzás április 9.-én és 12.-én
Nyolcad P 3·50 Negyed P 7·— Fél P 14·— Egész P 28·—
Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben 700.000 aranypengő
Uj játéktery — nagy nyeremények

Hatalmas erővel buzog a hitélet a városházán

Triduum a katolikus tisztviselők részére a Bazilikában, a belvárosi főplébánia-templomban és a terézvárosi plébánia templomban — Háromnapos lelkigyakorlatot rendeztek a főtisztviselők részére a Manrézában

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az Eucharisztikus Világkongresszus közeledő dátuma kapcsán a katolikus vallású fővárosi tisztviselők között fokozott erővel buzog *a hit nemes lángja.* A katolikus székesfővárosi közigazgatási tisztviselők számára az Eucharisztikus Kongresszus vezetősége a mult héten háromnapos *előkészítő közös lelkigyakorlatot* tartott. A férfiak és férfi-hozzátartozók részére a Bazilikában, a nők és a női hozzátartozók számára a terézvárosi plébániatemplomban, továbbá a belvárosi főplébánia-templomban voltak a lelkigyakorlatok megtartva. A lelkigyakorlatok alkalmával a templomok *zsúfolásig megteltek* ájtatos fővárosi tisztviselőkkel és azok hozzátartozóival. A tanügyi alkalmazottak számára az Eucharisztikus Kongresszus vezetősége külön lelkigyakorlatokat tartott. Az ájtatosságokat közös szentáldozás fejezte be.

Itt említjük meg, hogy a *Manrézában* a mult hét végén a főváros vezető tisztviselői számára tartottak lelkigyakorlatot. A lelkigyakorlatot P. *Zborovszky* Ferenc S. J. vezette. A háromnapos lelkigyakorlat szent áldozással végződött. A lelkigyakorlaton résztvett *Szendy* polgármester is, megható és felemelő példát mutatva a tisztviselő-társadalom számára. A lelkigyakorlaton, amely a Manréza hatszáztizenharmadik lelkigyakorlata volt, a következők vettek részt:

beodrai *Baitz* József kormányfőtanácsos, az Élelmiszerüzem vezérigazgatója, *Battlay* Imre tanácsnok, vitéz *Bárány* László dr. tanácsjegyző, *Bódy* László dr. kormányfőtanácsos, tanácsnok, *Braunhoffner* Jenő dr. tisztiorvos, *Budó* Jusztin dr. főlevéltárnok, *Cziprián* Gyula műszaki tanácsos, *Csorna* Kálmán dr. árvaszéki elnök, *Della Donna* Mihály dr. főjegyző, *Engel* Antal dr. tisztiorvos, *Enyvvári* Jenő könyvtári igagató, *Farkas* Lajos dr. főjegyző, kerületi előljáró, *Földváry* Imre főjegyző, *Gallner* Ferenc dr. főjegyző, *Garancsy* László dr. főjegyző, *Gergelyi* Ernő dr. főjegyző, *Goszleth* Ernő dr. tanácsnok, *Havlin* Károly dr. főjegyző, *Hillebrand* Ferenc irodafőtiszt, *Hunkár* Béla dr., a Vegyészeti Intézet igagatója, *Járdek* Elemér segédhivatali főigazgató, *Jenkey* Zsigmond főjegyző, *Keil* Tibor dr. főjegyző, *Keresztes* Miklós dr. főjegyző, *Király* Kálmán tanácsnok, *Kleisz* Alajos adóhivatali főtanácsos, *Kosztolányi* Sándor pénztári igazgató, *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, *Lukácsy* József dr. főjegyző, *Morbitzer* Dezső gazdasági tanácsos, kertészeti igazgató, *Nagy* Endre dr. árvaszéki ülnök, *Pertik* Béla dr. kerületi előljáró, *Plachl* József számvevőségi főtanácsos, *Remete* Viktor főjegyző, *Rosta* János dr. tanácsnok, *Rózsavölgyi* István dr. főjegyző, *Schara* Béla tanácsnok, *Schuler* Dezső dr. alpolgármester, *Séy* Aladár dr. tanácsjegyző, *Szabó* János műszaki tanácsos, *Szabó* Sándor irodafőtiszt, *Szabó* Zsigmond segédhivatali igagató, *Szendy* Károly polgármester, *Szentmiklósi* József dr. főjegyző, *Szvoboda* K. Endre dr. főjegyző, *Ujlaky* László dr. tiszti alügyész, *Unger* Ferenc főjegyző, kerületi előljáró, *Várady* Jenő dr. tiszti főügyész helyettes, *Vásárhelyi* Leó tanácsjegyző, *Vida* József segédhivatali igazgató, *Vigyázó* Géza dr. kerületi előljáró, *Viola* Rezső dr. műszaki főtanácsos, *Wirnhardt* Ágoston főjegyző, *Zilahy* Dezső, az Idegenforgalmi Hivatal igazgatója.

Akiknek nem kell revideálniok meggyőződésüket

A Keresztény Tanügyi Bizottság a fővárosi pedagógusok státusának javításáért

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

Sokszor adtunk már hírt e lap hasábjain a Keresztény Tanügyi Bizottság sokoldalú és közhasznú működéséről, most ismét beszámolót kell tartanunk arról a népes tagértekezletről, amelyet hétfőn tartottak meg a Városház-utcai párthelyiségben, Bednárz Róbert prelátus elnöklete alatt. A megjelenteket

Bednárz Róbert

prelátus köszöntötte meleg és megállapításánál fogva annál kiemelkedőbb szavakkal.

— Mindnyájunk örömére szolgáljon — mondotta többek között —, hogy ilyen hatalmas számmal jöttünk ismét össze, mert a tábor, amely bátran küzd a keresztény és nemzeti eszme teljes diadalra jutásáért, saját céljait látja megvalósulni, amikor számában egyre szaporodva, súlyával is tért hódít. Ennek a tábornak a hódítása annál is örvendetesebb, mert ma, amikor a világ minden táján nagy átalakulási folyamatok zajlanak le, nekünk nem kell átalakulni, mert mi most is, miként a multban, a kereszténység érvényesülését kívánjuk a közéletben. Nekünk nem kell revideálni álláspontunkat, mert mi ma is azok a nemzetvédő pedagógusok vagyunk, akik a nemzet életét akarjuk helyes irányban vezetni. Nem foglalkozunk napi politikával, hanem csak azokkal a célkitűzésekkel, amelyek alkalmasak az állami élet erősítésére. Helyes alapra helyezkedtünk tehát már akkor, amikor megalakultunk s ez az öntudatos célkitűzés csak a mi eszméink diadalát hozhatja meg, annál is inkább, mert az emberek ma már gondolkodnak és öntudatra ébredve, rájöttek, hogy a keresztény magyaroknak is egy táborban van a helyük. A keresztény és nemzeti eszme ezer esztendőn keresztül tartotta össze a nemzetet s ez fogja összetartani a jövőben is. A jövő nekünk dolgozik s nem messze van az idő, amikor elszakított testvéreink is felszabadulva, egyesülhetnek velünk. Ebben a reményben nyitja meg az értekezletet és kéri fel Dausz Gyula szakfelügyelőt, előadásának megtartására.

Dausz Gyula

nagy érdeklődéssel kísért A fővárosi pedagógusok státusviszonyai c. előadásában először a ma érvényben levő 1601/1927. kgy. sz. fizetési szabályzatot ismertette, majd a békebeli és mai fizetéseket hasonlította össze igen érdekes statisztikai adatokkal. Ez adatok alapján kimutatta, hogy az elemi iskolai tanító 1918-ban a 10-ik szolgálati évben 214 korona fizetést élvezett, ma a 242 pengőt csak a 20-ik szolgálati évben éri el, a polgári iskolai tanárok a 10-ik szolgálati évben 325 koronát, ma a 27-ik évben 314.50 pengőt, a középiskolai tanárok pedig 383 koronát, illetve a 27-ik évben 377 pengőt kapnak.

Szembeötlőbb az összehasonlítás, ha a legalacsonyabb és legmagasabb fizetéseket hasonlítjuk össze. Ugyanis 1918-ban az elemi iskolánál a legmagasabb fizetés négyszerese volt a kezdőfizetésnek, ma csak kétszerese. Polgári iskolánál háromszoros volt, ma alig több, mint kétszerese, középiskolánál pedig ugyanez a helyzet. Nagy előnye volt a 619/1918. kgy. számú szabályrendeletnek, amennyiben a szolgálat 7. évében volt jelentősebb fizetésemelkedés, tehát abban az időben, amikor a családalapításra lehetett gondolni. A mai három évenkénti 10—25 pengős havi emelkedés a régivel szemben csak igen kis előlépési lehetőséget biztosít az egész vonalon. Ha pedig figyelembe vesszük a korona és pengő vásárlóereje közötti különbséget — az alacsonyabb fizetési fokozatok leszámításával — a békebeli fizetéseknek csak 56—60 százalékát adják.

Ezután az állami és fővárosi fizetéseket hasonlítja össze és mutat rá, hogy a multban az állami és fővárosi fizetések között sokkal nagyobbak voltak az eltérések a fővárosiak javára, mint ma, holott a különbségek ma is indokoltak lennének. A különbségek pedig a magasabb fizetési fokozatokban eltüntek, sőt a fővárosi középiskolai tanár el sem érheti azt a fizetést, amit az állami elérhet.

Érdekes összehasonlítást tesz a fővárosi közigazgatási és tanügyi alkalmazottak fizetése között is, mert amíg a legmagasabb képesítésüeknél a fogalmazási szakon és mérnöki szakon a III., IV. és V. fokot a 635 személyből 20.5 százalék, ugyanakkor a középiskolai tanároknál az ennek megfelelő 7.6 százalék érheti el. A középiskolai képesítésüeknél a pénztári szakon a VI. fizetési osztályt 7 százalék, addig ugyanezt a fokot az elemi iskolai tanítók közül csak 0.6 százalék érheti el.

Helyénvalónak tartaná — anélkül, hogy nagyobb gazdasági megrázkódtatást idézne elő —, hogy a középiskolai tanárok részére a B fizetési osztályt automatikusan megnyitnák, a többi fizetési csoportokba pedig az igazgatókon kívül 10 százalék juthasson be ebbe a fizetési osztályba. A II. fizetési csoportban a C osztályba 2 százalék léphessen elő, mint a többi fizetési csoportokban, A fizetési csoportokba való besorozásnál az összes szolgálati éveket vegyék figyelembe, a háborús katonai szolgálatot pedig számítsák be a fizetési fokozatokba. Az osztályvezető helyettes tanerőket ideiglenesítsék és a helyettesi minőségben eltöltött szolgálai éveket számítsák be a nyugdíjba.

A rendkívül érdekes előadást zúgó taps honorálta, majd Bednárz Róbert mondott köszönetet az előadónak, kiemelve, hogy valóban csak megelégedett, gondoktól mentes tantestület végezheti el az a rendkívüli feladatot, amit a sors reájuk adott. Bátran kijelentheti, hogy nem a törvényhatóságon múlott, hogy a pedagógusok jogos törekvései még nem értek célt, mert nem hiszi, hogy a törvényhatóság más pártja is ne venné ezt az ügyet pártfogásába.

Ezután Palócz András dr. ügyvezető elnök jelentette be április negyedik hétfőjén Felkay Ferenc dr. tanügyi tanácsnok előadását. Felkay tanácsnok Szent István korabeli magyar oktatás-ügy címen fog előadást tartani.

A DOHÁNYJÖVEDÉK ÚJDONSÁGA A TENYÉSZÁLLATVÁSÁRRA

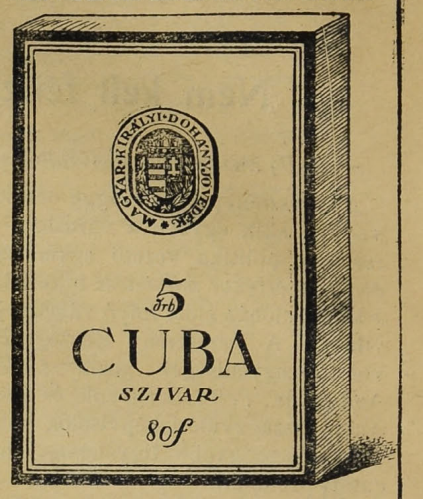

FORD
LINCOLN
MÁVAG-FORD
1938-as legújabb modelljei
meghódították a közönséget az
Automobil-kiállításon
Főképviselet:
HAHN ARTHUR és TÁRSAI
VI., ANDRÁSSY ÚT 10. — Telefon *1-136-19

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépítési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

HIREK

A negyedszázados BSE

Pompásan sikerült a kardverseny

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Vasárnap ünnepi keretek között tartotta meg a Budapest Sport Egyesület fennállásának huszonötödik évfordulója alkalmával az I. osztályú válogató kardversenyét.

A verseny előkelő nagyszámú közönség jelenlétében az egyesület hírnevéhez és nívójához méltóan példás rendezés jegyében zajlott le. A versenyen megjelent Szilaveczky Lajos rendőrfőtanácsos, a Magyar Vívó Szövetség elnöke, Jeney István a M. V. Sz. alelnöke, vitéz Uhlyárik Jenő dr. a M. V. Sz. főtitkára, vitéz Ujfalussy és Somogyi altábornagyok, vitéz Somogyi Endre a HTVK ügyv. igazgatója és még sokan mások. A Magyar Vívó Szövetséget a versenyen Szelényi Géza dr. és Rozgonyi György dr. képviselte. A székesfőváros képviseletében Kovácsházy Vilmos tanácsnok jelent meg.

Az értékes tiszteletdíjakat, valamint Gerevichnak a Toldi-plakettet Kovácsházy tanácsnok osztotta ki. A mintaszerű rendezést Toperczer László vívószakosztályi titkár végezte.

A Hungária Műtrágya, Kénsav- és Vegyi Ipar részvénytársaság igazgatósága folyó hó 22-én megtartott ülésén megállapította az 1937. üzletévre szóló mérleget, mely az előző évi nyereségátvitel figyelmen kívül hagyásával és az értékcsökkenési alap megfelelő dotálása után 868.909.95 pengő üzleti nyereséggel zárul. Az igazgatóság a f. é. április hó 2-ára egybehívandó közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az 1937. évre részvényenként 2 pengő osztalék fizettessék. A fenti üzleti nyereségen felül ebben a mérlegben nyer elszámolást és külön kimutattatik azon árfolyamkülönbözetből eredő könyvszerű nyereség, amely a külföldi adósságok részbeni rendezéséből ered. Az igazgatóság javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy ezen 553.726.32 pengőt kitevő rendkívüli nyereség egy, régi nyugdíjasok biztosítását célzó „nyugdíjalap" létesítésére fordíttassék.

Ismét kedves, ötletes meglepetéssel szolgált a m. kir. Dohányjövedék a Tenyészállatvásár látogatóinak. A boldog békeidők népszerű Cuba-szivarját hozta piacra modern, ízléses 5-ös csomagolásban, a régi, pompás aromával.

A M. kir. Osztálysorsjáték eszköz és mód arra, hogy bárki jólétet és gondtalanságot szerezzen magának. Egy kis szerencsével egész vagyont nyerhet az új sorsjátékon. Nem felesleges kiadás a sorsjegyért havonta fizetendő 3.50—7—14—28 pengő, mert már a remény és a szebb, jobb jövő iránti önbizalom is éltető és serkentő hatással van mindenkire. Sorsjegyek rendelhetők az április 9-én kezdődő sorsjátékra az összes hivatalos főárusítóknál, kik kezeskednek a feltétlen titoktartásról is.

„Eternit"
FAL- ÉS BUTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓ-
HELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4. szám

Budapesti diákok tanulmányutja Olaszországban

A székesfőváros tanügyi osztálya eddig is pompás kirándulásokat vezetett bel és külföldre egyaránt, de a mostani itáliai út fényes sikere a koronát tette fel minden eddigi utazásra. Felkay Ferenc dr. hallatlan agilitása és szervező ereje diadalt aratott a kishitűségen és merész lendülettel indította el 250 székesfővárosi diák és diáklány különvonatát, mely diadallal járta be kitűnő vezetés mellett Firenzét, Rómát, Nápolyt és Velencét. Hihetetlen olcsó áron, jó szervezés mellett a diákságnak a szolgáltatások maximumát nyujtotta a vezetőség. Nemcsak az ellátás és szállás, hanem a látnivalók megmutatása is elsőrangú volt.

Felkay tanácsnoknak minden kiválósága mellett is az a legnagyobb érdeme, hogy nagy körültekintéssel tudja kiválogatni munkatársait. Ezért sikerül aztán minden. A tanácsnok Bodnár Gyula dr. gimnáziumi tanárban kitűnő szervező erőt kutatott fel.

A diáksereget mindenütt a legnagyobb szeretettel és ovációval fogadta a lakosság. A pompásan, fegyelmezetten felvonuló diákfiúk és a matrózblúzos diákleányok szőke feje, nagy feltűnést keltettek, az egész út az olasz-magyar barátság jegyében folyt le. Felkay tanácsnokot a pápa őszentsége betegsége dacára is kihallgatáson fogadta. Ez is mutatja, hogy a főváros kiváló munkáját még a Vatikán is mennyire megbecsüli.

A látnivalók kérdését általában autóbuszokkal oldották meg. Ezekkel utazott mindig egy vezető és magyarázta a nevezetességeket. Az idegenforgalmi vezetés mai állása szerint ez a legjobb módszer a nevezetességek megismertetésére.

Firenzében a Dóm, a képtárak és egyéb nevezetességek között úgyszólván egy sem maradt ki.

Rómában az ókori, középkori és a keresztény Róma mellett Mussolini fasiszta Rómája is helyet kapott bőséges magyarázatok kíséretében.

Közvetlenül a Duce beszéde után koszorúzták meg a diákok az Ismeretlen Katona emlékművét és a Piazza Venezián húszezres tömeg volt tanúja a magyar diákság kegyeletes aktusának. Lelkes ünneplésben volt részük. Este kétszázan a kir. Operaház Bohémélet előadását élvezték a legnagyobb olasz énekesekkel. A bájos magyar diáklányok igen nagy feltűnést keltettek ragyogó fehér blúzaikban. Felkay tanácsnok a vezérkarral együtt báró Villáni Lajos és Barcza György követeinknél is tisztelgett. Itt is a legteljesebb sikerben volt része, mert meleg elismerést aratott a ragyogóan megszervezett kirándulás.

Nápolyban ragyogó nyár fogadta a kirándulósereget, mely Pompeit is megnézte. Általában az Ég kegyes volt a diáksereghez, mert soha eső nem esett és verőfényes tavaszban volt részük az egész tanulmányút alatt.

Velencében vaporettón megtekintették a Canale Grande palotáit, ellátogattak a világhírű muránói üveggyárba is, élvezték a Szent Márk-tér verőfényét és a tengeri város minden szépségét.

Felkay tanácsnok nagy horderejü megállapodásokat kötött a jövő tanulmányutakra vonatkozólag. Az összes, olasz lapok meleg hangon és elismeréssel írnak a pompásan sikerült tanulmányútról, mely Felkay tanácsnoknak szívügye és egyik legnagyobb sikere volt. A szülők és a diákok serege hálával említi nevét, mert ilyen jól és olcsón hasonló utazást még Magyarországból soha senki lebonyolítani nem tudott.

Heigl László dr.

A Rudasfürdő gáztüzelő kazánrendszere a bíróság előtt

Megállapitotta a Kuria, hogy nem követett el szerzői jogbitorlást a főváros

— Az Uj Budapest tudositójától. —

Szücs Jenő építész szerzői jogbitorlás miatt pert indított a főváros ellen. Keresetében előadta, hogy annakidején, amikor a főváros fürdőinek megfelelő racionalizálásáról volt szó, tervezetet készített, amelynek alapján többek között a Rudas-fürdő göztüzelési fütőberendezése helyett a sokkal gazdaságosabb gáztüzelő kazánrendszert ajánlotta. A főváros illetékes ügyosztályán Szücs Jenő beterjesztett javaslatát áttanulmányozták, majd később visszajuttatták hozzá azzal, hogy a főváros saját tervezőinek elgondolása szerint kívánja a fürdők racionális hőszolgáltatásának kérdését megoldani.

Mégis utóbb Szücs arról értesült, hogy éppen az általa javaslatba hozott Rudas-fürdőnél áttértek a gáztüzelő kazánberendezésre, szerinte ugyanazon irányelvek alapján, amelyeket ő annak idején a fővároshoz beterjesztett javaslatában is ajánlott. Ezek után Szücs pert indított. A törvényszék megkereste a szerzői szakértő bizottságot, amely ugyan kimondotta Szücs munkájáról, hogy önálló, mü, mégis az ajánlatot nem tekintette olyannak, mint amely különleges szerzőjogi védelemben részesülhetne. Ezen vélemény alapján azután a bíróságok minden fokon elutasították a keresetet.

A Kúria Jakab-tanácsa érdekes ítéleti indokolásában utalt arra, hogy a szerzői jogról szóló törvényes rendelkezések csak azokat a munkákat részesítik védelemben, amelyek egyéni alkotásoknak, jellegzetes szellemi munkának tekinthetők. A Rudas-fürdő gáztüzelő kazánberendezése azonban még ha idevonatkozóan Szücs különleges elgondolások alapján tett javaslatot is, — nem tekinthető különleges jellegzetesen egyéni alkotásnak, mert hiszen számtalan helyen máshol is ugyanilyen módon alkalmazzák a gáztüzelő kazánberendezést.

Szücs javaslata védett mérnöki müszaki tervet nem tartalmaz, mert hiszen tulajdonképen üzleti árajánlat keretében ismerteti elgondolásait a Rudas-fürdővel kapcsolatban. Szücs legfeljebb irói munkásságára kérhetné a szerzőjog védelmét, keresetét azonban nem ezen az alapon indította.

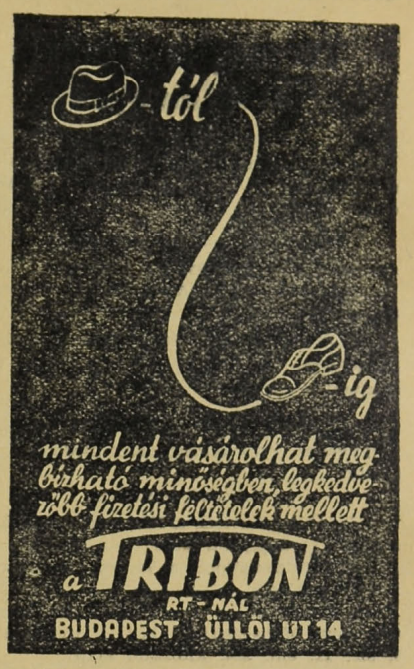

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és színben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedőlemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13.
(Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

MŰVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DÍSZE

Az ország
egyik legegészségesebb, a legjobban és legigazságosabban működő intézménye az osztálysorsjáték. Csak azok nem szeretik, akik nem ismerik. Mert akik tudják, mily összegeket nyertek már az osztálysorsjátékon, hányan lettek általa gazdagok és hogy egész kis kockázattal 10,000, 20,000, 15.000, 30.000, 40,000, 50.000, 60,000, 70.000; 100.000, 300.000, 400.000 pengő, sőt szerencsés esetben 700.000 pengő is nyerhető rövid idő alatt, azok még áldozatok árán is vesznek sorsjegyet
3·50, 7·-, 14·-, 28·-
pengőért és kipróbálják a szerencsejüket.
A huzás április 9.én kezdődik
Rendeléseket az összes főelárusítók diszkréten és pontosan teljesítenek.
Mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyenlő a nyerési esélye.

Versenytárgyalási hirdetmények

I.

A székesfőváros közigazgatási kerületeiben négy csoportban végzendő 250.000 m² makadámút

kátránnyal való portalanítására

nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

Az ajánlatokat a polgármesteri II. ügyosztálynál

1938. évi április hó 5-én délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani.

II.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek az alábbi

aszfaltozási munkákra.

a) kocsiútaszfaltozás a XI., ker., Bercsényi utcában és Hegyalja úton;

b) Kocsiútaszfaltozás a VI. ker., Munkácsy Mihály utcában.

Az ajánlatokat a megrendelő hivatalnál (Központi városháza) V. ker., Városház-utca 9. sz., II. em. 284. ajtószám alatt.

1938. évi április hó 5. napján délelőtt 9—10 óra közötti időben

személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani.

III.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek kormányhatósági jóváhagyástól függően az alább felsorolt

makadám kocsiutak kátrányozási munkáira

és a hozzá szükséges

zúzottkőanyag szállítására:

a) Kötőzúzalékos makadám kocsiútburkolat készítése az I. ker., Báró Eötvös-úton, Nagykovácsi-úton és Versec-utcában;

b) kötőzúzalékos makadám kocsiútburkolat készítése az V. ker., Ujpestirakpart, X. ker., Gergely-utcában, Százados-úton és Szlávy-utcában;

c) kátrányos félátitatás, illetve felületi kezelés készítése a II. ker., Kapy-utcában, III. ker., Pusztaszeri-úton, Szemlőhegy-utcában, Szépvölgyi-úton, Turista úton és Zöldmáli úton;

d) 6400 m³ „Z. 40/60" jelű trahit (andezit) zúzottkő szállítása.

Az ajánlatokat a megrendelő hivatalnál (Központi városháza) V. ker., Városház-utca 9. sz., II. em. 284. ajtószám alatt.

1938. évi április hó 5. napján délelőtt 9—10 óra közötti időben

személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani.

IV.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek kormányhatósági jóváhagyástól függően az alább felsorolt leromlott

aszfaltutak átépítési munkáira:

a) Kocsiútaszfaltozás az I. ker., Attila-utcában, VII. ker., Alsó erdősorban és a Rózsák-terén;

b) kocsiútaszfaltozás az V. ker., Katona József-utcában, VI. ker., Vágány-utcában és VIII. ker., Bérkocsis-utcában;

c) kocsiútaszfaltozás a VIII. ker., Barossutcában és gyalogútaszfaltozás a IV., VIII. ker. több utcájában és a Szent Gellért rakparton.

Az ajánlatokat a megrendelő hivatalnál (Központi városháza) V. ker., Városház-utca 9. sz., II. em. 284. ajtószám alatt.

1938. évi április hó 5. napján délelőtt 9—10 óra közötti időben

személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani.

V.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a II. ker., Bimbó-út Alsó Törökvész-út és Alvinci-út között levő szakaszán végrehajtandó

csatornázási

munkálatra.

Az ajánlatokat a II. ker., Bimbó-út csatornázása" felírással a megrendelő hivatalnál IV., ker., Városház utca 11. sz., II. em. 284. ajtószám alatt

1938. évi április hó 7. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

VÁLLALKOZÁS

Jogerős a polgármesteri véghatározat a kövezet- és aszfalt-karbantartási versenytárgyalás ügyében

Király tanácsnok érdeme a versenytárgyalás zökkenésmentes eldöntése

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Mint az *Uj Budapest* arról több ízben beszámolt, ezidén *elhúzódott* a kerületi kövezet és aszfalt-karbantartási munkálatok vállalatba adására kiírt versenytárgyalás eldöntése. A késedelem oka az volt, hogy az új belügyminiszteri rendetlet értelmében felülvizsgálati jog helyett felebbezés joga illeti meg a versenytárgyaláson résztvevő vállalkozókat és ezért a fővárosnak az *illetékes kormánytényezők előzetes jóváhagyását* kellett megszerezni.

Mint az *Uj Budapest* munkatársa *illetékes helyen* értesül, immáron jogerős a kerületi kövezet- és aszfaltkarbantartási munkálatok ügyében hozott polgármesteri véghatározat. *Király* Kálmán tanácsnok érdeme, hogy az összes érdekelt tényezők közös nevezőre való hozásával olyan döntést sikerült produkálnia, amely úgy a főváros, mint a iparosság szempontjából minden tekintetben megfelelő.

Teret épit a székesfőváros a Kelenföldi pályaudvar előtt

Idejére elkészül a Hősök-terének átépitése — Kisebb ut- és csatornaépitési versenytárgyalások a szakbizottság előtt

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Az út és csatornaépitési ügyosztály vezetősége mindent elkövet abban az irányban, hogy addig is, amig a kerületi kövezet- és aszfaltkarbantartási munkálatok versenytárgyalási ügyében a miniszteriális jóváhagyás megérkezik, azok a legszükségesebb munkálatok, amelyek az Eucharisztikus Világkongresszus kapcsán vannak folyamatban, mielőbb befejezést nyerjenek. A folyamatban levő munkák közül a legnagyobb jelentőségü a világkongresszus szempontjából a Hősök-terének átépitése, amely erős lendülettel folyik. Király Kálmán tanácsnok az út és csatornaépitési ügyosztály vezetője és Viola Rezső dr. műszaki főtanácsos az út és csatornaépitési ügyosztály útépitési főosztályának vezetője szinte naponta helyszini szemlét tartanak, hogy ezzel is siettessék a gyors munkálat befejezését.

Az Eucharisztikus Világkongresszussal van kapcsolatban a Kelenföldi pályaudvar előtti Etele-tér rendezése. Két vendéglő volt a pályaudvarral szemközt, ezeknek területét a főváros kisajátította és egyben intézkedett az iránt, hogy az otlevő épületeket május elsejéig lebontsák. A kiképezendő tér hossza 218, szélessége 152 méter lesz, a tér rendezése és kövezése 50.000 pengőbe fog kerülni. Az útépitések közül megemlitjük még a Jászberényi-út a város határa melletti szakaszának vállalatbaadását, ezt a munkát a Magyar Wayss és Freytag R. T. kapja meg.

A legközelebbi hetekben kerül sor a Hieronymi-köz Diósárok és Pethényi-ut között levő szakaszának, a Lévai-utca Alvinczi-ut és Fillér-utca közötti szakaszának, a Kinizsi-utca József-utca és Közraktár-utca szakaszának és a Visegrádi-utca Véső-utca és Süllő-utca közötti szakaszának csatornázására.

Uj kiirások

250.000 m² makadámút kátránnyal való portalanitására a székesfőváros közigazgatási kerületeiben (négy csoportban). **Határidő: 1938. évi április hó 5-én délelőtt 10 óra.**

Aszfaltozási munkákra ügymint: a) kocsiút aszfaltozás a II. ker. Bercsényi-utcában és Hegyalja úton, — b) kocsiút aszfaltozás a III. ker. Munkácsy Mihály utcában. **Határidő, 1938. évi április hó 5-én délelőtt 9—10 óra.**

Makadám kocsiutak kátrányozási munkáira és a hozzá szükséges zúzottkőanyag szállitására, kormányhatósági jóváhagyástól függően. **Határidő: 1938. évi április hó 5-én délelőtt 9—10 óra.**

Aszfaltutak átépitési munkáira, úgymint: a) kocsiút aszfaltozás az I. ker. Attila-utcában, VII. ker. Alsó erdősorban és Rózsák-terén, — b) kocsiút aszfaltozás az V. ker. Katona József-utcában, VI. ker. Vágány-utcában és VIII. ker. Bérkocsis-utcában, — c) kocsiút aszfaltozás a VIII. ker. Baross-utcában és gyalogút aszfaltozás a IV., VIII. ker. több utcájában és a Szent Gellért-rakparton. **Határidő: 1938. évi április hó 5-én délelőtt 9—10 óra.**

Különféle rakodó munkálatokra 1938. április 16-tól 1939. április 15-ig a Budapest Székesfőváros Gázművei részére. **Határidő: 1938. évi április hó 5-én délelőtt 10 óra.**

Posztó és bélésanyagok szállitására a székesfőváros egyenruházott alkalmazottai részére. **Határidő: 1938. évi április hó 8-án délelőtt 10 óra.**

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: I-563-99.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Tel.: 2-919-46

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-32.

Április hó 2-án és 5-én délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Io. fiók, Bpest, VII. Munyadi-tér 3.

XVI. évfolyam 14—15. szám. Budapest, 1938. április 12.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Az uj Bécs

A magyar sajtó legnagyobb része szinte kizárólag érzelmi alapon nézi a szomszédunkban folyó eseményeket, holott messzemenő gazdasági jelentősége is van annak, hogy a volt Ausztria volt fővárosa immáron egy diadalmas százalékú népszavazás megdönthetetlen eredményeképen a hetvenöt milliós birodalom délkeleti Hamburgja lett. Nem véletlenség, hogy épen Hamburg lett a találó jelszó, amikor Bécs jövendőbeli elhelyezkedésének jelentőségét kellett megállapitani. Hamburg Németország legnagyobb kereskedelmi gócpontja: az ein Volk, ein Reich, ein Führer birodalmában jelentőségre utána közvetlenül immáron Bécs következik.

Hitler, amikor a népszavazás előestéjén az ünnepélyes gótikus pompával fogadta őt a bécsi városháza, azt mondotta, hogy Bécs városa az ő szemében egy gyöngyszem és olyan foglalatot fog neki adni, amilyet ez a gyöngyszem megérdemel. És valóban: az eddigi események máris megmutatták, hogy a német közgazdaság organizációja az első napok lelkesedő mámora után a nagynémet birodalom egyik gazdasági tengelyévé kivánja tenni a volt Ausztria fővárosát. A nemzetközi Duna-egyezmény széttépésével már is német belviznek deklarálták a Fekete-erdőtől a magyar határig a Dunát, ezerszáz kilométeres új autó-stráda épül a magyar határtól Hollandiáig, minden előkészül arra, hogy a forradalom romantikus ünnepnapja után immáron az élet munkás hétköznapjai is kiaknázzák azt, amit a volt Ausztria Nagynémetország számára gazdaságilag jelent.

Budapest helyzete és jelentősége az új hatalmas szomszéd keleti Hamburgjával szemben egészen más mint a kis Ausztria nemzetközi jellegű fővárosával szemben volt. Amennyire kétségtelen, hogy a nagynémet-birodalom keleti nagy gazdasági empóriumának jelentősége a nemzetközi kereskedelem viszonylatai számára csökkenni fog, annyira bizonyos, hogy az új Bécs lesz a befogadó kapuja a keletről és délkeletről Nagynémetországba menő élelmiszert szállító hajók, vonatok és teherautók tizezreinek. Ezekkel a problémákkal mélyen és közelről kell foglalkoznunk, részben azért, hogy az egész kelet részéről Bécs számára megfelelő átadó állomás legyen Budapest, de azért is, hogy bizonyos pozíciókat, amelyeket Bécs nemzetközi viszonylatban el kell, hogy veszítsen, Budapest vegyen át. A meddő szócsaták helyett, amelyek a közgyűlési teremben mindenkit untatnak, ezekről a problémákról szeretnénk hallani okos és értelmes beszédeket Budapest törvényhatósági bizottságában!

Kitartás!

Irta: Karafiáth Jenő

Szent István esztendejében a kitartás jelentőségének talán legragyogóbb példáját szolgáltatta a székesfővárosban, egész nemzetünk okulására, az új városligeti csodaforrás, mely a csüggedést nem ösmerő következetes munka tökéletes sikerét glorifikálta.

Mintha csak a magyar magabízás időszerű szükségességét jelképezve tört volna elő a föld titokzatos, szeszélyes mélyéből Szent István évében bőséges isteni áldás, melyet talán épen ebből az okból, diadalmas eszmetársulásból, Szent István apostoli királyunkról Szent István-forrásnak nevezhetnénk el.

Természetesen egészen mellékes, hogy ez a forrásavatás — feltéve, hogy az autonómia és az adminisztráció tetszésével is találkozik — mikor és milyen formaságok között történik.

De semmiesetre sem ártana szerintem a hisztériás jelenségekre amúgy is hajlamos polgárságunknak, ha ez a figyelmeztető elnevezés mint szükséges példakép és intő szózat örökké szemünk előtt tündökölhetne.

Mert erre ma nagyobb szükségünk van, mint valaha volt.

Nagyhétre virradunk.

Közeleg a feltámadás ünnepe!

Jelezze tehát ez a természeti csoda Szent István királyunk husvétváró népének minden időkre, hogy legnagyobb földi kincsünk, a mélyen eltakart, de forrásban lévő igazság örökké elrejtve nem maradhat. Példázza tehát ez a gyógyforrás a Husvétot ünneplő magyaroknak, hogy a következetes nemzeti munka mindenütt és mindenben meghozza a maga értékes gyümölcsét.

Ami pedig a mi gyönyörűséges székesfővárosunkat illeti, Európa mostani új helyzetében, nagyságához és arányához feltétlenül méltóbb szerepre számithat, mert földrajzi helyzete a változott viszonyok közepette az eddiginél sokkal nagyobb feladatokra predesztinálja.

Nemzetközi vonatkozásokban hamarosan át kell vennie Bécs középponti irányitását is, aminek jótékony hatását már a közeljövőben érezni is fogjuk.

Amikor tehát a körülöttünk nyargaló szélben mindegyre több részében recseg-ropog a korhadásnak indult düledező kerítés, egy pillanatra sem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a végsőkig fokozandó kitartás nélkül nincs magyar diadal. És saját erőink összetevése, annak észszerű érvényesitése, de főként acél idegek nélkül nem kelhet új életre a szentistváni birodalom sem, amelynek szellemi irányitója és messze keletre szárnyaló kultúrájának fáklyavivője csak a középponti őrhely, csak Budapest, a Szent István-forrás birtokosa és a Duna királynője lehet.

Kapunyitás előtt

Irta: Szendy Károly

Nagy örömmel tölt el a rendkívüli alkalom, hogy a XXXIV. Eucharisztikus Világkongresszus színhelye májusban Budapest lesz és így a magyar székesfőváros az egész világ katolikusainak reprezentánsait fogja vendégül láthatni. Annak idején nagy lelkesedést keltett az egész országban XI. Pius pápa Őszentségének döntése, amellyel Budapestet jelölte ki a világraszóló esemény színhelyéül és az a lelkesedés komoly munkára, nagyarányú felkészülődésre inditotta a fővárost is.

Széleskörű, mindenre kiterjedő intézkedéseket tettünk, hogy méltó kereteket adjunk az ünnepségeknek és egyuttal illően fogadhassuk az ideérkező külföldi vendégeket.

Elsősorban a székesfőváros, mint kegyúr a templomok szükséges restaurálásáról és megfelelő szépítéséről gondoskodott. A várbeli koronázó főtemplomot egész külsejében restauráltattuk, az elmállott köveket ujakkal cseréltük ki, a tornyot egészen újjáépítettük. A következő templomokban volt kisebb-nagyobb arányú restaurálás és tatarozás: a Rózsák-terén lévő magyar görög katolikus, templomban, ugyanott a római katolikus plébániatemplomban, a kőbányai templomban, a Szent István Bazilikában, a Szent Anna templomban, a Bakáts-téri templomban, a józsefvárosi templomban, a terézvárosi templomban, a rózsadombi Veronika-kápolnában, a középsőferencvárosi templomban, a külső Váci-uti templomban, a Béke-téri templomban, a Szondy-utcai Szent Család templomban, a Kápolna-téri kápolnában, az ujlaki templomban, a tabáni templomban, a külsőferencvárosi templomban, stb. Ugyszólván minden templomot rendbehoztunk.

Az utcák és terek rendezése nagy munkát adott. A főünnepségek szinhelyéül szolgáló Hősök-terét teljesen átépitettük. Ezt a több mint 40.000 négyzetméter kiterjedésű területet egységes nagy térré épitettük át, úgyhogy a nagyszabású kongresszusi díszoltáron kívül a szükséges tribünök, ülőhelyek és egyéb ideiglenes létesítmények elhelyezésére is alkalmas lett. A városligeti tó vízét lecsapoltuk, a meder betonburkolatát kijavítottuk és így ezt a területet is alkalmassá tettük nagy tömegek befogadására. Csupán ennek a két munkának a költsége 450.000 pengőt tett ki. A kongresszus alkalmára több útvonalat rendeztünk és átépitettünk. Igy a Szentendrei-út új szakaszát, mely az Esztergom felé irányuló forgalom biztositására szolgál. A Szent Korona-útját és a Budafoki-út egy szakaszát is rendeztük, amivel a Horthy Miklós-híd budai hídfője körül megfelelő forgalmi vonalakat biztosítottunk. Nagyobbszabású épitkezésre volt szükség a Szent István Bazilika főbejárata előtti téren. Általában különös gondunk volt arra, hogy a székesfőváros összes forgalmi vonalain és a templomok körül az útburkolatok a kongresszus idejére kifogástalan állapotban legyenek.

A székesfőváros kertészete a parkirozási munkákat ezidőszerint is nagy erővel folytatja. Összes parkjaink méltóak lesznek ahhoz a hirnévhez, amelyet Budapest etekintetben európai viszonylatban is reprezentál. Ha az idő kedvez, parkjaink május havában színes pompával fogadják majd a hozzánk jövő idegeneket. A kongresszus alkalmából új parkokat is létesítettünk, a városligeti tó hátsó részébe különleges vízinövényeket telepítünk.

A díszitő anyagot nagyarányú beszerzésekkel kiegészítettük. A kongresszus alkalmából fellobogózzuk az összes főforgalmi útvonalakat. A Hősök-terének és a Kossuth Lajos-térnek díszítése művészek által készített tervek alapján fog történni. Az elektromos és gáz közvilágítási, valamint az elektromos díszvilágítási felkészülődés nagyarányú. Az eddigi közvilágitást 30 százalékkal felfokozzuk.

A Belváros útainak útközepes lámpáinál fehérfényű lámpákat alkalmazunk. A Hősök-terén újszerű, kandeláberes közvilágítás létesül. Díszvilágítás lesz a Szent István Bazilika homlokzatán, a Millenáris-emléken és a közterekenelhelyezett szobrokon. A Lánchídra és az Erzsébet-hídra neoncsőből hatalmas eucharisztikus-jelvényt, illetve kettős keresztet helyezünk.

Hiszem, hogy a hivatalos Budapesthez hasonlóan a főváros egész közönsége kiveszi részét az előkészületből és igazi magyaros vendégszeretettel fogadja a kongresszusra érkező seregeket. A gondosan megszervezett fogadás és vendégellátás mindent igényt ki fog elégíteni.

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,

Jobbágy - féle

barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.

Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK Kereskedelmi Képviselete R.-T.

Budapest, VIII., Múzeum-körut 18.
Telefon: 13-33-94.
Levélcim: Budapest 72. Postafiók: 61

A kereszténypárt a közszállitásoknál a megfelelő arányszámot sürgeti

Petrovácz Gyula nagyjelentőségü inditványát Lamotte alpolgármester módositásával elfogadta a közigazgatási bizottság

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A főváros hétfői közigazgatási bizottsági ülésén, amelyen *Karafiáth* Jenő főpolgármester elnökölt, *Petrovácz* Gyula rendkívül fontos ügyet tett szóvá. A közszállítások kérdésének rendezését sürgette, mégpedig ama törvényjavaslat alapján, amelyet a kormány a gazdasági élet egyensúlyának helyreállítása végett nyujtott be. Emondta *Petrovácz* Gyula, hogy a hitel- és nyersanyagnehézségek miatt a keresztény iparosság nagy hátrányokkal vesz részt a városi közszállításokban. Sürgette, hogy a Közszállítási Szabályzatot dolgozzák át és biztosítsák azt, hogy a keresztény iparosok ugyanolyan százalékarányban részesüljenek, mint a közelmultban kiadott kormányrendelet és az úgynevezett *zsidó-törvény* előírja.

A főváros a mult hónapban például 4.800.000 pengő értékű közmunkát adott ki. Ezzel kapcsolatban *Petrovácz* Gyula megkérdezte a polgármestertől, hogy ebből a tekintélyes összegből mennyit kaptak a nagyvállalatok, mennyit a kisiparosok? Indítványozta, hogy a polgármesteri jelentés a jövőben részletesen adjon felvilágositást arról: *kik részesültek a közszállításokban, hány zsidó, hány keresztény iparos vagy vállalkozó.* De ne csak az iparosok, hanem az *anyagszállítók is keresztények legyenek,* mondotta *Petrovácz* Gyula és ezt biztosítani kell egészen a második vonalig.

A törvényjavaslat parlamenti tárgyalásánál követelni fogja a kereszténypárt, hogy a fenti szempontot érvényesitsék nemcsak a fővárosi, de az országos közszállitásoknál is. A közszállitásoknál be kell vezetni a megfelelő zsidó arányszámot, Budapesten annyit, amekkora a zsidó lakósok százaléka, vidéken pedig a vidéki arányszámot kell tekintetbe venni.

Lamotte Károly alpolgármester válaszolt a felszólalásokra, kijelentvén, hogy a közszállítások ügyét tényleg nyugvópontra kell juttatni. Azonban ezt a problémát *a főváros egyedül nem tudja elintézni.* A *Petrovácz-féle* indítványhoz azt a módositást javasolta, hogy a közszállitásokról szóló jelentésben a főváros részletezze a nagyipar, a kisipar, a keresztény és zsidó vállalatok foglalkoztatását, mihelyt a kormány által bejelentett törvényhozási intézkedések ezt lehetővé teszik.

Ebben a formában *Gaár* Vilmos is elfogadta *Petrovácz* Gyula indítványát, amelyet azután a közigazgatási bizottság is elfogadott, mégpedig *nagy szótöbbséggel.*

A főváros kiküldöttei hazaérkeztek Svájcból

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros részéről Lamotte Károly alpolgármester, Bódy László és Beliczay Imre tanácsnokok Svájcba utaztak, hogy a fővárosi 1911. évi 4%-os francia frank-kölcsön külföldi tulajdonban lévő szelvényeinek fizetése, úgyszintén a főváros és a hitelezők által fizetendő francia kincstári adók és illetékek rendezése tekintetében szükségessé vált szóbeli tárgyalásokat lefolytassák.

Ezeken a tárgyalásokon a hitelezőket dr. Max Vischer bázeli ügyvéd, a franciaországi érdekeltséget pedig kivüle még Marcell Bardo, a Francia Értékpapirtulajdonosok Nemzeti Szövetségének igazgatója is, képviselte.

A tárgyalások sikeres befejezést nyertek. A tárgyalások eredményének kihatása az lesz, hogy az említett kölcsön külföldi honos szelvénytulajdonosai részére is meg fog indulni a kölcsönszolgálat és ezenkivül a francia kincstári adók és illetékek mérsékléséhez a francia kincstár valószinüleg hozzá fog járulni, ami úgy a fővárosnak, mint a kölcsön összes hitelezőinek lényeges anyagi előnyöket fog biztositani.

Épületüveges Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Amon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Nagyheti hangulat, kedves szerkesztő barátom, vagyis: teljes szélcsönd! A folyó ügyeken kivül, (ezek sem lépik tul a maguk megszokott medrét), nagyobb izgalom nincs is a városházán, sőt a közeljövőben sem várhatók jelentősebb várospolitikai események. Hacsak az országos politika nem produkál olyan meglepetéseket, amelyeknek azután várospoltiikai vonatkozásban is kihatása van...

— Hagyjuk a jóslásokat, bizottsági tag ur! Mi lesz a husvéti vakációval?

— Ebben az esztendőben — talán a felhős horizontok természetszerű következményeképen — alig lehet komolyabb husvéti vakációról beszélni. Ha el is mennek az urak, alig néhány napról van szó, husvét után rövidesen közgyülés lesz, azután meg az Eucharisztikus Kongresszus. Polgármesterünknek, hacsak rövid időre is, pihenési szándékai vannak, lehet hogy Magyarország területén, de az is lehet, hogy külföldön. Lamotte-ék — minden valószinüség szerint — leányfalusi kuriájukban fogják tölteni az ünnepeket, etekintetben azonban még nincsen semmi bizonyosság, mert az alpolgármester ur Bázelban párbajozott a főváros külföldi hitelezőivel. A tanácsnokok közül Kempelen Ágoston és Kovácsházy Vilmos utaztak rövid időre Olaszországba, Némethy tanácsnok pedg a balatonfüredi szanatóriumban pihen.

— Már pihenésről is szó van? Vagyis már nem beteg őméltósága?

— Még nyomokban megvan a betegség, közlöm azonban szerkesztőségeddel, hogy kitűnő kulturtanácsnokunk a husvéti ünnepek után el fogja foglalni hivatalát.

— Hol tölti a főpolgármester ur a husvéti vakációt?

— Erre vonatkozóan még nincsen döntés, Minden valószinűség szerint azonban kenesei tuszkulánumában, hagyományos szokás szerint családjával együtt.

— A pártvezérek?

— Nagyobbrészt idehaza maradnak. Végeredményben leszögezem, hogy ez a husvét nem olyan mint a többi, amikor a szélrózsa minden irányában szétszaladtak az urak. Bágyasztó csend van, amely a verőfényes tavaszi napokon ködként üli meg a lelkeket.

— Hagyjuk a lirát, kedves dr. Városházy! Meséljen valamit Felkay tanácsnok jubileumáról!

— Nem jubileumról van szó szerkesztő úr, hanem az ötvenedik esztendőről, amelyet április 4-én töltött be tanügyeink méltóságos tanácsnoka. Az elegáns, karcsú Felkayról senki sem tételezi fel, hogy immáron ötven esztendős, a sematizmus azanban mindent pontosan elárul és igy Felkay sem térhetett ki az üdvözlések áradata elől. Ezen a nevezetes hétfői napon elsőnek ügyosztálya üdvözölte Felkayt, vitéz Vécsey Kálmán dr. főjegyző, ügyosztályvezető-helyettes tartotta az ünnepi beszédet, Felkay illő meghatottsággal válaszolt, amint ezt már az ötvenéves tanácsnokoktól elvárja minden fővárosi tisztviselő. Pedagógusaink is küldöttségek tömegével keresték fel a félszázados születésnap alkalmából Felkayt, aki immáron — letagadhatatlanul — belépett az érett férfikorba.

— Egyéb jubileumok?

— Ha már a sematizmust említem, azt is közlöm, hogy megnéztem: kik lesznek ebben az évben ötvenesztendősök. Lamotte őméltósága június 14-én tölti be ötvenedik életévét, a jövő esztendőben viszont a fiatal városházi gárda két értékes tanácsnoka, Rosta János dr. és Horony-Pálfi Aurél dr. lépnek be az ötvenévesek sorába. Felkérem a két utóbbi tanácsnok urat, hogy ezt a lehangoló tényt vegyék tudomásul!

— Meg van elégedve bizottsági tag úr a főjegyzői kinevezésekkel?

— Szendy polgármester szerencsésen egyeztette össze a kinevezéseknél a hivatali rangsort azokkal az érdemekkel, amelyeket a rangsor mellőzésével is jutalmazni kellett. Az új főjegyzők valamennyien az előléptetésre régen rászolgált kitünő emberek. A kerületiek közül Markovich Aladár és Prokopp Sándor dr. léptek előre egyet, a központiak közül pedig Horváthy Béla dr., Zobor Miklós dr., vitéz Bárány László dr. és Séy Aladár dr. Az utóbbi kettő ügyosztály-vezető helyettes — nagyfontosságú pozíciókban, ezért érte őket a rangsor mellőzésével a kitüntető kinevezés. Megemlítem még szerkesztő úrnak, hogy a kinevezettek között erősen nélkülözöm Kállay Albert dr, nevét. Amikor csak két állásról volt szó, általános volt a meggyőződés, hogy a kettő közül az egyik okvetlenül Kállay. Amikor azután hat állás betöltésére került sor, Kállay lemaradt. De ennek meg van a maga természetes magyarázata. Két állásnál könnyebb mellőzni a rangsort, mint hatnál, ahol — különösen a főjegyzői kinevezéseknél — kötelez az egymásután is. Pontosan Kállay előtt záródott le ilyképen a lista, de addig legyek én első osztályú bizottsági tag, szerkesztő úr, amig Kállay is be nem kerül a jól megérdemelt főjegyzői stallumba.

— Megtörtént már Rostagni üzemigazgatói kinevezése?

Igen! Annyira megtörtént, hogy a Rostagni üzemigazgatóvá történt kinevezése folytán megüresedett főjegyzői állást is betöltötté már a polgármester. Rostagni a rövid próbaidő alatt megmutatta, hogy benne erélyes, megfontolt és — békés temperamentumú vezetőt nyer a Községi Temetkezési Intézét. Az üzmigazgatói kinevezések kapcsán megemlítem Gyurkovich Henrik dr. rákosvárosi kereszténypárti városatya kinevezését a Községi Kenyérgyár élére. Gyurkovich a Hangya beszerzési osztályának vezető-helyettesi pozicióját cserélte fel új állásával. Főleg a beszerzések terén vár az új igazgatótól sok jót a polgármester, annál is inkább, mert Gyurkovich, mint a kenyérgyár üzemi választmányának elnöke, évek során át sok hozzáértésről és szakavatottságról tett tanúságot.

— Ki lesz Gyurkovich helyett Rákosváros harmadik kereszténypárti bizottsági tagja a közgyülésen?

— Paulheim Ferenc, akit a hivatalos választási lista ifj. Paulheim Ferencnek nevezett, tekintettel arra, hogy még a lista összállításakor élt az új városatya édesatyja, idősebb Paulheim Ferenc. Mindnyájunk kedves Franci bácsija azonban időközben

Husvéti gondolatok

✡

Irta: Szőke Gyula dr.

Krisztus a világra jött, érettünk szenvedett és meghalt, hogy megváltson bennünket.

De legyőzte a halált, föltámadott. Legyőzte a bűnt. És mi hálatelt szívvel gondolunk az isteni Gondviselés nagy művére, az isteni Jóság nagy megnyilvánulására, az isteni Szeretet nagy eredményére.

Mint emberek, a hit vigasztalásában örvendünk a jövő élet munkájának. Mint magyarok, reménykedve várjuk hazánk jövő életének alakulását.

Valami különös ideges várakozás üli meg a lelkeket. Érezzük, hogy valaminek történnie kell, valami fordulat előszelét érezzük és mindnyájan Magyarország föltámadását áhítozzuk, mert hisszük, hogy az ő golgotajárásának is végének kell lenni. A remény és kétség közötti nehéz várakozás megüli a lelkeket és minden bizakodás dacára nehéz gyötrődéssel nézzük, vajjon melyik az az út, amely hazánk szenvedésétől a boldogulás felé vezet. Látunk biztató jeleket kint és bent, hallunk biztató szókat a legkülönbözőbb irányokból. Mindez meg nem nyugtat. Cselekedeteket várunk. Cselekedeteket, amelyek talán fájdalmasak egyeseknek, vagy sokaknak, talán némelyeknek a bukást, a letűnést, a megsemmisülést hozzák, de amelyekből a most következő évszázadoknak a boldogulása volna kisarjazandó.

Ez a várakozás nehéz, izgalmas, sok kilengéssel járó és még bizonytalannabbá teszi a nép reménykedését. Miért? Mert nem látjuk a cselekedetet, amely a husvétot megelőzi, nem látjuk a munkát, amely a feltámadást előidézi, nem látjuk a törekvést, amely a nemzet egyetemes szükségletének a megérzéséből fakad. Csak azt látjuk, hogy a taposómalom jár azzal a régi, beidegződött egyhangúsággal, amely egyrészről a közterhek rettenetes súlyával, másrészről a közsegélyek még rettenetesebb léleknyomásával üli meg a nemzet szélés rétegeit. Nem látunk céltudatos akarást, nem látunk új irányt, nem látunk új bátorságot, nem látunk életmegértést. Látjuk ellenben a pénz még erősebb hatalmát, látjuk ezen hatalom kinövéseinek az érvényesülését, látjuk a kapitalizmus egyoldalú befolyását és a nagytőke feltétlen uralmát. Lehet ez is zene. Ez azonban nem a föltámadásra hívó harangszó zenéje. Ez még mindig az a nagypénteki kereplés, amely temetésre hív, amely gyászra figyelmeztet, amely az elmúlás gondolatát juttatja eszünkbe, amely az emberi szívnek a szomorúságait érezteti, csak részvétet kelt, de melegséget nem.

Miért kell várnunk? Mi akadálya van annak, hogy a keresztény szeretet ne csak az ajkakon libegjen, ne csak a szívekben rejtőzzék, hanem a nyilvánosság előtt is megjelenhessék és cselekedetekben s megnyilvánulhasson? Mi gátolhatja meg, hogy ez a szeretet ne csak alamizsnát osztogasson és a koldusok nemzedékét nevelje fel, hogy ezen alapuljon hazánk jövő élete, hanem adja meg az élet jogát, az élet alapját, a megélhetést adó munkát mindazoknak, akik erre képesek és akiknek ehez az életnél fogva joguk van, hogy a sok nélkülözés, szenvedés és alamizsna után öntudatosan, emelt fővel, megelégedetten, a kiérdemelt polgári megélhetés jogán állhassanak a nemzet napszámosai között?

Mi akadályozhatja azt meg, hogy a nemzeti jövedelem elosztásába a hatalom birtokosai beleszóljanak és azokat, akiket kapzsiságuk a más életlehetőségének az elvonására búzdit, a helyes irányba kényszerítsék? Mi állhatja útját annak, hogy a kormányzat a nemzeti vagyon helyes müködésének az irányát megszabja és a nagytőke kilengéseinek útját keresztezze? Ne mondják azt, hogy nem lehet. Azt se mondják, hogy nemzetközi akadályok vannak. Azt se mondják, hogy a nagytőke fél, vagy afelett mi nem rendelkezhetünk, mert annak jogszabályok állják útját. Ne mondják, mert mindezt úgysem hisszük és mindezek a hangok nem segítenek már a mi hitetlenségünkön.

Mi ugyanis már látjuk. Látjuk azt, hogy meg lehet egyezni a külfölddel is, látjuk azt, hogy az arany külföldön is fél és igyekszik a lehetőségek határain belül maradni. Látjuk azt, milyen könnyen ad ki a kormány egy-egy rendeletet, ha azok dédelgetett elgondolásokat szolgálnak és látjuk, hogy mennyire lehet egyeseknek a jövőjét fényesen, anyagiakban is túlságosan alátámasztva a hatalomból biztosítani.

D látjuk azt is, hogy mindezek a mozzanatok mennyire nem szeretik a világosságot, nyiltságot és őszinteséget és mennyire bele tudnak burkolózni a sötétség köpenyegébe. Mennyire meg tudnak ijedni a kicsit hangos szóra és mennyire próbálnak menekülni a legkisebb erélyre, amely a mai gyötrelmekből az élet felé kiált. Menynyire képesek a közérdek ellenére gyakorolt jogokat és anyagi szerzéseket biztosítani igyekezni, sőt még ezért áldozatot is hozni, de ugyanakkor nincs szívük arra, hogy a jogos, vagy gyakran jogtalan jövedelmeikről és vagyonukról, vagy annak talán egy kis részéről az embertársaik részére lemondjanak. Látjuk, hogy hirdetik sajtójukban a köz-, vagy néha magánpénzből juttatott alamizsnát és mennyire tudnak hivalkodni azzal, hogy kötelezettség nélkül adtak a nyomorgóknak gyógyszert, vagy cukrot, osztottak ki ruhanemüt, vagy tüzelőszert és mennyire igyekeznek mindezért saját sajtójukban az elismerést önmaguknak biztosítani.

Tévednek, ha azt hiszik, hogy ez a keresztény szeretet gyakorlása, ez az a kívánság, amely a lelkeket áthatja és ez az a cselekedet, amelyet mi várunk. Föltétlenül helyes az alamizsnálkodás, az elesetteknek, a betegeknek és a gyermekeknek, valamint az öregeknek, akik elhagyatottságukban magukon segíteni nem tudnak. Föltétlenül szükséges és dícsérendő az a sok akció, amellyel nagyok és kicsinyek a pillanatnyi nyomor enyhítésén fáradoznak és méltán számít elismerésre és a keresztény hála megnyilvánulására az, aki élete szabad munkáját embertársai könnyeinek letörlésre áldozza. Ez azonban nem minden, amint az sem minden, hogy egy-egy hatalmasság, főleg amikor a hatalom rúdjától távozni készül, a keresztény szeretet hirdetőjévé válik és egy pár vállveregető szóval nyilatkozik meg a keresztény társadalom s annak ifjúsága támogatásáért; de csudálatos képen, amíg a hatalom birtokában cselekednie lehetett volna, a türelemreintés és a várakozásra, valamint a megnyugvásra való buzdítás volt mindaz, amit adott.

Uj életet akarunk. Uj életet, amely a kormányzat komoly kezeléséből, az egyenlő elbánásból, a jogok egyenlő biztosításából és a gazdasági lehetőségeknek a használására egyenlő segítésből fakad. Uj életet, amelyben a keresztény szeretet parancsa nemcsak azoknak parancs, akik azt önként vállalják magukra és nemcsak azoknak, akiknek a szívébe a szent keresztség útján beoltatott, hanem kötelező mindenkinek, aki ebben a hazában, ennek az életnek részese kíván lenni. Uj életet kívánunk, amelyben a keresztény néprétegeknek és a keresztény ifjúságnak nemcsak sopánkodás az osztályrésze és nemcsak a szemrehányást hallja, hogy miért nem hamarabb foglalta el a pozíciókat, hanem amelyben megvizsgáltatnak a mai állapotok és kinek-kinek ugyanazon mértékkel méretik. Uj életet várunk, amelyben nemcsak óhajtjuk a jobb jövőt és elszakított testvéreinkkel való egyesülést, de amelyben ezért a jobb jövőért dolgozunk és készülünk a testvéri egyesülésre. Uj életet, amelyben a szívek összedobbannak, a karok összefognak együttes, egyenlő értékű és egyenlően elismert munkára, amelyből nemcsak egyesek húznak hasznot, de az egész közre áldás fakad.

És akkor fogunk új zenét hallani, azt a harangzúgást, amely a feltámadást hirdeti. Azt a harangzúgást, amely az új életet jelenti, amelyből a Szent István koronája egyesíti velünk testvéreinket a Kárpátok koszorúja között.

„Eternit"
FAL- ÉS BUTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓ-
HELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4. szám

meghalt, az új városatyával, aki különben nagytehetségű tervező-mérnök, folytatja közéleti működését a Paulheim család.

— Éljen, éljen! Egyéb kinevezés?

— Barcsay József dr.-t, aki mint Farkas tanácsnok titkárát a városházán mindenki szeretett és becsült, kabinetirodai fogalmazóvá nevezték ki, a három hónapos próbaidő letelte után. Ha már berendelésekről beszélünk, azt is közlöm szerkesztő úrral, hogy Vecseklőy József dr. fővárosi fogalmazót, aki annak idején kitüntetéssel tette le a közigazgatási szakvizsgát, a belügyminiszter városi főosztályára rendelték be. Vecseklőy azonban egyideig megmarad a fővárosi státusban.

— Házasság?

Bonyhádi Perczel Béla nyug. főispán és felesége, bonyhádi Perczel Etelka leánya, Klára és tomcsányi Tomcsányi Tamás székesfővárosi tanácsjegyző, tomcsányi Tomcsányi Kálmán m. kir. belügyi államtitkár és hisnyói Hisnyay-Heinzelmann Margit fia április 6-án házasságot kötöttek. Tanuk voltak: bonyhádi Perczel Dezső és tomcsányi Tomcsányi Móric cs. és kir. kamarás.

— Gratulálunk az ifjú párnak! a kitünő Tamás gyerek különben, aki alig harminc esztendős és a legesleglegfiatalabb tanácsjegyző, házassága alkalmával rengeteg gratulációt kapott. Tanácsnoka: dorogi Farkas Ákos, nem vehetett részt az esküvőn, mert ugyanaznap Miskolcon volt elfoglalva, ahol, mint megyebizottsági tag, alispánt választott.

— Wohl György dr. mérnök, a fiatal városi technikus-generáció egyik legtehetségesebb tagja, a királyi várkápolnában esküdött örök hűséget Lábán Juditnak, néhai Lábán Antal egyetemi tanár, a bécsi Collegium Hungaricum volt igazgatója, leányának.

— Születés?

— Hermann Sándor dr. tiszti ügyész, a tiszti ügyészség árvaszéki osztályának vezetője, nagyapa lett. Leánya: Hernády Gizi, a Magyar Színház művésznője, aki Bánhegyi orvosnak a felesége, örvendeztette meg az anyaság szerepben családját.

— Kitüntetés?

— Sághy Ferenc egyetemi magántanárt, székesfővárosi tisztiorvost, szombaton avatták a szegedi Ferenc József magyar királyi Tudományegyetemen az államtudományok doktorává. Ismét megszaporodott a két különböző diplomával rendelkező fővárosi tisztviselők száma. Ugy halljuk különben, hogy a több diplomával rendelkező fővárosi tisztviselők egyesületet is fognak alakítani, melynek elnökéül Morvay dr. kormányfőtanácsost, a vízvezetéki, világítási és üzemi ügyosztály kiváló tanácsnokát kérik fel. Őméltóságának ugyanis szintén két diplomája van: jogi és tanári, sőt majdnem két és fél, mert egy harmadik egyetemi szakba is belekóstolt. Még egy kitüntetésről emlékezem meg: Havlin Károly dr. főjegyző, az elnöki ügyosztály kitünő vezető-helyettese, TESz díszjelvényét kapta.

— Egyéb házassági hír?

— Kellemes husvéi ünnepeket, bizottsági tag úr!

— Ugyanazt kívánom Önnek is, szerkesztő barátom!

Városatyák a Manrézában

Mély hatást keltett az Isten szolgálatában eltöltött három nap

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A törvényhatósági bizottságnak február végén az Ujvárosháza közgyűlési termében megalakult Eucharisztikus Kongresszus-különcsoportja egyhanguan elhatározta, hogy lelkigyakorlatok tartása céljából a Manrézába vonul be.

Ennek a magasztos tervnek a keresztülvitelére pénteken, április 1-én került sor, amikor a katolikus bizottsági tagok *Karafiáth* Jenő főpolgármester vezetésével nagyszámban jelentkeztek a Manrézában a lelkigyakorlatok megkezdése céljából. Három napon keresztül: szombaton, vasárnap és hétfőn tartott a lelkigyakorlat, amelyet P. *Zborovszky* Ferenc S. J. vezetett és amely kedden reggel szent áldozással végződött.

Az Uristen szolgálatában eltöltött eme három nap olyan mély hatást gyakorolt a résztvevőkre, hogy az utolsó estén egyhanguan elhatározták, hogy a jövő esztendőben a lelkigyakorlatot megismétlik és azon a katolikus bizottsági tagok ismét külön csoportban vesznek részt.

A lelkigyakorlaton a következők jelentek meg:

Karafiáth Jenő főpolgármester, *Aichner* Albert, *K. Császár* Ferenc, *Cselényi* Pál dr., vitéz *Csik* László dr., *Deményi* Aladár dr., *Divényi* Károly dr. *Halmay* Zoltán, *Hencz* Lajos dr., *Hüttl* Károly dr., *Kövesligethy* Miklós dr., *Kronberg* József, *Nagy* László dr., vitéz *Pesthy* Müller József Leó, *Petzrik* Jenő dr., *Sümegi* Vilmos, *Szabó* József, *Szántay* István, *Szentesi* József, *Usetty* Béla és *Zsitvay* Tibor törvényhatósági bizottsági tagok és *Szebeny* József dr. főjegyző, a főpolgármesteri hivatal érdemes vezetője.

Mégegyszer a kisiparosság öregségi biztosításáról

Irta: Müller Antal

Az *Uj Budapest* legutóbbi száma részletesen ismertette a képviselőházban benyujtott indítványomnak a kisiparosság öregségi biztosításról szóló részét. Erről a nagyfontosságú problémáról kívánok ez alkalommal bővebben írni.

A mai parlament tagjainak szociális érzékére vall az a tény, hogy több mint három héten keresztül a legnagyobb szeretettel, megértő odaadással és jóakarattal tárgyalták a gazdasági munkavállalók kötelező öregségi biztosításáról szóló törvényt. Ez a törvény gazdagítja szociális törvénytárunkat és igazi keresztény szociális törvényalkotásnak mondható. Hisz a legszebb emberi hivatásban kifáradt, a mezőgazdasági munkában megrokkant, öreg magyar parasztokon van hivatva segíteni. *Darányi* Kálmán ezzel is beigazolta, hogy méltó a híres *Darányi* névre és büszkén sorakozik az ő ténykedése is *Darányi* Ignácnak munkáihoz, amely munkák eredményének sokat köszönhet a magyar mezőgazdaság.

A miniszterelnök megmutatta, hogy *erős akarattal meg lehet oldani egy hihetetlenül nehéz kérdést.* S ha egyelőre nem is nyujt annyit, mint amennyit mindnyájan szeretnők, de ezen téren is megtette az első lépést, keresztény felebaráti szolidaritást nyujt a munkájától kiöregedett és önhibáján kívül elesett, de nagyon értékes mezőgazdasági munkásosztálynak.

Az öregségi biztosítás az emberi munka megbecsülését jelenti s mivel ellenszolgáltatás révén történik. azt mindenki önérzettel veheti fel. Természetes az, hogy a biztosítás *csakis kényszer mellett lehet*, vagyis kötelező és nem fakultativ, mert csak akkor éri el a megkívánt eredményt. Bár a kötelező biztosítás terheli a gazdasági életet és a termelést, azt mégis meg kell csinálni. A javaslat mérsékelt járulékot állapít meg a munkavállalók részére s tűrhető a munkáltatók részére is. Mint mezőgazdasági államnak, figyelemmel kell lennünk a világviszonylatban kiéleződött versenyre, vagyis, hogy exportképességünket megtarthassuk. Nagy morális hatása lesz ezen törvénynek, hisz százezreket fog oltalmazni. Fontos, hogy az adminisztráció ne legyen drága s az érdekeltek által befizetett és az állam által nyujtott összeg a biztosítottaké legyen.

Nagy hálával kell megemlékezni néhai *Vass* József népjóléti miniszter társadalombiztosítási alkotásairól. Százezrek köszönhetik egészségük visszaállítását és öregségükről való gondoskodást. De úgy érzem, hogy az Országos Társadalombiztosító túl lett méretezve, nagy és drága az adminisztráció s ezáltal súlyos tehertételt jelent a termelésnek.

Főleg a kisipar érzi a társadalombiztosítás súlyosságát s ugyanakkor a súlyos helyzetben vergődő kisiparos, öreg napjaira ezidőszerint még nem részesül semmiben. Éppen ezért amilyen örömmel szavaztam meg a mezőgazdasági munkásság és jóval előbb a gazdatisztek öregségi biztosításáról szóló törvényt, épp olyan szükségesnek tartom a kisiparos öregségi biztosítását is.

Vass József már 1920-ban egy országos statisztikai felvétel után készített öregségi biztosításról szóló tervezetet a kisiparosok részére. Ez azonban a súlyos gazdasági évek miatt eddig nem került letárgyalásra. Ezért ragadom meg az alkalmat és hívom fel a miniszterelnök figyelmét, *legyen gondja a kisiparosság öregségi biztosítására is.* Minden iparoskongresszuson feljajdul a kétségbeesett kérő szó a kormányzat felé, hogy mi lesz velünk? *Keszthely, Kecskemét, Szolnok, Szekszárd, Miskolc*, stb. kongresszusai mind foglalkoztak e kérdéssel. A *Vass* József-féle tervezet olyan súlyos terhet róna a kisiparosra, amit az elviselni nem tud, hisz a terv legalsó kategóriája 11 pengőt követelne a biztosítottól. Tehát ezt mérsékeltebb járulékokkal kell megcsinálni. Az ő terve szerint 50 éven át évi 7.2 milióval járulna hozzá az állam. Hogy képet alkossak a kisipar ezidőszerinti teherviseléséről, ide kell vetítenem a következőket: a Társadalombiztosító évente mintegy 70 millió pengőt vételez be a gyáripar, a kisipar s egyéb érdekeltségektől. A betegségi biztosítási ágazat kb. 41 millió, a balesetbiztosítási 12 millió, öregségi biztosítás 15 millió.

Megállapítás szerint a gyáripar és kisipar között a megoszlás kb. 50—50 százalék. Mindezek dacára a törvény rendelkezése szerint a kisipar egyharmadrészt vesz részt az igazgatásban, ami azt mutatja, hogy a kisipari érdekeket az OTI önkormányzatában eredményesen képviselni alig lehet.

Ami pedig a szolgáltatásokat illeti, a betegségi biztosításnál a kézműiparosság közel sem veszi annyira igénybe az OTI-t, mint a gyáripar. 30—70 százalék arányban oszlik meg. A balesetbiztosításnál még nagyobb az aránytalanság. A gyáripar 85 százalék erejéig veszi igénybe a biztosítást, míg a kézműipar csak 15 százalék arányban. Az öregségi biztosításnál szintén nagy az aránytalanság. Ennél az ágazatnál ma körülbelül 120 millió pengőre növekedett a biztosítási alap az elmult kilenc esztendő alatt. Amit szerintem a gyáripari alkalmazottak 100 százalékig vesznek igénybe, míg a kézművesiparosoknál lévő alkalmazottak 10—15 százaléka, azért, mert a kézműipari munkások önállósulásra törekszenek s rendszerint az 5—10 esztendei segédi minőségben fizetett öregségi biztosítást veszni hagyják. Bár a törvény módot ad a további önkéntes biztosításra, de ezt alig veszik igénybe. Öregségi biztosítás kilenc éve áll fenn s alig van önkéntes tag, hisz az évi járulékok 6—7000 pengőt tesznek ki.

Éppen fenti indokoknál fogva az OTI öregségi alapban a kézművesek részéről befizetett kb. 50—60 millió pengőnek *egy bizonyos hányadát a kisiparosok öregségi biztosítására lehetne fordítani* és ezzel megkönnyíteni a kisiparosság részére is az öregségi biztosítást, tehát megvolna a lehetőség a kisiparosság részére is.

Erre nézve már javaslatot is készített az Ipartestületek Országos Központjának alelnöke s konkrét javaslatokat terjesztenek a kormány elé, épp ezért kérem úgy, mint a mezőgazdasági munkásoknál meg tudta oldani a kormány, *tegye ezt meg a magyar kisiparosságnál is!*

KOREK E.
Aszfalt-, utép tő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon —342—29

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—910—58. Javitást vállalunk

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerű és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa utca 24. szám.
Telefon: 30-2-45.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

Kiléptetik a városházi kormánypártból a zsidó és volt zsidó bizottsági tagokat

Wolff Károly szellemében egészen szoros együttműködést fog kifejteni a Keresztény Községi Párt és a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete — Nem Zsitvay személye, hanem a tiz zsidó városatya ellen hangzott el felszólalás a Nemzeti Egység Pártja pénteki értekezletén

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

A Nemzeti Egység Pártja pénteki történelmi nevezetességű értekezletén, amelyen *Mikecz* Ödön dr. igazságügyminiszter a zsidókérdés rendezéséről benyujtandó törvényjavaslatot ismertette, *várospolitikai vonatkozásokban is nagyfontosságú kijelentések hangzottak el. Mocsáry* Dániel országgyűlési képviselő tette szóvá a Nemzeti Egység Pártja országos szervezete és a fővárosi alakulata közötti kapcsolatot. Felszólalása kapcsán több közbeszólás hangzott el, amelyek azt kifogásolták, hogy az egyik városházi bizottsági tagja a kormánypártnak, aki *jelentős szerepet* visz a párt politikai életében, a nemrég kikeresztelkedettek közé tartozik. *Zsitvay* Tibor dr., a fővárosi szervezet elnöke, viszont arra mutatott rá, hogy a párt fővárosi szervezete *nem folytat más politikát,* mint az országos párt. Hangsúlyozta, hogy ha valakinek nem elegendő biztosíték az ő személye és multja, amely mindig jobboldali és keresztény volt, és mindig a keresztény alkotó politika útján haladt, *igazán nem tudja,* mi elegendő annak megállapítására, hogy a *párt fővárosi szervezetének politikája keresztény és nemzeti alapon folyik. Zsitvaynak* nincs tudomása arról, hogy a fővárosi szervezet más politikát folytatna, mint az országos pártvezér, aki *eddig sem vonta meg tőle bizalmát. Zsitvay Mocsáry megjegyzéseit határozottan visszautasította.*

A pártértekezleti felszólalások mögött figyelemreméltó momentumok állanak. Igen súlyos probléma a fővárosi szervezetnek az országos szervezet alá való rendelése. *Gömbös* Gyula, amikor az új városházi kormánypártot életrehívta, olyképen intézkedett, hogy a városi párt *az ő legszemélyesebb rendelkezési köre alá* tartozik és nincs összfüggése hatalmi szempontból az országos párt szervezetével. Ez a állapot fentmaradt *Gömbös* Gyula halála után is. A zsidókérdéssel kapcsolatosan felmerült problémá,k amelyekben egyesek szerint külön utakon jár személyi tekintetben az országos párt és a városházi pártszervezet, involválják azt az elgondolást, hogy a városházi párt és az országos párt szervezetei között olyan alárendeltségi viszony létesüljön, amely az *országos pártnak a zsidókérdés egyes vonatkozásaiban való elgondolásait a városházi pártra is kötelezővé teszik.* Nem arról van tehát szó, mintha az országos párt *nem lenne a legteljesebb mértékben megelégedve Zsitvay személyével és a városházi kormánypárt működésével,* hanem meg akarják szüntetni *azt a liberális felfogást,* hogy a városházi kormánypárt tagjai között jelentékeny számban kűzdhessenek zsidó bizottsági tagok a mindenki által nagyrabecsült *Zsitvay* Tibor dr. senki által nem kifogásolható, keresztény és nemzeti célkitűzéseiért.

Tudvalevően akció indult meg a tekintetben, hogy *a zsidó országgyűlési képviselők lépjenek ki a Nemzeti Egység Pártjából.* Négy zsidó országgyűlési kormánypárti képviselőt tartanak számon, azt várják, hogy ez a négy képviselő *önként* lép ki a pártból. Amennyiben erre nem kerül sor, a négy képviselő a nyilvánosság előtt felszólítást fog kapni a pártból való kilépésre. A Nemzeti Egység Pártja országos szervezete azon az állásponton van, hogy amiképen a zsidó törvényhozóknak *meg kell válniok a pártól,* azonképen a zsidó és a volt zsidó törvényhatósági bizottsági tagok *sincsenek abban a helyzetben,* hogy várospolitikai működésüket a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetében folytathassák tovább.

A Nemzeti Egység Pártja szervezetében mintegy tíz olyan zsidó és 1919. augusztusa után kikeresztelkedett bizottsági tagot tartanak nyilván, akik a jövőben nem lehetnek tagjai a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének. Ezekre vonatkozóan *ugyanaz az elgondolás,* mint a zsidó országgyűlési képviselőkre vonatkozóan. Bizalmasan fel fogják kérni őket az önként való kilépésre, amennyiben azonban erre nem kerül sor, fel fogják szólítani őket a nyilvánosság előtt arra, hogy lépjenek ki a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetéből. Erre az akcióra *ugyanakkor sor fog kerülni,* amikor a zsidó országgyűlési képviselőknek az országos pártból való kiléptetése megtörténik.

A tíz zsidó bizottsági taggal megkisebbedett városházi kormánypárt és a Keresztény Községi Párt között ezekután sem világszemléletben, sem a várospolitika gyakorlati célkitűzéseit illetően *semmi különbség nem lesz.* Aminthogy a multban kétségtelenül a legnagyobb akadály az együttműködést illetően az volt, hogy a Keresztény Községi Párt *mindig idegenkedett a tíz zsidó bizottsági taggal rendelkező városházi kormánypárttal való együttműködéstől.* Az országos politika eseményei következtében *ezek a válaszfalak leomlanak* és a két párt *egészen szoros fegyverbarátságának* immáron semmi akadálya nem lesz.

Arról természetesen, hogy a két városházi keresztény kormányzópárt *formailag is egyesüljön:* semmiféle vonatkozásban szó sincsen. *Legalább egyelőre* nincsen; mert el lehet képzelni olyan szituációt, hogy a két párt formailag is egyesül és mint a közgyűlés kétharmad többségével rendelkező mammutpárt, maradéktalanul tudja megvalósítani célkitűzéseit. Az egyesülés azonban jelen pillanatban *még a távoli jövő zenéje.*

Szó van ellenben arról, hogy a zsidó bizottsági tagok kilépése után a *két párt szoros együttműködése külsőleg is kifejezésre jusson.* A legutóbbi hónapokban már voltak olyan tendenciák, amelyek *nem eredmény nélkül hozták össze a nyilvánosság teljes kizárásával a két párt tagjait,* az pedig nyilvánvaló volt mindig, hogy a fontosabb várospolitikai kérdéseket a két városházi kormányzópárt *vezető egyéniségei* mindig megbeszélik egymással. Azok, akik a két kormányzópárt szorosabb együttműködését szívükön viselik, olyképen gondolták az együttműködést kifejteni, hogy a két párt városatya-tagjai kéthetenként vagy havonként *a fehér asztal mellett* találkoznának, hogy ott fesztelen modorban barátkozzanak össze és tárgyalák le a fontosabb városházi problémákat.

A Keresztény Községi Párt örömmel néz a két kormányzópárt szorosabb kapcsolatainak felvétele elé. Annál is inkább, mert a párt vezetőségének, de a párt minden egyes tagjának is az a meggyőződése, hogy az együttműködés *Wolff Károly szellemében* történik. A Keresztény Községi Párt nagynevű alapítója a multban is *a zsidó bizottsági tagokat jellöte meg az együttműködés legfőbb akadályául.* Most, hogy ez az akadály eltünik az útból, immáron nyitva áll a tér a két kormányzópárt együttműködése számára a keresztény, sőt a *keresztényebb Budapestért!*

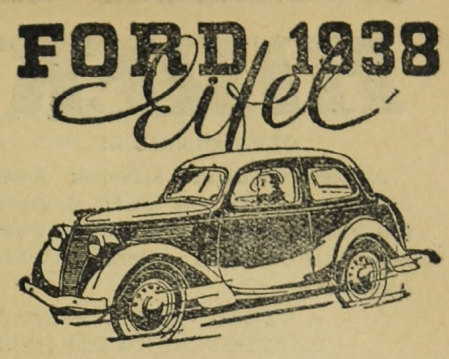

Évi adó 60 pengő Fogyasztás kb. 8 liter

körül biztonsági üveggel ellátott karosszériája sérülésbiztos

Főképviselet:

HAHN ARTHUR ÉS TÁRSAI

VI., Andrássy-ut 10. Telefon: *11-36-19

komoly érték minden „Nagykovácsy cipő", mert amellett, hogy kényelmes, valóban szép, olcsó és megbizható.

A Nagykovácsy cipő többet nyujt az átlagnál és még sem kerül többe.

KOSSUTH LJ 9 Nagykovácsy ÜZLETHÁZ

HIREK

OLVASÓINKHOZ!

Alulírott városházi hetilapok közös megállapodása folytán az Uj Budapest legközelebbi száma — a húsvéti ünnepekre való tekintettel — április hó 30-án jelenik meg.

A VÁROS, BUDAI HIRLAP, UJ BUDAPEST, UJ FŐVÁROS.

Gárdonyi Albert előadása. A Magyar Történelmi Társulat április hó 7-én a Magyar Tudományos Akadémia heti ülésterméből felolvasó ülést tartott, melynek során Gárdonyi Albert dr., egyetemi tanár, Budapest nyug. főlevéltárnoka, a Társulat igazgató-választmányi tagja, Pest városa a középkor alkonyán, címen tartott előadást.

Köz- és magánalkalmazottak figyelmébe! Rákosszentmihályon a MÁV állomással szemben 190-208 négyszögöles villatelkek kedvező fizetési feltételekkel eladók. A Myugoti pályaudvartól vonaton cca 15 perc. Olcsó utazás. Felvilágosítás: I., Mészáros utca 34. Telefon: 15-66-82.

A Hangya közgyűlése. A Hangya Központ március 29-én tartotta Balogh Elemér dr. m. kir. titkos tanácsos elnöklésével 39. évi rendes közgyűlését a központi székház díszteremében. Balogh Elemér dr. megnyitó beszéde után az igazgatóság jelentését ismertették s ezzel kapcsolatban Wünscher Frigyes dr. vezérigazgató hosszabb beszédben tájékoztatta a megjelenteket a Hangya közérdekű munkásságáról. A Hangya Központ áruforgalma az 1937 évben 80.,053.756.62 pengő volt, szemben az 1936. évi 69,330.760.— pengővel, ami 15.47 százalékos emelkedésnek felel meg. Az áruforgalom csaknem minden cikkben emelkedett, egyes cikkeknél azonban különösen nagyarányú volt. A Hangya Központ igazgatósága a köteléki terhével szövetkezetek vásárlási visszatérítésére az 1937. üzletévben 202.656 pengőt fordít, az előző évi 151.523 pengővel szemben. Az ezután mutatkozó tiszta felesleg az 1936. évi 241.549.26 pengővel szemben, az 1937. üzletévben 382.734.86 pengőre emelkedett. Az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok megválasztása és a napirend többi pontjának letárgyalása után Balogh Elemér dr. elnök a mindvégig lelkes hangulatban lefolyt közgyűlést bezárta.

Megjelentek a piacon az új MÁVAG FORDOK, melyek izléses vonalvezetésükkel, tökéletes szerkezetükkel máris meghódították a magyar közönséget. Ha még nem látta őket, tekintse meg az eladási képviseletnél, Hahn Arthur és Társai cégnél, VI., Andrássy út 10. Ha kipróbálta, nem vesz más kocsit.

Petrovácz Gyula: Engem kerületem útmutatónak állított!

A kereszténypárt vezető egyéniségét ünnepelték Rákosváros atyját

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Szombaton este a zuglói római katolikus egyházközség nagytermében a kerület polgársága névnapja alkalmából ünnepelte Petrovácz Gyulát, a kerület országgyűlési képviselőjét.

Wihart Ferenc a kereszténypárt rákosvárosi szervezet nevében köszöntötte az ünnepségen megjelent Szendy Károly polgármestert. A polgármester bejelentette, hogy ezen a névünnepen ajándékul egy gondolatot ad a kerület képviselőjének s ez a gondolat az, hogy minél hamarabb építsük meg a Rákóczi-emléktemplomot.

Ezután Szabó József a rákosvárosi kerület nevében üdvözölte az ünnepeltet. Ha meghallgatták volna egykor — mondotta — Wolff Károly és Petrovácz Gyula szavát, akkor nem állanánk ott, ahol most vagyunk. Ők hangsúlyozták első izben, hogy vissza kell szorítani számarányának megfelelően a zsidóságot. Homonnay Tivadar az egyesült kereszténypárt nevében mondott üdvözlő szavakat. Majd Müller Antal beszélt.

Ezután Csilléry András mondotta el üdvözlő beszédét. 1919-ben is mindenki diktátor akart lenni, — mondotta többek között Csilléry — ma is mindenki csodától várja az ország boldogulását. Ne keressük mások segítségét, fogjunk kezet, ne szaladjunk ígéretek után. A mai nehéz időkben a legteljesebb keresztényi összefogásra van szükség. A keresztény politika fordulóponthoz jutott, de sohasem jutott volna idáig, ha a keresztény párt vezetőférfiai nem állottak volna szikiaszilárdan a keresztény gondolat mellett. Ezek között a kitartó harcosok között volt Petrovácz Gyula.

Befejezésül az ünnepelt megköszönte az elhangzott felszólalásokat.

— Kitartást és elvhűséget kérek — mondotta Petrovácz — kérek minden választótól. Engem nem szélkakasnak állítottak Rákosváros kereszténypolitikájának élére, amely minden fuvallatra irányt változtat, hanem útmutatónak, mely jóidőben, rossz időben zivatarban és hóviharban változatlan egyformasággal áll a helyén és mutatja ugyanazt a helyes utat.

— Hogy helyes az út, — folytatta Petrovácz — amelyet mutattam, bizonyítja, hogy fél Európa már rátért erre és a mi kormányunk is kénytelen volt rátérni és a mi keresztény aktivitásunk vonalában állva, a mi programmunkat kívánja megvalósítani. Minket nem bánt az, hogy más realizálja, amit mi hirdettünk és érleltünk meg, hogy más arat ott, ahol mi vetettünk! Engem, mint tervező építészt, sohase bántott, hogy terveimet nem én valósítottam meg, hanem az építőmester, mert ez a dolgok rendje. Igaz, hogy a tervező álmából sok sikkad el, mire a terv megvalósul, — és ez a politikában is és ma is így van, — de ez is természetes. fődolog, hogy történik valami, hogy építünk és keresztény irányban haladunk.

Bejelentette végezetül a szónok, hogy Rákóczi ereklyéit összegyűjtik és itt helyezik el a jövő Rákócziváros újonnan felépülő emléktemplomában. A nagyszámú keresztény polgárság lelkesen és hosszasan ünnepelte Petrovácz Gyulát.

Amiről Koch Gyula elfelejtett beszélni

Véget kell vetni az Élelmiszerüzem elleni hadjáratnak!

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Egyre súlyosabb méreteket ölt az az aknamunka. amelyet a Budapesti Hentesek Ipartestülete. a legújabb időben egyesülten a Budapesti Mészárosok Ipartestületével, a Községi Élelmiszerüzem ellen folytat. A két ipartestület az elmult napokban tartotta közgyűlését, amelyen — ki tudja hányadszor? — elkeseredett kifakadások hangzottak el a főváros üzeme ellen, azzal az indokolással, hogy mindennemű bajnak és pusztulásnak, amely a henteseket éri, a Községi Élelmiszerüzem az oka. A közgyülésen még az a nevetséges indítvány is elhangzott, hogy az utcára vonuljanak ki a szegény, rosszultáplált hentesmesterek, ilyképen tüntetve a hatósági üzem ellen.

Előttünk fekszik a Budapesti Hentesek Ipartestületének az elmult esztendőről szóló évkönyve, amely pompás nyomdai kiállításban, vastag kötetben, drága grafikonokkal felszerelten igyekszik bebizonyítani a hentesek nyomorúságát. Maga az előszó, *Koch* Gyulának, a Budapesti Mészárosok és Hentesek Ipartestülete elnökének dolgozata, forradalmi hangokat üt meg.

— A törvényes érdekképviseleteknek — írja *Koch* Gyula — a hatóságokhoz intézett felterjesztései nem méltattatnak figyelemre és igy a törvényes érdekképviseletekben tömörült önálló gazdasági egyedek is elveszítették az orvoslásban való hitüket. A gazdasági leromlás miatt lassanként a kétségbeesés lesz úrrá a lelkeken, ez pedig nem az a tényező, amely erőt adna a további küzdelemhez. Áll ez szorosan a mi iparunkra, amelyet olyan hatóság is űz, amelynek érdekei ellentétesek azzal, hogy az iparosréteg prosperáljon, fejlődjön és szaporodjon. A háború befejezése óta hangoztatom, hogy amíg Budapest székesfőváros élelmiszeripart és kereskedelmet üzletszerűn folytat, addig a húsiparosságra nem várhat más sors, mint a lassú és biztos pusztulás. Hiába volt testületünknek ebben az ügyben összes felterjesztése! *Tragikus, hogy a város vezetőiben iparunk nem látja azokat a személyeket, akik minden üzleti érdekeltség nélkül igazságos törekvéseinknek felkarolói, boldogulásunknak előmozdítói lehetnének.* A hatósági gazdasági tevékenység sokkal veszedelmesebb a kisiparos-rétegekre, mint a nagytőke expanzív ereje, mert a nagytőke működésével szemben ott áll a hatóság védelme, azonban a hatóság üzleti érdekeivel szemben a védelem a mondvacsinált közérdekre való hivatkozással nem áll rendelkezésre! —

Ezt a hangot meri használni a főváros hatóságával szemben a Hentesek és Mészárosok Ipartestületének elnöke. Tegyük hozzá: *nem ingyen,* mert a hentesektől és mészárosoktól összesen tizezer pengőt kap évente a búzgó *Koch* úr. Meggyőződésünk, hogy a főváros vezetősége megtalálja a módot arra, hogy ezt a prepotens hangot megfelelő formában és megfelelő helyen visszautasítsa.

Koch elnök úr — ő tudja, miért — egyetlen hangot nem talált a gombamódra szaporodó hentesárugyárak, a nagy üzemi részvénytársaságok, a *Brauchok, Lengyelek, Kozmák* ellen, az *áruházak* élelmiszer-osztályairól, a *Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének* és az *Általános Fogyasztási Szövetkezetnek* húsárudáiról nem is szólva. Nincs szó a jelentésben a *szalámi-kartelről,* nem látjuk a *Magyar Húsiparosok Szövetkezetének* elszámolásait, amelyek szintén érdekelnék a nyilvánosságot, annál is inkább, mert a sokoldalú *Koch* Gyula ennek a szövetkezetnek is ügyvezető elnöke. És miért hallgat a kitünő *Koch* a *szőrértékesítés rejtelmeiről,* és arról a haszonról, amely az *export-prémiumok révén* éri az iparosok bizonyos érdekeltségeit?

Minderről *hallgat a krónika!* A Községi Élelmiszerüzem az egyetlen, amely fáj *Koch* Gyulának és a hentes és mészáros érdekeltségeknek. Valóban legfőbb ideje, hogy az a nemtörődömség, amely *Koch Gyuláék akcióival szemben a hatóságok részéről* húsz eszendeje megnyilvánul, végetérjen!

Április hó 12-én, 21-én és 28-án délután fél 3 órakor ügetőversenyek

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerűen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34
Telefon: 1-183 25

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: **Budapest VII, Erzsébet körut 43. (Royal Apollónál)**
Telefon: 14 50-63.

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
Telefon: I—811—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, színházi látcsövek. a legjobb kivitelben.
Halló-készülékek
fényképészeti cikkek.

Ideiglenes illemhelyeket engedélyezett a főváros

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Az Eucharisztikus Kongresszussal és a jubileumi esztendővel kapcsolatosan több illemhely felállítása vált szükségessé. Ezeknek helyeit az illetékes ügyosztály a Kongresszus előkészítő és rendező bizottságával egyetértésben már megállapitotta.

A polgármesteri előterjesztés szerint, amelyet az út- és csatornaépítési szakbizottság legutóbbi ülésén elfogadott, a Hősök-terén három, a városligeti tó körül négy ideiglenes illemhelyet fognak felállítani. A Hunyadi János-úton egy állandó illemhely kerül felállításra.

Az illemhelyek építése és felállítási költsége harmincezer pengő, amelyet a polgármester a munkálatoknak rendkívül sürgős voltára való tekintettel az utólagos jóváhagyás reményében már folyósított is.

Negyedmilliós közmunkát kapott a MÁVAG

— Az Uj Budapest tudositójától. —

A Vizafogó-úton épülő angyalföldi szennyvíz átemelő-telep gépházának építési munkái annyira előre haladtak, hogy a szükséges szivattyú-berendezés beszerzéséről kellett gondoskodni.

A polgármester versenytárgyalást tartott a közszállítás biztosítására és ennek során az út- és csatornaépítési szakbizottság határozatának figyelembevételével a legolcsóbb ajánlattevő: a Magyar királyi Állami Vas-, Acél- és Gépgyár kapja 264.291 pengős végösszeggel a munkát.

PROKISCH JÁNOS
okl. építész, építőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: I-563-99.

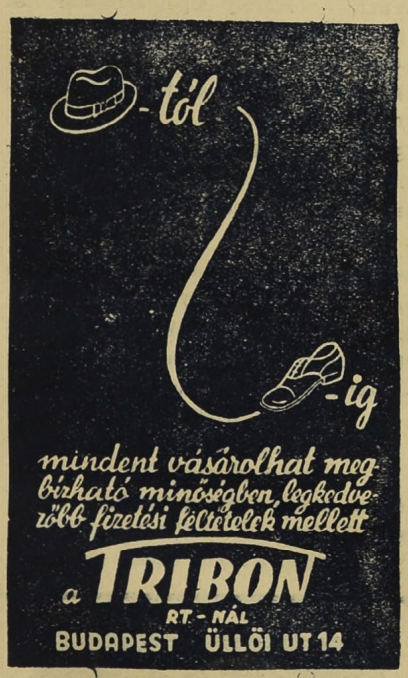

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Tel.: 2-919-46

GAZDASÁGI ÉLET

Május 11-én kezdi el a közgyűlés a költségvetés tárgyalását

A zárószámadás április 26-án kerül a takarékossági bizottság elé

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A fővárosi törvény értelmében a polgármesternek minden esztendő április 15-ig kell az elmult esztendei háztartásról szóló zárószámadást az önkormányzat illetékes forumai elé terjesztenie. *Gátonyi* Béla, a főváros új főszámvevője, a törvényes előirásnak megfelelően a zárószámadást elkészítette és azt a polgármesternek már el is referálta.

A zárszámadás április 26-án kerül a pénzügyi bizottság takarékossági bizottsága elé. A takarékossági bizottság által letárgyalt zárószámadást a pénzügyi bizottság plénuma fogja tárgyalni. Megállapitották azt a napot is, amikor a zárószámadás a törvényhatósági bizottság közgyülése elé kerül. Ez a nap: május 11-e.

Ujitás a zárószámadás tárgyalását illetően, hogy a zárószámadással egyidejüen a Beszkárt zárószámadása is a közgyűlés elé kerül. Ily körülmények között nincs akadálya annak sem, hogy a Beszkárt ebben az évben közgyülését korábban tartsa, mint azt általában szokta: junius utolsó napjaban.

Nem várhat Budapest, amig a Wiener Messe-ből a Németbirodalom keleti Hamburgjának propagandája lesz!

Sürgős intézkedéseket kér a polgármestertől a Nemzetközi Vásár vezetősége

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Hetek alatt nagyot fordult a világ. A sok, többé-kevésbé egyenrangú, kis állami jellegü szomszéd után, hirtelen szembe találjuk magunkat egy tőszomszédságunkba került 75 milliós nemzettel, amely céltudatos munkát végez az ország gazdasági érvényesülése érdekében.

A velünk sok tekintetben legfeljebb egyenrangú osztrák főváros helyett most olyan Bécs került a szomszédságunkba, amelynek feladata kisugározni Délkelet-Európa felé mindazt az erőt, amely a német birodalom termelésében és fogyasztóképességében rejlik.

Két lehetőség áll előttünk. Vagy ölbetett kézzel nézzük miként vonzza Bécsen, mint a Birodalom új keleti kapuján keresztül egyenként a maga gazdasági érdekkörébe Németország a dunamenti és közelkeleti országokat, vagy — nagy erőfeszítéssel bár — gyors elhatározással Budapestet tesszük meg azoknak a gazdasági eröknek gócpontjává, amelyek a délkeleteurópai és Balkánállamok fogyasztó- és termelő erejében rejlenek.

Gazdasági gócponttá kell tehát Budapestet fejleszteni, méltó partnerévé a Németbirodalom új keleti tényezőjének, Wiennek. Sok minden predesztinálja Budapestet erre a partner-szerepre. Földrajzi fekvése, kiépitett közlekedési hálózata, új dunai kikötő rendszere, tárházai a Kelet nyersanyagának feldolgozására alkalmas ipara, évszázados multra visszatekintő Dél és Kelet piacaival a legszorosabb kapcsolatban élő, viszonylag elegendő mozgási szabadsággal rendelkező kereskedelme és nem utolsó sorban Budapest nemzetközi vásárintézménye, mely 33 éves mult során hatalmas erkölcsi tőkét jelentő üzleti jelentőségre tett szert.

Németország gyorsan dolgozik. Nagy eszközök állnak rendelkezésre. Alig egy héttel az Anschluss legelső formai megvalósitása után kész tervek megvalósitásába kezdtek, amelyeknek egyik lényeges pontja a Wiener Messe egész új alapokon, a fent mondott elgondolások alapján óriási méretekben való kiépitése volt. Nem tudjuk, hogy egy fél év, vagy egy év telik-e el majd addig, amig a Wiener Messéből a birodalom keleti Hamburgjának óriáspropagandája lesz, de bizonyos, hogy ezt az időt, nekünk is fel kell használnunk. A Budapesti Nemzetközi Vásár életrevalóságát, fejlett gyakorlati érzékét látjuk abban, hogy a vásár rövid napokkal az új helyzet kialakulása után máris beadvánnyal fordult az egyben a vásári elnöki tisztet is betöltő Szendy Károly polgármesterhez, akinek figyelmét felhivta arra, hogy Budapest és a főváros vásárintézményének jövő jelentősége, jórészt ezzel kapcsolatban Budapest idegenforgalmi eredménye is attól függ, hogy ennek a ténynek megfelelő sürgős intézkedések történjenek.

A vásár vezetősége igen helyesen ennek az új magyar célkitüzésnek szolgálatában állitandó propaganda indítását javasolja, de mi tovább megyünk ennél. Szerintünk elérkezett az ideje annak, hogy a főváros maga mellé kérve az illetékes állami tényezők támogatását is, megtegyen minden szükséges intézkedést, hogy a Budapesti Nemzetközi Vásár a dunamenti államok, a Délkelet és a Közelkelet minden erőt egybefoglaló árutőzsdéjévé lehessen. Messze vezetne most annak latolgatása, mi minden szükséges ehhez. A legfontosabb teendőket, a Budapesti Nemzetközi Vásár beadványa pontról-pontra felsorolja már. Ugy érezzük, itt az ideje annak — különösen ha arra gondolunk, hogy legújabban már Belgrád is modern vásárterület felett rendelkezik — hogy Budapest is áldozzon a nagytételü áruforgalom lebonyolitására berendezett modern vásárintézmény kiépitésére, ami azt jelentené, hogy megfelelő gazdasági propagandaeszközt adunk mindazon forgalmi intézményeink mellé, amelyeket a kormány és a főváros lényegileg ugyanennek a célkitüzésnek érdekében létesitett.

Meg vagyunk győződve arról, hogy Szendy Károly nemcsak mint a vásár elnöke, hanem főképen mint Budapest első polgára tisztán látja milyen váratlanul nagy lehetőségek és esélyek keletkeztek az osztrák Anschluss folytán. Bizunk benne, hogy kiindulva a vásár beadványából, meghallgatva minden szakértőt és gazdasági tényezőt olyan megoldást fog találni és olyan támogatást fog rendelkezésre bocsátani, amely valóra váltja a célt: hogy Budapest ne egyik kliense, hanem Délkelet-Európa gazdasági erejét és forgalmát egybefoglaló üzletpartnere legyen a nagy Németbirodalom keleti kapujának, s hogy ebben a szerepben a Budapesti Nemzetközi Vásár is méltó partnere legyen az új birodalmi Wiener Messe A. G.-nak.

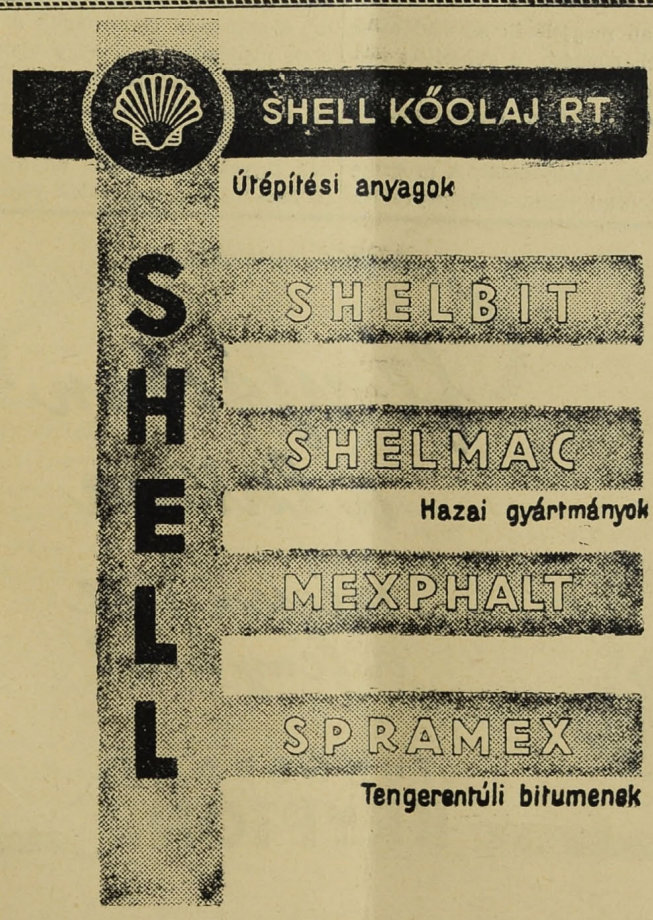

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

Uj kiirások

Átépitési munkákra a XI. ker. Andor-utcai közcsatorna Budafoki-út és Névtelen-út között levő szakaszához. **Határidő: 1938. évi április hó 19-én délelőtt 10 óra.**

Iskolaévi értesítő kinyomtatási munkáira (1937—38. iskolaév) 21 székesfővárrosi iparostanonciskola részére. **Határidő: 1938. évi április hó 19-én délelőtt 9—10 óra.**

Aszfalt-, járda- és úttest- helyreállitási munkák kivitelére a székesfőváros közigazgatási területén az első rendelés kiadásának időpontjától számított egy naptári éven belül végzendő kábelfektetés és egyéb kábelhálózati munkálatokkal kapcsolatban Budapest Székesfőváros Elektromos Művei részére. **Határidő: 1938. évi április hó 20-án délelőtt 9—10 óra.**

Lábbeli javitási munkákra (altiszti, javadalmiöri cipők javitása, tüzoltó csizmák javitása) a székesfőváros egyenruházott alkalmazottai részére 1938. május 1-től 1939. április 30-ig terjedő időre. **Határidő: 1938. évi április hó 20-án délelőtt 10 óra.**

Iskolai értesítő kinyomatási munkáira a székesfővárosi községi felsőkereskedelmi iskolák, kereskedelmi szaktanfolyamok és kereskedő tanonciskolák részére, az 1937—38. iskola évre. **Határidő: 1938. évi április hó 21-én délelőtt 9—10 óra.**

1000 q stuccaturgipsz és 100 q alabástromgipsz szállitására a székesfőváros intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi április hó 22-én délelőtt 10 óra.**

Értesítők kinyomatási munkáira az 1937—38 iskolaévre 53 székesfővárosi községi polgári fiu- és leány-, valamint nőipariskola részére. **Határidő: 1938. évi április hó 22-én délelőtt 9—10 óra.**

Offset nyomópapir és 30 gr-os superior csomagolópapir szállitására a székesfőváros üzemei részére. **Határidő: 1938. évi április hó 26-án délelőtt 10 óra.**

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a XI. ker., Andor-utcai közcsatorna Budafoki-út és Névtelen-út között levő szakaszának

átépitési

munkálataira.

A megfelelően elkészitett ajánlatokat sértetlen boritékban elhelyezve, pecséttel lezárva „A XI. ker., Andor-utcai közcsatorna Budafoki-út és Névtelen-út között levő szakaszának átépitése felirással a megrendelő hivatalnál IV. ker., Városház-utca 11. sz. II. em. 284. ajtószám alatt

1938. évi április hó 19. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a IX. ker., Kinizsi utca, Közraktár utca és Lónyay utca között lévő szakaszának

aszfaltozási

munkáira.

A megfelelően elkészitett ajánlatokat sértetlen boritékban elhelyezve, pecséttel elzárva a megrendelő hivatalnál, Központi Városháza IV., ker. Városház utca 9. sz. II. em. 284. ajtószám alatt

1938. év április hó 29 napján d. e. 9—10 óra közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatokat ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedőlemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

VÁLLALKOZÁS

A hegyvidékek felé kell irányulnia a közeljövő utépitési programjának!

Viola műszaki főtanácsos előadása Óbuda nagy problémáiról

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Az Ujlaki Hegyvidék Egyesület Ürömi utcai kultúrházában rendkívül érdekes előadást tartott Viola Rezső dr. műszaki főtanácsos a főváros és ennek keretén belül különösen Óbuda úthálózati programjáról.

Személyeskedéssel kell kezdenem előadásomat — mondotta előadása során Viola Rezső dr. — Én csak egyszerű munkása vagyok a fővárosnak, amelynek hozzáértő vezetőit illeti az elismerés mindazért, ami a főváros jövő fejlődése érdekében történik. „Mi csak egy kifogástalanul működő gépi szervezet csavarjai, láncai vagyunk". Ennek előrebocsátásával igyekszem rövid előadásomban képet adni a főváros útépitési programjának főbb irányelveiről.

— Történeti visszapillantást vetve Óbudára: kénytelen vagyok megállapitani, hogy ez a jobb sorsa érdemes városrész erősen visszafejlődött. Valamikor nagy volt és virágzó, Nagy Lajos király itt építtette fel várkastélyát, amelyben hangos, vidám udvari élet volt még Zsigmond idejében is, itt állott az első egyetem. Messzeföldön ismerték, bámulták Óbudát, melyben már akkor megvolt a nagy kifejlődés minden lehetősége. De csakhamar bekövetkezett a hanyatlás hosszantartó korszaka, úgy, hogy csak nagyon későn, a tizennyolcadik században éled fel újból haló porából és indul el a lassú fejlődés útján.

— Ez a fordulat az egyesítés idejében, 1872-ben állott be. A Viziváros rohamos fellendüléséhez képest Óbuda fejlődése sokkal lassúbb iramú, ami abban találja magyarázatát, hogy ez a városrész kiesett a forgalomból, mert nem volt úthálózata. A Szentendrei út vizes, sáros makadám burkolata hamar tönkrement, rossz volt a Bécsi út és a Vörösvári út burkolata is.

— 1900-ban megjelenik az első autó, az ipar mechanizálása, a gépesitett forgalom, a motorizálás, a háború alatt és után a nehéz járművek halaszthatatlan szükségessé tették új, rendszeres úthálózati program kidolgozását. A program főbb elgondolásai közül első helyre került: kivezető főútvonalak megteremtése és övforgalmi utak létesítése révén kapcsolatot találni a fontosabb központokkal, mindkettőnél figyelemmel az általános fejlesztési szempontokra, a higiéna követelményeire és a gyári, ipari és lakónegyedek igényeire. Szerves úthálózati program alapján készül el 1931-ben a Szentendrei út és a Vörösvári utca három szakasza is.

— A közelmultban indult meg a Margithidtól kezdve a dunaparti útvonalon az óbudai kivezető főút megépitése, amely az Árpád fejedelem útja nevet kapta. Őszintén szólva megérdemelte volna, hogy a főváros legfelső vezetőségéről nevezzék el, aki minden akadályt leküzdött, hogy a szük Zsigmond utcáról, a „császársor"-ról ide terelődik át a forgalom. A háromkilométeres, hatalmas kivezető főút jelentős haladást jelent az útépités terén és remélhetőleg sikerül ezzel sok régi óbudai panaszt orvosolni.

— Munkában van egy másik jelentős útvonal is, amely a régi római útirány követésével, a Flórián teret szeli át és ezzel új, széles ütőérhez juttatja Óbudát. Az úthálózati program végrehajtásánál általában a főútvonalak létesítése és modernizálása a döntő szempont. A főváros huszonkét főútvonalának felét a közelmultban építették. A mintegy 2000 utca körülbelül 90 millió értéket képvisel, ennek csaknem egynegyede, 22 millió pengő, esik a 22 főútvonalra. A útburkolások tekintetében minden megtörtént Óbuda érdekében. A régi burkolások 300.000 négyzetmétert tettek ki, az utóbbi években a burkolat már meghaladja a 700.000 négyzetmétert, a többleteredmény tehát több mint százszázalékos.

— Kétségtelen azonban, hogy ennek ellenére még mindig hiányosak az utak a hegyvidéken a hegyvidéki települések felé. A közeljövő útépitési programjának erre kell irányulnia. Idegenforgalmi szempontok is követelik a kilátásos utak megépitését. A hegyvidék fekvése gyönyörű, szinte páratlanul álló a maga nemében. A főváros városrendezési ügyosztálya ennek a fontos körülménynek figyelembevételével állapitotta meg és fogadta el a hegyvidék végleges rendezésének főbb irányelveit. Mint már ismeretes, ennek a hegyvidéknek két főforgalmi útja lesz: egyik a Remetehegyi út, amely a Szépvölgyi út folytatásaként az Erdőalja uton és a Virágos nyergen át egészen Hidegkutig halad, a másik főforgalmi út a Bécsi útból kiágazó Árpád emlékparkon keresztül, az Árpád emlékmű mellett elhaladva, éri el a Farkastoroki út vonalát. E két főforgalmi út belső szakaszain husz, külső szakaszain pedig tizenöt méter széles. Összekötő utak és szerpentinek teszik majd lehetővé, hogy a főforgalmi utak a város minden része felől könnyen megközelithetők legyenek.

— A mai útépités kötelező szempontjai egészen mások, mint a régiek. Ma egészen újszerű, különleges az útépités technikája. Portalan, zajtalan, nagyszilárdságú utakra van szükség, szigorúan betartva a higiénia és modern városrendezés magasabbrendű követelményeit. A vizes makadám kora végleg lejárt. Egészséges, mindenben korszerű út- és közlekedési hálózat biztosithatja csak egyedül egy nagyváros életét, fejlődésének zavartalanságát.

Nagy fehér táblázaton bemutatja ezután Viola Rezső dr. az útügyi kiadások grafikonját. 1925-ben 5.400 000, 1929-ben 15,300.000, 1933-ban 4,800.000, 1936-ban 4,200.000, 1937-ben 4,800.000, és 1938-ban 7,600.000 pengő szerepel a költségvetésben útépités cimén. A kiadások nagysága 1929-ben kulminál, akkor hirtelen leszáll, de idén már örvendetes emelkedést mutat. Ezt a beruházási köicsönök és a főváros lakosságának áldozatkészsége tette lehetővé.

Hosszabban foglalkozott ezután Viola Rezső dr. Óbuda közlekedési programjával és a hallgatóság élénk tetszése mellett hangsúlyozta az autóbuszvonalak fontosságának, kibővitésének és összekötő vonalak létesitésének szükségességét a Pasaréttel, Vizivárossal és különösen a turista vonalak megteremtését. A budai hegyvidéket — fejezte be értékes fejtegetéseit Viola Rezső dr. — fel kell tárni nemcsak a település, hanem az idegenforgalom előmozditása érdekében is. És erre meg is van minden remény, mert úgy Szendy Károly, Lamotte Károly alpolgármester és Király Kálmán tanácsnok teljes megértéssel és a legjobb indulattal viseltetnek minden indokolt és jogos óbudai kivánsággal szemben.

Szünni nem akaró taps és éljenzés fogadta a mélyen szántó lebilincselő előadást, amely után társasvacsora következett.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

XVI. évfolyam 16—17. szám. Budapest, 1938. április 30.

382

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Bpest, VIII. Reviczky-u. 1.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

A darizó gróf

Egy előkelő idegen jelentkezett az országgyűlés képviselőházában interpellációval az elmúlt napokban fővárosi vonatkozású ügyben: Festetics Sándor gróf tette szóvá a Községi Élelmiszerüzem dolgait. Azt állította, hogy az üzem véleménye és tapasztalatai szerint nem felel meg árszabályozó feladatának, nem gondoskodik alkalmazottainak szociális helyzetéről, mert ott mindent kizárólag pártpolitika irányit. Szerinte egy bizonyos Reisz Móric nevű szociáldemokrata húsipáros a legfőbb irányító az üzemnél, ahol üldözik azokat, akik nem szociáldemokraták. A belügyminiszter azonnal megadta a méltó választ a laza szerkezetű interpellációra, de azt nem hagyhatja cáfolat nélkül a fővárosi önkormányzat sem.

A vidéki gróf, aki szélső jobboldali mozgalmakban való szertelen mozgolódásával tette nevét hírhedtté, nemrégiben darizó mangárnak nevezte önmagát. Hogy mi a darizás és ki a mangár, bizonyossággal nem tudjuk, de a nyelvészek sem tudják. Darizásnak lehet azonban mondani önagyméltósága állásfoglalását a főváros legszociálisabb üzemével szemben, mert amiképen senki sem tudja precizen: mi a darizás, azonképen a gróf úr sem tudja, hogy tulajdonképen mit akarhatott. Minden valószínűség szerint téves információkkal félrevezették Festeticset, akinek felszólalása a képviselőházban talán nem is volt más, mint kényszerképzet, hogy neki ott valamiről, mindegy, hogy miről, beszélnie kell.

Magát az állított tényt, hogy szociáldemokrata uralom vagy egyáltalában párturalom van az Élelmiszerüzemben: felesleges cáfolni! A fővárosi többségi pártok derűs kézlegyintéssel veszik tudomásul a gróf azon kijelentését is, hogy az üzem alkalmazottainak szociális helyzetéről nem gondoskodik kellőképen. A darizó gróf — ez a legenyhébb lehetőség — egyáltalában nem tartotta szükségesnek a hozzá beérkezett egyoldalú és a valósággnak meg nem felelő információk felülvizsgálását.

Egyetértünk azonban úgy a gróf úrral, mint a belügyminiszterrel abban, hogy a főváros gépezetétől teljesen távol kell tartani a napi politikát! Köszönjük a belügyminiszter lojális kijelentését, amely szerint az ő erre vonatkozó intencióit osztja a főváros vezetősége is. Soha fontosabb nem volt, mint ebben a válságos esztendőben, hogy az önkormányzat óriási gépezete mentesüljön minden politikai vonatkozástól, a tisztviselők olyan távol tartsák magukat minden politikai párttól, amennyire ez csak egyáltalában lehetséges. Megnyugtatjuk Festeticset: ebben a vonatkozásban százszázalékosan helyén van a szive és a koponyája Szendy Károlynak!

Világnézeti frontok harca a városházi politikában

A Keresztény Községi Párt a jövőben fokozott mértékben örködik az országos politikától való függetlensége felett — A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetében a zsidó városatyák kilépése után a radikális jobboldaliak távozása is várható — A kereszténypártok szoros együttmüködése biztositja továbbra is a városházi keresztény hegemóniát

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Lapunk legutóbbi számában *részletesen beszámoltunk* a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetében mutatkozó világnézeti ellentétekről. Kapcsolatban a készülőben levő zsidótörvénnyel, természetszerűen *kötelezővé vált* az országos kormánypártnak a zsidó-kérdés egyes vonatkozásaiban való állásfoglalásuk gyakorlati keresztülvitele a városházi kormánypártban is. Főképen atekintetben, hogy a zsidó bizottsági tagok kilépjenek a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetéből.

Teljes lojalitással állapítjuk meg, hogy ezek a kilépések olyképen történtek meg, hogy az érdekelt bizottsági tagok *önként vonták le* a zsidó-törvényjavaslat benyujtásának konzekvenciáit. Kiléptek a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetéből *Dési* Géza dr. ügyvéd, volt országgyűlési képviselő, a Pesti Izraelita Hitközség elöljárója, *Orova* Zsigmond dr. ügyvéd, az Óbudai Izraelita Hitközség elnöke, továbbá *Deményi* Aladár ügyvéd, m. kir. kormányfőtanácsos, aki a törvényhatósági bizottsági választások lezajlása után tért ki. A zsidó bizottsági tagok közül *Sárkány* Ferenc dr. bizottsági tag egyelőre nem lépett ki, azzal az indokolással, hogy ő vezető rokkantszövetségi funkcionárius, már pedig a törvényjavaslat a zsidó rokkantakat illetően kivételeket tesz.

E kilépésekkel kapcsolatosan azt is le kell szögeznünk, hogy

a kilépett bizottsági tagok hagyták el Zsitvay Tibort. nem Zsitvay Tibor hagyta el őket.

Zsitvay Tibor dr. tiszteletreméltó konzervatizmussal ragaszkodott e tekintetben azon közismert álláspontjához, hogy *a párt fővárosi szervezetének politikája keresztény és nemzeti alapon folyik és ő szivesen lát mindenkit, aki ezt a keresztény és nemzeti alapon folyó politikát támogatja.* Értesülésünk szerint azonban a *kilépések tovább fognak folytatódni* a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetében.

Kilépésre készülnek azok a törvényhatósági bizottsági tagok, akiknek radikális keresztény világszemlélete igen mesze esik a párt vezetőségének konzervatív keresztény felfogásától.

Arra vonatkozóan, hogy ez a robbanó energiától feszülő fiatalság a főváros törvényhatósági bizottságában a jövőben hol fog elhelyezkedni — *ma még tökéletesen bizonytalan.*

Egy bizonyos: a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének törvényhatósági bizottsági tagjai *semmiféle reverzálist* nem adtak, vagyis, ha kilépnek, *nem kötelesek lemondani* törvényhatósági bizottsági tagságukról. Ez a megállapítás éppen úgy vonatkozik *Orova Zsigmondra, mint Kövesligethy Miklósra.*

Természetes, hogy a már kilépett és a még kilépő törvényhatósági bizottsági tagok távozása következtében számszerűleg erősen legyengül a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete.

A világszemléletet és célkitűzéseket illetően azonban jelentékenyen megerősödik, *homogénabb lesz* és ennek folytán fellépése nagyobb súllyal fog minden városházi vonatkozásban latba esni, mint ennek előtte.

A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének világszemléleti alapon megindult tisztulási folyamata természetszerűen felveti azt a kérdést is: *mi fog történni a Keresztény Községi Pártban?* Természetes dolog, hogy a Keresztény Községi Párt *sem százszázalékosan homogén.* Ha világszemléletileg azonos alapon is áll az egész párt: *Wolff* Károly szellemi hagyatéka alapján — mégis kétségtelen, hogy kor, társadalmi állás és egyéb szempontok folytán *itt is megnyilatkoznak bizonyos heterogenizmusok.*

Ezeknek a széthúzási törekvéseknek tagadhatatlan jelentkezését élesen és határozott formában vágta el a Keresztény Községi Párt elnöksége a keddi pártértekezleten, ahol is megállapitást nyert, hogy a Keresztény Községi Párt országos politikával a multban sem foglalkozott, a jelenben és a jövőben sem kíván foglalkozni,

vagyis a Keresztény Községi Párt törvényhatósági bizottsági tagjainak városházi működése ezután *fokozottabb mértékben lesz független az országos politikában elfoglalt álláspontjuktól.* Aminthogy például *Lázár* Ferenc dr. tiszteletreméltó egyénisége oszlopos tagja a Keresztény Községi Pártnak és ugyanakkor országos politikai vonatkozásban a kormány párthoz tartozik, noha a Keresztény Községi Párt képviselőházi és felsőházi tagjai szinte kizárólag a Keresztény Gazdasági és Szociális Pártban foglalnak helyet, azonképen nem fogja túlságosan zavarni a városházi vizeket, ha egyes kereszténypárti bizottsági tagok olyan *országos párthoz* csatlakoznak, amely — talán jelen pillanatban *még országgyűlési képviselettel sem bir* . . .

Ami a Keresztény Községi Párt és a Nemzeti Egység fővárosi pártja szorosabb együttműködését illeti, *illetékes kereszténypárti helyen* azon a véleményen vannak, hogy

be kell várni a városházi kormánypártban bekövetkezendő további eseményeket.

Csak ha a világszemléleti elkülönülésre vonatkozó törekvések véget érnek, lehet tiszta képet alkotni a helyzetről. Ekkor fog bizonyossá válni — amit egyesek még mindig nem akarnak elismerni — hogy a városházi harc *világszemléleti frontok harca,* amelynek — a személyi azonosságoktól eltekintve — az országos politikához vajmi kevés köze van.

A zsidó bizottsági tagoknak a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetéből megtörtént kilépése és a volt zsidó bizottsági tagok esetleg megtörténő kilépése felveti azt a gondolatot:

nem fog-e a kilépőkkel és esetleg kilépendőkkel annyira megerősödni a liberális oldal, hogy az a városháza keresztény hegemóniáját és esetleg a mai törvényhatósági bi-

zottság fennmaradását is veszélyezteti.

Erre a kérdésre *illetékes keresztény-párti helyről* azt a megnyugtatást kaptuk, hogy amint a kilépések erősítik tagadhatatlanul a túlsó oldalt, *a megmaradóknak az országos politikától függetlenül világnézeti alapra való helyezkedése a városházi kormánypárt és a Keresztény Községi Párt szoros együttműködése kapcsán olyan kompakt egységet hoz létre, amely a zsidó-törvénnyel kapcsolatos városházi célkitűzések gyors megvalósítását fogja biztosítani.*

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és beton-építési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

A magyar kálvária utolsó stációján

Irta: Ilovszky János

A magyar nemzet kálváriajárásának sok stációja van. Amint a buzgó hívek a husvéti ünnepek alatt felkeresték a templomokat, hogy magukba-szállva, megerősíthessék hitéletüket, ugyanúgy igen sok embernek is kellene *mea culpa, mea maxima culpa* felkiáltással a saját maga életébe mélyen belenéznie és gazdaságpolitikai szempontból cselekvéseivel számot vetnie.

Igen nagy és nehéz stációi vannak most a magyar kálváriajárásnak. Ennek nemcsak Trianon az oka, hanem az is, hogy a mult században az államférfiak igen nagy része nem látta a fától az erdőt. Nem érezte senki a vezető állásban levő államférfiak közül, hogy milyen veszély rejlik abban, ha a gazdasági szabadság örve mögött ügyesen meghúzódnak olyan elemek, akiknek céljuk mindig csak egy volt: hogy a nemzet keserves életéből az éltető nedveket, a gazdasági hatalmat a maguk részére kifacsarják.

A gazdasági liberalizmus belső pusztításain túl még külön is reánk sujtott Trianon. Húsz év alatt rengeteg beszéd hangzott el a magyar feltámadásról, de amikor az ember megmérte a szavaknak és lelkeknek súlyát, akkor a mérleg tányérja nem süllyedt olyan mélyen alá, mint amilyen mélyen lesüllyedt a másik tányérban közömbösségünk miatt a magyar nemzeti ügy.

Vajjon eljön-e majd egyszer a feltámadás?

El kell jönnie, mert a természet rendje, amely a tél hosszú pihenése és ájultsága után új életet fakaszt a föld fölengedő fagyán és ennek az ezeresztendős nemzetnek a multja és predesztinált jövője nem ismerhet el hosszú időn keresztül tartó eltaposást. Amint az éptestű és éplelkű ember kiveti magából az átmeneti fertőzések csíráit és az egészség újból visszaadja a halovány arc rózsáit, ugyanúgy fel fog támadni a szent magyar gondolat és a szentistváni ország élethez való joga. Európa további sorsának alakulásában a magyarságot fontos szerep illeti meg, amely szerepre a történelem alapján joga van.

Igy lesz! Bizakodunk és várjuk azt az időt, amely a mostaninál jóval nagyobb szerephez fog bennünket juttatni. Amilyen gyorsan dolgozik most a történelem malma, bizonyára hamarosan ki fogja dobni azt az ocsut, ami ma csak zavartkeltés okából forog a gépezetben. Európának ki kell löknie magából azt az államot, amely minden emberi jog ellenére, megtévesztés útján orozott el tőlünk hatalmas területeket, hogy a népek életében zavart keltve, a nemzetek megpróbáltatásainak sötét éjszakáján vitustáncot járjon. De már közeledik a hajnal, amikor a kendőzött történelemről le fognak válni a kendőző szerek izzadtságai és ott fog állani az emberek előtt az élő valóság, amely azt bizonyítja, hogy igazi gazdasági virágzást, magas kulturát, fejlett jogéletet csak az Istentől szabott határok között és becsületesen kormányzott munkásnépek útján lehet elérni.

Ez a mi hitünk, ez a mi gondolatunk, ez a mi Baross-meggyőződésünk. Kitekintek itt a Baross Szövetség székházának ablakán és az útvonalat átkötő villamos zsinóron véletlenség folytán napfényes délidőben egy égő villanykörtét látok. Ugyanilyennek látom a mai korszak eszmefényességében sápadt lidércként az ortodox liberalizmust, amely évtizedeken át megbénította a magyarság gazdasági fejlődését. Pislákoló fényével a magyarság szenvedéseit és hasztalan küzdelmeit világította meg hosszú időn át, de reméljük, hogy a magyar nemzetnek nem lesz több kálváriás stációja és hisszük, hogy ez a húsvét meghozta a lelkek felszabadulását a régi lidércnyomás alól!

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készítése

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda **VI., Agyag-u. 75.** Telep
Telefon: 2-928-32

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Elmultak a husvéti ünnepek, kedves szerkesztő barátom és közeledik a nyár is. Egyelőre ugyan kissé hűvös telünk van, valószínű azonban hogy — hipp-hopp! — egyik napról a másikra itt lesz a kánikula. Aminthogy a politikában is szinte átmenet nélkül követik egymást a változások. A husvétot illetően megjegyzem, hogy kevés annyira népes feltámadási körmenet volt az utóbbi időkben, mint az idén: tizezrek vettek részt a körmenetekben, százezrek nézték a felvonulást a járdákon: bizonyságául annak, hogy Budapest keresztény tömegeiben kiirthatatlan a vallásos meggyőződés. Gyönyörű példával jár elől ebben kitűnő polgármesterünk, aki szabadságát megszakítva tert vissza egy napra Budapestre, hogy mint kegyuri képviselő lépdeljen a belvárosi főplébánia templom feltámadási körmenetében az Oltári Szentség mögött.

— Husvéti pihenések?

— Nagyobb külföldi utazás alig volt ezidén. Kovácsházy és Kempelen tanácsnokok Olaszországban pihentek egy hétig (külön-külön). Szepesváryék Kenesén voltak, Farkas Akosék pedig Ausztriában töltöttek el néhány napot. Ugy volt, hogy Némethy Károly az ünnepekre már visszakerül balatonfüredi üdüléséből, erre azonban az orvosok tanácsára csak ünnep után került

— Hogyan érzi magát Némethy őméltósága?

— Jelentékenyen jobban! Operációra sem fog már sor kerülni és Némethy május első napjaiban már bejön hivatalába. Egyelőre még nem veszi át a teljes üramot, de a legfontosabb dolgok intézését ő fogja irányitani.

— Helyes, helyes! Kik voltak az ünnepek alatt Kenesén?

— Bizony: városháziak alig voltak a kies telepen, ami a leromlott gazdasági viszonyok és a még leromlottabb köztisztviselői fizetések mellett könnyen megmagyarázható. Kenese ma drága még a középjövedelmű fővárosi tisztviselők számára is és igy érthető, hogy egyre inkább idegenek töltik meg Kenesét, amely pedig szebb mint valaha. A koszt kitűnő, a szállodai üzemvezetés semmi kivánni valót nem hagy hátra, a kert pedig — dicséret ezért Räde nyugalmazott kertészeti igazgató izlését és szakérzését illeti — valóban pompás. Lent voltak az ünnepek alatt Kenesén Lobmayer Jenőék, Laub Lászlóék és még néhány közkórházi főorvosa székesfővárosunknak. Kenesén töltötte az ünnepeket családjával Karafiáth őnagyméltósága is, ő azonban alig egyszer-kétszer volt lent a telepen. A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége közgyülésén különben többen is kérték a kenesei üdülő átszervezését, az árak csökkentését, hogy a kisebb jövedelmű tisztviselők is igénybevehessék az üdülőt. Erre azonban — az általános drágaság miatt — aligha fog sor kerülni, sőt nehéz a feladata Hoffmann igazgatónak, ha a mai penziós árakat fenn kivánja tartani.

— Ünneplés?

— Többszáz főnyi közönség jelenlétében tartották meg a Magyar Uszó Szövetség közgyülését, amelyen melegen ünnepelték Szenay Károly polgármestert, aki az Uszó Szövetségnek nyujtott állandó fővárosi segélyeken felül az év legnagyobb sporteseményének, a Horthy kupához a főváros közönségének különleges támogatását is biztositotta.

— Kinevezés?

— Megtörtént Honffy Lajos örökének betöltése. A polgármester a központi adóhivatali igazgató nehéz és felelősségeljes állását Kleisz Lajos adóhivatali főtanácsosra bizta. Az új igazgató hivatalba iktatása kapcsán kartársai meleg ünneplést rendeztek. számára. Kleisz Lajos a főváros legfiatalabb főtisztviselői közé tartozik, akit Honffy nagy körültekintéssel válogatott ki a főtanácsosi karból utódának. Szorgalmas, kitünően képzett, udvarias embernek ismerik, melegszivű, jóember — erre a két utóbbi tulajdonságára különlegesen szükség van az adóhivatali számok roppant és rideg birodalmában. De az erélyére is!

— Egyéb kinevezés?

— Csak a polgármesteri komünikéből tudtuk meg, hogy Nadler Herbert — eddig csak megbizott igazgatója volt az Állatkertnek. A hivatalos kinevezés most történt meg. A nagyszerü szakértelemmel rendelkező Nadlert kinevezése alkalmából barátainak és tisztelőinek nagy serege elárasztotta gratulációival.

— Kitüntetés?

— III. Viktor Emanuel, Olaszország királya és Etiópia császára Bessenyey Zénó dr.-nak, a Fővárosi Közmunkák Tanácsa elnökének az olasz koronarend nagykeresztjét a nagy szalaggal adományozta.

— Heti történet?

Ilovszky Jánosról szól ez alkalommal az ének, abból az alkalomból, hogy az ő fáradhatatlan szorgalma a szó szoros értelmében csodákat tud művelni. A Baross Szövetségnek, amelynek naggyá fejlődése Ilovszky hervadhatatlan érdeme, esztendők óta a Bástya-utcában van egy kis háza. Szük, kényelmetlen belvárosi ócskaság ez a házacska, valóban nem felel meg a nagyra hivatott szövetség célkitüséseinek. Ilovszky elhatározta, hogy új házat szerez a szövetségnek. A vásárlási szándékhoz minden kellék megvolt, csak kettő hiányzott: nem volt megfelelő ház és nem volt elegendő pénz. Házat azonban találtak: a Muzeum utca 17. szám alatti palotát, amely Károlyi Gyulának, Magyarország volt miniszterelnökének van tulajdonában és birtokában. A gyönyörű palota minden tekintetben megfelelt volna a szövetség célkitüzéseinek, csak egy vonatkozásban volt baj, magas volt az ára. Kerek háromszázötvenezer pengőt kért a palotáért a gróf megbizottja a Baross Szövetség megbizottjától. Ilovszky gondolt merészet és nagyot: kihallgatásra jelentkezett Károlyi Gyulánál. Akinek pedig mondot-

Hány zsidó alkalmazottja van a székesfővárosnak?

A közigazgatási személyzetnek 1·9 százaléka, a közüzemi tiszti személyzetnek 12—13 százaléka zsidó — A tanügyi alkalmazottak 5·8 százaléka, az üzemi tisztviselők 12—13 százaléka zsidó — Legtöbb a zsidó az állatorvosok és a felső-kereskedelmi iskolai tanárok közöt

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A zsidó-törvényjavaslat parlamenti tárgyalása kapcsán városházi vonatkozásban igen fontos annak megállapítása; *hány zsidó alkalmazottja van a fővárosnak?* Erre az általános érdeklődésre számottartó kérdésre *A főváros polgári népességének szociális és gazdasági viszonyai* címen a főváros statisztikai hivatalának kiadásában 1935-ben megjelent statisztikai kötetben találunk számadatokat. Az alább közölt számadatok *hivatalos jellegűeknek* tekinthetők, annál is inkább, mert azokat annakidején a polgármesteri elnöki ügyosztály bocsátotta a Statisztikai Hivatal rendelkezésére.

1933-ban a főváros 7580 tiszti és altiszti alkalmazottja közül 144 zsidó. A végleges tiszti alkalmazottak közül zsidó: 89, ezek közül férfi: 85, nő: 4. A jogi szakon zsidó 5, a mérnöki és műszaki szakon: 4. A statisztikai, könyvtári, levéltári és múzeumi szakon zsidó nincsen. Nincsen zsidó alkalmazott a számszéknél sem. A számvevőségi szakon 14 zsidó alkalmazott van, ezek közül férfi 11, nő: 3. Az adóhivatali szakon 4, az adószedői szakon 3 zsidó alkalmazottja van a fővárosnak. A kezelői szakon 12 férfi és 1 női alkalmazottja van a fővárosnak, akik a zsidók sorába tartoznak. A tabellák szerint 1 zsidó kórházi tisztje van a fővárosnak, a köztisztasági szakon 1 zsidó alkalmazott van. Nincs zsidó alkalmazott a gazdasági, erdészeti, kertészeti és állatkerti szakon.

A közkórházi orvosok közül 16, a tüdőbeteggondozók orvosai közül 4 zsidó. Feltűnően nagy a zsidók száma az állategészségügyi szakon: a 43 főre rúgó szakból 21 a zsidó. (Megjegyezzük, hogy 1930 óta az állatorvosi szakon ez a helyzet lényegesen megváltozott, mégpedig a keresztény állatorvosok javára.) Az ideiglenes hivatalnokok között 5, a hivatalnoknők között 17 zsidó. A havi és hetijegyzékes hivatalnokok között a zsidók száma 11. 3 szerződéses zsidó hivatalnoka, 1 zsidó szülésznője, 12 zsidó véglegesített altisztje, 2 zsidó ideiglenes altisztje van a fővárosnak. Végeredményben tehát a főváros közigazgatásában a zsidók százalékos arányszáma 1.9 százalék.

Megemlítjük, hogy az 1522 *nyugdíjas* fővárosi alkalmazott között — az 1933-as statisztikai összeírás szerint — 84 zsidó.

A *tanszemélyzet* viszonyait illetően 1922-től 1931-ig állanak hivatalos adatok rendelkezésünkre. A községi tanszemélyzet 4090 főnyi személyzetéből 235 a zsidók száma, ebből 97 férfi és 138 nő. Az elemi népiskoláknál 36 zsidó tanító és 100 zsidó tanítónő van. A polgári fiúiskoláknál a zsidó tanárok száma: 21, a nőké: 7. Aránylag nagyszámú zsidó tanit a felsőkereskedelmi iskolákban: a 14 férfi felsőkereskedelmi iskolai tan erők közül zsidó 30. A 79 felső keres kedelmi iskolai tanárnő közül zsid 4. A fővárosi iskolákban tehát a tan személyzet 5.8%-a zsidó.

Értékes statisztikai adatok állanak rendelkezésünkre annak megállapitá sára, hogy *1922-től 1928-ig* menny volt a zsidó alkalmazottak száma a fővárosnál. *1922-ben* 254 volt a zsid alkalmazottak száma, mégpedig 16 végleges tiszti alkalmazott, 54 ideig lenes hivatalnok, 21 havi és napidíja hivatalnok és 19 nő. *1926-ban* a zsidók száma a főváros státusában 169-r esett, ekkor volt 110 végleges tiszt alkalmazott, 26 ideiglenes hivatalnok 14 havi és napidíjas hivatalnok és 1 altiszt. *1928-ban* a zsidók száma csak nem változatlan: 167. E közül végle ges tiszti alkalmazott 119, ideiglene hivatalnok 19, havi és napidíjas hi vatalnok 9. A fogyatkozás *a zsid hivatalnoknőkre esik:* 1922-től 1928 ig 50 százalékkal, 41-ről 22-re esett számuk.

A közüzemi alkalmazottaknál arr vonatkozóan statisztikai összeírás hogy mennyi a zsidók száma, nincsen. *Hivatalos helyről* származó becslés szerint a közüzemi tiszti alkalmazottak száma *12—13 százalékra tehető.*

ta a következőket: Kegyelmes Uram! Az Ön nagynevű elődjének, Károlyi Sándornak nevéhez fűződik a magyar szövetkezeti eszme életrehívása. Tegye lehetővé Nagyméltóságod, hogy a keresztény és magyar kereskedelem céljainak megvalósítása viszont Nagyméltóságod nevéhez fűződjék. Adja oda Kegyelmes Uram a palotát a Baross Szövetségnek kétszázhuszezer pengőért.

— És mit felelt Károlyi Gyula?

— Ránézett Ilovszkyra és egyetlen szóval így felelt: Odaadom. És odaadta, holott a meybizottak verték a vasat, hogy hiába minden, egyetlen fillért sem fog engedni a kegyelmes úr. Károlyi Gyula szivének legtitkosabb húrját így találta el a maga okos, önfeláldozó hazafiasságával Ilovszky János!

— Mi ujság a születési fronton?

— Örömmel jelentem, hogy Reminiczky Lajos, közkedvelt vaddisznónk, nagyapa lett. Ő az egyetlen tanácsjegyző, aki nagyapa.

— És is szolgálok egy születési hírrel. Boldog apa lett Raskó Oszkár, az Uj Budapest népszerű szerkesztője. Az ifjú csemete a Szent Keresztségben az István nevet kapta — tekintettel a jubileumi esztendőre.

— Gratulálok az összes apáknak és nagyapáknak!

— A viszontlátásra a jövő héten, kedves dr. Városházy!

— Isten Önnel, szerkesztő úr!

Felkay Ferencben a keresztény és nemzeti eszme rendithetetlen harcosát köszöntötte Bednárz Róbert

Kik akarják tullicitálni a Keresztény Tanügyi Bizottság célkitűzéseit?

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Megszokott kép tárul elénk, valahányszor a Keresztény Tanügyi Bizottság havi rendes értekezletére ellátogatunk; mindannyiszor tömött széksorok adnak méltó keretet a válogatottnál válogatottabb előadások megtartására. Az elmult hétfői értekezlet azonban még ezt a keretet is túlszárnyalta s a kép a szemlélő előtt még szinesebb, még impozánsabb volt. Ünneppé tette az összejövetelt az illusztris előadó, Felkay Ferenc dr. tanácsnok mindvégig lebilincselő s megállapításainál fogva a pedagógusoknak irányt mutató előadása s csak a Bizottság kiváló vezetőségét illeti meg az elismerés, hogy ily élvezetet tudott biztosítani ennek az előadásnak a megszervezésével.

Az értekezletet Bednárz Róbert prelátus a Bizottság elnöke nyitotta meg, majd Felkay tanácsnokot köszöntötte. Különös szeretettel és melegséggel üdvözöljük ma itt a tanácsnok úr őméltóságát — mondotta többek között —, aki szives volt előadást vállalni Szt. István nevelőhatása címen. Benne a keresztény és nemzeti eszme harcosát köszöntjük, aki a közéletben mindig céltudatosan küzdött az eszme érvényesüléséért s így a leghivatottabb, hogy ehhez a témához hozzászóljon.

— Ma konjunkturális időket élünk — emelte fel hangját Bednárz prelátus — s sokan vannak olyanok, akik minket is túl akarnak licitálni, minket, akik nemcsak ma, hanem a multban is meg nem alkuvó hirdetői voltunk a kereszténység térfoglalásának. A tanácsnok úr, aki mindig közénk valónak tartotta magát, soha sem tagadta meg ezt az eszmét, hanem bátran hirdette annak győzelmét. A mai válságos időben, amikor válaszúton vagyunk, a szentistváni gondolat érvényesülése még aktuálisabb s így az előadás is kettős értékkel bír. Ez a szentistváni gondolat ezer esztendőn át adott új és új életelixirt ennek a nemzetnek s ad most is, amikor a feltámadás küszöbén akarjuk a magyar jövendőt kiépíteni. Ezeknek a gondolatoknak előrebocsátásával kéri fel Felkay Ferencet előadásának megtartására.

Felkay Ferenc dr. tanácsnok, a mindvégig élvezetes és feszült figyelemmel kisért előadásában a nevelőhatásokra mutatott rá, amelyek a magyarság lelkületét és életmódját a keresztény világfelfogásnak megfelelően átalakították.

A nagy történelmi tudást igénylő előadásának végén arra a következtetésre jut, hogy a szentistváni eszméhez való ragaszkodás és annak minden téren és vonalon való érvényesítése mentheti meg csupán országunkat attól a veszedelemtől, amelyek a bennünket körülvevő idegen fajok részéről fenyegetnek. Összehasonlítást téve az akkori helyzettel, reámutat, hogy első királyunk legfőbb gondját is az erők összefogása útján kiépítendő erős ország képezte. Az ország boldogulásának külön úton való keresése nem egyszer a pusztulás szélére juttatta ezt az országot, a mai nemzedékre vár a feladat, hogy megszüntesse a gazdasági, társadalmi válságnak az okát, amely az ország feldarabolásából származott. Nagy királyunk külpolitikai nagyvonalúságát jellemzi, hogy már annak idején a németekkel való összeköttetést kereste s amely barátság napjainkig fennáll. Ez a baráti kapcsolat azonban csak addig terjedhet, amig kölcsönösségen alapul és állami függetlenségünket nem érinti. A saját és a nyugati kultura védelmében folytatott sokszázéves harcunk igényt ad, hogy az európai kulturközösségben méltó helyet kapjunk és az osztatlan Nagymagyarországra való igényünk elismertessék, annál is inkább, mert az igazság a mi oldalunkon van.

Szünni nem akaró éljenzés és taps is jelezte a kitünő előadás értékességét, majd Bednárz Róbert mondott köszönetet az előadásért, reámutatva, hogy ebből az előadásból mindenki azt a meggyőződést szerezhette, hogy csak az ezer éves tradíciót szabad követnünk. Ezeket az igényeket kell a pedagógusoknak is az ifjúság lelkébe átplántálni, mert a mai konstellácó is mutatja, hogy a mi igazságunk fog érvényesülni és sorsüldözött népünknek ebben a szellemben kell egységre törekednie. A Keresztény Tanügyi Bizottság is nem a széttagolást, hanem az összefogást hirdeti. Ebben a szellemben köszönti a Tanítótestület újonnan megválasztott elnökét, dr. Stollmár Lászlót is és fejti ki, hogy a Bizottság az egész hazai tanitóság egységesítésére törekszik és a keresztény és nemzeti eszme érvényesülését kívánja nemcsak a pedagógiai, hanem az egész közéletben.

Ezután Párkányi Norbert igazgató mondott köszönetet Bednárz Róbertnek, hogy ily élvezetes előadást biztosított a hallgatóságnak, majd ígéretet tett, hogy a gondolatokban gazdag előadás tanulságát magukévá teszik és sziklaszilárdan állanak mindig a szentistváni gondolat mellett.

Stollmár László a meleg üdvözlést köszönte meg és újította meg elnökválasztása alkalmából tett ígéretét, hogy minden erejével a főváros érdekének előmozdításán fáradozik és fejtette ki, hogy a magyar tanitóság is csak a keresztény és nemzeti eszme útján haladhat.

Végül Palócz András dr. ügyv. elnök jelentette be a június 13-i évzáró vacsorát.

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Uj utak, uj kikötők, uj kertvárosok, uj középületek — az uj Bécs programjában

Ötnegyedórás beszélgetés Neubacher mérnökkel, Német-Ausztria fővárosának nemzeti-szociálista polgármesterével

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Őszintén megvallva, nem sok reménnyel indultam el, hogy az Uj Budapest megbízásából beszélgetést folytassak Neubacher Hermann mérnök-doktorral, Bécs új polgármesterével. Tudtam, hogy ily rövid idővel hivatala elfoglalása után, nehéz lesz időt szakítania a keresztény Budapest vezető várospolitikai orgánuma számára. Mégis tévedtem.

A sportember ruganyosságával, kedves, közvetlen mosollyal fogad és míg markánsvonalú arca, kemény álla, a küzdő és akarni tudó erős férfit jellemzi; a derűs kék szemekből a kiegyensúlyozott lélek jóindulata tekint reám.

... A hatalmas, gótikus ablakon beszűrődő tavaszi napsugár jókedvűen pihen meg a szobát betöltő virágcsokron. A falon nagyméretű olajfestmény nyitott kazánajtóból szűrődő rőtvörös fényben izmos munkástesteket kemény munkában ábrázol. Mily érdekes összhang: virág és a munka szimbóluma.

Első kérdésem a bemutatkozás után: Mily elvek szerint kívánja megoldani Bécs szociális problémáit? — Mosolyogva válaszol:

— Ha erre pontosan és tömören akarok válaszolni, akkor csak egyet mondhatok és pedig azt, hogy a harmadik birodalom szociális elveit fogjuk alkalmazni. Ez így lakónikusan hangzik, de programunk és eszközeink oly széles területet ölelnek fel, hogy azt nehéz lenne részletezni. Figyelje kérem az eddig megjelent rendeleteinket, amelyek mind a legtökéletesebb szociális érzékből fakadnak és amelyek az idő rövidsége miatt egyelőre csakis a legszükségesebb intézkedéseket tartalmazzák.

— Melyik probléma a legnagyobb és miképen fogják megoldani? — kérdezem.

— Erre már pontosabban válaszolhatok — mondja —, ez a munkanélküliség és ez egyúttal a kútforrása a legtöbb szociális problémának. Tehát ezt a feladatot fogjuk a legsürgősebben megoldani. Az az idő elmult, amikor ezeket a problémákat azzal intézték el, hogy a mai gazdasági élet nehézségeire hivatkoztak. Bennünket a Vezér azért állított helyünkre, hogy megtaláljuk a megoldásokat. Ennek haladéktalanul eleget is teszünk, előteremtjük a fedezetet és máris megindítjuk a közmunkákat. Igy többek között a nemzetközi vásár leégett palotájának újraépítési terveit elvetettük és annál sokkal hatalmasabbat valósítunk meg. Kiépítjük a dunai kikötőt, mely a nyugatról keletre és a keletről nyugatra irányuló kereskedelemnek lesz fontos bázisa. Megkezdjük fontos katonai épületek, különösen laktanyák építését.

— Ezzel egyidejüleg — folytatja — középületek egész sorát tervezzük. Gondoskodunk arról, hogy a meginduló nagyobb forgalom akadálytalanul legyen lebonyolítható, bevezetjük a jobbrahajtást és ezzel kapcsolatban egész egyszerűen leradírozzuk azokat az épületeket, amelyek a forgalom gyors lebonyolítását akadályozzák. Ez a rengeteg új épület azonban nem fog rideg háztömböket eredményezni, mert mindenütt parkok és kertek létesítéséről gondoskodunk. Kertek építése nekem különben is szívügyem és a munkásság számára kertes házakat építtetek. Természetesen a nyomortanyákat megszüntetjük, ezt különben máris megkezdtük, sőt el fogjuk tüntetni még a bérkaszárnyákat is és azok helyett kertvárosokat építünk. Egyszerre felélénkül az arca és látszik, hogy igaz lelkesedés fűti, amikor ezt mondja: Mindez különben a Vezérnek személyes kívánsága és ezért azt szoktuk mondani: Unser grösster Baumeister ist Adolf Hitler.

— Most én teszek egy kérdést Önnek, — mondja — mi tünt fel Önnek, aki Bécset oly régen és oly jól ismeri? — A kérdés váratlanul jött és talán ezért válaszoltam sablonos udvariasság nélkül, egészen őszintén:

— Az emberek arca! Mindenkin magabízást, személye fontosságának megbecsülését, vagyis azt az öntudatot látom, hogy minden tette, szorgalma és fegyelmezettsége a köz és így a saját javát szolgálja. Szabad emberek közösségtudatát, az állam és polgárság egységérzetét olvasom ezekről az arcokról.

— Igaza van Önnek — válaszolja — megszünt a tömegek céltalansága és reménytelensége. Ezt mi a közigazgatással is alátámasztjuk, így például nagy súlyt fektetek arra, hogy a közigazgatás néptársaink ügyeinek elintézésénél leleményességet és gyorsaságot tanusítson. Nem akarok szépen konstruált, eredményt nem hozó aktákat látni. Minden ügyet gyorsan, küldözgetés nélkül, ha kell, telefonon igyekezünk elintézni. Ezek az intézkedések azonban nem nélkülözhetik az alaposságot és nem jelentenek kapkodó felületességet.

Arra a kérdésemre, hogy milyen lesz Bécs idegenforgalma, így válaszolt:

— Ön, aki hosszú évekig foglalkozott Bécs idegenforgalmával, bizonyára örömmel hallja, hogy ezen a téren is nagy terveink vannak. A birodalom minden részéből Bécsbe érkező nagy tömegek ellátása szükségessé teszi, hogy megfelelő intézkedések történjenek. Elsősorban a bécsi szállodások számára lehetővé tesszük, hogy a nyomasztó gondoktól megszabaduljanak, üzemeiket kibővítsék és modernizálják. Ezenkívül nagyszabású, minden kényelemmel felszerelt, modern szállodákat építünk. Vezérünk máris megtette az eső kapavágást a bajor határtól Bécsig vezető nyilegyenes autóút megépítéséhez. A bécsi vásárt és az ünnepi heteket még sokkal nagyobb méretekre fogjuk kifejleszteni és meg vagyok győződve, hogy Bécs fellendülő hatalmas idegenforgalma Budapest számára is jelentős idegenforgalmi eredményeket fog hozni, mert hiszen oly közel vagyunk egymáshoz és a közlekedésünk kitünő.

— Ismeri polgármester úr Budapestet?

Erre a kérdésre elmosolyodik Neubacher polgármester.

— Nehéz felelnem — mondja — mert ha megmondom, hogy Budapestet nagyon jól ismerem, sokszor voltam ott és szeretem, akkor mindenki azt fogja hinni, hogy csupán az ilyen alkalomkor szokásos udvariasság szól belőlem. Pedig higyje el, én is úgy vagyok, mint mindenki, aki Budapestet igazán megismerte, vágyom viszontlátni. Ez nem is csoda, mert Budapest: Eine wirklich schöne Donaustadt ist.

— Mikor jön el hozzánk, polgármester úr?

— Most még nagyon sok a dolgom, de kérem, hogy néhány hónap mulva juttassa ismét eszembe és akkor megbeszéljük.

Idáig terjedt hivatalos beszélgetésem Bécs polgármesterével, aki azután kedélyes, közvetlen modorban érdeklődött a budapesti és magyarországi viszonyok iránt. Semmiképen nem volt hajlandó megengedni, hogy személyes körülményeiről is megemlékezzem, mert mint mondotta, nem a személy a fontos, hanem az elért eredmények.

Neubacher Hermannban széleslátókörű, meleglelkű, kemény harcosát ismertem meg az interju ötnegyed órája alatt a Harmadik Birodalomnak, aki nagy tudásával, szervezőképességével, de nem utolsó sorban nagyképüségtől mentes mély szociális érzékével igazán hivatott városvezető, aki bizonyára nagy tettekkel fogja megörökíteni nevét Bécs történetében.

Hangel László.

a magyar úrihölgyek virágmintás otthoni, nyaraló és kiránduló ruhája. Száz meg száz színpompás tarka változatban készül.

Ára 6 pengőtől 12 pengőig.

Cégünk alkotása, kizárólag mi árusítjuk.

KOSSUTH L. U. 9 Nagykovácsy ÜZLETHÁZ

Bokrétáinkat a Nemzetközi Vásár ruházati pavillonjában is bemutatjuk

Zománctáblákat csak Beér Sándornál rendelien. Budapest. V., Grof Tisza István u. 5. Telefon: 18-24-29.

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal Burger József kályhásmester utóda Budapest, IX., Mester u. 5 Telefon —342—29

Turner István Dombortérképészete és modell-műterme Budapest, V., Tisza-utca 11. Tel.: 2-919-46

Posnansky és Strelitz Rt. Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.) Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Biehn János R. t. Budapest, V., Alkotmány-u. 21. Telefon: 1—153—50. Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

HIREK

Elősegíti-e a tömeges nyugdijazás az állástalan fiatalság elhelyezését?

Kedvezményeket sürget a Nyugdijas Fővárosi Tisztviselők Egyesülete

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Nyugdíjas Fővárosi Tisztviselők Egyesülete (a FANSz nyugdíjas osztálya) most tartotta rendes évi közgyülését az Ujvárosházán.

Az elnöklő Kovács Jenő dr. m. kir. kormányfőtanácsos, nyug. árvaszéki elnökhelyettes megnyitó beszédében foglalkozott a nyugdíjterhek állandó növekedésének nehéz kérdésével.

Számadatokkal bizonyitotta, hogy az általános hiedelemtől eltérőleg a javakorbeli és munkaképes tisztviselők tömeges nyugdíjazása az állástalan fiatalság elhelyezését korántsem segíti elő. Ha a nyugdíjtörvényt és a szabályrendeleteket a szerzett jogok sérelme nélkül észszerüen módositani fogják s igy a nyugdíjterhek rohamos emelkedése megszünik, akkor úgy az államnak, mint a fővárosnak módjában lesz sokkal több fiatal munkaerőt elhelyezni.

A közgyülés Kalix Zsigmond és Fodor Zoltán tagok által előterjesztett indítványokat, amelyek a nyugdíjasok részére bizonyos kedvezményeket sürgettek, a FANSz szövetségtanácsához tette át azzal az indokolással, hogy ezek a kérdések az aktiv tisztviselők hasonló igényeivel együttesen bírálandók el.

A Segítőalap ügyeire vonatkozólag tett javaslatokat Szente Miklós tanácsnoknak, az egyesület segítőalapi képviselőjének adták ki megfelelő eljárás céljából.

Pálos Ödön igazgató felszólalása után, aki a vezetőségnek köszönetét fejezte ki, a közgyülés megválasztotta számvizsgálóvá 1938. és 1939. évre: Csapláros Ferenc adóhivatali főtanácsost, igazgatótanácsi tagokká 1938 és 1940 évre: B. Axmann Gyula segédhivatali főigazgatót, Bikich Imre számvevőségi főtanácsost, Czéh István müszaki főtanácsost, Járitz Gyula közélelmezési főanácsos, igazgatót, özv. Weigand Istvánné kórházi főfelügyelő gondnok özvegyét, Bartos Imre iparostanonc iskolai igazgatót, özv. Kárpáthy Béláné felsőkereskedelmi iskolai igazgató özvegyét, Szabó Ignác dr. tanügyi főtanácsost, özv. Tanos Ferencné polgári iskolai tanárnőt, Ujhelyi Sándor polgári iskolai igazgatót. — 1938. és 1939. évre Füzy István pénztári aligazgatót.

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Hatvanágyas üdülőt épit Dobógókőn a Segítőalap

Napi három-négy pengőbe fog kerülni az ellátás

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A Segítőalap esztendők óta mindent elkövet a tekintetben, hogy a hegyi levegőre szorult betegek számára a költséges külföldi tartózkodás helyett megfelelő üdülőtelepet létesitsen. Az elmult évben arról volt szó, hogy Ujhután, Borsodmegyében vásárol telket üdülőtelep létesítésére a főváros. A pompás levegőjü Ujhután azonban még sem lehetett az építkezést megvalósitani, mert a vármegye nem volt abban a helyzetben, hogy a Szinva-patak vizét a telepi vízvezeték megépitésére biztositsa. Az ujhutai megoldás ezért — noha annak érdekében Farkas Ákos dr. tanácsnok mindent elkövetett — dugába dőlt.

Hosszabb idő óta folynak a tárgyalások arról, hogy a Segítőalap a mintegy hétszáz méter magas Dobogókőn létesitsen üdülőtelepet. A telekvásárlásra vonatkozó tárgyalások azonban csak most jutottak döntő stádiumba, mert addig nem lehet a vásárt perfektuálni, amig nincs biztositva a létesitendő gyógytelep részére a vízvezeték. Miután a főváros vezetőségével hivatalosan közölték, hogy a Dobogókőn létesitendő közegészségügyi intézmények számára az állam épit hatszázezerpengő költséggel vízvezetéket, a Segítőalap vezetősége az elmult héten négyholdnyi területet vásárolt meg négyszögölenként átlag hárompengős áron a Dobogókő felső tisztásán. Az eladók környékbeli parasztgazdák voltak.

A Segítőalap által megvásárolt telek egyike a Dobogókő legszebb telkeinek és mindössze egy hibája van: az alakja. A telek ugyanis negyven méter széles és hétszáz méter hosszú oldalakkal biró téglány. Az új városrendezési törvény azonban lehetővé teszi, a nem megfelelő alakú telkek kiegyenlitését olyképen, hogy a telkeket egyesitik és másképen osztják fel. Bessenyey Zénó dr., a Fővárosi Közmunkák Tanácsának elnöke, már igéretet is tett a főváros vezetőségének arra, hogy a dobogókői telkek megfelelő rendezését a városrendezési törvény alapján végre fogja hajtani.

Mint Dulácska Jenő dr., a Segítőalap kitünő igazgatója, közölte az Uj Budapest munkatársával, az épitkezésre a jövő esztendő tavaszán fog sor kerülni. A Segítőalap hatvanágyas üdülőtelepet kiván létesiteni Dobogókőn olcsó és egyszerü kivitelben, úgyhogy a napi ellátási díj amortizációval együtt ne kerüljön három—négy pengőnél többe. Természetesen a dobogókői gyógytelepre nemcsak beutalások lesznek, ott a Segítőalap bármely tagja orvosi beutalás nélkül is kaphat majd szobát és ellátást.

Németország vezet Budapest idegenforgalmi statisztikájában

Kovácsházy tanácsnok érdeme Budapest idegenforgalmi szerveinek okos és céltudatos irányitása

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A főváros Házinyomdája ízléses kiállitásában az elmult napokban hagyta el a sajtót a székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalának jelentése Budapest 1937-ik évi idegenforgalmáról és az elmult esztendő idegenforgalmának gazdasági eredményeiről. A jelentés, amely Zilahy Dezső igazgató és Markos Béla dr. aligazgató érdemes munkája, áttekinthető képet nyujt a fővárosi idegenforgalmi szervek értékes munkásságáról. A jelentés különösen abból a szempontból érdekes, hogy Ausztriának a német birodalomhoz való csatolása mekkora jelentőséggel bir Budapest idegenforgalma szempontjából.

Az idegenforgalom hivatalos statisztikai adatai szerint Budapest szállóiban és penzióiban az 1937-ik évben 278.094 idegen 910.015 éjszakát töltött. Az érkezettek számát tekintve megállapitja a jelentés, hogy Németország vezet. 30.983 német állampolgár fordult meg az elmult évben Budapesten, ezzel szemben Ausztria 29.069 állampolgárral szerepel a budapesti idegenforgalmi statisztikában. Meglepő a németek hosszú ideig való tartózkodása Budapesten. 104.497 éjszakát töltöttek az elmult évben németek Budapesten, az osztrákok, noha az ideérkezett ausztriaiak száma majdnem azonos a németekével: 83.754 éjszakát. A német forgalom nagy előretörése úgy az érkezők, mint az éjszakák számában igen figyelemre méltók — mondja a jelentés.

Az Idegenforgalmi Hivatal jelentése ezidén magában foglalja a bécsi iroda jelentését is, amely az elmult esztendőkben külön jelent meg. A bécsi iroda látogatóinak száma 225.638 személlyel az 1937-ik évben volt fennállása óta a legmagasabb. A bécsi iroda az elmult évben 264.580 propaganda-nyomtatványt osztott szét, ezek között 80.000 számoló cédulát Bécsben és 50.000 számolócédulát Salzburgban. 670 vadászprospektus, 130 magyar gasztronómiai térkép, 2600 Budapest Fürdőváros prospektus szerepel a bécsi iroda gazdag tevékenységében, amely Dérföldy Lux Vilmos titkár szorgalmát és tehetségét bizonyitja.

Az elmult esztendei idegenforgalom hasznát a gazdasági élet szempontjából számadatokkal illusztrálják Zilahy és Markos igazgatók. Mintegy 35 millió pengőre tehető az az összeg, amit az elmult esztendők folyamán a csonkamagyarországi, elcsatolt erületi és távolabbi külföldi vendégek Budapestre hoztak. A magyar vidékről jövőket nem számitva 30 millió pengőt eredményezett Budapest idegenforgalma aktiv tételként az ország elmult év fizetési mérlege szerint.

A jelentés fontos számadatait vizsgálva, meg kell emlékeznünk Kovácsházy Vilmos tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetőjének hervadhatatlan érdemeiről. Kovácsházy nagy gyakorlati érzéke, szorgalma és tudása igen jelentős tényezője Budapest elmult esztendei láthatatlan importjának.

Szaporitják a polgármesteri ügyosztályok jelenlegi számát

A Szent István-jubileum alkalmából diszközgyülést tart a főváros törvényhatósági bizottsága

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Karafiáth Jenő dr. főpolgármester, mint a törvényhatósági bizottság elnöke, május 11-re hivta össze a legközelebbi rendes közgyülést. Negyvenhárom tárgysorozati pontja van egyenlőre ennek a közgyülésnek: közöttük legfontosabb az elmult esztendei zárszámadásról szóló polgármesteri jelentés. Ezen a közgyülésen tárgyalják az ebadóról készitett szabályrendelet-tervezetet, amelyet már részletesen ismertetett az *Uj Budapest*. A közgyülésen a polgármester előterjesztést tesz a polgármesteri ügyosztályok számának eggyel való szaporitásáról is.

Arra vonatkozóan, hogy az új polgármesteri ügyosztály hatáskörébe milyen ügyek fognak tartozni, még nem történt döntés. Szó van arról, hogy *a katonai és légvédelmi ügyek* fognak együttesen az uj ügyosztály hatáskörébe tartozni, de az is lehetséges, hogy az *ipari, közgazdasági és közlekedési ügyosztályt választják szét* újból. A felállitandó ügyosztály élére *Beliczay* Imre dr. tanácsnok, józsefvárosi elöljáró, fog kerülni.

Május havában az Eucharisztikus Világkongresszusra való tekintettel *több rendes közgyülést nem tart* a törvényhatósági bizottság. Szó van azonban arról, hogy az Eucharisztikus Világkongresszus tartama alatt diszközgyülést tartson a törvényhatósági bizottság, még pedig a Szent István-jubileum alkalmából. Ennek a diszközgyülésnek, amelyre meg fogják hivni az Eucharisztikus Világkongresszusra Budapestre érkező egyházi és világi előkelőségeket, az eddigi tervek szerint *Szendy* Károly polgármester lesz az ünnepi szónoka.

A Dohányjövedék újdonságai a Nemzetközi Vásáron. Ünnepel a világ, Magyarország ünnepében vesz részt. A világ minden tájáról sereglenek a zarándokok hogy a Szent István Év ünnepségein részt vegyenek. Idehaza is illik hogy mindenki kivegye részét az ünnepből és tehetsége legjavával szolgálja a hazát. Ebből a szép ünnepből részt kér a Dohányjövedék Központi Igazgatósága is és ünnepi szivart és cigarettát hoz forgalomba. A cigarettázó közönség a Szent István cigarettát kapja, amely már a Nemzetközi vásáron forgalomba kerül. Ára 25 drbos dobozban 2.— P, darabonként 8 fillér, Nikotex-minőségben 9 fillér. A szivarosokról sem feledkezett meg a Dohányjövedék Igazgatósága, mert rövidesen átadja a forgalomnak a Rex szivart, amely 6 darabos dobozban kerül eladásra 2.— pengőért.

Egy hónap mulva beköltözhető a béketéri elöljárósági épület

#

Miért késik a hegyvidéki elöljáróság épitkezésének megkezdése?

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A XIII. kerületi elöljáróság épitkezése a Béke téren befejezéshez közeledik. Már a belső szerelő munkákat végzik az épületen, amely május utolsó napjaiban használható állapotba kerül. Pertik Béla főjegyző, az új közigazgatási kerület elöljárója, minden nap kilátogat a Béke-térre, hogy az épitkezési munkálatokat ellenőrizze és siettesse. Az új elöljárósági épületet június első napjaiban fogják átadni rendeltetésének, ugyanakkor kezdi meg működését az új közigazgatási kerület is.

A magdolnavárosi elöljárósági székház elkészülésének közeli dátuma aktuálissá teszi a XII. kerület, a Mátyás király város elöljárósági épületének ügyét is. A Mátyás király-város elöljárósági székházának ügye az akták birodalmában vándorol. Most az a baj, hogy a legújabb számítások szerint — amint az történni szokott — az előirányzott, a közgyülés által megszavazott és a belügyminiszter által jóváhagyott költség előreláthatólag nem elegendő az épitkezésre. Uj fedezetről kell a többköltség számára gondoskodni, ami természetszerüen újabb adminisztrációs intézkedéseket von maga után. A Mátyás király-város elöljárósági székházának épitkezése előreláthatóan augusztusban fog megindulni.

Mivel az épitkezés teljes végrehajtására legalábbb egy esztendőt kell számitani, csak a jövő esztendő közepén fog működni Budapest valamennyi kerületének közigazgatási kerülete. Tehát csak ekkor fogják működésüket elkezdhetni a kerületi választmányok is.

Uj kiirások

Papadlózó, gumipadlózó, központi fütő- és szellőző berendezési, valamint **vízvezetéki és csatornázási munkálatokra** a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. Széchenyi-hegyen épitendő vendéglő és szállodájához. **Határidő: 1938. évi május hó 2-án délelőtt 10 óra.**

20.000 q különleges gázolajnak a minőségi előírás szerinti szükségletének arányában való **szállitására** a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi május hó 3-án délelőtt 9 óra.**

Utrendezési munkálatokra a III. ker. Szeréna-út 15178/33. és 15770/1. hrsz. között levő és a hozzá csatlakozó Névtelen-utca, Szeréna-út 15778/31. hrsz. között levő szakaszához. **Határidő: 1938. évi május hó 10-én délelőtt 9—10 óra.**

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a III. ker., Szeréna út 15178/33. és 15770/1. hrsz. között levő és a hozzá csatlakozó Névtelen-utca, Szeréna út és 15178/31. hrsz. között levő szakaszának

útrendezési

munkálataira.

A megfelelően elkészitett ajánlatokat sértetlen boritékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza), IV. ker., Városház utca 9. sz. II. em. 284. ajtószám alatt

1938. év május hó 10. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvános felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-32.

VÁLLALKOZÁS

A Keresztény Községi Párt a közmunkáknál a keresztény-zsidó arányszám szigoru betartását kéri

A székesfőváros összes hivatalaiban a kereszt kitüzését javasolja Ilovszky János

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Keresztény Községi Párt keddesti értekezletén *Ilovszky* János a párt tagjainak lelkes helyeslése mellett kérte, hogy a keresztet tűzzék ki a budapesti városháza összes hivatalaiban és üzemeinél. *Ilovszky* János nem állt meg ennél az eszmei és jelképes akciónál, hanem reális útra is tért akkor, amikor javasolta, hogy minden szállitásnál és munkánál a szakértők keresztények legyenek, a főváros anyagbeszerző hivatalánál pedig delegált tagok, illetőleg bizottság útján gondoskodjanak arról, hogy az anyagszertár a rendeléseknél betartsa a keresztény-zsidó arányszámot.

— Követeljük, — emelte fel hangját *Ilovszky* János, — hogy a vezetők sehol se dacolhassanak a városházán a keresztény és nemzeti irányzat elő nyomulásával. Kérlelhetetlenül érvényesitsük a közszállitásoknál, közmunkáknál, a kis- és középiparosok támogatásánál azt az arányszámot, amelyet a törvény előir. Reméljük, hogy a polgármesterben erre megvan a legteljesebb hajlandóság.

A nagy tetszéssel fogadott felszólalás után *Bednárz* Róbert elnök kijelentette, hogy nyomatékosan fogják figyelmeztetni a főváros vezetőségét az arányszámok betartására. Hasonló szellemben szólaltak fel *Kossalka* János, *Cselényi* Pál, *Miklós* Ferenc dr. és *Gidró* László. *Krizs* Árpád szóvátette, hogy az altiszti kinevezéseknél igazságtalanságok történtek. *Gáldy Béla* szorgalmazta, hogy inditsák meg a kislakásos bérházépitést és minősitsék át az érettségizett altiszteket hivatalnokokká. *Gidró* László csodálta, hogy a Községi Élelmiszerüzemet még mindig korlátozzák a fiókok létesitésében. *Cselényi* Pál pedig azt tette szóvá, hogy az idén az országzászló szomszédságában nem rakták ki virágból Nagymagyarország térképét. Állitólag az eucharisztikus kongresszus miatt. A párt tiltakozott ez ellen és kimondotta: Kérik a polgármestertől, hogy nyolc napon belül állitsák vissza Nagymagyarország virágos térképét az országzászló tövében.

Az árvizsgáló kormánybiztos jóváhagyta a porolajozási versenytárgyaláson résztvett vállalatok árkalkulációját

Szétosztja a polgármester a makadámutak kátrányozási munkáit

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Az ezévi útolajozási versenytárgyaláson tudvalevően a tavalyi áron jelentkeztek a kartelirozott vállalatok. A *Schwarz Rudolf és Társa*, a *Fantó Művek*, a *Nyirbogdányi* és a *Hegedüs és Társa* cégek tettek 24.125 filléres négyzetméterenkénti áron ajánlatot, ennél valamivel olcsóbb 22.75 filléres a *Magyar Petróleumipar rt.* ajánlata, ez a részvénytársaság azonban mind össze 100.000 négyszögméternyi útfelület olajjal való portalanitására tett ajánlatot.

A közegészségügyi szakbizottság legutóbbi ülésén *Csilléry* András dr. éles szavakkal bélyegezte meg az olajgyárak kartelpolitikáját. Kérésére a közegészségügyi ügyosztály a beérkezett ajánlatokat felülvizsgálat céljából áttette *Laky* Dezső dr. műegyetemi tanárhoz, a nemrégiben kinevezett árvizsgáló kormánybiztoshoz.

A kormánybiztos *rendben levőnek találta* a gyárak kalkulációját, és ennek alapján a polgármester nevében *Salamon* tanácsnok már meg is kötötte a gyárakkal a szerződést. Az olajozás, amint az időjárás azt megengedi, hamarosan meg fog indulni, hogy az Eucharisztikus Világkongresszusra portalanitva lesznek a főváros makadám-útjai.

Itt említjük meg, hogy megtörténik a közeli napokban a döntés azoknak a makadámutaknak kátrányozás révén való portalanitásáról, amely utakat nem fognak olajjal portalanitani. A báró Eötvös-utca, a Nagykovácsi-út és a Versec-utca kötő-zuzalékos makadám kocsiút-burkolatának készitésére a *Danubia Műszaki Vállalat* fog 52.950 pengő végösszeggel megbizást kapni. Az Ujpesti-rakpart, továbbá a Gergely-utca kötőzuzalékos makadám kocsiútjának elkészitésére a *Neophalt Iparvállalat kft.* kap 55.800 pengő áron megbizást. A Kapy-utca, a Pusztaszeri-út, a Szemlőhegy-utca, a Szépvölgyi-út, a Turista-utca és a Zöldmáli-út felületi kezelését pedig a *Neuchatel*-re bizzák. A szóbanforgó munkák értéke a kőanyag-szállitással együtt 231.309 pengő.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: I-563-99.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

„Eternit"
FAL- ÉS BUTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓ-HELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4. szám

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: **Budapest VII, Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)**
Telefon: 14-50-63.

... és cukor helyett só került a tésztába

Szép kis háztartás! De némely konyhában olyan is a világitás, hogy lehetetlenség megkülönböztetni a dobozokat.

Ilyen meglepetésben aligha lesz része, ha mindig TUNGSRAM duplaspirállámpát használ. Sokkal jobb a fénye — mégis kevesebb áramot fogyaszt.

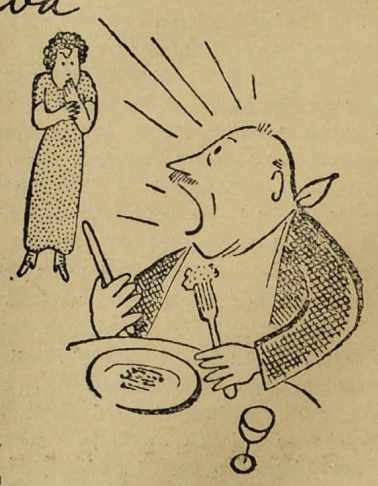

TUNGSRAM
DUPLASPIRÁLLÁMPA
való szobáiba

XVI. évfolyam 18. szám. Budapest, 1938. május 7.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII. Reviczky-u. 1.

Múló divatok

A Keresztény Községi Párt éles és határozott állásfoglalása a divergáló törekvések ellen várospolitikai körökben, mély benyomást kelt. A Keresztény Községi Párt leszögezte magát Wolff Károly azon hagyományos állásfoglalása mellé, hogy célkitűzéseiben az országos politikának semmi szerepe nincsen. Ennek folytán azonban nem is engedi a maga egységét megbontani az országos politika efémer értékű, vagy állandóbb jellegű jelszavai által. Akarja élni a maga csendes és munkás életét a keresztény Budapest továbbépítéséért.

Azok a megnyilatkozások, amelyek a Keresztény Községi Párt vezető tagjai részéről pártértekezleten és a sajtó hasábjain az utóbbi hetekben napvilágot láttak, pregnánsan és félre nem érthetően szögezik le ezt a sziklaszilárd megállapítást. A Keresztény Községi Párt nem követ múló politikai divatokat, a Keresztény Községi Pártot egyedül és kizárólagosan a maga világszemléleti lobogója vezeti. A Keresztény Községi Párt nem megy kölcsönbe keresztény és nemzeti eszméket sehova, mert a maga erkölcsi alapját, az örök krisztusi igazságot olyan, az évezredekkel dacoló, piramisnak tartja, amelyet soha elboritani, sem megváltoztatni nem fog a számum forró homokja.

Ha történelmi távlatba akarjuk állítani a Keresztény Községi Párt állásfoglalását a muló divatok ellen és a változhatatlan értékű krisztusi igazságok mellett, meg kell állapitanunk, hogy a jövő szempontjából soha szerencsésebb állásfoglalás a keresztény politika városházi jövendőjét illetően el nem hangzott. E pillanatban hatvankét olyan — parlamenti képviselettel nem rendelkező — párt van Magyarországon, amely a keresztény és nemzeti világszemlélet különböző mértékeivel és fokaival kívánja megváltani hazánkat. Hatvankét párt; mindmegannyi zűrzavar, kiforratlan teória, jól vagy rosszul leplezett ambíció, hatvankét alkalom arra, hogy a könnyen hajlítható és gyenge kritikai érzékkel rendelkező tömegek a politikai kaoszban ki ne ismerjék magukat.

Ebben a zűrzavarban az egyetlen fix pont, derűs rév, biztos jövendő a Keresztény Községi Párt. Ha majd elkövetkeznek a községi választások és a különféle jobboldali alakulatok túl akarják licitálni nemcsak a Keresztény Községi Pártot, de önmagukat is: fog bebizonyosodni, mennyire helyesen cselekedtek Csilléry András és Petrovácz Gyula, amikor tiszta vizet öntöttek a pohárba, megállapitván félreérthetetlenül azokat a fogalmakat, amelyeket még rosszakarattal is bajos félremagyarázni és lényegükből kiforgatni!

Nagyfontosságu pénzügyi javaslatokat terjeszt a polgármester a közgyűlés elé

A Beszkárt 6,100.000 pengő értékben vasuti kölcsönkötvényeket bocsájt ki — A főváros hat nagy bérháza a Községi Takarék tulajdonába kerül — Felemelik a főváros hitelkeretét a Községi Takaréknál

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros törvényhatósági bizottságának a jövő hét szerdájára összehivott közgyűlése elé messzekiható jelentőségű pénzügyi javaslatokat terjeszt *Szendy* polgármester.

Az előterjesztés szerint a közgyűlés felhatalmazást ad a Beszkártnak arra, hogy 6,100.000 pengő névértékű, 40 félév alatt törlesztendő, 5 százalékos utólagos kamatozású vasúti kölcsönkötvényeket bocsásson ki és elhatározza, hogy ezeket a kötvényeket a főváros községi háztartása az 1936. évi MABI kölcsönből a Beszkárt-nak átadott 6,000.000 pengős törlesztéses kölcsönnek teljes és végleges kielégítéseképen átveszi. Egyben a főváros az üzemi nyugdijalapot, a gyámi tartalékalap és a községi háztartás kezelésében levő különböző alapitványok birtokában levő községi takarékpénztári részvényeket Beszkárt-vasúti kötvényekkel kicseréli.

A polgármesteri előterjesztés szerint a közgyűlés felhatalmazást ad a Községi Takaréknak arra, hogy alaptőkéjét 10.800.000 pengőre felemelje. A főváros a birtokában levő részvénypakett alapján az elővételi jog gyakorlásával az uj részvényeket átveszi. A közgyűlés a részvények átvételére 11.016.000 pengő kiadást engedélyez olyképen, hogy a községi háztartás 8,140.935 pengő értékű ingatlant teljes leltári értékben, 2.616.381 pengő értékű Beszkárt-kötvényt és végül 258.684 pengő készpénzt ad át a Községi Takaréknak. A főváros a Mester-utca 33—35, a Mester utca 37—39, a Simor utca 43—45, a Budaörsi út 16—18, a Lenke út 93—95 és a Fery Oszkár utca 55—59. szám alatti ingatlanokat engedi át a Községi Takaréknak.

Ezzel kapcsolatban a közgyűlés elhatározza, hogy a községi háztartásnak a Községi Takaréknál igénybevehető forgótőke-hitelkeretét 16.6 millió pengőben állapitja meg.

A polgármester nagyfontosságú pénzügyi javaslatait kedden, e hó 10-én tartandó ülésében tárgyalja a pénzügyi szakbizottság. A polgármesteri előterjesztés szerint a közgyűlési határozatot kormányhatósági jóváhagyás céljából fel kell terjeszteni a belügyminiszterhez.

Zsidótörvény II.

Irta: Müller Antal

A sajtórendészeti javaslat és a zsidóság egyensúlyba hozását célzó törvényjavaslat parlamenti bizottsági és plénumi tárgyalása közben igen gyakran eszembe jutnak Wolff Károly szavai. Mégpedig az ő eseményszámba menő újévi beszédei, amelyekben nem a városháza aktuális problémáiról beszélt, mint felejthetetlen költségvetési és zárszámadási beszédeiben, hanem újszendei megnyilatkozásai, amelyekkel szívéhezőtt második családja: a Keresztény Községi Párt üdvözleteit fogadta. Lapozom az Uj Budapest köteteit, amelyekben gyorsirói feljegyzések alapján foglalnak helyet Wolff Károly újévi beszédei.

1934 január 1-én azt mondotta Wolff Károly, hogy a nemzetek életében beállott változások egy uj korszak közeledtét jelentik. Megszüntek a megrendithetetlen értékek, hitelüket vesztették a régi teóriák. A nemzeti társadalom jövőjét anyagi bázisra nem lehet felépiteni, csak az erkölcsiségre. A gazdasági rendet gyökeresen meg kell változtatni, mert a keresztény magyarság joga e földön kenyeret kapni. Meg kell hódítanunk hazánk földjét a keresztény magyarság számára, mert elsősorban ezt illeti meg a kenyér!

Még élesebben foglalt állást utolsó újesztendei beszédében 1936. január 1-én Wolff Károly a keresztény magyarság érdekében. — Nemzeti jövendő nincs — mondotta ez alkalommal Wolff Károly — ha a gazdasági javak felett nem kizárólag a magyarság rendelkezik. Üzenem azoknak, akik a közmunkák javarészét nem a mi fajtánk részére juttatják, hogy vigyázzanak, mert ezt tovább tűrni nem fogjuk. Én nem vagyok hajlandó azt vallani, hogy minden galíciai született szakértő, ellenkezőleg az a meggyőződésem, hogy a magyar fajta különb azoknál!

Két esztendőnek kellett eltelnie, hogy a Wolff Károly által elvetett mag sudárba szökkenjen. A Keresztény Községi Párt minden vonatkozásban változatlanul él és küzd a Wolff Károly által lerakott alapokon, de örömmel állapitom meg, hogy ugyanezeket az elveket vallja — néhány kisihitű és megalkuvó kivételével — az egész keresztény Magyarország, egészen pontosan: Magyarország lakosságának kilencvenöt százaléka! Ebben a tudatban állapitom meg azonban, hogy nem elég a sajtórendészeti javaslat, nem elegendő az első számú zsidótörvény, meg kell alkotni a második számú zsidótörvényt is, amely a keresztény magyarság szupremaciáját kereskedelmi és ipari téren legalább is ugyanazon arányok szerint biztositja, amint azt Darányi miniszterelnöknek a képviselőház plénuma által tárgyalt javaslata más téren keresztül viszi.

A zsidókérdést rendezni kell az önálló iparosok és kereskedők munkaterületén is! Erre vonatkozóan már beterjesztettem határozati javaslatomat is a képviselőház illetékes bizottságának. Négy követelése van a keresztény iparosságnak és kereskedelemnek:

1. Az önálló iparosoknál és kereskedőknél, amint azt az értelmiségi pályáknál tervbevették, állapitsák meg a zsidóságot megillető arányszámot. A zárt-

számot az ipartestületek, valamint a kereskedelmi és iparkamarák útján vigyék keresztül.

2. A képesítéshez kötött iparigazolványokat, iparengedélyeket, állami és egyéb hatósági igazolványokat tíz évre visszamenően vizsgálják felül, s amennyiben azok nem rendelkeznek a megkívánt feltételekkel, vonják vissza.

3. Minden állami és egyéb hatósági közmunkából és közszállításból a zsidóság csak számarányának megfelelően részesedjék.

4. Az 1919 óta beszivárgott zsidók részére kiadott állampolgársági igazolványokat szigorúan vizsgálják felül.

Ahoz, hogy a parlament a második zsidótörvényt, az önálló keresztény kiskereskedelem és kisiparosság érdekében megalkothassa: elsősorban megfelelő statisztikai adatgyüjtésre van szükség. Felkérem a polgármester urat, intézkedjék az iránt, hogy a Statisztikai Hivatal útján arra vonatkozóan a legsürgősebben megfelelő adatok álljanak rendelkezésünkre, hogy hogyan állunk Budapesten az önálló kereskedők és iparosok arányszámaival. Arra vonatkozóan is felvilágositást kérek, hogyan állunk a keresztény kisiparosság szempontjából a fővárosi közmunkáknál? Erre vonatkozóan az épitési ügyosztályok igen tisztelt tanácsnok urainak szakavatott véleményét és számadatait szeretném hallani!

A képviselőházi vitában a milliárdos beruházási program kapcsán a Ház egyhangúlag fogadta el azon indítványomat, hogy a rendelések során elsősorban a kisipart kell megfelelően részeltetni. Ügyelni fogunk arra, hogy a képviselőházi határozatnak ez a része annál is inkább szigorúan keresztülvitessék, mert a kisipar túlnyomó nagy részben keresztény, a nagyipar és a kartelirozott gyáripar túlnyomó nagy részben zsidó!

Morvay tanácsnok nyilatkozik az Elektromos futballcsapatáról

A Labdarugók Szövetsége vizsgálata amatőrnek nyilvánitotta az Elektromos futball-csapatát

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Az *Uj Budapest* több cikkben foglalkozott az Elektromos Müvek Testedző Egyesületének dolgaival. Kifogásoltuk, hogy az Elektromosok futballcsapata résztvesz a professzionista labdarugó bajnokságban és annak megállapitását kértük vizsgálat útján, hogy kapnak-e fizetést az Elektromos Müvek futballcsapatának tagjai. Cikkünk kapcsán *Morvay* Endre dr. tanácsnok jelentéstételre szolitotta fel az üzem vezetőségét. Az Elektromos Müvek Testedző Egyesületének ügyeiről

Morvay Endre dr.

tanácsnok, a közüzemi ügyosztály vezetője a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az Elektromos Müvek Testedző Egyesületének kapusa a mérkőzés alkalmával tényleg megsérült, azonban téves az az állitás, hogy a mérkőzés példátlan durva lett volna, valamint, hogy az orrán megsérült kapus kórházi ápolásra szorult volna.

— A Testedző Egyesület labdarugócsapatának tagjai azért, mert aktiv sportolók, semminemü külön fizetést nem kapnak.

— Az Egyesületeknél az évi jelentés kinyomtatása nem általános szokás. Az Elektromos Müvek Testedző Egyesülete az alapszabályai szerint minden év április havában köteles rendes közgyülést tartani és ez a közgyülés határoz a választmány évi jelentése felett. Az évi jelentés vagy a közgyülési jegyzőkönyvhöz van csatolva, vagy magában a közgyülési jegyzőkönyvben van felvéve.

— Hivatali előmenetel szempontjából egyedül és kizáróan a hivatali munka minősége és mennyisége kerülhet figyelembe, ennélfogva az, hogy valaki sportot üz-e a Testedző Egyesületben vagy azon kivül, a minősitési táblázatán feltüntetve nincsen.

— A Testedző Egyesület labdarugó csapataiban lévők szolgálati beosztása semmiféle összefüggésben nincsen labdarugó képességükkel, vagy egyáltalában azzal, hogy labdarugó sportot üznek. Az üzemvezetőség a felvételnél kizárólag a szolgálatra való alkalmasságot veszi figyelembe és a beosztás megállapitásánál is egyedül a használhatóság az irányadó.

— Névtelen feljelentés alapján a Magyar Labdarugók Szövetségének Budapesti Alosztálya által kiküldött amatőrzsüri a mult év őszén az Elektromos Müvek Testedző Egyesülete és ennek labdarugó szakosztálya ellen vizsgálatot folytatott le. Ez alkalommal a Testedző Egyesület számadásait és könyvelését három hites könyvszakértő vizsgálta át egymástól függetlenül. A vizsgálat eredményeként akkor, mint egyedüli kifogásolni valót felemlitették, hogy a játékosok a mérkőzések után az Egyesületüktől tejet kapnak.

— A labdarugó játékosok más amatőr-sportolóktól sem az Egyesületben, sem az üzemnél megkülönböztetve nincsenek és amint már emlitettem, mint aktiv sportolók semmiféle juttatásban és kedvezményben nem részesültek és nem részesülnek.

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER Városliget
Megnyilt

Épületüveges Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

„Eternit"
FAL- ÉS BUTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓ-HELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4. szám

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

kedves Városházy bizottsági tag úr?

— *A közel kétnapos szélcsend után a jövő héten megélénkülnek a városházi berkek, kedves szerkesztő barátom! Hétfőn a közigazgatási bizottság tart ülést, kedden a pénzügyi, szerdára pedig a törvényhatósági bizottságot hivta össze közgyülésre Karafiáth kegyelmes úr. Lesz tehát alkalom izgalomra és vitára bőven.*

— *Gondolja, kedves dr. Városházy, hogy nem fog minden simán menni?*

— *Két részre osztom e tekintetben mondanivalóimat, szerkesztő úr. Ami a konkrétumokat illeti, vagyis a polgármesteri előterjesztéseket, ezek tekintetében nagyobb viharra nincsen kilátás, bár a zárszámadás minden esztendőben alkalom volt arra, hogy az összes ellenzéki aggályok felhőkkel borítsák a városházi perspektivát. Nagyobb emóciót ebben a vonatkozásban nem tudok jósolni ezidén sem, úgy a zárószámadást, mint a Beszkárt számadásait, nemkülönben a Községi Takarék tőkeemelését kisebb-nagyobb jelentőségü felszólalások után, amelyek természetesen nem fognak bizonyos vitát nélkülözni, elfogadja a Tisztelt Közgyülés. Az érem másik oldala a politikumokra csik, azokra a témákra, amelyek annyira izgalomban tartják az ország közvéleményét és a parlamentet. Ezeket a politikai témákat illetően jó hadszintérnek látszik a közgyülési terem, nem is beszélve a közigazgatási bizottság üléstermérol. A városházán nagyobb számú az ellenzék, nem olyan törpe minoritás, mint a képviselőházban. Ez a körülmény pedig nagyobb akusztikát és a szónokok számára nagyobb biztonságérzetet jelent. Amit a mültban is erősen kihasználtak az ellenzéki városatyák — nem kétséges, hogy ez alkalommal fokozott mértékben ki fogják használni. Ehez azonban természetesen politikailag a polgármesternek semmi köze nincsen.*

— *Miért hangsúlyozza ezt, kedves dr. Városházy?*

— *Azért, szerkesztő úr, mert rá akarok mutatni arra, hogy Szendy Károly várospolitikai erőtartalékjai homogénebbek és érintetlenebbek mint valaha. Amit különben a zárószámadási tárgyaló közgyülésen konstatálni fog szerkesztő úr is. Az a keresztény nacionalizmus, amelynek Szendy Károly annyira pregnáns képviselője, dúsabban virágzik mint valaha és kétségtelen, hogy az erre támaszkodó Szendy Károlyt az idő teljesen igazolta. De hozzájárul Szendy pozíciójának állandó szilárdságához az a bölcs és céltudatos energia is, amellyel a Szendy mellett száz százalékosan kitartó Keresztény Községi Párt megtisztítja sorait a napi politika turbulenciáitól. A kereszténypártnak ilymódon sikerül az országos politika áprilisi időjárási zavarait a városháza csöndes és politikamentes hétköznapjaitól elválasztania. A munkás hétköznapoktól, amelyeknek a keresztény és nemzeti világszemlélet — de nem a politika! — jegyében tiszteletreméltó hőse Szendy Károly!*

— *Egyéb ujság a városházán?*

— *Veronács főigazgató szakavatott irányitása mellett folytatódik a városháza belső tatarozása. Az első emeletet hozzák tökéletesen rendbe, amire azért van különlegesen szükség, mert az Eucharisztikus Világkongresszus külföldi előkelőségei nemzetközi szokás szerint tisztelgő látogatást fognak tenni a város első polgáránál. Illő, hogy rend, csin és tisztaság fogadja őket. Ugyanezen okból hozták rendbe a polgármesteri feljáró boltozatos kapualját is. Ami egyébként a városházi folyosókat illeti, azok általában üresek, kivéve a Károly körúti frontot, ahol az illetőségi ügyosztály van. Itt ember ember hátán nyüzsög. Ugyanez a helyzet a kerületi elöljáróságokon is, ahol a honositásokhoz és illetőségekhez szükséges helyhatósági bizonyitványokat állitják ki azok számára, akik csak ezen a módon tudnak valamilyen adatot igazolni. Erre vonatkozóan különben van egy kis édes történetem.*

— *Halljuk, halljuk!*

— *Schara Bélánál, a Terézváros érdemes elöljárójánál kihallgatásra jelentkezik egy öreg nénike. A fia honositásáról van szó és a nénike hallotta valahol, hogy a honosság megállapitásánál a hazafias magatartást is igazolni kell, mert az erősen latba esik. Előadja a nénike, hogy az ő nagybátyja Amerikában résztvett az Észak- és Dél közötti polgárháborúban, hazafias magatartással, mert a néger rabszolgák felszabadításáért küzdött, fegyverrel a kezében. Arra kérte az elöljárót, hogy ezt hivatalosan igazolja. Mielőtt azonban a paksaméták áttanulmányozására került volna a sor, Schara tanácsnok a tőle megszokott diplomatikus mosollyal kijelentette, hogy ennek megállapitása nem az ő hatáskörébe tartozik, de különben sem olyan hazafias érdemekről van szó, amelyeket az Egyesült Államokban szerzett a tiszteletreméltó nagybácsi, hanem olyan érdemekről, amelyek szükebb hazánk: Magyarország érdekében szereztettek meg. A nénike fejcsóválva távozott, de bizonyosra vehető, hogy a közjogi ügyosztály illetékes referense, ha majd a nénike kérvénye beadásra kerül, találkozni fog az amerikai dokumentumokkal.*

— *Mi ujság a betegfronton?*

— *Némethy Károly dr. állapota jelentékenyen javult és az elmult napokban szolgálattételre jelentkezett a polgármesternél. A tanácsnok úr azonban egyelőre naponta egy-két órát tölt csak hivatalában, de szó van arról, hogy párheles külföldi üdülésre megy. Hogy hova, az titok, mert a cél: a teljes kikapcsolódás, hogy senki se zavarja.*

— *Ki lesz az új józsefvárosi elöljáró, ha Beliczay az újonnan felállitandó ügyosztály élére kerül?*

— *Ma még bizonytalan, de közölhetem szerkesztő úrral, hogy nem csupán az ipari és közlekedési ügyosztály szétválasztásáról van szó, az új polgármesteri ügyosztály felállitásával kapcsolatban, hanem az ügyosztályi munkakörök bizonyos átszervezéséről is. Szó van több munkareszortnak*

Tiszti becsületbíróság elé kerül a Temesváry-ügy

✡

Csilléry: Sem keresztény, sem nacionalista érdekeket nem szolgálnak a megbontási kisérletek a Keresztény Községi Pártban!

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Községi Párt kedden délután ülést tartott. Az elnöki bejelentések során, enunciáció formájában foglalkozott *Csilléry* András dr., a Keresztény Községi Párt elnöke a plénum előtt *Temesváry* László kilépésével. Hangsúlyozta, hogy a Keresztény Községi Párt *Wolff* Károly halála után is legfőbb kötelességének tartja eredeti programjának megvalósitását s ezt a célt a mai időkben sem téveszti el szem elől.

— Ha a Keresztény Községi Párt — mondotta Csilléry András — tizennyolc éven át nem tart ki keményen elvei mellett és nem tudta volna tűrni a reá zúduló rágalmakat: akkor ma keresztény politikáról nem is lehetne beszélni.

— A kereszténypárt — folytatta *Csilléry* — a természet rendje szerint az ifjabb generációnak fogja átadni a vezetést, ebben a szellemben is nevelte az utánpótlást és a vezetéshez való jogát a fiatalabb generációnak senki sem vonja kétségbe. Azonban, ha valaki a zászlót elhagyja, azt közülünk senki sem helyeselheti. Ma *csupa hiób híreket* terjesztenek a városban, de ezeknek egy keresztény sem ül fel, aki lélekben idetartozik és gondolkodva figyeli az eseményeket. Az egyetlen fix pont ma is a Keresztény Községi Párt, s *a megbontási kisérletek valóban nem nevezhetők se keresztény, se nacionalista érdekeknek.* Ez a párt ragaszkodik eredményeihez s ha valaki ezekhez nem ragaszkodik, vonja le azt a konzekvenciát, amelyet tőle a becsület kíván és a párt révén neki juttatott mandátumot tegye le. Ezt várja a párt *Temesváry* Lászlótól is, mert nincs külön polgári és külön politikai becsület, csak egy van: a keresztény etika.

— Ami pedig *Csik* László és *Mohaupt* Gyula dr. esetét illeti, ők azt jelentették be a párt vezetőségének, hogy *községi viszonylatban megmaradnak a párt keretein belül*, de országos politikát más pártkeret területén kívánnak folytatni. Ezt a bejelentést az elnöki tanács az arra illetékes *zsüri elé utalta* amely legjobb belátása szerint fog majd dönteni.

Kijelentette még *Csilléry* András, hogy a Keresztény Községi Párt keretein belül mindig az alkotmányosság szelleme fog érvényesülni és meg van győződve arról, hogy ez a párt súlyánál fogva is a legjobban tudja csoportosítani azokat az erőket, amelyek a keresztény és nemzeti eszme alapján állnak, de divergáló működést folytatnak.

Az elnöki enunciációt a pártértekezlet helyeslőleg vette tudomásul. Közölte még az elnök, hogy *Peregriny* Sándor egészségi okokra való hivatkozással lemondott bizottsági tagságáról. *Gyurkovics* Henrik helyett pedig *Paulheim* Ferencet hívták be a közgyülésbe, akit üdvözölt a pártértekezleten. Ami a legújabb Budapest élelmezési bojkott-mozgalmát illeti, *Csilléry* András elmondta, hogy érintkezett a polgármesterrel és mindenki megnyugtatására közli: liszttel például decemberig el vagyunk látva és ha a kenyérfronton meg mernék támadni a keresztény Budapestet, a községi kenyérgyár azonnal olcsó kenyeret süttet és letöri a manipulációt. Ugyanez fog történni a húsfronton és tojásfronton is. Egyben különösnek találta az elnök, hogy az árkormány biztos az utak olajozására szánt anyagárakat helyénvalóknak találta.

*

Itt említjük meg, hogy *Temesváry* Lászlót két írásban adott becsületszava köti ahoz, hogy amennyiben a Keresztény Községi Pártból kilép, törvényhatósági bizottsági tagságáról *lemond*. Legutóbb *az elmult esztendőben* jelentette ki errevonatkozó becsületbeli kötelezettségét *Temesváry* László. Ami *Temesvárynak* azon állitólagos nyilatkozatát illeti, hogy ő *Wolff* Károlynak tett ígéretet, és nem a Keresztény Községi Pártnak: illetékes kereszténypárti helyen az a vélemény alakult ki, hogy *Temesváry* tartalékos tiszt lévén, arra vonatkozóan, hogy megszegte-e becsületszavát, a döntés a tiszti becsületbirőságot illeti meg — amire vonatkozóan az illetékes kereszténypárti tényezők *nem is fognak késlekedni.*

egyik ügyosztályból a másikba való tevéséről, esetleg új ügyosztályi csoportok felállításáról is — mind erre azonban természetesen csak az Eucharisztikus Világkongresszus lezajlása után fog sor kerülni, mert május második felében a kongresszussal kapcsolatos reprezentációk miatt a polgármester a folyóügyeken felül nem igen fogmásra ráérni.

— Házasság?

— Közlöm a következő családi értesítést: Lázár Ferenc felsőházi tag, a budapesti kir. közjegyzői kamara elnöke és felesége, született heyderi Devich Ilonka leányát, Magdát folyó évi május hó 10-én estefé l nyolc órakor vezeti oltárhoz a Szent István bazilika plébánia templomában, andaházi Bézay Jenő dr. miniszteri osztálytanácsos. — Néhai andaházi Bézay Jenő ny. póstafelügyelő és özvegye, született Effenberger Irma fia, Jenő, folyó évi május hó 10-én este fél nyolc órakor vezeti oltárhoz a Szent István bazilika plébánia templomban Lázár Magdát.

— Halálozás?

— Meghalt Bársony Elemér, gyógyszerész, a szegedi kormány volt népjóléti minisztere, aki egy cikluson keresztül a főváros törvényhatósági bizottságának is érdemes tagja volt. Fia volt Bársony Istvánnak, a nagy írónak.

— Részvétünk! A viszontlátásra a jövő héten, kedves dr. Városházy!

— Isten Önnel, szerkesztő úr!

A nagyüzemek a Vásáron

Általános feltünést kelt a fővárosi nagyüzemek szociális kiállitása

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az idei Budapesti Nemzetközi Vásáron Szendy Károly polgármester intencióinak megfelelően az Elektromos Müvek és a Gázmüvek kiállítása egy pavillonban van. A két nagyüzem kiállítását a székesfőváros üzemeinek szociális kiállítása kapcsolja össze. Igy a három kiállítás egy épületben van. A főváros pavillonja impozáns és méreteiben is méltó a székesfővároshoz.

Az üzemek szociális kiállítása plakátokban, fényképekben, vetített képekben, modellekben és felszerelési tárgyakban ismerteti a székesfővárosnál alkalmazásban lévő munkások szociális helyzetét, a székesfőváros munkásvédelmét, munkásai családjának gondozását. Nagyon szépek a kiállítás modelljai, amelyek 1:100 méretben bemutatják az Elektromos-, Gáz- és Vízmüvek sporttelepeit, a Gázmüvek színházát, a Vízmüvek földalatti gépházát és néhány munkáslakását. Nagyon érdekesek a buvárruhák, a gázvédelmi ruhák, az asbestruhák. Nagyon tanulságosak a plakátok, amelyek szemléltető módon ismertetik a munkások szociális viszonyait, a gyárgondozónő feladatát, a Segitőalap szolgáltatásait, a munkás gyermeknyaraltatást és a karácsonyi rendkívüli ajándékokat. A munkásgondozás módszereit 32 fénykép és 80 vetített kép ismerteti. A Beszkárt Közmüvelődési Egyesülete tagjainak müvészi munkáit négy vitrinben mutatják be. Hat vitrin a munkás sportegyesületek és dalkörök által nyert tiszteletdijakat tartalmazza.

Nagy sikert értek el a Beszkárt képességvizsgáló berendezései, amelyek a kormányzó tetszését is megnyerték és állandóan nagy közönséget vonzanak.

A szociális kiállítás Lamotte alpolgármester és Morvay tanácsnok utasításai szerint készült, akik a pavillont építése és berendezése alatt többször megtekintették. A kiállítás nagy munkáját, Reminiczky Lajos tanácsjegyző, a polgármesteri XII. ügyosztály részéről, Gosztonyi András müszaki tanácsos, Gábori Béla főmérnök, Papp József dr. főtitkár, Uray Zoltán iparművész, Bereczky István müszaki tiszt, Horváth Zoltán dr. vezértitkár, Rittinger Aurél főfelügyelő, Bíró Imre dr. főtitkár, Kovács Dezső dr. titkár és Jehl Frigyes főtiszt végezték el.

*

Az Elektromos Müvek kiállítása fénytechnikai csoda és három jelmondattal jellemezhető: „A fény nem fényüzés!" „A villamos háztartás olcsó, kényelmes, tiszta!" „Villanymotorral olcsó a termelés!" Ezt a kiállítást Füszter Ferenc főmérnök rendezte, munkatársai Wagner Miklós és Császik István mérnökök voltak.

A Gázmüvek kiállításának mottója: „A Gázmüvek a közönség szolgálatában." A legnagyobb izléssel és végtelen praktikus érzéssel van a terem berendezve. A kiállított tárgyakat, úgymint az Elektromos Müveknél, kitünő tisztviselők ismertetik és magyarázzák meg. A gáz-kiállítást Dobó László főmérnök rendezte, Morreli László segitségével.

A székesfőváros méltán büszke lehet a pavillonjára és a három csodaszép termére.

*

A Singer varrógép-gyárak kiállítási területe — budapesti igazgatóság: Singer-ház Rákóczi út 16. fióküzletek mindenütt az országban — ismét a főcsarnokban van. Bemutatásra kerülnek a legújabb típusok éspedig varrógépek háztartási, valamint kézmüves és gyáripari célokra, a legegyszerübb géptől a luxuskiállításig, láb- valamint villamos meghajtásra. A Singer-gyárak által a varrógépszakmában elfoglalt vezetőállást kézenfoghatóan kifejezik azok a különleges munkák, amelyek az új és immár elterjedt Singer 206 osztályú kombinált háztartási varrógépen készithetők, mely munkák a nőiszabóságban is már igen elterjedtek, mert ezzel a géppel női ruhákon, blúzokon, gallérokon stb. az összes diszitések, továbbá a gomblyukazások, mindenfajta gombok felvarrása, ürszegélyezések, sodrott szélmunkák és még sok egyéb munka előállithatók. Joggal nevezik ezt a gépet „egyetemes varrógép"-nek, mely mindent tud! A Singer kiállítás a férfiszabóság részére is a legeslegújabbat hozza éspedig a kombinált Singer szabóvarrógépet, amely alkalmas a pikkirozáshoz, kivarráshoz, nyakaláshoz, jelző szálvarráshoz, fűző- és vattázó munkákhoz, szegőzéshez, gomblyukazáshoz, gombok felvarrásához és egyéb a férfiszabóságban előforduló munkák elvégzésére. Szenzációs újdonságot jelentenek — eddig Magyarországon még nincsenek bevezetve — az új Singer kismótorok, amelyeknél úgy a meghajtásra szolgáló erőt, valamint a világitást is ugyanazon áram szolgáltatja. A kézmüves- és gyáripar részére szolgáló Singer kismótorok törvényileg védett világitási tekercselése, amely a varrófény közvetlen rákapcsolására szolgál, olyan célszerü és gazdaságos, hogy ezek az új motorok idővel mindenütt be lesznek vezetve. Ezeknél a munkaterem külön világitása nem szükséges.

A Singer kiállitás megtekintése minden látogató részére nemcsak érdekes, hanem hasznothajtó is.

*

1911. évben hivta életre Budapest székesfőváros akkori törvényhatósági tanácsa a Községi Élelmiszerárusító Üzemet, azon elgondolástól vezérelve, hogy a főváros lakosságának minden eshetőségre álljon rendelkezésére egy olyan altruisztikus intézmény, amely a legfontosabb életszükségletek, az élelmiszer beszerzés terén útmutatásul szolgáljon az élelmiszerek megkövetelhető legjobb minőségére nézve és állandó ár ellensúlyozó árpolitikájával irányt szabjon az élelmiszerek mindenkori áralakulásának.

Valljuk meg, hogy a kitüzött rendeltetésének a főváros ezen intézménye teljes mértékben meg is felelt.

Előhang a Rákóczi-templomhoz

Irta: Schoditsch Lajos

Fővárosunk fejlődése az utóbbi időkben nagy lendülettel indult meg. Mindnyájunk szivét öröm tölti el, hogy a nagyarányú fejlődésben úgy polgármesterünk, mint a közmunkatanács elnöke nap-nap után újabb eszmék megvalósítását szorgalmazzák, egymást támogatják, serkentik, mindent elkövetnek, hogy szeretett fővárosunk Európa szépségeiben vezető városai közül az első helyet foglalja el.

Különösen nagy fejlődésnek indult Szent Imre városa, az új Horthy Miklós híd megnyitásával. Az egész városrész nagy fejlődés előtt áll a sportváros, a nemzetközi vásár-város és az új Szent Imre pályaudvar megépítése által. Ugyancsak szép jövő elé néz Óbuda az új Árpád híd megépítésével, amely négy—öt év alatt fog elkészülni. Nagy erővel dolgoznak a Hegyvidék kiépítésén is, ott épülnek a gyönyörű kilátásokhoz vezető nagy autóutak, készülnek a szép városrendezési tervek, az egészséges családi lakóház-telepek stb. Mindezek elismerésre méltó munkálatok.

Sajnos mindezekkel szemben azt látjuk, hogy a város baloldala az utóbbi időben mégis csak mostoha gyermek. Nem mondható, hogy az utóbbi időben itt nem készülnének tervek, de azért mégis sajnálatal kell megállapitani, hogy bizonyos helyek stagnációra vannak utalva. S így különösen látható ez a nemrég önálló kerületté lett Rákosvárosban.

Igaz, hogy Rákosváros a napokban a polgármester úrtól igéretet kapott a Rákóczi templom felépítésére, ha a polgárság őt megfelelő támogatásban részesíti. Amihez semmi kétség sem fér!

Ezáltal Rákosváros központja fog fejlődésnek indulni. Sajnos azonban a kijutás oda mindinkább nehezebb lesz. A halálsorompó ott marad, a kinai fal még sokáig ott lesz, sőt még erösebb lesz mint eddig volt, mindaddig míg a tervbevett magasvasút meg nem épül. A mai nehéz gazdasági viszonyok mellett ez még évtizedekig el fog tartani, mint azt eddig is láttuk, ha csak csoda nem fog történni, hogy a magasvasút építésére a nagy beruházási költségből nem fog-e erre legalább egy rész jutni, s hogy a magasvasút legalább a Ferenc József laktanyáig talán meg fog épülni. Reméljük, hogy ez minél előbb be fog következni, mert különben Rákosváros megközelítése teljesen csődbe kerül.

Egy két ingatlan megvételéről van szó, amit az érdekelt telektulajdonosok fel is ajánlottak ugyanolyan áron, amint a többi ingatlanokat megváltották a Mexikói és Francia úton.

Két ingatlanról van szó. Mindkét ingatlan olyan fekvésü, hogy annak több mint fele megtérül a szabályozás illetve parcellázás révén. Ezzel a Mexikói- és Francia út a Kerepesi útig meg volna nyitva. Ennek legfőbb előnye az lenne, hogy a Pest felé rohanó autók, kocsik, amelyek a város belsejébe vagy a Teréz-, Erzsébet-, Lipótváros felé mennek, sorompó esetén nem volnának kénytelenek a vicinálissal együtt 10—20-as sorokban állani, várni a Kerepesi úton; hanem egyszerüen befordulnának a Mexikói útra s a következő már eddig kinyitott Tábornok-, Mogyoródi-, Bessnyői úti keresztezésénél tudnának áthaladni a Stefánia-útra, illetve az Egressy-Thököly illetve Hungária körútra.

A Francia út kinyitásával pedig a Hungária és Thököly út felől jövő kocsik, villamosok pedig a Thököly úti sorompónál nem torlódnak a Gizella útig, hanem befordulva a Francia úton a Kerepesi útig bárhol kifelé fordulhatnának; mert a vonatok időközben elmenvén a különböző sorompók már ki lennének nyitva. Ezen telkeknek megszerzését és az útak kinyitását Rákosváros közönsége már évek óta kéri, de sajnos mindmáig nem talált meghallgatásra.

Hasonlókép nem tud Rákosváros, illetve Herminamező közönsége az új Szentlélek templomhoz eljutni, csak nagy körúttal a Nagy Lajos király-úton át vagy járatlan sáros utakon. Két év óta nem tudja a közönség az Uzsoki-utca megnyitását elérni. A templom épitésének megkezdésekor kérték az Uzsoki-utca megnyitását, mely a szabályozási tervben vagy két évtizede fel van véve. A telek az állam tulajdona s már azzal a tudattal vette meg, hogy ott utcát kell nyitni. Dacára az új épitési törvény ezirányú intézkedéseinek még sem lehet semmi eredményt elérni. Miért? Nem tudni. Pedig még pénzbe sem kerül. Az út kiépítése a hatéves útépitési programba beilleszthető, a salakos járda készítése nem oly nagy összeg, hogy azt nem lehetne elkészíteni s a hívőknek a templomba járása meg lenne könnyítve.

Lehetetlen a helyzet az Erzsébe-királyné-út, Róna-utca és Thököly-úti terület iskoláztatásában. Az elemi és polgári iskola tanulói a Hungária-körútra kénytelenek járni a sorompón át, nagy körutazással, ami télen a gyermekeket beteggé teszi. A Mexikói és Hungária-úton kénytelenek járni, ahol az állandó szél éri őket s ezért oly sok a beteg gyermek ezen iskolákban. Ezt a lehetetlen helyzetet a polgármester már évekkel ezelőtt belátta s megindult az eljárás a Thököly-útnál feleslegessé vált híd áthelyezése iránt a Korong-utca irányába az Ajtósi Dürer sor folytatásában, de mai napig eredménytelenül.

Ugyancsak régi sérelme és kivánsága Rákosvárosnak a Thököly-út, Francia-út és Mexikói-útnál levő félpark kiépítése. Évekkel ezelőtt megvásárolta a város a több mint kétszázezer pengő, értékü telkeket park céljára. Az utolsó épületet több mint két év előtt lebontatta azzal a hiedelemmel, hogy a parkot szükségmunka keretében valahogy ideiglenesen fogja rendezni, de sajnos nem történt semmi.

Még sok fájdalma van Rákosvárosnak, de ezek a legfontosabbak, amelyek mihamarabbi megoldást kivánnak. Nem elég és fontos, hogy a külterületen parcellázásokkal és szabályozásokkal kapcsolatos telekrészeket vásároljanak meg, mert sokkal fontosabbak a belső részek rendezése. Egy város avagy annak egyes része nem kivülről fejlödik befelé, hanem belülről kifelé s ezt kéri Rákosváros polgársága is.

Reméli Rákosváros közönsége, hogy megértő polgármestere, kinek nem csak egyes kerület, de az egész város érdeke szivén fekszik, aki a Rákóczi templom felépítését a megvalósítás felé viszi, ennek hathatósabb támogatása érdekében a polgárságnak eme kivánságainak teljesítését is szorgalmazni fogja.

Nem sikerült Leichtmann Adolf pere a közigazgatási bizottság ellen

Egy rozzant autó árverésének következményei a bíróságok előtt

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —.

Annakidején beszámoltunk arról a bonyolult pereskedésről, amelyet Leichtmann Adolf bérautó-fuvarozó indított Budapest székesfőváros közönsége ellen: keresetében 1140 pengő megfizetését követelve. A kereset szerint súlyos gondatlanság terhelte a székesfővárosi közigazgatási bizottság adóügyi albizottságának tagjait, azért mert a bérautófuvaros gépjárművét nem minősítette olyan munkaszerszámnak, amely a végrehajtás alóli mentesség alá esik, pedig az évtizedes bírói gyakorlat is e mellett foglalt állást.

A bíróságok azonban tekintettel voltak a fővárosi tiszti ügyészség azon érvelésére, hogy idevonatkozóan a bírói gyakorlat nem volt egységes és minden fokon elutasitották elvi indokolással a keresetet. A Kúria indokolása szerint az iparos adóügyi fellebbezésének az elintézésekor a bíróságoknak a gépjárművek foglalás alóli mentességére vonatkozó gyakorlata nem volt egyöntetü. Ugyanis a törvényszéknek a mentességet megállapitó gyakorlatával szemben a tábla arra az álláspontra helyezkedett, hogy a gépjármü nem a magukat kézimunkával fenntartóknak a keresetük folytatásához szükséges oly szerszáma, amely le nem foglalható.

De a Kúriának idevonatkozó jogegységi határozata hozataláig ebben a kérdésben a bírói gyakorlat országos vonatkozásban sem volt egységes. — Leichtmann Adolf nem hozott fel adatokat arra, hogy a székesfővárosi közigazgatási bizottság adóügyi albizottságának általa panaszolt törvényértelmezése szándékosan rosszhiszemü volt. Szándékosan helytelen értelmezés és egységes bírói gyakorlat hiányában pedig már az utóbbinál fogva sem tekinthető az adóügyi albizottság törvényértelmezése gondatlannak.

MAVAG-FORD EIFEL és V 8 személyautók
ERŐ, ELEGANCIA, OLCSÓ ÜZEM ideális egyesitése
Eladási képviselet: HAHN ARTHUR ÉS TÁRSAI VI., ANDRÁSSY ÚT 10. Telefon *113-619

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24. Telefon: 1-283-68

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. Tel.: I-563-99.

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk. tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,
Jobbágy-féle
barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.

Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körut 18.
Telefon: 13-33-94.
Levélcim: Budapest 72. Postafiók: 61

5 világrész közönsége gurul a kacagástól 1 müsorban neveti végig a világ legjobb mulatattóit A FÉNYES CIRKUSZ-ban

HIREK

Lédermann ellenáll

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének két zsidó bizottsági tagja: *Dési* Géza dr. és *Orova* Zsigmond dr. tudvalevően kiléptek a pártból. *Lédermann* Mór örökös törvényhatósági bizottsági tag, aki szintén a nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének tagja, kilépése tekintetében nem nyilakozhatott, mert amikor *Dési* és *Orova* kilépő levelüket megírták, *Lédermann* külföldön tartózkodott.

Lédermann időközben hazaérkezett és mint várospolitikai körökben beszélik, a városházi kormánypártból *nem fog kilépni*. *Lédermann* ellentállásának oka hír szerint az, hogy őt annakidején, amikor örökös törvényhatósági bizottság taggá választották, annyi szeretettel fogadta a párt, hogy ezeket a kötelékeket ő nem akarja elszakítani.

Lelki betegek a fővárosi iskolákban

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Keresztény Tanügyi Bizottság IV. ker. szervezete igen jól sikerült értekezletet tartott, amelyen megjelent Bednárz Róbert prelátus, a Bizottság elnöke, Szőke Gyula felsőházi tag, Palócz András dr. felügyelő-igazgató stb.

A megjelenteket Masson Izabella igazgató, a szervezet elnöke üdvözölte, majd felkérte Kerényi József gyógypedagógiai tanárt előadásának megtartására. Az előadó „A gyermekkori rendellenességek és azok gyógyítása" című mindvégig élvezetes, rendkívül nagy körültekintéssel megtartott előadásában reámutatott, hogy a nevelési lehetőség mind súlyosabb, mert nincs megfelelő tanács, amely a pedagógust is megfelelő irányba vezetné. A legnagyobb hiba, hogy eddig csak a testi betegségekre voltak tekintettel, a lelkiekre nem, holott a statisztika is bizonyítja, hogy a vizsgálat alá bocsátott gyermek közül 5517 ideg- és lelkibeteg van. Példákkal igazolja, hogy a pedagógusnak alaposan meg kell ismerni a gondjára bízott gyermeket s nem szabad egyes esetekből helytelen ítéletet alkotni. Ezután a különféle gyógymódokat és eljárásokat ismertette.

Az élénk érdeklődéssel kísért rendkívül tartalmas előadást Masson Izabella köszönte meg, majd Palócz András dr. ügyvezető elnök mondott köszönetet a központ részéről egyrészt Masson Izabellának a lelkes munkáért, másrészt az előadónak a kiváló előadásért.

Ezután Szőke Gyula dr. szólott a megjelentekhez, kiemelve azt az óriási felelősséget, amely a pedagógusokra a mai nehéz időben hárul. Masson Izabella zárószavaival ért véget a szép ülés.

Karafiáth főpolgármestert tiszteletbeli elnökévé választotta a B. S. E.

Modern vizisport-telep létesül a békásmegyeri parton

— Az Uj Budapest tudositójától. —

A fővárosi tisztviselők és tanszemélyzet sportegyesülete a *Budapest Sport Egyesület* most tartotta többszáz egyesületi tag jelenlétében a központi városháza tanácstermében rendes évi közgyülését.

Lamotte Károly dr. alpolgármester elnöklete alatt tartott közgyülésen megjelentek: *Schuler* Dezső dr. alpolgármester, *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, *Gátonyi* Béla főszámvevő, *Dulácska* Jenő, a Segítőalap igazgatója. *Fertsek* Leó dr. tisztifőügyész-helyettes, *Goszleth* Ernő dr. tanácsnok, elöljáró és sokan mások.

Lamotte Károly dr. elnök megnyitójában üdvözölte a megjelenteket. Örömmel állapította meg, hogy *Szendy* polgármester megértő támogatása révén sikerült az egyesület anyagi helyzetét rendezni. Továbbiak során ismertette az egyesület jövő terveit, többek között a többszáz csónak befogadására alkalmas csónakgarage és vízi-sporttelep tervét, mely célra a békásmegyeri parton 5000 négyszögöl területet sikerült szerezni. A tervek megvalosításához a főváros vezetőségének, valamint az összes tagok támogatását kérte.

A nagyhatású elnöki megnyitó után *Leitgib* János főtitkár ismertette az egyesület nyomtatásban is megjelent évi jelentését. A zárszámadás, számvizsgálóbizottsági jelentés és költségvetés letárgyalása után *Jánosy* Imre igazgató üdvözölte *Lamotte* Károly dr. egyesületi elnököt abból az alkalomból, hogy a vizi-sporttelep és csónakház felépitése megvalósuláshoz jutott.

Az indítványok során a közgyülés *Karafiáth* Jenő főpolgármestert érdemeinek elismeréséül egyhangú lelkesedéssel tiszteletbeli elnökévé választotta meg.

Majd következett a tisztikar és választmány megválasztása. Az elnökség ezévben nem került választásra. A megválasztottak a következők: Főtitkár: *Leitgib* János. Titkárok: *Hangel* László, *Buzay* Árpád dr. Jegyzők: *Szódy* Szilárd, *Koritsánszky* Lajos. vitéz *Ivatson* Ferenc dr., *Hajós* József, *Forth* Sándor dr., *Baros* Géza, *Dvorzsák* Jenő, *Vértessy* József. Ellenőr: *Clementis* László. Pénztáros: *Léczfalvy* Frigyes. Háznagy: *Hanzély* József dr. Ügyészek: *Feigler* Károly dr., *Fertsek* Leó dr. Orvosok: *Pigler* István dr., *Sigora* Bálint dr., *Kecskés* Zoltán dr., *Bihari* István dr., *Uul* Gyula dr., *Oravecz* István dr. Számvizsgálók: *Márkus* Gábor, vitéz *Rónaszéky* Ferenc, *Kazimir* Antal.

Választmányi tagok: *Antalics* János, *Asztalos* Gyula, *Beliczay* Imre dr., *Csanády* Gusztáv dr., *Della Donna* Mihály dr., *Dulácska* Jenő, *Fazekas* Béla dr., ifj. *Friedrich* Tibor, *Györgyi* Kálmán, *Guckler* Ottó, *Hahn* Sándor dr., *Havlin* Károly dr., *Hornyák* János, *Jánossy* Imre, *Kánya* István dr., *Kazinczy* Gábor dr., *Keil* Tibor dr., *Kertész* István, *Király* Kálmán, *Kleisz* Alajos, *Klell* Kálmán, *Klement* Engelbert, *Korenchy* László dr., *Kovács* Endre dr., *Kurfürst* István, gróf *Lázár* Imre dr., *Liber* Endre, *Márkus* Antal, M. *Morocz* Sándor, *Orbay* Dénes dr., *Pakesz* Gusztáv, *Papp* János, *Pásztory* János, *Pécsi* Miklós, *Potoczky* Jenő dr., *Reminiczky* Lajos, *Rodé* Béla dr., *Rományi* Antal dr., *Rosta* János dr., *Szebeny* József dr., *Szinte* László, *Sztancsik* János, *Tihanyi* Antal, *Toperczer* László, *Uhl* Raoul dr., *Végh* Lajos dr., *Wagner-Weiss* István dr., *Wohl* György dr.

A közgyülést este a FANSz Mária-utcai helyiségében népes társasvacsora követte, melynek során *Lamotte* Károly dr. alpolgármester üdvözölte a megjelenteket, majd elismerését fejezte ki *Honffy* Lajos ny. adóhivatali igazgatónak, aki őszinte lelkesedéssel, hosszú esztendőkön keresztül vezette a vívószakosztály ügyeit. Majd *Gátonyi* Béla főszámvevőt üdvözölte abból az alkalomból, hogy sikerült őt a vívószakosztály elnöki tisztségére megnyerni.

A további beszédek során *Gátonyi* Béla főszámvevő köszönte meg az elnök üdvözlését. Igéretet tett, hogy a vívószakosztály ügyeit szeretettel fogja vezetni. Majd átnyujtotta *Honffy* Lajos távozó szakosztályi elnöknek az egyesület díszoklevelét és emlékplakettjét. A Magyar Vivó Szövetség képviseletében *Szilaveczky* Lajos elnök fejezte ki elismerését a távozó *Honffy* Lajos elnöknek, átnyujtotta neki a szövetség nagy plakettjét. *Honffy* Lajos v. elnök válaszában meghatva köszönte meg az üdvözléseket.

Wossala a Városi Mérnökök Országos Szövetsége élén

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Május első napjaiban tartotta meg a Városi mérnökök Országos Szövetsége ezidei kongresszusát, amelyen megtörtént a tisztikar kiegészítése.

A szövetség tagjai nagy sajnálkozással vették tudomásul, hogy eddigi kiváló elnökük, Berzenczey Domonkos egészségi állapotára való tekintettel lemondott elnöki tiszéről, melyre egyhangú lelkesedéssel Wossala Sándor tanácsnokot, a főváros magasépítési ügyosztályának vezetőjét választották meg. Alelnökök lettek: Papp Ferenc a vízművek vezérigazgatója, Kempelen Ágoston müsz. főtanácsos és Farkas Imre müsz. tanácsos (Győr). Szakosztályi elnökök a következők lettek: Schön Győző a Gázművek vezérigazgatója, Szappanos Jenő müsz. tanácsos (Kecskemét), Fridrich Lajos müszaki tanácsos, Dörre Endre müsz. tanácsos, dr. Viola Rezső müszaki főtanácsos és Szaszovszky Ottó, az Elektromos Művek helyettes vezérigazgatója.

Wossala Sándor, akit melegen ünnepelt a közgylés, meghatott szavakkal köszönte meg megválasztását és kijelentette, hogy a városok és községek müszaki ügyeinek fejlesztése, tökéletesitése lesz az a cél, amelyet meg akar valósitani elnöki működése során.

nemzetközi Vásárfia
Polo" férfiöltöny
(Kabát és nadrág)
tiszta gyapju
Ramasittal impregnálva 44.-
Gutmann Testvérek
Rákóczi ut 12 Gutmann sarok

Hoffmann
KÉPEK KÉPKERETEK
NAGY KÁROLY KÖRÚT 28.
VÖRÖSMARTY U. 5

MŰVÉSZI KÉP ÉS HOFFMANN KÉPKERET AZ IGAZI OTTHONI DÍSZ!

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon —342—29

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

KOREK E.
Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrányvegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Május hó 12-én és 19-én délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
Telefon: 1—811—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi látcsövek. a legjobb kivitelben.
Halló-készülékek
fényképészeti cikkek.

Pervesztes lett az OTI a fővárossal szemben

Nagy Lajos balesete és a Társadalombiztositó kártérítési kötelezettsége

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

Egy baleseti kártérítési ügyből kifolyólag az Országos Társadalombiztositó Intézet pert indított a székesfőváros ellen. Az OTI-nál volt biztositva ugyanis Nagy Lajos, akit halálos üzemi baleset ért, akként, hogy őt a főváros Vízműveinek gépkocsija elgázolta. Az elhalt özvegye és gyermekei által a főváros ellen megindított perben a főváros kártérítési kötelezettsége a tárgyi felelősség alapján megállapittatott. Jogerős ítélet a fővárost az elhalt hozzátartozóinak javára az összeg szerint meghatározott teljes kár megfizetésére kötelezte. Azonban feljogositotta a fővárost arra, hogy a marasztalási összegből levonhassa azokat az összegeket, amelyeket az OTI a balesetből folyóan a hozzátartozók részére kártalanitásként folyósított.

Ezek után az OTI hivatkozással az 1927. évi XXI. tc. 201. §-ra, a fővárostól az általa a hozzátartozók részére folyósított kártalanitási összegek megfizetését igényelte, azt vitatván, hogy a főváros errevonatkozó kötelessége is az említett perben hozott ítélettel már megállapitást nyert, s ez reá, mint az ottani felperesek törvényi engedményesére is kiterjed.

A bíróságok azonban figyelemmel voltak Szálka Béla dr. tiszti ügyész érvelésére és a különös keresetet elutasitották. A Kúria indokolása szerint az OTI álláspontja téves, mert az előző perben hozott ítéletnek az a rendelkezése, hogy a főváros az OTI által folyósitott kártalanitás levonására feljogositatott, — lényegileg azt jelenti, hogy az ottani felperesek keresetükkel annyiban, amennyiben követelésüket az OTI-tól kapott kártalanitás fedezi, elutasittattak.

Itéletében megállapitja a Kúria, hogy a törvény által szem előtt tartott azt a célt, hogy a munkaadó a kötelező biztositás folytán az üzemi balesetből folyó kártérités alól rendszerint szabaduljon, meghiúsitaná, ha azt az összeget, amit a biztositó intézet a biztositás folytán munkavállalónak fizet, a munkaadó a biztositó intézetnek mégis megfizetni tartoznék azon az alapon, hogy üzemi alkalmazottjának gondatlansága okozta a balesetet.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!

MUSICA

zongoragyár szenzációs uj tipusu

KIS PIANINOJA

mindössze 96 cm. magas!

A modern lakás hangszere!

7 oktáv, teljes hangerősség.

Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest

Rendkivüli fizetési könnyitések!

Tekintse meg kirakatunkat!

Eladási termek: Budapest VII, Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

VÁLLALKOZÁS

Elkészültek a nagy ut-átépitések az Eucharisztikus Világkongresszusra

Közmunka-körséta a Hősök Terétől a Pasaréti-utig

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A polgármesteri II. ügyosztály folyamatban levő közmunkáit e hó 6-án mutatta be az út- és csatornaépitési szakbizottságnak és a sajtó képviselőinek.

A megjelentek a körutat a Hősök terével kezdték meg. A résztvevők felmentek az Eucharisztikus Kongresszus alkalmával épült oltáremelvényre, ahonnan jó áttekintést nyertek a készitett új burkolatokról: a középen 3700 m² területü mintásköburkolat, attól jobbrabalra a középületek előtt elhelyezett aszfaltburkolat fekszik. A tér középső része csupán a gyalogosközlekedést szolgálja. Ezt a kocsiúttól fehér keramitsáv válassza el. A közvilágitást különleges villanylámpák szolgálják, ezeket részben a szegélysor, részben az emlitett fehér keramitsáv mentén szerelték fel. A tér mai kiállitásában méltó Budapesthez. Székesfővárosunk is kapott egy tömegmegmozdulások megtartására alkalmas, reprezentális teret, amely külföldi világvárosok hasonló célt szolgáló tereivel összehasonlitva is megállja helyét. A rendezés költsége 300.000 P.

A program második pontja volt a Városligeti tó betonfenék burkolatának bemutatása. Ugyanis a Hősök-terén és a városligeti tó területén nyer elhelyezést az a több százezer fönyi tömeg, amely az Eucharisztikus Kongresszus főünnepségén résztvesz. A főváros e célra 150.000 P költséggel a tó fenékburkolatát is kijavittatta.

A Szent István-plébánia-templom (Bazilika) homlokzata tudvalevőleg a Duna felé fordul. Sajnos eddig ennek nagyrészét épületek eltakarták. A főváros közönsége ezért ezeket az épületeket kisajátitotta és lebontatta. Az igy felszabadult tér burkolatát a közelmultban a főváros illetékes ügyosztálya átépitette. Ezzel egyrészt a tért rendezte, másrészt ünnepségek céljaira alkalmassá tette. Az átépités költsége 65.000 P kiadást jelent. A házak lebontása következtében jelentkező tűzfalat a főváros a kongresszusi ünnepségek tartamára zászlókkal fogja bevonni.

A Margithid pesti és budai hidfőjének kertészeti kiképzését a Margithid átépitése tette szükségessé. A munka költsége 85.000 p.

A II. ker. Pasaréti-út rendezését két okból kellett végrehajtani. Egyrészt az egyik szakaszon a rossz altalaj miatt minduntalan javitásra szorult a burkolat, másrészt a kocsiút a környék rohamos fejlődése és az útépités után bekövetkezett bevezetett autobuszközlekedés miatt túlszűknek bizonyult. Az átépités összes költsége 180.000 P.

A XI. ker. Kőérberki-útnak a Budaörsi-út és az új repülőtér közt lévő szakaszát a főváros bazalt kiskővel burkolja. A költség 300.000 P.

A XI. ker. Budafoki-út Verpeléti-út és Barcsányi-utca között lévő szakaszának topekaaszfalt burkolását az tette szükségessé, hogy ezen útnak többi szakaszai már régebben nyertek aszfaltburkolatot. Az épitési költség kereken 80.000 P.

A XI. ker. Szentkorona-útja a Vitézek-tere és a Budafoki út között lévő szakaszának, továbbá a Lenke-út, Budafoki-út és Badacsonyi-út között lévő szakaszának keramittal való burkolása a Horthy Miklós-híd megnyitása folytán vált szükségessé. A munka költsége 70.000 P.

A Horthy Miklós-híd két hidfőjének kertészeti rendezése lényegesen hozzájárul a főváros legújabb hidjának a környezetbe való kellemes beleilleszkedéséhez. A munka költsége 80.000 P. A közútépitési program utolsó pontjaként a megjelentek a Műegyetemi-rakpart épitését tekintették meg.

Az előadottakból kitünik, hogy a polgármesteri út- és csatornaépitési ügyosztály jelenleg is sok nagy munkát végeztet, amelyek egyrészt a főváros szükségleteiről gondoskodnak, másrészt több ezer munkást foglalkoztatva lényegesen enyhiti a munkanélküliséget.

A villanyszámla

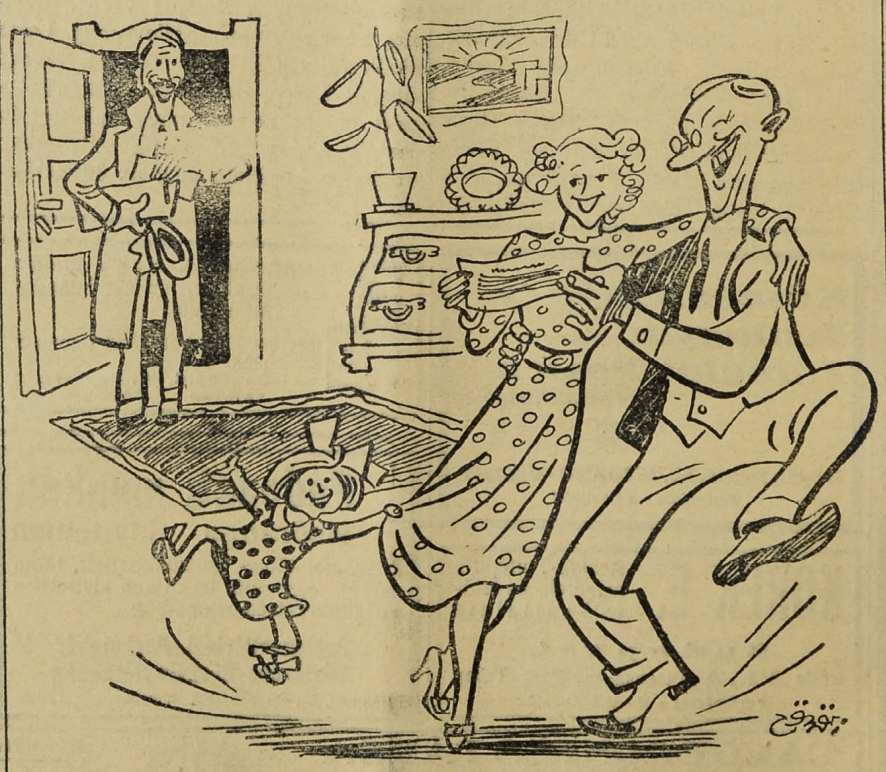

— Hihetetlen! Még csökkent is az áramszámlánk ennél a csuda Tungsram Krypton fénynél!

Az Első Magyar Általános Biztositó Társaság 1938. évi április hó 30-án tartotta 1937. évi rendes közgyülését, amely az 1937. évi nyereséget 309.576.06 pengőben, az osztalékot pedig 15 pengőben állapitotta meg. A választmány elnökévé: gróf Csekonics Ivánt, a választmány új tagjává: gróf Andrássy Mihályt és Huszár Dezsőt választották meg.

Uj kiirások

Andezit vagy trachit zúzottkő (22.000 q) szállitására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi máju hó 13-án délelőtt negyed 10 óra.**

15.000 kg. szines törlőrongy szállitására a Budapest Székesfővárosi Közlekedés Rt. részére. **Határidő: 1938. évi május hó 13-án délelőtt 9 óra.**

Vegyi gyógyszerek szállitására a Székesfővárosi Közkórházi Gyógyszertárak és Központi Gyógyszertár részére. **Határidő: 1938. évi május hó 13-án délelőtt 9—10 óra.**

Villanyszerelési munkákra a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. Széchenyi-hegyén épitendő vendéglő-szálloda részére. **Határidő: 1938. évi május hó 16-án délelőtt 10 óra.**

Papiráruk szállitására a székesfőváros üzemei részére. **Határidő: 1938. évi május hó 17-én délelőtt 10 óra.**

25 drb. hangositható keskenyfilm vetitőgép és alkatrészeinek szállitására a székesfőváros iskolái részére. **Határidő: 1938. évi május hó 24-én délelőtt 9—10 óra.**

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

XVI. évfolyam 19. szám. Budapest, 1938. május 14.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Tek.Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest,VIII.Reviczky-u.1.

Ünnepvárás

A főváros közönsége anyagi erejét messze meghaladó áldozatot hozott, hogy ünneplő ruhában fogadhassa Szent István Birodalma az Eucharisztikus Világkongresszus résztvevőit és Őszentsége legátusát. Restaurált templomok, kicsinosított középületek, újonnan épített és karbahozott utak fogarják az ájtatoskodók tízezreit, akik nemcsak lélekben felüdülve, de a legkeletibb fekvésű európai világváros természeti csodáitól és szépségeitől, nemkülönben túláadó vendégszeretetétől megittasodva fogják egész életükön át szívükbe zárni Budapes panorámáját. Az önkormányzat akarata egyesült a város első polgárának energikus kezdeményezéseivel, hogy külsőségekben, de lélekben is ünneplő város legyen Budapest.

A kongresszus előkészítő bizottságának komoly és lelkiismeretes munkássága arra is ügyelt, hogy az elszállásolás és ellátás se hagyjon maga után kívánni valót. A legapróbb részletekig készen áll az óriási gépezet: minden ember a fedélzeten van, a kapitányi hídon pedig az arra legmegfelelőbbek állnak a vártán. Ezer esztendő minden történelmi emléke öltött kart a modern technika frappáns eszközeivel és a ragyogó mult színpompás emlékei aranyozzák be trianoni nyomorúságunk fájdalmas megcsonkítottságát. És a messze idegenből idezarándoklókkal együtt borulunk a keresztyénység világünnepén az oltár elé, hogy imádjuk a Legszentségesebbet, kérjünk áldást megrendíthetetlen keresztény hitünkben a jelenre és könyörögjünk a szebb jövendőért.

A várakozás ünnepi heteiben azon meggyőződésünknek kell kifejezést adnunk, hogy az elkövetkezendő nagy napok nemcsak az Egyház szempontjából óriási jelentőségüek, hanem igen-igen fontosak a keresztény Magyarország és a keresztény Budapest nézőpontjából is. Az ide zarándokoló külföldiek bámulva fogják látni, hogy egy olyan ország fővárosában vannak, amely nemcsak fáklyavivője volt a kereszténységnek a messzetünt mult vérzivataros századaiban, amely ezeresztendős létének több, mint negyedrészén keresztül idegen pogányság járma alatt nyögött, hanem egy olyan népet ismernek meg, amely jelenét és jövőjét a keresztény világszemlélet jegyében kívánja berendezni. Nem történelmi emlék számunkra, hogy pajzsa legyünk a kereszténységnek, hanem élő valóság ma is, belső meggyőződés, amely Szilveszter pápa korona-adományozása óta él és világít, mint örök láng, mindannyiunk szívében! Ezekkel az ünnepi gondolatokkal üdvözli a keresztény Budapest az Eucharisztikus Világkongresszust és a pápa Budapestre küldött legátusát.

Tizenhárom millió pengő vagyonadóval akarják sujtani a fővárosi üzemeket

Petrovácz Gyula felszólalása kapcsán Szendy Károly polgármester erélyes eljárást helyezett kilátásba

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén *Petrovácz* Gyula szóvátette, hogy a milliárdos beruházási programmal kapcsolatosan a vagyonokra kivetni szándékolt adó a főváros üzemeit rendkívüli módon érinti. Állítólag tizenhárommillió pengő olyan vagyonadóról van szó, amelyet a főváros egyes üzemeinek kell viselniök. Abban, hogy a városok közüzemeit nem mentesítik a vagyonadó fizetése alól, ismételt megzavarását látja *Petrovácz* annak a pénzügyi egyensúlynak, amelyet pár hónappal ezelőtt nagy nehézségek árán kötöttünk meg az állammal.

— Ujból megkezdődik az a rendszer — mondotta *Petrovácz* — amely ismételten *váratlan és előre nem látott terheket ró* a fővárosra, amelyeknek viselésére a főváros üzemei e pillanatban *nem elég erősek*. A főváros lassú léptekkel nagyon nehezen hozza egyensúlyba üzemeit. Ezek az üzemek egy tizenhárommillió pengős újabb megterhelést *még évekre elosztva sem birnak meg!* Ha most emiatt a Beszkárt, vagy pedig más üzem *tarifaemelést kénytelen végrehajtani*, akkor a közönségnek hiába magyarázzuk azt, hogy ez jogi következménye annak, hogy az üzemeket *vagyonadóval rótták meg*. Azt kérte *Petrovácz*, hogy a közigazgatási bizottság írjon fel a kormányhoz a fővárosi, illetve általában a városi üzemeknek a vagyonadó alól való *mentesítése érdekében*.

A polgármester *Petrovácz* felszólalására kijelentette, hogy már meg is indított bizonyos tárgyalásokat. Pillanatnyilag nincs abban a helyzetben, hogy *pozitív számokat mondhatna*, hiszen a tövényjavaslat még a felsőházban van, még egyáltalában nincs törvényereje. Kijelentette a polgármester, mindent elkövet abban az irányban, hogy a fővárosra *minél kisebb teher háruljon*. Az indítvány megtételéért köszönetét fejezte ki a polgármester *Petrovácz* Gyulának.

Intézményesen kell a keresztény iparosság és kereskedelem szupremáciáját biztositani az állami és fővárosi közmunkáknál és közszállitásoknál!

Irta: Müller Antal

Az Uj Budapest legutóbbi számában Zsidótörvény II. címmel közöltem a keresztény iparosság és kereskedelem kívánságait az állami rend megóvása, nemkülönben a társadalmi és gazdasági élet egyensúlyának hatásosabb biztosításáról szóló törvényjavaslatok parlamenti tárgyalásával kapcsolatban. Az önálló iparosoknál és kereskedőknél a zsidó arányszám megállapítása, az iparigazolványok, iparengedélyek, állami és egyéb hatósági igazolványok tíz évre visszamenő felülvizsgálata, az állami és egyéb hatósági közmunkákból és közszállitásokból a zsidóságnak számaránya szerint való részeltetése, végezetül az 1919 óta beszivárgott zsidók részére kiadott állampolgársági igazolványok szigorú felülvizsgálása azok a predomináns követelések, amelyeknek törvényes úton való rendezését a keresztény kereskedelem és ipar, de az egész keresztény Budapest a keresztény nemzeti alapon álló kormányzat kötelességévé teszi.

Az Uj Budapest nemrégiben részletes statisztikát közölt arról, hány százalékban foglalják el zsidók a fővárosi alkalmazásokat. Ebben a vonatkozásban rendelkezésemre áll néhány hiteles statisztikai adat, amelyekkel az Uj Budapest hiradását megtoldom. Megfigyelhetjük, hogy például a főváros köztisztasági hivatalánál és egyéb városi üzemeknél milyen arányban szerepel a zsidóság a szolgai és munkáslétszámban. Pedig csak húsz esztendeje, hogy a városnál a keresztény irányzat valamiképen gyökeret vert, azelőtt a liberális irányzat érvényesült és így a zsidóknak módjukban lett volna a városhoz menni és utcaseprői és egyéb alkalmazásokat vállalhattak volna Szemben azzal a statisztikai adattal, hogy a fővárosi közigazgatási tisztiszemélyzetnek 1,9 százaléka, a tanügyi alkalmazottak 5.8 százaléka, az üzemi tisztviselők 12—13 százaléka zsidó, idejegyzem, hogy a fővárosi köztisztasági és egyéb altiszti állásokban mindössze 0,1% a zsidóság száma. Ugyanakkor azonban a 330 Teleki-téri zsibárus közül, akik közül nem egynek most már nem is egy, hanem több emeletes háza is van, 315 még mindig zsidó és úgy tudom hogy mindössze 15 Teleki-téri bódé van keresztény kézen!

A főváros lakosságát, de hatóságát és önkormányzatát is élénken érdeklik — főképen a közszállitások szempontjából — a zsidóság arányszámai a önálló ipar és a szabad kereskedelem területein. Előre bocsájtom, hogy igen nagy különbség van az ipar gyakorlásának lehetőségére vonatkozóan az önállók százalékában és az alkalmazottak százalékos arányában. A zsidó, mint önálló iparos, pénzösszeköttetései révén könnyen tud boldogulni, ellenben mint

alkalmazottnak talán verejtékesebben és nehezebben kell dolgoznia. A pékeknél 50 százalék az önálló zsidó és 11 százalék a zsidó segédszemélyzet. A keresztény segédek közül — ez nemcsak a pékekre vonatkozik — csak minden tizedik vagy tizenötödik tud önálló lenni, ellenben a zsidók közül úgyszólván mindegyik.

Ha a kereskedelmet figyelem: azt látom, hogy az önálló kereskedőknek 60 százaléka, a tisztviselőknek 45 százaléka, a segédszemélyzetnek pedig 40 százaléka zsidó, tehát úgy amint az állások mennek lefelé, csökken a zsidók arányszáma. A kereskedelmi tisztviselőknél az a helyzet, hogy az igazgatók 50 százaléka, a cégvezetők 56 százaléka, a könyvelők 62 százaléka, az ügynökök 72 százaléka és a tisztviselők 60 százaléka zsidó. A segédszemélyzetnél már megint csökken az arányszám, amennyiben az üzletvezetőknek 40 százaléka, az eladóknak 45 százaléka zsidó, az üzleti szolgáknál és altisztteknél az arányszám csak 5 százalék. Ha a nagyipart nézem, azt látom, hogy a magyar kartelek 90 százaléka zsidó tulajdonban van. A bőrfeldolgozó nagyiparnak 80 százaléka, a textilipárnak 71 százaléka, a ruházati iparnak 77 százaléka, a vegyészeti iparnak pedig 93 százaléka zsidó. Az önálló mészárosoknak 46 százaléka zsidó, viszont a vágóhídi munkásoknál 0.2 százalék.

Folytathatnám tovább ezeket a statisztikai adatokat, de a közreadott számok is elegendők arra, hogy levonjam a szükséges konkluziókat... És pedig jelen alkalommal főképen a tekintetben, hogy a közmunkáknál és közszállításoknál megfelelőképen biztositani kell a keresztény iparosság és kereskedelem megfelelő számarányú foglalkoztatását. Ahhoz azonban, hogy erre vonatkozóan konkrét javaslatokat tegyünk, szükséges úgy állami mint városházi vonatkozásban a statisztikai adatok megfelelő ismerete. Tudni akarjuk, mégpedig az állami és fővárosi vállalkozási élet minden frontján, a beérkezett ajánlatok közölt a versenytárgyalások lefolytatása alkalmával mennyi származik zsidó vállalkozótól, mennyi kereszténytől. Tudni kívánjuk azt is, hogy a kiadott közmunkák és szállítások hány százaléka esik zsidó vállalkozókra és szállítókra és mennyi kereszténykre. Felkérem a polgármester urat, hogy erre vonatkozóan a megfelelő statisztikai adatokat sügősen legyen szives elkészittetni!

Csak ezen adatok birtokában fog sor kerülni arra, hogy konkrét javaslatokat tehessünk. Ugy a közmunkákat mint a szállitásokat illetően. Intézményesen biztositani kell államnál és városházán a Silberpfennigekkel szemben a keresztény ipar és kereskedelem megfelelő támogatását, munkához juttatását, hitellel való ellátását. Szükségesnek tartom ebből a szempontból a Közszállitási Szabályzat megfelelő áldolgozását és a szükséges törvényes intézkedések haladéktalanul való megtételét!

Feigler Károly főügyész és a Hubay-vacsora

A tiszti főügyész önérzetes nyilatkozata a közigazgatási bizottságban

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Hetek óta folyik a szóbeszéd a városházán arról, hogy *Feigler* Károly dr., a főváros általános népszerűségnek örvendő tiszti főügyésze, helytelenül cselekedett, amikor elment egy vacsorára, amelyen *Hubay* Kámán szerkesztőt ünnepelték országgyűlési képviselővé történt megválasztása kapcsán. A közigazgatási bizottság hétfői ülésén *Bánóczi* László tette szóvá *Feigler* Károly dr. eljárását. — Nem vitás — *mondotta Bánóczi* — hogy a főügyész úr politizálhat, ahogyan akar, a főügyész úr magánidejével úgy rendelkezik, ahogyan jól esik, azt hiszem azonban, hogy mégis van egy elválasztó vonal, hogy olyan ügyben ne vegyen részt, amelyet a felsőbb hatóság ilyen módon elítél. *Bánóczi* arra célzott, hogy a vacsorán *Szálasi* Ferenc ny. őrnagyot ünnepelték, „akit a belügyminiszter rendőri felügyelet alá helyezett és akinek működéséről nemrégiben a parlamentben lesujtóan nyilatkozott".

Feigler Károly dr. tiszti főügyész azonnal válaszolt *Bánóczi* felszólalására. *Feigler* Károly dr. válasza, amely széles körökben keltett férfias hangjával feltünést és általános megelégedést, a következőképen hangzik:

— *Hubay* Kálmán országgyűlési képviselő úr tiszteletére a baráti köre vacsorát rendezett. Ezen a vacsorán én megjelentem, — *ez tény! Hubay* Kálmán országgyűlési képviselő úrral évek óta személyi, jó baráti viszonyban vagyok. Ez a barátság, ha a realitásokat nézzük, én reám volt hasznos, mert amikor szükség volt rá, a közelmultban, hogy barátaim mellém álljanak, akkor *Hubay* Kálmán országgyűlési képviselő urat, illetve az ő főszerkesztésében megjelenő újságorgánumokat magam mellett találtam.

— Amennyiben az ünneplés — a bizottsági tag úr részéről — *Szálasi* Ferenc nyugállományú vezérkari testületbeli őrnagy úr személyét kívánta jelenteni, kijelenthetem, hogy nekem a vezérkari őrnagy urat még látásból sincs szerencsém ismerni.

— Nekem, mint *keresztény magyar embernek*, az a kötelességem, ha netalán valakinek a személyemmel kapcsolatos magatartására kellemetlenül kellene visszaemékeznem, az elfelejt sem. De mint *úriembernek*, az a kötelességem, hogy ne feledkezzem meg a barátságról! *Politikával* nem foglalkoztam, politikával nem foglalkozom! *Barátaimat* pedig a jövőben is meg fogom becsülni. Ezt kívántam a mélyen tisztelt közigazgatási bizottság előtt kijelenteni.

Feigler Károly dr. fenti önérzetes és mégis lojális nyilatkotával a sok port felvert vacsora-ügy *teljes nyugvópontra jutott.*

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Az önkormányzati élet túlzsufoltsága jellemezte a most lezárult hetet, kedves szerkesztő barátom. Torlódtak a közigazgatási bizottság ülése, a pénzügyi bizottság ülése és a szerdai napról a pénteki napra áthúzódott törvényhatósági bizottsági közgyűlés. Tekintettel arra, hogy az egész héten át a képviselőház is nyolcórás üléseket tartott, sőt a felsőházban is voltak ülések: a pártvezérek, akik országgyűlési képviselők, vagy felsőházi tagok, vagy el sem jöttek a városházi ülésekre, vagy pedig rohantak a parlamentbe. Az az idő azonban, amit a pártvezérek a városházi üléseken töltöttek el, felszólalásokkal és igen fontos tanácskozásokkal telt el. A közigazgatási bizottság ülésén és a közgyűlésen olyan szónokok számára is, akik nem törvényhozók, jutott elsőrendű kérdésekre felszólalásokra alkalom. Az érdekes és értékes felszólalások közül ehelyütt Nagy Lászlóét említem meg, aki úgy a közigazgatási bizottságban, mint a közgyűlésen okosan és figyelemreméltóan beszélt.

— Mi a helyzetjelentés a közgyülésről?

— Meglehetősen ideges és nyomott volt a hangulat, ami az országos politikai feszültség természetszerű városházi együttjárója. Noha a napirenden levő tárgyak élénk és sokoldalú megvitatásban részesültek, a közgyűlésen mégis az informálódást és a politikai megbeszéléseket tartották a városatya urak a fontosabbaknak. Erős a gyanum, hogy a szerdai közgyülés is azért húzódott át péntekre, mert a bizottsági tagok többsége — pénteken is együtt akar lenni, már csak tájékozódás szempontjából is, bizonyos lévén, hogy a közgyűlésen több és precízebb hírt lehet hallani, mint ami az újságokban olvasható. Ami a frontokat — már mint a világnézeti frontokat — illeti a közgyűlésen, általában az a helyzet, hogy ebben a vonatkozásban is elektromossággal van tele a levegő. Erősen számontartották, ki jött el a közgyűlésre, akik a legutóbbi hetekben kiléptek a pártokból. Nos: Dési Gézát és Orova Zsigmondot nem láttam a közgyűlésen, Deményi Aladárt sem, viszont mindannyiukat pótolta Lédermann Mór, aki tüntetően foglalt helyet — változatlanul az egységespárti padsorokban. Igaz, hogy a padszélen ült, ahonnan csak egy lépés választotta el a változatlan egykedvűséggel ellentálló Lédermannt a baloldali soroktól. A kereszténypárti padsorokban ültek régi helyükön Csik László és Mohaupt Gyula. (Arra vonatkozóan, hogy mi lesz ügyükben a zsűri döntése, ellentmondó hírek vannak forgalomban.) Temesváry László viszont, aki kilépett a Keresztény Községi Pártból, a közgyűlési teremben nem foglalt helyet, a társalgókban beszélgetett. Egyébként közlöm szerkesztő úrral, hogy a nagy közgyűlési napirend első része szerdán simán és változatlanul ment keresztül: a zárszámadás kapcsán a szónokok dicsérettel emlékeztek meg Szendy polgármester tudásáról, bölcsességéről és energiájáról. Sok gratulációt kapott Gátonyi Béla, az új főszámvevő is, akinek ez volt az első zárszámadása.

— Derűs epizód?

Néhány másodperc volt a hét órán keresztül húzódó szerdai közgyűlésén, amikor az olimpuson mosolyogtak az Istenek: nevetett az elnöki emelvény. Havlin főjegyző, az elnöki ügyosztály kitünő vezető-helyettese, a beérkezett választási eredményeket olvasta fel, még pedig megafonon keresztül. A sok név — közel negyedórai felolvasásról volt szó, — zavarta a békésen társalgó bizottsági tag urakat. Fel is szóltak az elnöki emelvényre, hogy halkabban olvasson fel a főjegyző úr. Derű az egész vonalon, Lamotte alpolgármester személyesen állítja némára az elnöki emelvény megafónjának jelzőtábláját, a derék Havlin pedig folytatja a felolvasást, de úgy, hogy már senki sem hallja a nevek tömegét. Amivel azután mindenki meg volt elégedve...

— Mi újság a betegfronton?

A mult hét péntekjén Ádám professzor súlyos epeműtétet hajtott végre Illyefalvi Lajos dr. egyetemi tanáron, a fővárosi statisztikai hivatal népszerű igazgatóján. Valóban nehéz volt a műtét, főképen azért, mert a professzor helyi érzéstelenítéssel hajtotta azt végre az egyik előkelő fővárosi szanatóriumban. A műtét nagyszerűen sikerült, őméltósága állapota már jelentékenyen javult a lefolyt egy hét alatt is, bár még hetekig tartó kezelésre van szükség. Felesége hűséges szeretettel őrködik betegágya mellett. Illyefalvinak látogatókat egyelőre nem szabad fogadnia! — Még egy operáció: Szécsi Jenő műszaki főtanácsos, a II. kerületi elöljáróság műszaki osztályának vezetője, súlyos szem-műtéten ment keresztül.

— Jókívánságaink az összes betegek számára! Házasság?

— Hanthy Haidekker János dr. III. ker. elöljáró és felesége, Fogl Margit leányát, Lilyt, hétfőn vezette oltárhoz a Szent Margitszigeti kápolnában Hentaller Miklós, néhai Hentaller Lajos orsz. képviselő, történetiró és felesége, néhai Pauli Mariska fia. Az esketésnél tanuk voltak: vitéz Kárpáthy Kamilló ny. gyalogsági tábornok és Szigeth Gábor m. kir. kormányfőtanácsos, egyetemi tanár.

— Gratulálunk! A viszontlátásra a jövő héten, kedves dr. Városházy!

— Isten Önnel, szerkesztő úr!

Irányitó elveket szabott az üzempolitikai bizottság a Beszkárt számára

✿

A villamosvasutaknál a rövid viszonylatok, a távolsági viteldijrendszer és az alapdijas bérletrendszer mellett foglalt állást a bizottság — Az autóbusz nem pótolhatja a tömeg-közlekedést, ezért viteldijának magasabbnak kell lennie — Rendszertelennek és arányositandónak tartja a bizottság a Helyiérdekü viteldijait

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

Értékes és nagyjelentőségű munkát végzett a főváros üzempolitikai bizottsága, amikor alig három hónap alatt elkészítette a fővárosi közlekedési vállalatok viszonylatvezetési és viteldijrendszeréről szóló előterjesztését. A *Zsitvay* Tibor dr. elnökletével működő üzempolitikai bizottságnak azért kellett ilyen aránylag rövid idő alatt a hatalmas anyaggal megbírkóznia, mert a kormány a villamos kisszakasz és a szakaszjegyek árának ujabb megállapításával kapcsolatban a főváros közönségéhez intézett leiratában közölte, hogy a közlekedés észszerű javítására, valamint egy szerves tarifareformra vonatkozó előterjesztést vár oly időben, hogy a javaslatba hozandó és általa is elfogadható változások legkésőbb július elsején életbeléptethetők legyenek.

A közlekedési kérdésekben az üzempolitikai bizottság átfogó rendezést tart szükségesnek. A tárgyalás anyagát az üzempolitikai bizottság jelentése három részre osztja: a villamos vasutak, az autóbusz és trolleibusz és végezetül a helyiérdekű vasutak csoportjára.

A villamosnál az üzempolitikai bizottság a rövid és kisszámú viszonylatokon alapuló rendszer mellett foglal állást. A rövid-relációs rendszer az átszállások számának bizonyos emelkedését vonja maga után. Ezért a végállomásokat úgy kell kiképezni, hogy az átszállások okozta kényelmetlenség a lehető legkisebb mértékre korlátozódjék. Kívánatos továbbá a fel- és leszállások meggyorsítása érdekében a kocsik megfelelő átalakítása (a peronok és ajtók kiszélesítése, az ülőhelyek célszerűbb elrendezése). A végállomásokat forgalmi csomópontokra kell lehetőleg helyezni, a vonatokat hurokvágányon kell visszafordítani, mert sűrű közlekedésnél a gyors visszafordítás legjobban így biztosítható.

A viteldij-rendszert illetően a *teljesítményi rendszert* tartja a bizottság a legmegfelelőbbnek olyképen, hogy a viteldij alapdijául szolgáló távolságnak a budapesti viszonyok mellett körülbelül *egy kilométer hosszuaknak* kell lenniök. A vasutvállalat érdekében szükséges, hogy a kilométerenkénti viteldij degressziv legyen, tehát bizonyos utazási hosszponton tul a viteldijnak az utazási hosszal való emelkedése mellett az egy-egy kilométerre eső hányad az utazóközönség teherbiró képességéhez igazodva, *fokozatosan csökkenjen*. A kisszakasz-rendszert a bizottság olyképen kivánja megjavítani, hogy a vállalat az egynél több kisszakasz távolságra jelenleg érmével utazók részére azonos árú papirjegyeket szolgáltasson ki. Nem teszi a bizottság magáévá azt az álláspontot, hogy a kisszakaszrendszer hátránya, de általában a zsufoltság *viteldij-emeléssel* szüntettessék meg. *Alapdijas bérlet-rendszert* kiván a Beszkárttól az üzempolitikai bizottság, az igénybevett teljesítménytől függőbe véve, de fenntartandónak véli az összes vonalakra és korlátlan számú utazásra jogosító bérletjegyet is. Szociális szempontokat kielégitő, olcsóbb utazást biztosító jegyeket igazolványhoz kötötten csak olyan utasok vehessenek igénybe, akiknek keresete bizonyos határon alul marad. *A hetijegyet* a most megállapított követelmények figyelembevételével kell fejleszteni.

Az autobusz-közlekedésre vonatkozóan az a bizottság elvi álláspontja, hogy az autobusz és a trolleibusz a villamosvasutat, mint a tömeg közlekedési eszközt nem pótolhatja. Az autobusz szerepe Budapest közlekedési rendszerében: uj utvonalakon a felderítő és beérő szolgálat ellátása, gyérebb lakósságú városrészekben kifutó vonalakkal a villamosvasut táplálása, szűk utcákkal átszelt városrészekben a villamosközlekedés pótlása, illetőleg felváltása, tulterhelt villamosvonalak tehermentesítése, végezetül közuti villamos vasuttal párhuzamosan, sőt esetleg azonos utvonalon haladva, *gyorsabb közlekedés* biztosítása.

Az autobusz viteldiját illetően az a bizottság álláspontja, hogy ezt *teljesen a teljesítményre kell felépiteni*, olyképen azonban, hogy azonos távolságokra mindig magasabbak legyenek a villamosvasutak viteldijainál. A viteldij alapjául szolgáló távolsági lépcsőknek hosszabbaknak kell lenniök, mint a villamos vasutaknál. Bérlet-rendszerként csak az *alapdijas bérletjegy* jöhet figyelembe, előre megváltandó kiegészítő jegyekkel. A villamos és az autobusz között az átszállási lehetőséget biztosítani kell.

A Helyiérdekűt illetően az a bizottság álláspontja, hogy a Helyiérdekű viteldij-rendszerében mutatkozó *különböző visszáságokat* (azonos távolságra különböző menetdij, a viteldijaknak a távolságokkal nem arányos emelkedése, zónázási lehetőségek) ki kell küszöbölni és a HÉV viteldijszabását valamennyi vonalára kiterjedően a teljesítményi viteldij-rendszert kell követelni.

A Beszkárt nagy problémái az üzempolitikai bizottság jelentése kapcsán rövidesen az illetékes önkormányzati forumok elé kerülnek.

Fejlesztik a főváros kültelki iskolahálózatát

✿

Nyolcszázezer pengőt reprezentál az ezévi épitési program

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Most készült el a főváros idei iskolaépítési programja, amelynek végrehajtásához már most hozzákezdenek. Különösen a kültelki iskolahálózat fejlesztésére fordítanak nagy súlyt. Miután a felmerülő igények teljes kielégítése igen nagy anyagi áldozatot igényelne, egyelőre csak a jelenlegi lehetőségek figyelembevételével, a legsürgősebb hiányokat pótolják és erre a célra 790.000 pengőt fordít az idén a város. A főváros nagy iskolaépítési programja, a következő részleteket tartalmazza:

A Horthy Miklós-úton 360.000 pengő költséggel női felsőkereskedelmi iskolát építenek. Jelenleg a kereskedelmi iskola egy elemi iskolával közös épületben működik, ami a tanítási érdekek szempontjából hátrányos. Az önálló új női felsőkereskedelmi iskola építésével nemcsak az elemi iskolát, hanem a Váli-úti polgári fiú- és leányiskolát is tehermentesítik.

A Harmat-utcában 110.000 pengőért új elemi iskola épül. Ezen a környéken ma nincs iskola és az itt lakó gyermekek a Kada-utcai vagy a Maglódi-úti iskolákba kénytelenek járni. Átmenetileg a lebontott barakkiskolák anyagából építenek a Harmat-utcában új iskolát, úgy hogy ezáltal tekintélyes összeget takaríthatnak meg.

A Dongó-utcában új óvódát építenek, amely csak 24.500 pengőbe fog kerülni. Ezen a környéken ma nincs óvóda, noha mintegy száz óvódaköteles gyermek lakik itt. A Tisza Kálmán-téren jelenleg használaton kívül álló barakkiskolaépületet fogják a Dongó-utcába áthelyezni, tehát a 24.500 pengős költség tulajdonképen csak az áthelyéssel járó kiadás.

A Mészáros-utcai leánygimnázium kibővített udvarát 35.000 pengő költséggel rendezik. Később ezen a telken altiszti lakást építenek.

A Kén-utcában szintén új kisdedóvóda épül 20.000 pengő költséggel. Itt is a régi lebontott barakkiskolák anyagát használják fel az új óvóda építésénél.

A Hungária-középkörúti polgári leányiskolát 18.000 pengő költséggel kibővitik. Az iskola ma már annyira szűk, hogy egyes tanórák ellátására kénytelenek a távolabb fekvő elemi iskola tantermeit igénybe venni, vagy pedig a tanórák egy részét a szabadban tartani. Minthogy ez az állapot sem pedagógiai, sem egészségi szempontból tovább fenn nem tartható, gondoskodni kell egy tornaterem és két tanterem építéséről. Az iskola bővítését a Hungária-körut használaton kívül helyezett barakkiskola anyagából hajtják végre.

Kibővitik a Bihari-úti elemi iskolát is 130.000 pengő költséggel. A környék lakóssága ugyanis annyira elszaporodott, az új szükséglakásokban olyan sok iskolaköteles gyermek van, hogy a meglévő iskolák már képtelenek a gyermekeket befogadni.

A Reáltanoda-utcai gimnázium halaszthatatlanul gyökeres felújításra, tatarozásra szorul. Az összes födémeket sürgösen ki kell cserélni, mert beomlással fenyegetnek. Ez 27.000 pengő költséggel jár.

Kibővitik a Hernád-utcai leányiparostanonciskolát 10.000 pengő költséggel, ami által negyven új férőhelyet kapnak.

A Ceglédi-úton új óvóda és gyermekotthont létesítenek 12,500 pengő költséggel. Erre a Ceglédi-úti volt sertéshizlaló telep egyik lakását használják fel és egy fedett játszószint is létesítenek.

Ezenkívül több iskolában végrehajtják a legsürgősebb átalakítási és tatarozási munkálatokat, amely célra további 45.000 pengőt fordítanak. A fentiek alapján adódó nyolcszázezer pengős iskolaépítési programra a szükséges fedezet rendelkezésre áll.

A folyó évi tényleges szükséglet alapján kell összeállitani a jövő évi költségvetést

Szigoru rendeletben figyelmeztetik takarékosságra az ügyosztályokat

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

A törvényes előirásoknak megfelelően jelent meg az elmult napokban a polgármester rendelete, amely szerint a polgármesteri ügyosztályok a költségvetési előiányzatot a költségvetést kisérő jelentéssel együtt legkésőbb *június 15-ig kötelesek a pénzügyi ügyosztálynak átadni.* Hangsulyozza a polgármesteri rendelet, hogy a költségvetési előirányzat beszolgáltatására megállapitott határidőt feltétlenül be kell tartani, mert ellenkező esetben a mulasztókkal szemben megtorló rendszabályokat lesz kénytelen alkalmazni a polgármester.

Megállapitja rendeletében a polgármester, hogy az ezévi módositott költségvetés *egynsúlyban van.* Ez az egyensúly azonban csak a szükségletek szigorú elbirálásával és a kiadási tételek egyrészének törlésével volt elérhető. Tekintettel arra, hogy *a főváros bevételeinek további emelkedésére számitani nem lehet,* újabb szükségletek pedig elkerülhetetlenül fel fognak merülni, a háztartás egyensúlyát csak a legtakarékosabb gazdálkodással lehet biztositani.

A kiadásokat ennélfogva a jövő évi költségvetésben is a takarékosság és gazdaságosság elvének *szigorú alkalmazásával* kell előirányozni. A dologi kiadások előirányzata — az időközben felemelt munkabéreket ide nem számitva — *általában nem haladhatja meg a legutóbbi zárószámadások szerint felmerült kiadásokat.* Ezeknek a kiadásoknak az előirányzásánál ezért az elmult évi zárószámadásból kell kiindulni és a folyó évi tényleges szükséglethez kell szabni az előirányzatot. A rendes kiadásoktól szigorúan küön kell választani a rendkívüli kiadásokat. Az évről-évre visszatérő kiadásokat rendes kiadásoknak kell tekinteni, — *minden más kiadás rendkívüli!* A rendkívüli kiadások és a rendes kiadások között felmerülő új kiadási tételek szükségességét *részletesen indokolni kell.*

A bevétel előirányzásánál a folyó évi tényleges bevételek alapulvételével szintén a *legnagyobb tárgyilagosságra* kell törekedni. *A költségvetésen kivül* bevételeket kezelni vagy kiadásokat teljesiteni nem lehet, ezért a bruttó költségvetési rendszernek megfelelően *minden várható bevételt és kiadást teljes összeggel a költségvetésben kell előirányozni.* A polgármester egyben utasította az ügyosztályokat, hogy az előirányzat összeállításnál ezeket a szempontokat *szigorúan alkalmazzák.*

Május hó 19-én és 28-án délután fél 3 órakor

ügetőversenyek

Hogyan kerülnek hiénák kezébe a transzferált ingóságok?

Ne tegye tönkre a főváros egyik kezével azokat, akiknek másik kezével hajlékot és ingyen-ebédet kell adnia!

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

Most, amikor annyit beszélnek a gazdasági konjunktúra megfordulásáról és a néhány jobb esztendő után ránkköszöntött pangásról, érdemes kilátogatni a Gyáli-útra, ahol két hatalmas épületben őrzik az adó és más köztartozások miatt transzferált ingóságokat. A részben emeletes raktárépület padlása is zsúfolva van rengeteg varrógéppel, asztallal, sezlonnal, könyvszekrénnyel, de kereskedelmi árukkal is. Az értékesebb tárgyakat többnyire átszállitják a Postatakarékpénztár Kinizsi-utcai árverési csarnokába, mert ott — az ott szintén jól megszervezett hiéna-kartel kikerülhetetlen részesitésével — inkább akad ezekre vevő.

Bizony siralmas kép a sokszáz polgári otthon bútorainak, kedvelt tárgyainak halmaza, amelyet minden árverési nap előtt meg lehet tekinteni a venni szándékozóknak. Minden tárgyon fehér festékkel mázolt szám diszlik, az altiszt közli aztán, hogy aznap melyik tárgy kerül kalapács alá.

Többnyire háromszor is árvereznek egy tárgyra. Első alkalommal az alacsonyan taksált becsérték háromnegyed részénél olcsóbban nem adják el a transzferált holmit. A második árverésen már elegendő, ha a becsérték 30 százalékát megajánlják, mig végül az utolsó alkalommal tekintet nélkül a becslési értékre, gazdát cserélhet a holmi.

Az árveréseket többnyire csak hivatásos árverezők, az úgynevezett hiénák látogatják. Ezek szakmák szerint tömörültek, egymás között véd- és dacszövetséget alkotnak. Jaj annak a szegény venni szándékozónak, aki azt hiszi, hogy itt olcsón juthat valamihez.

Ezeket a beszivárgókat kiirtják a hiénakartelek, rálicitálnak és akár veszteséggel is elkaparintják orra elől a holmit. Ritkán esik meg a szivük azon a hozzátartozón, aki az elárverezett részére vissza akarja szerezni egy-egy kedvenc régi bútorát vagy tárgyát.

A hiénák között vannak, akik csak kárpitos árut vásárolnak — és csak elvétve akad közöttük keresztény. Mások kizárólag gépek iránt érdeklődnek. A harmadik csoport pedig főleg asztalosárukat vásárol. A hivatásos árverezők kitünően ismerik a helyzetet, nagy szakértelemmel becsülik fel az árut és aztán kilenc órakor helyet foglalnak a nagyterem hosszú lócáin. Az emelvényen megjelenik az árverező hatósági személy és kezdődik a licitálás.

Azt a tárgyat, amelyre először árvereznek, amelynél tehát a becsérték háromnegyed részét kell elérni, többnyire el sem lehet adni. A második és harmadik árverésen van csak megfelelő olcsó vásárlási lehetőség.

... Nézzük és hallgatjuk az árverést. Három iróasztal 21 pengőért kél el. Sok a borbélyszék, annak az ára ezért 10 pengőre zuhant le. Két fotel 12 pengőért, egy könyvszekrényt 20 pengőért adtak el. Gazdát cserélt egy porszívó is, amelyért 30 pengőt fizettek. Ezt azonban előzőleg alaposan megszemlélte a szakértő és megvásárolt egy háromlámpás rádiót is 21 pengő 50 fillérért.

Legjobban az járt, aki hetven doboz konzervet vásárolt 14 pengőért. Kiderült ugyanis, hogy a konzervek között 2 félkilós kaviárdoboz is van. Az „utótőzsdén" aztán ezt tovább is adta a vevő, akinek majdnem igyenbe maradt a többi 68 doboz konzerv.

A gyáliúti árverési csarnokban, az úgynevezett hatósági árverésen a tendencia lanyha. Sok a portéka és ezért egyre nyomottabb árakat lehet elérni az árverésre kerülő holmikért.

*

A Gyáli-úti hatósági raktárban szerzett tapasztalatainkat figyelmébe ajánljuk Bódy László dr. tanácsnoknak, a polgármesteri pénzügyi ügyosztály vezetőjének és Kleisz Alajosnak, a főváros új adóhivatali igazgatójának. Érdemes-e garasokat érő foteleket, ócska rádiókat, sezlónokat és könyvszekrényeket drága pénzen csak azért transzferálni, hogy azok pár fillérért hivatásos árverelők karmai közé kerüljenek? Szabad-e apró külvárosi üzleti egzisztenciákat megsemmisiteni, amikor az árverési csarnokba bevitt néhány üzleti polc értéke a transzferáló kocsi költségét sem fedezi?

Sürgősen revizió alá kell venni a transzferálások mai rendszerét! A merev és a hatóságok részéről kétségtelenül szigorúan alkalmazni kényszerült törvények és rendszabályok apró egzisztenciák ezreit és ezreit pusztítják el, teszik keresetnélkülivé, sok esetben hajléktalanná, holott a piros cédula kikézbesitése után esetleg megtartott helyszini vizsgálat megállapithatná, hogy minden transzferálás felesleges, legfeljebb arra vezet, hogy az elszállitott üzletberendezés boldogtalan tulajdonosa másnap a népkonyhákon jelentkezzen ingyen-ebédért. Sokezer kisiparos nyög a kibirhatatlan OTI-terhek alatt is, utolsó ingóságaik a Gyáli-úton pusztulnak el, őket pedig várja a hajléktalanság és az éhség. Az a hatóság, amely egyik kezével dobra üti az utolsó párnát, az utolsó bútordarabot, nem számol azzal, hogy másik kezével viszont eltartani kényszerül azt az inséget, akit józan belátás, a törvények méltányos alkalmazása még megmenthetne a magyar jövendő számára!

Addig is a hatósági árveréseken elkelne néhanapján egy kis állampolgársági razzia!

Székesfővárosi Pavilon

WEINGRUBER Városliget

Megnyilt

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. el.: I-563-99.

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
A anykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa utca 24. szám.
Telefon: 30-2-45.

HORVÁTH MIKSA SZÖNYEGIPARI RT. **MAGYAR VACUUM CLEANER** VAKUM KLINER
ALAPITVA 1903. V., Visegrádi-utca 62. szám. — Telefon: 290-698 és 290-699. ALAPITVA 1903.
Szönyegek és szörmék nyári gondozása. Porlalanitás.
Szönyegek művészies javitása, mosása és festése.

HIREK

A B. S. E. jubiláris vivóversenye Kenesén

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Budapest Sport Egyesület a Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapjának megbízásából június 5-én és 6-án Balatonkenesén a BSE 25 éves fennállására való tekintettel jubiláris szabadtéri zárt tőr és kard összetett vívóversenyt rendez a harmadízben kiírt Liber Endre vándordíjért.

A vándordíjat az a vívó nyeri meg véglegesen, aki sorrendre való tekintet nélkül háromszor kerül ki győztesen a vándordíjért folyó küzdelemből.

A vándordíj védője: 1936-ban: Rajczy-Rasztovics Imre; 1937-ben: Tóth Péter dr.

A versenyen résztvehet minden amatőr vívó, aki a székesfőváros közigazgatási, közoktatási, vagy üzemi státusához tartozik, valamint azok, akik bár nem fővárosi alkalmazottak, de a BSE vívószakosztályának tagjai. Nevezési határidő: május 27. Nevezések Toperczer László sz. o. titkár címére (VI., Vilmos császár-út 3.) küldendők. A nevezések elfogadása felett a B. S. E. vívószakosztálya dönt.

A Segítőalap a versenyzők részére kedvezményes ellátást biztosít a verseny tartamára. Ez a kedvezményes ellátás 5.50 P-be kerül. Az ellátásban bennfoglaltatik 2 napi teljes penzió (2 hálás, 2 reggeli, 2 ebéd, 2 vacsora). Kezdődik június 4-én este a vacsorával és 6-án az ebéddel ér véget. Családtagok szobák szerint napi 5—8 pengőért ellátást kaphatnak. A családtagok száma nevezés alkalmával előre bejelentendő. A fizetés a Segítőalap kedvezményes utalványa alapján az üdülőtelep pénztáránál történik.

A légoltalom bibliografiája szakok szerint. Hetekkel ezelőtt jelent meg Förstner Rezső székesfővárosi vegyészmérnök, a légoltalmi ügyosztály gázvédelmi előadójának összeállításában a légoltalom magyar irodalmának bibliografiája. Az első füzet az elmult 10 év légoltalmi könyveit és ötven szakfolyóiratnak a dolgozatait ölelte fel a szerzők betürendes sorrendjében. A most megjelent második füzet ugyanezt az anyagot szakok szerint csoportosítva dolgozza fel. A bibliografiához Némethy Károly dr. tanácsnok, Budapest székesfőváros légoltalmi ügyosztályának vezetője irt előszót. Kapható a Légoltalmi Ligá-nál, áruk egy-egy pengő.

3.— P-ért 40.000 pengőt nyerhet, ha részt-vesz a 70-ik jótékonycélú államsorsjátékon! Sorsjegy kapható minden dohánytőzsdében, bankban, vagy főárusitónál és a Székesfővárosi Pénzügyigazgatóságnál (Budapest, V., Szalay-u. 10.) a pénz előzetes beküldése, vagy befizetése ellenében! Mindenkit érhet szerencse! Próbálja ki, vegyen államsorsjegyet, Egy egész csak 3 pengő, fél 1.50 pengő. 40.000 pengőt is nyerhet! Húzás már június 3-án.

Mi a baj az illetőségi ügyosztályban?

Már augusztus végére kap terminust a közönség — Egész napon át szolgálatot tartó tanácsadóirodát kell felállitani!

— Az Uj Budapest tudositójától. —

A főváros legutóbbi közgyűlésén több felszólaló mutatott rá a katonai, közjogi és illetőségi ügyosztályban uralkodó túlzsúfoltságra. A belügyminisztérium azon intézkedése, amely az útlevelek meghosszabbítását, illetőleg új útlevelek kiváltását állampolgársági bizonyítvány bemutatásához köti, de az izgatott közhangulat is jelentős mértékben hozzájárult ahhoz, hogy a IV. ügyosztály illetőségi alosztályának forgalma megsokszorozódjék. Jelenleg az a helyzet, hogy aki okmányaival illetőségi vagy állampolgársági bizonyítvány elnyerése céljából jelentkezik: *augusztus végére kap* terminust.

Az illetőségi ügyosztály túlzsúfolt munkáján nem segít *Kabakovics* József dr. bizottsági tag azon közgyűlési indítványának megvalósítása, hogy az ügyosztályt válasszák szét. Az ügyosztály jelenleg is *szét van tagolva*, külön alosztály-vezetővel a közjogi és külön alosztály-vezteővel az illetőségi részen. Az illetőségi alosztály munkakörének túlzsúfoltsága különben is csak efemer jelentőségű és azért az egy-két esztendőért, ameddig az illetőségi és állampolgársági bizonyítványokért a roham tartani fog, nem érdemes a szétválasztást megcsinálni, mert az egymagában gyakorlati eredménnyel amúgy sem jár. Ellenben igenis szükséges *a fogalmazói és kezelői személyzet számának szaporítása* az illetőségi alosztályban, amit *a polgármester* a közgyűlési felszólalásokra *készségesen meg is igért.*

A magunk részéről szükségesnek tartjuk elsősorban az információs szolgálat átszervezését, ami az árvaszéken például igen bevált. Jelenleg az a helyzet, hogy az információt kérő közönségnek nyomtatványok állanak rendelkezésére, amelyek alapján okmányait beszerzik. Sokkal helyesebb lenne a nap minden órájában rendelkezésre álló *információs iroda* megszervezése — két-három főnyi személyzettel. Főképen az ügyvéddel nem rendelkező közönség okmányainak átnézésére van szükség. A hiányokat megjelölné az iroda, a szükséges pótlásokra pedig figyelmeztetné a közönséget. Azt az állapotot, hogy a jelentkezőket csak két-három hónap mulva jutnak abba a helyzetbe, hogy irományaikat szakszerűen felülvizsgálják és újabb határidők elmultával figyelmeztessék csak őket az esetleges további vagy újabb hiányosságokra, *meg kell szüntetni.* Főleg pedig a *fogalmazói kart kell mentesiteni az érdemi elintézések gyorsitására.*

A zsidó-kérdés a Keresztény Tanügyi Bizottságban

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Az elmult napokban tartotta az I. kerületi Keresztény Tanügyi Bizottság Till Géza elnöklésével szokásos havi, egyben tisztujító értekezletét.

Az ülésen Till Géza megrázó szavakkal ecsetelte a mai politikai helyzetet. Világosan kimutatta, hogy boldogult vezérünk, Wolff Károly, már húsz évvel ezelőtt hirdette azokat a keresztény-nemzeti elveket, amelyeket vajúdó társadalmunk, meggyötört nemzetünk most igyekszik — éppen az utolsó órában — megvalósítani. Természetes, hogy ezt az egész világon összetartó zsidóság — akiket az újitások zöme legjobban érint — minden elképzelető eszközzel is meg akarja akadályozni, mint ahogyan szétrobbantott minden jobboldali nemzeti mozgalmat az 1918-as nagy összeomlás után. Nagyon résen kell tehát lennünk, ha meg akarjuk valósítani a nemzeti törekvéseinket, amelyek alkotmányos úton vezetnek ezeréves hazánk feltámadásához!

Ezután Kárpáti Ottó lendületes szavakkal a zsidóság hihetetlen összetartásának utánzására buzditotta a hallgatóságot. Majd megdönthetetlen érvekkel bizonyította be, hogy a zsidóság nagy gazdasági hatalma a nemtörődöm magyarság bűne. Végül kérte a tagokat a tanitók és tanárok közötti egyenetlenség leküzdésére, mert ezzel csak használunk a mi mozgalmunknak s különben is a nemzet szempontjából egyek vagyunk.

A tagértekezlet közönsége nagy lelkesedéssel tett hitet a keresztény-nemzeti, szentistváni eszmék melletti kitartásra.

Goldberger, az Antónia-szappan és a Párisi Nagy Áruház

Szabad-e a Lajos-utcában telepengedély nélkül szappant főzni?

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Hosszú évek óta áldz harc dúl a mosószappaniparban. A nyeranyagbeszerzés szabályozása, az egységes minőségek megállapitása, végül pedig az árkérdés voltak a harc egyes fejezetei Ugy látszott, hogy sikerül nyugalmi állapotot teremteni ebben a szakmában. A békének — a kartel megalakulásának — csupán egyetlen akadálya van, a Párisi Áruház szapanellátási politikája, aminek okaira most érdekesen világit rá egy feljelentés.

A III. ker. elöljáróságnak tudomására hozták, hogy Goldberger Imre, az Antonia szappan- és vegyészeti gyár tulajdonosa, már több mint öt év óta Lajos-utca 103. szám alatti gyártelepén szappant főz oly módon, hogy a zsiradékot 100 Celsiusnál magasabb hőmérsékletre heviti és lesózza. Már pedig színszappan főzni csakis telepengedély birtokában szabad. Goldberger Imrének azonban a fenti telepre külön engedélye nincs.

Ezt a Lajos-utcában főzött szappant kizárólag a Párisi Áruháznak szállitja a gyártulajdonos, mert Goldberger Imre, a Párisi Áruház főnökének a fia és az Áruház textilosztályának vezetője. Máshonnan nem is szerez be szappant a Párisi. A telepengedély nélkül előállított szappan olcsóbban kerülhet a kereskedőhöz, mert a főváros telepengedélyt csak a IX. kerület legkülsőbb részeire ad ki. Itt megfelelő telepek igen korlátolt számban állanak rendelkezésre és drágább telepen, nagyobb fuvarozási költséggel termelhetnek az ottani gyárak. Az tehát, aki a főváros belsőbb részén üzheti a szappanfőzési ipart, kétségkivül igen előnyös helyzete jut.

Goldberger Imrét évekkel ezelőtt már feljelentették telepengedély nélküli szappanfőzés miatt és az elöljáróság a bünösség megállapitása mellett pénzbüntetésre el is ítélte 1935-ben. Ugy látszik azonban, hogy az enyhe pénzbüntetés nem térítette el őt a szappanfőzéstől, mert azóta is állandóan nagymennyiségü szappant főz anélkül, hogy a telepengedély elnyerése iránt egy lépést is tett volna.

Kérik a feljelentők, hogy az Antoniagyár telephelyére tárgyalást tüzzön ki az elöljáróság, amelyre a tisztiorvoson kivül szappanfőző vegyészmérnök szakértőt is idézzenek meg. A szappangyár berendezését, valamint a raktáron levő szappant a törvényes rendelkezések alapján foglalják le és kobozzák el. Ezzel lehetetlenné tennék, hogy a Párisi Áruház ebből a forrásból szerezze be szappanát.

Az érdekelt gyárak egyidejüleg lépéseket tettek az iparügyi minisztériumban is, hogy tiltsák el a Párisi Áruházat a szappan eladásától, vagy annak feltünő hirdetésétől.

70. jótékonycélu m. kir.
ÁLLAMSORSJÁTÉK
Főnyeremény. 40.000 ar. pengő
18.729 nyeremény 275.000 pengő értékben
NYEREMÉNYEK:
20.000 ar. P.
10.000 ar. P.
2-szer 5,000 ar. P.
4-szer 2,500 ar. P.
6-szor 2.000 ar. P.
20-szor 1.000 ar. P.
Huzás junius 3-án.
SORSJEGY ÁRAK:
Egész ar. P 3.— Fél ar. P 1.50
Kapható minden sorsjegy főárusitónál, valamint az összes dohánytőzsdékben. Postai rendeléseket a pénz előzetes beküldése után azonnal teljesit a Székesfővárosi M. Kir. Pénzügyigazgatóság, Budapest, V., Szalay-u. 10.

Ne küldjük leányainkat külföldre!
A külföldi iskoláknál többet nyujt a budapesti
BAÁR-MADAS
református leánynevelő intézet
Alapos nyelvi kiképzés. — Nyolc osztályú gimnázium. — Internátus. — Továbbképző (gyors-, gépiró, főző és varró tanfolyam.) Buda legszebb és legegészségesebb helyén.
Lorántffy Zsuzsanna-út 3.
Teljesen modern berendezés. Mérsékelt árak. Kivánatra tájékoztatással szolgál az igazgatóság.

Haffner kutjai

—:o:—

Érdekes szabadalmi per a főváros ellen

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Annakidején részletesen beszámoltunk arról a pereskedésről, amelyet Haffner Zoltán gazdatiszt indított a főváros ellen: keresetében 5250 pengő megfizetését kérve. Hivatkozott keresetében Haffner arra, hogy atyja: néhai Haffner Károly Budapest székesfőváros szolgálatában állott, mint műszaki főtanácsos, a Vízművek építési osztályának igazgatója volt. A főváros tanácsa ebben a hivatalos minőségében küldte őt ki Német- és Franciaországba a Vízművek céljaira szolgáló porozus betoncsőkutak tanulmányozására.

A tanulmányon szerzett tapasztalatai alapján a Vízművek igazgatóságának utasítására néhai Haffner Károly vezetése alatt a Vízművek telepén kísérleteket végeztek porózus betoncsövekkel. Ezeknek a kísérleteknek az eredményeképen az 1924 évben a Vízművek telepén betonelőállításhoz szükséges berendezést létesítettek és egy porózus betoncsőkutat fel is állítottak, és minthogy a kut használhatóságáról csak akkét lehetett meggyőződni, — a vízszürés céljaira használatba vették. Néhai Haffner ezt követően a főváros illetékes tanácsi ügyosztályának beleegyezésével 1925-ben a porózus betoncsőkutat saját nevében szabadalmazásra bejelentette, ennek folyamányaként a szabadalom részére be is lajstromoztatott. Most azután fia a székesfővárostól édesapja szabadalmáért használati díjat követel.

A keresetet a bíróságok elutasították. A Kúria érdekes indokolása szerint néhai Haffner Károly ugyanis hivatali állásából folyó kötelessége teljesítésében végezte a porózus betoncsövekkel a kisérleteket és jutott a szabadalommal védett megoldásra. Kétségtelen az is, hogy a kisérletek eredményeképen készült kutat nem a maga, hanem a Vízművek részére állíttatta fel. Ekként voltaképen nem néhai Haffner Károly, hanem munkaadója, a főváros volt az, amely a találmány tárgyát a szabadalomnak bejelentése előtt szabadalmi oltalom nélkül használta és a felhasználásra szükséges berendezést létesítette. Egyébként is a főváros illetékes ügyosztályának akkori vezetője kikötötte, hogy Haffner szabadalma alapján létesítendő kutak után a főváros nem fog szabadalom használati díjat fizetni. Haffner ezt a kikötést tudomásul vette. Egyébként is a műszaki főtanácsos a szabadalomnak 1925-ben történt bejelentése után kilenc évig, egészen bekövetkezett nyugdíjazásáig, használati díjat a szabadalom szerint létesített kutak után sohasem igényelt és csak nyugdíjazása után kivánt előbb jutalmat, utóbb használati díjat.

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a székesfőváros angyalföldi szenyvízátemelőtelepe részére

villamos erőátviteli berendezés szállítására és szerelésére.

Az ajánlatokat a megrendelő hivatalnál, Központi városháza, IV. ker., Városház-utca 11. sz. II. em. 284. ajtószám alatt

1938. évi május hó 31. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugynebben a hivatalos helyiségében kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

VÁLLALKOZÁS

Kétmillió pengős költséggel elkészült Óbuda uj kivezető főutja

Ünnepélyes külsőségek között adták át Árpád fejedelem utját a forgalomnak

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Az óbudai új kivezető főutat, illetőleg új nevén Árpád fejedelem-útját — szerdán délelőtt adta át ünnepélyes külsőségek között az út- és csatornaépítési ügyosztály nevében a beteg *Király* tanácsnok helyett *Viola* Rezső dr. műszaki főtanácsos *Lamotte* alpolgármesternek. Óbuda új főútvonala a mai keskeny és kanyargós Zsigmond- és Lajos-utcák helyett Óbudának, továbbá egyrészt Bécs, másrészt Szentendre, Leányfalu, Visegrád felé irányuló forgalomnak a főváros központjával való jobb és gyorsabb összeköttetését szolgálja.

Az útvonal a Margit-rakpart folytatásaként a Pálffy-tértől északra a Dunaparton halad a Zichy-utcáig, innen (az óbudai híd építésének befejezéséig ideiglenesen) átvág a Szentlélek-tér felé és a részben kiszélesített Tavasz-utcán át éri el a Flórián-teret. Az utvonal e részen kétfelé ágazik: egyrészt a Vörösvári-utcán és külső Bécsi-úton Bécs felé, másrészt a Szentendrei-úton át Szentendre, Leányfalu, Visegrád felé.

A kocsiút 10 m szélességben alapzatos makadámon fekvő háromnegyedes bazalt kockakőből, az ideiglenes szakaszon bazalt sorkőből, a gyalogút a bépített részeken a Sajka-utcáig öntött aszfaltburkolattal épült.

Az útrendezésre engedélyezett 1 millió 800.000 pengőből 1,150.000 pengő az útépítés, 150.000 pengő támfalépítés, 400.000 pengő csatornázás és 100.000 pengő kisajátítások és kártalanítások költsége, a víz- és gázcsővezetékek, a közvilágítás és a Hév áthelyezési költségein kívül.

A közművek munkálatait 1936. őszén, az útépítést pedig 1937. augusztusban kezdte meg a főváros. A munkálatok az elmult hónapban fejeződtek be.

Készült kereken 35.000 m² kövezett burkolat, melyhez 770.000 drb. háromnegyedes bazalt kockakövet, 100 vagón bazalt sorkövet és 12.000 m³ terméskövet használtak fel, továbbá 7000 fm szegélyt. Az útépítési munkánál mintegy 300.000 munkaóra volt szükséges.

A kövezési munkákat megosztva a *Schaffer* Antal, *Krausz* Ferenc, *Szegedi* Béla Jenő, *Helfenstein* Ferenc, az aszfaltozási munkát a *The Neuchatel Asphalte Ca. Ltd.* vállalkozó cégek végezték — gyorsan, pontosan, kitűnően.

*

A Szentendrei-út az ismert útvonalnak a Flórián-tértől kifelé, mintegy 600 méter hosszban való folytatásaként épült. Igy a Flórián-tértől a megszünt szűk és kanyargós Majláth-utca helyett közvetlen egyenes összeköttetést nyertünk a Szentendrei-úttal.

Az Árpád fejedelem-újával együtt e két útvonal Buda északi részének forgalmi úthálózatát jelentékenyen fejlesztette és kiegészítette.

Ennek kocsiútja is 10 m szélességben épült alapzatos makadám bazalt sorkő burkolattal.

Az út olyan területen épült, amelyen a mult év őszén még épületek álltak s hat hónap alatt bontották le a házakat s épült meg a csatorna, gáz- és vízcső és az út.

Az útépítés költsége 160.000 pengő. A burkoláshoz felhasználtak 170 vagón bazalt sorkövet és 2000 m³ terméskövet. A munkánál 60.000 munkaóra volt szükséges. A csatornaépítés 40.000 pengőbe került.

Az útépítést *Handl* Gyula vállalkozó kiválóan végezte el.

Uj kiirások

Papíráruk szállítására a székesfőváros üzemei részére. **Határidő: 1938. évi május hó 17-én délelőtt 10 óra.**

617 m³ puha és kb 550 m³ kemény műfaanyag szállítására a Budapesti Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi május hó 17-én délelőtt negyed 10 óra.**

Föld-, kőműves-, elhelyező-, beton- vas beton-, kő- és hangszigetelő munkákra a Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapja Székház építkezéséhez a VII. ker. Madách Imre-u. 3. sz. alatti telken. **Határidő: 1938. évi május hó 20-án délelőtt 9—10 óra.**

6000 kg. orosz terpentin és kb. 1000 kg. bécsujhelyi terpentin szállítására a székesfőváros üzemei részére. **Határidő: 1938. évi május hó 20-án délelőtt 10 óra.**

Szobafestő és mázoló munkára az Uj Szent János kórház C. jelű Tüdőbeteg pavillonjához. **Határidő: 1938. évi május hó 20-án délelőtt 9—10 óra.**

25 drb. hangosítható keskenyfilm vetítőgép és alkatrészeinek szállítására a székesfőváros iskolái részére. **Határidő: 1938. évi május hó 24-én délelőtt 9—10 óra.**

Báránybőr bélesű egyenruhák szabó- és szücsipart érintő javítási munkáira a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi május hó 24-én délelőtt ½10 óra.**

20 drb. rövid bundahuzat bárányborrel való bélelési munkáira a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi május hó 24-én délelőtt negyed 10 óra.**

Különféle téli posztóruha elkészítési munkáira a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi május hó 24-én délelőtt 9 óra.**

Villamos erőátviteli berendezés szállítására és szerelésére az Angyalföldi szenyvízátemelőtelep részére. **Határidő: 1938. évi május hó 31-én délelőtt 9—10 óra.**

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

„Eternit"
FAL- ÉS BUTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓ-HELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4. szám

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedőlemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-34.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

Padozati munkk
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

5 világrész közönsége gurul a kacagástól 1 müsorban neveti végig a világ legjobb mulatattóit A FÉNYES CIRKUSZ-ban

XVI. évfolyam 20. szám. Budapest, 1938. május 21

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII. Reviczky-u. 1.

Korai örömtüzek

A várospolitikai élet és a hivatalos városháza örömmel és megelégedéssel veszi tudomásul Imrédy Béla miniszterelnöki kinevezését és az Imrédy-kormány eddig megnyilvánult állásfoglalásait. Imrédy gazdasági célkitűzései minden magyar ember őszinte tetszésével találkoznak és valóban szivből jövő kívánságainknak tesz eleget Keresztes-Fischer belügyminiszter azon nyilatkozata, hogy ha a kormány nem is kívánja korlátozni a koreszmék szabad érvényesülését, de a legteljesebb mértékben gátat kíván vetni azoknak a jelenségeknek, amelyek akadályozzák az eszmék szabad érvényesülését és alkalmasak arra, hogy téveszméket, homályt és kételyt terjesszenek. Budapest tapsol annak a kormány-programnak, hogy a kormány nem fog visszarettenni a törvény által nyujtott eszközök legerélyesebb alkalmazásától azért, hogy ebben a nemzetben megnyugvást, rendet és világosságot teremtsen.

Meg kell azonban állapitanunk azt is, hogy a kormány a rendjavaslattal az állampolgári szabadságot nem kívánja korlátozni és helyeseljük Keresztes-Fischer belügyminiszter azon kijelentését, hogy a rendjavaslat az állampolgári szabadság kiteljesítését teszi magáévá. Az is kétségtelen, hogy Imrédy teljes egészében magáévá tette elődjének két nagyfontosságú törvénytervezetét, amelyeket a parlament alsóháza már el is fogadott: az uj sajtótörvényt és a zsidótörvényt. Korai tehát a liberális örömtüzek fellángolása, időszerűtlen arról beszélni, hogy visszatért a régi csáklyás-rendszer, mert minderről semilyen vonatkozásban szó sincsen!

De igenis szó van arról, hogy a keresztény és nemzeti világszemlélet célkitűzései soha világosabban nem jelölték ki a kormány által követni szándékolt utakat, mint az Imrédy-kabinet idején. Alkotmányos kötelességét teljesíti a kormányzat, amikor a Gömbös Gyula által kezdeményezett uton tovább haladva, az alkotmányos élet szigorú rendszabályait követve kivánja megvalósítani azokat a célkitűzéseit, amelyeknek megvalósítása politikai és gazdasági téren immáron tovább nem halasztható. Nincs szó reakcióról, nincs szó eltussolásról, megyünk a megkezdett úton! És minden olyan kísérlet, amely illegális módon kívánja a kormányprogram szigorúan zárt egységét megzavarni: el fog pusztulni a szebb jövendő és a boldogabb Magyarország érdekében! Ezeknek a célkitűzéseknek a jegyében a nagy magyar eszmék megvalósítását várja minden liberális örömtüz ellenére a keresztény kormányzattól az alkotmányosan érző, a keresztény és nemzeti, a jobboldali Budapest!

Lamotte alpolgármester a főváros pénzügyi elgondolásairól

Tiz év alatt valósitható meg a nagy beruházási program

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* — A főváros törvényhatósági bizottsága multheti közgyülésén tudvalevően egyhangulag hozzájárult a polgármester nagyszabású pénzügyi előterjesztéséhez. A közgyűlési határozat már a belügyminisztériumban fekszik és annak kormányhatósági jóváhagyása napok alatt várható. A közgyűlési határozattal kapcsolatosan

Lamotte Károly dr.

alpolgármester, akinek hatáskörébe a pénzügyi ügyosztály is tartozik, a főváros vezetőségének pénzügyi elgondolásairól a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Tény az, hogy a főváros vezetősége részletesen és behatóan foglalkozik egy több évre terjedő nagyobb gazdasági program felállításán. Összeírtuk mindazokat a szükségleteket, amelyek a legközelebbi esztendőkben megvalósításra várnak a főváros beruházásai és egyéb gazdasági szükségletei körül. Ebből azután kialakult egy olyan nagyszabású program, amelynek megvalósítása legalább *öthat évet venne igénybe.* Ebben benne vannak az útépítések, csatornahálózatok kiépítése, iskolák építése, különféle közélelmezési jellegű beruházások, lakásépítés, kórházak tatarozása, a tűzoltóság fejlesztése, üzemi beruházások, stb.

— Ezeknek fokozatos megvalósítása — mint már fentebb említettem — körülbelül hat esztendőt venne igénybe, mert hiszen a szükségletek sürgőssége egymáután következne a maga sorrendjében, de a fedezet előteremtése kérdésében is szükség van arra, hogy a pogram végrehajtását néhány évre osszuk be.

— A jelenlegi körülmények között, amikor a kormány egymilliárdos programja a hazai pénzpiac teherbíró képességét amúgy is nagy mértékben igénybe fogja venni, nem gondolhatunk arra, hogy a főváros hatéves gazdasági programjának fedezésére belföldi kölcsönt vegyünk fel. Külföldi kölcsönt pedig ismert okokból szintén nem vehet igénybe a főváros erre a célra. Marad tehát az egyetlen megoldási lehtőség, hogy a szükséges összeget *a rendes költségvetés keretein belül, természetesen megfelelő részletekre elosztva,* teremtsük elő.

—Minthogy teljes egészében mintegy százmillió pengőt meghaladó összegre van szükségünk, úgy kell beosztanunk, hogy egy-egy évi költségvetésünket ne terheljük meg túlságosan, tehát célszerű volna *a szükséges összeget tíz évre felosztani,* hogy egy-egy évre lehetőleg ne essék több tízmilliónál. Ha igy osztjuk be, még mindig jobban jövünk ki, mintha kölcsönt vennénk igénybe és fizetnénk a nagy kamatokat és a törlesztési részleteket.

— Különben is, a program megvalóstásának első részét már elkezdtük azzal a nagyszabású út- és csatornaépítési programmal, amelynek részletei nemrégen már nyilvánosságra kerültek és amelynek költsége körülbelül 30 millió pengőt tesz ki.

— Megemlíthetem itt, hogy *a tabáni gyógyszálló felépítését még ebben az évben megkezdjük,* ami azonban nem esik bele ebbe a fentebb körvonalazott nagy prgoramba, mert hiszen, mint ismeretes, a tabáni gyógyszálló fedezete a Kereskedelmi Bank által nyujtandó kölcsönnel biztosítva van. A benyujtott tervek elbírálása után kiírhatjuk a pályázatot a tabáni gyógyszálló felépítésére, ami *rövidesen meg fog történni.*

— A fővárosnak több évre elosztott körülbelül százmillió pengős beruházási programjának, a fedezeti részt illetően, semmi vonatkozása nincs a kormány egymilliárdos programjával. Eszmeileg azonban *mégis szorosabb kapcsolat lesz* az állam ötéves nagy programja és a főváros sorozatos beruházási akciója között, mert mindkettő magasabbrendű szociális célt, a gazdasági élet fellendítését, a munkanélküliség enyhítését, az ipar és kereskedelem nagyobb foglalkoztatottságát kívánja szolgálni és remélem, sikerülni is fog ezt a magasabb célt elérni úgy a fővárosnak, mint a kormánynak. A két, látszólag egymástól teljesen különálló akció abban fog találkozni egymással, hogy *teljesen összhangban fogja szolgálni az építés, az alkotás aktuális céljait.*

Az Imrédy-kormány programja azonos Wolff Károly politikájával

Milyen körülmények között hajlandó a Keresztény Községi Párt szorosan együttműködni a városházi kormánypárttal? — A közigazgatási bizottság ügyrendje: az önkormányzat sérelme — A Temesváry-ügy legujabb, igen furcsa fejleményei

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Községi Párt kedden este *Csilléry* András dr. elnöklésével értekezletet tartott.

Csilléry András dr. elnök a kormányváltozással kapcsolatosan megállapította, hogy *az Imrédy-kormány programja azonos Wolff Károly politikájával.* Amennyiben a vállalt programot betartják, a Keresztény Községi Pártot a kormány mindig maga mellett fogja találni. Kivánatos, hogy a kormány városházi pártja is *harmonikusan működjék a kormány célkitűzéseivel.* Ez esetben a Keresztény Községi Párt szoros együttműködésre fog törekedni a városházi kormánypárttal, mert jól tudja, hogy politikai okoknál fogva *feltétlenül kívánatos a jobboldali többség biztosítása.*

Az elnök ezután szóvátette, hogy a

főpolgármestertől értesítést kapott a közigazgatási bizottság ügyrendjének a belügyminiszter részéről való megállapításáról. Véleménye szerint *a főpolgármester ebben az ügyben nem találta meg a kellő alkotmányos formákat.* Feltűnést keltő az is, hogy a főpolgármester a közigazgatási bizottság jegyzőkönyvének vezetésével az egyik alpolgármestert bizta meg. Ez nem alpolgármesteri funkció, a multban sem volt az és gondoskodni kell arról, hogy a jövőben sem legyen. Ebben az intézkedésben *az autonómia sérelmét* látja és meg fogja találni a kellő orvoslás lehetőségét.

Bocsáry Kálmán dr. az elnök országos politikai kijelentéseibe kapcsolódott be és örömét fejezte ki afelett, hogy végre akadt Magyarországon miniszterelnök, aki *ki merte mondani a rendszerváltozás szükségességét.*

Felszólalása után az elnök a párttagokat az Eucharisztikus Kongresszuson való minél nagyobb számú részvételre szólította fel, majd bejelentette, hogy a törvényhatósági bizottság a párt által előterjesztett inditványnak megfelelően május 30-án diszközgyűlés keretében fog megemlékezni Szent István király államalkotó jelentőségéről. Beszámolt *Csilléry* arról is, hogy a Keresztény Községi Párt és a Wolff Károly Klub junius 12-én Kecskemétre társaskirándulást rendez.

E bejelentések után az elnök *Temesváry* László dr. törvényhatósági bizottsági tagnak a Keresztény Községi Pártból való kilépési ügyét ismertette. Felolvasta *Temesváry* kilépő levelét, majd ama felszólítást, amelyet az elnöki tanács intézett *Temesváryhoz* és amelyben mandátumáról való lemondásra szóllitotta őt fel. Az elnök közölte, hogy e felhivásra *Temesváry* május 5-én a főpolgármesterhez levelet intézett, annak másolatát neki is megküldte és ebben a levélben azt hozta a főpolgármester tudomására, hogy megbizásáról nem mond le és annakidején aláirt reverzálisát *érvénytelennek nyilvánítja.*

Ezek előrebocsájtása után a pártelnök a következőket hozta az értekezlet tudomására: *Temesváry* László 1935. május 1-én tudomásul vette, hogy őt a Keresztény Községi Párt bizottsági tagul jelölte, levelet intézett a pártelnökhöz, amelyben szószerint a következők is foglaltatnak:

Amennyiben tisztségemet nem tudnám a Párt érdekeinek megfelelően ellátni, vagy a Párt álláspontja egyéni felfogásommal ellentétbe kerülne, vagy ha a Pártból kilépnék, ugy becsületszavamra kijelentem, hogy a konzekvenciákat levonom és már most felhatalmazom a pártelnököt, hogy bizottsági tagságomról való lemondásomat tartalmazó, általam aláirt, dátum nélküli, idemellékelt levelet belátása szerint bármikor kitöltse és felhasználja. Ezzel a pártnak módot akarok adni arra, hogy helyemet más párttaggal töltse be.

Közölte *Csilléry* azt is, hogy a *Temesváry-ügy* tárgyalásakor az elnöki tanács megállapította, hogy e becsületszóval megerősített felhatalmazás alapján joga lett volna a lemondást tartalmazó levelet továbbítani. Ezt az elnöki tanács nem tette meg, főként azért nem, mert *Temesváry* 1935. junius 8-án, majd 1937. május 15-én, tehát mindössze egy éve ujból megerősítette ezt a nyilatkozatot, eredeti aláírásával és becsületszava lekötésével.

Az elnöki tanács módot kívánt adni *Temesvárynak* arra, hogy háromszorosan vállalt becsületszavas, — de egyébként külön becsületszó nélkül is önként értetődő kötelezettségének közvetlenül beadandó lemondással tegyen eleget. Mindezek után az elnöki tanács *megdöbbenéssel állapította meg,* hogy *Temesváry* László becsületszava ellenére sem tett vállalt kötelezettségének eleget. Az elnöki tanács érdemben nem foglalkozott *Temesvárynak* azzal a tárgyi igazságot nélkülöző eszmefuttatásával, amellyel menthetetlen eljárását igazolni akarván, azt kivánta bizonyítani, hogy a Keresztény Községi Párt letért a wolffkárolyi hagyomány utjáról és a mai párt nem a régi Keresztény Községi Párt.

A pártelnök bejelentette, hogy az elnöki tanács javasolja, hogy a kilépett *Temesváry* Lászlóval minden politikai érintkezést haladéktalanul szüntessenek meg. Azt a kérdést, hogy a párttagok *Temesváryval szemben* a társadalmi érintkezés terén milyen következtetéseket vonnak le, a párttagok egyéni megítélésére bizza.

A pártértekezlet egyhangú helyeslléssel fogadta *Csilléry* András bejelentését, amelyet vita nélkül magáévá tett és párthatározattá emelt.

Ezt követően *Ilovszky* János a Fővárosi Anyagszertár rendelései körüli visszásságokat tette szóvá. Felszólalása nyomán vita indult meg, amelyben *Bocsáry* Kálmán, *Kossalka* János és *Cselényi* Pál vettek részt.

Mindent, ami muzsika! — ez az ezévi Szent István-hét programja

#

Kovácsházy tanácsnok a Szent István ünnepségek előkészületi munkálatairól

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros idegenforgalmi szervezete teljes felkészültséggel vesz részt az Eucharisztikus Világkongresszus előkészítésében. Markos Béla dr. a főváros Idegenforgalmi Hivatalának aligazgatója, hogy a kongresszus rendezőbizottsága és a főváros idegenforgalmi szervezete közötti együttmüködés biztosítva legyen, több fővárosi tisztviselővel a kongresszus irodájában müködik. A hivatalnak a Deák Ferenc-utcai helyiségeiben müködő része viszont a Szent István-hét előkészítésével foglalkozik. Mindent elkövet ugyanis a főváros e tekintetben, hogy a Szent István-esztendőben az istvánnapi ünnepség fokozott mértékben vonzza és hozza ide a külföldiek tízezreit. Az ezévi Szent István-hét előkészítő munkálatairól

Kovácsházy Vilmos

tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője, a következőket mondotta az Uj Budapest munkatársának:

— A polgármeser úrnak az az intenciója, hogy Szent István jubileumi esztendejében a szokásos, immár hagyományos fénynél és pompánál is ragyogóbban sikerüljön a budapesti Szent István-hét. Erre annál is inkább meg van minden lehetőség, mert hiszen a külföldiek Budapestre való áramlása nem szünik meg az Eucharisztikus Világkongresszussal; sokan lesznek külföldről, akik felfigyelnek a Kongresszus után is Budapestre, ahova ezekben a napokban az egész katolikus világszeme áhitattal tekint. Igyekezni fogunk, hogy az általános érdeklődésre azzal válaszoljunk, amivel a multban válaszoltunk: fokozott igyekezettel a Szent István-heti láványosságokat illetően!

— A Szent István-hét programja — folytatta nyilatkozatát Kovácsházy anácsnok — egyetlen mottóban foglalható össze: mindent, ami muzsika, mindent, ami zene és ének! Mégpedig a lehetőség szerint: ingyen. Ujítás lesz ezidén, hogy karénekes csoportok fogják naphosszat járni a várost, kora reggeltől a késő éjszakai órákig, hogy előadásaikkal szórakoztassák a közönséget. A Gyöngyösbokréta minden ediginél gyönyörübb lesz a Városi Színházban. A Tattersalban különleges lovasünnepélyt szándékozunk rendezni.

— Ami a legtöbb port felvert istvánnapi problémát illeti: a tüzijáték helye és rendezése tekintetében megtörtént a végleges döntés. Ezek szerint a tüzijáték változatlanul a Gellérthegyen lesz, nem pedig a Dunán, ahogy azt eleinte terveztük. Húsz német és olasz céget szólítottunk fel, hogy küldjék be ajánlataikat a tüzijáték rendezésére. Sikerült közös nevezőre hozni a feltételeket, úgyhogy a külföldről beérkező ajánlatok a tüzijátékot eddig rendező magyar cég kalkulációjával azonos bázison lesz elbirálható.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— A multheti zajos önkormányzati élet után, ismét a csend és nyugalom az uralkodó planéta a városházán, kedves szerkesztő barátom! A jövő hét viszont az ünnepségeké lesz, az Eucharisztikus Világkongresszus magasztos ceremóniáiból csakúgy méltóképen kiveszi a város vezetősége a maga részét, mint a reprezentáció szinpompájából. Budapest az uralkodóknak kijáró fénnyel és tisztelettel fogadja Őszentségének ideérkező külön legátusát: Pacelli biborost, akit megérkezése alkalmával a Mussolini-téren fog ünnepi beszéddel fogadni Szendy polgármester. Az Eucharisztikus Világkongresszus idejére esik a Karafiáth titkos tanácsos, főpolgármester által összehivandó diszközgyűlés is. A diszközgyűlés dátuma: május 30-a, az ünnepi szónok: Szendy polgármester. A városháza is ünnepi diszben fogadja azokat az előkelőségeket, akik a nemzetközi udvariasság szabályai szerint látogatást tesznek a városházán. Veronács főfelügyelő, a városháza kitűnő gondnoka, legszemélyesebb felügyelete és ellenőrzése mellett a szó szoros értelmében az utolsó ecsetvonásokat végzik a folyosókon és a vezető tisztviselők ajtóin. Minden friss lesz, csinos és üde, méltó a külföldi előkelőségekhez és valóban méltó Budapest világvároshoz is.

— Mi ujság a várospolitikában?

— Egyelőre semmi, és minden valószinűség amellett szól, hogy a világkongresszus záróünnepségéig semmiféle politikai momentum nem fogja zavarni a várospolitikai élet hallgatólagos Treuga Dei-ét. Bár sok zavaró körülményre azután sem lesz kilátás! Ami a nyári szünet előtti törvényhatósági bizottsági közgyűléseket illeti, maximum egy vagy két közgyűlésről lehet még beszélni. Junius első felében okvetlenül lesz közgyűlés, amelyen megválasztják azoknak a szakbizottságoknak és üzemi választmányoknak a tagjait, amely alakulatoknál a törvény ezt előírja. (Zárójelben megjegyzem, hogy az uj bizottságok és választmányok összeállitását illetően meglepő változások várhatók, mert a községi pártok természetszerűen ez alkalommal leszámitolják azokat az önkéntes és nem önkéntes kilépéseket, amelyek erős változásokat hoztak létre egyes pártoknak nemcsak az arculatján, hanem a szakbizottságokba és üzemi választmányokba küldendő tagjaik kilétét illetően is.) E pillanatban még bizonytalan, hogy ezen a június első felében tartandó közgyűlésen le tudják-e tárgyalni azokat a nagyobb jelentőségű folyó ügyeket is, amelyek a törvény értelmében az önkormányzat törvényhatósági bizottsága elé tartoznak. Ha sikerül valamennyi odatartozó problémát addig előkészíteni, akkor ezzel a közgyűléssel véget is ér a nyári szünet előtti várospolitikai élet. De ha nem sikerül valamennyi tárgyat erre az alkalomra beterjeszteni, lesz még egy közgyűlés, junius második felében. Azután: szünet őszig!

— Személyi változások?

— Egyetlen elintézett tényről számolhatok be szerkesztő urnak: Beliczay Imre dr. tanácsnok, a Józsefváros elöljárója, tér vissza még a nyári szünet előtt a központba. Beliczay minden valószinűség szerint a legutóbbi közgyülési határozattal megszervezett, illetőleg ujraszervezett közgazdasági és ipari ügyosztály élére kerül, bár az sincs kizárva, hogy más ügyosztályt fog számára megjelölni a polgármester.

— Ki lesz az uj józsefvárosi elöljáró?

— Keresztes Miklós dr. főjegyző, aki esztendők óta működik közmegelégedésre, mint elöljáróhelyettes. Arra vonatkozóan, hogy ki kerül helyettesként a Várba, még nem történt döntés.

— Ha már az elöljáróságoknál tartunk, mikor lesz a magdolna-városi elöljárósági székház ünnepélyes felavatása?

— Csak a kongresszus után, minden valószinűség szerint junius 15-én. Megható az a szeretet és szorgalom, amellyel Pertik Béla dr. főjegyző, az uj kerület elöljárója személyesen őrzi ellen minden kilincs felrakását és minden ablaktábla helyretevését. Folynak az uj elöljáróság felállításának személyi munkálatai is, egyenlőre azonban kiforratlan stádiumban van, hogy ki lesz Pertik helyettese és másodhelyettese. Pertik mindenesetre azon igyekszik, hogy az ő kerületében legyenek a legjobb munkaerők.

— Mi ujság a betegfronton?

— Örömmel jelentem, hogy Illyefalvi I. Lajos dr. egyetemi tanár, a fővárosi statisztikai hivatal általános népszerűségnek örvendő igazgatója a több mint két órás epeműtét után következő napon már becsinált csirkét ebédelt és a teljes és tökéletes gyógyulás útján van. Ezen a héten már el is hagyja a szanatóriumot, egy darabig még odahaza fog pihenni, majd juliusban szabadságra megy. A városháza másik betegállományban levő vezető tisztviselője: Némethy tanácsnok, még az egyik fővárosi klinikán fekszik, rövidesen Palermóba utazik, aTürr-szobor lelplezésére. A harmadik városházi beteg: Király Kálmán tanácsnok, már felgyógyult sulyos

Még a nyári szünet előtt megtörténik az uj ügyosztályi átcsoportositás

A statisztikai adatgyüjtés eredménye: Nincs szó a férjes asszonyok kényszernyugdijazásáról — A státusrendezés befejező részének végrehajtására ősszel kerül sor

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A polgármesteri elnöki ügyosztályt a multheti tulzsufolt két közgyűlés után a fontosabbnál-fontosabb problémák egész sorozata foglalkoztatja. Ezek közül a tisztviselő-társadalmat a *státusrendezés* befejező etappejának végrehajtása, *a tisztviselőnők ügye* és az *uj ügyosztályi beosztás* izgatja a legnagyobb mértékben.

A szanálási törvényben konstituált státusrendezés befejező részének a szanálási rendelet értelmében 1938. julius 1-e lenne a határideje. Ezt a határidőt azonban a főváros a folyó esztendőben sem fogja betartani, aminthogy sem tavaly, sem tavaly előtt nem tartotta be. Tulajdonképen ennek a terminusnak a betartására tulságosan nagy szükség annál kevésbé van, mert a befejező etappeban sorra kerülő állás-szervezések közül azokat, amelyek fontosak voltak, a multban már előrehozták. Kevésszámú, jelentéktelen állás megszervezéséről van szó a jelen esztendőben. A szervezési munkálat folyamatban van, az ujonnan megszervezendő állásokra azonban *szeptember vége előtt nem irja ki a pályázatot a polgármester.*

Ami a nőtisztviselők ügyét illeti, erre vonatkozóan a helyzet az, hogy a férjes asszonyokat ok nélkül hozta izgalomba az elnöki ügyosztály által elrendelt statisztikai összeírás. *Nem kormányintézkedésről* volt szó, amint azt egyes jól informáltak tudni vélték, hanem mindössze arról, hogy a polgármester tudni kivánta a férjes asszonyok férjeinek jövedelmeit. A közigazgatási szakon levő nőtisztviselők adatainak összeírása már megtörtént, folyamatban van a pedagógiai személyzet hasonló összeírása is. A beérkezett anyagot a *nyár folyamán* dolgozza fel az elnöki ügyosztály.

Jólinformált helyen hangsúlyozták az *Uj Budapest* munkatársa előtt, hogy a polgármester *semmiféle intézkedést nem tervez a férjes asszonyok nyugdijbaküldése tekintetében.* Annál kevésbé, mert az eddigi adatgyüjtés szerint oly kisszámú tisztviselőnő rendelkezik megfelelő keresettel biró férjjel, hogy e néhány tisztviselőnő miatt *általános izgalmat keltő intézkedés feleslegesnek látszik.* A tanügyi fronton sokkal nagyobb számmal vannak azok a női alkalmazottak, akiknek férje a feleség keresete nélkül is el tudja tartani családját. Végeredményben az a helyzet, hogy a főváros sem a közigazgatási női alkalmazottakat, sem a tanügyi alkalmazottakat illetően *semmiféle kényszerrendszabályt* nem tervez.

Ami az *uj ügyosztályi beosztást* illeti, mint az *Uj Budapest illetékes helyen* értesül, rövidesen elkészülnek az előmunkálatok és megjelenik az erre vonatkozó polgármesteri rendelet. Az ügyosztályi beosztás során igen nagyarányú átszervezéséről van szó, kapcsolatban az ipari és közgazdasági ügyosztály önállósítására vonatkozó közgyűlési határozattal. Az átcsoportosítás még a főváros *nyári szünete előtt megtörténik.*

Atyai módon gondoskodik tisztviselői nyaralásáról a főváros

Kibővitette Farkas tanácsnok a falvakban való nyaraltatási akciót — Kenesén nem emelik a penzió-árakat — Mönichkirchenbe utalják nyaralásra a magaslati levegőre szorulókat

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az *Uj Budapest* az elmult esztendőben több alkalommal megemlékezett arról a szociális akcióról, amelynek során a sokgyermekes tisztviselői családok a főváros anyagi hozzájárulásával paraszt-falvakban kaptak lakást a nyári szabadságidőre. Az elmult esztendőben annyira sikeres volt a nyaraltatásnak ez a módja, hogy az idén fokozott keretekben terjeszti ki a falun való nyaraltatást dorogi *Farkas* Ákos dr. tanácsnok, az elnöki ügyosztály vezetője. Az elmult napokban *Farkas* tanácsnok *Dulácska* segítőalapi igazgató társaságában autón végigjárta azokat a falvakat, amelyeknek vezetőségével gróf *Zay* Imre fogalmazó, aki az elnöki ügyosztályban ezeket az ügyeket intézi, már előzetesen megállapodott. A körút során *Farkas* tanácsnok megtekintette Börzsönyben *Szokolyát* és *Diósjenőt*, továbbá *Szilvásváradot.* Ebben a három községben az elmult évben hatvankét fővárosi tisztviselő-család nyaralt, még pedig teljes megelégedésre.

Ebben az évben egy gyönyörű borsodi községgel: *Bótával* is nyaralási megállapodást létesített a főváros vezetősége. *Bóta* község igen-igen felkészült a fővárosi vendégek fogadására, a község közelében strandfürdőt is létesitettek, úgyhogy bőven van ott ezidén fürdőzére is alkalom.

Mint az *Uj Budapest* munkatársa *illetékes helyen* értesül: a fővárosnak eben az évben *százötven család* falun való nyaraltatására van fedezete. A nyaraltatásnak ez a módja igen nagy terhet ró a fővárosra: az elnöki ügyosztály ugyanis nemcsak a lakás költségeit fedezi, hanem az utazási költségekhez is hozzájárul. A polgármester azonban szívesen hozza meg ezt az áldozatot, mert a multévi nyaralás emlékeiről még most is áradozva beszélnek az abban résztvettek, sőt a nyaralásnak a jó levegőn és pompás ellátáson felül még egy nagyjelentőségű eredménye is van: *közelebb hozza leikileg a várost a faluhoz.*

A *kenesei üdülőtelepen* a folyó évben a szokásos keretek között fog folyni a nyaralás. *Hoffmann* igazgató szakértelemmel és szeretettel vezeti az egyre jobban fejlődő telepet. Az ő gondos és körültekintő vezetésének köszönhető, hogy nincs szükség a penzióárak felemésére, noha az élelmiszerek általános drágulása nehéz feladat elé állítja *Hofmann* Bélát.

Itt emlitjük meg, hogy az orvosi vizsgálat alapján kijelölt tisztviselők számára a nyáron Stájerországban, *Mönichkirchenben,* ezen a gyönyörű subalpin klimatikus gyógyhelyen, is rendez nyaralási akciót a főváros. Egy régi, szállodává átalakitott klastrom fog Mönichkirchenben a Segítőalap által oda beutalt fővárosi beteg tisztviselők sázmára otthonul szolgálni. A szoba árát a tárgyalások során napi *három pengő ötven fillérben* állapitották meg, az étkezés vendéglőkben történik.

influenzájából, a hét végén, vagy a jövő hét elején elfoglalja a hivatalát.

— *Éljen! Éljen! Mi viharzott Lédermann körül a legutóbbi közgyűlésen?*

— *Az örökös bizottsági tag ur szálka nemcsak a jobboldal, hanem a baloldal szemében is. Mióta elhatározta, hogy nem lép ki a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetéből, igen szorgalmasan jár a fővárosi közgyülésekre. Ugy a szerdai, mint a pénteki folytatólagos közgyülésen megjelent Lédermann, sőt pénteken közbe is szólt valamit. Hogy mit, az örök titok marad, mert a közgyülési gyorsirói feljegyzések a nagy zajban elfelejtették az utókor számára lerögzíteni azt a minden valószinüség szerint brilliáns közbeszólást, amelyet Lédermann megkockáztatott. Általános feleselés támadt a jobboldal és a baloldal között, aminek során egy-két haragosabb indulatú szociáldemokrata városatya azt a megjegyzést tette a kereszténypárti padsorok felé, hogy kár annyit beszélni, amikor Lédermann a testvérpártban van. A jobboldalról néminemü megjegyzések hangzottak el a parlamentben most tárgyalás alatt levő törvényjavaslattal kapcsolatban, mire a baloldal még élénkebben hangsulyozta Lédermann hovatartozandóságát, ugy politikai, mint — felekezeti szempontból. A vitát azután maga Lédermann unta meg legelőbb, felállt és méltóságteljes gesztusokkal kisétált a közgyülési teremből: természetesen nem felejtve el balkeze hüvelykujját mellényzsebébe csusztatni.*

— *Annyi lárma egy kis omlettért! Pláne a nem is túlságosan szimpatikus süteményért! Halálozás?*

— *Két érdemes aktiv tisztviselő hunyt el az elmult napokban. Meghalt Edvi Illés Aladár műszaki főtiszt, 52 esztendős korában. Az ut és csatornaépitési ügyosztályban teljesitett szolgálatot, 1912. óta állt a főváros szolgálatában. — Elhunyt Kászonyi Vilmos, fővárosi adóhivatali tiszt, 39 éves korában. 1925-ben került a főváros szolgálatába, a terézvárosi adóhivatalnál volt utoljára. — Reichl Károly, Budapest székesfőváros nyugalmazott tiszti ügyésze folyó évi május hó 18-án, 65 éves korában elhunyt.*

— *Részvétünk! Házasság?*

— *Koroknay Lulu, Koroknay István ny. kir. tanfelügyelő és felesége, Stransky Lujza leánya és Városy Gyula m. kir. főhadnagy, néhai Városy Gyula székesfővárosi tanácsnok és felesége, Kurdin Matild fia május 21-én tartják esküvőjüket Szombathelyen.*

— *A viszontlátásra a jövő héten, kedves szerkesztő ur.*

— *Isten Önnel, bizottsági tag ur!*

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest, Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéliemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Május hó 28-án délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéliemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

Miért kell erősíteni a Kisiparit?

✿

Irta: Müller Antal

A törvényhatósági bizottság legutóbbi közgyülése *Babarczy* tanácsnok előterjesztésében egyhangúan elfogadta a *Budapesti Kisipari Hitelintézet* elmult évi zárszámadásáról szóló polgármesteri előterjesztést. Mint minden esztendőben, ezidén is a dicséret és elismerés szavai hangzottak el a közgyűlési teremben a fővárosnak erről a *kiválóan működő, valóban elsőrendű intézményéről.*

Az 1919-ben alakult Kisipari Hitelintézet helyes vezetéssel beváltotta a reményeket. A legkevesebb, de egyben a legtöbb, amit el lehet rola mondani: *Hivatást tölt be!* A Kisipari zárószámadásának tanusága szerint az intézet az elmult esztendőben 2136 tételben 3,300.000 pengő uj kisipari kölcsönt folyósított, 700.000 pengőt 252 tételben pedig kereskedők részére. Az elmult esztendőben az intézet bekapcsolódott a *piaci árusok* hiteligényeinek ellátásába is, ilyen természetű kölcsönt 4.378 tételt folyósított az elmult esztendőben. Végeredményben az elmult évben folyósított hitelintézeti kölcsönök összege *4,203.000 pengőre rugott!*

1924-ben az intézet alap- és tartaléktőkéje 32.000 pengő volt mindössze — 1937-ben pedig 3,110.000 pengő! Dacára annak, hogy 1931. óta nem volt alaptőkeemelés, amit pedig *esztendők óta sürgetek.* Dacára annak, hogy a folyó évi költségvetésben az intézet alaptőkéjének 400.000 pengővel való felemelését határozta el a főváros törvényhatósági bizottsága — sajnos: a belügyminiszter kék cerujának a tőkeemelésre szánt összeg fele áldozatul esett és igy az alaptőkeemelés csak 200.000 pengővel hajtható végre.

Az intézet jövő célkitűzései között a legfontosabbnak tartom olyan iparosok és kereskedők részére is kölcsönök folyósítását, akik szigorúan vett *bankszerű fedezettel nem rendelkeznek.* Mennél több egzisztenciának siet segítségére az intézet, mennél számosabb tőke nélkül szűkölködő kisiparosnak és kiskereskedőnek nyul hóna alá a főváros, *annál átfogóbban, annál* sikeresebben valósíthatja meg kitűzött céljait.

A képviselőház plénuma által már letárgyalt két nagyfontosságú törvényjavaslattal: a milliárdos beruházási programmal és a zsidó törvényjavaslattal kapcsolatban is van mondanivalónk a Kisipari Hitelintézet célkitűzéseit illetően. A beruházási program ügyében az a helyzet, hogy a képviselőház plénuma tudvalevően egyhangúan fogadta el azon indítványomat, hogy a milliárdos program végrehajtásában a lehetőség szerint és elsősorban *a kisipar részeltetendő.* A kisipart, amely remélhetőleg igen nagyarányú foglalkoztatáshoz jut a nagy beruházási programnak végrehajtása során, *megfelelő áron és mértékben el kell látni hitellel.* Amiképen vidéken ezt a feladatot kiválóan ellátja az IOKSZ, azonképen a fővárosban ki kell építenünk még fokozottabb *mértékben a Kisipari kereteit.* Főképen a cedálások rendszerének kibővítésére célozok, ezt az üzletágat az elmult esztendőben sikeresen, eredményesen, a kisiparos társadalomra áldásthozóan végezte a Kisipari.

A zsidótörvénnyel kapcsolatosan arról beszélünk állandóan, hogy a keresztények érvényesülését a szabad pályákon is elő kell segíteni — *főkép az ipar és kereskedelem terén.* Hogy azonban ezt megtehessük, szükséges a közmunkákban és közszállításokban az eddiginél nagyobb mérvben résztvenni kívánó kisiparostársadalom részére megfelelő módon a hiteligények biztosítása. A legnagyobb baja a keresztény kisiparosságnak, hogy nincs szerv, amelynek hitelnyujtásával fel tudnók venni a versenyt az anyagiakban duskálkodó kartelirozott gyáriparral és a bankokráciát maguk mögött tudó és fel is használó nagyiparral szemben. Ezen az anomálián kell segíteni a Kisipari támogatásával és kibővítésével!

A Kisipari: *Vér a vérünkből, test a testünkből!* Önmagunkat erősítjük, a keresztény kisiparosságot neveljük és tápláljuk, ha a Kisiparit támogatjuk. Ezt ne feledje el a város vezetőségének és a főváros törvényhatósági bizottságának egyetlen tagja sem.

Különvélemény az uj gáztarifa ügyében

Irta: Gidró László dr.

A gázművek tarifális előterjesztésének célja: korszerű árszabásnak életbeléptetése, mert csak ezzel képzeli fejlődését biztosítottnak.

Véleményem szerint az az árszabás korszerű, mely

a) biztosítja az üzem rentabilitását,
b) biztosítja az üzemnek hozzájárulását a községi háztartáshoz,
c) biztosítja az üzem versenyképes fejlődését és
d) közüzemi jellegénél fogva szociális igények kielégítését is szolgálja.

Az üzempolitikai bizottságban az ügyosztály által előterjesztett javaslat véleményem szerint ezeknek a követelményeknek nem felel meg.

Korszerűségét egyedül a német rendszer átvétele jelzi, amidön a blokktarifát kívánja életbeléptetni.

Az üzem 102.639 háztartási fogyasztója közül kiragadja azt a 15.160 fogyasztóját, aki fürdőszobáját gázzal melegíti és ezekre kíván külön árszabást életbe léptetni. Az új tarifa tehát csak a fogyasztóknak alig 14%-át érintené.

Megállapítja az üzem, hogy az egyes kategóriákra tervbevett tőfogyasztások mellett, ezt meghaladólag 3,864.897 m³ gáz után lépne életbe a kedvezményes — 12 filléres — díjtétel és érné ennek következtében a gázműveket egy többszázezer pengős veszteség, illetve a mai állapottal szemben bevételi-kiesés.

Nem állhat meg ez a számítás, miután a tőfogyasztásokat a gázmű minden hónapban állapítja meg, tehát minden évben 12-szer és igy az eredménynek 10.7-es elméleti alapon való elszámolása téves eredményhez vezet. Ha a 12-szeres tőfogyasztást vesszük számításba, úgy a 15.160 fogyasztó

15,276.897 m³ fogyasztásából

12,340.520 m³ esik a tőfogyasztásra,

2,936.377 m³ csak a tőfogyasztáson felüli fogyasztás és igy a fenti 3,864.897 m³-el szemben 1 millió köbméterrel kevesebb lesz a tőfogyasztáson felüli gázfogyasztás, mely után a 8 filléres bevételi kiesés mindössze 235.070 pengő.

Ha pedig tekintet nélkül a gázfogyasztó készülékek számára lép életbe a blokk-tarifa, úgy még érdekesebben alakul a kép. Ez esetben u. i. a tőfogyasztás a javasolt blokk-lépcsők szerint a 102.639 fogyasztónál 64,178.460 m³ gázt ad, holott a teljes tényleges háztartási gázfogyasztás csak 56,970.000 m³ volt, tehát ez esetben egyáltalában nem lehet bevételi kieséssel számolni.

A javasolt tervezet tehát sem korszerűnek, sem általánosnak, sem serkentőnek nem nevezhető.

A Gázművek a ma adottságai közepette oly tarifális intézkedéseket követelnek, melyek egyrészt minimálisra csökkentik a bevételi kiesést, lehetővé teszik a Gázművek mai termelési kapacitásának teljes kihasználását, tehát kb. 40 millió m³ gáz többletfogyasztásnak elérését. Ez utóbbit a legkönnyebben úgy éri el, ha oly tarifát tud alkalmazni, mely lehetővé teszi a mai csőhálózata mellett fekvő 80.000 háztartásnak és 50.000 fürdőszobának megszerzését fogyasztóul, mert egy-egy fürdőszoba 340 m³-es évi átlaga maga 17 millió m³ és a 80.000 háztartás főzőgáz szükséglete csak 300 m³ évi szükségletével 24 millió további fogyasztást jelent és igy a 400 milliós fogyasztás biztosítható.

Nem oszthatom a Gázművek azon álláspontját, hogy ez a cél egységes blokk-tarifával elérhető. Mint minden átmenetnél, itt is a vegyes rendszer lesz a legmegfelelőbb.

Amidön a Gázművek a blokk-tarifában, annak lépcsőzetes tételeiben differenciálni kívánja az olcsóbb és drágább, a teherbíróbb főzőgáz és a kevésbé versenyképes vízmelegítő gáz tarifáit, abból a meggondolásból indul ki valószínűleg, hogy a 20 filléres eddigi egységára a főzőgázra nem volt magas, illetve szívesen adja a blokk-tarifa lépcsője erejéig továbbra is a főzőgázt 20 filléres egységáron, de az ennél is többet fogyasztó nagyfogyasztásnál hajlandó ármérséklést adni, viszont ugyanezt az ármérséklést kívánja juttatni a vízmelegítőknél is, mert egyrész ez a fogyasztás a 20 filléres árat nem birja el a többi tüzelőanyagok versenyével szemben és igy nem alkalmas új fogyasztók megszerzésére, sőt még a jelenlegi fogyasztói állomány is csökkenő tendenciát mutat.

Ennek a kettős feladatnak az egységes blokk-tarifa nem felelhet meg, mert bár a tőfogyasztást a Gázművek igyekeztek olyképen megállapítani, hogy az tulajdonképen a teherbíróbb főzőgázt foglalja magában, míg a többletfogyasztás logikusan a vízmelegítők szükségletére esne és ezt kívánja a Gázművek az olcsóbb díjtétel mellett adni, a gyakorlatban azonban ez annál kevésbé válna be, mert a tőfogyasztási lépcsőket a Gázművek — amint beigazoltam — a tényleges helyzettel szemben közel 15%-kal magasabban állították be és igy a főzőgáz fogyasztással nem tölthető ki a blokk alsó mennyiségi határa. Annál kevésbé lehet a fogyasztónál azzal érvelni, hogy csak érd el a blokktarifa határfogyasztását, azon felül már olcsóbban fogod kapni a vízmelegítő gázt! A főzőgáz szükséglet pedig esetleg nem emelhető és igy az egész kedvezményes lépcső alkalmazása a gyakorlatban problematikussá válik, mert a drága főzőgázzal nem fog senki vizet melegíteni.

Már pedig az új tarifának vonzóerőt kell gyakorolnia a fogyasztókra. Azért csak úgy remélhető eredmény, ha mindazon helyeken, ahol a fővezeték mentén már van gáz a konyhában, a Gázművek azzal jelenhessenek meg, hogy a fürdőszoba vízmelegítését pedig — függetlenül a főzőgáztól — 12 fillérért adom. Annál is inkább fontos a meglevő fogyasztók megszerzése, mert ez esetben minden többletfogyasztási m³ gáz a Műveknek csak 1.27 fillérjébe kerül, mert hiszen az összes többi regie-tételek azonosak és a fogyasztástól függetlenek. Tehát az akvizíciónak ez a formája a legelőnyösebb a Művek szempontjából.

Az új tarifának azonban számolnia kell fogyasztóinak teherbírás- és fogyasztási mennyiségi különbségeivel is.

A 102.639 fogyasztóból

63.079 a javasolt tőkefogyasztás alatt van 20,669.530 m³-el (ebből is 27,518 háztartási és ipari kisfogyasztó 3 millió 091.340 m³-el még a havi 10 m³-es átlagot sem éri el) míg

39.560 fogyasztó a tőfogyasztás felett van 36,299.547 m³-el.

Az új tarifális terhelésnél tehát figyelemmel kell lenni a fogyasztásnak ezen megoszlására is, ahol a nagyfogyasztók — a fogyasztók 36.4%-a fogyasztja a termelés 67.4%-át, míg a kisfogyasztók, a fogyasztás 63.6% csak a termelés 32.6%-át.

De ugyancsak nem állhatnak meg a javasolt tarifának azon rendelkezései sem, melyek a nem fogyasztási hónapokra is kívánják a tőfogyasztást felszámítani, melyek a mellékhelyiségek közé nem veszik fel a konyhát, melyek előírják a kedvezmény kérelmezését.

Fentiek előrebocsátása után és az előadottak alapján az alábbiakban indítványt tettem az üzempolitikai bizottságban, és miután javaslatomat a bizottság többsége nem fogadta el, ott különvéleményként fentartottam a polgármester előtt az életbeléptetendő új gáztarifára a következőkben:

1. Minden fogyasztó, aki 1 szoba-konyhás lakásban lakik, melynek havi bére azonban az 50 pengőt nem haladja meg, havi 15 m³ fogyasztásig a gázt 15 filléres, azon felül 10 filléres egységárban kapja és sem mérő, sem kapcsolási díjat nem fizet (ez a szociális tarifa),

2. minden más fogyasztó a Gázművek által javasolt lépcsőzete szerint a főzőgázt tőfogyasztásban 20 filléres, a tőfogyasztáson felül 12 filléres egységáron kapja, míg minden más, háztartási célra — (tehát kis és nagy vízmelegítő, fürdőkályha, gázkályha, vasalás, hűtőszekrény stb.) — a gáz egységára 12 fillér.

Mindazoknál a fogyasztóknál, melyek a kétféle gáznak külön mérésére igényt támasztanak, a Gázművek tartoznak a kétszeres kapcsolási díj felszámítása ellenében külön mérőórát felállítani.

HIREK

OLVASÓINKHOZ !

Az Uj Budapest legközelebbi száma az Eucharisztikus Világkongresszusra való tekintettel

május 31-én, kedden

fog megjelenni.

Az UJ BUDAPEST KIADÓHIVATALA

—:o:—

Nem összeférhetetlen Pesthy Müller Leó. Vitéz Pesthy Müller József Leó összeférhetelenségi ügyét tárgyalta pénteken Usetty Béla elnöklésével a főváros igazoló választmánya. Az volt a vád, hogy mint Ibusz-vezérigazgató a fővárostól pavillónokat bérel, tehát szerződéses viszonyba került a fővárossal. A panaszt a VII. kerületi frontharcos párt megbízásából adták be. Biber József dr. ügyvéd képviselte Pesthy Müller József Leót, kihallgatták Babarczy István báró tanácsnokot, aki ismertette, hogy a főváros nem alku és egyezmény, hanem tarifa alapján ad bérbe területeket. Az igazoló választmány megállapította, hogy az Ibusz nem bérel, hanem hatósági díjakat fizet és így Pesthy Müller Leó nem összeférhetetlen.

A főváros idegenforgalmi új fényképpályázata. A polgármester ezidén ismét idegenforgalmi fényképpályázatot hirdet, amelyen bárki részt vehet. A felvételek tárgya Budapest forgalma, fürdőélete, müemlékei, Eucharisztikus és Szent István évi ünnepségek és kiállítások, sportesemények, továbbá vidéki tájak, városok, népélet, népszokások, népviseletek stb. Csak teljesen új, még sehol sem közölt, vagy kiállított fényképekkel lehet pályázni. A képeknek kinyomatásra alkalmasnak kell lenniök. Minden pályázónak legalább öt különböző felvételt kell jelige alatt beküldeni. A pályázatokat a főváros Idegenforgami Hivatalához (Budapest, V., Deák Ferenc u. 2.) kell 1938. szeptember 30-ig beküldeni. Tíz százpengős és húsz ötvenpengős pályadíj kerül kiosztásra, ezenkívül a főváros a pályadíjat nem nyert képek közül nagyobbszámú fényképet egyenként 15 pengős vételáron fog megvásárolni. A díjnyertes és megvásárolt képekből a főváros kiállítást rendez. A pályázattal kapcsolatos részletes felvilágositással Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala szolgál. (V., Deák Ferenc-utca 2. Teelfon: 181—213.)

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. el.: I-563-99.

Örségváltás Rákosvárosban

Melegen ünnepelte a Keresztény Községi Párt ifj. Paulheim Ferencet, a legfiatalabb városatyát

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Keresztény Községi Párt hétfőn este beiktató vacsorát rendezett a *Gyurkovits* Henrik dr. kenyérgyári igazgatóvá történt kinevezése kapcsán megüresedett rákosvárosi törvényhatósági bizottsági tagságra behívott ifj. *Paulheim* Ferenc építészmérnök tiszteletére. A vacsorán *Csilléry* András dr., *Petrovácz* Gyula, *Czettler* Jenő dr., *Homonnay* Tivadar, *P. Böhle* Kornél állapitották meg, hogy *az őrségváltás a főváros zuglói kerületében nagyszerűen sikerült* és a fiatal, nagytehetségű mérnökkel az új keresztény várospolitikus-gárda legkiválóbb tagja, egyben a legfiatalabb városatya is — került a közgyűlési terembe.

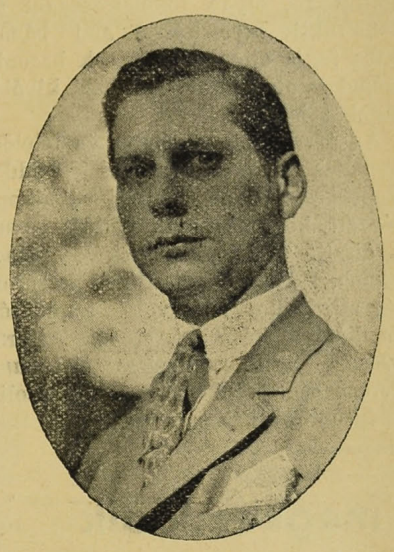

Ifj. *Paulheim* Ferenc fia idősebb *Paulheim* Ferencnek, mindnyájunk kedves Franci bácsijának, aki évtizedeken át, mint a keresztény politika egyik leghűségesebb katonája volt haláláig tagja a törvényhatósági bizottságnak. Az ő helyébe most a fia lép, alig negyvenesztendős korában, de máris tiszteletreméltó mérnöki és közéleti multtal. Nagy nemzetközi pályázatokon és világkiállításokon nyert dícsérő elismeréseket és okleveleket már tíz évvel ezelőtt a fiatal mérnök, aki a főváros által épített bérház-csoportok közül is többet tervezett. Ő tervezte többek között a magdolnavárosi elöljárósági épületet is, amely az első, valóban korszerű elöljárósági épülete a fővárosnak. De az utóbbi évtizedben alig van tervpályázat, amelyen ne díjazták volna a fiatal *Paulheim* izigvérig modern, de mégis mindig artisztikus elgondolásait.

Az új bizottsági tag társadalmi tevékenységéről megemlítjük, hogy titkára a Magyar Képzőművészetek Társulata építészeti osztályának, elnöke az Erzsébetvárosi Keresztény Kaszinónak, vezető tagja számos szakegyesületnek. Az 1935-ös községi választások alkalmával került, mint póttag a rákosvárosi kereszténypárti listára. Az új városatyához programját illetően kérdést intéztünk. Ifj. *Paulheim* Ferenc a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Programom rövid és erőteljes: *Wolff Károly politikai hagyatékának teljes és hatásos megvalósítása.* Gyors ütemben, de olyképen, hogy az eszmék veszendőbe ne menjenek. Mint mérnök, természetesen a városházi mérnöki adminisztráció fejlesztéséért kívánok városházi vonatkozásban szót emelni. Természetszerűen hűséges katonája leszek szűkebb pátriám: Rákosváros érdekeinek. Uj templomok, újutak, a közlekedés javitása — ezek Rákosváros vezérének, *Petrovácz* Gyulának elgondolásai. Az ő célkitűzései mellett, boldogemlékű édesatyám szellemében kívánok kűzdeni Nagy-Budapestért és Nagy-Magyarországért!

Megalakult a budapesti Reuma- és Fürdőkutató Intézet

Tudományos módszerekkel állapitják meg a fővárosi fürdők gyógyhatását

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Az újvárosháza tanácstermében kedden tartotta alakuló ülését Karafiáth Jenő dr. titkos tanácsos, főpolgármester elnöklésével a Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság Reuma- és Fürdőkutató Intézete.

Szebeny József főjegyző részletesen ismertette az intézet alaptervezetét. Az intézet elméleti tudományos munkássága Belák Sándor egyetemi tanár vezetésével indul meg. Ezzel párhuzamosan folyik majd a különböző gyógyfürdőkben elhelyezett betegek klinikai orvosi gyakorlati megfigyelése s e kétlős tudományos munkásságot kiegészíti a székesfőváros vegyészeti intézetének az összes gyógyforrásokra kiterjedő kémiai vizsgálata. A reuma- és fürdőkutató intézet hivatása az, hogy tudományos módszerekkel állapítsa meg a főváros valamennyi gyógyfürdőinek gyógyhatását, a gyógyfürdőink és forrásaink belföldi és külföldi kitűnő hírnevét tudományosan is alátámassza.

Az értekezlet során Karafiáth Jenő főpolgármester hálás köszönetet mondott a Pázmány Péter Tudományegyetem orvosi karának, amely Herzog Ferenc professzor elnöklésével egyetemi orvostanárokból álló hattagú igazgatótanácsot küld ki az intézet irányitására. Őszinte köszönetet mondott Belák Sándor orvoskari dékánnak is eddigi munkásságáért, valamint Bilkei Pap Lajos egyetemi magántanárnak kezdeményező tevékenységéért. Végül arra kérte az értekezleten megjelent vezető fürdőorvosokat, hogy értékes gyakorlati tapasztalataikat bocsássák továbbra is teljesen a Reuma- és Fürdőkutató Intézet tudományos céljainak szolgálatára.

A tavaszi könyvpiac eseménye!
Kőhalmy József:
NEMES MURGASSY JÁNOS
A kiváló elbeszélőnek ez a munkája nemes művészi eszközökkel hódítja meg az olvasót. Vonzó és szellemes írásai mindvégig érdekesek, fordulatosak s a kifinomult stílművészet ritka értékeit nyujtják. Az írás fölényes eleganciája, magyar úri levegő, ízlés és kulturáltság jellemzik Kőhalmy József könyvét, amely rendkivül tetszetős köntösben jelent meg.
Ára egész vászonkötésben 4·— pengő
Megrendelhető:
PALLAS IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-T.-NÁL — Budapest, VI. Rózsa u. 111. és az UJ BUDAPEST kiadóhivatalában, IV., Kaas-Ivor u. 9

„ESELGE“ szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER Városliget
Megnyilt

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

5 világrész közönsége gurul a kacagástól **1** müsorban neveti végig a világ legjobb mulatattóit
A FÉNYES CIRKUSZ-ban

Uj kiirások

25 drb. hangosítható keskenyfilm vetítőgép és alkatrész szállítására a székesfőváros iskolái részére. **Határidő: 1938. évi május hó 24-én délelőtt 9—10 óra.**

Báránybőr bélésű egyenruhák szabó és szücsipart érintő javitási munkáira a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi május hó 24-én délelőtt fél 10 óra.**

20 drb. rövid bundahuzat bárányborrel való bélelési munkáira a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi május hó 24-én délelőtt negyed 10 óra.**

Különféle téli posztóruha elkészítési munkáira a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határdő 1938. évi május hó 24-én délelőtt 9 óra.**

Mész-szegény pillértégla szállítására a XIII. ker. Róbert Károly-körúti főgyüjtőcsatorna építéséhez. **Határidő: 1938. május hó 24-én délelőtt 10 óra.**

Saválló (Kinker) tégla szállítására a XIII. ker. Róbert Károly-körúti főgyüjtőcsatorna építéséhez. **Határidő: 1938. május hó 24-én délelőtt 10 óra.**

Föld-, kömüves-, elhelyező- és vasbeton munkálatokra a XIII. ker. Egressy-téren épitendő tűzőrségi laktanya és műhely építéséhez. **Határidő: 1938. évi május hó 27-én délelőtt 9—10 óra.**

Viz elleni szigetelő, vasszerkezet, asztalos, lakatos, homlokzati és belső kőfaragó, fémpertál, különleges lakatos, falburkoló, keményfa padozati, linoleum-burkoló, gumiburkoló, üvegtégla munkákra a VII. Madách Imre-út 3. sz. a. a Székesfővárosi Alkalmazottak Segitőalapja székházépítkezéshez. **Határidő: 1938. évi május hó 27-én délelőtt 9—10 óra.**

200 drb. tölgyhidfa szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi május hó 27-én délelőtt negyed 10 óra.**

Villamos erőátviteli berendezés szállítására és szerelésére az Angyalföldi Szennyvizátemelőtelep részére. **Határidő: 1938. évi május hó 31-én délelőtt 9—10 óra.**

Szürke rongylemez és fehér falemez szállítására a székesfőváros üzemei részére. **Határidő: 1938. évi junius hó 1-én délelőtt 10 óra.**

Gyorsszűró berendezés szállítására a közvágóhídon a nagyvágócsarnok átalakítására. **Határidő: 1938. évi junius hó 10-én délelőtt 9—10 óra.**

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-32.

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183-25

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,

Jobbágy-féle

barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.

Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körut 18.
Telefon: 13-33-94.
Levélcim: Budapest 72. Postafiók: 61

VÁLLALKOZÁS

Tökéletes megoldást nyert a Hősök Tere átrendezése

Nemcsak el fog férni a kongresszus, de látni és hallani is fog

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Petrovácz Gyula stratégiai művészettel párosult művészi elgondolása alapján immár készen várja a Hősök-tere és környéke az Eucharisztikus Kongresszus emberrengetegét.

A szinte megoldhatatlan probléma *tökéletes megoldást nyert,* nemcsak el fog férni a kongresszus óriási publikuma, de *látni és hallani is fog.* A Hősök-tere a városligeti tó és a környék minden pontjáról látni lehet a már elkészült és pompázó fényében liturgikus művészetű tökéletességében ragyogó főoltárt, amelyet *Lechner* Jenő tervei alapján az ország egyik legkiválóbb építésze, *Wihart* Ferenc épitett fel olyan tökéletességgel és konstruktiv precizitással, ami bámulatba fogja ejteni még a sok hasonló szépet látott külföldi egyházi kiválóságokat is.

Az ácsmunkát tökéletes és felelősségteljes alapossággal és gonddal *Hellenbrand Ödön* építési vállalkozó végezte, közismert szakavatottságával. A diszitő és kárpitosmunkák a *Roggenbauer* Rezső diszitő és kárpitos cég megszokott ízlésével és a minőség munkájával készültek el. Mig az aranyozást vakitó csillogással *Hoffmann* Ferenc cége a tőle megszokott szolid és kitűnő kivitelben végezte.

Junius havában megkezdődik a segitőalapi székház épitése

A magasépitési ügyosztály véleményezése alapján az intézőbizottság dönt, hogy ki végezze az épitkezést

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Pénteken járt le a Székesfővárosi Alkalmazottak Segitőalapja által kiirt versenytárgyalás a Károly-körút és Madách Imre-sugárút sarkán emelendő hatemeletes intézeti székház föld-, kőmüves- és elhelyező-munkálatokra. A versenytárgyaláson az épitész-szakma legkitünőbb képviselői vettek részt, még pedig igen élesen versenyezve.

A beérkezett ajánlatok technikai átszámitását a főváros magasépitési ügyosztálya végzi. A technikai átszámitások megejtése után igen gyorsan sor kerül a döntésre. Az épitkezési munkálatok odaitélését illetően az alap intéző bizottsága határoz. A vállalati munkátelnyert cég az épitkezést még június hó folyamán köteles elkezdeni.

A Segitőalap vezetősége úgy tervezi, hogy legkésőbben a jövő év tavaszára beköltözik székházába. A Kálvis-téri helyiségeket a jövő év május elsejére mondja fel az alap. Ugyanebben az időpontban költözik át Mária-utcai székházából a segitőalapi házban berendezendő helyiségeibe a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége is.

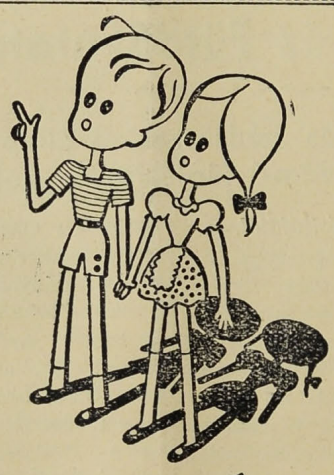

játsszunk bujócskát?

Nem lehet, tul világos van itt. Anyu uj TUNGSRAM duplaspirállámpát csavart be tegnap . . .

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a XIII. ker., Róbert Károly-körti főgyüjtőcsatorna építéséhez szükséges gyakorlatilag

saválló klinker téglák

szállitására.

A megfelelően elkészitett ajánlatokat sértetlen boritékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza IV. ker., Városház-utca 11. sz. I. em. 284. ajtószám alatt

1938. évi május hó 24. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a XIII. ker., Róbert Károly-körti főgyüjtőcsatorna építéséhez szükséges

mész-szegény pillértéglák

szállitására.

A megfelelően elkészitett ajánlatokat sértetlen boritékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza IV. ker., Városház-utca 11. sz. II. em. 284. ajtószám alatt

1938. évi május hó 24. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98
Felelős: Kellner László dr.

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 24. szám.
Telefon: 30-2-45.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: **Budapest VII, Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)**
Telefon: 14-50-63.

XVI. évfolyam 21—22. szám. Budapest, 1938. junius 4.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Pest, VIII. Reviczky-u. 1.

ISTVÁN KIRÁLY

Szendy Károly polgármester ünnepi beszéde a székesfőváros díszközgyűlésén

Amikor Szent István király halálának 900-ik évfordulóját az egész ország ünnepeli, a magyar főváros az ünneplők között legelső akar lenni.

Szent István király személyét, szent István emlékét már sokszor ünnepeltük, talán egészen kimerítettük az emlékezésnek és a Szent Istvánról szóló történelmi ismereteknek tárházát, de mégis ujra idézzük ezeket, mert sohasem volt annyira szükséges Szent István elgondolásainak, emlékezetének, intelmeinek felujítása, mint napjainkban.

A mai díszközgyűléssel kiveszi részét a Szentistván-év ünnepségeiből a székesfőváros törvényhatósági bizottsága is. Mikor halálának kilencszázadik évfordulóján az első magyar király glóriás emlékének áldozunk, az ország egyetemes érzésének, nemzeti öntudatának soha el nem muló hálájának akarunk ünnepélyesen kifejezést adni. A magyar főváros az államhatalom székhelye, az ország politikai, kulturális és gazdasági életének központja, de ezt a vezetőszerepét be akarja tölteni, teljes tartalmat akar adni a nemzet szellemi és erkölcsi életében, történelmi fejlődésében is. Az ország központja a nemzet szíve kell legyen, melyben az ezeréves magyarság legszentebb érzései, a szentistváni eszmények államfenntartó erői kell, hogy éljenek.

Az első magyar király népének hithirdető apostola, államalkotó fejedelme, nemzetszervező államférfia és hadvezető katonája volt. Olyan nagy történelmi hivatást teljesített, olyan sokrétű feladatkört töltött be, hogy az elvégzett munka bármelyik részleteredményével is hallhatatlan nevet szerzett volna magának. Ha csak hithirdető apostol lett volna, vagy csak törvényhozó államférfi, ha csak győzelmes katona, akkor is elmulhatatlan dicsőség övezné alakját a nemzet emlékezetében. Szent István sokoldalu alkotásaival szinte emberfölötti képességekről tett bizonyságot, személyében azt mondhatnók, több ember tehetsége és alkotóereje egyesült tökéletes harmoniában. A nemzet történelmi nagyjai között Szent István kivételes példája, csodálatos megtestesülése a magyar géniusz minden szellemi értékének. Benne kifejezésre jutott egyesülten minden különleges tehetség, amit a magyarság századokon át az állami, politikai és katonai vezetésben megmutatott. Glóriás alakjára ugy tekintünk fel, mint a magyar faj reprezentativ emberére, ki nemzeti hitünket, alkotó tehetségünket, emberi erényinket képviseli a világtörténet itélőszéke előtt.

Gondviselésszerü küldetését a nemzet életében ugy töltötte be, hogy kimagasló értéke lett az emberiség szellemi és erkölcsi birtokállományának is. A fenkölt jellemü, lángeszü magyarban a világ a katolikus hit egyik glóriás szentjét tiszteli. Szent István Jobbja a magyar történelemből kinőtt és átemelkedett az egyetemes kereszténységnek, a nyugati civilizációnak épített védőbástyát a Duna-Tisza táján. Ezt bizonyítja a sok elmult század történelme. Az ő népe a magyar nép Európa válságos idejében a nyugati népek védőbástyája volt. Az ő népe a Hunyadiak és Zrinyiek vezérletével Nándorfehérvártól Budaváráig az európai civilizációnak állított ércfalat. Ez a történelmi misszió pedig Szent István szellemében gyökerezett, az ő örökségében küzdöttek a kereszténység legendás magyar hősei. A déli harangszó az egész világon még most is Hunyadi János és a magyarság nándorfehérvári győzelmét hirdeti. Itt találkozik a magyar szentév az egyetemes kereszténység ünnepi érzésével. Az első magyar király apostoli jelentőségénél és történelmi hatásánál fogva az emberiség nagyjai között foglal helyet.

Nekünk magyaroknak olyan örökséget hagyott, mely a második évezredben is életbázisunk marad. Mikor Szent István megtérítette országát és bevezette a kereszténység közösségébe, az Ázsiából jött nomád hajlamu lovasnépet beillesztette az európai életviszonyokba, a letelepülésre és civilizációra épített államok rendjébe. A honszerzők küzdelme és munkája csak akkor lett végleges eredmény, csak akkor lett igazán ország Árpád hazája. A magyarság állandó letelepülésének lelki és anyagi megszervezésével, a többi népekkel való együtélésének megalapozásával teremtette meg a nemzeti fennmaradás és fejlődés lehetőségeit. A magyarság belső tagozódását, sok ellentétjét megszüntetve, a törzsekből egységes nemzetet, a nemzetből pedig államot alkotott.

Az államformát is a keresztény monarchia megalapításával ugy épitette ki, hogy az teljesen harmóniába jutott az államalkotó nemzet faji jellemével. A királyság szilárd támasztékot kapott a magyarság gondolkozásában és az alkotmányos intézményekben. Szent István a koronával a fején azt a vezérlő akaratot és önként adott fejedelmi tekintélyt képviselte, mely a vérszerződés alapján Honszerző Árpád fejedelmi joga volt. A királysággal nem szakította meg az ősi kapcsolatokat, hanem azokat az uj időknek megfelelően intézményezte és a Szent Koronával betetőzte.

Szent István a királyi koronát is ugy szerezte, hogy országa függetlenségén, népe önállóságán politikai csorbát nem ejtett. Ez a szempont volt általában uralkodásának, ország vezetésének legfőbb gondolata. A magyarság minden külföldi hatalomtól független életét, önálló fejlődését biztosította ugy diplomáciájával, mint mélyen átgondolt törvényeivel. Ha valahonnan veszély fenyegette királysága nemzeti függetlenségét, nem félt a harctól sem, szivós és kemény akarattal verte ki az országból a támadt ellenséget. Konrád német császár nagy hadjáratot indított ellene, azonban az altaichi kolostor krónikája szerint „hadsereg és minden eredmény nélkül tért vissza Magyarországból". De ilyen kemény és elszánt volt Szent István azokkal szemben is, akik az ország belsejében zavarták lázadással és pártütéssel az egységes keresztény királyságot. Csak a pápaság lelki vezetését ismerte el, de ebben a viszonyban is olyan jogi helyzetet teremtett, mely a nemzet politikai függetlenségét nem érintette. Ezen a téren is kiváltságos jogokat biztosított országa számára.

A királyság alkotmányát ugy konstruálta, hogy az a későbbi időkben is élet és fejlődésképes maradt. Az egykori törzsszerkezeti rendszer a monarchiában megváltozott, de az uralom és kormányzás régi magyar vezéreszméjét, a vérszerződés alapgondolatát: a tanácskozás és elhatározás együttességét megtartotta. A királyi tanács felállításával kapcsolta bele a törvényhozó és kormányzó hatalomba a nemzet vezetőit. Törvényeiben többször hivatkozik a királyi tanácsra, de kiemeli annak fontosságát a fiához intézett Intelmek VII-ik fejezetében is. Ez mind annak bizonysága, hogy a nemzetvezetésről a vérszerződés szellemében gonolkozott.

Szent István mélyen alkotmányos érzésü és gondolkozásu államférfi volt. Országa függetlenségét, népe szabadságát mindenekfölé helyezte királyi gondjaiban, de mély bizalom töltötte el lelkét annak politikai és erkölcsi értékelésében is. A királyi földbirtokok és az ott élő alattvalók állami igazgatására ispánságokat létesített, melyekből a vármegyerendszer épült ki. Ezek későbbi közjogi megszervezésével és fejlődésével az autonómia gondolata lett a magyar alkotmány nemzet fundamentuma. A vármegyerendszer nemcsak providenciális bölcsességét bizonyítja, hanem a népe iránt érzett hitét és megbecsülését is mutatja. A Szent Istvántól megalapozott önkormányzat eszméje az ő elgondolásában az állami hatalom vérszerződése az önállóságra és függetlenségre termett nemzettel. Ez a Szent István-i eszme a vármegyék útján sorsdöntő szerepet játszott a magyar történelemben, de az maradt ma is a nemzeti élet alkotmányos feltétele.

Szent István a nemzetnevelés első apostola és úttörője volt. A nemzetbe vetett bizalma nyilatkozik meg abban a gondolatban is, melyel az Intelmekben a nemzet vezetőinek és vitézeinek megbecsülését köti a fia lelkére. „Vitézlő rend legyenek, ne szolgarend", mondja a nagy király. Szabad magyarok tanácsát, emberi méltóságát, nemzeti önérzetét képviseljék az ország életében. Nem szolgalelkű, hanem emelkedett szellemű férfiakat akar látni a honszerzők örökségében. Az ősök tiszteletével is a nemzet önérzetét, a mult megbecsülését akarja növelni. Az Intelmekben ezt mondja: „Az ősök követése a királyi méltóság nyolcadik lépcsője. Tudd meg, hogy legnagyobb dísze a királyságnak: az előbbeni királyok nyomában járni és követni a tisztes atyákat." Ez magyarázza meg Szent Istvánnak az ősi alkotmányos gondolatokhoz való ragaszkodását és erős nemzeti szellemét, amely apostoli és uralko-

dói tevékenységét egyaránt irányította.

Szent István évszázadokra rakta le a magyar állami és nemzeti élet alapjait. A magyarság mindenkor az ő eszméiben találta meg nemzeti menedékét és erősségét, ha kockára tették létét a századok viharai. A magyar alkotmány Szent István-i alapokon fejlődött. A keresztény nemzeti királyság eszménye és a vármegyei, illetve törvényhatósági rendszerbe kiépített autonómia gondolat túlélte a századokat. Ma is Szent István eszmei orientációjában élünk, de kell, is, hogy éljünk. A magyarságnak ő adta azt az állameszmét, mely a multban irányította és a jövőjét is átfogja. Szent István koronája a nemzeti lét egyetemes szimbóluma és minden magyar jognak a forrása. Szent István koronájának országai jelentik a magyar államot. Ez az állameszme hordozza azt a jövőt is, amelyben ma is rendületlenül hiszünk és reménykedünk.

Szent István a kereszténység életformáló jelentőségét mélyen látta és érezte. Fejedelmi adományokkal támogatta az Egyházat, tíz püspökséget alapított, de a kereszténység erkölcsnemesítő erejében, az Egyház szellemi hatásában is az országépítő, a nemzetfenntartó célt nézte. Az egyház tevékenységét úgy szabályozta a királyság alkotmányában, hogy az erőtadó, kulturateremtő hivatását teljesíthesse a nemzet életében. Szent István a kereszténységgel vértezte fel nemzetét az életre, a Krisztusi erkölccsel alapozta meg létét: ma is ez az útja a nemzet jövőjének. Csak a hitében és szellemében megujhodott nemzet oldhatja meg nagy történelmi feladatait. Olyan közszellem kell, melyben a társadalmat és az egyént is az élet mély erkölcsi felelőssége irányítja.

Mikor a nemzeti politika a keresztény nemzeti eszme alapjára helyezkedett, Szent István történelmi útmutatásához, államfenntartó szelleméhez tért vissza. A nagy magyar király legfőbb politikai eszménye a nemzet függetlensége, országának önállósága és szabadsága volt. A századok folyamán legjobbjaink vére hullt ezért a gondolatért, de ma is e nagy célért küzdünk és dolgozunk. Ez a gondolat adott mindenkor erőt az elesett magyarnak a talpraállásra és feltámadásra. Ma is Szent István szelleme ébreszti, erősíti a magyar lelket, hogy elfoglalhassa méltó helyét Európa népei között.

A magyar főváros a mai ünneppel a nemzet egyetemes hitét és reményét fejezi ki, de külön hálával is tartozik az államalkotó nagy királynak. Tőle kaptuk azt a nagy örökséget, mely a milliós magyar világvárost létrehozta. Az autonómia alkotmányos gondolatát hagyta nekünk a nemzetre testált évezredes szellemi kincsek között. Szent István hitében és örökségében ünnepelünk mikor nevéről városrészt neveztünk el, hűséget fogadtunk államalkotó, nemzetfenntartó eszméinek és az örökkévalóságból utat mutató Szent Jobbjának. Mélységes meggyőződéssel érezzük ezen az ünnepnapon, hogy a székesfőváros valóban a dobogó szív a Szent Korona testében.

Ezt a várost a Szent István-i lélek teremtette az autonómia erejével és a polgárság munkájával. Ez a város Trianon után a megcsonkított országban is megtartotta nagyvárosi sínvonalát, továbbfejlődött, mert a Szent István-i eseményekről és célokról lélekben nem mondott le soha.

A magyar főváros Szent István birodalmának fővárosa akar lenni!

Ezt a hitet valljuk, ezt a célt szolgáljuk, mikor itt vállvetett erővel a város fejlesztésén és felvirágoztatásán dolgozunk.

Szent István szelleme adjon hitet és lelkesedést a további munkára!

Jól sikerült a B. S. E. jubiláris fotó-kiállítása

Szendy polgármester a megnyitó ünnepségen a fővárosi tisztviselők nemes törekvéseit méltatta

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Az Eucharisztikus Kongresszus mozgalmas napjainak egyik vonzó látványossága volt a Budapest Sport Egyesület fotó-szakosztályának jubiláris fényképkiállítása, amely állandóan nagy tömegeket csábított a Károlyi-palota pompásan átépített termeibe, ahol egyidőben nyílt meg a fővárosi levéltár, könyvtár és múzeum rendezésében az 1938-as árvíz századik évfordulójának emlékkiállítása is.

Ünnepies külsőségek között történt a megnyitás, amelyen az előkelő, nagy közönség élén megjelent Karafiáth Jenő dr., titkos tanácsos, főpolgármester és Szendy Károly polgármester, a B. S. E. elnöke is. A főváros vezetőit és a megjelent előkelőségeket Kovácsházy Vilmos tanácsnok, a B. S. E. ügyvezető elnöke üdvözölte. Szendy Károly polgármester válaszában meleg elismeréssel méltatta a kiállítás sikerét, valamint a főváros tisztviselőinek törekvését, amellyel azt dokumentálják, hogy fárasztó napi munkájuk mellett lélekemesítő, művészi foglalatosságot is üznek. Dicsérettel emlékezett meg a polgármester az 1838-as árvíz emlékkiállításának gazdag anyagáról is.

A B. S. E. jubiláris fényképkiállításának sok értékét és látványosságát szaporították a Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala fotópályázatán díjazott fényképek és a Segítőalap fényképpályázatán díjat nyert pompás felvételek.

Szakemberek, a nagyközönség és az idegenek tömegei állandóan látogatják a nagyszerű kiállítást, amelynek megszervezéséért elismerés illeti meg Havlin Károly dr. főjegyző, ügyvezető alelnököt, a búzgó és eredményes munkát végző Reminicky Lajos tanácsjegyzőt, a fotó-szakosztály főtitkárát, valamint Simonffy János tanárt, Schuszter Ferenc főmérnököt, Pénzes József dr. árvaszéki főjegyzőt, Gubay Ferenc számvevőségi tisztet, Dulovich Jenő tanárt és Buicz Béla számtisztet.

A fotókiállítás szép és gazdag anyaga nagy munkát adott a zsürinek, amelynek tagjai voltak: Kovácsházy Vilmos tanácsnok, elnök, Pacher Béla dr. tanácsjegyző és Kunszt János dr., a Gellért-gyógyfürdő orvosa. Nem kerültek a zsüri elbírálása alá, mint versenyen kivüli kiállítók pompás felvételeikkel: Szendy Károly polgármester, dorogi Farkas Ákos dr., Felkay Ferenc dr., Goszleth Ernő dr., és Kovácsházy Vilmos tanácsnokok. A zsüri ítélete alapján

I. díjat nyertek: Bor Dezső, Buzay Béla, Dulovich Jenő, Gabnay Ferenc, Hahn Sándor dr., Havlin Károly dr., Pénzes József dr., Reminiczky Lajos, Simonffy János, Schuszter Ferenc, Vecseklőy József dr., Wohl György dr., Zaitz László, Zubriczky Sándor dr.

II. díjat nyertek: Bartsch Vilmos, Borsos Ferenc,, Bressey L. E., Csanády Gusztáv dr., dorogi Farkas Ákosné dr.-né, D. Isoz Emil, Kazinczy Gábor dr., Kozák Lajos, Liber Endre, Makkos Hettyey Pál, Mihálka Ernő, Ray István, Romszauer Richárd dr., Seregély Emma dr., Simonffy Szilárd, Székelyi Ádám dr., Szentmiklósi József dr., Zimányi János.

III. díjat nyertek: Almássy Antal dr., Bajmóczy Kamilló, Bulányi Szilárd, Barcsay Józsefné dr.-né, Dulácska Jenő, Farkas Dénes, Füleki Kovács Gyula, Glötzer Lászlóné dr.-né, Horváth Béla, Hoszkensz József, Kasztner Jenő, Kurucz Vilmosné, Kovács Ákos dr., Lénárt Ernő, Nyers László dr., Rosta Jánosné dr.-né, D'Ouvenou Lóránd, Sima István dr., Szávoszt Tamás dr., Szetiványi László dr., Szentmiklósi Józsefné dr.-né, Szepeshelyi István dr., Széll Rózsa, Uhl Gyula dr., Wunderlich Antal, Zajtai Ferenc.

A HÜVÖSVÖLGYI
AUGUSZT
PAVILLON
cukrászda-étterem
MEGNYILT
Zene. Fedett helyiségek
83-as villamos, 5-ös autóbusz.
Asztalrendelés 164—002.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Az ünnepek hete volt a most lezáródott hét kedves szerkesztő barátom, amikor is a reprezentációhoz épen eleget hozzászokott városi vezetőség annyit szerepelt ebben a vonatkozásban, mint máskülönben egy teljes esztendő alatt. A főpolgármester és a polgármester reprezentáltak természetszerűen legtöbbet, mindenütt ott voltak, ahol magas tisztüknél fogva ott kellett lenniök: Pacelli biboros-államtitkár fogadásától kezdődően elutazásáig. Hogy hány alkalommal került sor a díszmagyarra, azt el sem tudom mondani szerkesztő urnak, csak azt közölhetem, hogy Karafiáth és Szendy a legutóbbi tiz nap alatt többször öltötték gyönyörű díszmagyarjaikat magukra, mint a polgári ruhájukat. De azt is idejegyzem, hogy a tanácsnok urak is többizben jutottak abba a helyzetbe, hogy szintén díszmagyarban szerepeljenek a nagy nyilvánosság előtt. A Mussolini téren, amikor a polgármester remek latin beszéddel üvözölte a pápa legátusát, ott fungáltak mellette a díszmagyaros tanácsnokok. Hasonlóképen hétfőn és kedden is, amikor az aranyvonat a Szent Jobbal Esztergomba és Székesfehérvárra ment.

— Mit adott ajándékul a főváros az idezarándokolt külföldi előkelőségeknek?

— Pacelli biboros, a pápa legátusa gyönyörű albumot kapott Szendy polgármestertől. Az album Szent István legendáit tartalmazza, klasszikus latinságú dedikációval. Ugyanezt az albumot kapták természetszerűen a Budapestre érkezett összes főpapok: biborosok, érsekek és püspökök, szintén latin dedikációval. Mondanom sem kell, hogy a székesfővárosi házinyomda minden elismerésre érdemes munkája a díszalbum, amely Kurfürst nyomdaigazgató kivételes ízlését és őserejű tehetségét dicséri.

— Éljen! Éljen! Mi történik az ünnepnapok után?

— Szokás szerint a hétköznapok következnek, kedves szerkesztő barátom. Az Eucharisztikus Világkongresszusnak azonban nemcsak felejthetetlen emléke marad meg mindannyiunk szivében, ittmaradnak a kézzelfogható eredmények is, az épitmények, amelyeket a kongresszus kapcsán kellett létesiteni. Közülük mint városházi nevezetességet, megemlítem azt a Mária-szobrot, amely a polgármesteri folyosóra, az egyik falmélyedésbe került. Ez a szobor — Patrona Hungarie felirattal — az évekkel ezelőtt lebontott budavári Szent Háromság szoborcsoportozat egyik figurája. A szobor 1713-ban készült, és úgy került a városházára, hogy a budai Szent Háromság-téren uj szobrokat állitottak fel, teljesen a régiek mintájára, a régieket pedig mint műemlékeket elraktározták azzal, hogy alkalomadtán megfelelő helyen fel fogják őket állítani. A szoborcsoportozat tagjai közül a Mária-szobor volt a legelső, amely felállításra került, de rövidesen a többi szobor is elhelyezést talál, mégpedig szintén a városháza folyosóin.

— A magam részéről oda kivánnám vésetni a szobor talpazatára, hogy ez a szobor Szent István jubileumi évében hagyta el kétszáz esztendős őrhelyét, hogy a városházán őrködjön ujabb századokon keresztül!

— Ajánlom szerkesztő ur gondolatát polgármesterünk szives figyemébe!

— Mi ujság a betegfronton?

— Némethy tanácsnok már felgyógyult, jelentkezett is szolgálattételre a polgármesternél. Némethy a legközelebbi heteket Olaszországban fogja tölteni, a pünkösdi ünnepek után indul Palermóba, hogy ott a székesfőváros képviseletében résztvegyen a Türr-szobor leleplezési ünnepségén. Jelentem továbbá, hogy Illyefalvi őméltósága egészségesen elhagyta a szanatóriumot, egyelőre odahaza pihen, azután szabadságra utazik. A városháza harmadik betege: Király Kálmán tanácsnok a többhetes sulyos influenza után teljesen felgyógyultan szerdán átvette hivatala vezetését.

— Köszöntjük az összes felgyógyult betegeket! Kitüntetés?

— Farkas Ákos őméltóságát, az elnöki ügyosztály kitűnő vezetőjét szülővárosa: Hajdudorog diszpolgárává választotta. Farkas tanácsnok a közeljövőben egy másik nagy kitüntetésben is fog részesülni: magas pápai rendjelet kap úgy ő, mint kitűnő helyettese: Havlin főjegyző is. Hangsulyozom, hogy ezek a kitüntetések nem az Eucharisztikus Kongresszussal vannak kapcsolatban, már hónapokkal ezelőtt megtörtént a két kitüntetésre a felterjesztés Esztergom részéről. A két kitüntetés Farkas tanácsnoknak és Havlin főjegyzőnek azokat a régebbi érdemeiket kivánja jutalmazni, amelyeket az Egyház szempontjából a kegyúri ügyek intézésében szereztek. Ugy tudjuk, hogy az Eucharisztikus Kongresszus rendezése kapcsán több

Merre haladjunk?

Irta: Szőke Gyula dr.

Bezáródott az Eucharisztikus Kongresszus a maga nagyszerű diadalával. Megnyilt a Szent István jubileumi év a nemzet fényes ünneplésével. Előttünk Pünkösd ünnepe a megértés kegyelmének a várásával. A letört nemzet nagy szenvedései közepette is bizalommal tekint a jövőbe, mert őszinte mély vallásosságával hisz az isteni igazságosságban és hisz a felemelkedésben.

A reményteljes várás azonban nem lehet a pusztulás lassú türése, a fatális végzetszerűség elfogadása. Ez a várakozás ujabb bizalom a vezetőknek, akikről hisszük, hogy ezt a bizalmat megértették és szolgálni kivánják.

Az országházban és a főváros parlamentjében is politikai szélcsend van. Az elvi nyilatkozatok megtörténtek, az irány törvényhozásilag megszavaztatott. Most következik a gyakorlati tényked és. Ennek egyik mozzanata Budapest Székesfőváros törvényhatóságában az uj költségvetés összeállítása, uj közmunkaalkalmak teremtése, a polgárság megélhetésének biztosítása és a folyton emelkedő drágaság megszüntetése: az élet szükségleteinek a gazdasági lehetőségekkel való összhangbahozása.

Mi a Keresztény Községi Pártban az élet munkásainak bizalmával tudjuk, hogy jó uton jártunk, amikor keresztény véreink gazdasági és szociális helyzetével ugy foglalkoztunk, hogy annak megjavítása nemcsak programunkat alkotta, de mindennapi kötelességünk egy része volt. És amig

más pártok és közületek, egyesületek és társulatok mind revideálják álláspontjukat és a mi elveinket jelszavakként állítják a saját szervezetük élére, mint a jövő biztosításának egyik eszközét, mi nyugodt lélekkel hangsúlyozzuk, hogy

a megértés szelleme minket évtizedekkel előbb már megihletelt,

mi a meglátás lehetőségét már munkánk kezdeti időszakában megkaptuk, mi a meggyőződés ajándékában már kora ifjúságunkban részesültünk és most nyugodtan visszanézve évtizedes munkánkra megállapithatjuk, hogy nemcsak a főváros, de az egész ország immár azt tartja a legnagyobb szükségletnek, amit mi hirdetünk és azokat tartja a megoldandó feladatoknak, amelyeket mi sürgetünk.

Nekünk sem eszméinket, sem terveinket, sem programunkat, sem célunkat, sem eszközeinket nem kell revideálnunk. Amint a Keresztény Községi Párt első fellépésekor is a keresztény magyarság megélhetését hirdette, amint a szentistváni magyar nemzet egész életét a krisztusi szeretet és igazságosság követésében látta, amint a gazdasági életben is ezt a keresztény és nemzeti gondolat érvényesülését sürgette, ugy ma is ezen az alapon áll és a jövőben is ezen az uton fog haladni.

Sokan nem értettek meg bennünket. A hatalom és arany birtokában sokan csak az önimádatnak hódoltak és elfelejtették, hogy az erő és a tőke sem mindent boldogító cél, sem minden lelkiséget elnyelő uralkodó nem lehet. Mások csak azt látták, hogy

a mi tempónk nem olyan gyors, mint az ő képzeletük sasszárnya, vagy saját rossz helyzetük megjavitása iránti kivánság, mert ők csak a vágyak teljesülésével számoltak, de nem a gazdasági és szociális, valamint a politikai lehetőséggel.

Ma már legalábbis szavakban egyek vagyunk a célkitűzésben és az igyekezetben. Még mindig nem vagyunk azonban egyek a *keresztülvitel lehetőségeinek a felismerésében.* Nem elegendő, hogy csak hirdesssük az erkölcsi magasságot, a keresztény szeretetet és igazságot, ha ugyanakkor a közterhekben való részesülés arányosságait nem alkalmazzuk. Ma még mindig csak *külső máz* az erkölcsök hangoztatása azoknál, akik mammonimádatukban hátramaradnak az áldozatok hozásában és a kötelesség teljesitésében. Ma még mindig csak *szólam* a felebaráti szeretet azoknál, akik a keresztény és nemzeti ideálok tulságos hangoztatásában csak egyéni célokat szolgálnak. Ugy a milliárdos beruházásról szóló törvényjavaslat, mint az ugynevezett zsidótörvény tárgyalásánál külön is hangoztattam a felszólalásomban, hogy

elvi kijelentések, formai rendelkezések és a gazdasági adottságok és lehetőségek határán kivül mozgó intézkedések, végül a csak egy irányban ható rendelkezések sem általános megnyugvást, sem szociális, sem gazdasági emelkedést nem hozhatnak.

Hiszem, hogy a kormány jóakarata, igyekezete és meglátása megértéssel fogadta indokolásaimat és a felvetett gondolatoknak kimunkálásával és gyakorlati megvalósításával a köz javát fogja szolgálni.

Bizonyára ezt kivánja a főváros vezetősége is, amikor a közmunkák érdekében száz- és százmilliós ujabb beruházásokkal foglalkozik. Alig fejeztük be az egyik kölcsön lebonyolítását, már előttünk volt az uj javaslat. És alig nyugodtak meg a kedélyek az ujabb és ujabb kölcsönök terheinek láttára keletkezett izgalmaktól, megint ujabb *kettőszázmillió pengős beruházási kölcsönről beszélnek.* Uj iskolákat, kórházakat, utakat, csatornákat, vágóhidat és sok egyéb mindent kivánnak épiteni, hogy munkaalkalmakat teremtsenek.

Feltétlenül helyes a munkanélküli segély helyett a munkabíró embereknek a megélhetést biztosító foglalkozást nyujtani. Feltétlenül szükséges a megrendeléseket váró kisiparosságnak munkaalkalmat teremteni. Feltétlenül kötelességünk a társadalom olyan helyzetbe hozása, hogy vásárlási képessége emelkedésével megindulhasson azon erősebb kereskedelmi élet, amely a javak forgalmában kinek-kinek meghozza az életszükséglet kielégítését. De vajjon

lehet-e egységes városfejlesztési program nélkül részletberuházásokat teljesiteni, amelyek, — sajnos, — igen gyakran nem szolgálják a főváros jövő fejlődésének sem szükségességét, sem a lehetőségét, hanem csak az eladósodásunkat emelik.

amiből pedig ugyis elég van. A Tabán egyébként szép látképe, a fürdőüzemi elgondolások szakadatlan sikertelensége, az óbudai kisajátítások és tervezések legjobban mutatják, hogy komoly, átgondolt, a realitásokra alapitott városfejlesztési program nélkül a kölcsönvett milliárdok nem a főváros gazdagodását emelik, hanem a *polgárok elszegényedését szolgálják.* Vigyázzunk a statisztikára. A százmilliós kölcsönök számoszlopa, a beruházások és a megrendelések számtalan mennyisége még nem mutatja a helyes irányt és az egyetemes gazdagodást, mert ez legfeljebb csak a pénzek kiadását és egyesek tulságos emelkedett jövedelmét biztosítja. A helyes irány, a jól megalkotott városfejlesztési program, a gazdasági lehetőségek határain belül eszközölt olyan beruházási megrendelésben nyilvánulhat meg, amely a nagyvállalkozói nyereségek helyett a kisebb iparosok nagyobb számának ad munkát és a munkásoknak száraz kenyérnél több napi jövedelmet nyujt.

Az eladósodás maga nem feltétlenül baj, de a nem célirányos beruházásra felvett kölcsönök, a felesleges vagy nem időszerű épitkezésekre forditott pénzösszegek csak rontják a költségvetés képét, emelik az eladósodás mértékét, nehezitik a polgárság életét és nem szolgálják a közület helyes gazdasági fejlődését.

Itt van a megértés ünnepe. A Szentlélek sugallata megadta az apostoloknak és tanítványoknak, hogy minden nemzetnek a saját nyelvén hirdessék a megismert igazságot, hogy megértvén őket az igaz uton uton kövessék. Adja meg vezetőinknek is a felvilágosodást, hogy a helyes utat felismerve a nagy, egyetemes cél érdekében kellő meggondolással, lehető javaslattal, szorgalmas keresztülvitellel szolgálják a rájuk bizott közérdeket és az egyesek boldogulását.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

városházi urat fog érni a közeljövőben magas pápai kitüntetés.

— Meg is érdemli mindenki, különösen Schuler alpolgármester úr, aki valóban éjt-napot együttéve dolgozott, mint a kongresszus városházi fővezére, az ünnepségek sikerén. Most pedig a városházi sajtó-irodából én jelentek bizottsági tag urnak egy érdekes ujságot: Pogány Béla barátunk, a Budapesti Hirlap városházi szerkesztője, aki egyik legrégebbi tagja a városházi sajtóirodának, a Budapesti Hirlap felelős szerkesztője lett. Az érdemes régi kolléga tiszteletére a városházi ujságirók a jövő héten bankettet rendeznek!

— Éljen a kitűnő Pogány Béla! Meghatottan jelentek két halálozási hirt: néhány napi szenvedés után váratlanul elhunyt Honffy István irodafőtiszt, aki a Segítőalapnál töltött be fontos munkakört. Az elhunytban Honffy Lajos nyug. adóhivatali igazgató fiát, Mayer Kálmán főjegyző vejét gyászolja. Elhunyt nagykürthy és kisjókai Takách Gyula, néhai Pálffy Miklós herceg bátorkeszi uradalmának nyug. jószágfelügyelője. Az elhunytban Felkay Ferencné, szül. Takách Erzsébet édesatyját gyászolja.

— A viszontlátásra, kedves dr. Városházy.

— Isten Önnel, szerkesztő ur!

Szigoruan ellenőrzi a főváros, hogy az alkalmazottak mely egyesületeknek tagjai

Az elnöki ügyosztály hajtja végre á kormány erre vonatkozó rendeletét

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Vasárnap reggel látott napvilágot a hivatalos lapban a kormány azon rendelete, amely szerint köztisztviselő, vagy más közszolgálati alkalmazott nem lehet tagja oly pártnak, amely a páritagok részére megkülönböztető öltözet, vagy olyan öltözködési módot rendszeresit, amely egyenruha látszatát kelteni alkalmas, avagy a párthoz való tartozást szembetünően kifejezésre juttatja. Nem lehetnek tagjai a köztisztviselők olyan pártnak sem, amely akár nyilt, akár titkos úton folytatott propagandával, álhirek terjesztésével, célzatos hiresztelésekkel a tekintélyek megingatására, az épitőmunkához szükséges társadalmi nyugalomnak és fegyelmezettségnek megzavarására törekszik, vagy ha ez a propagandája hatásaiban ide vezet. És végül nem lehetnek tagjai olyan pártnak, amely szóval vagy irásban oly irányú propagandát folytat, amely a tömegszenvedélyek vagy az általános nyugtalanság kiváltására alkalmas.

A kormány ezen rendelete közelről érinti a fővárost is, annál is inkább, mert a főváros alkalmazotti karához tartozó az utóbbi időben több alkalommal szerepeltek különféle mozgalmakban. Az összminisztérium rendeletének végrehajtását illetően

illetékes helyen

a következőket mondották az Uj Budapest munkatársának:

— Természetes, hogy a minisztérium rendeletét nemcsak a legszigorúbban végrehajtjuk abból a szempontból, hogy azok, akik a rendeletben megjelölt fajtájú egyesületek tagjai, onnét azonnal kilépjenek, hanem azt is a legmesszebbmenően ellen fogjuk őrizni, hogy a jövőben se léphessenek alkalmazottaink be ezekbe a pártokba.

A miniszteri rendelet szigorú végrehajtásáról és annak alapján a tisztviselők és az egyéb fővárosi alkalmazottak állandó ellenőrzéséről az elnöki ügyosztály fog gondoskodni. Természetszerüen azt is ellenőrzi az elnöki ügyosztály, hogy olyan pártnak se lehessenek tagjai fővárosi alkalmazottak, amelyek hivatalos miniszteriális nyilatkozat szerint ellentétben állanak a kormányzatnak rendelkezéseivel.

Imrédy-front a városházán

Nagyjelentőségü tárgyalások a Keresztény Községi Párt és a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete együttmüködéséről — Csik László és az ügyrend 3. §-a — Fokozott mértékben folytatja szervezkedési munkálatait a Keresztény Községi Párt

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Az Eucharisztikus Kongresszus idejére természetszerüen beállott politikai szélcsend a városházán ezen a héten végetér. A penteki diszközgyülés után azonnal megindulnak a legközelebbi — a nyári szünet előtt valószinüleg utolsó — rendes közgyülés előkészületi munkálatai is, de a napirendre kerülő igen fontos gazdasági problémáknál jobban izgatja a várospolitikai pártokat az az uj helyzet, amelyet egyrészről az Imrédy-kormány beavatkozása, másrészről a két nagy többségi pártban bekövetkezett változások idéztek elő várospolitikai vonatkozásban.

Legutóbbi számában részletesen foglalkozott az Uj Budapest azokkal a posztulátumokkal, amelyek a Keresztény Községi Pártban felmerültek a városházi kormánypárttal való együttmüködéssel kapcsolatosan. Csilléry András dr. azon elnöki megállapítása, amely szerint az Imrédy-kormány programja azonos Wolff Károly politikájával és amennyiben a kormány a vállalt programot betartja: a Keresztény Községi Pártot mindig maga mellett fogja találni, — maradandó hatást tett. Csilléry ezen kijelentése és a Keresztény Községi Párt helyeslő magatartása után

meg is indultak még a kongresszus tartama alatt bizonyos tárgyalások, amelyek a városházi jobboldali többség pregnáns kialakítását célozzák.

A megbeszélések — egyelőre a legbizalmasabb formában és igen magas helyeken — állandóan napirenden vannak és máris azzal az elvi megállapítással jártak, hogy az Imrédy front a városházán teljesen egységes; városházi vonatkozásban teljesen azonos a Keresztény Községi Párt célkitűzése és Imrédy miniszterelnök elgondolása. Egyenlőre még bizonyos személyi momentumokat kell tárgyalás alá venni, és csak ezek letárgyalása után fog kialakulni az együttmüködési plattform. Lehetséges, hogy csak a vezérek állandó közös tanácskozásai alapján kialakuló szoros együttmüködéséről a két pártnak lesz szó, de

az sincs kizárva, hogy a Keresztény Községi Párt és a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete valamilyen formában közös vezetés alá kerül.

Azok az erők, amelyek az együttmüködés közösségét látják a városházi keresztény politika legközelebbi és legfontosabb feladataként, úgy a baloldali, mint a jobboldali szélsőségekkel szemben a haladó szellemü, a törvényt és az alkotmányt mindenekfelett tisztelő komoly és felelősségteljes kerszténty és nemzeti politikát akarják a városházán továbbra is uralkodó planétául.

A szorosabb együttmüködést a két párt között a gondolatok és célkitűzések közösségén felül tagadhatatlanul involváljá,k azok a vérveszteségek i,s amelyek a legutóbbi időben mindkét pártot tagadhatatlanul érték.

A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetéből kiléptek a legutóbbi időkben a zsidó és a volt zsidó bizottsági tagok közül. A Nemzeti Egység Pártjának fővárosi szervezetében van ezenkivül egy szélső jobboldali szárny is, amelyre, mint a konzervativ keresztény politika támasztékára száz százalékosan számítani nem lehet. A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének mértékadó tényezői ily körülmények között fokozott mértékben gondolják a Keresztény Községi Párttal való szoros együttmüködés révén a vérveszteségeket pótolni.

A Keresztény Községi Párt belső életében a zavaró momentumokat sikerült kiküszöbölni és a párt ma teljesen és tökéletesen homogénnak mondható. A Temesváry-ügynek a párt részéről történt egyoldalu elintézése után Csik László dr. lojalis magatartása még azokban a bizottsági tagokban is szimpátiát keltett, akik vele a célkitüzések megvalósitásának tempóját illetően nem értettek egyet. Csik László dr. időközben kilépett a hungárista-mozgalomból, de kilépett a Keresztény Községi Pártból is, és adott szava értelmében törvényhatósági bizottsági tagságát a Keresztény Községi Párt rendelkezésére bocsájtotta. Még nem történt döntés az irányban, hogy ezt a reverzálist a párt — tekintettel Csik Lászlónak a hungarista mozgalomból időközben való kilépésére — fogja-e érvényesiteni.

...Meg kell emlékeznünk arról a vitáról is, amely Csik László ügyében a Keresztény Községi Párt értekezletén lefolyt. A Keresztény Községi Párt ügyrendjének 3-ik paragrafusa a következőképen szól:

A párt keresztény és nemzeti alapon áll. Tagjaitól ennek az irányzatnak önzetlen, hazafias szolgálatát követeli meg.. Tagjait nem befolyásolja országos politikai pártállásuk szerinti működésük kifejtésében, de kiköti, hogy az

keresztény és nemzeti irányu legyen — viszont saját működését egyes tagjainak országos politikai állásfoglalása nem befolyásolja.

Noha 31 szóval 6 ellen a Keresztény Községi Párt értekezlete Csik László ellen döntött, mégis nyitott kérdés maradt, hogy a párt ügyrendjének ezen pontja — amely Wolff Károly klaszszikus tökéletességü szövegezése — alapján milyen mértékig tilthatók el a Keresztény Községi Párt tagjai az országos politikában való szerepléstől, ha ez a szereplés a Keresztény Községi Párt célkitűzéseit nem tangálja.

Akik Csik László dr. és Mohaupt Gyula dr. eljárásában nem látták a párt ügyrendjének megsértését, természetesen deferálnak — becsületesen és fegyelmezetten — a többségi elvnek és ezek alapján ismételten megállapítható, hogy

a Keresztény Községi Párt homogenitása vitán felül áll.

Igy tehát semmi akadálya nincs annak, hogy a Keresztény Községi Párt városházi vonatkozásban Imrédy Béla célkitűzéseinek szogálatába állitsa a maga erőit. Bár természetes, hogy a szélső jobboldali megmozdulások fokozottabb mobilitásra kell, hogy ösztönözzék a pártot, Wolff Károly szellemi hagyatékának megfelelően.

A Keresztény Községi Párt szervevőben fokozott élénkség fog beállzési munkálatait illetően tehát a jölani annál is inkább, mert ha elkövetkezik az uj községi választások terminusa, kétségtelen, hogy a Keresztény Községi Párt nemcsak a baloldal, hanem a szélső jobboldal ellen is, fel kell, hogy vegye a harcot.

Készül a Beszkárt uj státusa

A diplomás kalauzok részére százhetven uj állást szerveznek

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

A Beszkárt és leányállalatainak alkalmazottai állandóan sürgetik a gyökeres státusrendezést, mert az eddig végrehajtott ilyen irányú intézkedseék nem elégitették ki igényeiket. A vasutvállalat igazgatósága most végre kidolgozta az új státusrendezési tervezetet, amelyben tekintettel volt a isztviselői kar kebelében szükséges létszámszaporításra és ezt az alkalmat felhasználta arra is, hogy a magasabb iskolavégzettségü és eddig kalauzi vagy munkási minőségben szolgálatot teljesitő alkalmazottakat, végzettségüknek megfelelően a tisztviselői státusba sorozza. A Beszkárt igazgatósága most tárgyalta az erre vonatkozó előterjesztést és azt teljes egészben magáévá tette. Az új státus tehát a felsőbb hatóságok hozzájárulása után lehetőleg mielőbb életbe lép.

Illetékes helyen

a nagyjelentőségü reformról a következőket mondották munkatársunknak:

— A Beszkárt és az üzemkezelésében álló vállalatok, úgyszintén a Hév üzemvitelének gazdaságosabbá tételére foganatosított szanálási intézkedések során megállapitották az úgynevezett A.-táblázatbeli alkalmazottaknak: a tisztviselők normál-státusát. Ez az intézkedés 1936. júliusában lépett életbe. Az azóta eltelt idő alatt szerzett tapasztalatok tanulsága szerint a tisztviselői létszám elégtelen. Ez kitünik különösen abból, hogy sikerült megszüntetnünk az előző vállallatok ama gyakorlatát, hogy tisztviselői és irodai teendőkre B.-táblázatbeli alkalmazottakat is beosztottak. Eziőszerint is 171 B. táblázatbeli és még kisebb kategóriájú alkalmazott teljesít tisztviselői és irodai kezelési szolgálatot, ezek közül 166 rendelkezik érettségivel és 5 főiskolai végzettséggel.

De elégtelennek bizonyul az A. táblázatbeli alkalmazottak részére megállapított állások száma azért is, mert a szükre szabott keret miatt sok alkalmazott csak létszámfelettiként volt besorozható. E körülmény miatt azután egyes szakokon megakadt a tisztviselők előbbrejutása és ezzel magyarázható, hogy több olyan tisztviselő, aki még 1926-ban nyerte el jelenlegi rangját, évek multán sem tudott előbbre jutni. Sokan 8—10 évig várakoznak a kinevezésre, de hiába. Ezért szükséges a Beszkárt és a HÉV és a többi leányvállaltok tisztviselői státusának újabb megállapítása és a keretek bővítése.

— Az előterjesztés alapján 170 új tisztviselői, illetve irodai kezelői állás szervezését javasoltuk és ehez az igazgatóság meg is adta hozzájárulását.

—A Beszkártnál 88, az autóbusznál 30, a HÉV-nél 52 új állást szervezünk és ilyenformán a Beszkártnál az eddigi 473 helyett 561, az autóbusznál 62 helyett 92, a HÉV-nél 128 helyett 180 tisztviselői és irodai kezelői állás lesz.

— A tisztviselői állásoknak a fentiek szerinti szaporítása módot nyujt arra, hogy az éretségizett és főiskolai végzettségü B. táblázatbeli és egyéb alkalmazottak régi panaszát orvosolhassuk és szolgálati beosztásuknak megfelelő állásokba juttassuk. Adataink szerint 11 diplomás és 243 érettségizett B. táblázat szerinti alkalmazottunk van, akik közül tisztviselői és egyéb irodai szolgálatot teljesítő 116 alkalmazott a tisztviselői kategóriába átminősíthető, még pedig 65-en tisztviselőként, 60 pedig a kezelői szakra. A még fennmaradó 138 B táblázatbeli magasabb iskolai végzettségü alkalmazott közül 51-en máris segédtisztek, az állomási és egyéb külső irodákba beosztott 44 egyénnek pedig segédtisztekké való kinevezését tervezzük. Igy csupán 43 érettségizett B. tábiázatbeli alkalmazott marad továbbra is jelenlegi beosztásában és rangjában. Ezeket a lehetőség szerint fokozatosan szintén segédtisztekké fogjuk annakidején kinevezni, esetleg az A. táblázatba átminősiteni. Épp ezért a jövő évi költségvetésben gondoskodunk a segédtiszti állások számának emeléséről.

— A tisztviselői státusnak a fentiek szerint való újabb megállapítása lehetővé teszi a régóta megrekedt tisztviselői kar előlépését. Első alkalommal 307 alkalmazottunk részére nyílik meg az előlépés lehetősége. Az új státusrendezés évente 213.373 pengő többköltséget jelent a vállalatoknak, mégpedig évi 97.357 pengőt a Beszkártnak, 34.811 pengőt az autóbuszüzemnek és 81.205 pengőt a HÉV-nek.

— Még egy fontos, szociális szempontból elintézendő kérdés is megaldást nyert. A HÉV tisztviselők panaszolták, hogy üzemi pótlékjuk kevesebb mint a Beszkárt és az autobuszüzemi tisztviselőknek pótléka. Tényleg igazságtalan volt egy vállalat igazgatása alatt működő tisztviselők között ez a különbségtétel. Ép ezért a HÉV tisztviselők működési pótlékát a Beszkárt és az Autóbuszüzem tisztviselőinek pótléka nivójára javasolják felemelni. Ez az intézkedés 62 HÉV tisztviselőt érint, akiknél az évi különbözet 15.600 pengőt tesz ki.

HIREK

OLVASÓINKHOZ!

Az Uj Budapest legközelebbi száma a városházi hetilapok közös megegyezése folytán

június 18.-án, szombaton

fog megjelenni.

Az UJ BUDAPEST KIADÓHIVATALA

—:o:—

Készül a főváros a lap-engedélyek reviziójára

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Az uj sajtótörvény egyik fontos rendelkezése közelről érinti technikai szempontból a főváros közjogi ügyosztályát. A közjogi ügyosztály vezet ugyanis nyilvántartást az időszaki sajtótermékekről. A polgármesteri IV. ügyosztályban hatalmas kartotékrendszer foglalja magában a Budapestön megjelenő mintegy 950 időszaki lap adatait: a lap cimét és megindulásának időpontját, a felelős szerkesztőre és a felelős kiadóra vonatkozó adatokat, a szerkesztőség és kiadóhivatal, a nyomda és a terjesztés helyét.

A már törvényerőre emelkedett uj sajtótörvény szerint az összes időszaki sajtótermékek engedélye — kivéve a napilapokét — revizió alá kerül. A reviziót mindenesetre a miniszterelnökség fogja elvégezni, a technikai lebonyolítás azonban a főváros közjogi ügyosztálya kezében lesz.

A törvény végrehajtása tekintetében sürgős tárgyalások indultak meg a főváros és a kormányzat között. A tárgyalások eredményeképen máris elintézést nyert a technikai eljárás módozata. Eszerint kérdőíveket fog kiállítani a hatóság, amelyek alapján összegyüjtik az egyes időszaki sajtótermékekre vonatkozó adatokat. Az időszaki sajtótermékek tulajdonosai által kiállított kérdőívekhez azután hozzászerelik a közjogi ügyosztályban levő adatokat, amelyek alapján a kormánynak módjában lesz a reviziót a törvényben előírt terminusok betartásával végrehajtani.

TÜSKÉK

A főrend szürke ruhája

— Levél a szerkesztőhöz. —

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur! Ideges és izgalmas korszakunk valóban nem a formaságok kora és sokkal komolyabb időket élünk, semhogy bárkit is apró forma-hibákért okunk vagy jogunk lenne megróni. A főváros törvényhatóságának csütörtöki díszközgyülésével kapcsolatban azonban mégis van ebben a vonatkozásban valami mondanivalónk, amely talán csekélységnek tünik fel első pillanatra, de mégis mélyreható és messzemenő jelentősége van.

A főpolgármester úr, mint a törvényhatósági bizottság elnöke, díszes meghivókat nyomattatott abból az alkalomból, hogy Budapest székesfőváros, mint Csonkamagyarország legelső és legnagyobb törvényhatósága, ünnepélyes díszközgyülésen kiván áldozni a jubileumi év megnyitása kapcsán Szent István emlékének. Ugy volt, hogy az urak díszmagyarban jönnek el erre a főváros életében anynyira ritka alkalomra az uj városházára. A díszmagyarok elővételére és felvételére azonban nem került sor, részbn azért, mert nem mindenkinek van díszmagyaja, de azért is, mert az az igen bölcs álláspont kerekedett felül, hogy Budapest önkormányzatának grémiuma: a törvényhatósági bizottság polgári testület, amelynek kebelében túlzásnak tetszene a prémes menték és régi kösöntyük felaggatása.

Nem volt vitás azonban, hogy ha nem is zsakett, de legalább is ünnepélyes fekete ruha veendő fel erre az ünnepélyes alkalomra. Vannak iratlan törvények, amelyeknek engedelmeskedni kell! A szociáldemokraták, akikről nem lehet azt állitani, hogy túlságosan rajongói a polgári formáknak, csak úgy fekete ruhában és fekete nyakkendővel jöttek el a díszközgyülésre, mint a törvényhatósági bizottság minden egyes tagja. Pártkülönbség nélkül! Egyetlen bizottsági tag akadt, aki nem tartotta szükségesnek vagy érdemesnek a szürke zakóját feketével felcserélni és szürke ruhában, puha gallérral, mint rikitó színfolt feszengett a polgári ellenzék padsoraiban.

Semmit sem szólnánk, ha egyszerű másodosztályú bizottsági tagról lenne szó, akinek talán nincs is fekete ruhája, vagy ha van is, nem vehette fel, mert a gyári munkateremből, vagy a kishivatalnoki íróasztal mellől sietett a Szent István-közgyülésre. A szóbanforgó úr azonban előkelő közéleti nagyság, sőt közjogi méltóság is: felsőházi tag, a törvényhatósági bizottság közgyülésének bizalmából. Független, kiváló pozicióban levő úriember, akinek százezer pengős évi jövedelme van és vagyonadó alapja meghaladja az egymillió pengőt!

Súlyosbítja az esetet, hogy őméltóságát, Budapest székesfőváros közönségének egyik képviselőjét az országgyülés felsőházában, igen gyakran látjuk a közgyülési teremben szmókingban vagy frakkban, mert a felsőházi tag úr előkelő társadalmi életet él, gyakran vesz részt estélyeken, ahova valóban nem lehet szürke zakóban menni azzal az indokolással, hogy a közgyüléen volt elfoglalva, és nem volt ideje átöltözni! A fényes estélyek tiszteletére felveszi őméltósága a frakkját, Szent István tiszteletére még a fekete zakót sem tartja szükségesnek magáraölteni. Nincs is több mondanivalóm, mélyen tisztelt Szerkesztő Ur, csupán annyi, hogyha épen vasalták volna a fekete zakóját csütörtökön délután a felsőházi tag úrnak, inkább maradt volna otthon. Talán nem is nagyon hiányzott volna! — Szerkesztő úr kész híve: Egy ellenzéki városatya, aki a legközelebbi felsőházi tag választás alklamával nem fog őméltóságára szavazni.

A törvényhatósági bizottság nyár-előtti menetrendje

Junius 16-án és 22-én lesznek még a nyári szünet előtt közgyülések — Külön szakbizottságot kap az ujonnan felállitandó XV. ügyosztály

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A főváros törvényhatósági bizottsága a nyári szünet előtt még két közgyülést fog tartani. Az első közgyülés június 16-án, a második június 22-én lesz.

Még a nyári szünet előtt okvetlenül el kell intézni az üzemi választmányok és egyes szakbizottságok ujjáalakitását is. Az üzemi választmányok és a szakbizottságok összeállításában nagyobb változások nem lesznek. A pártok természetesen az ujjáalakulás során kihagyják a választmányokból és szakbizottságokból azokat a bizottsági tagjaikat, akik időközben a pártból valamilyen ok miatt kiléptek.

Az ipari és közgazdasági ügyosztály felállítása kapcsán eggyel megszaporodik a szakbizottságok száma. Az uj XV. ügyosztály természetszerűen uj szakbizottságot is fog kapni. De ujra választják az V. ügyosztály szakbizottságát is, tekintettel arra, hogy ebben a szakbizottságban helyet foglaltak olyan bizottsági tagok is, akik a szakbizottság ipari és közgazdasági munkájában voltak hivatottak résztvenni. Az V. ügyosztály szakbizottságában kizárólag a közlekedési ügyekkel intenziven foglalkozó bizottsági tagok foglalnak a jövőben helyet.

A Kisipari mérlege. A Budapesti Kisipari Hitelintézet június 7.-én tartja legközelebbi közgyülését. A hitelintézet mult évi tiszta nyeresége 32.868 pengő volt. Az 1937-ik, jubiláris huszadik évre esett a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, a főváros és az iparügyi minisztérium által alapitott Kisipari Kiviteli Intézettel való kapcsolat felvétele. Ennek révén erőtelpesebben sikerül a kisipari hitelellátás kiépitése. A mult esztendőben valósitotta meg a Kisipari Hitelintézet a középlejárutú hitelek formáját. 1937-ben az intézet kihelyezései majdnem négymillió pengőt értek el és összes folyósításai meghaladták a 47 millió pengőt. Váltóállománya 12.3 millió, betétállománya pedig 2.5 millió pengő volt. Az intézet vezérigazgatója Szél Jenő dr., a kiváló üzemracionalizáor, elsősorban a maga vállalatánál valósította meg racionalizáló terveit és ennek a következménye, hogy a Kisipari Hitelintézet racionalizálási szempontból az egyik legmodernebb pénzintézet az országban, amelyik bár a legujabb könyvelési gépekkel dolgozik, tisztviselői létszámát mégis fokozatosan 63 főre emelte.

Székesfővárosi Pavilon

WEINGRUBER
Városliget

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon 1—342—29

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 1-481-32.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 24. szám.
Telefon: 30-2-45.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13.
(Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

A Fényes Nagycirkusz örömmel jelenti:
Megérkezett a világhirü és utolérhetetlen **RIVELS CSALÁD.** **POLO-RENEE RIVELS**
a tiz csodagyermek, elefántokkal, lovakkal, majmokkal és 120 titokzatos ládával.
Fellépnek teljesen uj müsorukkal egy pompás pazar cirkuszrevüben.
RIVELSÉK A MAJOMSZIGETEN
Egy bolondos család izgalmas, mulatságos, látványos társasutazása 18 képben. A hajót vezeti **HACSEK ÉS SAJÓ.**

Kongresszus utáni program az ut és csatornaépitési ügyosztályban

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Az elismerés pálmáját kell átnyujtani a polgármesteri út- és csatornaépitési ügyosztály vezetőjének és egész személyzetének abból az alkalomból, hogy jóval a zelőirt határidőkön belül elkészültek azok az útépitések, térkiképzések és átépitések, amelyeknek a kongresszus idejére el kellett készülniök. Utügyi vonatkozásban sok dicséretet kapott az idezarándokolt külföldiek részéről a Hősök-tere, nemkülönben a Bazilika előtti térség átépitése is. De idejére elkészültek azok az útátépitések is, amelyeknek befejezési dátuma a kongresszus megkezdésével egybeesett: igy elkészültek a repülő-térhez vezető út átépitése, a Horthy Miklós-hid környékének rendezése, továbbá a Pasaréti-út átépitése is.

Király tanácsnok, az út és csatornaépitési ügyosztály vezetője, a folyó esztendei közmunka-programot két részre osztotta: kongresszus előtti és kongresszus utáni teendőkre. Most, hogy a kongresszus előtti épitkezések végetértek: sor kerül a kongresszus utánra tervezett útépitések végrehajtására is.

Mint az Uj Budapest munkatársának illetékes helyen kijelentették, a karbantartásokkal együtt körülbelül egymillió pengőre rúg az az összeg, amely a folyó évi költségvetés keretében útépitési célokra még rendelkezésre áll. A legközelebb és legfontosabb közmunkák: a XIII. kerületi Róbert Károly-körúton és a XIV. kerületi Mexikói-úton létesitendő főgyüjtő-csatorna épitési munkája. Ez a csatornázási munka három részben kerül kivitelezésre, a meghirdetett versenytárgyalás határideje június 7-e.

A legközelebbi és legfontosabb útépitési közmunkák a Müegyetemi-rakpart kiépitése, a Nagy Lajos király-útja átépitése és az Andrássy-út külső részének átburkolása. Mindezekre a közmunkákra részben meg is jelent, részben rövidesen meg fog jelenni a versenytárgyalási hirdetmény.

VÁLLALKOZÁS

Stróman-rendszer a városházán

#

Irta: Müller Antal

Ha *Wolff* Károly politikai végrendelete értelmében azt követeljük, hogy a keresztény Budapest elsősorban a keresztény iparosoknak és vállalkozóknak juttasson arányszámuknak megfelelően részt a közmunkákból, akkor gondolkoznunk kell azon is, hogy ez a nagyfontosságú probléma gyakorlatilag hogyan legyen megoldható. Nem szabad a teóriánál maradnunk, annál kevésbé, mert régi szabály, hogy minden törvény annyit ér, amennyit megvalósitanak belőle.

A zsidótörvény parlamenti tárgyalása alkalmával tartott beszédemben azt követeltem, hogy az önálló iparosoknál és keerskedőknél állapitsák meg az arányszámot, továbbá, hogy minden állami és hatósági közmunkából és közszállitásból a zsidóság csak számarányának megfelelően részesedjen. Nem tartom kétségesnek, hogy elgondolásomból előbb-utóbb törvény lesz: a parlament megalkotja a második zsidótörvényt, amely nélkül az értelmiségi pályákról az első zsidótörvény végrehajtása során kiszoruló zsidóság az eddiginél is nagyobb mértékben fogja megszállni a közmunka és közvállalkozás munkaterületeit. Hogy az uj zsidótörvény kapcsán, de már azt megelőzően is a keresztény ipar és kereskedelem számára az odaitélő hatóságok által biztosithatók legyenek a munkaterületek, szükségesnek tartom a stróman-rendszer teljes és tökéletes megszüntetését ugy a városi mint az állami közmunkáknál és közszállitásoknál.

Ha nézem a főváros által meghirdetett versenytárgyalásokra beérkezett ajánlatokat és odaadom azokat a szakmabeli iparosnak, minden foglalkozási ágnál perceken belül tisztába tudok lenni azzal, kik a strómanok és kiknek a strómanjai. Magam is tagja vagyok az egyik műszaki ügyosztály mellé választott szakbizottságnak, és saját tapasztalatomból tudom, hogy a *városházát teljesen és tökéletesen elárasztotta a stróman-rendszer.* Ez a helyzet ma, amikor az uj zsidótörvény még csak ijesztgető mumus, mi lesz akkor, ha abból valóban törvény lesz és a keresni akaró zsidó-vállalkozóknak keresztény strómanok mögé kell bujniok?

A városházi stróman-rendszer egyik fajtája az, amikor kis- vagy középiparos a strómanja a másik kis- vagy középiparosnak. Erre a stróman-rendszerre azért van szükség, mert a műszaki ügyosztályoknál van egy ugynevezett kartotékrendszer, amelynek gyakorlati jelentősége az, hogy az egyes vállalkozási ágakban a versenytárgyalásokon állandóan résztvevő közmunka-vállalkozókat általában egyenlően részesitsék az esztendő folyamán közmunkákban. X. Y. megkapja a maga közmunkáját, de ez kevés neki. Felbéreli V. Z.-t, akinek egy fillérje sincs és aki tulajdonképen az ő fixfizetéses vagy részesedéses alkalmazottja. Az ő neve alatt pályázik, helyezi el a bánatpénzt és ha megkapja: végzi el a munkát. Ilyképen az alkalmazott V. Z. révén X. Y. kétszer annyit profitál, mint kevésbé ügyes, vagy valljuk be kevésbé lelkiismeretes vállalkozó-társai.

A stróman-rendszernek *magasabb kulturájú* vállfaja az, amikor nagy részvénytársaságok, gyárak ipari érdekeltségek, vállalkozói- és tőkekoncentrációk alkalmazzák a strómanok egész sorát. Amikor kisember szerepel — sokszor hadirokkant is, a hadirokkantakat megillető kedvezmény kapcsán, — a versenytárgyaláson, de azután, ha a munka kivitelezésére kerül a sor: kibujik a lóláb, a milliomos részvénytársaság.

A stróman-rendszernek ez a vállfaja a számvevőségi cessziós ügyosztályban kontrolálható a legprecizebben. Arra jó a stróman, hogy neve alatt a munka megkapható és elvégezhető legyen, de az már nem passzol a részvénytársasági igazgató uraknak, hogy a pénz is a kisember kezéhez folyjon be. Megfelelő engedményezések révén bebiztositják magukat az urak, hogy a kereset kimutatások alapján járó összegek, de különösen a végszámlák az ő trezorjaikat gazdagitsák.

Polgármester ur, rendet kell teremteni a strómanok vadászterületein! Miniszter úr, ha majd elkészíti az uj törvényjavaslatot, megfelelő szigorú rendelkezéseket kell belevenni a stróman-rendszer ellen! A legujabb német törvények a stróman-rendszert igen magas pénzbüntetéssel, sőt nem egy esetben hosszabb ideig tartó szabadságvesztés büntetéssel akarják kiirtani a gazdasági életből. Ha nálunk hasonló drákói szigorúságú intézkedéseket nem hoznak, akkor a megalkotandó uj törvényen annyi hézag lesz, annyi kibujási lehetőség, a stróman-rendszer akkora mértékű konjunkturális felvirágzása, hogy talán az uj törvényt sem érdemes megalkotni!

Uj kiirások

Gyorsszúró berendezés szállitására a közvágóhidon a nagyvágócsarnok átalakitására. Határidő: 1938. évi junius hó 10-én délelőtt 9—10 óra.

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a XIII. ker., Róbert Károly-körúton és a XIV. ker., Mexikói-úton létesitendő

főgyüjtőcsatorna épitési

munkáira.

A csatornázási munkálat egyidőben három szakaszon kerül kivitelre, úgymint:

I. szakasz: Figyelő-utca és Szent László-utca között.

II. szakasz: Szent László-utca és Andrássy-út folytatása között.

III. szakasz: Andrássy-út folytatása és Erzsébet királyné-útja között.

Mindegyik szakasz csatornázására különkülön kell ajánlatot tenni.

A megfelelően elkészitett ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, „Ajánlat a 34.453/1938—II. polgm. sz. versenytárgyalási hirdetményben közölt Róbert Károly-körút és Mexikói-út csatornaépitésének I., II. vagy III. szakaszára" felirással ellátva, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (polgármesteri II. ügyosztály) IV. ker., Városház-utca 11. sz. II. em. 284. ajtószám alatt

1938. évi június hó 7. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Gázművei, utalással a „Fővárosi Közlöny" hivatalos hirdetések rovatának élén jelenleg közölt általános ajánlati feltételekre

1938. évi augustus hó 1-től 1939. június hó 30-ig terjedő időben a II., Margit-körút 75—77., az V. Révész-utca 19—21., a IX., Soroksári út 68. sz. a. koksz- és a X., Ceglédi-út 1—3. sz. a. tüzelőszertelepén végzendő különféle rakodó munkálatokra nyilvános versenytárgyalást hirdet.

A munkálatok költségei szabályszerüen biztositva vannak.

Ajánlatot csak olyan magyar állampolgár vagy Magyarországon teleppel biró cég tehet, aki, illetve a szóbanforgó munkálatok elvégzésére jogositó iparigazolvánnyal, illetve iparengedéllyel rendelkezik.

Az ajánlattételhez szükséges nyomtatványok a Gázművek Anyagbeszerző osztályánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20.) a hivatalos órák alatt (8—2-ig) vehetők át.

Bánatpénzül 1500.— pengőt, azaz Egyezerötszáz pengőt kell az ajánlat benyujtásának időpontjáig,

1938. június hó 21-ig

készpénzben (bankgarancialevélben vagy takarékbetétkönyv alakjában) a Gázművek főpénztáránál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20.) letenni.

A szabályszerűen kiállitott ajánlatokat sértetlen biritékban elhelyezve, pecséttel lezárva a Gázművek Anyagbeszerző osztályánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20.) 1938. június 21-én délelőtt 10 óráig kell személyesen, megbizott vagy posta útján benyujtani

Az ajánlatok felbontása 1938. június 21-én délelőtt 11 órakor a Gázművek Igazgatóságánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20.) fog megtörténni, mikor is az ajánlattevők, illetve azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Budapest, 1938. május 31.

Budapest Székesfőváros Gázművei.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Junius hó 9-én és 14-én délután fél 3 órakor ügetőversenyek

Padozati munkák elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda **VI., Agyag-u. 75.** Telep
Telefon: 2-928-32

özv. **UJÁGH ÁRPÁD**né
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

XVI. évfolyam 23—24. szám. Budapest, 1938. junius 18.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Fővárosi Nyilvános Budapest, VII., Rovicky-u.

Az élet ad programot!

A magdolnavárosi elöljárósági székháznak, a legfiatalabb és legszegényebb kerület központi épületének ünnepélyes felavatásán két figyelemreméltó kijelentés hangzott el. Az *egyiket Szendy Károly polgármester tette, amidőn azt a kívánságát hangoztatta, hogy ebben a modern épületben valóban modern legyen a közigazgatás, az elöljáróság ne hatósága, hanem polgártársa legyen a bajaikban hozzáfordulóknak. A másik — szerénységében különlegesen említést érdemlő — megállapítást az uj kerület érdemes elöljárója: Pertik Béla tette, meglepetést keltvén azon egyszerű tőmondatával, hogy ő pedig programot nem ad. Programot az élet ad — mondotta bölcsen Pertik — és nekünk nincs egyéb feladatunk, mint az élet programját végrehajtani, az élet által adott problémákat megoldani!*

Mennyi tapasztalat, mennyi filozófia, mennyi logika ezekben a megállapításokban! Mennyi átérzése a modern közigazgatás ujszerű feladatainak, mennyi melegség mennyi szív, menyinyi szeretet! Egy valóban polgármesteri gesztus, nem igér aranyhegyeket, világosan, bölcsen és derűsen határozza meg azokat a feladatokat, amelyeket az uj kerületnek a legproletárabb Angyalföldön szem előtt kell tartania. És az uj elöljáró minden nagyképűségtől mentes, tiszta és nemes válasza! Nem paragrafusok özönéről beszél, nem kívánságokat hangoztat a székfoglaló alkalmával, nem villámokat dörögtet és nem színfalakat hasogat: minden egyéni programtól mentesen a közönség által adott program megvalósítását, az élet által kaleidoszkopszerűen feltáruló problémák becsületes, gyors és őszinte megoldását igéri!

Szeretnők, ha Budapestnek mind a tizenhárom közigazgatási kerülete, minden hivatala és minden hivatalnoka a magdolnavárosi program után igazodna! Ha az akták rengetegéből felfigyelnének a bürokrácia sárkányai arra a friss szellőre, amely az angyalföldi nyomortanyák felől, a Béke-tér nyomoruságos vidékéről száll a város felé. A legelső magyar asszony szellemében, akinek irgalmas cselekedetei ebből a sötét városrészből indultak el, hogy az országos nyomorenyhítő akció jóságos áldásaiban részesítsék hazánk minden elesettjét! Boldogak lennénk, ha a polgármesteri szó nyomán szerte a fővárosban friss és modern lenne a közigazgatás üteme, amely elsősorban azzal törődne, hogy ne állítson fel programokat, ne gyártson problémákat, hanem az élet programját vallja és az élet problémáit oldja meg. Adja Isten, hogy igy legyen.

Nyár előtt

Irta: Szőke Gyula dr.

Régi rossz szokásnak megfelelően közvetlenül a nyári szünet előtt ismét közgyűlést tart a székesfőváros törvényhatósági bizottsága, amelynek tárgysorozatában egész sereg, a székesfőváros jövő életére és működésére rendkívül fontos jogszabály megalkotása is felvétetett.

Nagyon is közérdekű, hogy a különböző jogszabályokat és szabályrendeleteket megalkossák, amelyeknek az alapján az önkormányzati élet működik és főleg amelyeknek alapján az önkormányzat üzemeiben dolgozó közalkalmazottak jövő életét, működését és nyugellátását biztosítjuk. Ha mégis *szót emelek* az ellen az immár sajnos állandóvá váló gyakorlat ellen, hogy az ilyen nagy horderejű jogszabály megalkotásokat a nyári szünet előtti utolsó űlésre halasztják és a tervezeteket alig pár nappal előbb kapjuk kézhez, nem azért történik, mintha halogatni szeretném az ügyek elintézését. Nem is veszem tudomásul azt a feltétlenül érdekes megjegyzést, hogy „ha évtizedekig lehetett várni, még három hónapig várhatunk." De kifogásolom azt, hogy az ilyen nagy horderejű, a székesfővárost és alkalmazottait mélyen érintő szabályrendeletek az utolsó percben minden előkészítés nélkül kerülnek hozzánk. Nem az a fontos, hogy juniusban tárgyaljuk-e vagy nem, a nyári szünet előtt elkészítjük-e, vagy nem, vagy miért épen a nyári szünet előtt történik az előterjesztés, hanem a fontos az, hogy ezeknek a dolgoknak az átgondolásához, elkészítéséhez, megszövegezéséhez, átnézéséhez, a különböző szabályrendeleteknek egymással összhangba hozásához, az érdekek kölcsönös elismeréséhez és megállapításához nem elegendő a különböző bizottságok és a közgyűlés számára hét-nyolc nap, még ha azt az ügyosztályok a legjobb indulattal és minden tudásuk latbavetésével hosszú munkával dolgozták is ki.

Először tisztába kell jönnünk az elvekkel! És ha azok az elvek, amelyeket az új szabályrendeletekben törvényerőre akarunk emelni, ellenkeznek a régi szabályrendeletekben foglalt tételekkel, akár a változott viszonyok, akár a közalkalmazottak és különösen az üzemi alkalmazottak sajátos igényei miatt, akár a kor szellemének és gazdasági életének a változása következtében, ugy különösen fontos az, hogy a törvényhatósági bizottságnak legyen ideje azt jól átgondolni és megfelelő tanulmányozás után letárgyalni, azzal a nyugodt lélekkel útjára bocsátani, hogy az autonómia ezzel nemcsak a saját érdekét szolgálja, de a közalkalmazottak minden jogos és méltányos igényét is kielégíti.

Bármennyire is sürgettük ezeknek a szabályrendeleteknek a létrehozását, talán épen azért, mert a legkülönbözőbb érdekek összhangba hozása a feladata és a törvényhatóság olyan nagy kötelezettségeket vállal, amelyeknek a teljesítésével elsősorban anyagi tekintetben biztosnak kell lennie, szükséges, hogy a tervezetek egész lényegét megérthessük, átgondolhassuk, még a legkiválóbb jogászoknak is bizonyos idő.

Szomorúan kell rámutatni a *gyors törvénygyártás* következményeire, amelynek következtében szinte állandóan módosítani kell a kiadott jogszabályokat, ami pedig nemcsak az élet nyugalmát, de a hatóságokkal szemben való bizalmat és a jogszabályokba vetett hitet is gyöngíti. Éppen ezért örömmel látom a törvényhatósági bizottság tagjai még működő bizottságai és választmányai részéről azt a nagy szorgalmat és odaadást, amelylyel a tervezeteket tanulmányozzák, de épen olyan örömmel hallom, hogy a polgármester módot kiván adni a törvényhatósági bizottságnak a javaslatok átgondolására és nem sürgeti mindenáron az azonnal való letárgyalást és *nem tekinti bizalmi kérdésnek*, ha a javaslatokon megfelelő módosítások történnek.

*

A székesfőváros közigazgatása 156 milliós, az üzeme további 200 milliós költségvetéssel dolgozik. Az élet állandóan ujabb és ujabb kivánalmakat támaszt. Uj és uj igények keletkeznek. Régi idők mulasztásait kell pótolni. A gazdasági élet nehézségeit kell áthidalni. Ezeknek az anyagi feltételeit előteremteni nem könnyű feladat és a polgármester és munkatársai teljes erejének és tudásának latba vetésére van szükség, hogy a főváros teherbiró képességét a megoldandó feladatok anyagi igényei tul ne haladják. Nemcsak a napi élet költségei, hanem az uj beruházások milliói is nagy teherként nyomják a fővárost. Legutóbb hallottunk ujabb 200 millió pengős beruházási szükségletről, amelyet csak kölcsönel lehet fedezni. A Keresztény Községi Párt minden erejével támogatja az észszerű beruházást és a helyes gyakorlati közigazgatást. Hajlandó igen nagy áldozatokat hozni, de mindig szem előtt tartja a főváros vagyonának és terheinek az egyensulyát és a lakósság teherbiró képességét is. És mikor már szót emeltem a 200 millió pengős ujabb teher felvételével kapcsolatban azon meggondolásért, vajon ez nem fogja-e sujtani a főváros polgárságát annyira, amely nem ér fel a beruházás gyümölcsöző-ségével, nyomatékosan hangsulyoztam egyuttal *az eladósodás határainak az észszerű betartását,* hogy a jövő nemzedék ne viseljen nagyobb terhet, mint ami annak az eredményéből a köz javaként reá háramolhatik.

Ez a meggondolás merül fel mindig, amikor, akár az ujabb beruházást, akár annak kölcsön-kamatait a közterhek emeléséből kell fedezni. És amilyen nagy örömmel határoztuk el az óbudai hid megépítését és ezzel kapcsolatban Óbuda rendezését, éppen olyan megértéssel halljuk a polgármester intő szózatát az ujabb adóemeléssel szemben, és helyeseljük azt a lépést, amely a beruházás tempóját a lehetőségek határai között kivánja megállapítani.

*

Ugyanakkor azonban félő gonddal hallgatjuk Óbuda törzsökös lakósságának a helyzetéről szóló előadást és szomorúan áll álőttünk a Tabán elnéptelenedése. Nem lehet és nem szabad Óbudát ugyanarra a sorsra juttatni, amelyre a Tabán lakói jutottak. Évtizedekkel ezelőtt határozták el a Tabán kisajátítását, amelynek következtében a régi lakósság a legkülönbözőbb más kerületekbe tette át a költözés miatt még külön, is lerongyolódott életét. A tervszerűtlen kisajátítással pedig kaptunk ugyan egy igen drágán előállított tabáni parkot, de mindenfelé városi bérházakat, kislakásokat kellett építeni, hogy a Tabánból száműzött lakosságot födél alá tudjuk juttatni és még igy is nagyon sokan kénytelenek voltak vidékre költözni, odavivén a Budapesten szerzett jövedelmet, tehát a főváros adóbevételeit és életforgalmát csökkentették. Most megint azt látjuk, hogy Óbudán *megszünt az uj házak adómentessége,* amig a város építési tervei jogerősek nem lesznek, de ugyanakkor megindultak a kisajátítások és az óbudai polgárság kénytelen elhagyni ősei lakhelyét, amely talán már nem volt a mai nagyvárosi

élet szinvonalán álló házak tömege, de mégis az egyszerű polgári élet biztosítása volt. Az elnéptelenedő helyen pedig épülnek a szükséglakások, kislakások, városi bérházak és majd épülni fognak a nagy bérpaloták, amelyek azonban már nem a régi Óbuda életét, hanem valami uj, hirtelen előtörő városképet adnak, melynek azonban az ősi meghittsége hiányzik.

Mindez pedig azért van, mert hiányzik az óbudai hidfő megépítéséhez szükséges kilenc millió, amellyel a Közmunkák Tanácsa, mint a városrendezés és városszépítés törvényes faktora, nem rendelkezik. Erre akarták az útadót ujabb másfél százalékkal felemelni a közmunkatanács javára. Ez a javaslat *már lekerült* a közgyűlés napirendjéről. Voltaképen nem is helyes, hogy a főváros saját terheit emelje *más olyan közhatóság* számára, amelynek munkájában a törvényhatóság tevőlegesen részt nem vehet és amelyben a saját gyakorlati meglátásait kötelező formában nem érvényesítheti. Nem akarom azt mondani, hogy a közmunkatanács egyáltalán nem értette meg a főváros mai szükségleteit. Városszépítésről beszélni akkor, amikor az elemi szükségletek sincsenek kielégítve, annyit jelent, mint inyenc csemegékről tárgyalni ugyanakkor, amikor a mindennapi kenyér hiányzik. Beszélünk arról, hogy a fővárost a nemzetközi kereskedelem gócpontjává tegyük, figyelemmel a Duna nagyszerű fekvésére, de ugyanakkor a fővárosi dunapartokról számüzzük a kereskedelem lehetőségét, mert a hajók füstöt okoznak. Egy-egy utcának a kikövezésére nincs pénz, de ugyanakkor dunai autóstrádát akarunk építeni. Nem tudunk lehetőséget biztosiani arra, hogy a polgárság a saját számára magántevékenységgel épületeket emeljen, de ugyanakkor házsorokat bontunk le, hogy a parkokat növeljük Erre a célra való adóemelésekért, amikor a költségvetésünk ugyis deficites, nagyon helyesen mondja a polgármester, hogy nem tudja vállalni sem az anyagi, sem az erkölcsi felelősséget. Végül egyszer meg kell érteni azoknak a közhatóságoknak is, amelyek az autonómia mellett, vagy felett rendelkeznek, hogy felügyelettel intézik a főváros sorsát, hogy elsősorban a ma elsőrendű szükségletei elégítendők ki. És csak azután jön a szépítés és fényüzés kielégítése, hogy ne az alamizsnarendszert állandósítsuk, hanem az önálló polgárság független életét erősítsük.

*

A nyári szünet nagyon alkalmas a magábamélyülésre és gondolkozásra, nagyon jó a tervek átgondolására és elemzésére, nagyon üdvös a helyzet megismerésére, az élet problémáinak a fejtegetésére és nagyon tanulságos a jövő feladatainak a megállapítására és a kivitelek előkészítésére. Remélem, hogy mindnyájan ilyen gondolattal fogjuk zárni a mostani munkánkat és felhasználni a nyári pihenést, hogy az uj munkával a ma könnyeit igyekezzünk a polgárság százezrei arcáról letörölni és nem a *kiváltságosok ugyis könnyű életét* méginkább szépíteni.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 348-132.

Kongresszus után

Irta: Schuler Dezső dr.

Vessünk a Kongresszus kapuinak bezárása után rövid visszapillantást az egyesztendős előkészületre és a főváros áldozatos munkásságára!

Az előkészítő főbizottság kitartó, céltudatos, minden részletkérdésre kiterjedő munkája meghozta gyümölcseit: a kongresszus hatalmas tömegeket mozgató eseményei minden zavar és fennakadás nélkül, kifogástalan rendezésben bonyolódtak le, külföldi és belföldi vendégeink a legjobb benyomásokkal, a kongresszus lélekemelő ünnepségeinek mélyen tudatukba véső dött emlékével távoztak körünkből.

Az előkészítő főbizottság munkáját a székesfőváros a költségvetésben előirányzott 495.000 pengőn felül is minden téren a legmesszebbmenően támogatta. Igy nevezetesen: szakképzett tisztviselőket, szellemi szükségmunkásokat bocsátott az előkészítő főbizottság rendelkezésére, a Hősök terét átalakíttatta, az Elektromos Művek útján a főbb útvonalak világításának fokozásáról gondoskodott, a Széchenyi-Lánchidon és az Erzsébet-hidon világító neoncsövekből elkészítette a kongresszus jelvényét, az iskolákat és a most épült kislakásokat tömegszállások berendezése céljára átengedte, ugyanerre a célra nagymennyiségű ágyneműt bocsátott kölcsönképen az előkészítő főbizottság rendelkezésére. Ezekkel és más kisebb jelentőségű szolgáltatásaival a székesfőváros jelentős mértékben hozzájárult a kongresszus előkészítő és rendező munkájához, illetve ennek a munkának az eredményességéhez, a kongresszus sikeréhez.

A kongresszus idegenforgalmáról pontos számadatok még nem állanak rendelkezésre; annak alapján azonban, hogy a MÁV jelentése szerint negyvenhat külföldi különvonat hozott külföldi kongresszusi vendégeket, a résztvevő külföldiek számát — az elszakított területről érkezőket is beleértve — óvatos becsléssel kb. 35,000 főre tehetjük. A közelmult világpolitikai eseményei idegenforgalmunkra bénítólag hatottak, ennek figyelembevételével a kongresszus külföldi idegenforgalma megfelelt a várakozásnak. A külföldi vendégek egyes nemzetek szerint való megoszlásáról és a kongresszus külföldi idegenforgalmának gazdasági jelentőségéről tiszta képet majd csak az összes erre vonatkozó számadatok ismeretében alkothatunk.

A magyar vidékről 138 különvonat érkezését jelezték. Ez kb. 125.000 vidéki vendéget jelentene. Ennél azonban jóval több vidéki vendég fordult meg a kongresszus ünnepségein, mert sokan érkeztek a rendes, menetrendszerű járatokkal is. A vidéki vendégek egy része éjszakázás nélkül hazautazott; azok közül, akik több napot töltöttek a fővárosban, sokan rokonaiknál, ismerőseiknél szálltak meg, igy a vidéki résztvevők számát illetőleg egészen pontos statisztikát még a rendelkezésre álló adatok feldolgozása után is csak a kongresszus előkészítő főbizottságának Központi Vendéggondozó Hivatala részéről elhelyezett vidéki vendégekre nézve várhatunk.

A kongresszus igazi jelentősége annak a legmerészebb várakozásokat is igazoló erkölcsi sikerében bontakozik ki. A Hősök terén lezajló ünnepségek során — a megnyitó ünnepségek kivételével, amikor a rossz idő sokakat visszatartott — a résztvevők olyan tömegben jelentek meg, amilyenre Magyarországon még soha, semmiféle vallásos vagy világi tárgyú ünnepségen nem volt példa. Csak az áldozók száma a gyermekek közös szentáldozásán 150.000, a férfiak éjféli miséjén 100,000 volt. A pápai legátus miséjén megközelítő becslés szerint legalább 250.000-en vettek részt, a dunai hajókörmenet idején pedig kb. 1/2 millió ember helyezkedett el a pesti és budai rakpartokon.

Ezeknek a hatalmas tömegeknek a gyülekezése és szétosztása mindig a legnagyobb rendben, minden baj nélkül ment végbe, noha voltak olyanok, akik hosszú ideig voltak kénytelenek várakozni, amíg a távozásnál a sor rájuk került. Ez a tény bizonyítja a legjobban azt, hogy a hatalmas tömegeket mély vallásos érzés hozta össze és nyügözte le, a résztvevők számára a kongresszus ünnepségei az anyagi javakért folytatott élethare alól pillanatnyi felszabadulást, lelki megujhodást jelentettek. A kongresszus ünnepségeinek páratlan erkölcsi hatását, a résztvevők lelkében a vallásos érzéstől áthatott keresztény világszemléletnek a megerősödését megmérni, számokban kifejezni nem lehet, de ennek az erkölcsi hatásnak a nagy jelentőségét éreznie kellett mindenkinek, aki az ünnepségek bármelyikén is részt vett.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Visszavonhatatlanul haladunk a nyári szünet felé, kedves szerkesztő barátom — sőt az a helyzet, hogy ezt már nemcsak az időjárás is tudja, mert valóban kezd meleg lenni, hanem kitűnő barátunk Halász Árpád is, aki a legutóbbi napokban közrebocsájtotta a Fővárosi Közlöny ezévi 33-ik számát, amely nem kevesebb mint öt pengő 20 fillérbe kerül darabonként. Azért ily sokba, mert nagyon vastag. Azért vastag, mert tele van — nyári szokás szerint — terjedelmesnél terjedelmesebb közgyülési előterjesztésekkel. Nem kevesebb mint 32 pontja van a jövő szerdai közgyülésnek, nem beszélve a választások tömegéről, amelyek során 21 szavazólistái fognak az urnába dobni városunk atyjai. Ami viszont a közgyűlésen felvett napirendi tárgyakat illeti, erre vonatkozóan az a helyzet, hogy nem minden közgyűlési pontot tárgyalnak le, amit a programba felvettek. Már a pártközi értekezleten lefaragódott egy-két közgyülési tárgy, ugyanez lesz a helyzet a pénzügyi bizottságban is, ugy, hogy végeredményben, minden valószínűség szerint egy nap alatt végez a Tisztelt Közgyülés a hatalmas tárgysorozattal.

— Helyes, helyes! Mikor kezdődnek a nyári szabadságok?

— Az első szabadságos fecske: Havlin főjegyző úr, már útjára is indult. Havlinnak julius 20-ra kell visszaérkeznie, mert ekkor megy a gazdája: Farkas tanácsnok szabadságra. Hogy ezekután elölről kezdjem, közlöm, hogy polgármesterünk minden valószínűség szerint julius első napjaiban fog nyári szabadságra menni. Az alpolgármester szabadsága természetesen a polgármester szabadságidejéhez igazodik. Az elnöki ügyosztályban a tanácsnokok szabadságbeosztása most. készül. Egyelőre csak annyi bizonyos, hogy Szepesváry nyári szabadságát a legjobb esetben késő őszszel veheti ki. Őméltóságát egész nyáron át hivatalához köti az uj választói névjegyzék összeirása. A szabadságolások különben ebben az esztendőben is a szokott keretek között és a szokott időben fognak lefolyni.

— Jubileum?

— A szokványos szolgálati jubileumok közül jelentőségre és a melegséget illetően messze kiemelkedik Budó Jusztin, dr.-nak, a főváros általános szeretetnek és népszerűségnek örvendő főlevéltárnokának harminc esztendős szolgálati jubileuma. Az üdvözlő beszédet Kovács Lajos dr. levéltáros mondotta, rámutatván arra, hogy a fővárosi levéltár tudományos szintjének emelkedését és személyzeti státusának kiépülését Budó főlevéltárnok céltudatos és fáradhatatlan munkásságának köszönheti. A magunk részéről minden jót és szépet kivánunk Budó Jusztin számára. Kivánjuk ezt nemcsak az ő, hanem a főváros érdekében is, mert a főváros közigazgatásának, de egyben önkormányzati létének is egyik legjelentősebb oszlopa az európai viszonylatban is kitűnően képzett, valóban hivatása magaslatán álló főlevéltárnok. Budapest fejlődésének, a régi elsárgult okiratok tömkelegének szakavatott és hivatott őre Budó Jusztin. Olyan tudományos értéke ő a köznek, amilyen kevés van szeretett fővárosunkban.

— Egyéb jubileum?

— Más szolgálati jubileumról nem tartok szükségesnek megemlékezést ez alkalommal szerkesztő úr vendégszerető hasábjain. Még az indokolást is méltóztassék elengedni!

— Halálozás?

— Meghalt Barczen Gyula nyugalmazott műszaki tanácsos hetvenkét éves korában. A régi mérnöki gárdának, amely még Fock Ede szellemében élt és dolgozott, ritka kivételes tehetségű képviselője volt Barczen. Tiz évvel ezelőtt trombózis következtében tőből levágták az egyik lábát, azóta műlábbal járt Gyula bácsi. Érdemei elismeréséül nyugdijba vonulása alkalmából annak idején a kormányfő tanácsosi méltósággal is kitüntették.

— Még egy halálhir: meghalt Varga Gyula nyug. evangélikus lelkész, a kemenesaljai egyházmegye harmincnégy éven át volt esperese. A megboldogultban Kempelen Ágoston székesfővárosi tanácsnok apósát gyászolja.

Isten Önnel kedves dr. Városházy!

— A viszontlátásra, Szerkesztő Uram!

Az ötvenéves Lamotte

Glosszák egy jubileumhoz

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

„Sohasem bánt *Lamotte* Károly fölényesen alantasaival, a társadalmi lépcső alsóbb helyezettjeivel, hanem mint érző szivű ember és kiválóan jó kolléga iparkodott legjobb tudásával, lelkiismeretességével és becsületességével a fővárost szolgálni. Tette ezt olyan hűséggel és odaadással, hogy a főnök — Budapest székesfőváros közönsége — az egész ország örömére a 25 évi lelkiismeretes munkásságáért a legnagyobb ajándékkal: az alpolgármesteri székkel tisztelte meg *Lamotte* Károlyt."

Ezeket a sorokat írta az *Uj Budapest* 1935-ik év január 12-iki számának vezető helyén *Lamotte* Károly dr.-ról *Ilovszky* János: abból az alkalomból, hogy *a tehetség és tudás elismeréseképen* a főváros törvényhatósági bizottsága egyhangúan alpolgármesterré választotta a főváros egyik legfiatalabb, de legképzettebb és legtöbbre hivatott tanácsnokát. Az alpolgármesteri széket ritka rövid közszolgálat után érte el *Lamotte* Károly: az alpolgármesterré történt megválasztás egybeesett *Lamotte* 25 esztendős közszolgálati esztendejével.

Az alpolgármesterré választás óta három esztendő telt el, közben a főváros első alpolgármesterévé avanzsált *Lamotte* Károly. Az első alpolgármester most uj jubileumhoz érkezett: a héten töltötte be *ötvenedik életévét*. Az ünneplésből, amely ebből az alkalomból feléje árad részt kér az *Uj Budapest* is. Mindig méltóképen értékeltük *Lamotte* Károly kiváló képességeit és benne mindig jóakaratú barátunkat tiszteltük. Az ötvenesztendős *Lamotte* Károlyt olyképen ünnepeljük, hogy leközöljük azt a beszélgetést, amelyet az *Uj Budapest* munkatársa három esztendővel ezelőtt folytatott vele abból az alkalomból, hogy a törvényhatósági bizottság egyhangúan alpolgármesterré választotta. Szól pedig ez a ma is aktuális interju a következőképen:

*

„*Lamotte* Károlyt szerdán délután a főváros törvényhatósági bizottsága egyhangúan alpolgármesterré választotta. Negyedszázados városi szolgálat után érte el a hivatali ranglétrának ezt a csaknem legmagasabb fokát a volt pénzügyi tanácsnok. E negyedszázad alatt *Lamotte* Károlyt megtanulták tisztelni és becsülni: tehetségének és tudásának elismerése volt a szerdai választás. Ritkán nyilvánul meg olyan osztatlan egyhangúan a bizalom köztisztviselő iránt, mint *Lamotte* Károly iránt.

Köztisztviselő? A szó legmagasztosabb értelmében az eszményi köztisztviselő *Lamotte* Károly, aki a tisztviselő becsületességével, puritánságával dolgozik a közért és sáfárkodik a közösség vagyonával, pénzével úgy, mintha a saját vagyonát kezelné. *Köztisztviselő,* aki e cim alatt nem bürokráciát ért; modern, haladó gondolkodású, európai látókörű, tanult és állandóan tovább tanuló férfiú.

Nem véletlen, nem a szerencse szeszélye, hogy *Lamotte* Károlyt a közgyülés bizalma az alpolgármesteri székbe ültette. *Lamotte* Károly e dicszes méltóság elnyerése érdekében nem kereste a pártok kegyét, nem vett részt személyi agitációban, az uj alpolgármester csupán dolgozott, végezte csöndes, szivós, lelkiismeretes munkáját a közösség, a főváros érdekében. Puritán viselkedése, szerénysége volt talán oka annak, hogy csak most, amikor 47-ik esztendejébe lép választották meg alpolgármesterré, noha tehetségét, rátermettségét mindig elismerték, amit bizonyit az is, hogy kormányváltozások idején, a városházától távoleső képviselőházi folyosón nem egyszer vetődött fel annak a hire, hogy *Lamotte* Károly miniszteri tárcát kap. A székesfőváros azonban örülhet, hogy uj alpolgármesterét nem ragadta magával a politika és megmaradt a város élén, mint aki legalkalmasabb a mai sulyos gazdasági helyzetben a főváros pénzügyeinek intézésére.

Lamotte Károly nyolcadik esztendeje a pénzügyi osztály élén áll. A rideg számok birodalmában nehéz feladatokkal kellett megbirkóznia és a bizottsági tagok rokonszenvét bizony fáradságos megszereznie annak, aki kénytelen a szomorú pénzügyi viszonyokra való tekintettel állandóan szembeszállni a különböző oldalról jelentkező igényekkel, melyek azonban a költségvetés kiadásait duzzasztották volna fel. Hálátlan szerepre vállalkozott a pénzügyi tanácsnok: *Lamotte* és talán csak a sajtó munkásai ismerték meg igazán azt a heroikus küzdelmet, amelyet egy modern és a kulturáért, fejlődésért, haladásért rajongó városvezetőnek kellett önmagával és csaknem az egész közvéleménnyel folytatnia a székesfőváros pénzügyi biztonságának fenntartása érdekében. *Lamotte* Károlyt, a pénzügyi politikust azonban céltudatos munkából, amelyet az idők és az események mindig igazoltak, végül mégis megismerhette a törvényhatósági bizottság, *Lamotte* Károlyról, a magánemberről azonban eddig még nem olvashattak, hiszen közismert szerénységével önmagát, a magánembert mindig háttérbe szorította.

*

... A pénzügyi tanácsnoki szobában szemben ülünk *Lamotte* Károly alpolgármesterrel. Először húzódozik, amikor arra kérjük, hogy beszéljen önmagáról:

— Mit mondhatok egyebet, — válaszolja mosolyogva — minthogy 1909-ben léptem a főváros szolgálatába, azóta dolgoztam, tanultam és ha a Mindenható megengedi, ugyanezt fogom tenni a jövőben is...

Az ujságíró természetesen nem elégedik meg ennyivel. Elsősorban aziránt érdeklődünk, hogy a *Lamotte-család,* az uj alpolgármester ősei mikor kerültek Magyarországra?

— A francia forradalom idején jött egyik ősöm Magyarországra. A rémuralom elől menekült. Pozsonyban telepedett le. A mult század 30-as—40-es éveinek elején költözött fel Pestre a család. Odahaza az egyik fiókban van egy okmány, amely arról szól, hogy nagyapám polgárjogot nyert Pesten 1846-ban. Pest város akkori polgármestere: *Szentkirályi* irta alá az okmányt.

— Az édesapja, alpolgármester ur?

— Igazgatója volt a Strobenz festékgyárnak. Ma talán vezérigazgatónak neveznék, de annakidején szerényebb cimekkel is megelégedtek. Gondot fordított a neveltetésemre. Az evangélikus gimnáziumba jártam előbb a Deák-térre, majd, amikor megépült, a fasori gimnáziumba.

Arról kérdezzük meg ezután, milyen tanuló volt? Nagy szerénységében szinte zavartan válaszolja:

— Jelesen érettségiztem. Azután beiratkoztam az egyetemre. Mint jogász, beutaztam csaknem az egész világot. Akkoriban nem is került ez olyan sokba, különben is órákat adtam, középiskolásokat tanitottam és az igy keresett pénzt is arra használtam fel, hogy megismerjem a külföldet. Voltam a nagy nyugati metropolisokban: Párisban, Londonban, Berlinben, voltam Amsterdamban, de beutaztam a Balkánt is, megnéztem Athént, Konstantinápolyt, mondhatnám Európa minden fontosabb városában megfordultam.

— Alpolgármester ur nyilván több idegen nyelvet beszél? — kérdezzük.

— Beszélek németül, franciául és angolul. Angolul egyébként ma is állandóan tanulok. Rendszerint német könyveket olvasok, de nem szépirodalmi munkákat, hanem a pénzügyi szakirodalom könyveit. A szakirodalommal egyébként a legkomolyabban foglalkozom. Érdekelnek a hitelproblémákról irt könyvek, továbbá lehetőleg mindent elolvasok, ami általános közgazdasági vonatkozású. Természetesen időmet ez alaposan lefoglalja. Szeretem a zenét és a legutóbbi időkig, mig gyász nem ért, sokat jártam az Operaházba.

Kérdéseinkre az elmult huszonöt esztendős közszolgálatról beszél:

— 1909 április 1-én mint ideiglenes hivatalnok kerültem a fővároshoz. Nyolcvan korona fizetést kaptam. 1911-ben segédfogalmazóvá választott a tanács. Dolgoztam a közjótékonysági ügyosztályban, a VI. kerületi elöljáróságon, majd 1913-ban *Bárczy* István polgármester mellé kerültem. 1918-ban titkárja lettem *Bárczynak.* Ugyanebben az évben elértem a tanácsjegyzőséget.

— A kommunizmus alatt nem teljesítettem szolgálatot. Utána a közjogi és anyakönyvi ügyosztályba kerültem, majd rövid ideig a tanügyi osztályba, azután pedig a főpolgármesteri hivatal vezetését bizta rám *Ripka* Ferenc. 1926-ban az elnöki ügyosztály élére állitottak mint tanácsnok-főjegyzőt. Másfél évig voltam itt. 1927. juliusában átvettem a pénzügyi osztály vezetését. Közben még 1922-ben megházasodtam: gróf *Forgách* Esztert vettem nőül.

— Közszolgálatának milyen kiemelkedőbb eseményeire emlékezik vissza Méltóságod? — kérdezzük ezután.

— Amikor az elnöki ügyosztályt vezettem, rendeztem a státust. Ez nagy munka volt. Az 1927. évi dollárkölcsönt én bonyolitottam le és a 20 millió dollár felhasználásának programját elkészitettem. Az 1930. évi 8 millió dolláros kölcsönt megszereztem és ugyancsak lebonyolitottam. A Községi Takarékpénztár megalakitásán dolgoztam 1928-ban. Az intézetnek alapitásától kezdve a mult év közepéig igazgatósági tagja voltam. Egyébként: a költségvetéssel kapcsolatos problémákkal foglalkoztam.

*

Lamotte Károly alpolgármester csupán néhány egészen rendkivüli munkájáról nyilatkozott, de nem beszélt arról, — és ezért az ujságíró pótolja ezt, — hogy nagy elfoglaltsága mellett megszervezte a fővárosi alkalmazottak segitőalapját, ujjáalakította a Statisztikai Hivatalt, ezzel kapcsolatban ismét felelevenitette a Városi Szemlét, amelynek egykor szerkesztője volt, s amelyben számos figyelemreméltó, nagy előtanulmányokat és tudást igénylő pénzügyi cikke jelent meg. Tanácsnoksága alatt épült ki a balatonkenesei üdülőtelep. Az uj alpolgármester a modern, gyors közigazgatás hive s ilyen körülmények között nem csodálható, hogy mint pénzügyi tanácsnok, első feladatainak egyikéül a városházi automatikus telefonközpont megalkotását tekintette. Azóta a hivatalos ügyek tulnyomórészét telefonon, gyorsan, bürokráciamentesen intézik a hivatalok egymás között.

Lamotte Károly személyében haladó szellemű, fiatal, energikus, eszmékkel és életcélokkal rendelkező alpolgármestert váasztott a főváros közgyűlése."

*

... Ezt állapította meg az *Uj Budapest* 1935-ben *Lamotte* Károlyról. Az események azt igazolták, hogy megállapításunk minden vonatkozásban *helytálló volt.*

A három fővárosi nagyüzem alkalmazottainak illetményeit szabályozó polgármesteri javaslat kritikája

Irta: Gidró László dr.

Mielőtt magát a polgármesteri előterjesztést tenném kritika tárgyává, a főváros 3 nagy üzeméről néhány számadatot kívánok közölni, hogy nagyságrendi képet nyerhessünk azon vagyoni és hozadéki értékekről, melyeknek szolgálatában áll az a körülbelül 4.000 alkalmazott, kiknek egzisztenciális életfeltételeit a polgármesteri előterjesztés szabályozni kívánja.

A beruházott tőkék összege 1937 év végén

Elektromos Müveknél	P 153,953.768.39
Gázmüveknél	„ 72,700.933.12
Vízmüveknél	„ 60,173.584.34
összesen	P 286,828.285.85

amikor a főváros 24 üzemében összesen 667,496.355.73 pengő értékű vagyon fekszik az 1937 évi összes bevétel

Elektromos Müveknél	P 49,626.380.12
Gázmüveknél	„ 36,326.776.60
Vízmüveknél	„ 13,085.346.32
összesen	P 99,038.503.04

a 13 hasznothajtó üzem P 125.989.832.93 összes bevételeivel szemben, hozzájárulásuk a községi háztartáshoz

Elektromos Müvek	P 19.067.714.86
Gázmüvek	„ 6,970.424.69
Vízmüvek	„ 3,791.674.28
összesen	P 29,829.813.83

míg az üzem együtt P 30,204.985.89-t szolgáltatott be, üzemi alkalmazottak személyi kiadásaira pedig az

Elektromos Müvek	P 6,564.841.40
Gázmüvek	„ 3,468.534.12
Vízmüvek	„ 2,025.165.15
összesen	12,076.540.67

pengőt fordítottak.

Ezek a számok vitathatalanul igazolják, hogy a milliós főváros elsőrendü közszükségleteit ellátó, hatalmas vagyoni érdekeket jelentő közmüvek alkalmazottairól van szó, tehát elsőrendü közérdek füződik ahoz, hogy ezek a müvek kifogástalanul elégitsék ki a milliós közület igényeit és másrészt az alkalmazottak megfelelő javadalmazásban részesüljenek.

Egyike a gazdasági élet legnehezebb problémáinak azon színvonalnak empirikus megállapitása, mely az alkalmazotti fizetés „megfelelő" fokának felel meg. Az alkalmazott — akár szellemi akár fizikai munkavállalóról legyen szó, igyekszik munkateljesitményéért a maximumot elérni, mig a munkaadó — üzemének gazdaságossága által vezetve — igyekszik a minimumot adni. A munkavállaló részéről a minimum az egyéni megélhetés indexe, a munkaadó részéről a maximumot az üzem rentabilitása irja elő. E coordináták között alakult ki a munkabér a munkabérpiacon a kereslet és kinálat törvényei szerint.

Amig a szóbanforgó müvek a magánvállalkozás kezében voltak, — akkor is mint quasi monoopolistikus vállalkozások — tulajdonosaiknak nagy hasznot biztositottak és igy kitünően fizették alkalmazottaikat, de nem volt korlátozva a munkaidő, a szolgálati idő, de nem gondoskodtak nyugellátásról sem. Az alkalmazottak között is teljes szabadsággal érvényesült az az elv, hogy mindenkit munkateljesitménye arányában fizettek. Mióta azonban ezek az üzemek a főváros tulajdonába jutottak, a munkaidő lecsökkent a közigazgatási alkalmazottak 5—6 órájára — ennek megfelelően a létszám — az üzemek fejlődését meghaladólag — aránytalanul megduzzadt. — igény támadt a közigazgatási alkalmazottak évi szabadságidejére, nyugdijára és az üzemi jelleg csak annyiban tartatott fenn, hogy a közigazgatási alkalmazottakkal szemben igényt tartanak még a müvek „üzleti" eredményében remuneráció képében való további részeltetésre, valamint az üzem termelvényeinek ingyenes vagy kedvezményes élvezetére, pedig a nyugdijalap képzéséhez hozzá nem járultak, de másrészt „fokozott" munkateljesitményükkel az üzemi feleslegek létrehozásában sem volt részük. Sőt, amig a munkateljesitmény csökkent és az egyéni felelősség megszünt, ezzel szemben megszünt részükre annak a kockázata is, hogy állásukat — az üzemeknek a főváros tulajdonába való átvétele folytán — az üzemek felmondhassák illetve az alkalmazottakat elbocsáthassák.

A polgármesteri előterjesztés az üzemi alkalmazottak bürokratizálását teljessé teszi, ami administrativ szempontból nem kifogásolható. Helyeselhető az automatikus előléptetési elvnek bevezetése és még helyesebb ennek a rendszernek a kinevezési rendszerrel való kiegészitése, hogy a nagyobb munkateljesitmények jutalmazhatók legyenek.

A bürokratizálás azonban az alkalmazottak teljes skálájára — különös tekintettel arra, hogy itt még is csak ipari vállalkozásokról van szó — nem terjeszthető ki. Nem pedig az üzemi alkalmazottak hierachiájának legfelső tagozatában. Különösen külföldi példák sokszorosan igazolják, hogy ezeket a vezető és irányító pozíciókat a közületek kezelésében lévő nagy üzemekben mindenütt a magángazdaság gyakorlati életében bevált szerződéses alkalmazottakkal töltik be, tehát nálunk is szorgalmával és szolgálati éveivel érhesse el az átlag tisztviselő a „főtanácsosi" fokozatot, de azon felül már csak szerződéses alkalmazott vezethesse a főváros üzemeit.

Eltekintve attól, hogy csak e szerződéses rendszer biztositja a főváros részére annak lehetőségét, hogy megfelelő szakembereket nyerhessen meg üzemei

tisztviselők	havi fizetése és	lakpénze	P 256.—-től	P 1076.50-ig
irodakezelők	„	„	„	„	P 117.50 „ P 448.— „
mesterek	„	„	„	„	P 420.50 „ P 652.— „
szaksegédszemélyzet	„	„	„	„	P 188.— „ P 388.— „
segédszemélyzet	„	„	„	„	P 150.50 „ P 330.— „
gyakornokok	„	„	„	„	P 110.50 „ P 295.— „

emelkedhetik.

Már az üzempolitikai bizottság megállapitotta, hogy az üzemek által fizetett javadalmazások erősen meghaladják az állam által fizetett javadalmazásokat, de többszörösét teszik a magángazdaságban megfelelő képzettség, szakértelem és szolgálati évek szerint jelenleg érvényben lévő fizetéseknek. (Tekintetbe veendők még az ú. n. természetbeni juttatások is.)

Amikor a budapesti pénzügyi, kereskedelmi és ipari tisztviselők havi fizetése alig éri el a 300 pengős, — az ipari szakmunkások pedig a havi 120 pengős átlagot, másrészt pedig a legjobb esetben középiskolai képzettségü mesterek havi 652 pengő illetve az irodakezelők 448 pengő fizetéssel meghaladják egy tényleges miniszteri illetve osztálytanácsosnak jövedelmét, akkor az üzempolitikai bizottság szakértőinek fenti megállapitása beigazolnak tekinthető.

Amikor a főváros szellemi szükségmunkásai a statisztikai hivatalnál havi 50 pengőt, egyéb helyeken havi 60—80 pengőt, az ÁDOBisták havi 80 pengőt, a Hóman-boyok havi 100 pengőket keresnek, akkor nem igen fogadható el meggyőző erejünek a polgármesteri előterjesztésnek a VI—VIII. tisztviselői fizetési kategóriák lakáspénzeinek felemelésére vonatkozó indokolása, miszerint:

„a mesterek rendszerint az éjjeli órák alatt is szolgálatot teljesitenek, a nappali órákra eső pihenésük pedig csak megfelelő kényelmet nyujtó nagyobb lakás fentartásával biztositható."

De nem is szolgálhatja a társadalom szociális békéjét az az állapot, amikor egyik oldalon ezreknek még kenyere nincsen, a másik oldalon pedig még az al-szükségletek is 100-%-ig kielégitést nyernek. De ugyancsak üres szólam marad az a politikai polgárjogot nyert jelszó, mely az ifjúságot a gazdasági pályákon való elhelyezésre buzditja, mert melyik „összeköttetésekkel" rendelkező ifjú fogja a szabad pályák 14—16 órás munkateljesitményét, egzisztenciális gondjait, a gazdasági élet naponta jelentkező és szüntelenül meg-megújuló harcait vállalni vagy a kezdetben kevésbé lukrativ magángazdaságban elhelyezkedni, amikor aránytalanul kevesebb munkával, semmi felelősséggel, semmi kockázattal esetleg 6—10 évi várakozás után még is csak bejuthat a főváros valamelyik üzemébe és ott „úri" életet élhet!

A polgármesteri előterjesztés VI. melléklete megállapitja a 3 nagy üzem alkalmazottai által önköltségi áron átvehető áram-, gáz-, koksz- és szénmennyiségeket.

Az előterjesztés értelmében kapnak az alkalmazottak

2,466.800 Kw áramot 0.03 fillérért	356,868.45 P-vel
13,390 q kokszot mázsánként 2.— pengőért	62.933.— „
1,281.100 köbméter gázt 0.03 fillérért	217.787.— „
6.890 q szenet ingyen	27.684.— „
összesen	665.272.45 P-vel

olcsóbban, mint ezen cikkeket a főváros polgársága különben megkapja.

Ez a hatalmas összeg az alkalmazottaknak fizetést kiegészitő juttatásként jelentkezik, mikor annak az amúgy is magasan megállapitott javadalmazások mellett semmiféle elfogadható indoka nincsen, de másfelöl ugyanily összegben az üzemeknél mint bevételi hiány szerepel és rontja az üzemek mérlegét.

A főváros 10.000 tisztviselője és 30 ezer munkása joggal kérdezi, miért nem részesiti őket is ebben a kedvezményben, miért privilégiuma ez csak az üzemi alkalmazottaknak, mikor ezek általában ugyanazon a munkáért még jobban is vannak javadalmazva?

De ugyancsak nem érthető és nem is magyarázható meg pl. a gázmüvek 27.518 kisfogyasztójának, aki súlyos anyagi körülményei folytán nem képes még havi 10 köbméter gázt összesen havi P 2.— értékben sem fogyasztani, hogy miért kell neki a gáz köbméteréért 20 fillért fizetni, mikor a havi 1076 P 50 fill. jövedelemmel rendelkező polgártársa, aki véletlenül a gázmüvek h. vezérigazgatója, ugyanazt a gázt köbméterenként 3 (három) fillérért kapja?

Ez a rendszer igazságtalan tehát a főváros többi alkalmazottaival szemben, de egyben antiszociális a főváros fogyasztó polgáraival szemben is.

Továbbmenőleg vizsgálat tárgyává téve azt a kérdést, hogy az üzemek a törzsfizetésen, lakbéren kivül még minő anyagi előnyöket nyujtanak és ezek minő további súlyos terheket jelentenek az üzemek mérlegeiben, alábbiakban ismertetem a Gázmüvek 1936-os ily természetü kiadásait:

1. személyi pótlék	P 150.171.—
2. családi pótlék	„ 87.372.—
3. közlekedési segély	„ 78.600.—
4. hadi pótlék	„ 7.646.—
5. különóra-díjátalány	„ 42.360.—
6. pénzkezelői pótlék	„ 18.696.—

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrányvegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13.
(Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

7. túlóradij	„	55.589,38
8. igazgatósági jutalék és remuneráció	„	256.218,36
9. havifizetésesek kokszkedvezménye	„	116.606,77
10. havifizetésesek gázkedvezménye	„	123.238,05
11. havifizetésesek különadójának háromötöd része	„	61.308,87
12. havifizetésesek jövedelem és pótadója	„	41.887,03
13. havifizetésesek jövedelemadója és járulékai	„	86.134,32
14. gázmérőkezelők felvételi pótléka	„	16.246,22
15. lámpakezelők közlekedési költség megtérítése	„	22.290,34
16. lámpák tisztogatása (dologsor)	„	9.949,16
17. munkahely pótlék	„	17.500.—
18. munkások koksz kedvezménye	„	87.305,08
19. munkások gáz kedvezménye	„	92.270,54
20. munkaruha ellátmány	„	30.421,82
21. gyári betegsegély	„	10.904,16
22. betegségbiztositási járulék	„	197.407.—
23. munkás szabadság idejére folyósitott bérek	„	107.650.—
24. munkás jövedelemadó	„	2.544,64
25. nyugállományuak lakbérsegélye	„	287.804,31
26. rokkantjáradékok	„	6.137,52
27. kegyellátás	„	134.590,77
28. orvosi rendelők fentartása	„	3.220,99
29. 2 orvos tiszteletdija	„	5.472.—
30. munkás gyermekek nyári üdültetése	„	13.532,50
31. városi közös konyhák, fűszerüzlet, mészárszék	„	13.885,77
32. pestkörnyéki alkalmazottak elektromos ellátásának kedv.	„	3.421,38
33. rendkívüli segélyek	„	12.868,88
34. önképzőkör kiadásai	„	14.612,12
35. önképzőkör és könyvtár tisztviselő és szolga	„	20.242,06
36. óbudai kulturális kiadások	„	3.606,99
összesen	P	2,239.612,03

Ez az összeg azt jelenti, hogy a Gázművek 80 millió köbméter termelését e szociális terhek közel 3 fillérrel terhelik, azaz a gáznak 20 filléres köbméterenkinti ára közel 3 fillérrel volna csökkenthető, ha a Gázművek ezeket a terheket nem vállalná.

Az előadottak kétségkívül igazolják, hogy a fővárosi üzemek javadalmazásaiban túlméretezettséggel állunk szemben. A probléma rendkivül nehéz, mert a 4000 üzemi alkalmazott egyéni érdekeivel szemben ott áll 120.000 gáz-, közel 300 ezer áram- és 1.000.000 vizfogyasztó egyéni érdeke, de belejátszik a 3 nagyüzem gazdaságosságának biztositásán túl, a községi háztartáshoz való hozzájárulás formájában a főváros közületének — közérdeke. Nem hagyható figyelmen kivül továbbá a főváros adózó polgárságának általános teherbiró képessége, illetve gazdasági helyzetének alakulása, különösen a mai időkben, mikor primär állami feladatok megoldása érdekében a kormány nemcsak az adózók jövedelmét de vagyonát is kénytelen igénybevenni, a másik oldalon pedig a főváros kénytelen volt tőkeszegény üzemeinek tőkeszükségletét sorozatos tarifaemelésekkel biztositani.

Tekintettel arra, hogy a polgármesteri javaslat a ma érvényben lévő javadalmazásokkal szemben emeléseket tartalmaz, de másrészt nem áll a korszerű családvédelem jegyében, azt elfogadni nem lehet.

Miért is inditványozom, hogy az előterjesztés dolgoztassék át alábbi szempontok figyelembevételével:

a) töröltessék mindenféle remuneráció és különjuttatás

b) szüntettessék meg az üzemek termelvényeiből való mindenféle kedvezmény

c) az üzemek veeztő állásban levő főtisztviselői — főtanácsosi fokozaton felül — kizárólag szerződéses alapon alkalmazandók és e szerződésekben biztositandó részükre az elért üzleti eredmény szerint szabályozandó remuneráció

d) véglegesiteni kizárólag nős tisztviselőket lehet

e) nőtlen és női alkalmazottak javadalmazása 30%-al csökkenendő, (ez az elv a nyugdijasoknál is keresztülvezetendő)

f) női alkalmazottak maximális javadalmazása havi 250 pengő összjövedelemben állapitandó meg, férjhezmenetel esetén tartoznak szolgálatukat elhagyni illetve végkielégitendők vagy nyugdijazandók

g) a családi pótlék a feleség után a törzsfizetés 20%-ában, minden gyermek után 3%-ában állapitandó meg

h) családalapitási segély nyujtandó minden alkalmazottnak hat havi törzsfizetésének megfelelő összegben, mely 60 havi részletben kamatmentesen fizetendő vissza

i) szülési segély rendszeresitendő

j) új alkalmaztatások esetén, egyenlő feltételek mellett, az üzemi alkalmazottak gyermekei előnyt élveznek

k) a szerzett jogok tiszteletben tartandók, az új szabályzat csak az új alkalmazásokra és az előléptetéseknél vezendők mérvadóul.

Bednárz Róbert: Egyetemes politikát, nem pedig pártpolitikát űzünk a Keresztény Tanügyi Bizottságban!

Wolff Károly dinamikus erejü emlékét idézték az évadzáró vacsorán

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A Keresztény Tanügyi Bizottság mult szombaton este tartotta meg hagyományos évadzáró vacsoráját a Császárfürdő vendéglőjében, amelyen közéletünk számos előkelőségét is ott láttuk. Jelen voltak: Bednárz Róbert prelátus, Toperczer Ákosné országgyülési képviselő, Kasics Margit, Felkay Ferenc dr. tanügyi tanácsnok, Boros Pál dr. elöljáró, Szakáll Antal dr., Gáldy Béla, K. Császár Ferenc, Csoma Zsigmond törvh. biz. tagok, Vécsey Kálmán főjegyző, Haury István dr. a Segitőalap h. igazgatója, Stollmár László, a Hivatalos Tanitótestület elnöke, stb. stb.

A megjelenteket

Bednárz Róbert

köszöntötte, aki bevezetőjében Csillér y András dr.-t, a párt vezérét, Szendy Károly polgármester és Schuler Dezső alpolgármestert mentette ki, majd mejelentette, hogy a mai vacsora hagyományos összejövetele a Bizottságnak s igy tiltakoznia kell az ellen, mintha az ő ünneplésére sereglettek volna ez alkalomra össze. Mielőtt a jól megérdemelt nyári pihenőre térnénk — folytatta hosszas ünneplés után Bednárz prelátus — összejövünk, hogy ezzel is dokumentáljuk összetartozandóságunkat, jókivánságokkal lássuk el egymást és egyúttal beszámolót tartunk az elmult tanévről. A Keresztény Tanügyi Bizottság tiz évvel ezelőtt alakult meg, hogy a keresztény és nemzeti alapon álló pedagógusokat egy szervezetbe tömörítve csatasorba állitsa és hogy biztositsa a nemzet jövőjét, támogassa a nemzeti célokat s egyúttal biztositékot adjon, hogy az ország fővárosában erről az alapról többé ne lehessen letérni.

— Mi nem azért alakultunk meg — emelte fel hangját Bednárz Róbert — hogy a pártpolitikát az iskolába vigyük és a gondjainkra bizott gyermekeket pártszervezés szolgálatába állitsuk, hanem azért, hogy nemzeti ideáljainkat mielőbb elérhessük. Aki pártpolitikát visz be az iskolába, az lehetetlenné teszi a nemzeti nevelést! A Keresztény Tanügyi Bizottság az ilyen gondolatoktól mindig távol tartotta magát s attól óvakodott, de igenis mindig hirdette, hogy a keresztény vallású gyermekeket csak keresztény és nemzeti alapon álló pedagógusok tanithatnak, mert csak ezek tudnak a nemzeti hagyományra épiteni. Szomorúan tapasztaltuk, hogy milyen lesz az az ifjúság, amelyet a nemzeti hagyományoktól távolálló pedagógusok oktattak, szomorúan láttuk a példáját az összeomláskor, a kommunizmus alatt. Meg kellett tehát alapitanunk ezt a Bizottságot, hogy ébren tartsuk az egészséges szellemet. Minket éppen azok az emberek akarnak túllicitálni, akik ma már megváltozva, bennünket túlzóknak tartottak, de sohasem küzdöttek velünk s akik a multban ezen az alapon nem állottak. De legyőzni bennünket nem lehet, mert mi Szt. István nemeztvédő és fenntartó nyomdokain haladunk, tehát azon az elvi alapon állunk, amely 1000 esztendőn keresztül tartotta fenn a nemzetet.

— Mi, akik az első népnevelő nyomdokait járjuk, ma különösen gondolunk erre a géniuszra, akinek jubileumát is ünnepeljük s akinek örökéletű gondolataiból meritünk nevelői tevékenykedésünk során. Éppen ezért állunk szemben azokkal, akik a nemzeti nevelést és a vallási nevelést el akarják választani, mert jól tudjuk, hogy igaz magyarokká csak a két tényező segitségével lehet nevelni az ifjúságot. Amilyen ma az ifjúság, olyan lesz a nemzet jövője, a jövő pedig már reáveti fényét az ifjúság lelkére és jövendőjére.

— Az oktatói és tisztviselői kar érdekét is szolgáltuk, mert nem frázis, hanem igaz meggyőződés, hogy az oktatói kar a nemzet napszámosai, akik csak megelégedett lélekkel folytathatják áldozatos munkájukat. A B-lista rémét akarjuk elháritani s most már megnyugvással nézhetünk a jövendő elé. Emelem poharamat a tanácsnok úr öméltósága egészségére, mélyen tisztelt vendégeinkre és a keresztény magyar asszonyok megjelent vezérére.

A szünni nem akaró taps után Palócz András ügyvezető elnök olvasta fel Csillér y András dr. levelét és Karafiáth Jenő főpolgármester üdvözlő táviratát, majd Párkányi Norbert igazgató idézte Wolff Károly szellemét, akinek dinamikus ereje hat ma is a Bizottságra s tett hitet az ő tanitása mellett. Majd Bednárz Róbertet köszöntötte az oktatói kar nevében, aki a közszellemre való ránevelést tüzte ki munkássága zászlójára.

Általános figyelem között állott fel szólásra

Felkay Ferenc dr.

tanácsnok, aki a szives üdvözletet köszönte meg, majd kifejtette, hogy családi gyásza ellenére is eljött, nemcsak, mint barát, hanem tisztelője is annak a munkásságnak, amit a Bizottság kifejt.

— Nem mulaszthatom el az alkalmat — mondotta többek között — hogy együttérzésemet ne fejezzem ki azért a munkáért, amelyet a Bizottság oly magasztos és áldozatos módon hoz meg. A mai összejövetelt is ilyen seregszemlének tartja, amelyet a közös hivatás füz egybe és ad ennek a tanügyi bizottságnak szilárd alapot, amelyről letérni nem szabad. Ezt a megingathatatlan szellemet képviseli Bednárz Róbert is — fejtette ki Felkay tanácsnok — s aki számadást készit, láthatja, hogy ő mindig a méltányos érdekek kielégitésével ért el nagy eredményeket. Majd köszönetet mondott azért a megértő támogatásért, mellyel a Bizottság őt és a vezetése alatt álló ügyosztályt támogatta s kivánta a pedagógusoknak további eredményes munkásságával a főváros további boldogulását.

Hosszas ünneplés után szólalt fel Gáldy Béla törvh. biz. tag, aki a III. kerület nevében köszönte meg a mai összejövetelt, majd Felkay Ferencet köszöntötte, mint a sziv emberét, aki a főváros kulturpolitikáját oly avatott kézzel vezeti.

Végül Józsa Rezső igazgató erre az alkalomra irt ódáját adta elő hatalmas sikerrel, hogy utána még igen sokáig együtt maradjon a diszes társaság.

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

HIREK

A Baross Szövetség köszönete a polgármesternek

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Abból az alkalomból, hogy a főváros a tőle telhető legnagyobb támogatást nyujtotta az Eucharisztikus Világkongresszus számára és ezáltal a Kongresszus sikeréhez jelentékeny mértékben hozzájárult, a főváros keresztény kereskedelmét magába foglaló erkölcsi testület: a Baross Szövetség, köszönetet mondott a fővárosnak értékes tevékenykedéséért. A szövetség nevében Ilovszky János kormányfőtanácsos, a Baross Szövetség országos elnöke a következő levelet intézte Szendy Károly polgármesterhez:

— Szövetségünk elnöki tanácsa folyó évi június hó 8-án tartott ülésében tárgyalta azokat a hatásokat, amelyeket a közelmultban lezajlott Eucharisztikus Kongresszus hazánk és a magyar főváros gazdasági életére gyakorolt. Ez alkalommal a felszólalások egyöntetüen megállapitották, hogy a május havában lefolyt kongresszus, habár annak sikerét több oldalról mgnyilvánult ellentörekvések kártékonyan igyekeztek befolyásolni, úgy erkölcsi, mint gazdasági hatásaiban páratlanul nagyjelentőségü eseménynek bizonyult. Különös tényként lehet leszögezni, hogy úgy a székesfőváros minden illetékes, hivatalos közege, mint a közlekedési vállalatok személyzete, a mentők, a cserkészek, az államrendőrség tagjai, a vasutasok és mindazok, akiknek a Világkongresszus előkészitésében és lebonyolitásában szerepük volt, kötelességüket példaadóan teljesitették.

— A Baross Szövetség indittatva érzi magát, hogy Méltóságodnak, mint a vendéglátó város első közigazgatási reprezentánsának a magyar kereskedelem és ipar nevében leghálásabb köszönetét tolmácsolja az Eucharisztikus Világkongresszus nagyszerü sikere alkalmából.

— Méltóztassék meggyőződve lenni, hogy a Baross Szövetség, a keresztény magyar kereskedők, iparosok, vállalkozók és rokonszakmák képviseletében legszebb emlékei között fogja megőrizni a Világkongresszus nagy sikerét, továbbá azt a hálát és ragaszkodást, amelyet Méltóságod iránt mindenkor érzett és amellyel Méltóságod közhasznú közéleti munkálkodását a jövőben is alátámasztani kivánja.

A Balatonhoz száguldó végtelen autósorban feltüntek az új Mávag Ford Eifel kocsik is, melyek gyönyörü áramvonalas vonalvezetésükkel és a hagyományosan kitünő kisfogyasztású Ford motorral máris meghódították a szakértő autósokat.

Jubilál a Fővárosi Tisztviselők Sakköre

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A Fővárosi Tiszviselők Sakköre 10 éves fennállása alkalmából e hó 15-én kerti ünnepély keretében tartotta meg évzáró összejövetelét. Igen szép számmal vettek részt a hangulatos estén és a szépen dijazott gyorsversenyen.

A vezetőség örömmel üdvözölte vendégei között Sipőcz László igazgatót, a magyar bajnokcsapat kapitányát, aki meleg szavakban adott kifejezést a két kör között fenálló baráti kapcsolatnak. A nagy elfoglaltsága miatt távollevő elnök, Havlin Károly dr. főjegyző helyett a kör ügyvezető alelnöke Farkas János dr. szfőv. tanár, köszönte meg azt az ügybuzgalmat, amellyel a megjelentek az ünnepély fényét emelték.

A gyorsverseny dijain a következők osztoztak: 1. Barcza Gedeon 7 és fél pont, 2. Réthy Pál 7 és fél pont, 3. Barthos Mihály 6 pont, 4. Nagy László 5 pont, 5. Sipos Lajos 4 pont.

A jubiláris verseny csoportgyőzteseinek döntő küzdelmét az alábbi táblázat mutaja:

Név	Réthy	Barcza	Balcza	Sipos	Könyves Tóth	Farnadi	Pont szám	Helyezés
Réthy	S	1	1	1	1	1	5	I.
Barcza	0	A	1	1	1	1	4	II.
Balcza	0	0	K	1	1	1	3	III.
Sipos	0	0	0	K	1	1	2	IV.
Könyves Tóth	0	0	0	0	Ö	1	1	V.
Farnadi	0	0	0	0	0	R	0	VI.

A verseny komolyságát és élességét mi sem jellemezheti jobban, mint a döntetlenek hiánya.

Azon reményben, hogy a jövő a szfőv. tisztviselők nagyobb táborát gyüjti majd egybe a nemes szellemi vetélkedésre, közöljük, hogy a jelentkezés a nyár folyamán is mindenkor lehetséges. Belépési szándék irásban is közölhető: Marselek Ferenc dr. fogalmazó, IV. ü. o., vagy Farkas János tanár, IX., Ferenc krt. 32, II. 1. c'mén.

Méray steigerol

Megdrágul az étel-szállitás az Uj Szent János-közkórházban

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

1935. óta az Uj Szent János-kórházban thermoszokban történik a konyhaépületből az ételek szállitása a betegek pavillonjaiba. A szállitást a Méray-tehertaxik végzik, a Méray Motorkerékpár Rt.-vel kötött szerződés szerint évi 7.920 pengőért. A részvénytársasággal kötött szerződés 1935. május 1-én lépett életbe és három évre szólt: 1938. május hó 1-ig.

A részvénytársaság nemrégiben beadvánnyal fordult a polgármesterhez, közölvén, hogy az ételszállitás további lebonyolitását csak abban az esetben áll módjában elvállalni, ha a főváros a bérösszeget évi 9.600 pengőre emeli. A részvénytársaság állitása szerint az eltelt három esztendő eredményei alapján az eddigi szállitások évi 168 pengő ráfizetéssel jártak. A székesfőváros autószakértője a szállitásokat felülvizsgálta és ennek alapján évi 9.200 pengő bérösszeg megállapitását javasolta.

A főváros autószakértőinek megállapitását a részvénytársaság is elfogadta és a szerződés öt esztendőre ezen az alapon fog létrejönni. A magunk részéről nem tudjuk megérteni, miért nem az Autobuszüzem végzi megfelelő kiskocsik beszerzése kapcsán *házilag* a szállitást és miért kell azt *magáncégre bizni?*

A Beszkárt közgyülése

— Az Uj Budapest tudositójától. —

A Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság június 17-én tartotta XV. évi rendes közgyülését Verebély Jenő dr., a társaság elnökének vezetésével. A közgyülés elfogadta az igazgatóságnak az 1937. üzleti évről előterjesztett jelentését, megállapitotta a mérleget és zárószámadást s az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak megadta a felmentést. A közgyülésen a székesfőváros képviseletében Lamotte Károly dr. alpolgármester jelent meg, aki a székesfőváros nevében teljes elismeréssel emlékezett meg a vállalat vezetőségének az 1937. évben kifejtett tevékenységéről. Megállapitotta a székesfőváros képviselője, hogy a BSzKRt igazgatósága, ügyvezetése, tisztikara és személyzete minden tekintetben megfelelt a müködéséhez füzött várakozásoknak és ezért a székesfővárosnak, mint a vasutak tulajdonosának nevében őszinte köszönetét és elismerését nyilvánitotta az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak, Perczel György dr.-nak a BSzKRt vezérigazgatójának, továbbá Márkus Jenő dr. és Csilléry Dezső vezérigazgatóhelyetteseknek, a szolgálati ágazatokat vezető igazgatóknak, a tisztikarnak és a személyzetnek.

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER
Városliget

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és beton-épitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon 1—342—29

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Kiotild-utca 3.
Telefon: 114-644

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. el.: 1-563-99.

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 24. szám.
Telefon: 30-2-45.

A Fényes Nagycirkusz örömmel jelenti:
Megérkezett a világhirü és utolérhetetlen **RIVELS CSALÁD.** **POLO-RENEE RIVELS**
a tiz csodagyermek, elefántokkal, lovakkal, majmokkal és 120 titokzatos ládával.
Fellépnek teljesen uj müsorukkal egy pompás pazar cirkuszrevüben.
RIVELSÉK A MAJOMSZIGETEN
Egy bolondos család izgalmas, mulatságos, látványos társasutazása 18 képben. A hajót vezeti **HACSEK ÉS SAJÓ.**

Az összeégett Ney Simon

Hogyan köteles a főváros fürdőit berendezni?

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Ney Simon szobrász kártérítési pert inditott a székesfőváros ellen. A kereset szerint Ney 1936. márciusában gyógykezelés végett a főváros által üzemben tartott egyik fürdőbe ment. Hirtelen rosszullét fogta el és a fürdő mellékhelyiségébe sietett, ahol elszédült, nekidült a fütőtestnek, ösztönszerüleg beléje kapaszkodott, eközben égési sebeket szenvedett. Ezért követelt azután kártérítést a szobrász.

A törvényszék és a tábla részben helyt adott a keresetnek azzal, hogy a kárösszeg 25 százalékának megfelelő havi 62.50 pengőt 1937. évi március hó 5-től 1938. április hó 4-ig a főváros megfizetni köteles. A tábla itélete szerint a szobrász a főváros által üzemben tartott fürdő gőzkamrájában tartózkodott, ahol elszédült és magát rosszul érezve, a termálfürdő melletti helyiséget kereste fel, ahol azt remélte, hogy roszszulléte elmulik. Ney ezen cselekménye nem minősithető gondatlannak.

A nyilvános fürdő tulajdonosa illetve üzembentartója felel a rendes gondosság mellett megkivánható óvintézkedések elmulasztásával okozati összefüggésben álló károkért. A szobrászt ért baleset egyedül arra vezethető vissza, hogy a kérdéses mellékhelyiség falából kiálló fütőtest védőburkolattal ellátva nem volt, következéskép Ney sérülése a rendes gondosság mellett megkivánható óvintézkedéseknek a főváros részéről történt elmulasztásából erednek.

Megszűnik az igazgató-főorvosok omnipotenciája a főváros kórházaiban

A legközelebbi közgyűlés tárgyalja a negyvenöt éves kórházi alapszabály módositását

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A kormány még 1932-ben rendeletet adott ki, amely a fővárosi kórházigazgatást gyökerében változtatta meg. A fővárosi törvényhatósági bizottsága a rendeletet a közigazgatási bíróságnál panasszal támadta meg. A bíróság a főváros panaszának részben helyt is adott, de nagy általánosságban a fővárosra nézve is kötelezőnek és végrehajtandónak nyilvánította a kormányrendeletben foglalt intézkedéseket. Az itélet alapján a közegészségi ügyosztály sürgősen elkészitette a fővárosi kórházak uj alapszabályait, ennál is inkább, mert az ezidőszerinti még érvényben levő alapszabályok azok életbelépte, 1892 óta igen elavultak. Az uj alapszabályokat, illetőleg uj elnevezéssel: *a közkórházak szervezeti és működési szabályzatát* a legközelebbi közgyűlés fogja tárgyalni.

A szabályzat leglényegesebb és legfontosabb változása: *az orvosi igazgatás teljes és gyökeres szétválasztása a gazdasági igazgatástól.* Eddig közkórházainkban ugy az orvosi, mint a gazdasági igazgatásnak legfőbb vezetője az igazgató-főorvos volt, aki a költségvetés korlátai között a polgármester felügyelete mellett a kórházigazgatás gazdasági részének is döntőszavú intézője volt. Az uj szabályzat *csak az orvosi igazgatás irányitását* hagyja meg személyes felelősség mellett az igazgató-főorvosnak, mig a közkórházak gazdasági ügyeinek közvetlen irányitását, felügyeletét, ellenőrzését az önkormányzat egy ujonnan létesített szervére: a *közkórházi bizottságra* bizza.

A szabályzat a közkórházak *gazdasági ügyeire való befolyást* az igazgató-főorvos számára továbbra is biztositja, mert a gazdasági ügyeket irányitó közkórházi bizottságnak az igazgató-főorvosok is tagjai. A közkórházi bizotságba a törvényhatósági bizottság közgyülése küld ki tiz bizottsági tagot, akik a *bizottság többségét alkotják.* Ennek megfelelően jelentősen módosul ugy a közkórházi központi igazgatónak, mint az igazgató-főorvosi értekezletnek hatásköre is, amennyiben a jövőben csak az orvosi igazgatás egyöntetűségére való felügyelet, az orvosigazgatás általános alapelveinek meghatározása képezi hatáskörüket, mert a gazdasági vonatkozású ügyek általános irányelveinek megállapitása a közkórházi bizottság feladata.

Ezzel kapcsolatban *megnövekedett a gondnoki állás jelentősége.* A kórházak gazdasági igazgatásáért a jövőben elsősorban a gondnok felelős és az igazgató-főorvos csak felügyeletet gyakorol felette, hogy a gondnok a kórházak gazdasági igazgatását a kórházi bizottság rendelkezéseinek megfelelően vezeti-e. A gondnoki állás jelentőségének fokozódása folytán a jövőben a gondnoki álláshoz középiskolai érettségi és államszámviteli vizsga szükséges.

Az uj szabályzat a közkórházakban szolgálatot teljesitő alkalmazottak jogait és kötelességeit *csak a legfőbb alapelvekben tartalmazza.* Az egyes alkalmazottak munkakörének és tennivalóinak részletes megállapitása *a szolgálati utasitások keretében* fog megtörténni.

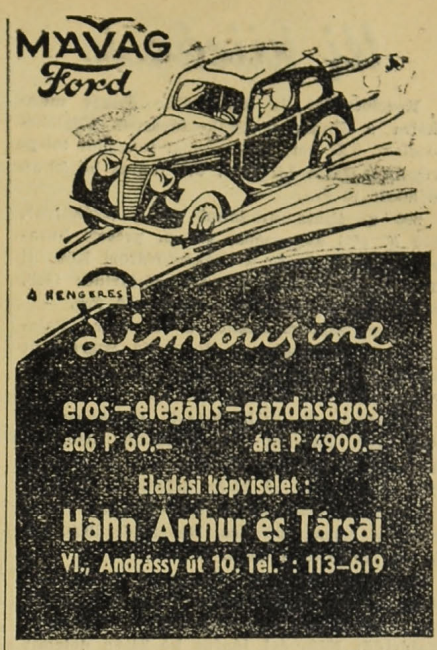

Huszonegy bérpalotából álló városrészt épitenek a Lágymányoson. Tisztviselőkből álló érdekeltség a Lágymányos vidékén hatalmas társasházkomplexum épitését határozta el. Legalább 400—500 lakásból álló uj városnegyedet akarnak itt létesiteni, amely önálló szórakozóhelyekkel, parkkal, mesterséges tóval, sportpályákkal rendelkezik. Az érdekeltség Parkotthon Társasház Szövetkezet név alatt szervezkedik és most eljutottak abba a stádiumba, hogy a szükséges terület megszerzéséről konkrét tárgyalásokat folytathatnak a fővárossal. A társasházszövetkezet a Szent Imre herceg-útja, Tass vezér-útja, Diószegi-út és Vincellér-utca által határolt több mint 6000 négyszögöles telekkomplexumot akarja a fővárostól és a tervek szerint itt huszonegy darab a beépitési előirásoknak megfelelően három-, négy- és ötemeletes bérpaloták épülnének. A főváros a telket hajlandó átengedni négyszögölenkint 100 pengős vételárért, úgy hogy a telek megszerzése 600.000 pengőbe kerülne.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

HŐ-HŰTŐ-HANG-VÍZ-SZIGETELÉS
PARAFAKÉRGYÁR R.T.
EZELŐTT KÖRNER & BROKMAYER
BUDAPEST IV., TEL.: 148-514-138-654

A HÜVÖSVÖLGYI
AUGUSZT
PAVILLON
cukrászda-étterem
MEGNYILT
Zene. Fedett helyiségek
83-as villamos, 5-ös autóbusz.
Asztalrendelés 164—002.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

GÁZHŰTŐSZEKRÉNY

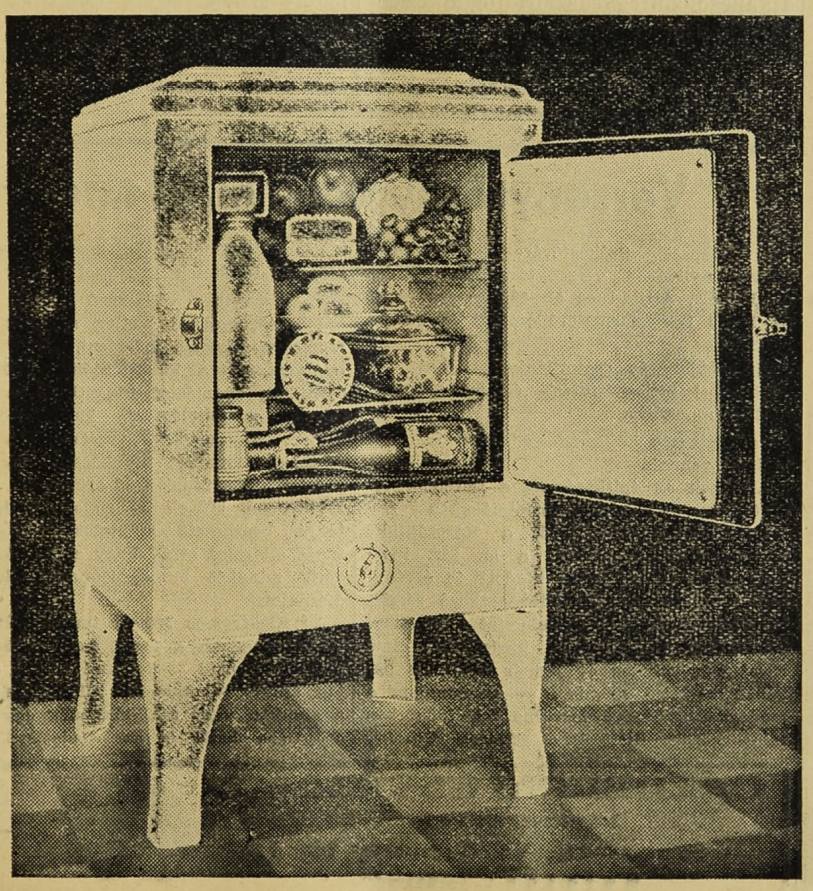

72 havi részletre

Havi részlet:

6·50 P

Kérjen dijtalan felvilágositást, prospektust, helyszini szemlét az igazolt gázszerelő mesterektől vagy a

GÁZMŰVEK-től
VII. RÁKÓCZI ÚT 18
I. ALAGÚT U. 3

Uj kiirások

Kezelőépület és kapusfülke összes munkáira a Budapest Székesfővárosi Közlekedési rt. IX. ker., Száva-utcai forgalmi telepe részére. **Határidő: 1938. évi június hó 20-án délelőtt 10 óra.**

800 q. tiszta uradalmi zab (zsákolva), **600 q. réti anyaszéna, 450 q. préselt buzaszalma** szállítására a Székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet részére. **Határidő: 1938. évi június hó 20-án délelőtt 9—10 óra.**

Csatornázási munkákra a III. ker., Palatinus-utca Józsefhegyi-utca és Szeréna-út között levő szakaszhoz. **Határidő: 1938. évi június hó 21-én délelőtt 10 óra.**

Kőfaragó és kőburkolási munkákra a XIV. ker., Egressy-téren építendő tűzőrségi laktanya és műhely építéséhez. **Határidő: 1938. évi június hó 21-én délelőtt 9—10 óra.**

Karbid szállítására a székesfővárosi intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi június hó 21-én délelőtt 10 óra.**

Melegvízberendezés kibővítési munkáiatokra a VII. ker., Alsóerdősor-utca 7. szám alatt levő Erzsébet-szeretetotthon részére. **Határidő: 1938. évi június hó 24-én délelőtt 9—10 óra.**

Textilanyagok, gummiáruk és lábbelik szállítására a székesfőváros árvaházai, gyermek- és felnőttfelruházása, csecsemőkelengye-ellátása, hatósági étkeztetése és az anya- és csecsemővédő intézetei részére. **Határidő: 1938. évi június hó 27-én délelőtt 9—10 óra.**

Részleges vízvezetékberendezési és csatorna kicserélési munkákra az Uj Szent János kórház „C" tüdőbetegosztálya részére. **Határidő: 1938. évi június hó 28-án délelőtt 9—10 óra.**

Indigó-, szén-, viaszpapir, sokszorosító folyadék, javító folyadék és irógépszalag szállítására a székesfőváros hivatalai, iskolái, intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi július hó 1-én délelőtt 10 óra.**

Gyorsszűró berendezés szállítására a sertésközvágóhídi nagyvágócsarnok átalakításához. **Határidő: 1938. évi július hó 1-én délelőtt 9—10 óra.**

Vízvezetéki és csatornázási, központi melegvízszolgáltató munkákra a Budapest Székesfőváros Elektromos Művei I. ker., Attila-utca 61—63/a. szám alatti transzformátorállomás és bérház építkezéséhez. **Határidő: 1938. évi július hó 1-én délelőtt 9—10 óra.**

Utrendezési munkákra a III. ker., Csatárka-út, Virág Benedek-utca és Törökvész-utca között levő szakaszhoz. **Határidő: 1938. évi július hó 5-én délelőtt 9—10 óra.**

Budapest székesfőváros közönségének **friss déligyümölcs árverések útján való értékesítésére vonatkozó kizárólagos jogának bérbeadására. Határidő: 1938. évi július hó 11-én délelőtt 12 óra.**

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a III. ker., Palatinus-utca, Józsefhegyi-utca és Szeréna-út között levő szakaszán végzendő

csatornázási

munkálatra.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (polgármesteri II. ügyosztály) IV. ker., Városház-utca 11. sz. II. em. 284. ajtószám alatt

1938. év június hó 21. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor kerülnek ugyanebben a hivatalos helyiségben nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Junius hó 18-án, 23-án és 30-án délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

VÁLLALKOZÁS

Megsemmisitettek egy kétszázezer pengős versenytárgyalást

Ki épiti meg az angyalföldi szivattyutelep elektromos erőátviteli berendezését

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az angyalföldi szivattyú-telep részére szükséges villamoserő átviteli telep berendezésére nyilvános versenytárgyalást tartott a polgármester. Tíz ajánlat érkezett be, ezek közül a kimutatásban első helyen álló, tehát a legolcsóbb ajánlatot tevő Barta Károly cég, továbbá a második helyen álló Kolbányi és Pákozdy cég egyes terveket és müszaki leirásokat nem mellékelt. A harmadik helyen álló Szalay István r. t. ajánlata a kivánt feltételeknek megfelelt, azonban úgy az ő ajánlata, mint az utána következő cégek ajánlatai erősen túlhaladják az ügyosztályi előirányzatot, tehát túldrágák.

A polgármesternek az az álláspontja, hogy a villamosberendezés esetleges hibái súlyos üzemzavarokat és károkat okozhatnak, ezért a munkát csak megbizható szakcég alaposan átgondolt és ezért csak az előirt mellékletekkel felszerelt ajánlata alapján adható vállalatba. A polgármester ezért a versenytárgyalást megsemmisitette.

A megsemmisités szakmai körökben élénk feltünést kelt. A versenytárgyaláson résztvett cégek között zártkörü versenytárgyalást hirdet a polgármester.

A Róbert Károly-körut titka

Amikor a társascég két tagja közül a keresztény önállóan vesz részt a versenytárgyaláson

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Az *Uj Budapest* legutóbbi számában *Müller* Antal éles szavakkal mutatott rá arra, hogy a gazdasági és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló törvény nyitott kaput hagy atekintetben, hogy a közmunkáknál és közszállításoknál a stróman-rendszer megfelelő kiépítése révén azok a nem keresztény elemek maradjanak továbbra is vezető pozicióban, akiknek gazdasági és társadalmi tulsulya ellen a törvényt tulajdonképen hozták. Hogy mennyire igaza van *Müller* Antalnak és a gazdasági élet mimikriszerűen mennyire iparkodik már is átkapcsolódni egyes szabadfoglalkozású pályákon a társadalmi és gazdasági egyensuly megvédésére még meg sem alkotott törvényhez: mutatja az a versenytárgyalás, amelyet a főváros nemrégiben irt a Róbert Károly-körút főgyüjtőcsatornájának megépitésére.

A három szakaszban kiirt félmillió pengős közmunka egyik szakaszát az ügyosztály annak a legolcsóbb ajánlatot tevő vállalkozónak kivánja kiadni, aki a köztudatban az egyik előkelő vállalkozói cég beltagja. Mondanunk sem kell, hogy a versenytárgyaláson szereplő cégtag keresztény, a háttérben maradó cégtag pedig a nem keresztény. Végeredményben tehát az a helyzet, hogy ha a főváros a kereszténynek tudott vállalkozónak juttatja a munkát, tulajdonképen a másik cégtagot is vállalkozáshoz juttatja.

A stróman-rendszernek ezt a formáját szóvá fogják tenni az út- és csatornaépitési szakbizottság hétfői ülésén, amelyen a főgyüjtőcsatorna építésének vállalatbaadását tárgyalják.

Versenytárgyalási hirdetmény

1. Budapest Székesfőváros Elektromos Művei nyilvános versenytárgyalást hirdet az I. ker., Attila-tuca 61—63/a. szám alatti 30 kv-os transzformátorállomás és bérház építkezés

vízvezetéki- és csatornázási,

központi melegvízfűtési- és melegvízszolgáltató munkáira.

Az építkezés költségei szabályszerűen biztosítva vannak.

2. Ennek az építkezésnek a feltételei tekintetében a jelen hirdetményben felsorolt kikötéseken kívül a Közszállitási Szabályzat rendelkezései, a m. kir. iparügyi miniszter úr által kiadott és érvényben lévő általános és idevonatkozó részletes vállalati feltételek, valamint a Fővárosi Közlönyben a „hivatalos hirdetések" cimü rovat élén minden év január és július havában az első számban — amennyiben a módositás szüksége merülne fel, időközben is — közölt, illetőleg a Fővárosi Közlöny szerkezstőségében 10 fillér áron beszerezhető ajánlati feltételek kikötései érvényesek.

3. Amennyiben vállalkozó a fent felsorolt munkacsoportokból esetleg mindkét munkacsoportra kívánna pályázni, úgy minden munkacsoportra külön ajánlat teendő. Az ajánlatok egymástól függetlenül a munkacsoport megjelölésével, külön-külön borítékba helyezendők. Vállalkozóra ilyen esetben mindkét munkacsoportra beadott ajánlat külön is kötelező erővel bir, mivel az Elektromos művek az egyes munkacsoportokra beérkezett ajánlatokat függetlenül fogja elbirálni attól, hogy a vállalkozó egy, vagy mindkét munkacsooprtra adott-e be ajánlatot.

Az Elektromos Művek igazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül — tekintet nélkül az ajánlott árakra — szabadon választhasson, hogy a munkát, vagy szállitást még egy munkacsoporton belül is az ajánlattevők között tetszése szerint megoszthassa, vagy amennyiben a versenytárgyalás eredményét kielégitőnek nem találná, úgy újabb nyilvános vagy korlátolt versenytárgyalást tarthasson, esetleg a munkák vállalatbaadása tekintetében másként intézkedhessen.

Az Elektromos Művek igazgatósága kijelenti, hogy a munkák odaitélése iránt hozandó határozata ellen jogorvoslat csak birtokon kivül vehető igénybe.

4. Az ajánlatot a rendelkezésre bocsátandó ajánlati ürlapnak és mellékleteinek felhasználásával a jelen hirdetményben, valamint az azt kiegészitő és fentebb emlitett többi feltételekben foglaltak értelmében olykép kell szövegezni, hogy az ajánlat és mellékletei a szerződés minden adatát és feltételét tartalmazzák.

5. Az ajánlatnak a következő mellékleteket kell tartalmaznia:

mindkét azonosan kitöltött költségvetési ürlapot,

OTI. és MABI. igazolást, vagy engedményokiratot,

bánatpénz letéti nyugtát,

kisiparosoknál kisipari igazolványt,

bejegyzett cégeknél cégkivonatot és cimpéldányt,

iparigazolványt egyszerü másolatban,

A8 jelű „Megrendelési feltételek"-et aláirva,

referencialistát kitöltve és aláirva.

6. A versenytárgyalási hirdetményt, az ajánlati ürlapot, költségvetést, a pályázó által már végzett hasonló munkák feltüntetésére szolgáló ürlapot és a „Megrendelési feltételek"et a jelentkező ajánlkozni szándékozók az Elektromos Művek igazgatósági épületében (V., Váci-út 74. I. em. 101.) hétköznapokon d. e. 9—12 óra között, az előirt dij (a költségvetés első ivén felül megkezdett minden iv után 0.30 P) lefizetése ellenében megszerezhetik.

A tervek a pályázati idő alatt a tervező épitész Györgyi Dénes müépitész-tanár irodájában (IX., Kinizsi-utca 31. II. em. Országos M. Kir. Iparművészeti Iskola) hétköznapokon d. e. 11—1 és d. u. 5—6 óra között tekinthetők meg, ahol a szükséges müszaki felvilágositások is megadatnak.

7. A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva az Elektromos Művek igazgatóságánál (V., Váci-út 74. I. em. 101.)

1938. július hó 1-én d. e. 9 és 10 óra

közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap d. e. 11 órakor fognak az Elektromos Művek volt étkezdéjének helyiségében (V., Dráva-utca 3. sz.) nyilvánosan felbontani.

Az ajánlattevők ajánlataikat végleges döntésig de legkésőbb 60 napig kötelezettségben maradnak.

8. Azt az ajánlatot amelyet az ajánlattevő nem a kijelölt helyen és a kijelölt időben nyujt be, vagy pedig nem a megállapított feltételek és előirások értelmében készit el, a Közszállitási Szabályzat idevonatkozó rendelkezései szerint figyelembe venni nem lehet.

Budapest, 1938. június 10.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda **VI., Agyag-u. 75.** Telep
Telefon: 2-928-32

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
Telefon: 1—811—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi látcsövek. a legjobb kivitelben.
Halló-készülékek
fényképészeti cikkek.

XVI. évfolyam 25—26. szám. Budapest, 1938. julius 2.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Fek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár
Bpest, VIII. Rá[illegible]

Péterpálnapi mérleg

Az Egyház tanítása szerin a két apostol tiszteletére tartják junius 29.-én Péter és Pál ünnepét, mert a hagyomány szerint egy és ugyanazon a napon szenvedtek vértanu halált. Péter és Pál napja magyar szokás szerint azonban, egyéb vonatkozásban is ünnepnap, ekkor kezdődik az aratás, a termés betakarításának örvendetes megkezdése.

A budapesti városházán is a termés ünnepe Péter és Pál napja. Ezekben a napokban kezdődik a város nyári szünete, elpihennek az alkotó energiák, hogy összel friss erővel ébredjenek uj életre. Péter és Pál napja határkő a várospolitikai életben. A törvényhatóság nyári szünete előtt bevégződik parlamentáris formák szerint a nagyobb jelentőségű ügyek megtárgyalása; Péter és Pálkor nyugvópont kerül a városházi munka mögé. Péter és Pálkor épen ezért érdemes visszatekintenünk: mit vetett és mit aratott az önkormányzat munkássága az elmult esztendei Péter és Pál óta, mennyivel öregbedtek a közkincsek, hogyan sáfárkodott egyik Péter és Páltól a másik Péter és Pálig a város vezetősége?

Az ezévi péterpálnapi mérleg a békés és csendes városépitő munka jegyében állitható fel. Hatott, alkotott és gyarapitott ezen egy esztendő alatt az önkormányzat, és a főváros fényre derült! Egy teljes esztendeig tartó Treuga Dei uralkodott a főváros fölött, a béke fehér galambja volt az uralkodó planéta Budapest horizontján. Dicséret érte mindenkinek, akiket illett!

Hogy az elmult esztendőben, a főváros most lezárult szezonjában, nélkülöztük a politikai viharokat, a személyes torzsalkodásokat, az éles összetűzéseket: annak egyetlen jó oka van. Még pedig a város vezetőinek és a főváros kormányzásában résztvevő politikai pártoknak érett bölcsessége. A belátás, hogy a főváros nem eszköze a napi politikának és akkor vagyunk a legboldogabbak, akkor tudjuk a legtöbbet alkotni Budapestért, ha az önkormányzat forumát: a törvényhatósági bizottságot elkerülik a napi politika viharos hullámai. Nincs szükségünk városházi vonatkozásban politikumra, egyetértés kell nekünk, harmonia, ahol a zenekar minden tagja a főváros érdekében igyekszik, egymást túl nem szárnyalva, helyét elfoglalni.

Az ezesztendei péterpálnapi mérleg tehát igen-igen kedvező, nemcsak a multat, hanem a jövőt illetően is. Egy jobb jövendő biztos záloga ez az elmult esztendő, a biztonság reménye, arra vonatkozóan, hogy talán sokak számára szürkén és szintelenül, de mégis az uj Budapestért, a szebb jövendőért fog a jövőben is harmonikusan együtt dolgozni önkormányzat és városvezetőség!

Az uj Nagy-Budapest

✡

Irta: Bessenyei Zenó dr.

Hol végződik a város? Ott, ahol a közigazgatási hatalom? Ott, ahol a térképek mutatják, vagy ott, ahonnan a város képe még teljes pompájában bontakozik ki előttünk? Egyik helyen sem. A közigazgatási szabályok csak a város igazgatási tevékenységének szabnak határt, a térképek földrajzilag határolják meg a város területét és a városkép kibontakozása csak az utast figyelmezteti a város közelségére, de a város mindezeken túl is érezteti gazdasági, kulturális és szociális hatását.

Ennek a kisebb-nagyobb távolságra kiterjedő hatásnak egyik eredménye az, hogy a nagyvárosok közelében uj, lakott helyek keletkeznek, vagy a már meglévő ilyen helyek népességben, területben és jelentőségben, a közeli nagyváros hatása alatt lényegesen megnövekszenek.

E helységeknek, az elővárosoknak és községeknek, a problémái minden országban nagy gondot okoztak úgy a jogalkotó tényezőknek, mint azoknak, akik ezen helyek közigazgatásával foglalkoznak.

Az elővárosoknak és községeknek a lakói ugyanis állandó társadalmi, kulturális és gazdasági kapcsolatot tartanak fenn a nagyváros lakosságával. Ennekfolytán igen sok közös, azonos érdek keletkezik a nagyváros és a környező helységek, valamint azok lakossága között.

Elegendő, ha a város és környéke lakosságának különböző életviszonyait, az egyes közületek különböző háztartási helyzetét, fejlettebb városképet és a nagyváros már megszerzett hatalmi pozicióját tekintjük, annak a megállapításához, hogy a nagyváros és környéke között az érdekközösségek mellett jelentős érdekellentétek is mutatkoznak.

A közös célok együttes erővel való megvalósítása, az ellentétek kiküszöbölése azok a föladatok, amelyek a város környékének rendezésével kapcsolatban a hivatott tényezőkre hárulnak.

Ezeket a feladatokat különböző szervezet keretében lehet megoldani.

Ha a nagyváros és környéke egyesítése folytán egy várossá válik, ha a város és környékét közigazgatási egységbe foglaljuk össze, a nagyváros és környéke között legközvetlenebb kapcsolat keletkezik és az életviszonyok egységes elbirálása leginkább ebben az esetben van biztosítva.

Az egyes közületeknek magasabb szervezetbe, pl. törvényhatóságba való összefoglalása, városi és községi önállóságuk megtartása mellett szintén igen alkalmasnak mutatkozó megoldási mód. Ebben az esetben, ha bár területi egyesítés nem jön létre, a város és környéke között szoros és majdnem az egész igazgatásra kiterjedő kapcsolat keletkezik.

Harmadik megoldási mód az, amelyik a nagyváros és környékét valamely különleges szervezetbe egyesíti, ez esetben a kapcsolat csak bizonyos ügyekre nézve teremtődik meg és ugyanezekre az ügyekre nézve adódik az egységes elbirálás lehetősége.

E a kapcsolat vagy állandó, vagy időleges.

Mindhárom megoldási módnak vannak azonban hátrányai is.

Az egy város kötelékébe való egyesítés azonos közháztartási, kulturális és szociális fejlettséget kíván. Egy törvényhatóságba való összehozása a környékbeli közületeknek igen drága szervezet felépítésével jár együtt, míg a célszövetségre való egyesítés nem öleli fel a környék összes problémáját.

Tekintettel arra, hogy Budapest székesfőváros és környéke között lényeges városháztartási, szociális és kulturális különbség áll fönn és hogy a környékbeli községek meglehetősen szűkös anyagi viszonyok között élnek, a magyar jogalkotás Budapest székesfőváros környékének rendezésére azt a módot választotta, amely a nagyváros és környékét egy célszövetségbe egyesíti, amidőn városrendezés és építésügy szempontjából az 1937: VI. törvénycikk a főváros és környékét kapcsolatba hozta akként, hogy a Fővárosi Közmunkák Tanácsának hatáskörét Budapest környékére is kiterjesztette. Ez a törvény folyó évi február hó 1-ével lépett hatályba.

A törvény hatálybaléptével 1870. év óta működő Fővárosi Közmunkák Tanácsa vette kezébe a környék legégetőbb problémáinak a megoldását. A törvényhozás valószínűleg a fővárosban kifejtett eddigi munkája alapján látta a Tanácsot alkalmasnak arra, hogy a környék nagy körültekintést és szakértelmet igénylő ügyeit reábízza.

A Tanács ugyanis a főváros fejlődésével szorosan összefüggő és igen jelentős tevékenységet fejtett ki közel 70 év óta. Hogy csak egynéhány tevékenységről szóljak a Tanácsnak, megemlítem a Vilmos császár, Károly, Múzeum és Vámház körutak kiképzését, az Andrássy út tervezését, a nagykörút létesítését, a földalatti vasút előmozdítását, a Hungária körút kisajátítását, a Halászbástya létesítését, a Barosssutcai klinikai telep kisajátítását és Budapest új, a közelmultban készült hidjának a Horthy Miklós híd hídfeljárójának építését, a folyamatban lévő Madách sugárút építését, az Andrássy út meghosszabbítását és a Dunakorzó programmba vett rendezését, valamint egy 10 millió pengő költséggel tervezett óbudai Dunahíd feljárójának az építését. Budapest büszkesége a Szent Margitsziget, mely szintén a Tanács tulajdonát képezi.

Mint említettem, az 1937: VI. törvénycikk hatálybalépte óta, a Tanács hatásköre Budapest környékére, azaz hat megyei városra és tizennyolc községre is kiterjed. Ez azt jelenti, hogy a Tanács hatósága alá Budapest székesfőváros egymillió lakosán kívül a környék további ötszázezer lakosa és Budapest 33.755 katasztrális hold területén kívül a környék további 59.933 katasztrális hold területe tartozik.

A törvény értelmében ezen a területen a következő tevékenységek képezik a Tanács feladatát.

A városias kialakításra szánt terület meghatározása.

Általános és részletes terv megállapítása.

Telekfelosztások tárgyában másodfokon való eljárás.

Telekhatárrendezés tárgyában másodfokon való eljárás.

Telekátalakítási eljárás másodfokon.

Előkert igénybevétele útterület céljára elsőfokon.

Építésügyekben engedélyezési eljárás másodfokon.

Építésügyi Szabályzat megalkotása és építésrendőri ügyekben való eljárás másodfokon.

Minthogy pedig mindezeket a teendőket Budapest székesfővárosra nézve is a Tanács végzi, biztosítva van az összhang, amely a városrendezés és építésügy szempontjából Budapest és környéke között annyira kívánatos.

Ha tekintetbe vesszük, hogy az építésügy, valamint a telekfelosztási ügyek feletti felügyelet és ügyintézés kapcsán módja nyílik a Fővárosi Közmunkák Tanácsának a környékbeli helységek kialakulásába, fejlődésébe már most beleszólni, később pedig a rendezési tervek elké-

szültével azoknak végrehajtását is irányítani, kétségtelennek látszik az, hogy a városrendezés szempontjából a főváros és környékének problémái a megoldás stádiumába kerültek.

Nagy-Budapest a másfélmilliós világváros, a rendezett és tervszerűen beépített környékű metropolis az elképzeléseknek a végső állomása, amelyhez azonban csak hosszú évek kitartó munkájával fogunk elérkezni. Addig is mindent el kívánunk követni, hogy az átmeneti idő alatt a főváros és környéke közt az összhangot megteremtsük és együttes tervszerű fejlődéseket létesítsünk.

Ámon Antal és Fiai
út-, csatorna- és betonépítési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

Mi tartozik a XV. ü. o. hatáskörébe?

Beszélgetés az uj ügyosztály uj tanácsnokával

— *Az Uj Budapest tudósitójától* —

Nagy érdeklődést keltett a főváros közgazdasági köreiben a közgyűlés azon határozata, hogy a főváros XIV. ügyosztályát, amely eddig báró *Babarczy* tanácsnok vezetése alatt állott, kettéosztja és a közlekedési ügyosztály vezetését továbbra is báró *Babarczyra* bízza, míg a szétválasztott ügyosztály kereskedelmi és ipari vonatkozású anyagából megalakítják a főváros új ügyosztályát, a XV. ügyosztályt. A XV. ügyosztály vezetésével *Beliczay* Imre dr. tanácsnokot bízták meg.

Beliczay Imre dr.

tanácsnok hivatalát, amely a főváros egyik legfontosabb ügyosztálya lesz, azok után az ügykörmegállapítások után, amelyeket módunkban lesz ismertetni — három nappal ezelőtt vette át és elsőnek fogadta az *Uj Budapest* munkatársát, akinek az új ügyosztály munkaköréről és feladatáról a következőket mondotta:

— A székesfőváros közgyűlésének kívánsága volt a mult évi költségvetés tárgyalása alkalmával, hogy a főváros fokozottabb mértékben foglalkozzék közgazdasági ügyekkel és ebből a célból külön ügyosztályt szervezzenek. Rendkívül fontos feladatok hárulnak az ügyosztályra, miután a főváros a legnagyobb közgazdasági egységet képezi, nemcsak azért, mert hatalmas saját érdekeltségei vannak, hanem azért is, mert szétágazó feladatköre van a magángazdaság terén is. Főleg ezen utóbbi ügyek intézése fog az új ügyosztály feladatkörébe tartozni.

— A főváros közgyűlése május 11-én határozta el az új ügyosztály felállítását, amely ipari és kereskedelmi, XV. ügyosztály néven már megalakult és jelenlegi létszáma tíz előadó és négy segédhivatali erő. Az új ügyosztály munkaköre már meg van állapítva, igazi hivatását azonban csak ősszel kezdi meg.

— Ugyanis a főváros közgyűlése szerdán tartotta utolsó ülését, úgy hogy csak ősszel, a fővárosi költségvetés tárgyalása alkalmával fog a maga teljességében kibontakozni az ügyosztály munkája.

— Az új ügyosztály fontosabb munkaköre a következő lesz:

— Az iparügyek helyes elintézése, általában a közgazdaságot érintő ügyek intézése. Az új ügyosztály fogja intézni a közraktárak ügyeit és az ipari és kereskedelmi célú alapítványok kezelését, befolyást gyakorol a közgazdasági jellegű kiállításokra és az árumintavásárra. Felügyeleti jog illeti meg és feladata a segélyezése a közgazdasági irányú egyesületeknek és intézményeknek. Ügykörébe tartozik a kisipari és kiskereskedelmi hitelkérdés, a Budapesti Kisipari Hitelintézet, valamint az iparügyek és iparrendészeti ügyek. Az új ügyosztály intézi majd a Teleki-téri és Haller-téri piacok ügyeit, kezeli a kubikos szállót és gondoskodni fog a munkaviszony egyes kérdéseinek szabályozásáról szóló törvény végrehajtásáról, valamint a munkaszüneti napokon való dolgoztatás esetleges engedélyeztetéséről. Ellenőrzi az új ügyosztály a sütő, cukrász és húsipari munkatilalom betartását és felügyeletet gyakorol az üzleti jelleg felett.

—Az új ügyosztály feladata a tüzelőszerek árusításának és szállításának vizsgálata, a bank- és váltóüzletek, valamint a zálogházak iparhatósági ellenőrzése, a szállodák és menetjegyirodák elenőrzése. Az új ügyosztály fog felügyeletet gyakorolni a munkaadói egyesületek, az ipartestületek, az ipartársulatok és szövetségek felett, valamint intézi az ipari és kereskedelmi kamarai választások felügyeletét és biztosítani fogja az ipari kihágási ügyekben történő egyöntetű eljárást. Ugyancsak a XV. ügyosztály gondoskodik a Közszállítási Szabályzat végrehajtásával kapcsolatos elvi kérdések szabályozásáról és intézi a Ferencvárosi kikötő ügyeit.

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER
Városliget

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 348-132.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerűen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— *kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?*

— *Véglegesen és visszavonhatatlanul elkezdődött a nyári szünet, kedves szerkesztő barátom és mint ilyenkor szokás, megkezdődtek a nyári szabadságok is. Ami már most a nyári szabadságokat illeti, elsősorban a főpolgármester ur szabadságidejéről emlékezem meg. Erre vonatkozóan konkrét döntés még nincsen, minden valószínűség szerint, mint más esztendőkben is, a kegyelmes ur családja körében, Kenesén tölti a nyári vakációt. Szendy polgármester julius elsejével megy szabadságra: az ő szabadságideje megoszlik Visegrád és talán néhányhetes külföldi tartózkodás között. Szendyt távollétében Lamotte alpolgármester helyettesíti. Szendyvel egyidejűleg megy szabadságra az eddigi elgondolások szerint Schuler alpolgármester is.*

— *Mi igaz a Lamotte távozásáról szóló hirekről?*

— *Ezek a hirek, kedves szerkesztő barátom, már szinte mindennapossá lesznek! Nem egy alkalommal volt szó arról, hogy a főváros pénzügyminisztere — az ország pénzügyminisztere legyen, de voltak egyéb igen érdekes kombinációk is, amelyekről épen azért, mert csak több-kevesebb alappal biró kombinációk voltak, nem tartottam szükségesnek megemlékezni. Most azonban egy olyan lehetőségről van szó, amelyről széltében-hosszában bezélnek, nem is annyira a városházán, mint főképen közgazdasági körökben. A hir szerint Lamotte Károly a rövidesen nyugalomba vonuló Stein Emil dr. utóda lenne a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank vezérigazgatói székében, cum jure succesionis, ha Weisz Fülöp, a bank elnöke, nyugalomba vonul. Egy ujságiró kérdést is intézett Lamotte Károlyhoz e hir valódisága felől. Őméltósága azonban sem a hir valódiságát elismerő, sem azt cáfoló nyilatkozatot nem adott. Pozitivumot e pillanatban természetszerűleg nem is tud senki, de arról beszélnek, hogy Imrédy miniszterelnöksége alatt Reményi-Schneller mint pénzügyminiszter, Baranyai mint a Nemzeti Bank, Fabinyi Tihamér mint a Hitelbank és Lamotte mint a Kereskedelmi Bank vezetője — olyan pénzügyi ötösfogat Magyarország számára, aminél különb egész Európában nincsen.*

— *Tökéletesen igaza van, kedves dr. Városházy! De térjünk vissza a szabadságolásokhoz!*

— *Az elnöki ügyosztályból jelenleg Havlin főjegyző van szabadságon, Farkas Őméltósága csak julius végén kezdi meg szabadságát. Borsódi szőlőjébe megy, csendre és nyugalomra van szüksége a legelfoglaltabb tanácsnoknak, de ugyanaz a helyzet fiánál is, aki szerencsés kimenetelű vakbélműtéten ment nemrégiben keresztül. Király tanácsnok külföldön pihen, őt a csatornaépítési részben Zaitz műszaki főtanácsos, az utépítési részben pedig a szabadságáról a jövő hét elején visszaérkező Viola főtanácsos helyettesíti. Kempelen Ágoston, a városrendezési ügyosztály vezető tanácsnoka, csak augusztusban megy szabadságra. Szepesváry őméltósága viszont csak ősszel, a kánikulában; itt tartja ugy őt, mint Illyefalvi I. Lajos professzort, a Statisztikai Hivatal igazgatóját a választói lajstromok összeírása. Bódy őméltósága, fővárosunk pénzügyeinek kitűnő vezére családjával Kenesén nyaral, oda készül különben Szécsi tisztifőorvos helyettes is. Salamon Géza Abbáziába készül, előbb azonban résztvesz a bécsi köztisztasági kongresszuson. Némethy még Olaszországban van, de rövidesen hazajön és teljesen felgyógyultan átveszi hivatala vezetését. Akik kimaradtak az e heti listáról, azokról a jövő számban!*

— *Helyes, nagyon helyes, kedves bizottsági tag ur. Mondjon még valamit a szezonzáró közgyűlésről!*

— *Feketében voltak az urak mind valamennyien, hogy meghallgassák Karafiáth őnagyméltósága valóban klasszikus veretű szavait kormányzó urunk hetvenedik születésnapja alkalmából. Még a sokat emlegetett ellenzéki felsőházi tag is, akinél a Szent István emlékét ünneplő közgyűlésnek csak szürke ruha dukál, feketében jelent meg. Nem jöttek el azonban az ülés elejére, vagyis a főpolgármesteri szózatra sem szürkében, sem feketében a kerületi elöljárók. Az ülésről különben azt jegyzem föl, hogy élénken megéljenezték Beliczay Imrét abból az alkalomból, hogy mint központi tanácsnok először jelent meg a főváros közgyűlésén, ahol is a törvény értelmében immáron szavazati joga van neki. Sok éljenzést kapott Kartsoke Alajos dr., előkelő lipótvárosi ügyvéd, akit az igazoló választmány a mandátumáról lemondott vitéz Csik László dr. helyébe hivott be. Több megjegyezni valóm a közgyűlésről nincsen, ha csak az nem, hogy feltűnően soká: éjjel féltizenkettőig tartott.*

— *Kitüntetések?*

— *Ez aztán van bőven! Ime a hi-*

Kalózlobogó alatt...

Hol végződik a magánügy és hol kezdődik a közügy a cessziós számvevőségen

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az *Uj Budapest* legutóbbi számaiban szóvátettük azt a feltünő hajlékonyságot, amellyel a városházi versenytárgyalásokon résztvevő nemkeresztény cégek már előre idomulni igyekeznek az eljövendő második zsidótörvényhez és a közhangulathoz olyképen, hogy kitünő nevü keresztény vállalkozók vesznek részt a városi pályázatokon a titkos vagy nem titkos nemkeresztény vállalkozó-társ pedig a jól elbarrikádozott háttérben marad. Legutóbb arra mutattunk rá, hogy ennek az újonnon kiépülő stróman-rendszernek eklatáns példája nyilvánul meg a Róbert Károly-körúti főgyüjtő csatornának megépítésére kiírt versenytárgyaláson, ahol is az egyik szakasznál egy olyan keresztény pályázó a legolcsóbb, aki mögött szakmai köztudomás szerint ott áll a nemkeresztény másik cégtag.

Az út- és csatornaépítési szakbizottság legutóbbi ülésén *Müller* Antal országgyülési képviselő, a keresztény iparostársadalom érdemes vezére feltünést keltő beszédben világított rá az *Uj Budapest* cikke nyomán a versenytárgyalási dzsungelben felburjánzó újabb tünetekre. Felszólalásáról és annak várható hatásairól

Müller Antal

a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Természetes, hogy szóvá kellett tennem az *Uj Budapest* megállapításait! A többségi pártok bizottsági tagjainak élénk helyeslése közepette kérdeztem meg *Király* tanácsnoktól, hogy milyen ténybeli adatokról van tudomása az *Uj Budapest* cikke nyomán. Felkértem az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetőségét, hogy ebben az ügyben a legsürgősebben indítsa meg a vizsgálatot és annak eredményéről tegyen jelentést az út- és csatornaépítési bizottságnak is. Arra is felkértem *Király* tanácsnokot, hogy konkrét esetben a Róbert Károly-körúti és Mexikói-úti főgyüjtő-csatorna vállalatbaadása kapcsán állandóan figyelje, nem stróman-rendszerrel van-e dolgunk és ha igen, azonnal intézkedjen, hogy a kalózlobogó alatt dolgozó vállalkozótól vonják meg a megbízást.

— *Király* tanácsnok ebben az értelemben *megfelelő igéretet tett.* Meggyőződésem, hogy a tanácsnok úr, illetve az ő szabadsága alatt törvényes helyettese, ebben az értelemben a szükséges ellenőrzést a legszigorúbb módon fogja gyakorolni. Azt az aggasztó tünetet ugyanis, hogy a zsidótörvényel kapcsolatosan a stróman-rendszer új virágkorához jutottunk el, a legsürgősebben, még csírájában el kell fojtani. Nem lehet tűrni, hogy a nemkeresztény elemekkel szemben a közmunkák és közmegbizatások terén is kétségtelenül megnyilvánuló hangulat hatása alatt egy olyan stróman-rendszer épüljön ki fővárosunkban, amely formailag nem is, de lényegileg mindenesetre *az eddigi állapotokat kövesíti meg.*

— Nem tartom kétségesnek, hogy az *Imrédy-kormány*, most, hogy a zsidótörvény végrehajtási utasításával az értelmiség egy jelentékeny részét illetően a megnyugtató kerékvágásba kerültünk, a közmunkák és közvállalkozások terére is vet egy pillantást és *iparkodik megszüntetni* azt a lehetetlen állapotot, hogy a zsidóság arányszámán messze túlmenően részesüljön ezekben a hasznothajtó vállalkozásokban. Ujból figyelmeztetem a közvéleményt arra, hogy a minden valószínüség szerint már az őszi hónapokban a parlament elé kerülő törvényjavaslat letárgyalásáig is *üldözni kell a stróman-rendszert,* a hozandó új törvényben pedig legyőzhetetlen akadályokat kell a kalózlobogó alatt zsákmányra induló efajta vállalatok ellen alkalmazni.

— Meg kell szigorúan állapítani, ki a keresztény és ki a nemkeresztény vállalkozó. A társascégeket illetően utalok arra a legújabb német törvényre, amely szerint keresztény társascégnek, illetőleg részvénytársaságnak, vagy bármilyen társasalakulatnak nem tekinthető az a cég, ahol az igazgatósági tagoknak, a vezetőségnek, vagy az alkalmazott igazgatóknak *akárcsak egyike is zsidó.*

— A nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál *az elrejtőzés,* ha a német törvény megfelelő pendant-ját nálunk is behozzák — természetszerűen szigorú büntető szankciók mellett — *igen nehéz lesz.* Más a helyzet a nem társascégeknél, főképen azoknál a vállalatoknál, amelyek bejegyzésre sincsenek kötelezve, amelyeknél tehát a könyvvezetés hiányosabb volta is lehetőséget nyujt a stróman-rendszer felburjánzására. Már utaltam az *Uj Budapest* hasábjain arra, hogy a legújabb német gazdasági törvények több évig terjedhető fegyházbüntetéssel sujtják azt a keresztény vállalkozást, amely nevét vagy cégét versenytárgyalásoknál nemkeresztény vállalkozóknak bocsátja rendelkezésre. Ezek a cégek azok, amelyeknél máris a legtarkább stróman-alakulatok jöttek létre az állami és városi versenytárgyalások és szállítások kapcsán.

— Addig is, amíg a megfelelő törvényes intézkedések ebben a vonatkozásban is létrejönnek — *kell, hogy létrejöjjenek!* — a Róbert Károly-körúti főgyüjtő-csatorna építés vállalatbaadása során a felmerült gyanu kapcsán ajánlom *Király* tanácsnok úrnak és a polgármesternek az e tárgyú jelentés elkészítése alkalmával szíves figyelmébe *a cessziós számvevőségi ügyosztály működését.* Általánosságban az a helyzet, hogy odáig terjed a strómanok bizalma, hogy kalózlobogó alatt induljanak a versenytárgyalásokon — de az már rendesen úgy van, hogy a stróman csak a nevét adhatja oda, de a pénz felvételére már nem jogosult. Megfelelően burkolt, vagy kevésbé burkolt engedményezés útján tehát a pénzek felvételére már rendszerint nem a keresztény stróman, hanem a nemkeresztény cégtárs, cégfőnök vagy más vállalkozó van feljogosítva. *Meg kell állapítani:* hol végződik a magánügy és hol kezdődik nem intern közügy a cessziós számvevőségi ügyosztályban? Ezennel felkérem *Király* tanácsnok urat, hogy a Róbert Károly-körúti főgyüjtő-csatorna építésénél a munka elkészülte után *az összes engedményező okiratokat terjessze a szakbizottság elé!* Sőt, a polgármester úrhoz is van egy újabb kérésem: az összes végszámlák elbírálásánál az ügyosztályvezető tanácsnok a cessziós okmányokat is nézze át és ha a legkisebb rendellenességet is lát a tekintetben, hogy strómannal dolgozott a vállalkozó, *tegye meg a szükséges intézkedéseket!*

— Ezeket akartam a Róbert Károly-körúti főgyüjtő-csatorna vállalatbaadásával kapcsolatban elmondani. Ismételten kifejezem azon reményemet, hogy rövidesen megfelelő törvényhozási intézkedések fognak létesülni atekintetben, hogy efajta cikkek megírására a jövőben ne legyen szükség.

---

vatalos jelentések: Herceg Chigi Albani, a szuverén Máltai Lovagrend nagymestere dr. Karafiáth Jenő m. kir. titkos tanácsos főpolgármesternek és Szendy Károly polgármesternek a Rend magisztrális lovagi keresztjét adományozta. — XI. Pius pápa Őszentsége dr. dorogi Farkas Ákos tanácsnoknak, a székesfőváros elnöki ügyosztály vezetőjének, valamint dr. Havlin Károly főjegyzőnek, az elnöki ügyosztály helyettes vezetőjének, a székesfőváros kegyúri teendőinek ellátása terén az egyháznak végzett rendkivül értékes szolgálataik elismeréseül a Nagy Szent Gergely-rend lovagkeresztjét, Balogh György, a XIII. ügyosztályhoz beosztott székesfővárosi mérnöknek, a templomépítkezések terén szerzett érdemei elismeréséül, a Pro Ecclesia et Pontifice rendjelet adományozta.

— Gratulálunk az összes kitüntetésekhez! Házasság?

— Haury István dr. és neje, szül. Kirner Ilona leánya: Kató és Lányi Miklós székesfővárosi tanár, Lányi Árpád és néhai neje, szül. Baranyay Jolán fia örök hűséget esküdtek egymásnak.

— Minden jót az ifjú párnak! A viszontlátásra, kedves dr. Városházy!

— Isten Önnel, szerkesztő ur!

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

GÁZHŰTŐSZEKRÉNY

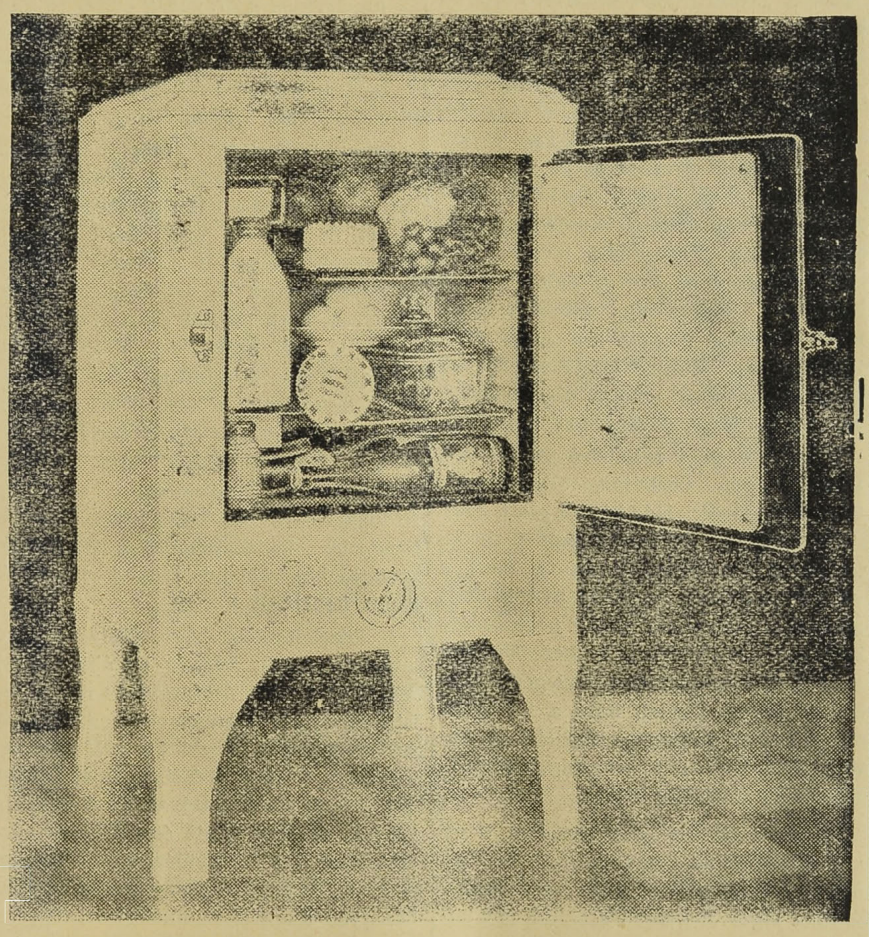

72 havi részletre, havi részlet **6·50 P**

Kérjen díjtalan felvilágositást, prospektust, helyszini szemlét az igazolt gázszerelő mesterektől, vagy a gázművektől.

VII. Rákóczi út 18. — I. Alagut u. 3.

Seffer Antal
tornaszerek és sporteszközök gyára
Sportüzlet: IV., Kammermayer K.-u. 3.
Telefon: 389-131.
Gyártelep: VIII., Práter-u. 62.
Telefon: 145-846.

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

Az üzemi probléma és a Községi

Irta: Baitz József

Cikksorozatom célja, Budapest Székesfőváros Községi Élelmiszerárusító Üzemének ismertetése. Mondanivalóim során bemutatni kivánom az Élelmiszerüzem 27 év előtti létesitésének körülményeit, akkori célkitüzéseit, feladatkörét és több mint negyedszázados multját. Ismertetni fogom mai szervezeti felépitettségét, hivatását és a köz érdekében, a ma problémái terén kifejtett szociális tevékenységét.

Mielőtt e részletek tárgyalásába bocsátkoznék, röviden foglalkoznom kell általánosságban a közüzemi kérdéssel.

A legutóbbi évtizedek eseményei már a világháborút megelőzők, de különösen azoknak utóhatásai arra készteték a közületeket, hogy a gazdasági élet némely megnyilvánulását — ott ahol erre szükség és lehetőség mutatkozott — de főleg ahol azt az állam érdeke kivánta, aktiv beavatkozással, bizonyos korlátok közé szoritsák, illetve irányitsák. A közületeknek a gazdasági életben való beavatkozása nem a legújabb kor szüleménye, nyomai már évszázadokkal ezelőtt, a merkantilizmus korában is fel voltak lelhetők (védvámok stb.). Az egyetemes összesség érdekében az államok, vagy városok

hatalompolitikai (katonai, hadfelszerelési gyárak stb. közbiztonsági)
társadalompolitikai (közegészségügyi, közerkölcsi)
pénzügypolitikai (monopóliumok, budget, vámok), vagy
gazdaságpolitikai szempontok miatt kényszerültek beavatkozni a gazdasági életbe.

Már a mult század végén és a jelen század elején kezdett a közgazdasági élet feltétlen szabadságát hirdető tantétel szentsége inogni. A gyáripar túlzott fejlődése, az önös érdekek minden egyéb szempont félretolása árán is feltétlen hasznot akartak produkálni. A regie megtakaritások érdekében a termelés mind olcsóbbá tételére irányuló törekvés, túltermelést, ez katasztrófális áresésecket, eladási kriziseket, ebből kifolyólag munkásmozgalmakat, végeredményben állami és más közületi beavatkozásokat eredményeztek. A háborús gazdálkodás ideje alatt pedig országos érdekekből közismerten fokozódott az államok beavatkozása a magángazdaságokba. Különösen a központi hatalmaknál volt ez szükségszerüség, ahol a nyersanyagok felhasználása és elosztása teljesen állami irányitás mellett történt.

A háború utáni időkből élénken emlékszünk ama rendkivül széles skálájú, öncélú spekulativ lehetőségekre, amelyekre a legkülönbözőbb konjunkturák és dekonjunkturák, valamint számos más gazdasági rendellenességek (infláció stb.) nyujtottak alkalmat és tápot.

Ezen kinövések megszüntetését a különböző kormányintézkedések és a közületek aktiv beavatkozása tudta csak évek hosszú munkájával elérni. A kapitalizmus — lényegéből és természetéből eredőleg — soha sem volt hajlandó öncélú érdekeit a közösség érdekeinek alárendelni. Ezért nyert a közületi intervenció először létjogosultságot. A századforduló után a kapitalizmus előbb említett túlfejlődése előbb hallgatólagosan, majd a világháború és az azt követő kritikus idők alatt, elismerten is a közületi bevatkozások hathatósabb érvényesülését vonta maga után. A liberális gazdasági rendszer káros megnyilvánulásai a szabad versenyt korlátozó kartelek, trust-ök, stb. szintén a közületek beavatkozását tették szükségessé. Nem beszélek itt a jövedelmező monopolisztikus üzemekről, melyek az államok és a nagy városok budgetjét vannak hivatva egyensúlyban tartani. A közüzemi kérdés — különösen mint a szabad gazdálkodás korlátja — állandó témája a szakirodalomnak, nemkülönben a liberális gazdasági rendszer érdekképviseleteinek. Ezek a kérdést kizárólag az önérdekből fütött elfogultsággal, a gazdasági liberalizmus szemszögéből igyekeztek megvilágitani és sohasem a közösség érdekéből. S mert a cél éppen az volt, hogy a közüzemek gazdasági szükségtelenségét bizonyitsák, tulajdonképen az egyetemes összességnek a közüzemekhez fűződő vitalis érdekei megtárgyalásáig ezek a polémiák sohasem jutottak el, mert a közösség képviselői sem megszervezve nem voltak, sem nem rendelkeztek sajtóval, amely az igazi helyzetet az érdekképviseletekkel szmben kifejthette volna.

A közgazdaságpolitikai irányok általában — a szabadkereskedelmi irányt kivéve — a közüzemek mellett foglaltak állást. Ha végigtekintünk az elmult századok ebből a szempontból figyelembe vehető közgazdasági történelmén, úgy kétségtelen, hogy ez a megállapitás helyes. Az állam, a város, a multban is gyakran szükségességét látta, hogy a maga hatalmával beavatkozzon a közgazdasági életbe, a termelés megszervezése, a javak helyes elosztása, a fogyasztók jobb kielégitése, vagy közszolgáltatások nyujtása céljából. A gazdasági liberalizmus viszont, a maga teljességével sehol sem tudott érvényesülni. Még inkább a gazdaságilag legfejlettebb Anglia érvényesitette közgazdaságában a liberális elveket s kétségtelen, hogy az adott viszonyok mellett, Nagybritanniának ez a rendszer meg is felelt, de tökéletesen itt sem váltak valóra a hozzáfüzött remények. Példa erre az angol vasút, amely több magántáraság tulajdonában van, dijszabása azonban — absolute véve — a legdrágább Európában. (Angol szénkérdés.)

Ismeretes, hogy a háború utáni elzárkózódottságok önellátás, általában az irányitott gazdálkodás hatása alatt Anglia is kénytelen volt a szabadkereskedelem elvét korlátozni, (vámok, stb.) a világ többi részén uralkodó új irányitott gazdasági rendszerek pedig beigazolták, hogy a szabad verseny és kereskedelem alapján álló országoknál lényegesen többet és jobbat tudnak adni a tömegeknek az adott viszonyok mellett. (Amerika, New-Deal, Németország, Oroszország, Franciaország stb.)

Végeredményben bizonyitva van, hogy a közüzemesités helyes organizáció és adminisztrálás mellett mint a gazdaságpolitika legtevőlegesebb eszköze, a világ mai gazdasági berendezettségében úgyszólván nélkülözhetetlen, ha az a termelés helyes fokozása és a fogyasztók érdekeinek szolgálatába van állitva. A magántőke soha sem altruisztikus, pedig az egyes kisebbségi ipari vagy kereskedelmi érdekcsoportokhoz tartozókkal szemben mindenkor előbbrevaló az egyetemes összeség, a számszerüleg hatványozott túlsúlyú, fogyasztó tömegek érdeke. Különösen előbbre való ez ma, midőn az egész világon a népi politika nyomul előtérbe.

Hogy a sajtóban, a szakirodalomban, üléseken és tárgyalásokon mindezek dacára, jórészt csak a liberális gazdasági rendszer elvei és vélt igazságai visszhangzanak, annak magyarázata nem más, mint ahogy már emlitettem, a magántőke és magánérdekek szervezettségének fensőbbsége a fogyasztói tábor szervezetlensége felett.

A közüzemi kérdés, oly nagyarányú stúdium, amelynek minden vonatkozásban való megtárgyalása egy rövid cikk keretébe nem is illeszthető be, éppen ezért cikksorozatom tulajdonképeni tárgyára, a vezetésem alatt álló Községi Élelmiszerárusító Üzem ismertetésére leszek bátor áttérni.

Mélyreható és mindenkor legfontosabb problémája volt a közületi életnek a közélelmezés kérdése. Népek jólétének, tömegek elégedettségének a gyomor kielégitettsége, — az igazi fokmérője. E problémával foglalkozni kell, annak esetleges hibáival szembe is kell nézni és hiányosságait meg is kell szüntetni. Ez volt a feladat az 1910. és 1911. években, amikor az élelmiszerek, különösen a husáruk drágaságának enyhitésére a főváros akkori vezetősége és a törvényhatósági közgyülés a/ kormányhoz és országgyüléshez ismételt felterjesztéseket intézett, kérve oly intézkedések tételét, — többek között a Balkán államokkal, különösen Szerbiával, kedvező vámtarifális szerződések kötését — amelyekkel a drágaság országos gazdaságpolitikai okai megszüntethetők, vagy legalább csökkenthetők volnának. A főváros ezirányú felterjesztései és kérelmei azonban teljesitetlenek maradtak.

Ilyen körülmények között a drágaság enyhitésére a főváros saját önkormányzati hatáskörében való intézkedésre volt utalva és pozitiv eredményü szociális intézkedést, amellyel az élelmiszerpiacra árszabályozó és ármérsékelő hatást gyakorol, csak azáltal érhetett el, hogy maga is aktiv részt vett a kereskedelemnek abban a működésében, amellyel az élelmiszereket a termelőtől nagyban szerzi be és inséges időkre tartalékkészletek felhalmozásáról gondoskodik. Szükségszerint az élelmiszerek nagybani feldolgozásával és közvetlenül, tehát a legkisebb költségteherrel a fogyasztóközönséghez való juttatásáról is gondoskodni kellett.

A közélelmezési ügyosztály idevágó javaslata külön vegyes bizottság által beható vizsgálat és tárgyalás alá vétetett, amelynek ereményeként a főváros törvényhatósági közgyülése 1911 november 22-én tartott ülésében, 1947. szám alatt hozott határozatával, az élelmiszerek községi gyártását és árusitását elhatározta. E közgyülési határozat az 1912. évi 12.837 sz. belügyminiszteri jóváhagyás alapján szankcionáltatott.

1911. évi december 2-án kezdte meg működését az Élelmiszerüzem és hivatásához képest a legfontosabb élelmiszereket: marha-, borjú-, sertés-, juh- és vadhus, továbbá elsőrendű minőségü kolbászáru készitményeit 14 üzlete útján hozza forgalomba, majd rövid időn belül tojás, baromfi, tejtermék és különféle tömegszükségleti cikket képező termények forgalombahozatalával bővíti üzletkörét. Az első üzleti évben 14.622 métermázsa volt összes áruforgalma.

1913. évben a kórházi élelmezés gazdaságosabbá tétele és nem utolsó sorban a vállalkozói rendszer káros kinövéseinek megszüntetése érdekében — az akkori belügyi kormányzat ismételten megnyilatkozott intenciójának megfelelően — a székesfőváros törvényhatósági tanácsa, közgyülési hozzájárulás után, az üzemet bizta meg a fővárosi közkórházak és egyéb intézmények élelmiszer ellátásával.

Nagy szerepe volt az üzemnek a világháború alatt. Nemcsak a székesfőváros közönségét, de a kórházain és egyéb jóléti intézményein kivül az Élelmiszerüzem élelmezi úgy az állam, mint a főváros által fenntartott, számszerint 150 honvéd hadikórházat. Ezeket a katonai élelmezés csődje következtében egyik napról a másikra kellett az üzemnek vállalni, amit az üzem a legkisebb látható zökkenő nélkül lebonyolitott. A háborút követő forradalom alatt pedig óriási anyagi áldozatok árán is gondoskodott az Élelmiszerüzem ezen intézmények zavartalan ellátásáról.

A nagy világégés és forradalmat követő években. amikor az általános pénzkrizis, az árufelhozatal teljes szüneteléze és számos egyéb válságos gazdasági ok miatt az élelmiszertermelésben végzetes hiányok mutatkoztak és amikor a magánipar és kereskedelem teljesen felmondta a szolgálatot, az Élelmiszerüzem áldozatos, megfeszitett munka árán látta el a főváros lakósságának széles rétegét olcsó és jó minőségü élelmiszerrel és ha kellett, távoli világrészekben, pl. Argentinában kereste meg beszerzési forrásait. A főváros lakósságát a hihetetlen arányokat öltött lánckereskedelem és az akkori gyászos idők élelmiszer beszerzési nehézségein átsegitendő, az élelmezési akció keretén belül, — többek között csak néhány fontosabb élelmicikket emlitve, — 15.486 métermázsa fagyasztott marhahust, 41.767 métermázsa zsirt, 15.670 métermázsa baromfit és 101,467.380 darab tojást hozott forgalomba.

Ezeket az eseményeket azonban a bennünket támadók szeretik elfelejteni, de a közönség, mely üzleteink előtt sorba állva türelemmel várta, hogy a létminimumhoz szükséges és sehol be nem szerezhető élelmiszereket nálunk megszerezhesse, még igen élénken visszaemlékszik erre.

1925. évben és az ezt követő években létesült különféle jótékony intézmények, mint az Étkeztetési-, Nyaraltatási akciók, Anya- és csecsemővédő intézetek ellátásával, szintén az Élelmiszerüzem bizatott meg.

1928. évben pedig — a még emlékezetes klinikai élelmezési panamák miatt folyamatba tett eljárás lefolytatásáig függőben tartott magánvállalati szállitások pótlásául — a M. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium megbizásából, a M. kir. Pázmány Péter Tudományegyetemi klinikák élelmezését is az Élelmiszerüzem látta el.

Folytatjuk.

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon 1—342—29

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

HIREK

Olvasóinkhoz!

Alulirott várospolitikai hetilapok a székesfővárosi törvényhatóság nyári szünetének tartama alatt (július és augusztus hónapokban) kéthetenkint jelennek meg. E megállapodás értelmében az UJ BUDAPEST legközelebbi száma július 16-án fog megjelenni.

UJ BUDAPEST, A VÁROS, BUDAI HIRLAP, FŐVÁROSI HIRLAP, FÜGGETLEN BUDAPEST, UJ FŐVÁROS.

A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Rt. folyó 28-án tartotta az 1937. üzleti évre vonatkozó rendes közgyülését Winchkler István dr. ny. miniszter, elnök-vezérigazgató elnöklete alatt. A közgyülés az igazgatóság évi jelentését, mely kedvező üzletmenetről számol be és a zárszámadásokat jóváhagyólag tudomásul vette. A közgyülés az igazgatóság uj tagjaivá Láner Kornél, min. osztályfőnök, MÁV elnök, Hubay Sándor dr., a M. kir. Külkereskedelmi Hivatal alelnöke és Nánássy János dr. min. osztálytanácsos urakat választotta meg.

200 uj kocsit rendel az Autótaxi a Mávagtól. Az Autótaxi rt.-nak nemrégen üzembehelyezett uj Ford-típusú nagykocsijai teljes megelégedéssel futnak a fővárosi utcákon. A vállalat már az uj kocsikkal szerzett tapasztalatok nyomán elhatározta, hogy további autótaxikat rendel és helyez üzembe. Amint értesülünk, az Autótaxi rt. megállapodást kötött a Magyar Állami Vas-, Acél- és Gépgyárral újabb 200 autótaxi szállitására. Ezeket a kocsikat a MÁVAG október elsejétől kezdve egy év alatt fokozatosan szállitja le és ennek megfelelően az Autótaxi fokozatosan állitja be a forgalomba ezeket a kocsikat. A MÁVAG készíti az alvázakat, végzi az alváz összeállitását, szereli be a motorokat, mig a karosszériát az Autótaxi rt. maga készíti el saját műhelyében. Ez a munka egy éven keresztül körülbelül 200 munkásnak fog jelenteni állandó foglalkoztatást.

A HÜVÖSVÖLGYI
AUGUSZT
PAVILLON
cukrászda-étterem
MEGNYILT
Zene. Fedett helyiségek
83-as villamos, 5-ös autóbusz.
Asztalrendelés 164—002.

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

Hány ház van Budapesten zsidók tulajdonában?

Tanulságos számadatok a zsidótörvény margójára

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Budapesten az 1930. évi statisztika szerint 25.868 ház volt, amiből 4730 jogi személyek (testületek, részvénytársaságok stb.) tulajdonát képezték. 21.138 ház magánszemélyek tulajdonában volt. Az utóbbiak közül 5487 ház, vagyis 26% volt zsidók tulajdonában. Budapest lakosságának 20.3%-a zsidó.

A 21.138 ház 18.326 háztulajdonos tulajdonában van. A háztulajdonosok közül 4881, vagyis 24.5% zsidó.

Az egy házzal bíró háztulajdonosok közül zsidó 23.2%, a kettő-három házzal birók közül 34.4%, a négy-öt házzal birók közül 37.2%, a hat-tiz házzal birók közül 40.5%, a tiz-húsz házzal birók közül 50%. (Az egy háznál több házzal bíró háztulajdonosok összes száma kerek összegben csak 2000.)

Emeletmagasság szerint: zsidó tulajdonban van a földszintes házak 17.5, egyemeletes házak 26.6, kétemeletes házak, 38.2 háromemeletes házak 47.2, négyemeletes házak 47.2, ötemeletes házak 55.2, hat- és több emeletes házak 57.5%-a.

Bérjövedelem szerint: 1000 pengőnél kevesebb évi bérjövedelemmel: 11.2%, 1000—5000 pengő évi bérjövedelemmel 19.6%, 5000—10.000 pengő évi bérjövedelemmel: 32.5%, 10.000—25.000 pengő évi bérjövedelemmel: 41.8%, 25.000 pengőnél több évi bérjövedelemmel: 49.2% a zsidó háztulajdonos.

A magánkézben levő és kiadó lakással bíró házak 187.897.856 pengő évi bérjövedelmet hoztak, amiből 89.287 ezer 390 pengő jutott a zsidó háztulajdonosoknak, vagyis 45.1%.

A zsidó tulajdonban levő házak száma 1920-ban 4472, vagyis 30% volt. Ez 10 év alatt 26%-ra csökkent.

Egy orvos özvegyének elkésett pere a főváros ellen

Lehet-e átértékelni a szerződésileg megállapitott szolgálati illetményeket?

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Özv. Simonyi Béláné dr.-né a székesfővárossal szemben néhai férje jogán orvosi tiszteletdij cimén mintegy 14.400 pengőt érvényesit, olyan pénzkövetelést, amelynek összegét a felek még 1918. évben évi 1800 koronában határoztak meg. Az özvegy keresetében átértékelési igényét érvényesitette. A keresetet azonban a bíróságok minden fokon elutasitották.

A Kuria elvi jelentőségü indokolása szerint a szolgálati illetmények megállapitása szabad egyezkedés tárgya. Ebből és általában a szolgálati jogviszony természetéből következik, hogy a munkaadó birói úton nem kényszeritheto arra, hogy az alkalmazottainak szerződésileg megállapitott készpénzbeli illetményeit a pénz romlására való tekintettel felemelje, vagy átértékelje, mert a szolgálati jogviszony keretében a tényleges szolgálattal egybekötött illetmények kötelező átértékelés alá nem esnek. A birói gyakorlat az ilyen átértékelési kérelemnek csak a munkaadó vétkes késedelme esetén ad helyet és csak akkor, ha a pénzromlás a késedelem ideje alatt állott be.

Nincs jelentősége annak sem, ha az alkalmazott a pénzromlás következtében értékét vesztett fizetésének felemelését ismételten szorgalmazta is, mert azzal a munkaadónak csupán szerződési ajánlatot tett, ez az ajánlat azonban a szolgálati szerződés módositására csak a munkaadó részéről való kifejezett elfogadás esetében vezethet. A fizetéssel elégedetlen alkalmazottnak egyedül az a joga marad fenn, hogy a szolgálati jogviszonyt felbontsa. Tényként kell megállapitani azt, hogy az özvegy férje 1923. év óta a szolgálati viszony megszüntéig, vagyis 1934. december végéig a fővárosnak arra illetékes szerve útján az illetményeinek felemelése, felértékelése, vagy újra rendezése iránt még csak kérelmet sem terjesztett elő, hanem a szolgálati viszonyt a korona romlása ellenére folytatta. Az özv. asszony férje által saját elhatározásából fel nem vett, bár rendelkezésére állott tiszteletdij átértékelt megfizetésére, tehát a főváros utólag nem kötelezhető.

Felelős-e a főváros, ha egy gyerek a karját töri az iskolában

Különös jogi problémák egy furcsa kártérítési perben

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Igen érdekes kártérítési perben hozott a napokban itéletet a tábla Külley-tanácsa. A pert Orbán János napszámos inditotta kiskorú fia nevében a főváros ellen és megfelelő kártérítést követelt azért, mert a fővárosi iskola harmadik elemi osztályába járó kisfia egy iskolai birkózás következtében eltörte a karját. A kereset szerint a balesetért a kisfiú tanitónője, illetve a főváros felel.

A különös keresetet mindkét fokon elutasitotta a bíróság. Az érdekes indokolás szerint a napszámos keresetét arra alapitotta, hogy Juhász Béláné tanitónő, aki a harmadik elemi osztály felügyeletével volt megbizva, a köteles felügyeletet elmulasztotta és megsértette azzal, hogy a koruknál fogva birkózásra alkalmatlan és a gyerekekre veszélyt jelentő sport üzését engedélyezte. Ezzel okozója lett annak, hogy a kisfiú karját törte. A kereset alapja tehát a gyermekek felügyeletével megbizott tanárnőnek, mint a főváros alkalmazottjának oly hivatalos cselekménye, illetve mulasztása, amelynek következménye a kereseti előadás szerint a gyermekeket ért kár. Tisztviselőinek hivatalos cselekménye, vagy mulasztása által másnak vétkesen okozott kárért, az 1930. évi XVIII. tc. értelmében a főváros csak másodsorban, nevezetesen csak annyiban tehető felelőssé, ha mulasztásával másnak kárt okozó tisztviselője, vagy közege ellen a károsult kárigényét már előbb érvényesitette, de attól birói marasztalás ellenére kielégitést szerezni nem tudott.

A perben azonban nincsen adat arra, hogy a tanitóné által a gyermekek között engedélyezett birkózás módja elfajult volna. Ellenkezőleg, az állapitható meg, hogy a birkózás közben a kisfiút olymódon érte baleset, hogy amikor a gyereket ellenfele legyőzte és a földről fel akart állani, a gyepen megcsúszott és visszaesett oly szerencsétlenül, hogy karja eltörött.

A bizonyitás anyagából arra lehet következtetni, hogy a gyermekek közt lefolyt birkózás alatt a legkisebb durvaság vagy erőszakoskodás sem történt. Hogy a tanitónő az egykorú és körülbelül egyenlő erejü gyermekek között a birkózást engedélyezte: ebből felügyelet elmulasztására, vagy megsértésére következtetést vonni nem enged.

A tábla mellőzte annak vizsgálatát, hogy az elemi iskolában a birkózás mint sport egyáltalában engedélyezve van-e, mert a baleset körülményei mellett ennek jelentősége nincs. Ugyanis a gyermek balesete nem a szorosan vett birkózás, hanem annak folytán jött létre mert társa a birkózás befejezése után a gyermekre esett. Ez pedig bármilyen sport vagy játék közben egyaránt bekövetkezhetett volna.

Uj kiirások

Különféle papiráruk szállítására a székesfőváros üzemei részére. **Határidő: 1938. évi július hó 5-én délelőtt 10 óra.**

Kövezet felbontási és helyreállítási, árokásási stb. munkálatokra a Szarvasmarha-Közvágóhíd házi-vízvezeték feltárásával kapcsolatban. **Határidő: 1938. évi július hó 5-én délelőtt 9—10 óra.**

Utrendezési munkákra a III. ker., Csatárka-út, Virág Benedek-utca és Törökvész-utca között levő szakaszához. **Határidő: 1938. évi július hó 5-én délelőtt 9—10 óra.**

Burkolási munkákra és az ehez szükséges kőanyagok szállítására a XI. ker. Műegyetem-rakpart kockakő kocsiút és part részére. **Határidő: 1938. évi július hó 5-én délelőtt 9—10 óra.**

Préselt, fehér, superior brokátpapir és préselt különféle kreppbrokátpapir szállítására a székesfőváros üzemei részére. **Határidő: 1938. évi július hó 8-án délelőtt 10 óra.**

Utrendezési munkákra és az ehez szükséges kőanyagok szállítására a II. ker. Darányi Ignác-utca, Ruszti-út és Vadrózsa-u. közötti szakaszához. **Határidő: 1938. évi július hó 8-án délelőtt 9—10 óra.**

Budapest székesfőváros közönségének **friss déligyümölcs árverések útján való értékesítésére vonatkozó kizárólagos jogának bérbeadására. Határidő: 1938. évi július hó 11-én délelőtt 12 óra.**

Víz-, gáz- és csatornaszerelési munkákra a Szent Rókus-kórház I. sz. sebészeti osztálya részére. **Határidő: 1938. évi július hó 12-én délelőtt 9—10 óra.**

Csatornázási munkákra a XIV. ker. Lengyel-utcában a Vezér-utca és Jerney-utca közötti részen. **Határidő: 1938. évi július hó 12-én délelőtt 10 óra.**

Hengeres gőzmángorló szállítására a IX. ker., Gyáli-út 1. sz. alatti Szent István-kórház mosódája részére. **Határidő: 1938. évi július hó 12-én délelőtt 9—10 óra.**

Tésztaneműek szállítására a székesfővárosi szeretetotthonok és a József-főúrvaház részére. **Határidő: 1938. évi július hó 15-én délelőtt 9—10 óra.**

Aszfalt, kátrányos vagy bitumenes makadámburkolatok, továbbá gyalogútburkolatok javítására a Budapest Székesfőváros Vízművei vízcsőfektetési és vízvezeték-javítási munkálataival kapcsolatosan. **Határidő: 1938. évi július hó 20-án délelőtt 10 óra.**

30.000 kg havanna csomagolópapir szállítására a székesfőváros üzemei részére. — **Határidő: 1938. évi július hó 21-én délelőtt 10 óra.**

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Julius hó 5-én és 7-én délután fél 3 órakor ügetőversenyek

PROKISCH JÁNOS
okl. építész, építőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. el.: I-563-99.

özv. **UJÁGH ÁRPÁD**né
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

GAZDASÁGI ÉLET

Szükség van-e a Gázművek és az Elektromos Művek egyesítésére?

Az üzempolitikai bizottság nagyjelentőségü állásfoglalása

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Évek óta foglalkoznak várospolitikai körökben azzal a gondolattal, hogy a főváros rokoncélú nagyüzemeit — és itt elsősorban az Elektromos- és Gázművekre gondolnak — egyesítik, miáltal az adminisztrációban és az egész gazdálkodásban jelentős megtakarításokat remélnek. Most tárgyalta ezt a kérdést újabban egyéb üzemgazdálkodási problémákkal egyetemben *a főváros üzempolitikai bizottsága,* amely hatalmas jelentésben számol be tárgyalásainak eredményéről. Külön foglalkozik a jelentés az üzemeknek az egyesítésre vonatkozó álláspontjával és külön a kiküldött szakértők megállapításaival. Az üzemek a maguk részéről a következőkben fejtették ki az üzemegyesítés gondolatával szemben nézetüket.

— Az Elektromos Művek a két üzem egyesítésének, illetve közös vezetés alá helyezésének a jelentőségét abban látja, hogy ezáltal az üzemek között *a háztartási melegellátás* megszerzésére irányuló verseny megszüntethető lenne. A verseny megszüntetése és a kötött tervgazdálkodás azonban *az üzemek fejlődésére bénítólag hatna* s így végeredményben a jövedelmezőség csökkentésével a székesfőváros károsodására vezetne. Egyes kereskedelmi jellegű tevékenységek, ú. m. a mérőleolvasás, számlázás, a pénzbeszedés egyesítése racionalizálási szempontból jöhet figyelembe. Ennek megvalósítása, különösen pedig az elérhető megtakarítások kérdése azonban gondos előtanulmányozást igényel. A tevékenységek összevonását külföldön csak kisebb városokban vitték keresztül, Budapesthez hasonló nagyvárosokban nem.

A Gázművek szerint a két üzem egységes irányítására *külön szerv létesítése nem szükséges,* mert ezt a feladatot a központi igazgatás, az illetékes ügyosztály hivatott ellátni és *jelenleg is ellátja.* Megtakarításokat csak a *kereskedemi ügyvitelek egyesítésétől* lehetne várni. Ennek előfeltétele azonban, hogy az üzemek központi igazgatása közös épületben legyen. Az új épület költségének amortizációját csak személyzet csökkentéssel lehetne biztosítani. A természetes apadás révén előálló megtakarítás *10—15 éven belül nem biztosítana az annuitásra kellő fedezetet.* A két üzem kereskedelmi ügyvitelének az egyesítése és egyúttal mechanizálása esetén — ha a feleslegessé váló személyzetet elbocsátanák, hozzávetőlegesen mintegy évi 7—800.000 pengő megtakarítás volna elérhető.

A főváros által *megbízott szakértők* e kérdésre vonatkozó álláspontjukat a következőkben adják elő:

Bodocsi István szerint az egyesítésnek elsősorban a fogyasztók kiszolgálásával kapcsolatos munkaterületen volna nagy jelentősége. Ezt a decentralizálást — egyelőre csak kísérleti — körzeti irodákban kellene megvalósítani. Az összevonás kiterjedne a bejelentés, bekapcsolás, leolvasás, pénzbeszedés munkálataira. Az egyesítést a propagandára is ki lehetne terjeszteni, ennek a lebonyolítását azonban az üzemektől független, külön kiképzett munkakörökre kellene bízni. Egyesíteni kellene még a peres úton való behajtást, a könyvelést és a statisztikai szolgálatot, de ez csak a két üzem igazgatásának közös épületben való elhelyezése esetén lenne időszerű. A számlázás összevonása egyelőre mellőzhető, mert kisebb területen a számlázás munkája gyorsabb és pontosabb s az egyesített munkát a jelenlegi gépekkel esetleg nem lehetne gazdaságosabban elvégezni. A különleges mérők leolvasását nem kellene összevonni.

Kendi-Finály István szerint csak egyes működési körök összevonásáról lehet szó felsőbb irányítás mellett és csak akkor, ha feltétlenül haszonnal jár. De egyéb területeken is óvatosságot ajánl s határozott állásfoglalás mellőzésével azt ajánlja, hogy a központi igazgatás folytasson kisérleteket az összevonási lehetőségekre és az önkormányzat ezek eredménye alapján hozza meg döntését.

Haidegger Ernő kifejtette, hogy a közönség érdekében elsősorban az energiaértékesítés terén volna indokolt és ezidőszerint keresztülvihető bizonyos észszerű összevonás. A két üzem igazgatásának közös székházban való elhelyezése esetén az általános igazgatás egyes tevékenységeinek az összevonására is megnyílik a lehetőség. A teljes egyesítés mellett egyedül a székesfőváros pénzügyi szempontjai szólnának, bizonyos függetlenségre azonban szükség van az egészséges verseny érdekében. Egyébként a legfelsőbb irányítás ma is egy kézben van s érvényesíti befolyását. Egyes funkciók összevonásánál a kedvező eredményt egyébként az Elektromos Műveknél létesült körzeti irodák bizonyítják. Az értékesítés résztevékenységeinek az összevonását, a fogyasztókkal érintkező közös szolgálatot, a két üzemre vonatkozóan is egy ilyen körzeti iroda keretében kell kísérletképen megszervezni, de feltétlenül a központi igazgatás irányítása mellett, mert a kísérlet eredményének tárgyilagos elbírálása csak ebben az esetben volna biztosítható.

Szilas Oszkár nem tartja célszerűnek, hogy az egyesíthető résztevékenységek ellátását az üzemektől független szervre bízzák, mert ez zökkenővel járna és a munkaeredményt csökkentené. Ehelyett — a Bodocsi István által ajánlott megoldásnak megfelelően — a közös leolvasás és pénzbeszedés intézésével az Elektromos Műveket kellene megbízni.

Hoór-Tempis Móric nagyon elhibázottnak tartaná, ha a két üzem vezetője fölé közös vezetőszervet állítanának. Helyesebb, hogy az egységes irányítást továbbra is a székesfőváros illetékes szervei gyakorolják.

Az üzempolitikai bizottság is arra a megállapításra jutott, hogy az *üzemek egyesítése teljes egészében nem hajtható végre,* miután az üzemek műszakilag teljesen különböznek egymástól. Arról azonban szó lehet, hogy bizonyos ügyviteli ágazatokat, levelezést, könyvelést, számlázást, pénztári szolgálatot, személyzeti ügyeket, óraleolvasást, pénzbeszedést egyesítsenek és erre nézve most *programot fognak kidolgozni.* Kísérletképes az Elektromos Művek és a Gázművek közös propagandairodát állítanak fel.

Versenytárgyalási hirdetmény

I.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a III. ker., Csatárka-út, Virág Benedek-utca és Törökvész-út között lévő szakaszának

útrendezési

munkálataira.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza) IV. ker., Városház-utca 9. sz., II. em. 287. ajtószám alatt

1938. évi július hó 5. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

II.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a XI. ker., Műegyetem-rakpart kiskockakő kocsiút és part

burkolási

munkáira és az e munkákhoz szükséges kőanyagok: 2700 fm 14—15/24—25 cm méretű „HJ" I. jelű trahit (andezit) szegélykő, 13.000 db 18/18/13 cm méretű trahit (andezit) fejkő (közte 35—40% 18/27/13 cm méretű kötőkő. Az anyag megdolgozása, a méretektől eltekintve azonos az „S. 13" jelű sorkővel). 2100 tonna „Ki 8—10" jelű bazalt kiskockakő (közte kb. 15 százalék „Kik 8—10" jelű kő) szállítására.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza) IV. ker., Városház-utca 9—11. sz., II. em. 284. ajtószám alatt

1938. év július hó 5. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

III.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a II. ker., Darányi Ignác-utca, Ruszti-út és Vadrózsa-utca közötti szakaszának

útrendezési

munkálataira, valamint az ehhez szükséges kőanyagok szállítására.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő, hivatalnál (Polgármesteri II. ügyosztály, Központi városháza) IV. ker., Városház-utca 9. sz., II. em. 284. ajtószám alatt

1938. évi július hó 8. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

IV.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a XIV. ker., Lengyel-utcában, Vezér-utca és Jerney-utca között végrehajtandó

csatornázási

munkálatokra.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva „A XIV. ker., Lengyel-utca csatornázása" felirással a megrendelő hivatalnál IV. ker., Városház-utca 11. sz., II. em. 284. ajtószám alatt

1938. évi július hó 12. napján délelőtt 10 óráig

közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

XVI. évfolyam 27—28. szám. Budapest, 1938. julius 16.

ÚJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár,
Bpest, VIII. Reviczky-u. 1.

Budapest fa-ellátása

Általános meglepetést keltett a kormány azon intézkedése, amely szerint a tüzifa forgalmát szabaddá tették és a korlátozások hatálytalanítása iránt történt illetékes helyen intézkedés. A közönség aggodalommal várja a kormány azon rendeletét, amely a spekulánsokat a fakereskedelemből kizárja és a kartelszerű lehetőségek kizárásával biztosítja Budapest téli tüzifa ellátását.

A tüzifa behozatala Romániából és Csehszlovákiából történik. A román tüzifa importja a Sel nevű vállalat kezében van, amelynek látható feje egy Schreiber nevű mátészalkai nemkeresztény fakereskedő, hozzákapcsolódik bizonyos Closani nevű román cég részéről egy budapesti Rottmann nevű nemkeresztény kereskedő. Ez a társaság teljhatalmat gyakorol a 20—30 ezer vagónos román import felett. A csehszlovák tüzifaimporttal eddig a kereskedelemügyi miniszter által megbízott tizenhárom cég foglalkozott. Ezeknek a megbizatása most megszünik, a felvidékről a jövőben minden valószínűség szerint mindenki importálhat tűzifát.

A főváros törvényhatósági bizottságában és közigazgatási bizottságában több alkalommal hangzott el felszólalás a főváros tüzifa ellátásának méltányos áron való biztosítása érdekében. Feliratok is mentek e célból a kormányzathoz, a történt intézkedések azonban egyáltalában nem alkalmasak arra, hogy a közvéleményt megnyugtassák. Rendet kell teremteni a fafronton! Biztosítani kell a közvetítő kereskedelem lehető teljes kizárásával a tüzifa behozatalát és szétosztását a budapesti kereskedők között!

De meg kell rendszabályozni a budapesti kereskedőket is! Az úgynevezett pincéseket, akiknek túlnyomó nagyrésze nem keresztény, olyan jól megy a soruk, hogy tizenkét hónapig bőségesen megtudnak élni abból, amit hat hónap alatt fa és szénárusitással megkeresnek. Ebben a vonatkozásban is elhangzottak panaszok, elhangzottak igéretek is, készült is állítólag valamiféle szabályrendelet, talán életbe is lépett, erről senki semmit biztosan nem tud. Csak egyet tud mindenki tökéletes biztossággal: mégpedig azt, hogy Budapest gazdaságilag egyre gyengülő közönsége esztendőről-esztendőre drágábban szerzi be a fa- és szénszükségletét.

Még a nyári hónapok alatt döntő elhatározásoknak, miniszteri rendeleteknek és polgármesteri határozatoknak kell napvilágot látniok! Ne akkor ébredjünk a tüzelőszer-ellátás problémájának akut voltára, amikor már az októberi szelek csapkodják a budapesti kispolgárok rozzant ablakait!

Munkaszabadság!

✡

Irta: Szőke Gyula dr.

Egy keresztény munkás panaszolta, hogy egyik hatósági építkezésnél a munkafelügyelő arra kényszerítette, hogy a szociáldemokrata szakszervezetbe lépjen be. Amikor ezt megtagadta, a munkából elbocsájtották. A hatóság azzal védekezett, hogy az építkezés vállalatba van adva. A munkaadó azt hozta fel védekezésül, hogy ez az ő tudtán kívül történt. A munkást nem vették vissza a munkahelyére.

Évtizedek óta sürgetjük a munkások ellen gyakorolt erőszakoskodások megszüntetését, a munkaszabadság törvénybeiktatását, a gazdasági élet olyan rendezését, hogy a munkás találja meg az ő megélhetését. A kormány széleskörű felhatalmazást kapott a törvényhozástól a gazdasági és hitelélet rendjének a biztosítására. A Keresztény Községi Párt két évtizede küzd a munkásokért. Csekélységem immár közel négy évtizede a szakszervezeti terror ellen beszélek és irok, sürgetve a hatósági munkaközvetítést, amely inkább biztosítéka az erőszakoskodás nélküli munka-elhelyezésnek és védelem a lélektiprás ellen. Ugyancsak évtizedek óta sürgetem a munkakötelesség megszervezését is, amely egyuttal biztosít arról, hogy a nehéz gazdasági viszonyok közepette mindenkinek juttatható munka és nemcsak szakszervezeti tagok kereshetik meg a kenyerüket, de mindenki fog is dolgozni.

A keresztény világnézet, szeretet és igazságosság nemcsak szólam, hanem kell, hogy tetté is váljék. A jog az életre nem az alamizsna adásában és elfogadásában, a köz részéről való eltartásban nyilvánulhat meg, hanem az ember igényelheti, hogy olyan munkához juthasson, amelyből magát és családját tisztességesen eltarthatja. De egyben kötelesség is, amely dologra kényszerít éppen azért, hogy a megélhetést az illető önmagának és családjának biztosíthassa. Az élet nem igényelheti a közeltartást, az ingyen lakást és ruházatot, az ebédjegyet, mert ehhez csak a betegnek, öregnek és gyermeknek van joga, ha vagyontalan. Még az öregről is gondoskodunk nyugdíjbiztosítással, mert korábbi munkájával kiérdemli az öregkor tisztes megélhetését. Annál inkább kell gondoskodni az erejében lévő ember munkájáról, hogy az élet egyéb jogait szabadon és függetlenül gyakorolhassa, meglegyen az a függetlensége és szabadsága, amit a munkájával szerzett megélhetés a fennálló törvények szerint mindenkinek megad és biztosít.

És ezek az évtizedes sürgetések megtorpannak a gazdasági élet rendezetlensége előtt és hatástalanok az egyes szakszervezetek terrorjaival szemben. Miért?

Mert nem látnak tovább a politikai szólamoknál és a pártpolitikai kereteken túl. Voltaképen a mai helyzet nem a gazdasági nehézségek bekövetkezésénél kezdődik, nem is csak Trianon okozta, hanem kezdődött a liberális elgondolásnál, amely a szabadságot szabadossági fejlesztette és az áljótékonyság ürügye alatt a koldulást intézményesítette, ugyanakkor módot adván a pénz hatalmasságainak, hogy a tőke jövedelmét a munkabér rovására túlságosan gyarapítsa. Amikor tehát az állami élet emelkedése érdekében a köz javára az egyéni szabadságnak korlátokat szabunk, a korlátoknak elsősorban ezekre kell vonatkozni.

Meg kell szünni annak a gondolkodásnak, hogy a tőke előbbre való, mint a munka és a pénztőzsér nagyobb joggal rendelkezik, — mert formailag nagyobb a hatalma, — mint a munkás, aki csak saját fizikai, vagy szellemi erejét viheti a gazdasági küzdelembe. Még az el nem ferdített liberális nemzetgazdasági felfogás is azt tanítja, hogy a gazdasági élet a munka, a tőke és a vállalkozás egyenlő értékű eredményeiből tevődik össze. Pedig ezt a tant már azok állították fel, terjesztették és hirdették az általuk külön megszervezett testhezálló sajtójukkal, akik a vállalkozást és a tőkét különösen képviselték, tehát különös érdekük volt, hogy az aranyimádat a lelkek fölé emelkedjék. A keresztény gondolkodás lassúsága és hiszékenysége, no meg a mindenkori kormányhatalom elnézése lehetővé tette még ennek a tannak is a túlhajtását, hogy a hármas egyenlőséget a munka rovására egyenlőtlenséggé változtassák. Ennek egyik módja a szakszervezetbe való bekényszerítés, amikor azután a szakszervezeti vezetőknek a tőkésekkel való megegyezése és a vállalkozókkal való megállapodása a munkást eme kettőnek egyszerűen kiszolgáltatja és léleknélküli munkaeszközzé sülyeszti: parancsszóra kezd akár éhségsztrájkot is és keserves keresményéből hetenként szállítja be a obulusokat a szakszervezeti vezetésnek a jólét biztosítására.

De a munkaszabadságnak nemcsak a szakszervezetekkel szemben kell meglenni, hanem biztosítani kell azt a vállalkozással és tőkével szemben is. A szociáldemokrata szakszervezet voltaképen ma már velejárója annak a terrornak, amelyet a tőke és a vállalkozás a munkaerő kihasználása tekintetében gyakorol és amellyel a munkást teljesen a saját igájába kényszeríti. Ne nézzük a multat, hanem a jelent. Politikai, vagy faji okokból munkások százait bocsátják el és csuknak be gyárakat azon a címen, hogy nincs megfelelő jövedelem. Pedig csak egy-egy politikai jellegű törvényjavaslat benyujtása a voltaképeni ok arra, hogy az idegen kezekben lévő gyárak sztrájkoljanak a munkásokkal szemben a munkabeszüntetéssel és ezzel keresztény néptömegek utján kényszeríthessék az államhatalmat arra, hogy az ő egyéni kívánságait tovább is istápolja a közérdek rovására is. Pedig a jól átgondolt tőke és vállalkozási érdek egyenest megköveteli a munkás szabadságát, hogy ezzel szemben viszont a munkástól megfelelő munkát kivánhasson.

Mert az egyenjoguság viszont nem azt jelenti, hogy csak a munkásnak biztosítjuk a jogait, hanem a munkásnak kell a kötelességét is teljesíteni és csak akkor kényszeríthetjük erre, ha neki a jogokat is megadjuk.

A székesfővárosi üzemekkel kapcsolatban különösen hangsúlyoztam ezt állandóan és szünet nélkül az összes illetékesek és az egész fővárosi társadalom előtt. Nem lehet a fővárosi üzemek munkássága szociáldemokrata szakszervezetbe tömörülve, lekötve a szakszervezet feltétlen parancsának, amely nem a városi érdek, hanem a nemzetközi elgondolás képviselője. Nem lehet a fővárosi munkásság a valláserkölcsi alap nélkülözhetőségének az álláspontján, nem lehet a vöröskalapács képviselője és nem lehet a felforgatás eszméjének a talaja. A főváros feltétlenül gondoskodik az ő munkásairól. A munkásoknak biztosított jövedelem felette áll bármely magánvállalkozás munkabérének. A munkahelyek berendezettsége vetekszik a hasonló körülmények között folytatandó munkák számára készített legjobb berendezéssel, és lehetőség határai között az egészségügy minden kivánalmának megfelel. Betegség esetére nemcsak biztosítás útján látja el őket, de a biztosító intézet szabályaiban előírt támogatást még pótlékolja is. Öregségre a nagyüzemeknél már a nyugbér és minden intézménynél szükség esetére a kegybér a gyakorlatban meg van valósítva. A munkás részint a panasziroda útján, részint az üzemek illetékes osztályvezetői útján, de az esetektől függően közvetlenül is az üzem vezetőségénél terjesztheti elő kívánságait és panaszait és nem tudok esetről, amikor az ilyen panaszok kivizsgálás tárgyát ne képezték volna és meghallgatásban nem részesültek volna, ha azok tényeleg alaposak és teljesíthetők.

És mindezek ellenében mit kiván a főváros? Lelki odaadást a főváros közületi érdekeinek a megértésére, erkölcsi életet és erkölcsi példaadást a többi munkások számára a vállalt munkának teljes tudással és lélekkel való elvégzését, a jó polgár életét, gondolkodását és támogatását a köz javára. Azzal a szabadsággal szemben, amelyet a főváros biztosít az ő munkásainak és követel a szakszervezetekkel szemben is a munkásai számára, állítja fel ezt a kötelességet, amely nem a szabadság ellensége, hanem a szabadság biztosítója. Ezért sürgettem legutóbb is az Országgyűlés Felsőházában országos intézkedést a munka és munkásság érdekében. Az egész elfogulatlan társadalom joggal várja a kormánynak a törvényben biztosított jogánál fogva kiadható immár sürgős, gyakorlati rendelkezéseit.

Seffer Antal
tornaszerek és sporteszközök gyára
Sportüzlet: IV., Kammermayer K.-u. 3.
Telefon: 389-131.
Gyártelep: VIII., Práter-u. 62.
Telefon: 145-846.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER
Városliget

1942-ben Budapesten lesz a Nemzetközi Utügyi Kongresszus

✡

Az ezévi hágai kongresszuson Viola főtanácsos képviselte a fővárost

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A modern élet szempontjából nagyjelentőségű VIII. Nemzetközi Utügyi Kongressszust ebben az évben június hó 20-tól július hó 2-ig Hágában tartották meg.

A világ minden részéből, a nemzetek egész sora, több mint 2000 fő számban vett részt a négy évenként összegyülő kongresszuson, amely úgy belső értékével, a tárgyalt anyag tanulságos bemutatóival méltó folytatását képezte a németek, az amerikaiak és az olaszok, valamint a kezdeményező franciák és angolok által a multban már megtartott útügyi kongresszusoknak.

E kongresszus gazdag vitasorozatot zárt le a nemzetek útépítő tevékenységéről; beszámoltak a legutóbbi müncheni kongresszus óta tapasztalt jelentős előhaladásokról, újabb kutatásokról. A leszürt eredmények igen értékes irányításul szolgálnak a további munkálkodásnak, különösen most, amikor az életért való küzdelemben oly nagyjelentőségü a jó közlekedésre alkalmas útvonal, amidőn az országok életében a lüktetést, a fejlődést a forgalom szolgálja elsősorban. Igy könnyen elképzelhető, hogy nemcsak a világ legelső technikusai, hanem a közélet emberei egyaránt a legnagyobb érdeklődéssel és figyelemmel kisérték e kérdések előbbrevitelét és vettek részt a kongresszus munkájában.

A kongresszus az általános vonatkozású útügyi problémákon túl igen behatóan foglalkozott a mai modern utak építési és kiképzési módjaival, a mai korszerü útépítő anyagokkal, de egyúttal beható vizsgálat tárgyává tették az út és a közlekedő eszközök, valamint a forgalom kölcsönös hatásának követelményeit. E vizsgálatok természetesen kiterjedtek úgy a főutakra, az országokat összekötő nagy autóutakra, mint pedig a városi vonalakra, igy tehát nagyvárosi utakra, úthálózatokra egyaránt.

A kongresszus nagy jelentőségének méltánylása nemcsak a holland kormány, de a különböző országok kormányzatai részéről is és az ünneplésekben is megnyilvánult. A holland királynő és a trónörökösnő képviseltette magát, — a trónörökösnő a férjével — megjelent a holland kormány, a külföldiek sorában is nagyszámban szerepeltek kormánytagok és kormányképviselők, valamint a hatóságok kiküldöttei, természetesen igen sokan az egyetemek és az útügyi érdekeltségek, vállalkozók, mérnökök sorából. Amilyen nagyszámban voltak résztvevők, oly nagy érdeklődést váltottak ki a német, francia és angolnyelven tartott előadások. Hasonlóan tanulságosak és szépek voltak a kirándulások, melyek holland virágos mezőkön vezettek keresztül, — de mindig csak szép, modern utakon. A résztvevők számára igen emlékezetes lesz az a mozgalmas, színes kép, amely a közlekedési miniszternek, — a híres középkori stílusú lovagteremben, — valamint Hága polgármesterének — a modern építészet egyik rendkívül érdekes és szép alkotásában, a Városi Múzeumban tartott — estélyéről maradt meg. A díszes katonai, diplomáciai estélyi öltözetek mellett feltünek a különleges exótikus ruházatok.

Magyar részről a m. kir. kormány, közhatóságok és a székesfőváros képviseltette magát, nemcsak szép számban szerepelt a magyar küldöttség, de a kongresszussal kapcsolatos magyar beszámoló jelentések érdemlegesen tárták fel a hazai útépítési eredményeket, törekvéseket és kutatásokat. Szép magyar sikernek tekinthető még az is, hogy a magyar kormány meghívására a legközelebb négy év mulva tartandó nemzetközi útügyi kongresszus Budapesten lesz.

A kormányküldöttséget Benke István, a kereskedelmi minisztérium osztályfőnöke, mint födelegátus vezette; résztvettek a delegációban többek között Kutassy Ferenc miniszteri tanácsos, a kereskedelmi minisztérium útépítési szakosztályának főnöke, Maléter Jenő dr. müszaki főtanácsos, Hász Sándor miniszteri müszaki tanácsos, Viola Rezső dr. székesfővárosi müszaki főtanácsos, aki egyúttal a székesfővárost is képviselte.

Nyilvánvaló, hogy nemcsak a kongresszusnak nemzetközi jellege, de a kérdéseknek fontossága is közelebb hozta egymáshoz a nemzeteket. Amint az utak túlhaladnak az országok határain, úgy a tudomány és technika is összekapcsolta a kongresszus tagjait. Átérzett valóság volt, hogy az út, az élet és az úthálózat az egész világra szerteágazik.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 348-132.

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Nyár van, kedves szerkesztő barátom és amint az nyáron történni szokott, a városháza csendes és üres — sőt csend van az árvaszéken is. A tanügyi osztályban is csend van már: a legelkeseredettebb protektorok is belátták, hogy a helyettes tanerők elhelyezése ügyében a legjobb esetben szeptember első napjaiban lehet eljárni. A legnagyobb bejárás és kijárás még a katonai és közjogi ügyosztály illetőségi és honosítási alosztályán van. Ott láttuk az elmult napokban az ismert baloldali várospolitikust, a pénzügyi bizottság tiszteletreméltó tagját, a lipótvárosi kormányfőtanácsos-ügyvédet, akivel egyébként csak a részvénytársaságok adatait feltüntető kompaszok legelőkelőbb oldalain lehet találkozni. Őméltósága ugyanis igen sok részvénytársaságban igazgatósági tag.

— Elég, elég! Még utóbb az összeférhetetlenségi bizottság fog vizsgálatot indítani az Ön kiváló bizottsági tagtársa ellen. A szabadságosak?

— Elsőnek Szendy polgármesterről emlékezem meg, aki felesége és kisebbik fia — aki a kocsit vezeti — társaságában hosszabb autóutra indult. Az utirány az Alpokon keresztül a Lido felé vezet. A jelen pillanatban még Lamotte alpolgármester intézi, — helyettes polgármesteri minőségben — a folyó ügyeket, de a közeli napokban ő is szabadságra megy és helyét a szabadságáról visszatérő Schuler alpolgármesternek adja át. A tanácsnok urak szabadságidejéről már a legutóbb beszámoltam szerkesztő urnak. Most csak azt jegyzem meg, hogy kik voltak vagy vannak hivatalos uton külföldön. Rosta tanácsnok Londonban járt, hogy az ottani rituális vágási módszert tanulmányozza, Horony-Pálfy Aurél tanácsnok Rómában tartott előadást a szabadidő kongresszuson, Babarczy őméltósága szintén Londonban töltött néhány napot, ahol is Perczel Györgynek, a Beszkárt vezérigazgatójának társaságában a kisvasutak nemzetközi kongresszusán vett részt. A két közlekedési szakember, a londoni kongresszus után Angliában és Németországban tett közlekedési tanulmányutat. Némethy tanácsnok hivatalos olaszországi kiküldetése Palermóba már véget ért. Őméltósága jelenleg mint magánember üdül Olaszországban, a hazaérkezett levelezőlapok szerint egészsége már teljesen helyreállott és rövidesen átveszi hivatala vezetését.

— Jubileum?

— Szerkesztő ur kiváló kollegájának, Schwét Henriknek, A Pester Lloyd városházi szerkesztőjének jubileumáról emlékezem meg. A városházi ujságírók kitűnő doyenje negyedszázada képviseli lapját a városházán. Ebből az alkalomból Szendy polgármester is levelet intézett a jubilánshoz, megállapitván, hogy a kitűnő Schwét Henrik minden időben példás kötelességtudásról és a főváros iránt érzett szeretetéről tett tanubizonyságot. Amikor hivatását hiven és becsületesen teljesitette, értékes szolgálatokat tett a közügyeknek és egyuttal a sajtó munkásainak kijáró tiszteletet és elismerést növelte. A polgármester — csak ugy, mint a városháza minden tisztviselője — a jubileum alkalmából őszinte nagyrabecsüléséről és ragaszkodásáról biztositotta Schwét Henriket.

— Házasságok?

— Dr. Irányossy-Knoblauch Géza, a főpolgármester titkára és Vértessy Kata kedden délben tartották esküvőjüket a Szent Margit-szigeti Szent Mihály kápolnában. Az esketési szertartást Drechsler Antal kanonok végezte. A tanuk tisztét Karafiáth Jenő titkos tanácsos, főpolgármester és Léday Sándor gimnáziumi igazgató töltötte be. — Pap Ferenc folyamőrvezérkapitánynak, a Vizművek vezérigazgatójának és feleségének, Pazuchanits Máriának leánya, Ilonka, julius 7-én tartotta esküvőjét kismutniki Malonyay László dr. csendőrfőhadnaggyal a Koháry-utcai unitárius templomban. Az esküvőn tanuk voltak vitéz Szabó András alezredes és Luckhaub Gyula dr. egyetemi tanár. — Mosdóssy Imre miniszteri tanácsos, Budapest székesfőváros ny. tanfelügyelője, a Pedagógiai Társaság alelnöke és felesége, Németh Erzsébet julius 7-én tartotta aranylakodalmát Balatonszemesen. — Soós Klára székesfővárosi felsőkereskedelmi iskolai tanár és Hézser Aurél dr. egyetemi c. ny. r. tanár, székesfővárosi felsőkereskedelmi iskolai igazgató házasságot kötöttek. — Barta Endre dr. gyógyszer-vegyészeti gyáros és felesége, sz. Hoffmann Olga leánya, Klára és néhai Gottl Jenő m. kir. hadbiztos tábornok és felesége sz. Korman Natália fia, Gottl Egon dr. székesfővárosi árvaszéki fogalmazó házasságot kötöttek.

— A BSE kenesei jubiláris versenyéről kérek még részleteket!

— Arról nem számolok be e rovatban, bőven megírták, amit erről meg kellett írni, a napilapok sport-rovatai. Közlöm azonban, hogy Péter és Pál napján a verseny alkalmából finom és hangulatos garden party volt a kenesei Karafiáth villában. A megjelentek sorában ott voltak a versenyre eljött polgármesterek és tanácsnokok feleségeikkel együtt, a bizottsági tagok sorából pedig Homonnay Tivadar, Cselényi Pál és Vályi Lajos.

— Valami kis pletyka a szörnyű kánikulában?

— Nem pletyka, hanem valóság: Szendy Károly polgármester rövidesen — nagyapa lesz!

— Ő lesz a legfiatalabb és a legfessebb nagyapa Budapesten. A viszontlátásra, kedves dr. Városházy!

— Isten Önnel, szerkesztő ur...

Milyen mértékben terheli a nagy beruházó program a főváros költségvetését?

Lamotte alpolgármester részletesen ismerteti a beruházó programot és annak fedezeti vonatkozásait

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Szendy polgármester még a nyári szabadságidejének megkezdése előtt olyképen intézkedett, hogy a pénzügyi bizottság kebeléből kiküldött takarékossági bizottság tagjainak a nyári szünet előtt kikézbesítsék a főváros nagy beruházási programjára vonatkozó előterjesztését. A polgármester ezen intézkedése értelmében a kikézbesítés a pénzügyi osztály részéről *meg is történt*. A beruházó programot magában foglaló polgármesteri előterjesztés azzal került a bizottsági tagokhoz, hogy azt *szigorúan bizalmasan* kezeljék.

Az *Uj Budapest* még mielőtt a beruházó program végleges formát öltött volna, részletesen ismertette annak főbb részleteit. A nyári hónapok alatt a főváros adminisztrációját jóformán egyéb nagyobb probléma nem is foglalkoztatja, mint a beruházási program, főleg annak pénzügyi fedezete. A beruházó programról

Lamotte Károly dr.

helyettes polgármester a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— A városháza ősszel megindúló új munkaciklusának egyik legjelentősebb feladata lesz a költségvetés letárgyalásán kívül, illetve *azzal párhuzamosan a főváros új beruházó programjának megvitatása*. A tervbevett új beruházások jórészét ugyanis évek folyamán a költségvetés keretében szándékozunk a megvalósításhoz segíteni, ezért tehát a költségvetés tárgyalásánál tudnunk kell, hogy milyen tételek állíthatók be a beruházó program kereteiből az egyes évek költségvetésének keretébe. Ami a beruházó program tartalmát és összegszerűségét illeti, az már *jórészt ismeretes*. Nem egészen 214 millió pengőt tesz ki a felsorolt beruházások végösszege. Ebből, az úthálózat fejlesztésére 30 millió, a csatornahálózat fejlesztésre 14 millió, a Beszkárt beruházásaira 45 millió, új iskolák építésére 10,170.000, a közvágóhidak és az élelmiszerpiacok korszerű átépítésére 10,610.000, az élelmiszer nagyvásártelepen hűtőház építésére 4.5 millió, kislakások építésére 13,575.000, a Rókus, Szent István és Szent László-kórházak modernizálására 7.5 millió, a központi városháza Károly király-úti frontjának átépítésére és ennek kapcsán üzemi székház építésére 15 millió, a városligeti új artézi kút vizének hasznosítására 500.000, az Elektromos Művek beruházására 14.4 millió, a Gázművek beruházására 2.2 millió, a Vízművek fejlesztésére 17.540.000, a tűzoltóság fejlesztésére 3.977.000, végül légoltalmi beruházásokra 15 millió pengőre van szükségünk.

— A fent említett beruházásokat *kétféle forrásból* lehet fedezni. Vagy kölcsönből, vagy a folyó bevételekből. Általában a kölcsönt szeretik a beruházások leginkább alkalmas fedezetéül megjelölni, azzal az indokolással, hogy a nagyobb beruházásoknak rendszerint *több nemzedék* látja hasznát, ennélfogva méltányos, hogy a beruházásokkal járó terheket is több nemzedék viselje. Ez a felfogás azonban abból az időből származik, amikor közületi beruházásokra még olcsóbb kamatozású, hosszúlejáratú kölcsönök álltak rendelkezésre. *Ma azonban más a helyzet*. A pénzpiac mai helyzetében ugyanis a törlesztéses kölcsön annuitása, az interkalarékat így figyelembe véve, 10% körül mozog. Ilyen körülmények között célszerűnek látszik, *ha az annuitásnak megfelelő összeget* fordítjuk évről-évre beruházásokra, mert ilymódon *10 év alatt a kölcsönnek megfelelő összeg beruházható lesz anélkül, hogy a közület adóssága növekednék*. Ez az eljárás, a beruházások végrehajtása amúgy is több év alatt történnek. A program kivitelezésére 10 évet irányoztunk elő.

Mindazonáltal nem gondolunk arra, hogy az egész 214 milliós beruházást a folyó bevételekből, költségvetési hitelből fedezzük, mert vannak olyan *sürgősebb természetű szükségletek*, melyeknek kielégítését nem lehet elódázni, ezeknek végrehajtásához tehát gyorsabban kell a pénz és ezt *kölcsön útján* igyekszünk majd előteremteni.

— A költségvetés keretében mintegy 72.5 millió pengő értékű munkát hajtanánk végre. Idetartoznak az út- és csatornaépítkezések, a légoltalmi beruházások és az iskolaépítkezések egy része. Kölcsönből fedeznénk a szükségletek többi tételeit, amelyeknek értéke 50.2 millió pengő körül van. A kölcsönből végrehajtandó munkálatok is két csoportra oszlanak elgondolásunkban, mégpedig sürgősebb és később eszközlendő munkálatokra. A sürgősebb kölcsönből eszközlendő beruházások 38.2 millió pengőt igényelnek. Idesoroztuk a további iskolaépítkezéseket, a közvágóhidak és a piacok modernizálását, a kislakások építését, a központi városháza építését, a városligeti artézi kút hasznosítását és a tűzoltóság fejlesztését. A később végrehajtásra kerülő, de kölcsönből fedezendő beruházások közé az élelmiszer nagyvásártelep új hűtőház építését és a kórházak modernizálását soroztuk.

— *Az üzemek beruházásai* külön fejezetbe tartoznak, miután ezekre a befektetésekre nagyrészt az üzemek rendelkeznek fedezettel. Mindazonáltal a Beszkárt 45 milliós és az Elektromos Művek 7.2 millió pengős beruházásait szintén kölcsönből kell majd fedeznünk. Az üzemek tehát a beruházások fedezetéről saját alapjaik igénybevételével fognak gondoskodni. Kivétel e tekintetben a *Beszkárt*, amely beruházásainak csak egy része után tudja az annuitást maga viselni, míg a beruházások másik része után esedékes annuitás terhét a községi háztartás lesz kénytelen vállalni. A Beszkárt beruházó programjában ugyanis oly tételek vannak, melyek a vasút jövedelmezőségét nem fokozzák, hanem a vasuti forgalom javítását, a vasut állagának kifogástalan jókarban tartását szolgálják. Már pedig a vasuti vagyon, nem a Beszkárt, hanem a községi háztartás tulajdona, ennélfogva a községi háztartásban kellett volna már eddig is a vasúti vagyon értékállandóságának megóvása érdekben megfelelő tartalékolásról gondoskodni. Ezt pótolnánk most olyformán, hogy a Beszkárt ilyen irányú beruházásainak annuitás terhét a községi háztartás viselné. Ez a kiadás évente 3 millió pengővel terhelné a főváros községi háztartását.

— A beruházások fedezete problémájánál a legnagyobb jelentőségű annak vizsgálata, hogy *a beruházások végrehajtása milyen mértékben terheli majd a községi háztartás költségvetését*. Mint előbb említettem, a költségvetés keretében végrehajtandó munkálatok értéke közel 72.5 millió pengő. Ha már most 10 év alatt szándékozunk e programot megvalósítani, úgy évente 7.5 millió pengő beruházási teherrel kell számolnunk. A kölcsönből végrehajtandó beruházások végösszege 38.2 milió, amelynek annuitás terhe évi 3.2 millió pengőt jelent. Ehez járul még a Beszkárt beruházások egy része által számított további 3 millió pengős annuitás teher, úgyhogy végeredményben a tervezett beruházások évi 13.5 millió pengő kiadást okoznak majd a községi háztartásnak.

— Rá kell azonban mutatnom arra, hogy a főváros mai helyzetében *új kiadásokat, különösképen ilyen jelentős összegű kiadásokat csak új bevételekből lehet majd fedezni*. A szükséges fedezetet a bevételeknél kell keresnünk, mert 166 millió pengős költségvetésben 13.5 millió pengős új kiadásokra *megtakarításokból semmiképen sem lehet fedezetet biztosítani*. A főváros vezetősége azonban nem tesz konkrét javaslatot a pénzügyi fedezet előteremtésére nézve. Az autonómia illetékes fórumainak, elsősorban a pénzügyi bizottság tizenkettes albizottságának a véleményét kérjük. Ismerni akarjuk, vajjon a törvényhatóság a beruházások folytán elkerülhetetlen újabb terhek vállalásában meddig kíván elmenni s hogy az előterjesztett beruházási tervek közül, melyeket milyen sorrendben és milyen ütemben kíván megvalósítani. Ettől függ ugyanis, hogy a program végrehajtása mennyivel fogja a községi háztartás kiadásait évente növelni. Ehez fog azután igazodni *a bevételek fokozására irányuló javaslat*.

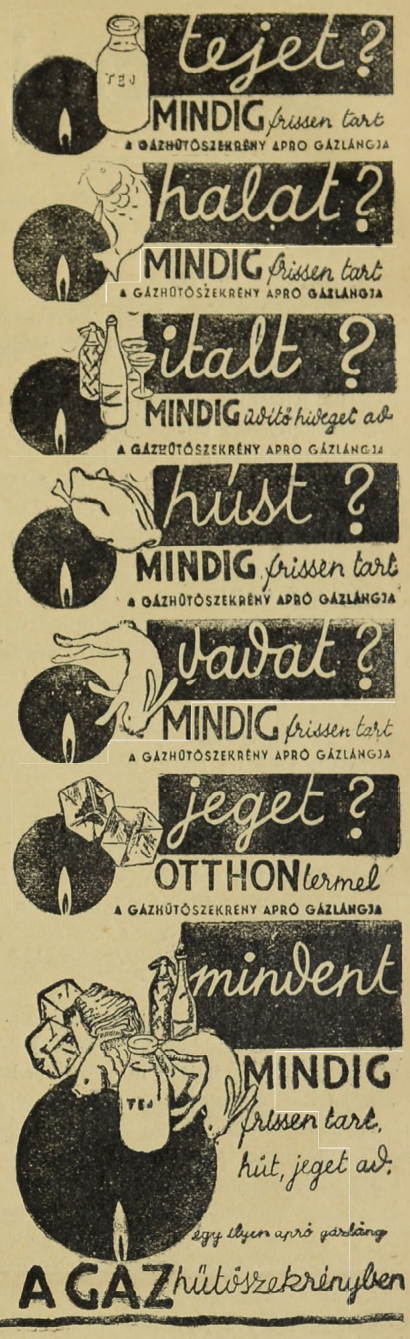

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!

MUSICA

zongoragyár szenzációs uj tipusu

KIS PIANINOJA

mindössze 96 cm. magas!

A modern lakás hangszere!

7 oktáv, teljes hangerősség.

Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest

Rendkivüli fizetési könnyitések!

Tekintse meg kirakatunkat!

Eladási termek: Budapest VII, Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)

Telefon: 14-50-63.

A HŰVÖSVÖLGYI

AUGUSZT

PAVILLON

cukrászda-étterem

MEGNYILT

Zene. Fedett helyiségek

83-as villamos, 5-ös autóbusz.
Asztalrendelés 164—002.

Az üzemi probléma és a Községi

Irta: Baitz József

II.

A különböző támadások következtében 1929. július 1.-ével megszüntetett „Hatósági Zöldségárusító“ ügyköre az Élelmiszerüzembe olvasztatott be és ezzel tevékenysége burgonya-, zöldség- és gyümölcsárusításra is kiterjedt.

A világgazdasági válság kezdetekor egyes országokkal támadt szerződésnélküli állapot folyományaként bekövetkezett értékesítési válság enyhítésére, agrárérdekek védelmében, a M. kir. Kormány 1931. évben az Élelmiszerüzem útján, ú. n. intervenciós sertésvásárlásokat bonyolított le, vagyis a jelentkező tulkinálat felvételéről, annak feldolgozásáról és elhelyezéséről (sok-sok ezer sertésről volt itt szó) nekünk kellett gondoskodni.

A reákövetkező 1932. évben, a magyar-olasz kereskedelmi szerződés szerint teljesítendő marhahus szállítási kötelezettségnek — állami megbizatásra — szintén az Élelmiszerüzem tesz eleget, a magánvállalkozás szállítóképességének hiányában.

Az elmult negyedszázad hallatlan gazdasági erőfeszítésében, a példa nélkül álló áldáz és kiméletlen megélhetési harcok közepette, sok nagy csatáját vivta meg az Élelmiszerüzem a drágasággal és az időnkint jelentkezett élelmiszerhiánnyal, megfeszített erejű és sokszor áldozatos munka árán, láttuk, hogy amint valami nem volt rendben az élelmezés terén, akár +, akár — irányban, azonnal az Élelmiszerüzemnek kellett előállnia, hogy a kérdések megoldhatók legyenek.

Dióhéjban, nagy körvonalaiban, az Élelmiszerüzem multját, az Élelmiszerüzem jelenlegi szervezeti felépítettségét, feladatkörét, tevékenységének módozatait és jövőbeni célkitüzéseit a következőkben van szerencsém ismertetni.

A Községi Élelmiszerüzem törvényszékileg cégjegyzett kereskedelmi vállalat, a székesfőváros közönségének tulajdona, azonban vagyonilag a községi alaptól teljesen elkülönitetten működik, de a legnagyobb ellenőrzés mellett. Létesítése nem jelentett megterhelést a közület számára. Alaptőkéje nincs és közpénzből való fenntartás vádja, minden alapot nélkülöző, valótlan és csupán bizonyos tendenciózus üzemellenes irányzat szolgálatába állított mese.

Ezzel szemben való tény, hogy az Élelmiszerüzem teljesen önerejére van utalva. Forgótőke hiányában kizárólag kölcsöntőkével bonyolítja le közel 16 milliós áruforgalmát éspedig:

Pengő 134.361.76 összegü kölcsöntőkét 4% kamattérítés kötelezettsége mellett és P. 189.254.91 összegü kölcsöntőkét 4.5% kamattérítési kötelezettség mellett a székesfővárostól élvez, ezt a főváros ugyanolyan kamatozással bocsájtotta rendelkezésünkre, ahogy azt ő annakidején az 1911. évi 105 milliós francia frankos és 1914. évi 134.3 millió márkás kölcsönöket felvette. Ezenkivül a Községi Takarékpénztárnál van P. 500.000.— hitelkerete 6% kamatteher mellett, tehát összesen 823.600 pengő kölcsöntőke a financiális alapja üzletvitelének.

Az Üzem beruházott vagyona a székesfőváros Közönségének tulajdonává vált minden ellenérték nélkül. Ez az összeg P. 900.760.50-t tesz ki. Racionális és takarékos üzemviteléből eredő üzleti feleslege pedig évente a községi háztartás javára nyer befizetést, tehát közvetve visszajut a főváros közönségéhez és ennek jólétét szolgálja a székesfőváros kulturális, szociális és egyéb létesítményei révén.

Nyomatékosan rá kell mutatnom arra, hogy az Élelmiszerüzem nem élvez semminéven nevezendő hatósági kiváltságot, vagy előjogot. A magánvállalkozással teljesen azonos módon és mértékben viseli a törvényes alapon nyugvó rendelkezések és kivetések szerint, az összes adókat és közterheket, járulékokat, hatósági dijakat, illetékeket, stb. e tekintetben semminéven nevezendő kedvezményt nem élvez, sőt.

Szociális szempontból is jelentős tényező közgazdaságunkban az Élelmiszerüzem. Az évek óta érvényben lévő nyolcórás munkakereten belül mintegy 600 alkalmazottat foglalkoztat, akiknek családtagjaival együtt cca. 2500 embernek nyujt megélhetést, a minimális szociális követelményeken messze túlmenő mértékben, ezenkivül számos hazai iparvállalat foglalkoztatása és ezeken keresztül sok száz ember munkaalkalma fűződik az Élelmiszerüzemhez, melynek üzemvitele és üzleti tevékenysége oly sokoldalú, hogy e tekintetben szinte egyedülálló a közüzemek között.

Mai tevékenységi köre főleg 3 irányú:

1. áruit és ipari termelvényeit a főváros 14 kerületében felállított 52 saját kezelésében lévő fióküzlete utján juttatja a fogyasztó közönséghez;

2. élelmezi a székesfőváros 8 közkórházát és számszerint 8 szeretetházát és árvaházát, valamint anya- és csecsemővédő intézeteit;

3. ellátja élelmiszerrel a székesfőváros inségenyhítő tevékenysége keretén belül működő Hatósági Étkeztetési Akció mintegy 100—130 főzőhelyét.

Nézzük most már közelebbről, hogy mily irányelvek és célkitüzések szerint teljesíti hivatását az előbb említett hármas üzletágazatban.

Az Élelmiszerüzem tömegek élelmezésére és elsőrendü szükségletet képező élelmiszerek forgalombahozatalára van beállítva. Jót és olcsón adni a fogyasztóközönségnek, ez alapvető üzleti irányelve. Üzleti programpontja továbbá, hogy bármily ok miatt előálló árúhiány, vagy elégtelen árufelhozatal esetén, nagy mennyiségben dobja piacra felhalmozott tartalékkészleteit és ezzel eliminálja a kereslet és kinálat közötti disharmónia okozta esetleges túlzott és indokolatlan árkilengést.

A főváros közélelmezési politikájában az Élelmiszerüzem az a bástya, amelyen bármely élelmiszer kartel alakulásának a közönség kárára történő, spekulativ machinációjának már a gondolata is hajótörést kell hogy szenvedjen, mert üzletei és nagytömegü árui révén az ily irányú illegális törekvéseket minden időben kellően ellensulyozni képes.

Az Élelmiszerüzem reális árpolitikájával állandóan árnivelláló hatást igyekszik gyakorolni az élelmiszerpiacra.

Állandóan élénk figyelemmel kíséri a székesfővárosi állatvásárok felhajtását, nemkülönben mindama komponenst, amely közrehajtója lehet az árak alakulásának. Bevásárlásainak szükségszerinti szükítésével, vagy tágításával — tekintve vásárlásainak nagy mennyiségét — gyakorol jótékony hatást ugy fogyasztói, mint termelői szempontból az árak alakulására. A piaci helyzet konjunkturális előnyeinek mellőzésével, teljes realitású, önköltségü alapon kalkulált árai gátat kell, hogy vessenek az esetleges spekulációnak, amely különben mindenkor velejárója a gazdasági életben megnyilvánuló valamely rendellenességnek.

Árnivelláló hivatását, a szó eszmei értelmében gyakorolja. Ezt szükségesnek tartom megjegyezni, mert az ellenlábas érdekképviseletek gyakorta és szivesen veszik tagadásba az Élelmiszerüzem ezirányú szerepét.

Az eszmei értelemben vett árnivellálás alapja az altruisztikus és reális árkalkuláció, amely a piac mesterségesen felidézett spekulativ árkilengéseinek figyelembevétele nélkül, a termelés, a feldolgozás, az értékesítés számításba veendő komponenseinek való mérlegelése alapján és nem utolsó sorban a minőség figyelembevételével állíttatik össze. Kevésbé értékes, silány áruk dömping áron való árusítása — nem lehet az Élelmiszerüzem feladata és azt nem is teszi. De ilyen áruk áraihoz szereti hasonlítani az üzem elsőrendü minőségü áruinak árait az ellenség s károrömmel mutat rá ilyenkor sajtójában, lám akad magáncég, aki olcsóbb tud lenni, mint az üzem. De hogy mit árusít ez a magáncég, azt elhallgatja.

Az Élelmiszerüzem üzletpolitikájának megingathatatlan pillére: a megbizható, jó minőség. Látszólag mily egyszerü szavak az elhangzottak, gyakorlati alkalmazásukhoz azonban mélyen járó és nagyfontosságú érdekek fűződnek, és milyen nehéz és fáradságos munka ellenőrzés és fejtörés jár mindezzel. Méltóztassanak elképzelni, milyen nagy feladat az, hogy 52 üzletben, nyári forróságban, téli hidegben, állandóan friss és csak friss, és mindig elsőrendő áru álljon a közönség rendelkezésére.

Nem akarok ehelyütt a legutolsó hetek élelmiszerkihágási eseteinek sajnálatos részleteire kitérni. Köztudomású, hogy eléggé el nem ítélhető, becstelen haszonvágytól indíttatva, lelkiismeretlen egyének elhulott állatok husával, bomlási fermentumokkal mérgezett husrészekkel, romlott és tisztátalan készítményeikkel próbálkoztak embertársaik egészségére, sőt életére törni.

A hatóságok éber munkája és példát statuáló büntetések elejét igyekeznek venni e merényleteknek.

Az Élelmiszerüzemben az állatorvosi szolgálaton és az élelmiszerek állandó vegyészeti vizsgálatain felül, az irott törvényeken és rendeleteken messze tulmenőleg igen nagy suly helyeztetik az egyes élelmiszerosztályokon, de különösen a husfeldolgozó iparban, amint azt látni méltóztatnak, a higiéniára, ennek keretén belül az ott foglalkoztatott munkások állandó egészségügyi vizsgálatára. Pontos nyilvántartások vezetésével ügyelünk arra, hogy meghatározott időközökben valamennyi munkás hatósági orvossal vizsgáltassék meg, de ezenfelül félévenkint a székesfőváros bakteriológiai intézetével és tüdőgondozó intézetével vizsgáltatjuk alkalmazottainkat, hogy nem hordanak-e magukban valamely fertőző veszélyü tuberkolotikus, tifusz vagy vérbaj baktériumot.

Folytatjuk.

özv. **UJÁGH ÁRPÁD**né
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda **VI., Agyag-u. 75.** Telep
Telefon: 2-928-32

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,

Jobbágy – féle

barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.

Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körut 18.
Telefon: 13-33-94.
Levélcim: Budapest 72. Postafiók: 61

Megkezdődött az
aratás
aratja
a legnagyobb nyári sikert.

A Fényes Nagycirkusz
uj juliusi revüje

Pompás, mulatságos, látványos a
Hopla-Hopp
cirkuszrevü 24 ragyogó képben.
Fellépnek a világ legjobb artistái és színészek, köztük Dajbukát Ilona, Bársony István, Hacsek és Sajó, ezenkivül
kilenc királytigris bámulatos produkciója.

HIREK

Olvasóinkhoz!

Alulirott várospolitikai hetilapok a székesfővárosi törvényhatóság nyári szüneténck tartama alatt (július és augusztus hónapokban) kéthetenkint jelennek meg. E megállapodás értelmében az UJ BUDAPEST legközelebbi száma július 30-án fog megjelenni.

UJ BUDAPEST A VÁROS, BUDAI HIRLAP, FŐVÁROSI HIRLAP, FÜGGETLEN BUDAPEST, UJ FŐVÁROS.

A Magyar Ruggyantaárugyár Részvénytársaság igazgatósága elhatározta, hogy a társaság f. hó 19-én tartandó közgyülésének az elmult évre 3.— P osztalék kifizetését fogja javasolni.

Végre itt van a kis nyolchengeres Ford a magánközönség részére is. Ezt a típust eddig csak onnan ismertük, hogy az Autotaxinak 100 ilyen kis nyolchengeres kocsija szalad több hónap óta az utcán és megállapithattuk, hogy szép külsejükkel, csendes járásukkal és nagyszerü rugózásukkal még a luxuskocsikhoz szokott közönség igényeinek is megfelelnek. Ezeket az angol motorokkal ellátott kis nyolchengeres kocsikat ötüléses csukott, négyajtós, áramvonalas modellben szállitja már a magyarországi főképviselet: Hahn Arthur és Társai cég.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrányvegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 24. szám.
Telefon: 30-2-45.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

A belügyminiszter elismeréssel adózik a Községi Takarék tőkeemeléséért

Szendy polgármester nagyszabásu pénzügyi tranzakciója megkapta a kormányhatósági jóváhagyást

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Rövid tárgyalások után a kormányhatóság tudvalevően jóváhagyta az utóbbi idők egyik legnagyobb jelentőségü fővárosi vonatkozású pénzügyi tranzakcióját, a Községi Takarékpénztár alaptőkéjének felemelését. Részletesen ismertettük még májusban az erre vonatkozó polgármesteri előterjesztést, amelynek lényege az, hogy a Községi Takarékpénztár részvénytőkéjét a jelenleginek duplájára, 21.6 millió pengőre emelik fel és ismertettük e pénzügyi tranzakció lebonyolításának módozatait is. A közgyülési határozat jóváhagyása tárgyában a főváros a takarékpénztár és az érdekelt minisztériumok, a belügy-, pénzügy- és kereskedelmi minisztérium között közvetlen tárgyalások indultak meg, amelyek során teljes egyetértés alakult ki a tranzakció szükségessége felől, úgyhogy valamennyi illetékes kormánytényező a maga részéről különkülön hozzájárult annak foganatosításához. Hétfőn érkezett le a városházára a belügyminiszter leirata, amely ezt a kormányhatósági jóváhagyást, valamint a kapcsolatos észrevételeket tartalmazza. A Községi Takarékpénztár ilyenformán július 15-én tartotta tőkeemelő közgyülését.

A tőkeemelés végrehajtása tudvalevően úgy történik, hogy a főváros megfelelő értékü vagyontárgyakat ad el, hogy a tőkeemeléshez szükséges készpénz egy részét előteremtse. Igy például elhatározták, hogy hat fővárosi bérházat értékesitenek, amelyeknek együttes leltári értéke 8,140.935 pengő. A hat értékesitendő városi bérház: a Mesterutca 33—35. (1,088.280 pengő értékkel), a Mester-utca 37—39. (1,105.070 P), a Simor-út 43—45. (1,521,846 P), a Budaörsi-út 16—18. (1,426.520 P), a Lenke-út 93—95. (1,381.726 P), és a Fery Oszkár-utca 55—59. (1,617.493 P) számú bérházak. Ezeket az ingatlanokat a Községi Takarékpénztár érdekkörébe tartozó Parkváros Rt. veszi meg. Valószinü, hogy a Parkváros az ingatlanokat, amelyeknek forgalmi értéke ennél nagyobb és évi jövedelmük meghaladja a 700.000 pengőt, tovább adja, és igy a Községi Takarék, illetve a Parkváros további nyereségre tesz szert. Ha azonban az intézet az ingatlanokat megtartja, akkor is jó üzletet csinál, mert a 700.000 pengős bérjövedelem megfelelő kamatozásnak felel meg a befektetett tőkét alapul véve.

A tőkemeléshez tartozik az a másik tranzakció is, amelyet a Beszkárt útján bonyolit le a főváros. Ennek alapján a Beszkárt 6.1 millió pengő névértékü, 40 félév alatt törlesztendő, 5 százalékos kamatozásu vasúti kölcsönkötvényeket bocsát ki, amivel kiegyenliti a községi háztartással szemben fennálló, jelenleg **5.920 millió pengőt** kitevő tartozását. Ezt a kölcsönt a főváros két évvel ezelőtt a MABI kölcsönéből bocsátotta a Beszkárt rendelkezésére beruházási célokra. A beruházási kötvényeket 97 százalékos árfolyamon veszik át a főváros üzemeinek és intézményeinek nyugdijalapjai. Az Elektromos Müvek 1 millió, a Gázmüvek 860.000, a gyámtartalékalap 315.800, a különböző alapitványok pedig 1,226.900 pengő névértékü Beszkárt-kötvényt vesznek át és ugyanolyan névértékü, birtokukban levő Községi Takarékpénztári részvényt adnak a községi alapnak. A még fennmaradó 2,600.00 pengő névértékü Beszkárt-kötvényt a különböző öregségi és rokkantsági járulékalapok veszik át.

A belügyminiszter a polgármesterhez intézett leiratában nagy elismeréssel szólt a tőkeemelési tranzakcióról, kiemelte annak nagy jelentőségét és hangsulyozta, hogy különösebb észrevételt nem kiván tenni e nagyszabásu belső pénzügyi müvelet végrehajtásával szemben. Jóváhagyta a belügyminiszter a közgyülési határozatnak azt a részét is, amely szerint a Községi Takarék a tőkeemlés végrehajtása után a főváros községi háztartása részére nyujtott 10 milliós forgótőke keretet 16.6 millió pengőre emelheti fel.

*

A Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár rt. ez évi julius 15-én tartotta meg rendkivüli közgyülését, mely elfogadta az igazgatóság javaslatait és elhatározta, hogy a takarékpénztár alaptőkéjét 10,800.000 pengőről 21,600.000 pengőre emeli fel. Az összes kibocsátásra kerülő uj részvényekre a régi részvényesek elővételi joggal birnak olymódon, hogy minden egy darab régi részvény alapján egy darab uj részvény vehető át.

Az elővételi jog ez évi szeptember 1—15-ig bezárólag a takarékpénztár központi pénztáránál lesz gyakorolható.

A rendkivüli közgyülésen Budapest székesfőváros közönségének képviseletében Lamotte Károly dr. alpolgármester jelent meg, aki felszólalásában rámutatott arra, hogy a takarékpénztár éppen most töltötte be fennállása 10. évét. Visszapillantást téve az elmult és a takarékpénztár nagyarányú fejlődését igazoló 10 esztendőre, elsősorban Reményi-Schneller Lajos dr. pénzügyminiszterről, a takarékpénztár első vezérigazgatójáról, annak kiváló képességeiről és a takarékpénztár érdekében kifejtett, eredményekben gazdag működéséről emlékezett meg, majd meleg elismerő szavakkal Liptay Lajos dr., jelenlegi vezérigazgató elévülhetetlen érdemeit méltatta. Végül legteljesebb elismerését és köszönetét fejezte ki a takarékpénztár ügyvezetőségének és tisztviselői karának s továbbra is osztatlan bizalmáról biztositotta az intézet vezetőségét.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Furcsa per a VI. kerület hatósági állatorvosai és kutyái körül

Kinek van joga beoltani a terézvárosi kutyákat?

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A jogászokon kivül a főváros is érthető nagy érdeklődéssel kiséri azt a nem mindennapi polgári pert, amely most folyik a budapesti törvényszéken Skuteczky bíró előtt és alperesként két hatósági állatorvos szerepel, akik tényleges szolgálatot teljesitenek a hatodik kerületi elöljáróságon. A hatósági állatorvosokat tisztességtelen verseny abbahagyása miatt perelte egy magánorvos és arra kérte a bíróságot, kötelezze az elöljárósághoz beosztott orvosokat fejenként 1000 pengő vagyoni kártérités megfizetésére. A pert Bencze Tibor dr. állatorvos — akinek édesapja különben a legutóbbi időkig, mint főállatorvos, éppen a VI. kerületi elöljáróságon teljesitett szolgálatot — indította Szegő Izsó dr. ügyvéd útján Reitzer Lipót és Szekeres eJnő dr., a VI. kerületi elöljárósághoz beosztott fővárosi állatorvosok ellen. Keresetében előadta, hogy a főváros területén minden év januárjában tartoznak a gazdák kutyáikat bejelenteni és egy miniszteri rendelet értelmében február 15-én jelenik meg az a hirdetmény, amely a kötelező veszettség elleni oltásról szól. A kutyatartók április 30-ig kötelesek a kutyákat beoltatni bármelyik állatorvos útján.

— A fővárosi szabályrendelet — adta elő Bencze dr. — kimondja, hogy kerületi állatorvos magángyakorlatot nem folytathat, veszettség ellen azonban hivatalosan is beolthatja az ebeket, ha a tulajdonosok hozzájuk fordulnak.

— Az 1938-as hirdetmény még meg sem jelent. Szekeres és Reitzer állatorvosok megbizásából vagy legalább is az ő tudomásukkal telefonértesitések mentek szét kivétel nélkül minden olyan ebtartóhoz, akik a hatodik kerületben laknak és akik előzőleg az én magánállatorvosi rendelőmben oltatták be a kutyákat. Az érdekeltekkel közölték, hogy a kerületi állatorvos meghatározott napon és órában az ebtulajdonosnál meg fog jelenni oltás végett. Minthogy ezt mindenki hatósági intézkedésnek vélte, ezért az értesitést tudomásul vették.

— A kereset szerint Reitzer Lipót és Szekeres Jenő dr. többszáz olyan helyen oltotta be a kutyákat, ahol előző évben Bencze Tibor dr. végezte az oltást, és a hatósági orvosok a megengedettnél lényegesen nagyobb díjazást szedtek.

— Minthogy ez a cselekmény a hivatalos hatalommal üzleti verseny céljára való visszaélés kritériumát és a tisztességtelen verseny fogalmát kimeriti, méltóztassék alpereseket annak azonnali abbahagyására kötelezni, valamint arra, hogy az oltásokért a törvényerejü rendelet által megengedett díjaknál magasabb díjakat ne követeljenek.

A perbe vont hatósági állatorvosok Szakáll Antal dr. ügyvéd útján a legélesebben tiltakoznak a kereset állitásai ellen, tagadták, hogy tisztességtelen verseny büncselekményét követték volna el. Hivatkoztak arra, hogy a hatósági állatorvos által történt beoltás az ebtartók részére a magánállatorvosi oltással szemben azzal az előnnyel jár, hogyha a hatósági orvos oltja be a kutyát, akkor nem kell külön bemutatni az ebigazolvány kiállitása végett.

A törvényszék a perben széleskörü bizonyitást rendelt el.

Uj kiirások

Aszfalt, kátrányos vagy bitumenes makadámburkolatok, továbbá **gyalogútburkolatok javítására** a Budapest Székesfőváros Vízművei vízcsőfektetési és vízvezeték-javítási munkálataival kapcsolatosan. **Határidő: 1938. évi július hó 20-án délelőtt 10 óra.**

30.000 kg havanna csomagolópapir szállítására a székesfőváros üzemei részére. — **Határidő: 1938. évi július hó 21-én délelőtt 10 óra.**

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Révész-utcai erőmű bővítésével kapcsolatos munkálatokra vonatkozó versenytárgyalási **ajánlatok** folyó évi július hó 7-ére kitűzött **benyujtási határidejét** egy hónappal **meghosszabbítja. Uj határidő: 1938. évi augusztus hó 8-án délelőtt 10 óra.**

Julius hó
19-én és 23-án
délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készítése

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. el.: I-563-99.

Kényelmessé teszi otthonát
a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon 1—342—29.

TOLNAI FERENC
Budapest székesfőváros gázművei igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fűtés, vizvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállata, lakások és épületek távfűtése, melegvizellátások
Budapest, IV., Irányi-utca 1. Tel.: 386-650

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

VÁLLALKOZÁS

A Neuchatel betörése

Kit biznak meg a Csatárka-ut kövezésével?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A polgármester nemrégiben a Csatárka-út kövezésére hirdetett versenytárgyalást. A versenytárgyaláson hat cég vett részt: The Neuchatel Asph. Co. 92.792 pengős, Szász Albert 98.517 pengős, Hollós Ferenc 99.784 pengős, Pulay János 102.980 pengős, a Gravieser Albin cég 103.180 pengős és Ámon Rezső 108.735 pengős ajánlattal.

Amint az Uj Budapest illetékes helyen értesül, az út- és csatornaépítési ügyosztály a szakbizottságnak a legolcsóbb ajánlattevőt, a Neuchatel Asph. Co.-t fogja megbízásra javasolni. Szakmai körökben nagy elkeseredéssel tárgyalják az ügyosztály ezen elhatározását, mert a Neuchatel aszfaltozó és nem kövező cég és betörése a kövező szakmába érthetetlen és szokatlan. Feltünő, hogy a magyar vállalkozókkal szemben egy külföldi cég budapesti képviselete kapjon olyan szakmájába nem vágó közmunkát, amelyet évtizedes szokás szerint eddig kövezőiparosok kaptak.

Ismét a keresztény kisipar a vesztes!

A belügyminiszter megsemmisitette a polgármester határozatát a koporsók és a keresztek szállitására vonatkozóan

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A főváros és a temetkezési szerek, főleg a koporsók és keresztek gyártásával foglalkozó cégek között esztendők óta folyó háborúság *uj fejezethez* érkezett. Megírta az *Uj Budapest*, hogy a polgármester legutóbbi határozatát, amely úgy intézkedett, hogy nem az Árvizsgáló Bizottság, hanem a főváros magasépítési ügyosztályának ármegállapításait veszi figyelembe és ezek alapján osztja szét a versenytárgyaláson résztvett vállalkozók között a koporsó és kereszt rendeléseket, a többszázezer pengő értékű közmunkában ilyképen nem részesedett nagyiparosok, elsősorban a *Czéh* Nándor, *Benisch* József *Első Magyar Müdomborító és Papirdiszmügyár Rt.*, továbbá a *Marx és Grossmann Fém- és Faárugyár Kft.* megfellebbezték a belügyminiszterhez.

Az elmult napokban érkezett le a polgármesterhez a belügyminiszter leirata, amely *érthető feltűnést* kelt. A belügyminiszter ugyanis az iparügyi miniszterrel egyetértően a polgármesteri véghatározatnak azt a részét, amely a fakoporsók és fakeresztek szállításának odaitélésére vonatkozik, *megsemmisitette* és elrendelte, hogy a megtartott versenytárgyalások alapján bizonyos, a miniszter által meghatározott szempontok figyelembevételével hozzon a polgármester a szóban lévő szállítások odaitélése iránt *uj határozatot.*

Szenzációs része a belügyminiszteri leiratnak, amely szerint a kormányzat nem osztja a polgármesternek azt az álláspontját, hogy a polgármester az Árelemző Bizottság szakvéleményét mellőzte és a fővárosi magasépitési ügyosztálynak árkalkulációját vette alapul. A miniszter a fővárosi ügyosztály kalkulációját „az egységárak valószerűségének megállapításánál megnyugtatónak és elfogadhatónak nem találta."

A főváros közegészségügyi ügyosztálya természetszerűen a belügyminiszteri rendelet értelmében *az uj odaitélésre* vonatkozóan rövidesen elkészíti a javaslatot. Viszont az sem kétséges, hogy ismét fognak akadni vállalkozók, akik ezt a polgármesteri véghatározatot is megfellebbezik és minden valószínűség szerint *legalább félesztendő* fog eltelni addig, amíg az uj véghatározatot a belügyminiszter vagy jóváhagyja, vagy pedig megváltoztatja. (Nem szabad ugyanis feledni, hogy a belügyminiszter folyó évi július 2-án kelt leirata a polgármester *1937. október hó 11-én hozott véghatározatára vonatkozik!)* Addig is pedig marad minden a régiben, vagyis *továbbra is ugyanazok a favorizált cégek fogják versenytárgyalás nélkül a temetkezési szereket szállitani a fővárosnak, amelyek jelenleg is szállitják ezeket a Temetkezési Intézetnek.*

Meg kell még jegyeznünk, hogy a miniszter azon álláspontja, amely szerint nem a főváros magasépitési ügyosztálya által meghatározott árkalkulációt, hanem az Árelemző Bizottság árkalkulációját veszi figyelembe, harmincezer pengő effektív károsodást jelent a fővárosnak, továbbá, hogy a belügyminiszter által megsemmisített polgármesteri véghatározat elsősorban azokra a keresztény kisiparosokra lett volna kedvező, akik a nemkeresztény koporsókartellel szemben — mint az eredmény mutatja: hiába! — fel merték venni a harcot.

A villanyszámla

— Hihetetlen! Még csökkent is az áramszámlánk ennél a csuda Tungsram Krypton fénynél!

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős: DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő: RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: Kellner László dr.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
Telefon: I—811—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi látcsövek. a legjobb kivitelben.
Halló-készülékek
fényképészeti cikkek.

XVI. évfolyam 29—30. szám. Budapest, 1938. julius 30.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár
Budapest, VIII. Reviczky-u. 1.

A második évforduló

Egy koszorú a Farkasréti temető kriptáján, amelyet a Keresztény Községi Párt nevében Csilléry András, egy másik koszorú, amelyet a hivatalos főváros részéről Lamotte Károly és egy harmadik koszorú, amelyet a Keresztény Nemzeti Liga megbízásából helyeztek el. Ez volt Wolff Károly halálának második évfordulója a temetőben.

Egy rekviem a Kapucinusok budai templomában szégyenletesen kisszámú közönséggel. Ez volt a templomi ünnepség.

És ez volt minden!

Ne felejtsetek el engemet — ezek voltak Wolff Károly utolsó szavai. Nos Wolff Károlyt hamarosan kezdik elfelejteni. Ha mindazok elmentek volna a Kapucinusok templomába, akikkel Wolff Károly életében jót tett, nem fértek volna el a tizezrek a Batthyány-téren, de a Fő-utcában sem. Ott kellett volna lennie a nagyjövedelmű üzemi részvénytársasági elnöktől kezdve a köztisztasági munkásig mindenkinek, aki Wolff Károly altruisztikus támogatásának köszönheti politikai, vagy privát egzisztenciáját.

Nem mentek el és nem fognak soha többé elmenni. A legközelebbi rekviemen már öt keresztény bizottsági tag sem fog áldozni a katafalk mellett Wolff Károly emlékének, amelyet egy harmadrendű budai utvonal elnevezése örökít meg egyelőre az örökkévalóság számára. Mert Wolff Károly szobráról ma már senki sem beszél, mint ahogy annyi sem történt meg, hogy a keresztény Budapest megteremtőjének életrajzát megíratták volna a jövő nemzedék okulására.

Ez a részvétlenség végeredményben Wolff Károly nagyságából egyetlen jottányit sem von le. Csak azt bizonyítja: mennyire kis emberek az epigonok! Akik Wolff Károly örökéből csak a hatalmat tartották meg a maguk számára, eszméiből, elképzeléseiből, nagy gondolataiból azonban annál kevesebbet. Pedig a falon ott sötétlik a Mene tekel! A Keresztény Községi Párt és a városházi keresztény politika csak addig él, csak addig fungál és csak addig van hatalmon, amig Wolff Károly szellemében él és dolgozik! Ezt ne felejtsék el az urak se most, se akkor, ha ujra községi választásokra fog sor kerülni!

A halottak gyorsan lovagolnak és a történelem ítélőszéke kérlelhetetlen. A frázisok hatástalanul puffognak a rohanó élet bömbölő viharában és önmagát ítéli halálra a tékozló fiú, aki maga semmit sem tud keresni, de könnyelműen elherdálja az apai örökséget, amelyet — fájdalom — nem tud újra kiadni a temető néma kriptája. Ezeket akartuk Wolff Károly halálának második évfordulóján elmondani.

Budapest uj térképet kapott!

Elkészült Budapest székesfőváros főforgalmi uthálózata

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Egy rendkivül nagyhorderejű javaslat került a Fővárosi Közmunkák Tanácsának a nyári szünet előtti legutolsó ülése elé. A Tanács egyik albizottsága a plénumnak elfogadásra ajánlotta Budapest főforgalmi uthálózatának tervét. A plénum a javaslatot elfogadta, a tervből határozat lett, olyan határozat, amelyről legalább ötven éven át még sok szó esik majd a Közmunkák Tanácsánál, a fővárosnál, valamint a sajtóban is.

Hatalmas munka nyert ezzel szentesítést, öt félhivatalos és hivatalos forum négy teljes esztendőn át dolgozott ezen a terven, amelyből most határozat lett.

Nem kell külföldi példákra hivatkoznunk, ha megállapítjuk, hogy mennyi kár és baj származik abból, ha egy nagyváros főforgalmi uthálózat nélkül épül és fejlődik! Erre vonatkozóan éppen elég példát nyujt Budapest története. Nyugateurópai nagyvárosokban pedig ujabban gyakran egész városrészeket bontanak le, vagy földalatti és földfeletti vonalakat építenek a közlekedés biztosítása érdekében, óriási összegeket áldozva erre a célra.

Miért nem alkalmas a jelenlegi uthálózat a gyorsforgalom lebonyolitására?

Budapest jelenlegi úthálózata sem alkalmas a gyorsforgalom lebonyolítására. Pedig — ha csak az autóforgalmat tekintjük — feltétlenül számolnunk kell arra, hogy a legközelebbi 3 vagy 5 év alatt a magyar gépjárműállomány megsokszorozódik, hiszen Amerikában 5, Franciaországban 31, sőt a volt Ausztria területén is 154 lakósra jut egy gépjármü, mig Magyarországon a legutolsó hivatalos megállapítások szerint csak 484 lakosra jut egy-egy autó.

De egyébként sem lehet kétséges, hogy Budapest fejlődésére közgazdasági szempontból is nagy kihatással van az uthálózat kérdésének miként való megoldása!

A főváros gyorsforgalmi úthálózatának tervével először a Magyar Touring Club foglalkozott. A Club bizottságot alakított, amely a legalaposabb munkával megállapította Budapest főforgalmi uthálózatának tervét. Elkészült Budapestnek a közúti forgalom szempontjából történő szabályozási javaslata, amelyet a Touring Club elnöksége annakidején bemutatott az illetékes hivatalos tényezőknek, akik valamennyien egybehangzóan javasolták, hogy a kitűnő tervezettel a főváros városfejlesztési bizottságának sürgősen kell foglalkoznia. A városfejlesztési bizottság *Harrer* Ferenc elnöklete mellett részletesen foglalkozott a javaslattal és 1937. decemberében azt indítványozta a főváros városrendészeti ügyosztályának, hogy a Touring Club tervezetét a város tegye magáévá. Végül a főváros városrendezési ügyosztályának javaslataként a terv a Fővárosi Közmunkák Tanácsa elé került.

Egy ilyen nagyhorderejű tervet, amely Budapest számára az utolsó évek legnagyobb városrendezési munkáját jelenti, természetesen csak kellő előkészítés, tanulmányozás és vizsgálat után tárgyalhatta le a Közmunkák Tanácsa, annak ellenére, hogy *Bessenyey* Zenónak, a Közmunkák Tanácsa elnökének Budapest főforgalmi uthálózatának rendezése a „szivügye" lett; az elnök ezzel a problémával már székfoglaló beszédében foglalkozott és ezt a nagyszabású tervet azóta részletesen letárgyalta.

Végül is itt fekszik előttünk a nagy terv, mint határozat, amely megmutatja, hogy Budapest közúti forgalmát miként kell szabályozni, milyen intézkedéseket kell tenni, hogy Nagy-Budapesten a közlekedés biztos és gyors legyen.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa szivesen vette, hogy a Magyar Touring Club az immár határozattá vált főforgalmi uthálózat tervét a sajtó munkatársai előtt ismertette. A főforgalmi úthálózat tervét — és pedig *Münnich* Aladár közmunkatanácsi tag elgondolása szerint — a Touring Club dolgozta ki, az elkészült javaslatot annakidején diszes kiadvány alakjában a nyilvánosság elé hozta, elmondhatjuk tehát, hogy a Touring Club kezdeményezése olyan határozattá lett, amely a városfejlesztési program egyik leglényegesebb alkotó része.

A Magyar Touring Club sajtóértekezletén nagybudafai *Vermes* Gyula elnökölt, a kereskedelemügyi és közlekedésügyi minisztériumot *Noiret* Arnold miniszteri osztálytanácsos, a Fővárosi Közmunkák Tanácsát pedig *Fodor* Sándor miniszteri tanácsos képviselte.

130 forgalmi utvo

Nagybudafai *Vermes* Gyula adatokban gazdag megnyitó beszéde után, amelyben a Touring Club elnöke rámutatott arra a körülményre, hogy a városi hatóságok illetékes szervei, továbbá a minisztérium, a közlekedési rendőrség és a Touring Club szakreferensei olyan uthálózati tervet dolgoztak ki, amely nemcsak a főváros egyes részeinek egymásközött fennálló gazdasági relációit, hanem a szomszédos községeknek, illetve az országnak a főváros gazdasági életével való kapcsolatait is szolgálja, egyben a telepités irányításának egyik leghatásosabb eszköze. Münnich Aladár, a sajtóértekezlet előadója, mondott el rendkivüli érdekes és értékes adatokat Budapest uj térképéről.

Az elfogadott tervezet pontosan előirja, hogy Budapestnek meglévő 2300 és még megépitendő utcái közül százharminc ut „forgalmi utvonal", a többi pedig „lakóutca" lesz. A „fő-" és „mellékutca" elnevezés helyett a hivatalos térkép tehát a jövőben egyrészről „országos jelentőségü" vagy „fő- és forgalmi utvonalat", másrészről „lakóutcát" ismer.

Az uj főforgalmi uthálózat: Budapest sugárutjai, körutjai és transzverzális utjai képezik a főváros „csontvázát". Egy olyan főforgalmi utrendszer megállapításáról van szó, amely századokig fennmarad. Az uj főforgalmi hálózat a jövendőbeli villamos- és autobuszvonalakat jelenti. A főforgalmi uthálózat tervének jóváhagyása folytán most majd uj utvonalak megnyitására, meglévő utak és utcák kiszélesítésére, kereszteződések csökkentésére és szabályozására, forgalmi csomópontok és járműtároló terek (Parking Place) megoldására, az uttesti beosztások és az ugynevezett mentőszigetek kiképzésére kerül a sor. Óriási összegeket felemésztő városrendezési munkálatokról van szó, a városnak először tehát a szükséges fedezeteket kell előteremtenie, azután állapithatják meg a főforgalmi úthálózat megvalósitását jelentő munkák végrehajtási sorrendjét.

Egységes közlekedési rendszer felé!

A főforgalmi uthálózat kiépitése révén Budapest térképe idővel megváltozik és Nagy-Budapesten egységes közlekedési rendszer lép életbe. Olyan uthálózatot kap Budapest, amelyben a közlekedés teljes élet- és vagyonbiztonság mellett, zajmentesen és gyor-

san bonyolítható le. A fővárosnak nemcsak gyorsvasutra, de gyors közlekedési lehetőségre is sürgősen szüksége van, mert jelenleg a városi forgalomban az autobuszok, az autók és a villamos átlagos sebessége meglepően alacsony. A főforgalmi uthálózat a Budapest területére bevezető országutakat ugynevezett „védett“ utaknak építi ki. Nagy szerepet ad a Duna két partján megépitendő főforgalmi utnak. Rendezi az utbetorkolások, kanyarodók, emelkedések kérdését. Foglalkozik az utvonal szélességének, áttekinthetőségének, világításának, burkolatának, továbbá a betorkolási távolságok, a letompított utcasarkok stb. problémájával. Az uj uthálózati terv az egyes lakótömböket egyenletes uthálózattal látja el.

Részletesen szabályozza a fővárosnak huszonegy „radiális“ és kilenc „perifetikus“ (védett), országos jelentőségű és mintegy száz forgalmi utvonalát, a budai hegyvidék szépségeit feltáró, úgynevezett „kilátó útnak“ az utszakaszait.

Nincs többé Bethlen-udvar!

A főforgalmi hálózat terve — melyet most a Közmunkák Tanácsa elfogadott, — a jövőben nagy szerepet kap az épitkezési engedélyek kiadása terén is. Oda, ahol az épitkezés a jó közlekedés utjában áll, nem lehet épitkezni. A jövőben nem lehet egy fontos utvonal elé egy „Bethlen-udvart“ épiteni! A jövőben az sem történhetik meg hogy egy hidnak ne legyen főforgalmi utvonallal összeköttetése, mintahogy most a Lánchidnak nincs szerves kapcsolata sem az Andrássy-uttal, sem a Károly-körúttal. Az uj főforgalmi hálózat véglegesen megjelöli Budapest legfontosabb közlekedési csomópontjait és azokhoz megfelelő összeköttetéseket épit.

A forgalmi uthálózat megállapitása céljára a Közmunkák Tanácsa három nagy alapvető elvet állitott fel. Az első a forgalmi utak lehető mentesítése a lakóutcák zavaró hatásaitól. A második alapelv az, hogy a forgalmi uthálózatnak ugy kell megszerkesztve lennie, hogy az a települési politika törekvéseit előmozditsa. A harmadik alapvető követelmény pedig az, hogy a forgalmi uthálózat szerves kapcsolatban álljon a közlekedés egyéb eszközeinek, tehát a vizi utaknak, vasutaknak és általában a kötött pályáknak rendszerével.

Rendkivül érdekes az uj főforgalmi úthálózati tervnek az a része is, amely végérvényesen megállapitja, hogy a főváros legfontosabb „kivezető“ útjait át kell épiteni! A Váci-út, a Kerepesi út, az Üllői-út, a Soroksári-út és a Fehérvári-út élénk helyi forgalommal biró népes községeken és városokon haladnak át, sürün keresztezett keskeny úttesten, a közúti, vagy a helyiérdekü villamos vasút, a távolsági autóforgalom és a nehéz teherforgalom ezeken az utakon sokszor ugyanazon a kocsinyomon közlekednek, ami majdnem állandó torlódásokkal jár. Halaszthatatlanul sürgős tehát ezeknek a város életére oly nagy hatással biró, legfontosabb „kivezető“ utaknak vagy az átépitése, vagy a tehermentesitése akként, hogy újabb főforgalmi utak kerüljenek üzembe.

Uj főforgalmi utak

Budapest legújabb közlekedési térképén sok új főforgalmi utat látunk. Kijelölték azt az útvonalat, amely a Baross-utca, Kőbányai-út, Kápolna-utca és Maglódi-út felé az Üllői-út tehermentesitését szolgálja. Látjuk már Budapest új térképén a Hungária-körút budai folytatását is. Nagyfontosságú az az új útvonal is, amely a Keleti-pályaudvar és a Soroksári-út közötti teherforgalmat lesz hivatva levezetni.

Nagyon jelentős változást mutat fel Buda térképe is. A Lajos-utca—Pacsirtamező-utca—Szentendrei útvonalon pédául olyan „Via antica“-szerű út nyer majd létesitést, amely az újonnan feltárt második római amphiteatrum érvényesülését teljes mértékben biztositja.

Megjelöli a Fővárosi Közmunkák Tanácsának határozata a főváros uthálózatának azokat a pontjait, amelyeken az útkeresztezés mai megoldását nem tartja kielégitőnek és annak sürgős átszervezését elrendeli. Igy átszervezés alá kerül a Berlini-tér, Hungária- és Soroksári-út keresztezése, a Lehel-tér, az Andrássy-út és a Vilmoscsászár út keresztezése, a Kálvin-tér, a Rákóczi-út, Nagykörút és a Népszinház-utca találkozása, a Liget-tér stb.

Megtudtuk végül azt is, hogy a Fővárosi Közmunkák Tanácsánál már nagyban dolgoznak Budapest környékének gyorsforgalmi úthálózati tervén és készül már az elővárosoknak úgy a belső, mint egymásközötti, valamint a főváros felé vezető főforgalmi úthálózatának terve is.

Augusztus hó 9-én és 11-én délután fél 3 órakor ügetőversenyek

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedőlemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

„ESELGE“ szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és beton-épitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag ur?

— Kánikula van kedves szerkesztő barátom, de ez egyáltalában nem ujság. Mint nyáron történni szokott, általában csendes és kihalt a városháza, nincs törvényhatósági élet, és a tisztviselőknek is körülbelül a fele szabadságon van. Jelentem szerkesztő urnak, hogy Szendy polgármester olaszországi autóutjáról hazaérkezett, egyszer-kétszer be is nézett a városházára, sőt hivatalos ügyekkel is foglalkozott, de véglegesen csak a hónap végén foglalja el hivatalát. Lamotte alpolgármester pedig ezekben a napokban megy szabadságra. A város kulcsait a szabadságáról visszaérkező Schuler alpolgármesternek adta át.

— Visszatér-e egyáltalában szabadságáról Lamotte Károly?

— Nem! Az alpolgármester ur rövid idő mulva a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank vezérigazgatója és ezekben a forró augusztus eleji napokban vesz végleges és visszavonhatatan bucsut a városházától. Szeptemberben még — állitólag — meg fog jelenni azon a közgyűlésen, amelyen ünnepélyes formák között nyugdijazzák. Közlöm szerkesztő urral, hogy minden valószinüség szerint nem a szeptemberi első közzgyülésen kerül sor Lamotte nyugdijazására, hanem csak másodikon, aminek egészen különleges jogi-technikai okai vannak.

— Halljuk, halljuk!

— Nem nyilatkozhatom róla! Inkább azt közlöm szerkesztő urral, hogy a szezonnyitó első őszi közgyűlésen, szeptember első napjaiban két tanácsnokot választ Budapest törvényhatósági bizottsága: a nyugalombavonult marosvásárhelyi Thordai Lajos dr. és a tragikus körülmények között elhunyt Schmaderer Oszkár örökét töltik be, mégpedig kerületi emberekkel! Vagyis két kerületet vezető főjegyző kap tanácsnoki stallumot.

— Kik jönnek számitásba?

— Elsősorban Farkas Lajos dr., a II. kerület érdemes előljárója. Az első vonalban haladnak vele a másik tanácsnoki stallumért Vigyázó Géza dr., Antalfi Géza és Boros Pál dr.

— Ki lesz Lamotte utóda az alpolgármesteri székben?

— Sokkal nagyobb a kánikula, kedves szerkesztő barátom, sem hogy a polgármesternek és a pártvezéreknek alkalmuk lett volna még erről tanácskozást folytatniok. Hangsulyozom, hogy az alpolgármesteri állás fontosságára való tekintettel arról is szó van, hogy behelyettesitéssel oldják meg egyelőre a problémát. Ez a terv ezidőszerint még csak embrióban van, de lehet, hogy rövidesen megérik és valósággá válik, de az is lehetséges, hogy halva született csecsemő.

— Még egy alázatos kérdés ebben a témakörben: hány alpolgármestert választ még a folyó esztendőben a főváros közgyűlése?

— Lehet, hogy egyet, lehet hogy kettőt, de lehet, hogy hármat! Vannak hirek ugyanis Schuler alpolgármester távozásáról is, aminek főoka az lenne, hogy az alpolgármester választásoknál szokásos erős kortéziát kicsit letompitaná, ha nem egy, hanem két állás betöltéséről lenne szó. De beszélnek arról is, hogy végre sor kerül a közgyűlés által már elhatározott harmadik alpolgármesteri állás megszervezésére is, amikor is egyszerre nem is egy, hanem három uj alpolgármestere lenne Budapestnek.

— Kik a jelöltek?

— Szigorúan alfabetikus sorrendben: Bódy László, Farkas Ákos, Felkay Ferenc, Morvay Endre, Némethy Károly. Ha pedig a harmadik alpolgármesteri állást mérnöki képesitéssel szervezik meg, akkor Wossala Sándor (akinek közszolgálati ideje amugyis hamarosan lejár) és Király Kálmán is indulnak a nagy versenyfutásban!

— És kik lesznek az uj tanácsnokok?

— A már emlitett két kerületi tanácsnoki állás betöltése után a Lamotte alpolgármester távozása folytán megüresedő központi tanácsnoki állás, vagy állások betöltésére fog sor kerülni. Hogy hány állásról lesz szó, az e pillanatban még bizonytalan. Lehet, hogy egy, lehet, hogy négy.

— Hogyan négy?

— Az első állás a Lamotte Károly utódáé, a második és harmadik a két esetleges uj alpolgármester helye, a negyedik pedig egy aktiv tanácsnoké, akit állitólag Lamotte magával visz a Kereskedelmi Bankba.

— Kire céloz szerkesztő ur?

— Nevet nem mondhatok, de szerkesztő ur kitalálhatja, ha utána gondol, kik tartoztak Lamotte kedvenc tanácsnokai közé.

— Előlépés?

— Csilléry Béla pénzügyigazgatót, a törvényhatósági bizottság általános népszerűségnek örvendő tagját miniszteri osztályfőnökké nevezték ki. A közkedvelt „guggoló városatyát“ városházi barátai ebből az alkalomból szeretettel köszöntötték.

— Miért „guggoló városatya“ Csilléry Béla?

— Mert nincs szavazati joga, vagyis ha történetesen padban ül, amikor szavazást rendel el az elnök, akkor le kell guggolnia, hogy se az igennel, se a nemmel szavazók közé ne számitsák.

— Sok ilyen nagyszerű bizottsági tagot kivánunk Budapestnek! A viszontlátásra, kedves dr. Városházy!

— Isten Önnel, szerkesztő ur...

A hetvenötödik nap!

✡

Közmunka-regény az ut és csatornaépitési ügyosztályból

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Az ut és csatornaépítési szakbizottság augusztus 1-én tárgyalta az ügyosztály előterjesztését az angyalföldi szivattyú-teleppel kapcsolatos vasbetonnyomócsatorna építési munkálatának vállalatbaadása ügyében. Az ügyosztályi előterjesztés annak megállapítása mellett, hogy a szóbanforgó munkálatok vállalatbaadása céljából 1938. julius hó 15-én zártkörű versenytárgyalást tartottak, elfogadásra javasolta a legolcsóbb ajánlattevőnek: *Kiss* Jenő vállalkozónak a kimutatásban I. sorszámmal jelölt 323.032 pengő végösszegű legolcsóbb ajánlatát.

A feltűnően szűkszavú ügyosztályi előterjesztés elfelejtkezik megemlíteni azt, hogy ugyanezen közmunka vállalatbaadása tárgyában a folyó esztendő március 22-i határidővel versenytárgyalást hirdetett a polgármester. Nem beszél az ügyosztályi előterjesztés arról, hogy miért nem ennek a nyilvános versenytárgyalásnak alapján adták vállalatba a közmunkát, továbbá mi volt az oka a versenytárgyalás megsemmisítésének, milyen cimen kért és kapott a főváros engedélyt az iparügyi minisztériumtól a zártkörű versenytárgyalás megtartására.

A márciusi nyilvános versenytárgyalás teljesen és tökéletesen szabályos volt. Ezen a versenytárgyaláson 14 cég tett ajánlatot: a legolcsóbb a *Grawieser* Albin volt 297.280 pengő vállalati összeggel, a legdrágább viszont *Koncz* Lajos cég volt 526.628 pengő vállalati összeggel. Azt látjuk tehát, hogy a nyilvános és zártkörű versenytárgyalásokon a legolcsóbb ajánlattevők végösszegei között cca 26.000 pengő árkülönbözet mutatkozik. Ennyivel volt olcsóbb márciusban a *Gravieser* Albin cég, illetve ennyivel volt drágább a juliusi zárt versenytárgyaláson *Kiss* Jenő vállalkozó!

Kétségtelen, hogy a két versenytárgyalás közötti időben bekövetkezett munkabér, fuvarbér és anyagdrágulás folytán mintegy 10 százalékos emelkedés indokolt a két versenytárgyalás legolcsóbb ajánlatai között. Az anyagoknál, az itt szükséges igen nagymennyiségű és értékes importált fa árának nagymértékű megdrágulása; az Eucharisztikus Kongresszus miatt későn megindult sok közmunka, az országos nagy utépítkezések, az alföldi öntözési munkálatokkal kapcsolatos föld-munkák oly nagymérvű keresletet okoztak a kubikos munkások között — ennél a munkánál 200—300 ember szükséges 6 hónapra — hogy a juliusi órabér kétségtelenül felülmulja a tavaszi versenytárgyalásokon a polgármester által előírt 36 filléres munkabért.

Végeredményben azonban a főváros, mint munkát adó hatóság nem közjótékonysági intézmény és az anyagárakban és munkabérekben bekövetkezett drágulás rizikóját mindenesetre a vállalkozóra háríthatta volna, ha annak idején azonnal intézkedik a közmunka vállalatbaadása iránt. A Közszállítási Szabályzat szerint a döntésnek ennél a munkafajtánál a kirástól számított hetvenöt napon belül meg kellett volna történnie! A hetvenöt nap junius 5-én járt le és eddig az időpontig az ügyosztály nem tartotta szükségesnek a vállalatbaadást, megvárta azt a hetvenöt napot, amikor az ajánlattevők már a Közszállítási Szabályzat értelmében viszavonhatják ajánlatukat és visszakérhetik bánatpénzüket, amit — tekintettel a fentemlített drágulásra — a nyilvános versenytárgyaláson a legolcsóbb ajánlattevő: a *Gravieser* Albin cég valószinűleg meg is tett volna.

A legsürgősebb és a leghatározottabb vizsgálat megindítását és az anyagi felelősség kérdésének megállapítását kérjük a polgármestertől arra vonatkozóan: ki vagy mi az oka annak, hogy a nyilvános versenytárgyalásnál nem történt meg idejében a szabályszerű döntés, megvárták a hetvenöt nap elmulását és ezután — hogy milyen indok cimén az különlegesen érdekes — zártkörű versenytárgyalást rendeltek el, mivel a bűnös, vagy bűnösök 26.000 pengővel megkárosították a fővárost, ezenfelül a késő őszre, illetve tavaszra halasztották a betonnyomó-csatorna megépítését, amely a hosszú és száraz nyár alatt azóta el is készülhetett volna!

Jarossné győzni fog?

A Kuria feltűnő feloldó ítélete egy a kommün után köztulajdonban tartott temetkezési vállalat ügyében

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

Ismételten beszámoltunk arról az évek óta folyó pereskedésről, amelyet özv. Jaross Jánosné indított a székesfőváros ellen. Jaross Jánosné hatalmas összegü kártérítést követelt a fővárostól azért, mert annakidején a proletárdiktatúra bukása után a főváros kisajátította az asszony temetési és kegyszerkereskedelmi vállalkozását. Ezen kisajátítás során Jarossné és a főváros között, egy megállapodás is létesült, amelynek alapján a főváros megfelelően kártalanítani is igyekezett az asszonyt. Jarossné azonban ezzel a kártalanítással nem elégedett meg és ezért nagyösszegü kártérítési pert indított a főváros ellen arra hivatkozva, hogy ő annakidején kényszerhelyzetben volt, amikor a megállapodást aláírta és elfogadta a fővárostól a részére kiutalt összeget.

A különös keresetnek azonban nem adott helyt a bíróság és azt végső fokon a Kúria is elutasította. Jarossné azonban nem hagyta annyiban a dolgot, hanem perújítással élt és további adatokkal kívánta bizonyítani, hogy ő milyen nehéz helyzetben volt akkor, amikor a főváros, mint a Községi Temetkezési üzem tulajdonosa kisajátította vállalkozását, ingóságait. Első két fokon azonban a törvényszék és a tábla elutasították az újított keresetet. A Kúria Zsitvay-tanácsa azonban érdekes indokolással nemrégiben feloldó végzést hozott az ügyben.

A Kúria az alapperben hozott végítéletében, — mondja az indokolás, — azt az újított perben is irányadó jogi álláspontot foglalta el, hogy Jarossné ingóinak elvételéért és ipara üzésének lehetetlenné tételéért teljes kártérítés illeti. Ennek a kártérítésnek a keretében a főváros azoknak az ingóknak az értékét tartozik megtéríteni, amelyek Jarossné ingói közül a proletárdiktatúra bukásakor birtokukba kerültek, tartozik továbbá megtéríteni Jarossnénak ipari joga értékét és az elvont hasznát.

Jarossné az újított perben azt vitatja, hogy az ő ajánlata valóságos kára megállapításának alapjául nem szolgálhat, mert ennek az ajánlatnak a megtétele alkalmával olyan körülmények hatása alatt állott, amelyek befolyásolták őt abban, hogy ajánlatában valóságos kárát számítsa fel, ami szerinte egyébként is céltalan lett volna. Akaratának szabad elhatározását befolyásoló tényként hivatkozott arra, hogy a főváros tisztviselői a törvényhatósági bizottság tagjai és az állami hatóságok képviselői részéről a temetkezési vállalkozókkal szemben használt fenyegető kijelentésekre, a napilapoknak az említett vállalkozókkal szemben tanúsított magatartására a fővárosnak arra a kijelentésére, hogy kártalanítása csupán a közgyülés által megszavazott 14 millió korona keretén belül történhetik s végül a miniszteri rendeletnek arra az intézkedésére, amely szerint a temetkezési vállalkozók kártalanítása a bírói út kizárásával történik. Hivatkozott arra is, hogy a szóbanlévő ajánlata valóságos kárának a megállapításánál azért sem lehet irányadó, mert iparát az ajánlat benyujtását megelőző két esztendőn át gyakorolván, ajánlata előtejesztésekor a szakmai árakat nem ismerhette.

Mindezeket azonban már az alapperben is előadták, a Kúria azonban arra az álláspontra helyezkedett, hogy ezek nem akadályozhatták Jarossnét abban, hogy követelését a megfelelő összegben reálisan fel ne számíthassa.

A Kúria figyelemmel volt arra is, hogy az alperes törvényhatóság felelősségére és annak terjedelmére nézve nincs befolyása annak a körülménynek, hogy a főváros némely, jelenleg is szolgálatban álló alkalmazottja Jarossné ingóinak az elvételében közreműködött. Azonban figyelemmel volt a felülvizsgálati panasz azon részére, hogy a főváros kártérítési kötelezettségének a mértékére nézve nem lehet befolyása annak a körülménynek, hogy az egyezkedések megkezdése alkalmával már előrelátható volt, hogy a magántemetkezési vállalkozói ipar és így Jarossné ipara is a főváros versenye következtében elsorvadásra van ítélve. Jogszabály, hogy a kártérítés mértékének megállapításában a kártétel elkövetésének az időpontja irányadó. Az adott esetben az időpont 1919. aug. 7. A főváros tehát a birtokába jutott ingóknak és Jarossné ipari jogának az 1919. évi augusztus 7-én volt értékét tartozik megfizetni. Egyébként a rendelet úgy is rendelkezik, hogy a főváros tulajdonába átvett temetkezési készletekért a volt tulajdonosoknak fizetendő térítés kiszámításánál e készleteknek abban az időpontban volt állapota (mennyisége, minősége) értéke irányadó, amelyben a főváros tanácsa azokat a jogfolytonosság helyreállításával saját kezelésébe vette. Ez pedig 1919. augusztus 7-én következett be.

Az alapperben a Kúria a kártérítési követelés összegének megítélésénél a kár valószínü egyenértékének megjelölésénél nem tartja kizártnak, hogy Jarossné kára nagyobb mint az az összeg, amekkorát részére a bizonyítékok alapján megítélt. Jarossné újított perben olyan bizonyítékra hivatkozik, amely szerinte megnyugtató eredményt ígér és amely alkalmas lesz arra, hogy valóságos kárát a bíróság pontosan megállapítsa. Ez a bizonyíték új bizonyítéknak tekintendő. A Kúria mindenesetre fontosnak tartja a leltár bemutatását, mert lehetséges, hogy ez a leltár olyan adatokat tartalmaz, amelyek lényegesek lehetnek arra nézve, hogy fenntartható-e a Kúriának az ingók értékelésének a kérdésében elfoglalt előző álláspontja.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 348-132.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Az üzemi probléma és a Községi

Irta: Baitz József

III.

A legcsekélyebb egészségi rendellenesség észleleténél is azonnali gyógykezelésre utaljuk ezen alkalmazottakat, vagy orvosi-vélemény szerinti könnyebb eseteknél — más fővárosi üzemnél helyezzük el, ahol ezek élelmiszergyártással nem találkoznak és igy tevékenységük közvetlen veszélyt nem jelent embertársaikra.

Hygiénikusan tisztántartott munkatermeinkbe a munkások utcai ruhákban nem léphetnek be, hanem a korszerüen felszerelt fürdőhelyiség előzetes használata után, a rendelkezésükre bocsátott tiszta, fehér vászon munkaruhában folytathatják csak tevékenységüket.

Az Élelmiszerüzem előbb ismertetett üzletpolitikája, dicsekvés nélkül szólva, elismerésre talált a székesfőváros milliós fogyasztóközönsége előtt is. Előszeretettel és bizalommal keresi fel vásárlás céljából a közönség üzleteinket és fiókjaink, ma már mindennapos életéhez tartoznak. Bizonyság erre az Élelmiszerüzem növekvő áruforgalma, amely az 1937. gazdasági évben összesen 164.963 métermázsa volt, 15,848.513 pengő értékben, szemben a 14.600 métermázsával 1911. évben. Mindez hangzatos reklámakció, kiárusítási alkalmak, hitelnyujtás, vagy könyvre való vásárlás nélkül történik.

A közkórházi szállítások ügye ugyancsak a Kereskedelmi Kamara és egyéb magánérdekeltségek támadásai következtében, 1935. január hó 1-től kezdődöleg, a 79.484—1923. V. számú belügyminiszteri rendelet végrehajtásaként olyképen változtattatott meg, hogy ez időtől kezdve csupán a romlandó élelmiszereket szállíthatja az Élelmiszerüzem megbizatás alapján, mig a nem romlandó élelmiszerek szállítása, 1—1 évi időtartamra, nyilvános versenytárgyalás utján biztosittatik.

A nyilvános versenytárgyalást a Polgármester ur irja ki és hirdeti azt meg a törvényes módon. A versenytárgyalás a VIII., IX. és X. ügyosztályok delegált főtisztviselői közreműködésével bonyolittatik le, mig az odaitélést az ügyosztályközi Közszállítási Bizottság javaslata alapján a Polgármester ur eszközli.

Ha már most a továbbiakban azt vizsgáljuk, hogy a pártokon és bármily érdeken felül álló városi főtisztviselők irányítása és ellenőrzése mellett lefolytatott nyilvános versenytárgyalásokon a szállításokat úgyszólván teljes egészében az Éllmiszerüzem nyeri el, úgy e tény, az Élelmiszerüzem legnagyobb dicsérete. Magyarázata ennek, hogy a versenytárgyalásokon árai a legolcsóbbak, árui minősége pedig a legjobbnak bizonyult valamennyi pályázó között.

A magánkereskedelem érdekeltségei most azon mesterkednek, hogy ezen nyilvános versenytárgyalásból, melyet évek hosszú során folytatott küzdelem után éppen ők erőszakoltak ki, a Községi Élelmiszerüzem zárassék ki egészen.

A közkórházi élelmezés kérdésénél az üzleti rész mellett legalább oly fontossággal bir a szállított áruk standard minőségi kérdése. A rendszeres, feltétlen pontos időre való szállítás, de bármely rendkivüli igény kielégítése — a mult tapasztalatai alapján csak az Élelmiszerüzem utján volt mardéktalanul biztositható.

Az Élelmiszerüzem megbizatásával teljességgel biztositтatott a legtökéletesebb minőségi és mennyiségi átvétel, tekintettel az üzem évtizedes gyakorlatára, áru és szakismeretére, nemkülönben különleges strukturájú adottságára. Jelen szállítási módozat mellett nem kell tartani a szomorú emlékü klinikai panamák megismétlődésétől. Rendkivül fontos tényező a szállítások kérdésénél az üzem teljes érdektelensége. Az Élelmiszerüzem alkalmazottainak soha sem lehet érdeke, vagy célja kevesebb mennyiségü, vagy silányabb árú szállítása és ezért bármely visszaélés lehetősége is eleve ki van zárva.

1932. évben az üzemet ért magánképviseleti támadások tisztázása céljából a főváros Polgármestere, az Élelmiszerüzem közkórházi szállításainak minden részletre kiterjedő szakértői vizsgálatával dr. Soós Aladár egyetemi magántanárt, a Diétikai intézet közismert szaktekintélyü igazgatóját bizta meg.

E kimerítő alaposságú és nagy felkészültségü szakvélemény a legapróbb részletességgel foglalkozik az Élelmiszerüzem közkórházi szállításának kérdésével. A beszerzéstől a kiszállításig végig kisérve az árut, figyelemmei a minőségre, árkalkulációra, adminisztrációra, stb.-re, őszinte megelégedésének és legnagyobb elismerésének is kifejezést adott.

Ezekben voltam bátor az Élelmiszerüzem létének fontosságát és prosperitását ismertetni.

Végezetül beszélnem kell egy eddig még nem érintett, de fontosságában igen nagy jelentőségü szempontról is, — a közélelmezés kérdéséről, egy netáni újabb világháború esetén.

Közel és távol, keleten és nyugaton fegyverkezések zajától visszhangzik a világ. A világsajtóban napról-napra megjelenő általános háborus készülődésekről szóló hiradásokat nevezhetjük jelszavak harcának, a nyomor civódásának, az erősek és gyengék párviadalának, vagy bárminek, végeredményben mégis csak előcsatározásai egy ujabb világháborúnak, amely elháríthatatlan végzetszerüséggel bekövetkezik akár ma, vagy holnap, vagy évek mulva, hacsak a megbomlott erők egyensulyba nem kerülnek.

Ez nem akar jóslat lenni, csupán a tényekkel való leszámolás, amit a mai rideg perspektivája vetit elénk.

A jövő háboruja nemcsak a drótakadályok előtt, a lövészárokban fog lezajlani, hanem a stratégiai, az ipari, a közélelmezési és közlekedési gócpontokra, a nagy városokra fog koncentrálódni.

A milliós fővárosnak erre az eshetőségre is készen kell állnia. Kell, hogy egy teljesen kiépített, arányaiban máról holnapra tágitható, már meglévő tökéletes szervezet álljon rendelkezésére, amelynek kezében és irányitása mellett a közélelmezés kérdése megnyugtató módon biztositva legyen. A mult tapasztalatai teljes bizonyosságot szolgáltattak az aggodalom alaposságára. Érthető okoból, háborus veszély esetén a magánkereskedelem és ipar legalább 80%-ban megbénul, illetve bevonul és a hatóságokra háramlik a közélelmezés kérdésének minden terhe. Sajnálatos, de megdönthetetlen valóság, hogy amennyire szükség van prevencióra légitámadás esetén, ugyanolyan fontosságú kérdés háborus veszély esetén a közélelmezés biztositása, amikor a távoli decentralizált tárolású vidéki készletek összegyüjtésével egy centrális elosztó szerv gondoskodik a tervszerü szétosztásról. Erre az eshetőségre a székesfővárosnak az Élelmiszerüzemmel már van egy elég nehéz próbát kiállott, megfelelő apparátusa, melynek korszerü fejlesztése képezi a jelen és nem a jövő feladatát.

Az Élelmiszerüzem legujabb feladatául az illetékesek utján az tüzetett ki, hogy üzemét racionalizálja s a mellett, hogy a Székesfőváros Közönségének a régi jutányos árakon szolgáltassa korlátlan mennyiségben jól bevált áruit, igyekezzen a községi háztartáshoz minél nagyobb összegekkel hozzájárulni, továbbá tartalékokat gyüjtve megerősödni, hogy szükség esetén a köznek minél nagyobb sullyal tudjon rendelkezésére állni. Ezen munkának befejezését látja az olvasó most. Az anyagi kivánságnak is sikerült teljes mértékben megfelelni, mert várakozáson felüli összegeket juttatunk már a kezdetben is törvényhatóságunknak, teljesen rendbehoztuk nyugdij tartalékunkat, ami Pengő: 442.398.41-t tesz ki, valamint alkalmazottaink öregségi tartalékját 100%-ban Pengő 502.087.29-re sikerült felemelni.

Most a szervezés további intékedései következnek, melyek a vállalat teljesen korszerüvé tételét fogják eredményezni.

Az alábbiakban be fogjuk mutatni az üzem egyes osztályait, melyek a következők: Husosztály, mely áll a zsirolvasztóból, hus- illetve kolbászárugyárból; Baromfi-, tejtermék-, tojásosztály; Füszerosztály; a Nagyvásártelepen elhelyezett Gyümölcs- és zöldségosztály; saját 100.000 kalória óránkénti termelésü hideg előállító gépberendezésünk most készült el, a telep gőzellátását végző uj kazánberendezésünk most van felállítás alatt és kb. 6 hét mulva teljesen készen fog rendelkezésünkre állni.

Amidőn még megjegyzem, hogy az egész átalakitási, racionalizálási és karbantartási költségeket mint folyó kiadásokat számoltuk el az általunk megkeresett összegekből, anélkül, hogy azokhoz hiteleket vettünk volna igénybe, azt hiszem, indokolt az optimizmusom, hogy a jövőben ugy anyagi, mint egyéb kötelezettségeinknek, melynek teljesítését tőlünk elvárják, minden tekintetben meg fogunk tudni felelni. *(Vége.)*

Uj alkalmazások a nagyüzemeknél

Julius hó 15.-i hatállyal megjelentek a kinevezések

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A polgármester július hó 15-i érvénnyel ideiglenes havidijasokká kinevezte az Elektromos Művekhez:

Andrási Lajost, *Bäcker* Zoltán Tamást, *Csekme* Endrét, *Fellner* Józsefet, *Kristóf* Károlyt, *Lakatos* Aladárt, *Lissák* Tivadart, vitéz benedekfalvi *Luby* Pált, *Molnos* K. Lajost, *Oláh* Tibort, *Schindler* Lászlót, *Stitniczky* Jánost, *Werlin* Lajos okl. gépészmérnököket, *Baráth* Károly dr. közgazd. tudort, *Borostyánkői* Béla dr. jog és államtudort, vitéz *Cserműi* Gyula okl. közgazdát, *Domby* László dr. jog- és államtudort, *Fülep* Benő dr. jogtudort, *Gőz* József dr. államtudort, *Kálix* Aladár dr. közgazd. tudort, *Kelemen* Béla dr. ügyvédet, *Kövér* Péter dr. államtudort, *Klim* László dr. jogtudort, *Morandini* Géza dr. jogtudort, *Oláh* László dr. államtudort, *Selmeczi* Tibor dr. államtudort, Szentjóbi *Staub* Olivér végz. katonai akadémikust, *Szedmáky* József dr. jogtudort, *Tichy* Gyula dr. jogtudort, *Végszendrői* Ferenc dr. jogtudort, *Vincze* Sándor dr. államtudort, *Albitz* Jánost, *Badits* Sándort, *Bansváry* Györgyöt, *Guttmayer* Józsefet, *Hampel* Oszkárt, *Intődi* Tibort, *Kómann* Ödönt, *Kubista* Lajost, *Nisznyánszky* Frigyest, *Ősi* Gyulát, *Zana* Károlyt felsőipari végzettséggel, *Dávid* Jánost, *Gichner* Jánost, *Gireth* Lászlót, *Győri* Endrét, *Hetesi* Antalt, *Hományi* Kálmánt, *Jókúthy* Dénest, *Lengyel* Zotánt, *Mann* Edét, *Mosánszky* Emilt, *Németh* II. Lászlót, *Orczifalvi* Istvánt, *Petrás* Gézát, *G. Tóth* Pétert, *Tunyogi* Istvánt, *Winkler* Lajost, *Dudás* Ilonát, *Görk* Máriát, özv. *Koór* Jánosnét középiskolai végzettséggel.

a Gázművekhez:

Winiss Emil dr. jogtudort, *Bojár* Endrét, vitéz *Jánossa* Ferencet, *Kőházy* Endrét, *Lipovecz* Aurélt, *Pap* Jánost, *Vida* Kálmánt középiskolai végzettséggel

és a Vízművekhez:

Lovas József, *Nagy* Gyula, *Techet* Róbert okl. mérnököket, *Jeney* Béla dr. jog- és államtudort, *Kiss* Ferenc dr. államtudort, *Pásztor* Tamás dr. államtudort, *Tihanyi* Ferenc dr. közgazd. tudort, *Vizvári* Gábor dr. jogtudort, *Zilahy* Tamás dr. jogtudort, *Zobor* József dr. közgazd. tudort, *Pálfalvi* Györgyöt, *Somfai* Gézát, *Szankó* Gábort, *Szatmári* Zoltánt, *Szőke* Mihályt, *Trojkó* Györgyöt, *Fischer* Idát középiskolai végzettséggel.

Hetidijas irnokká kinevezte az Elektromos Művekhez:

báró *Gudenus* Hugót, *Korompay* Józsefet, *Nagy* Győzőt, *Schmidt* Gézát, *Streliczky* Bélát, *Somogyi* Gyulát, *Tallér* Istvánt, *Vágó* Ervint, *Vetési* Gyulát, *Volonts* Aadárt

a Gázművekhez:

Almássy Dezsőt, *Aradszky* Emilt, *Csapody* Istvánt, *Domby* Edét, *Fehér* Kálmánt, *Folkner* Bélát, *Füzes* Jánost, *Gluth* Ferencet, *Gróf* Istvánt, *Dreiacker* Józsefet, *Hegyi* Emánuelt, *Heller* Jánost, *Hideg* Vincét, *Jávori* Dezsőt, *Kálló* Aurélt, *Kővári* Bélát, *Krause* Gusztávot, *Luib* Ákost, *Madarász* Gábort, *Markóczi* Imrét, *Muzslay* Jánost, *Perényi* Bélát, *Pogány* Józsefet, *Sándor* Andort, *Varga* Henriket, *Vig* Jánost, *Viasz* Károlyt, *Zsizsmann* Bélát

és a Vizművekhez:

Dobák Györgyöt, *Dzialla* Gézát, *Fáy* Istvánt, *Miklós* Endrét, *Puskás* Vidort, *Rápolti* Istvánt.

HIREK

Olvasóinkhoz!

Alulirott várospolitikai hetilapok a székesfővárosi törvényhatóság nyári szünetének tartama alatt (július és augusztus hónapokban) kéthetenkint jelennek meg. E megállapodás értelmében az ÚJ BUDAPEST legközelebbi száma augusztus 13-án fog megjelenni.

UJ BUDAPEST A VÁROS, BUDAI HIRLAP, FŐVÁROSI HIRLAP, FÜGGETLEN BUDAPEST, UJ FŐVÁROS.

A hercegprimás levele Király tanácsnokhoz

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Serédi Jusztinián dr. Magyarország biboros hercegprimása a következő levelet intézte Király Kálmán székesfővárosi tanácsnokhoz az út- és csatornaépitési ügyosztály vezetőjéhez.

Mélyen tisztelt Tanácsnok Ur!

A XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus mindenben igazolva a hozzáfüzött reményeket, a legszebb sikerrel véget ért.

A Világkongresszus befejeztével hálásan gondolok igen tisztelt Tanácsnok Urra azokért a messzemenő támogatásokért, amelyeket nyertünk úgy a fővárosi kertészet, mint az út és csatornaépités részéről.

Amikor a jóakaratú pártfogásért, a fáradhatatlan búzgó közreműködésért igen tisztelt Tanácsnok Urnak mélységes hálámat és köszönetemet fejezem ki, arra is kérem, köszönetem kifejezését a fővárosi kertészettel, valamint az út- és csatornázási ügyosztállyal közölni méltóztassék.

Fogadja igen tisztelt Tanácsnok Ur igaz tiszteletem őszinte kifejezését

Budapest, 1938. június hó 13.

Serédi Jusztinián
biboros, érsek,
Magyarország hercegprimása.

Ford újra bebizonyította, hogy áramvonalas legújabb típusai is vezetnek. Most került forgalomba az úgynevezett „kisebbik 8 hengeres" Ford V 8 60 típus, mely nemcsak a legszebb luxuskocsik kényelmét és zajtalanságát adja, de mérsékelt ára és gazdaságos üzembentartása alig mulja felül a kis kocsikét. Ez az igazi autószak-

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendelien.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Seffer Antal
tornaszerek és sporteszközök gyára
Sportüzlet: IV., Kammermayer K.-u. 3.
Telefon: 389-131.
Gyártelep: VIII., Práter-u. 62.
Telefon: 145-846.

Igaza van-e Gidró Lászlónak?

— Levél a Szerkesztőhöz —

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur!

Az „*Uj Budapest*" f. évi június 18-i számában *Gidró* László dr. tollából megjelent cikkel kapcsolatban kérem — az audiatur et altera pars elve alapján — szíveskedjék jelen soraimnak helyt adni. Bár nem vagyok tollforgató ember, tollamat — mint szerényfizetésű fővárosi üzemi tisztviselő — irodai és nem riodalmi téren hasznosítom, a cikk nyilvánvaló tendenciája, amellyel törvényhatósági bizottságunk egyébként érdemes tagja birálat alá veszi az Elektromos-, Gáz és Vízművek alkalmazottainak illetményeit szabályozó polgármesteri javaslatot, ellenálhatatlanul kényszerit szerény soraim papirra vetésére. S minthogy a multban jólesően tapasztaltam, hogy mélyen tisztelt Szerkesztő Ur készséggel bocsájtja a nagy nyilvánosság elé az üzemi alkalmazottak, valamint a nagyközönség részéről elhangzó hozzászólásokat, bizvást remélem, hogy néhány egyszerű mondatban, röviden előadott véleményem — nem csak a magam, hanem számtalan üzemi kartársam érdekében — napvilágot lát kitűnő lapjában.

A cikk az üzemek életéből kiragadott néhány adat alátámasztásával azt a — számunkra ugy szubjektive, mint objektive — sérelmes konkluziót szögezi le, hogy az üzemek alkalmazottai „tul vannak fizetve", hatalmas összegű javadalmazásuk fordított arányban áll munkaidejükkel és munkateljesítményükkel, s az üzemek a főváros tulajdonába való átvétele folytán — bár az egyéni felelősség megszűnt — „megszűnt annak kockázata is, hogy az üzemek alkalmazottaikat elbocsáthassák". Ennek figyelembevételével a cikk irója olyan épületes inditványokat terjeszt elő, amelyek nemcsak reánk, üzemi alkalmazottakra nézve sérelmesek, hanem a közönség életének magasabb szempontjaiból is — enyhén szólva — antiszociálisak. Mert — hogy csak egy érvet emeljek ki a különben ügyesen csoportositott argumentumok közül — „amikor a főváros szellemi szükségmunkásai a statisztikai hivatalnál havi 80 pengőt, egyéb helyeken havi 60—80 pengőt, az ÁDOB-isták havi 80 pengőt, a Homan-boyok havi 100 pengőket keresnek", a cikkíró indokolatlannak találja, hogy „a legjobb esetben középiskolai képzettségű mesterek havi 652 pengő, az irodakezelők havi 448 pengő fizetéssel meghaladják a tényleges miniszteri, illetve osztálytanácsosnak a jövedelmét". Ugy hiszem azonban, hogy a tárgyilagos szemlélet igazat fog nekem adni, amikor megállapitom, hogy

I. nem lehet normának tekinteni azt, ami alacsony, helytelen, kövés vagy rossz és ahhoz szabni minden hozzá viszonyított dolgot, akkor, amikor az emberi élet egyik legfontosabb célja: törekedni a minél tökéletesebb felé. Nem lehet arra az álláspontra helyezkedni, hogy egyes szolgálati ágazatoktól vegyék el azt a meglévő javadalmazást, amit évtizedek keserves, odaadó, becsületes és hűséges munkájukkal kivivtak maguknak, csak azért, mert más szolgálati ágazatok illetmény-szinvonala lényegesen alacsonyabban áll. Sőt, ellenkezőleg, arra kell törekedni, hogy a létminimumot sem biztositó, alacsony javadalmazásokat igyekezzenek felemelni a nyugodt, gondtalan, polgári megélhetést jelentő szintre. Az előbbi módszer — amellett, hogy gazdasági vonatkozásban is sulyos veszélyeket rejt magában — hatalmas lépés az államkapitalizmus felé, melynek káros hatását élesen láthatjuk ama távoli, féleurópai állam életében.

II.

Nagy különbség van az egy-két éve szolgáló szellemi szükségmunkás, ÁDOB-ista, vagy Hóman-boy gyakorlatlan, a tanulás stádiumában levő munkájának és az évtizedek óta egy munkakörben működő, gyakorlott mester, vagy irodakezelő leegyszerűsített és mégis eredményesebb, kifinomult munkájának mennyiségi és minőségi értéke között. Senki sem születik mesternek és irodakezelőnek, minden munkakört gyakorolni kell, hogy a tevékenység a reá fordított idő és fáradság arányában megközelítse a hasznosság, eredményesség, észszerűség maximumát. Itt tehát olyan szerzett tulajdonságot, helyzeti előnyt kell megfelelően értékelni, amelyhez mindenki csak hosszú ideig tartó munka és fáradság árán juthat. Mindezeken felül a cikkíró által felemlített fizetést elért mester, vagy irodakezelő munkája területén már vezetői hatáskörök gyakorlására is alkalmas, viszont azt hiszem, maga a cikk irója is kétségbe vonja az egy-két éve szolgáló ÁDOB-ista, vagy Homan-boynak ilyen vezetői hatáskör betöltésére szükséges gyakorlatát.

*

Mint kisfizetésű tisztviselő — aki kartársaimmal együtt szintén „tarsolyomban hordom a marsallbotot" — teljesen egyetértek a cikkíró azon indítványával hogy a vezető főtisztviselői pozíciókat szerződéses alkalmazottakkal töltsék be, a tisztviselő státusz kereteiben érhesse el a főtanácsosi rangot, de e fokozaton felül már szerződéses alkalmazottja legyen az üzemnek. Valószinűnek tartom, hogy maguk a vezető főtisztviselők sem tiltakoznának helyzetük ilyetén szabályozása ellen, hiszen az alkalmazási szerződés — a magánvállalatok analógiájára — bizonyára előnyösebb helyzetet biztosithatna nekik a jelenleginél.

A továbbiakban a cikkíró birálat tárgyává teszi az üzemek által, termelvényeikből az alkalmazottaknak kiszolgáltatott természetbeni juttatásokat. Semmi indokot nem lát arra, hogy az amúgy is magasan megállapított javadalmazások mellett még ilyen fizetést kiegészítő szolgáltatásokban is részesitsék az alkalmazottakat. „Nem érthető — mondja — és nem is magyarázható meg pl. a Gázművek 27518 kisfogyasztójának, aki súlyos anyagi körülményei folytán nem képes még havi 10 köbméter gázt, összesen havi 2 pengő értékben sem fogyasztani, hogy miért kell neki a gáz köbméteréért 20 fillért fizetnie, amikor a havi 1076 P 50 fillér jövedelemmel rendelkező polgártársa, aki véletlenül a Gázművek h. vezérigazgatója, ugyanazt a gázt köbméterenkint 3 (három) fillérért kapja?"

A kérdés beállitása nem szerencsés a cikkíró részéről és épen ez az iránybeállítás enged arra következtetni, hogy az érvelése sem helytálló. Mert ha nem volna indokolt, hogy az elektromos és gázvállalatok termelvényeiknek az alkalmazottak részére kedvezményes áron való juttatásával serkentsék őket fokozott munkára, odaadóbb és lelkesebb szolgálatra, akkor szerte a világon már régen beszüntették volna a világon már régen beszüntették volna a vállalatok saját termelvényeiknek önköltségi áron való szolgáltatását alkalmazottaik részére.

A cikkíró kifogás tárgyává teszi az üzemek kiadásában: a személyi, családi, hadi, stb. pótlékokat, a közlekedési segélyt, a munkaruha ellátmányt, a gyári betegsegélyt, a munkás szabadságidejére folyósított béreket, a kegyellátást, az orvosi rendelők fenntartását két orvos tiszteletdíját, a munkásgyermekek nyári üdültetését, az önképzőkör kiadásait, a kulturális kiadásokat, egyszóval az üzemek minden olyan terhét, amely alkalmas arra, hogy az alkalmazottak anyagi, szociális, kulturális helyzetét javitsa és amely révén a főváros joggal tett szert „az ország legjobb munkaadója" dicsérő jelzőre. Mindezek elvonása körülbelül az ötven évvel ezelőtti színvonalra süllyesztené vissza az alkalmazottak életszinvonalát szociális és kulturális vonatkozásokban.

Gidró László dr. cikke befejezéséül a következő inditványokat foglalja össze — mélyen tisztelt Szerkesztő Ur szives elnézését kérem, hogy mindegyik után zárójelben odaírom tömör véleményemet is:

a) töröltessék mindenféle remuneráció és külön juttatás (hadd sülyedjen az alkalmazottak életszinvonala!);

b) véglegesiteni kizárólag nős tisztviselőket lehet (mi történik azokkal, akik azért nem nősülhetnek meg, mert öreg özvegy édesanyjukat, vagy édesapjukat kell eltartaniok?);

c) nőtlen és női alkalmazottak javadalmazása 30%-kal csökkentendő, ez az elv nyugdíjasoknál is keresztül vezetendő (hol marad a „szerzett jogok" elve?);

d) női alkalmazottak maximális javadalmazása havi 250 pengőben állapitandó meg, férjhezmenetel esetén tartoznak szolgálatukat elhagyni, illetve végkielégitendők, vagy nyugdijazandók (szabad választás: vagy állás, vagy család és gyermek, a nő örök vágya és a nemzet alappillére!);

e) családalapitási segély nyujtandó minden alkalmazottnak, 60 havi kamatmentes levonás mellett (igen, de ne a 30%-os jövedelemcsökkentésből);

f) szülési segély rendszeresitendő (valami, ami szociális);

g) a szerzett jogok (!) tiszteletben tartandók (csak a javadalmazásoknál nem!).

Ezeket kivánom hozzáfüzni *Gidró* László dr. ur cikkéhez és mélyen tisztelt Szerkesztő Ur szives elnézését kérem, ha a méltatlankodás kissé hoszabbra szabta a levelemet, amelynek szives közléséért előre is hálás köszönetet mondva, vagyok megkülönböztetett tisztelettel: *Aláirás.*

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER
Városliget

Uj kiirások

Utrendezési munkálatokra a XI. ker. Hamzsabégi-út, Horthy Miklós-út és MÁV útátjáró között levő szakaszához. **Határidő 1938. évi augusztus hó 2-án délelőtt 9—10 óra.**

Iparvágányszabályozási, felszedési és kövezési munkákra a IX. ker. Gubacsi-út 6. sz. alatti sertésközvágóhidon. **Határidő 1938. évi augusztus hó 5-én délelőtt 9—10 óra.**

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Révész-utcai erőmű bővítésével kapcsolatos munkálatokra vonatkozó versenytárgyalási **ajánlatok** folyó évi július hó 7-ére kitűzött **benyujtási határidejét** egy hónappal **meghosszabbítja. Uj határidő: 1938. évi augusztus hó 8-án délelőtt 10 óra.**

Versenytárgyalási hirdetmények

I.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a Budapest IX. ker., Gubacsi-út 6. szám alatti sertésközvágóhidon végzendő

iparvágányszabályozási, felszedési és kövezési

munkálatra.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza) IV. ker., Városház-utca 9—11. sz. II. em. 284. ajtószám alatt

1938. évi augusztus hó 5. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor, a II. emelet 285. sz. alatti hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

II.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a II. kerület, Darányi Ignác-utcában, a Vadrózsa-utca és Ruszti-út között végrehajtandó

csatornázási

munkálatokra.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva „A II. ker., Darányi Ignác-utca csatornázása" felírással a megrendelő hivatalnál, IV., Városház-utca 11. sz., II. em. 284. ajtószám alatt

1938. évi augusztus hó 12. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor fognak nyilvánosan felbontásra.

III.

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek az I. ker., Béla király-út, Galgóczy-út és Laura-út, Laura-út, Béla király-út és Mátyás király-út, továbbá Mátyás király-út, Laura-út és a 9485. hrsz. ingatlan között lévő szakaszának

csatornázási

munkálataira.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva „Az I. ker., Béla király-út csatornázása" felírással a megrendelő hivatalnál (Központi városháza), IV. ker., Városház-utca 11. sz. II. em. 284. ajtószám alatt.

1938. évi augusztus hó 12. napján délelőtt 10 óráig

személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

DOBY ANDOR DR.

Szerkesztő:

RASKÓ OSZKÁR

Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: **1-189-98.**

Felelős: Kellner **László dr.**

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata

Budapest, Iroda **VI., Agyag-u. 75.** Telep **Telefon: 2-928-32**

LISKA JENŐ

okleveles gépészmérnök vállalkozó

Budapest, VIII., Orczy-ut 22.

Telefon: 1-429-51.

VÁLLALKOZÁS

A koporsó-rejtély

#

Miért szerzi be a Temetkezési Intézet nyilvános versenytárgyalás mellőzésével a gyermekkoporsókat és koszorukat? — Ujabb polgármesteri véghatározat a koporsók és fakeresztek szállitása ügyében

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Jelentette az Uj Budapest, hogy a Községi Temetkezési Intézet részére szükséges fa- és érckoporsók, fakeresztek, szemfödelek és névfelirati táblák szállítása iránt intézkedő polgármesteri véghatározatot az érdekeltek felebbezéssel támadták meg, amelynek folytán a belügyminiszter olyképen döntött, hogy a fakoporsók és fakeresztek szállításának odaítélése tárgyában a polgármesternek újból kell intézkednie. A belügyminiszter ugyanis az iparügyi miniszterrel egyetértően nem fogadta el a polgármesternek ama álláspontját, amely szerint az árellemző bizottság véleményével szemben a kebelbeli magasépítési ügyosztály szakvéleményét fogadta el a koporsók és keresztek előállítási árát illetően.

A polgármester a miniszteri leirat kézhezvétele után az iparfelügyelőség, a magasépítési ügyosztály és a Községi Temetkezési Intézet egy-egy kiküldöttjéből álló bizottsággal megvizsgáltatta az ajánlattevő cégek munka-kapacitását oly módon, hogy a bizottság megállapításával az odaítélésnél számolnia is lehessen. Eme vizsgálat után a polgármester összesen 345.339 pengő értékben különböző méretű koporsó és kereszt szállítása tárgyában hozott újabb határozatot. Hogy azonban ez a véghatározat nem lesz hamarosan jogerős, az nagyon valószínű. Az új polgármesteri véghatározatban benne foglaltatik az a megállapítás is, hogy a véghatározat ellen az érdekeltek a belügyminiszterhez felebbezést terjeszthetnek elő és a véghatározat csak jogerőre emelkedése után hajtható végre. A vállalkozót arról a körülményről, hogy a szállítást teljesíti, a polgármester a véghatározat jogerőre emelkedése után külön határozatban fogja értesíteni.

Noha a koporsót gyártó nagy zsidó cégek: a Marx és Groszmann kft., a Frisch és Doktor r. t., Benisch József stb. ama körülmény folytán, hogy a belügyminiszter nem a kisipar számára mintegy 30.000 pengővel több megrendelést juttató magasépítési ügyosztályi szakvéleményt, hanem az Árelemző Bizottság véleményét fogadta el — igen jelentékeny mértékben részesednek a szállításokban, mégis kétségtelennek tetszik, hogy a mult esztendő november óta húzódó versenytárgyalás még legalább három hónapig nem lesz befejezhető. Addig pedig folyik a jelenlegi rendszer tovább, vagyis a versenytárgyalás nélküli szállítás, még pedig a régi árak alapján.

Itt említjük meg, hogy a polgármesteri véghatározat csak úgy, mint a belügyminiszteri rendelet, nem intézkedik az iránt, hogy a gyermekkoporsók szállítása tárgyában versenytárgyalást kell tartani. Hogy a gyermekkoporsókat miért nem a Közszállítási Szabályzat alapján kell beszerezni, az a Temetkezési Intézet igazgatóságának és választmányának közös nagy titka. Szintúgy a Temetkezési Intézet választmányának és igazgatóságának közös nagy rejtélye az, miért folyik már több mint másfél esztendeje a koszorúk beszerzése szabadkézből minden nyilvános, vagy zártkörű versenytárgyalás teljes és tökéletes negligálásával.

Versenytárgyalási hirdetmény

1. Budapest Székesfőváros Elektromos Művei nyilvános versenytárgyalást hirdet az I. ker., Attila-utca 61—63/a. szám alatti 30 kV-os transzformátorállomás- és bérházépítkezés **villamosberendezési és felvonó** munkáira.

Az építkezés költségei szabályszerűen biztosítva vannak.

2. Ennek az építkezésnek a feltételei tekintetében a jelen hirdetményben felsorolt kikötéseken kívül a Közszállítási Szabályzat rendelkezései, a m. kir. iparügyi miniszter úr által kiadott és érvényben levő általános és idevonatkozó részletes vállalati feltételek, valamint a Fővárosi Közlönyben a „hivatalos hirdetések" című rovat élén minden év január és július havában az első számban — amennyiben a módosítás szüksége merülne fel, időközben is — közölt, illetőleg a Fővárosi Közlöny szerkesztőségében 10 fillér áron beszerezhető ajánlati feltételek kikötései érvényesek.

3. Amennyiben vállalkozó a fent felsorolt munkacsoportokból esetleg mindkét munkacsoportra kívánna pályázni, úgy minden munkacsoportra külön ajánlat teendő. Az ajánlatok egymástól függetlenül, a munkacsoport megjelölésével, külön-külön borítékba helyezendők. Vállalkozóra ilyen esetben mindkét munkacsoportra beadott ajánlat külön is kötelező erővel bír, mivel az Elektromos Művek az egyes munkacsoportokra beérkezett ajánlatokat függetlenül fogja elbírálni attól, hogy a vállalkozó egy, vagy mindkét munkacsoportra adott-e be ajánlatot.

Az Elektromos Művek fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül — tekintet nélkül az ajánlott árakra — szabadon választhasson, hogy a munkát, vagy szállítást még egy munkacsoporton belül is az ajánlattevők között tetszése szerint megoszthassa, vagy amennyiben a versenytárgyalás eredményét kielégítőnek nem találná, úgy újabb nyilvános, vagy korlátolt versenytárgyalást tarthasson, esetleg a munkák vállalatbaadása tekintetében másként is intézkedhessék, illetve a vállalatbaadástól teljesen eltekinthessen.

Az Elektromos Művek kijelenti, hogy a munkák odaítélése iránt hozandó határozata ellen jogorvoslat csak birtokon kívül vehető igénybe.

4. Az ajánlatot a rendelkezésre bocsátandó ajánlati ürlapnak és mellékleteinek felhasználásával a jelen hirdetményben, valamint az azt kiegészítő és fentebb említett többi feltételekben foglaltak értelmében olyképen kell szövegezni, hogy az ajánlat és mellékletei a szerződés minden adatát és feltételét tartalmazzák.

5. Az ajánlatnak a következő mellékleteket kell tartalmaznia:

- mindkét azonosan kitöltött költségvetési ürlapot (a villamosmunkáknál a költségvetés mellékleteivel),
- OTI és MABI igazolást, vagy engedményokiratot,
- bánatpénz letéti nyugtát,
- kisiparosoknál kisipari igazolványt,
- bejegyzett cégeknél cégkivonatot és cimpéldányt,
- iparigazolványt egyszerű másolatban,
- A8-jelű „Megrendelési feltételek"-et aláírva,
- referencialistát kitöltve és aláírva.

6. A versenytárgyalási hirdetményt, az ajánlati ürlapot, költségvetést, villamosmunkáknál ennek mellékleteit, a pályázó által már végzett hasonló munkák feltüntetésére szolgáló ürlapot s a „Megrendelési feltételek"-et a jelentkező ajánlkozni szándékozók az Elektromos Művek igazgatósági épületében (V. Váci-út 74. I. em. 101.) hétköznapokon d. e. 9—12 óra között, az előírt díj (a költségvetés első ívén felül megkezdett minden ív után 0.30 P) lefizetése ellenében megszerezhetik. A villamosberendezési munkákra vonatkozó kiadványokat az ipartestület által igazolt kisiparosok cégszerűen aláírt elismervény ellenében díjtalanul kapják meg.

A tervek a pályázati idő alatt a tervező épitész, Györgyi Dénes műépitész-tanár irodájában (IX., Kinizsi-utca 31. II. em. Országos M. Kir. Iparművészeti Iskola) hétköznapokon d. e. 11—1 és d. u. 5—6 óra között tekinthetők meg, ahol a szükséges műszaki felvilágosítások is megadatnak.

7. A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva az Elektromos Művek igazgatóságánál (V. Váci-út 74. I. em. 101.) 1938. augusztus 17-én d. e. 9 és 10 óra közötti időben személyesen, vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap d. e. 11 órakor fognak az Elektromos Művek volt étkezdéjének helyiségében (V. Dráva-utra 3. sz.) nyilvánosan felbontatni.

Az ajánlattevők ajánlataikkal végleges döntésig, de legkésőbb 60 napig kötelezettségben maradnak.

8. Azt az ajánlatot, amelyet ajánlattevő nem a kijelölt helyen és a kijelölt időben nyujt be, vagy pedig nem a megállapított feltételek és előírások értelmében készít el, a Közszállítási Szabályzat idevonatkozó rendelkezései szerint figyelembe venni nem lehet.

Budapest, 1938. július 28.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei

Épületüveges Glatz András

tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

PROKISCH JÁNOS

okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő

Budapest, I., Csaba-u. 11/a. el.: I-563-99.

Faredőnyjavitást

acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerűen, jótállással legolcsóbban vállalja,

T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.

Telefon: 1-183 25

Péter Frigyes

lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.

Épület- és műlakatos munkák készitése

Az amerikai filmekről jól ismert és világhirü **Rimac revü** Ciro Rimac 14 tagu énekes táncos rumbazenekara és a csodálatosan szép **Juanita**

teljes kubai társulatával lép fel augusztus 1-től **A Fényes Nagycirkusz** parádés müsorában, amelynek fő attrakciói még

A bengáli tigrisek 5 amerikai táncosnő és légtornásznő, a világhirü törpe zsonglőr és a világ legjobb artistái. **Fényes Nagycirkusz**

Naponta 2 előadás, 4 és 8 órakor hétköznap d. u. fél helyárak. Jegyrendelés. T.: 113-374 és 113-364.

XVI. évfolyam 31—32. szám. Budapest, 1938. augusztus 13.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Bpest, VIII. Reviczky-u. 1.

Király Kálmán

Egy kedves, jóindulatú, népszerű úriembert ünnepel ezekben az augusztusvégi napokban a városháza. A Budapesti Közlöny jelentése szerint Király Kálmán tanácsnokot a kormányzó úr őfőméltósága a kormányfőtanácsosi cimmel tüntette ki.

Ez a kitüntetés nemcsak Király Kálmánnak szól, hanem a főváros általánosan nagyrebecsült, kiváló és nivós mérnöki karának is. Annál értékesebb ez a kitüntetés, mert néhai való jó Fock Ede óta több mint tiz esztendeje aktiv műszaki tanácsnok nem kapta meg a kormányfőtanácsosi cimet. Rumbach Dezsőtől Barczen Gyuláig a kormányfőtanácsosi cim csak azután érkezett meg a műszaki tanácsnokok számára, amikor közpályájuk végéhez értek s a munkában és becsületben eltöltött harmincöt esztendő után nyugalomba vonultak. Ezért kétszeresen értékes Király Kálmán és a főváros mérnöki kara számára a kormányzói kegy.

Király Kálmán 1933 óta tanácsnok és még — ha az Isten élteti — elég szép számú szolgálati esztendeje van hátra. Az a hat esztendő, amelyet Király Kálmán az út- és csatornaépitési ügyosztály élén eltöltött, egybeesett azzal az időszakkal, amely alatt Budapest útjai és csatornahálózata modernizálódtak. A költségvetési milliók és a főváros által felvett kölcsönök jelentékeny része esztendők óta arra fordittódik a közgyülés akaratából, hogy szebbek, jobbak, modernebbek és európaibbak legyenek útjaink és a higiéniának, valamint a nagyvárosi életnek megfelelőbbek csatornáink. Király Kálmán hat esztendős tanácsnoksága alatt hatalmas lépésekkel fejlődött a fővárosi kertészet is, amely szintén az ő ügyosztályába tartozik. És hogy annyira fejlődhetett, amennyire ténylegesen fejlődött, az jelentékeny mértékben a mindenre kiterjedő gondosságú, szorgalmas és szivós Király Kálmán érdeme.

Baráti szeretettel üdvözöljük Király Kálmánt a kitüntetés alkalmából, amely meggyőződésünk szerint még nem koronázza meg az ő áldásos és közhasznú tevékenységét. A kormányfőtanácsosi kinevezéssel az államfő diszitette fel Király Kálmánt; hátra van még egy kitüntetése, amelyet nem a legelső magyar embernek, hanem Budapest milliós polgárságának kell számára átnyujtania! Az alpolgármesteri székre gondolunk, arra a műszaki alpolgármesterségre, amelyre vonatkozóan esztendők hosszú sora óta késik a belügyminisztérium jóváhagyása és amelyre ma kétségtelenül az egyetlen jogos aspiráns Király Kálmán lenne. A főváros érdeke, mindannyiunk érdeke, hogy minél hamarabb Budapest harmadik alpolgármestere legyen a vidám, mindig fiatal méltóságos tanácsnok: Király Kálmán.

II Őszi gondok a városházán

Október közepén választják meg Budapest uj alpolgármesterét — Sulyos háztartási problémák kerülnek a törvényhatósági bizottság szeptemberi ülésszaka elé

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A főváros nyári szünete véget ért: *Szendy* polgármester a közeli napokban foglalja el hivatalát és szeptember elején megindul a várospolitikai élet is. A nyár folyamán *sulyos és nagy személyi és tárgyi kérdések* kerültek előtérbe, amelyekre igen rövid idő alatt kell feleletet adni a főváros közgyülésének.

A személyi kérdéseket illetően legfontosabb *Lamotte* alpolgármester távozása. *Lamotte* alpolgármester már beadta nyugdijazás iránti kérelmét azt is bejelentvén, hogy nyugdíját jótékonycélra ajánlja fel. Az alpolgármester nyugdijazási kérelmével a második őszi közgyülés fog foglalkozni, az elsőn ugyanis bizonyos mértékben módositani kell a nyugdijszabályrendeletet: csak e revizió, illetve annak belügyminiszteri jóváhagyása után kerülhet sor arra, hogy a *Lamotte* Károly dr. nyugdijazására vonatkozó polgármesteri előterjesztés a törvényhatósági bizottság elé kerüljön.

Természetszerűen meg kell várni azt a tizenöt napot is, amig a nyugdijazásra vonatkozó közgyülési határozat ellen beadható felebbezések határideje lejár. *Lamotte* Károly örökére a pályázatot legkorábban október első napjaiban irhatja ki a polgármester. Minden valószinűség amellett szól tehát, hogy október közepe előtt nem lesz új alpolgármestere Budapestnek.

A városházán hirek terjednek el arról, — amelyekről az *Uj Budapest* is megemlékezett — hogy *Lamotte* Károly dr.-ral egyidejűleg *Schuler* Dezső alpolgármester is nyugdijazását fogja kérni. Ezek a hirek *Schuler alpolgármester távollétében* terjedtek el és mondanunk sem kell, hogy *tőlük maga az érdekelt alpolgármester áll legtávolabb.*

Szó sincs arról, hogy *Schuler* Dezső dr. alpolgármester nyugdijazását kérné. De erre nincs is semmi szükség. *Schuler* alpolgármester úgy a törvényhatósági bizottsági pártok, mint a polgármester legteljesebb bizalmát birja. Szolgálati ideje sem járt még le, semmi sem indokolja tehát nyugdijbamenését.

A legutóbbi napokban felmerült a városházán a hire annak, hogy tekintettel arra, miszerint az új alpolgármester megválasztására technikai okok miatt október közepe előtt nem kerülhet sor, *behelyettesitéssel* intézik el, különös tekintettel a közeljövő nagy pénzügyi problémáira az alpolgármesteri szék betöltését. A behelyettesitésre azonban — azt is megmondhatjuk, hogy Bódy László pénzügyi tanácsnok behelyettesitéséről lett volna szó — *nem fog sor kerülni.* Ilyen nagyfontosságú kérdésben ugyanis, mint Budapest alpolgármesteri székének betöltése, *nagyon nehéz prejudikálni* még akkor is, ha a törvényhatósági bizottság egyöntetüen valamelyik jelölt mellett foglal állást. De különösen nehéz lenne prejudikálni akkor ha — mint a jelen esetben is — még egyáltalában *nem alakult ki a helyzet* atekintetben, hogy ki legyen az új alpolgármester.

Kétségtelenül *Bódy László sanszai a legreményteljesebbek.* Van azonban olyan megnyilatkozás is, amely szerint nem okvetlenül szükséges, hogy a főváros új alpolgármestere *különleges pénzügyi szakértő* legyen, hiszen a polgármester kezében futnak össze a fővárosi háztartás összes szálai. Olyan vélemény is van, amely szerint *tradició,* hogy a főváros egyik alpolgármestere protestáns legyen. Ebben az esetben *Némethy* Károly vagy *Felkay* Ferenc dr. alpolgármesersége állana előtérben. Igen sokan agitálnak azonban dorogi *Farkas* Ákos dr. és *Morvay* Endre dr. alpolgármestersége mellett is, úgy, hogy e pillanatban *teljesen nyilt kérdés, ki lesz a főváros új alpolgármestere.*

*

A személyi problémáknál sokkal jelentőségteljesebbek *a főváros háztartási problémái. Bódy* László dr. pénzügyi tanácsnok már visszatért szabadságáról, átvette hivatala vezetését és megkezdte a pénzügyi osztályba időközben beérkezett költségvetési adatok feldolgozását. Noha a polgármester ezidén is szigorú rendeletet adott ki a takarékosságot illetően, máris megállapitható, hogy a főváros bevételeit azzal a gonddal és óvatossággal számitva, amint azt a költségvetés elő szokta irányozni, a *főváros jövő esztendei bevételei a kiadásokat nem fogják fedezni.*

Tekintettel arra, hogy *deficites költségvetésről szó sem lehet* — ezt a kormány semmi körülmények között sem hagyná jóvá — más mód a költségvetési hiány eltüntetésére nincs, mint

a) a kiadások csökkentése,
b) a bevételek emelése.

A kiadások csökkentéséről alig lehet beszélni. A főváros terhei egyre jobban és jobban megsokasodtak, főképen azok a terhek, amelyeket *bizonyos állami tételek átháritása okozott.* Hangsúlyozzuk, hogy az évenként visszatérő kiadásokról van szó, mert arról ma már beszélni sem lehet, hogy — *a Lamotte-féle elképzelés szerint* — a nagy beruházó kölcsön egy részét — évenként mintegy tiz millió pengőt — a költségvetés terhére irjanak.

A költségvetés deficitmentessé tételére ezek szerint *más mód, mint a bevételek emelése, nem mutatkozik.* A főváros bevételeit háromféle úton lehet emelni:

a) az egyenes adók emelésével,
b) az üzemi tarifák emelésével,
c) az állam hozzájárulásával.

Noha a községi közterhek emeléséhez évtizedek óta nem nyultak — holott ebben a vonatkozásban a helyzet jelentékenyen megváltozott — arról beszélni sem lehet, hogy *bármelyik közgyülési párt is megszavazná a költségvetési deficit ilyen módon való eltüntetését.* Marad tehát a harmadik megoldási mód: az állam hozzájárulása illetve az államot illető adókból a főváros részesedésének olyan mértékü emelése, hogy a háztartási deficit kiküszöbölhető legyen.

Külön nagy kérdőjel a főváros jövő évi háztartásában *a légvédelmi kiadások alakulása.* A légvédelmi kiadások legnagyobb részét a beruházó-programba vette fel a polgármester, kétségtelen azonban, hogy a beruházó program legnagyobb részének megvalósitása el fog tolódni. A légvédelmi intézkedések — amelyekben benne foglaltatik a tűzoltóság nagyarányú fejlesztése, a felszerelés modernizálása, stb. — *nem halaszthatók,* ezek uj tételek, amelyekre kétségtelenül *fedezetet kell találni a jövő esztendei költségvetésben.* Mint értesülünk, a szabadságáról visszatérő polgármester *a legrövidebb időn belül megkezdi a tárgyalásokat és elsősorban a pénzügyi szakbizottság tizenkettes, úgynevezett takarékossági bizottságának összehivására fog sor kerülni.*

A gyermekkoporsók titka

=×=

Nyolc cég felebbezte meg a koporsók és fakeresztek vállalatbaadását elrendelő polgármesteri végházatot

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Legutóbbi számában megírta az Uj Budapest, hogy a polgármester a belügyminiszter leirata értelmében vállalatbaadta a Községi Temetkezési Intézet részére szükséges fakoporsók és fakeresztek szállítását. A vállalatbaadás kiadása még a mult esztendő novemberében kiírt versenytárgyalás alapján történt. Természetes, hogy az érdekelt cégek, amelyek a mai ex-lex-et tartják a legmegfelelőbbnek, ezt a polgármesteri végházatot is megfelebbezték.

Nem kevesebb, mint nyolc felebbezés futott be a vállalatbaadást elrendelő polgármesteri végházat ellen a közegészségügyi ügyosztályhoz. A polgármester a felebbezéseket soronkivül felterjesztette a belügyminisztériumba. Szakkörökben izgatottan várják, hogy a versenytárgyalás kiirásától számitott egy esztendőn belül, tehát ez év novemberéig sor kerül-e a belügyminisztérium újabb döntésére, ami remélhetőleg véglegesen pontot tesz a koporsók és keresztek szállitása körül folyó cirkuszi komédia végére.

Itt említjük meg, hogy illetékes helyen végre elhatározták, hogy a gyermekkoporsók szállitására — amit esztendők óta egyetlen cég versenytárgyalás kiirása nélkül monopolizál — végre meg fog történni a versenytárgyalás kiirása. Ezzel kapcsolatban felvetjük a felelősség kérdését abban a vonatkozásban: kinek a büne, hogy a gyermekkoporsókat esztendők óta a Közszállitási Szabályzat megcsúfolásával nyilt, vagy zártkörü versenytárgyalás kiirása nélkül szerzi be a Községi Temetkezési Intézet?

Furcsa per a BART körül

Lamotte alpolgármesteri tanuként hallgatták ki egy érdekes adásvételi perben

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Hoffmann György garage-tulajdonos pert inditott az Autotaxi Budapesti Automobilközlekedési r. t. ellen. Keresetében 16.249 pengő vételár hátralék megfizetését kérte.

Az ügy előzményei még 1930-ra nyulnak vissza, amikor az Autotaxi tőle megvásárolta a BART részvényeinek 5 százalékát, majd később a további 49 százalék részvény-mennyiséget. A megkötött adás-vételi szerződés alapján a részvények eladásakor Hoffmannék kötelezettséget vállaltak arra, hogy a BART vagyoni állapotáról, s különösen annak fennálló mindennemű kötelezettségeiről tájékoztatást adnak. A BART könyveit ekkor több szakértő vizsgálta felül.

Később azonban a vételárból az Autotaxi vezetői 16.249 pengőt visszatartottak, mert szerintük Hoffmann közlekedési adóterhének mennyisége tekintetében úgy az első, mint a második adás-vételi szerződésnél megtévesztette, illetőleg tévedésben tartotta őket, amiáltal az Autotaxinak, a kereseti összeget jóval meghaladó kárt okozott.

A törvényszék azonban nem volt figyelemmel erre az érvelésre, hanem marasztaló itéletet hozott. A tábla ezt az itéletet jóváhagyta. Az itélet indokolása szerint rosszhiszemű, szándékos félrevezetésről nincsen szó, mert nincs adat azzal kapcsolatban, hogy esetleg hamisan könyveltek volna a BART könyveiben, úgy hogy a tranzakció lebonyolitásakor az Autotaxi kellő gondossággal rájöhetett volna arra, hogy a közlekedési adót már az első vételt megelőzően is viselte a BART. Következésképen nem jogosithatja fel az érintett mulasztás az Autotaxit arra, hogy az adás-vételi szerződésben magának a biztositott szavatosságon túlmenő igényt érvényesitsen és árleszállitás cimén a közlekedési adó megtérítését Hoffmannéktól követelje és érvényesitse azt az átvétel után.

A Kúria azonban újabb széleskörü vizsgálat lefolytatására utasitotta a Táblát.

A tábla az egész tranzakció lebonyolitásával kapcsolatban több tanut hallgatott ki, közöttük Lamotte Károly alpolgármestert, aki szerint a főváros ezt a közlekedési adót sohasem engedte el, csupán arról volt szó, hogy halasztást adtak annak befizetésére, arra az időre, amig a vállalat egy bizonyos átlagbevételt el nem ér. Kihallgatták többek között Payr Hugó székesfővárosi bizottsági tagot, országgyülési képviselőt is. A széleskörü bizonyitás lefolytatása után előreláthatólag a szünet után a tábla meghozza döntését arra vonatkozólag, hogy tartozik-e az Autotaxi megfizetni a vételárhátralékot, vagy mulasztás terheli-e a BART eladóit a közlekedési adó állitólagos elhallgatásáért.

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— *Vége a nyárnak, kedves szerkesztő barátom és illő, hogy részletesen beszámoljak a nyaralásokról. — Farkas Ákos dr. tanácsnok családjával részben Lengyelországban, részben borsodmegyei szőlőjében töltötte a nyarat. A tanácsnok úr szeptember elsejével veszi át hivatala vezetését. Távollétében helyettese, Havlin Károly dr. főjegyző vezeti az elnöki ügyosztályt. Havlinék a Milstatti-tó mellett töltöttek egy hónapot. — Király Kálmán őméltósága augusztus elsején vette át hivatala vezetését. Király a Semmeringen nyaralt. Helyettesei közül Zaitz László műszaki főtanácsos a Mecseken nyaralt, Viola Rezső műszaki főtanácsos pedig mátyásföldi villájában töltötte a nyarat. Szabadságideje alatt Violának arra is volt ideje, hogy Sopronban a nyári egyetemen nagyértékű előadást tartson. — Kempelen Ágoston tanácsnok augusztus elsejétől szeptember tizenötödikéig Németországban, Svájcban és a Rivierián tölti a nyarat. — Szepesváry Pál dr. tanácsnok a választói névjegyzékkel kapcsolatos munkatorlódás miatt nem vette ki hivatalosan augusztus másodikán kezdődő szabadságát. Szepesváry úgy tervezi, hogy ha nem lesz sok felszólamlás a névjegyzékek ellen, akkor szeptemberben megy szabadságra, de hogy hová, azt ő még maga sem tudja. — Babarczy István báró tanácsnok Kenesén, a fővárosi Üdülőtelepen pihen, közben pedig előadást tart a soproni nyári egyetemen. Helyettese: Buday-Günther Tivadar dr. főjegyző, ugyancsak Kenesén tölti a nyarat, ő is előadást tart a soproni nyári egyetemen. — Szintén Kenesén töltötte a nyarat Bódy őméltósága. Helyettese: Homolyai főjegyző fehérvári szőlőjében pihen. — Felkay Ferenc dr. tanácsnok kéthetes eltolással vette ki szabadságát. Résztvett a főváros képviseletében a Nemzetközi Szakoktatási Kongresszuson Berlinben. Onnan megérkezve a hátralékos időt budai villájában tölti. Helyettese: vitéz Vécsey Kálmán dr. főjegyző szabadságát balatonfenyvesi villájában tölti. — Rosta János dr. tanácsnok Pörtsachban volt, jelenleg Balatonszabadiban pihen. Helyettese: Gallner Ferenc dr. főjegyző csak szeptemberben megy szabadságra, valószinüleg a Balaton mellé. — Horony-Pálfi Aurél dr. szabadságidejét Zell am See-ben töltötte. Helyettesei közül Bärtl főjegyző szokása szerint Hévizen, Rózsavölgyi István dr. főjegyző pedig Parádon töltötte szabadságát. — Salamon Géza dr. tanácsnok zebegényi villájában töltötte a nyarat. Helyettese: vitéz Bárány László főjegyző szeptemberben fegyvergyakorlatra vonul be. Ez lesz a szabadsága. — Kovácsházy Vilmos tanácsnok a Balatonnál töltötte a nyarat. Ugyancsak a Balaton mellé ment helyettese: Csanády főjegyző. — Morvay Endre dr. őméltósága jelenleg szabadságon van: Ausztriában és Olaszországban. Szabadságát azonban megszakítja a soproni nyári egyetemen tartandó előadására. Helyettese: Szőnyi László dr. tanácsjegyző csak szeptember végén megy Olaszországba szabadságra. — Wossala tanácsnok a Wörthi-tónál pihent, majd Németországban, Hollandiában Belgiumban és Dániában volt tanulmányúton. Helyettese: Szinte László műszaki főtanácsos csak napokra megy szabadságra. — Némethy Károly dr. hivatalos szabadsága augusztus elsejétől szeptember tizenötödikéig tartana. Őméltósága azonban nem veszi igénybe szabadságát, mert hosszabb betegszabadsága alatt úgy helyreállott egészsége, hogy rendes szabadságidejére már nincs is szüksége. Della Donna Mihály dr. a legutóbbi napokban vette ki szabadságidejét és azt mint szenvedélyes tenniszjátékos Pesten tölti. Beliczay Imre dr., a legfiatalabb tanácsnok, augusztus harmadikától szeptember tizenötödikéig van szabadságon, amelyet a Rivierán tölt. Helyettese: Kállay Albert dr. tanácsjegyző szabadságidejét júniusban Balatonalmádiban töltötte.*

— Éljenek az összes szabadságosok! Hogyan szólnak a bizottsági tag úr jóslatai az alpolgármester-választást illetően?

— Egy bizonyos: még pedig az, hogy semmi bizonyos nincsen. Az új tanácsnokot illetően azonban már inkább mernék jósolni. Ha Schuler őméltósága csakugyan nem megy nyugalomba, akkor mindössze egy tanácsnoki állás betöltésére fog sor kerülni. Közölhetem Önnel, kedves szerkesztő barátom, hogy igen éles küzdelem fog ezért az állásért megindulni. Bizonyos, hogy központi főjegyzővel töltik be az új stallumot. Tipjeim: Havlin Károly és Homolyai Rezső. Mind a ketten a fiatalabb generációhoz tartoznak. Szerkesztő úrnak nem szükséges külön megjegyeznem, mennyire szivesen látnám, ha nem egy, hanem két állásért indulna meg a küzdelem, amikor is mindkettőjük megválasztása biztositottnak látszik.

— És az a dodonai kijelentés, amelyet szerkesztő úr legutóbb tett, hogy egyik tanácsnok követi Lamotte Károlyt a Kereskedelmi Bankban?

— Az még nagyon bizonytalan! A Kereskedelmi Bank vezérigazgatói állásáért ott lehet hagyni a főváros alpolgármesteri székét, de egy kisebb bankigazgatói pozicióval bizony felér a fővárosi tanácsnoki stallum. Arról nem is beszélve, hogy a ma is érvényben levő fővárosi nyugdijszabályzat szerint szolgálati idejének kitöltése előtt csak akkor mehet bármelyik tisztviselő is nyugdijba, ha a tiszti orvos szolgálatképtelennek nyilvánitotta. Már pedig nagyon nehéz egy fiatal — sőt nagyon fiatal! — fővárosi tanácsnokot szolgálatképtelennek nyilvánitani, ha az azután másnap, mint igazgató a Kereskedelmi Bank szolgálatába lép.

— Ez Lamottera is vonatkozik?

— Természetesen, hogy ő rá is vonatkozik! Az ő helyzete azonban, mivel nyugdiját jótékony célra ajánlja fel, sokkal könnyebb. Különösen, ha bizonyos állásokat illetően a törvényhatósági bizottság bölcsessége meg fogja változtatni a szabályrendeletet.

— Értem uram, értem, hogyne érteném. Egyebekben minden jót Önnek kedves bizottsági tag úr!

— Isten Önnel, szerkesztő uram . . .

Elkészült az uj Épitésügyi Szabályzat

Budapest nagyarányu fejlődését van hivatva elősegiteni az uj szabályzat

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Budapest jövő fejlődése szempontjából nagyhorderejű és fontosságú alkotás munkáját fejezte be a közmunkatanács, amely évekig tartó ankétozások és tárgyalások után tető alá hozta az új, változott viszonyokkal számoló Épitésügyi Szabályzatot.

A legutóbbi hónapokban már megfeszített erővel végezték az utolsó simításokat az új Épitésügyi Szabályzaton, amelynek megalkotása során — hir szerint — figyelembe vették a gyakorlati szempontokat, a szakemberek megállapitásait és tanácsait is. Végezetül az igazságügyminisztériumba is elkerült az új Épitésügyi Szabályzat, amelynek jogi vonatkozású problémái szintén tisztázva vannak már, úgy, hogy az elmult héten nyomdába került az új és nagy érdeklődéssel várt Épitésügyi Szabályzat, amelyet a napokban fognak kézbesiteni a Tanács tagjainak.

A közmunkatanács tagjainak elegendő idejük és módjuk lesz alaposan áttanulmányozni a Szabályzatot, amely a közmunkatanács egyik őszi teljes ülésén kerül végleges tárgyalás alá.

Előreláthatóan a most elkészült Epitésügyi Szabályzat tervezetén már nem lesznek lényegesebb változtatások, mert annak végleges formába való öntése az összes kivánalmak figyelembevételével történt. A Szabályzat megalkotása ugyancsak a közmunkatanács részéről történt meg és igy hátra van még a belügyminiszter jóváhagyása, de az előreláthatólag rövid időt vesz majd csak igénybe és az ősz folyamán meg érkezik majd a kormányhatósági megerősités is, úgyhogy 1939. épitkezéseit már az új Épitésügyi Szabályzat kikötéseinek figyelembevételével fogják majd végrehajtani.

A vállalkozói és tervezői karnak régi kivánsága teljesül az Épitésügyi Szabályzat újjáalkotásával. Nemcsak az épitőszakma, hanem az egész közvélemény is évek óta sürgeti már a Szabályzat reformját, de maguk a közületek is károsan érezték mindazt a sok akadályt és nehézséget, amelyet a régi, elavult szabályzat gördített eléjük.

A munka már évekkel ezelőtt megindult, de amikor Besse.nyey Zénó dr. elfoglalta a közmunkatanács elnöki székét, programjában bejelentette, hogy egyik legsürgősebb feladatának fogja tartani az új Épitésügyi Szabályzat mielőbbi megalkotását. Most azután a szorgos és alapos előkészitő munka odáig jutott el, hogy végleges formába lehetett önten iaz új Szabályzatot. Az egész magyar vállalkozói kar és müszaki élet örömmel értesült erről a hirről, mert hiszen az új Épitésügyi Szabályzat hatalmas lendülettel mozdithatja elő Budapest fejlődését.

Az épitőművészet és épitőtechnika hatalmas lendülettel tartott lépést a megváltozott kor követelményeivel, új épitőszerkezetek, anyagok és épitési eljárások nyertek polgárjogot az épitőszakmában és igy ezeknek a figyelembevétele teljes egészében kell, hogy átalakitotta légyen a régi, ósdi Szabályzatot, amelynek helyébe most egy új korszerű Szabályzat fog kerülni.

A szakemberek előtt nem kell külön hangsúlyoznunk azt, hogy Budapestnek, ennek a milliós fővárosnak fejlődését milyen hatalmas lendülettel mozdithatja elő egy új korszerű Épitésügyi Szabályzat. Az új Szabályzatban értesülésünk szerint, lényeges könnyitések vannak, de természetszerüleg szigorú megszorításokat is tartalmaz sok vonatkozásban. Mindezeknek a kikötéseknek megszövegezésénél azonban az a cél lebegett megalkotói előtt, hogy lényegében Budapest világvárosi fejlődését szolgálja a Szabályzat.

A közmunkatanács vezetői tisztában voltak azzal, hogy milyen nagy és nehéz feladat vár reájuk nemcsak Budapestnek, hanem környékének fejlesztése, szabályozása terén is. A Közmunkatanács ugyanis, miután hatáskörébe most már Budapest területén kivül a pestkörnyéki városok is beletartoznak, gyors tempóban igyekszik előmozditani ezeknek a városoknak fejlesztését is. Arra törekszik, hogy ne csak fekvésük szerint, hanem fejlettség, szinvonal, korszerüség tekintetében is méltóak legyenek a pestkörnyéki városok Budapest elővárosi jellegéhez.

A közeljövőben kerülnek tárgyalásra a Közmunkatanácsnál a városok általános fejlesztési tervei, amelyek közül elsőként Budafok, majd Kispest város szabályozási tervei kerülnek tárgyalás alá.

De sorra kerülnek egymásután a többi városok is, amelyek a közmunkatanács hatáskörének kiterjesztése folytán remélhetőleg nivós fejlődéshez jutnak. Megszünnek a pestkörnyéki üzletszerü, rendezetlen épitkezések, amelyeknek árnyoldalait nemcsak az alapos felkészültségü és a városok modern fejlődésének szempontjait szem előtt tartó épitészek, hanem az egész közösség is kártékonyan érezte. Mind ezek a nagy tervek és alkotások, amelyeknek megvalósitását sok tekintetben akadályozta a régi, elavult szabályzat és a hatáskör hiánya, remélhetőleg már a legközelebbi jövőben közelebb jutnak a gyakorlati megvalósuláshoz, az új korszerü Épitésügyi Szabályzat életbeléptetése után.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Király Kálmán kitüntetése

Általános ünneplésben van része a legujabb városházi méltóságos urnak

— *Az Uj Budapest tudósitójától.* —

Király Kálmán tanácsnoknak sok éven át kifejtett eredményes közhivatali működése elismeréséül a kormányzó úr őfőméltósága a kormányfőtanácsosi címet adományozta.. A népszerű tanácsnok kitüntetésével érdemileg lapunk vezető helyén foglalkozunk.

Ez alkalomból rengetegen fejezték ki részben sürgönyileg, részben levélben szerencsekivánataikat. Többek között: *Karafiáth* Jenő dr. m. kir. titkos tanácsos, főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester, *Schuler* Dezső dr. alpolgármester, *Bornemisza* Géza m. kir. titkos tanácsos, iparügyi miniszter, *Csilléry* András dr. v. miniszter, a Keresztény Községi Párt elnöke, *Kornis* Gyula dr. m. kir. titkos tanácsos, a képviselőház elnöke, bárczi házi *Bárczy* István m. kir. titkos tanácsos, miniszterelnökségi államtitkár, *Bessenyey* Zénó dr. m. kir. titkos tanácsos, a Fővárosi Közmunkák Tanácsának elnöke, *Bangha* Imre altábornagy, vitéz *Petneházy* Antal államtitkár, *Janda* Károly dr. min. osztályfőnök, *Láner* Károly, a MÁV igazgatóságának elnöke, *Imrédy* Kálmán MÁV elnökhelyettes, a törvényhatósági bizottság számos tagja, az összes fővárosi tanácsnokok, sok minisztériumi és fővárosi főtisztviselő és végül több egyházközség és egyesület.

Király Kálmán 1882. március hó 22-én Budapesten született. A belvárosi reáliskolát és a József Nádor Müegyetemet végezte s ott szerzett mérnöki oklevelet. A földmüvelésügyi minisztériumban szolgált előbb s 1905-ben lépett a főváros szolgálatába, ahol 30 éves korában főmérnök, 39 éves korában müszaki tanácsos lett, 1928-ban főtanácsossá nevezték ki, 1931-ben pedig tanácsnoki hatáskörrel az út- és csatornaépitési ügyosztály vezetésére nyert megbizatást, amelynek ügykörébe tartozik a fővárosi kertészet is.

Tanácsnokká 1933-ban választották meg. Nagy része van a fővárosi úthálozat modernizálásában. Legnagyobb érdeme pedig az, hogy a legutóbbi 5 év alatt nyert végleges burkolatot a főváros sok kiveze.ő főútvonala. Működésének köszönhető, hogy Budapest úthálózata a külföldi metropolisokkal való összehasonlitásban is megállja helyét, ami különösen az idegenforgalom szempontjából fontos. Nagy szaktudásának hire átment a főváros, sőt az ország határain is. A városi utak rendezése tekintetében nemcsak Esztergom, Eger, Szolnok, Nagykanizsa, Kispest s az ország más városai fordultak hozzá szaktanácsért, hanem meghivta szakértőnek Jugoszlávia fővárosának polgármestere is. Belgrád uj útjai az ő irásban lefektetett elgondolása szerint épültek meg. E mellett gazdag munkásságot fejtett ki a szakirodalom terén is.

Önállóan megjelent munkái: „Székesfővárosi útépitések müszaki utasitásal" (1914.), „Városi utak tervezése, épitése és fenntartása" (1918.), „Modern utak épitése" (1928.). Ezenkivül sok szaktanulmányt irt, amelyek az „Épitő Ipar", az „Épitő Művészet", a „Magyar Mérnök és Építész Egylet az osztrák „Strassenwesen" és a németországi „Zeitschrift für Strassen und Transportwesen" című szemlékben és szaklapokban jelentek meg.

Nagy sikere volt annak a két vastag füzetnek, amelyek a legközelebbi 6 évre terjedő út- és csatornaépitési programot térképek kapcsán ismertetik. Az előterjesztést az elismerésnek kifejezése mellett, a székesfőváros törvényhatósági bizottságának közgyülése egyhanguan elfogadta.

A Városi Mérnökök Országos Szövetsége alelnöke, az Országos Iparügyi Tanács épitési szakosztályának alelnöke, az Országos Közlekedési Bizottság és az Országos Közlekedésrendészeti Bizottság tagja, a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének igazgatósági tagja, a Herminamezei róm. katolikus egyházközség tanácstagja. Ezenkívül választmányi taggá választotta a Magyar Mérnök és Építész Egylet, a Budapesti Mérnöki Kamara, stb. A székesfővárost számos külföldi nemzetközi útügyi, anyagvizsgálati és kertészeti kongresszuson képviselte. Kiváló érdemeit legfelsőbb helyen több izben elismerték. A világháború alatt megkapta a polgári hadiérmet, a mult évben a Signum Laudist, most pedig a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet.

*

Király Kálmán tanácsnok a következőkben mondja el élettörténetét György Endre „Amíg városatya lettem" című könyvében:

— 1882 március 22-én, Budapesten születtem. A fővárosi belvárosi reáliskola és a kir. József-műegyetem elvégzése után 1904-ben a földmivelésügyi minisztérium fennhatósága alá tartozó pozsonyi kultúrmérnökséghez kerültem, ahonnan 1905 februárjában Budapest polgármestere a székesfővároshoz hivott meg. Akkori főnököm, Heuffel Adolf középitési igazgató az útépitési osztályba osztott be.

— Aránylag fiatalon, 29 éves koromban főmérnök, 1921-ben müszaki tanácsos, 1929-ben müszaki főtanácsos, 1931-ben pedig tanácsnoki hatáskörrel ügyosztályvezető lettem.

— Amikor a főváros szolgálatába léptem, a budapesti utak még igen elhanyagolt állapotban voltak. Például a Váci-út, a Maglódi-út, a Fehérvári-út, stb. makadámmal volt burkolva, a Belváros legtöbb utcájában pedig hepehupás kövezeten bonyolitották le a forgalmat. Ez a lehetetlen állapot arra késztette a fővárost, hogy 20 milliós burkoló-kölcsönt vegyen fel. E pénzösszeg felhasználása céljából kaptam a többi között én is alkalmazást a fővárosnál. Beosztásomnak nagyon örültem, mert az útépités már a müegyetemen is nagyon érdekelt. Később sem bántam meg, hogy ide kerültem. Módom volt tanulni, magamat e speciális szakban irodalmilag és gyakorlatilag továbbképezni és szerény tudásommal szeretett fővárosunk fejlődését előmozditani. Nemcsak olvastam sok idegen-nyelvü szakkönyvet, hanem azon voltam, hogy a hazai és külföldi útépitési tapasztalatokat, a próbaburkolásokkal elért eredmények stb. fiatalabb kollégáim részére is könnyen hozzáférhetők legyenek. E végből sok szakcikket, tanulmányt és több könyvet irtam. Tanulmányaimat az Épitő Ipar, az Épitő Művészet, a Magyar Mérnök és Épitész Egylet Közlönye, a Városi Szemle, a Városok Lapja, az Utügyi Szemle, az osztrák Strassenwesen és a németországi Zeitschrift für Strassen- und Transportwesen stb. szaklapok közölték. Nagyobb munkáim közül a Székesfővárosi útépitések müszaki utasitása 1914-ben, a Városi utak tervezése, épitése és fenntartása (340 oldal) 1918-ban, a Modern utak épitése pedig 1928-ban jelent meg.

— A főváros több esetben küldött ki külföldi kongresszusokra és tanulmányutakra. Igy 1921-ben, midőn a Millenáris-pálya átalakitását tervezték, mótorkerékpár-betonpályák tanulmányozása volt a feladatom. 1926-ban a milánói nemzetközi útügyi, 1927-ben az amszterdami anyagvizsgáló-, 1929-ben az angol útügyi, 1931-ben pedig a londoni első nemzetközi köztisztasági kongresszuson képviseltem a fővárost.

— Külföldi tapasztalataimról vetitett képekkel illusztrált szabadelőadások keretében a Magyar Mérnök és Épitész Egyletben számoltam be, amely beszámolókat azután úgy a szaklapok, mint a napilapok behatóan ismertették.

— Tisztviselői elfoglaltságom mellett számos tudományos és társadalmi egyesületben fejtek ki tevékenységet. Igy igazgatósági tag vagyok a Fővárosi Alkamazottak Nemzeti Szövetségében, tanácstag a Herminamezei római katholikus egyházközségben, rendes tag a budapesti Mérnöki Kamarában, a Magyar Mérnök és Épitész Egyletben, stb. Munkásságomnak legfelső helyen való elismerése gyanánt a III. osztályú polgári hadiérmet kaptam.

— A vezetésem alatt álló ügyosztály hivatott a kor igényeinek megfelelően Budapest út- és csatornahálózatát átalakitani. Kitünő munkatársaimmal azon vagyok, hogy e kitüzött célunkat mielőbb elérjük. Feladatunk nem könnyü. Mert amig a modern nyugateurópai világvárosokban: Berlinben, Párisban, Londonban poros makadámkocsiút nincs már, addig Budapesten sajnos, e burkolatból még mindig 1,6000.000 m² van. Programom első pontja e felületet részben kátrányozással, részben tartós modern burkolattal való kicserélés révén fokozatosan csökkenteni. Emellett nagy figyelmet kell forditanunk a főutakra, hogy azok a modern közlekedési eszköz: az autó igényeinek megfelelő karban legyenek. Nem szabad azonban megfeledkeznünk a burkolatlan oldalutcákról sem, ahol a kisemberek verejtékkel megkeresett filléreikből épitettek maguknak családi otthont.

— A csatornaépités terén a meglévő hálózat fejlesztése, a kertészet terén a sétányok számának szaporitása, a köztisztasági szolgálatban az utak minél tökéletesebb portalanitása, a kisérletképen bevezetett pormentes szemétgyüjtés kiterjesztése és szemétégetőtelep tervezése foglalkoztat.

— A vezetésem alatt álló ügyosztály, miként a multban, úgy a jövőben is azon lesz, hogy Budapest utai, terei és parkjai a székesfőváros páratlan szép fekvéséhez méltóak legyenek.

Utánpótlás és protekció

Irta és a Magyar Racionalizálási Bizottságban elmondotta:

PAP FERENC ny. folyamőr-vezérkapitány,

Budapest Székesfőváros Vizműveinek vezérigazgatója

1.

A vezető egyéniségek kiválasztása, azok kiképzése és utánpótlása úgy az egész emberiség, mint a nemzetek életében, de szükebb körben az egyes intézmények működésében is rendkivüli fontosságú, a fejlődés menetében a legelhatározóbb kihatással biró ténykedés. A világ sorsát nagy egyéniségek intézik, képességeik és tulajdonságaik szerint jó vagy rossz irányban vezetve azt. De mindenesetre áll a tétel, hogy ha igazi nagy emberek volnának mindenütt az élen, annak harmónikus életkifejlődés lenne az eredménye. Igy van ez az egyes országok életében is.

A tömeg sohasem vezet, csak dolgozik, működik, a vezetésnek engedelmeskedve vagy ellenállva, de ebben az utóbbi esetben is mindenkor vezető egyéniségek hatása alatt. Magára hagyva vagy nem kiváló vezetés mellett csak közepes eredményre képes. Nagy egyéniség, aki nagy emberi erényekkel rendelkezik, hihetetlen nagy eredményeket tud elérni. A történelem sok ilyen esetet emlit fel. Korunkban is van erre nem egy példa. Kisebb körben: müszaki vagy másirányú intézményben is elhatározó szerepet játszik a hivatott vezető, természetesen az intézmény méretének megfelelő kihatással. Itt is a vezető ad irányt, diktálja a tempót, biztositja az eredményt. Mindebből következik, hogy vezető egyéniségnek elhatározó állásba jutása rendkivül fontos, nagyon kivánatos, sőt a nagy eredmények érdekében elengedhetetlenül szükséges. Erre tehát a haladás érdekében mindenképen törekedni kell.

2.

Itt felvetődik mindjárt az a kérdés, hogy minő is legyen tehát a vezető egyénisége? A vezetésre való alkalmatosság elsősorban személyi adottságon alapszik. Ez főleg a tömegek felett való állás képességében, az exponált élen való haladás rátermettségében nyilvánul meg. Ehez pedig határozott egyéniség, a nagy adottságoknak önmagukban zárt harmóniája és pedig a főleg az elhatározóképesség s ezzel szemben a felelősségviselés bátorsága, a példát nyujtó megfeszitett munka és szorgalom, vele szemben a jó fizikum, a magasabb fokú egyszerüség és szerénység, de ugyanakkor bátor kiállani tudás, mint szembenálló tulajdonságok kivántatnak meg. A meg nem alkuvó becsületes és egyenes gondolkodás intrazigenciája, vagyis az egyenes jellem szilárdsága, de irtózás a betanult keménységtől, a csak imitált férfiasságtól. Határozottság, de az emberekkel való bánnitudás, a jóindulat, a megbecsülés az emberekkel való együttérzés alapján. Határozott célra törekvés, a munkatársak jó megválasztása s velük zavartalan együttdolgozás, azok tudásának tekintetbevételele és felhasználása. Mindenre való ráérés a gyors elhatározás alapján. Széles látókör az ismeretek lényegének összhatásaként.

Ilyennek képzelem én el és látom magam előtt a hivatott vezető egyéniséget. Mindebben a követelményben nincsen semmi újság, felsorolása majdnem feleslegesnek látszik és könnyen az unalom hatását keltheti. Pedig ilyen emberekre van szükség mindenütt, igy a hozzám legközelebb álló müszaki téren is. A tudás, a tanultság egyedül itt sem elégséges. Hány nagytudású és képzett ember képtelen kis körben is a vezetésre. Viszont nagy tudás nélkül csak egész különleges esetekben és különleges, másirányú nagy tulajdonságokkal lehet a vezetés feladatát sikerrel elvégezni. Szerintem elengedhetetlenül megkivánható további kellék: a gyorsan dolgozó agy, a gondolkodás erős logikája, az indulattól való mentesség, vagyis az erős önfegyelem.

3.

A nevelés, a képzés és kiválasztás tekintetében a nevelés és a képzés nagyfontosságú, de nem döntő segédeszköz, mert fő az adottság, a veleszületettség. A nevelés és képzés csak kifejleszti, emeli, valamely irányban az érvényesülésre alkalmassá teszi az adottságot, de egyéniséget nem teremt; azonban mindenesetre sokat pótolhat, de sokat is ronthat az eljárás jósága vagy elhibázottsága szerint.

Minő legyen tehát a nevelés? Az előzőkből következik, hogy elhatározó a gyermekszoba, illetőleg a szülői ház, a szülőktől való szellemi öröklés: legyen az a gyermekszoba szegényes, sőt nagyon is szegény, vagy a gazdagságtól pompázó. Nagy adottságokat bárminő szülői házban lehet örökölni. Az iskola közvetiti az ismereteket, de ugyanakkor különös nyomatékkal és példaadással is fejleszteni kell a jellemet, acélozni a férfiasságot: a férfias, egyenes, nyilt, szembenéző, határozott, mérsékléssel teli, de kemény, férfias gondolkodású. A középső fokú iskoláknak fel kell hivni az érdeklődést minden szép és jó iránt, széles alapon közöljék azok az ismereteket. A főiskola: az egyetem és itt most főleg a müegyetemre gondolok, szerintem folytassa ezt a főirányelvet, de már nem a mennyiségre, hanem a végeredmény harmóniájára törekedjék; tehát ne fárassza ki végleg az agyat a folytonos túlterheléssel, hanem engedjen időt az áttekintésre, a gondolkodásra, az önmagával való foglalkozásra, fejlessze tovább a jellemet, a férfiasságot, a fellépmi tudást, a gondolkodás szilárd logikáját, a képességet a lényegek meglátására. Nem az ismeretek legszélesebb terjedelme a fontos, hanem a tisztánlátás a logikus gondolkodás alapján. A müegyetem a gyakorlati képzésre csak mérsékelten törekedjék. Ha elméletileg jól képzett, harmónikus müszaki és közgazdasági ismerettel és férfias gondolkodással hagyja el a mérnök a müegyetemet, akkor a professzorok elérték nagy hivatásuk célját. A mérnököt az élet tanitja meg a gyakorlati kérdésekre, maga lábán állásra, a küzdésre és előretörésre. És a kiválasztódás már az életküzdelem első lépésénél kezdődik, nevezetesen annál a kérdésnél, hogy miképen viselkedik a fiatal tudós az első gyakorlati kis feladatnál a nála nagyobb tapasztalattal rendelkező, de rendesen kisebb képzettségü munkavezetővel vagy más ilyen beállitású szakemberrel szemben.

Itt kezdődik el az élet iskolája, amelyben annyi a tanitómester: jó és rossz egyaránt. Az eligazodásra tehát a tisztánlátás és a logikus gondolkodás készsége szükséges. Az élet küzdelme azután egyebet sem tesz, mint továbbfejleszt, acéloz és kiválaszt. Külön, tudományos módszerü kiválasztásra csak az elindulásnál és később — talán — még az élet közepén lehet szükség és mód. Mert a hivatott vezetőt az élet maga választja ki, csak nem szabad annak pártatlan munkáját befolyásolni szubjektiv emberi eszközökkel, végső fokon a rendesen áldatlan eredményre vezető protekcióval.

Az utánpótlás természetes rendje az intézmény keretein belül történik. A vezetőnek legfőbb feladata erről megfelelő módon gondoskodni és erre meg is van minden lehetőség az együtt dolgozásból kifolyólag. Ha azonban kiderülne, hogy valamely esetben ez a gondoskodás nem vezetne kellő eredményre, úgy ebben a kényszerhelyzetben kivülről kell hozni megfelelő vezetőt, de annak aztán igazán megfelelőnek kell lenni, tekintettel arra, hogy helyzete kétszeresen nehéz. A megfelelő vezető munkája előrehaladást jelent, annak hiánya végeredményben behozhatatlan veszteség. A megfelelő vezetők beérkezése maga után vonja a további vezetők kitermelését, mert hiszen arra törekszenek, hogy példaadásukkal ezt az eredményt is biztositsák. Az igy előálló vezetők nagyobb számától és e szám esetleges túltengésétől nem kell félni, mert a kiforrott egyéniségek mindig megtalálják a maguk helyét még a második sorban is. Működésük összessége csak áldásos lehet. A vezető egyéniségek kitermelése és értékelése természetesen nem lehet a különböző országok eltérő viszonyai között egyenlő, de a kérdés nagyban és egészben mégis mindenütt ugyanazon körben mozog.

HIREK

Olvasóinkhoz!

Alulírott várospolitikai hetilapok a székesfővárosi törvényhatóság nyári szünetének tartama alatt (július és augusztus hónapokban) kéthetenkint jelennek meg. E megállapodás értelmében az UJ BUDAPEST legközelebbi száma augusztus 27-én fog megjelenni.

UJ BUDAPEST, A VÁROS. BUDAI HIRLAP, FŐVÁROSI HIRLAP, FÜGGETLEN BUDAPEST, UJ FŐVÁROS.

—:o:—

Ki kapja a Jánoshegyi vendéglő bérletét?

Aktuális a Gellérthegyi kioszk bérlete is

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Augusztus 10-én járt le a polgármester által hirdetett versenytárgyalás a Jánoshegyi-vendéglő bérletére. A bérletre a régi bérlő: Erberék nem jelentkeztek. A versenytárgyaláson 12 pályázó vett részt: a Wágner Sörözö Kft., amely az első évben 4.000 pengőt, a második évben 5.000 pengőt, a harmadik évben 6.000 pengőt igért a bérletért. Patat Lajos 3.200 pengőt ajánl, Reif Kálmán és Reif János 5.000 pengőt ajánlanak, vagy az évi bruttó bevétel 4 százalékát, amely azonban 5.000 pengőnél kevesebb nem lehet. Csáky Sándor 8.000 pengőt, legifj. Balázs Antal 6.500 pengőt, Bürger Márton 5.000 pengőt, Csirszka Konrád 4.800 pengőt, Horváth Antal 4.000 pengőt, Cziffrák Antal 10.000 pengőt, Vászondy György 5.000 pengőt ajánlott meg. Démusz Jenö 6.000 pengőt ajánlott meg, mint minimumát a bruttó forgalom 8 százalékának, mint fizetendő bérnek. A legmagasabb ajánlatot Spolarich György és Sághy István tette: 16.500 pengőt.

A bérletet a városgazdasági szakbizottság véleménye alapján a polgármester itéli oda. A városgazdasági ügyosztályban az a vélemény, hogy Spolarichék irreálisan magas bért ajánlottak. Ezzel szemben azonban nagyon nehéz Spolarichékat elütni a bérlettől, hiszen a Jánoshegyi-vendéglő olyan régóta van egy bérlő kezén, hogy azóta a jövedelmezőségi lehetőségek — föképen az autóforgalom fejlődése folytán — erősen megnagyobbodtak. Minden valószinüség amellett szól, hogy a szakbizottsági vélemény alapján Spolarich és társa kapja meg a bérletet.

A Jánoshegyi-vendéglő bérletére kiirt pályázaton megnyilvánult feltünően nagy érdeklödés ismét elötérbe állitja a Gellérthegyi-kioszk bérletét. A kioszk bérletét az elmult év öszén a régi bérlőnek Mittl Szerafinnak adták egy esztendőre — versenytárgyalás nélkül. A városgazdasági ügyosztályban többen szót emeltek amellett. hogy sürgősen ki kell irni a Gellérthegyi-kioszk bérletét is, hogy a fővárosnak ezt a bérleti objektumát megfelelően hasznositsák és időhiány miatt ne kerüljön ismét sor arra, hogy versenytárgyalás kiirása nélkül hosszabbitsák meg ismét a régi bérlő javára a bérletet.

Seffer Antal
tornaszerek és sporteszközök gyára
Sportüzlet: IV., Kammermayer K.-u. 3.
Telefon: 389-131.
Gyártelep: VIII., Práter-u. 62.
Telefon: 145-846.

A jubileumi Szent István-évet fényes külsőségek között ünnepli Budapest

Az ünnepi hét részletes programja

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Megjelent a Szent István ünnepségek programja a Fővárosi Házinyomda izléses előállításában. A programból látjuk, hogy az idei jubileumi Szent István-év keretében az eddigieknél is fényesebb külsőségek között ünnepli meg az ország és a magyar főváros Szent István emlékét augusztus második felében. Az Idegenforgalmi Hivatal az egyházi és világi illetékes tényezők közreműködésével összeállította ennek az ünnepi hétnek a más évek hasonló ünnepségeit messzi felülmúló, gazdagtartalmú programját. Diszes füzetekben bocsátotta közre az Idegenforgalmi Hivatal az ünnepi hét minden eseményéről részletesen tájékoztató utmutatóját.

Idén az egyházi ünnepségek mellett hasonló fényes külsőségek között nagy világi ünnepségek is lesznek. Az ünnepi hét programjának kiemelkedő eseményei és részletei a következők:

Augusztus 19-től 27-ig a Várplébániatemplomban minden este 6 órakor szentbeszéd és ájtatosság lesz, mely idő alatt a Szent Jobb őrzési helyén kitéve marad. A jubileumi Szent István-év a szokásos látnivalókon kivül egy olyan eseménnyel fog szolgálni a fővárosba érkező idegeneknek, mely a maga nemében eddig egyedülálló.

A Magyar Szent Korona megközelíthetetlen páncélterméből két napra kilép a nagy nyilvánosság elé. Legféltettebb nemzeti kincsünk augusztus 16-án és 17-én reggel 9-től este 9 óráig a Királyi Palota épületében a Márványteremben fogadja a hozzá elzarándoklókat.

A Szent Jobb körmenet, mint más években, idén is az Actio Catholika rendezésében fog elvonulni.

A Gyöngyös Bokréta a Szent István-hét keretében 11 napon át tart előadást éspedig augusztus 14-től 25-ig bezáróan, Paulini Béla rendezésében. Az előadásokat idén is a Városi Szinházban rendezik. A népcsoportok mintegy 60 helységből érkeznek, a játékokban 1400 személy vesz részt.

Augusztus 20-án este ½10 órakor rendezik a Gellérthegyen a szokásos tüzijátékot, amely azonban idén pompásabb lesz, mint más években. A tüzijáték idején sétahajók cirkálnak majd a Dunán. Az ünnepi hét alatt még fényesebb kivilágitást rendeznek Budapesten. A királyi palota, a Citadella, a Gellért-szobor, a Halászbástya, a Mátyás-templom, a budai Szent Anna templom, a Helyőrségi templom, a Lánchid, az Országház, a Jánoshegyi kilátótorony fog fényben tündökölni. Egész héten át működni fog a városligeti világító szökökut.

Egész sereg érdekes sportesemény zajlik le az ünnepi hét során. Atletikai, evező, céllövészeti, tenisz, uszó, vitorlázó, ügető és lóversenyek szerepelnek a programon. Számos kiállitást is rendeznek ez alkalommal. Többek között fotókiállitás lesz az Egyetem-utcai Fővárosi Képtárban.

A budapesti ünnepségekkel párhuzamosan Esztergomban és Székesfehérvárott zajlanak le érdekes ünnepi események. Esztergomban a kormányzó jelenlétében avatják fel augusztus 14-én a restaurált Árpádházi Királyi Palotát.

Dömény és Ehrlich — kizsákmányol

A Hengermalom-utcai fővárosi épitkezés utójátéka a bíróság előtt

— Az Uj Budapest tudositójától. —

Igen súlyos itéleti indokolással marasztalta végső fokon nemrégiben a Kúria Ternovszky-tanácsa a Dömény és Ehrlich épitkezési vállalkozó rt.-t abban a perben, amelyet özvegy Benedek Dezsöné, okródi Zhuber Ilona inditott ellenük, keresetében 12 ezer 630 pengő megfizetését kérve.

Az iratok szerint néhai Benedek Dezső mérnök társas viszonyban állott Dömény és Ehrlich épitészekkel. A három társ a főváros megbizásából a Hengermalom-utcában épitett épület tárgyában kénytelen volt a főváros ellen pert inditani. Ez a per egyességgel végződött. Ezután megállapodást létesitettek és az egyességben számszerüen intézkedtek arra vonatkozóan is, hogy Benedek Dezsőnek mennyi részesedés jár, aki ezen követelések erejéig elöjegyzést is vezetett a Dömény és Ehrlich cég egy ingatlanára. Benedek Dezső halála után az özvegy rendkivül nehéz helyzetbe került. A Kúria itéleti indokolásának megállapitása szerint legelemibb szükségleteit sem tudta biztositani.

A Dömény és Ehrlich cég azon ingatlanát, amelyre Benedek Dezső biztositási elöjegyzést vezetett, eladta és a vevő a telekkönyvi elöjegyzés szerint 15.000 pengőt letétbe is helyezett a Benedek Dezső féle elöjegyzés kiegyenlitésére. Benedek Dezsöné szorult helyzetében a Dömény és Ehrlich céggel egyezkedési tárgyalásokba kezdett, amelynek nyomán Dömény és Ehrlich Benedeknével a 12.600 pengő követelés fejében 700 pengő kifizetésében egyezett meg.

Az özvegy nem nyugodott bele ebbe az elintézésbe, úgy érezte, hogy vele jogtalanság történt és épp ezért azután pert inditott a Dömény és Ehrlich cég ellen. A keresetet a törvényszék azonban elutasitotta. A tábla megváltoztatta ezt az itéletet és megállapitva a kereset jogalapját a teljes kereseti összeg, valamint öt százalék késedelmi kamat megitélésére kötelezte a Dömény és Ehrlich céget. A Kúria helybenhagyta ezt az itéletet. Az itélet érdekes indokolása szerint, — megállapitható, hogy Benedek Dezsönének az egyességre annál is inkább szüksége volt, mert minden juttatás, amelyet igy egyesség útján kapott, valósággal a végszükségben jött, az éhenhalástól mentette meg. Azonban az a perenkivüli egyesség, amely szerint az özvegy 700 pengőt fogadott el a többi 12.000 pengő követelése teljes kielégitésül, — mint az 1932. VI. tc. 9. §-ába ütköző kizsákmányoló ügylet semmis és mint ilyent úgy kell tekinteni, mintha meg sem köttetett volna. Már pedig az alperes, akinek a követelés fennállását és összegét nyilván tudnia kellett, a tábla helyes megállapitása szerint is az özvegy szorult helyzetének kihasználásával kötötte meg a perenkivüli egyességet, amely a maga javára az özvegy tetemes kárával szembetünő vagyoni elönyt szerzett.

PARAFAKÖVÁR R.T.
EZELŐTT KÖRNER & BOKMAYER
BUDAPEST, VIII., TEL.: 148-514, 138-854

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

A HÜVÖSVÖLGYI
AUGUSZT
PAVILLON
cukrászda-étterem
MEGNYILT
Zene. Fedett helyiségek
83-as villamos, 5-ös autóbusz.
Asztalrendelés 164—002.

Augusztus hó 25-én és 30-án délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Az amerikai filmekről jól ismert és világhirü
Rimac revü
Ciro Rimac 14 tagu énekes táncos rumbazenekara és a csodálatosan szép Juanita
teljes kubai társulatával lép fel augusztus 1-től
A Fényes Nagycirkusz
parádés müsorában, amelynek fő attrakciói még
A bengáli tigrisek
5 amerikai táncosnő és légtornásznő, a világhirü törpe zsonglőr és a világ legjobb artistái.
Fényes Nagycirkusz
Naponta 2 előadás, 4 és 8 órakor hétköznap d. u. fél helyárak. Jegyrendelés. T.: 113-374 és 113-364.

Uj kiirások

Vasgerenda szállítására a székesfőváros részére a gróf Andrássy tüzérségi laktanya V. sz. legénységi épületének emeletráépítéséhez. **Határidő: 1938. évi augusztus hó 16-án délelőtt 9—10 óra.**

Villamosberendezési és felvonó munkákra a Budapest Székesfőváros Elektromos Művei I. ker. Attila-u. 61—63/a. szám alatti transzformátorállomás- és bérházépítkezéshez. **Határidő: 1938. évi augusztus hó 17-én délelőtt 9—10 óra.**

Kalapcsomagolópapir és különféle papirok szállítására a Budapest székesfőváros üzemei részére. **Határidő: 1938. évi augusztus hó 18-án délelőtt 10 óra.**

Föld-, kőműves-, elhelyező- és vasbetonmunkákra a IX. ker., Gyáli-úti Szent László-közkórházban épitendő új pavillon építéséhez. **Határidő: 1938. évi augusztus hó 19-én délelőtt 9—10 óra.**

Lakatos munkákra az Angyalföldi Csatornaszivattyútelepen létesítendő gépház felépítményhez. **Határidő: 1938. évi augusztus hó 19-én délelőtt 9—10 óra.**

Egy évi gumibélyegző szükséglet szállítására a székesfőváros hivatalai, iskolái, intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi augusztus hó 22-én délelőtt 10 óra.**

1. **6000 m. fehér lenvászon** (sűrűbb),
2. **6000 m. fehér lenvászon** (könnyebb),
3. **2000 m kékcsíkos kórházi zsávoly** (livré),
4. **1000 m. törülköző, finom** (névesszövéssel),
5. **1000 m. törülköző,** finom, és
6. **600 m. asztalnemű szállítására** a székesfővárosi közkórházak 1938. második félévi szükségletének fedezésére. **Határidő: 1938. évi auguszus hó 24-én délelőtt 9—10 óra.**

15.000 q. idei zab; 11.500 q. 1938. évi termésű elsőrendű **zabszalma** és **18.000 q.** 1938. évi termésű elsőrendű **anyaszéna szállítására** a Budapest Székesfővárosi Köztisztasági Hivatal részére. **Határidő: 1938. évi augusztus hó 26-án délelőtt 9—10 óra.**

Festékvédőréteg permetezőkészülék szállítására a székesfővárosi házinyomda részére. **Határidő: 1938. évi augusztus hó 29-én délelőtt 9—10 óra.**

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez ~ tetőfedés, motorbenzol, parafin.

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,
Jobbágy – féle
barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.
Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körut 18.
Telefon: 13-33-94.
Levélcim: Budapest 72. Postafiók: 61

VÁLLALKOZÁS

Mégegyszer az angyalföldi nyomócsatorna

Miért kellett megismételni a versenytárgyalást?

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Július hó 31-i számunkban szóvátettük az angyalföldi nyomócsatorna munkálatait és rámutattunk arra, hogy az újabb versenytárgyalás alapján a munkát 25.000 pengővel, tehát mintegy 9 százalékkal drágábban adták vállalatba, mintha az eredménytelenné nyilvánított versenytárgyalás legolcsóbb ajánlatát fogadta volna el a főváros.

illetékes helyen

erre vonatkozólag a következőket közölték az *Uj Budapest* munkatársával:

— Eredetileg a polgármesteri II. ügyosztály az első versenytárgyalás alapján kívánta a munkát vállalatbaadni, még pedig a legolcsóbb ajánlatot tett cégnek 297.280 pengő vállalati összeggel. A tiszti ügyészség azonban, mivel az első és második helyen álló ajánlat végösszege között 129.250 pengő volt a különbség, a második és tizenharmadik ajánlat között pedig mindössze 38.791 pengő; felhívta a figyelmet a Közszállítási Szabályzat 55. §. (2.) bekezdése 3. pontjában foglaltakra. Eszerint a versenytárgyalás eredménytelenné nyilvánításának van helye, ha a beérkezett ajánlatok árai között *feltünő és indokolatlan eltérések* vannak.

— Figyelemmel egyrészt az ügyészségi véleményre, másrészt arra, hogy a szóbanforgó munka kényes természetü, nehéz és így azt csak úgy ajánlatos vállalatbaadni, ha a vállalati összeg a munka megfelelő kivitelét biztositja, a polgármester az első versenytárgyalást eredménytelennek nyilvánította. Az újabb versenytárgyalásra beérkezett ajánlatok között már nincsen az a nagy eltérés, ami az elsőnél mutatkozott, ugyanis az első és második ajánlat között a különbség 3.480 pengő, a második és tizenharmadik közöt pedig 126.000 pengő, vagyis átlagban kereken 10.000 pengő. Tehát az ajánlatok között *nincs oly óriási eltérés*, mint az első versenytárgyaláskor.

Ötezer munkást foglalkoztat az ut- és csatornaépitési ügyosztály

#

Két és félmillió pengőre rug a folyamatban levő ut- és csatornaépitési munkálatok költségelőirányzata

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Király Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaépitési ügyosztály vezetője érdekes kimutatásban számol be a folyamatban levő nagyobb útépitési, csatornázási és vizépitési, valamint kertészeti munkákról.

A főváros területén jelenleg 22 nagyobb útépitési munkálat folyik összesen 578.702 pengő költség-előirányzattal.

Jelentékenyen nagyobb a csatornázási és vizépitési munkák költségelőirányzati összege: 1,904.203 pengő. Ezek közül a legnagyobb közmunka az angyalföldi szivattyútelep alépitményének folyamatban levő épitése, amelyet 739.000 pengő költséggel a Pittel Brauswetter cég és a Zsigmondy rt. együttesen végeznek. Uána következik a Róbert Károly-körút második szakaszának közcsatorna épitkezése 197.147 pengő összeggel amelyet Liska Jenő cég végez, továbbá az angyalföldi szivattyútelep összekötő csatornájának épitkezése, amelyet 128.249 pengő költségelőirányzati összeggel a Klauber és Vajda cég végez.

A kertészeti munkálaatokra a folyó esztendőben még 100.000 pengő van az ezévi költségvetésben előirányozva. Végeredményben a folyamatban levő nagyobb útépitési. csatornázási és kertészeti munkák 2,582.905 pengő értéket reprezentálnak. Király tanácsnok jelentése szerintt 4.861 munkás dolgozik az ügyosztály keretében tartozó közmunkákon.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

özv. **UJÁGH ÁRPÁD**né
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
Telefon: I—811—48.

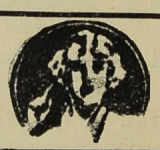

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi látcsövek. a legjobb kivitelben.
Halló-készülékek
fényképészeti cikkek.

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek az Angyalföldi csatornaszivattyútelepen létesítendő gépház felépítményhez szükséges

lakatos-munkák

szállítására.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza) IV. ker., Városház-utca 11. sz. II. em. 284. ajtószám alatt

1938. évi augusztus hó 19. napján délelőtt 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.

Épületüveges Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrányvegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 348-132.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. el.: 1-563-99.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

„ESELGE“ szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

XVI. évfolyam 33—34. szám. Budapest, 1938. augusztus 31.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Bpest, VIII. Reviczky-u. 1.

ÚJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913

A szabadság korlátai

Bármennyire liberális álláspontot foglalunk is el a munka szabadsága és a közalkalmazottak politikai szervezkedésének lehetősége tekintetében, mégis a legsúlyosabb szavakkal kell elítélnünk azt a tüntető harcot, amely az autóbuszüzemnél történt. Helyesen állapította meg a Beszkárt igazgatósága, hogy a forgalomnak a szolgálati kötelesség súlyos megszegésével politikai tüntetésképen való megállítása súlyos erkölcsi és anyagi kára a vállalatnak, ami kisebb büntetéssel, mint a kötelességszegő alkalmazottaknak a szolgálatból azonnali hatállyal való elbocsájtásával nem is sujtható.

Budapest közönsége megelégedéssel fogadja a polgármester szigorú körrendeletét is. Valamennyiünk szívéből beszélt Budapest első polgára, amikor megengedhetetlennek tartja, hogy az alkalmazottak magatartása következtében a közüzemek szolgáltatásával kapcsolatban a békés polgári munka megzavartassék. A polgármester nyomatékos figyelmeztetése, hogy az esetleges bűnvádi eljárás eredményének bevárása nélkül minden esetben a legszigorúbban fog eljárni a rendbontók ellen — az az erélyes és helyénvaló lépés volt Szendy Károlytól, amelyet az ő energiájától és expeditiv elhatározásától mindenki jogosan elvárt.

A munka és a politika szabadságát nem lehet összetéveszteni a munka és a politika szabadosságával. Semmi kifogása nem lehet senkinek az ellen, ha a nemzetiszociálisták alkotmányos eszközökkel törnek a hatalomra, de minden olyan megmozdulás, amely nem az ezeréves alkotmány törvényeinek százszázalékos figyelembevételével történik: csak ijedtséget és ellenérzést vált ki még azokból is, akik egyébként rokonszenveznek ennek a mozgalomnak célkitűzéseivel.

Budapest első polgára Budapest rendjének, Budapest nagy közüzemeinek első számú őre Szendy Károly férfiasan és energikusan teljesíti ebben a vonatkozásban, úgy mint minden más vonatkozásban is a maga kötelességét. Budapest vize, elektromos árama, gáz-szolgáltatása és közúti közlekedésének biztonsága nem lehet eszköz semmiféle politikai párt kezében! Minden ilyen törekvés, minden ilyen kísérlet, minden ilyen gondolat szemben találja magát Budapest egész népével, a főváros egymilliószázezer lakosával, közöttük talán azokkal is, akik az autóbuszüzem tüntetésében tevőlegesen vettek részt. A hatalomért olyan fegyverekkel kell küzdeni, amelyek a közjót nem sértik. Ha más mestert nem fogadnak el, ezt Mussolinitől és Hitlertől is megtanulhatták a Hungarista-mozgalom kissé forróvérű vezetői.

Autonómia és adóemelés

Irta: Szőke Gyula dr.

A Közmunkatanácsnak a beruházásaira 20 millió pengőre van szüksége, amelyet az útadó felemelésével kíván előteremtetni. Az adóemelést — írják a szócsövek, — a törvényhatóság közgyűlésének kellett volna megszavazni; de mert ez nem merte vállalni, a kormány a törvényhatóság meghallgatása nélkül fogja kiadni az adóemelési rendeletet.

A főváros gazdálkodása a törvényhatóság megnyirbált joga, amelybe a főváros terhére a felsőbb hatalmak gyakran beleavatkoztak. Ujabban ugylátszik már a beruházási érdemeket is egyéb hatóságok kívánják maguknak megszerezni, átengedvén a főváros közönségének a fizetés jogát és kötelezettségét. Még azzal sem kívánják fárasztani az önkormányzatot, hogy kiszámítsa a saját szervei útján, mennyibe kerülhet az a beruházás; melyik, minő mértékben és mikor a legszükségesebb és leghasznosabb; hogyan, mikor, és miből akarja, vagy birja megfizetni. Szóval nem akarják a közgyűlést fárasztani, a pénzt kiadják ők maguk, a törvényhatóság közgyűlése csak hajtsa be az összeget az ő rendelkezésük szerint.

Nincs tudomásunk róla, hogy a törvényhatóság közgyűlése bármely hasznos, vagy épen szükséges beruházás keresztülvitelét megtagadta volna, vagy a szükséges fedezetről ne gondoskodott volna. Ellenkezőleg annyira loyális az utóbbi időben, hogy a Közmunkatanács kedvéért sürgősen megszavazta a világítóházszámtáblákat és a Közmunkatanácsra hagyta, hogy a kivitelt tizszeres áron az Előljáróságok utján keresztülvigye. Kaptunk is érte nem szép, de legalább nehezen olvasható házszámtáblákat. Most a hivatalos közlésekből megtudjuk, hogy a közgyűlés is tudja, micsoda áldásdús tevékenység alapján, miféle nagy beruházásokkal akarja megint a Közmunkatanács a fővárost boldogítani, amelyhez 20 millió pengő szükséges, de az e célból elkerülhetetlen adóemelést a közgyűlés nem meri vállalni. Megkérdezték a közgyűlést? Nem! Megtagadta a közgyűlés? Nem. Hát akkor miért kellett ilyen kerülőuton beadni az uborkaszezon közepén a pihenő fővárosnak, hogy a Közmunkatanács a 20 millióját majd a fővárosi törvény tágított magyarázatával a belügyminiszteri rendelettel keresztülviendő utadó emeléssel fogja előteremteni.

Most évek óta olvassuk, hogy a Közmunkatanács mi minden jót csinál mikor a hajóállomásokat áthelyezte az Erzsébet-hid fölötti Dunapartról az Erzsébet-hid alatti partrészletre, felvetettük a kérdést, hogy vajjon ki és miből fogja ezeket a költségeket fedezni, és illetve honnan fogja a Közmunkatanács venni a pénzt ezekre. A hivatalos közlések megnyugtatták azokat, akik felette könnyen szeretnek megnyugodni, hogy amit a Közmunkatanács csinál, azért a főváros feje ne fájjon, mi csak az áldásban részesülünk. El is intéződött az ügy, okvetetlenkedésnek minősíttetvén a mi felszólalásainkat, amellyel főleg azt kívántuk, hogy ne ötletszerűen intézkedjék egy különálló hatóság, hanem átfogó terv és költségvetés alapján szóljunk hozzá mi is, akik az adót fizetjük, hogy mi történjék, mert a fényes Duna-part örömünnepének nehéz fizetési ürömcseppjei fognak következni. És ime most megtudjuk, hogy „a pesti Dunapart hajóállomásainak áttelepítésének ..... kölcsönének törlesztését" kell az egyéb ilyen törlesztendő kölcsönökön kivül a megkerülésünkkel felemelendő utadóból fedezni. Hát nem lett volna jobb akkor őszintén megmondani, hogy miről van szó? És nem lett volna bölcsebb megfelelő terveket és költségvetést a törvényhatóság közgyűlésének bemutatni, hogy kellő időben gondoskodhassék fedezetről. Ne tessék elfelejteni, hogy ezen Duna-part rendezésének a költségei még ma sem nyertek nyilvános elszámolást és még ma sem tudjuk, hogy ebből mennyit fizettettek ki a Beszkárttal a sinek áthelyezése és rendezése címén.

Nem helyes ez tisztelt Közmunkatanács-Uraim! Nem helyes dolog kiadni azokat a milliókat azoknak a tudta nélkül, akik azt megfizetni tartoznak. Nem helyes dolog a törvényhatóság megkérdezése nélkül felül- és aluljárókat, utakat és parkokat, a jó Isten tudja mit, mit nem építeni, hogy a város szebb legyen és akkor a város ugy is ezerszer megnyomorított polgárságával ennek a terhét kamatostul viseltetni. Nem helyes dolog folyton csak adósságot csinálni anélkül, hogy előre kiszámíthatnók, hogy miből tudjuk törleszteni. És nem helyes dolog fényüzés céljaira adót emelni, amikor sokkal szükségesebb dolgokra már alig képes a törvényhatóság pénzt előteremteni és ugyanakkor a kiadásokat, vagy az élet kényszere, vagy a felsőbb hatóság rendelkezése ugy is folyton emeli.

Vessenek az urak számot necsak a saját tudásukkal, lelkiismeretükkel és a főváros iránt való jóindulatukkal és szeretetükkel, de a főváros anyagi erejével, teljesítőképességével, szükségleteivel és pénztárcájával is. De ezeknél a számvetéseknél mi is jelen kívánunk lenni, mert az Önök részéről Önök tudják legjobban a helyzetet, de a saját zsebünket mi jobban ismerjük. És nem vezethet jóra, ha minden hatóság csak a pénzt kéri, és pedig egyik többet, mint a másik és egyik sem nézi, hogy mit kér a másik és mit birunk mi.

Most olvasom, hogy egész csata keletkezett abból, hogy egy kis család vízdíjhátralékáért a butorokat kívánták végrehajtás utján elszállítani. Mit gondolnak, engedi-e egy kis háztulajdonos 8 pengőért a butorait elárvereztetni, ha fizetni képes? Nem mutatja-e az, hogy azok a kis házaknak a lakói tényleg tul vannak már a teljesítőképesség határain. Szabad-e és lehet-e tehát tovább is ezen az uton haladni. Hallottam a megjegyzést, hogy ezek a kis házak jobbadán tehermentesek. De szabad-e annyi közterhet a tulajdonosokra rakni, hogy ebből és e miatt keletkezzék megterhelés. Azoknak az embereknek nincs miből törleszteni, mert ha volna, akkor az évi terhet könnyebben kifizetnék, mint a felszaporodott hátralékokkal együtt a folyó terheket is. Gondolkozzunk Uraim egyszer már tárgyilagosan nemcsak a párnázott ajtók mögötti kényelmes tanácskozásokon, hanem a kisebb emberek nehéz életküzdelmei szem előtt tartásával is.

Mindig Szent Istvánt idézzük és azt hangoztatjuk, hogy az ő nyomdokain akarunk járni. Tőle eredőleg 900 éven keresztül fejlődött ki az alkotmány, amely elsősorban a nép megbízottainak a szavát kérdezi meg a helyi szükségletek tekintetében. Ha 900 éven keresztül ez az eljárás jóban-rosszban fenn tudta tartani ezt a nemzetet és most is úgy látjuk, hogy az alkotmány irányelvei képesek továbbra is a nemzetet és a he-

lyi tagozatok érdekeit szolgálni, akkor alkalmazzuk is azt a gyakorlatban. És ha a törvényhatóság ugy fogja találni, hogy neki igen is a Duna-korzó fontosabb, őt a Duna-parti kereskedelem zavarja és nem akarja a gőzhajók füstjét szagolni, ha ugy találja, hogy a Beszkárt vágányok feltétlenül két méterrel odébb legyenek és nem idébb, ha ugy találja, hogy a Duna-parti autóut költségeit kibirja és azonnal a föld alá kell süllyeszteni a Duna-part villanyosvasutját, mert a korzó sétálóit zavarja és nem elég nagy a hely a sétálók számára, ugy meg fogja szavazni azoknak költségeit is. Amint, hogy ugy találta, hogy szükség van az uj Duna-hidakra és azok költségeit megszavazta és meg fogja ezután is szavazni. Nem szükséges, hogy ezért felette gyámkodjanak.

De ha a közgyűlés ugy gondolná, hogy a helyes közlekedés kívánta út- és hídépítések mellett a szépítések még várhatnak egy pár évet, mert most nem a szépítések, hanem a megélhetések biztosításának az ideje van, ha ugy találná, hogy a fényűzés kifejtése helyett elsősorban könnyeket kíván letörölni és az alamizsna kérők számát kívánja csökkenteni, ugy ne akadályozzák ebben meg a tudta nélküli adósságcsinálással, amelyet ugyan ez a lakósság kénytelen törleszteni, mert az nem fog jóra vezetni. Szeretném, ha a Közmunkatanács és a város vezetősége megszivlelné ezeket a gondolatokat, hogy ne eltávolodjanak a polgárságtól, hanem éppen ellenkezőleg, vele együtt az alkotmány és az önkormányzat keretében egyetértően végezzék a feladatukat.

„ESELGE“ szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda VI., Agyag-u. 75. Telep
Telefon: 2-928-32

A mérnök alpolgármester

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Lamotte Károly dr. alpolgármesternek a székesfővárosi szolgálattól való megválása nemcsak a főváros vezetőinél okozott és fog még okozni személyi változásokat, de nyilvánvalóan felveti egy régóta húzódó súlyos kérdésnek a megoldását, vagy legalább is a megérlelését.

Tudvalevő, hogy *Lamotte* Károly kezében futott össze a műszaki kérdésekkel foglalkozó ügyosztályokon keresztül a székesfőváros műszaki ügyeinek legnagyobb része. Ő töltötte be tehát azt a szerepet, amelyik nagyjában annak a munkakörnek fogalmával egyezik, amit a közvélemény „műszaki alpolgármesterség“ néven ismer. Ezt a szerepet különböző okoknál fogva nem volt könnyű betölteni.

A főváros egyes szerveinek munkaterületeit ismerő minden ujságolvasó ember tudja, hogy a székesfővárosi műszaki ügyeket nemcsak a műszaki ügyosztályok intézik. Sőt, a székesfőváros életében oly roppant nagyfontosságú üzemek, mint a Vízművek, Gázművek, Elektromosművek, továbbá a Beszkárt, s általában véve a közlekedésügy is nem műszaki ügyosztályok hatáskörébe tartozik. A jogi képzettségű alpolgármesternek feladata volt ezt az évenkint soksok millió pengőt felhasználó, forgalmazó, a székesfőváros adófizető polgárait ezerféle vonatkozásban érintő óriási munkaterületet összehangolni, egységbe foglalni. Lamotte Károly kiváló képességei lehetővé tették azt, hogy ez az egybefogó munka jó volt. Az iránt sincs senkinek kétsége, hogy *Lamotte* Károly utóda is nagyon jól be fogja tölteni ezt a szerepet, hiszen köztudomású, hogy a székesfőváros jogiképzettségű főtisztviselői között valóban kiváló férfiak vannak. Lapunk is meg van győződve arról, hogy bárkit állít is a jogász tisztviselők közül erre a helyre a polgármester bizalma, az összefogó szerv jó kézbe lesz letéve.

Lamotte Károly eltávozása mindennek ellenére aktuálissá tette a műszaki alpolgármesterség kérdését. Nem lehetetlen, hogy a *jövő év mélyreható változásokat hoz a műszaki tanácsnokok között is,* ami viszont még további változásokkal lehet egybekapcsolva. Minden jel arra mutat, hogy ezek a változások rövidesen megérlelik a harmadik alpolgármesterségnek problémáját.

Abban a tekintetben, hogy ez a fejlődés menete nem lehet senkinek kétség, aki szigorú tárgyilagossággal ítél, hiszen két teljesen egybevágó érdek írja elő a fejlődésnek ezt az irányát. Mert legyünk tisztában azzal, hogy a műszaki alpolgármesterség létesítése elsősorban a székesfőváros közönségének érdeke, másodsorban pedig érdeke magának a mérnöki karnak.

A székesfővárosnak valóban nagy érdekei szólnak a mellett, hogy a műszaki alpolgármester kezében műszaki kéz fogja össze maradék nélkül az összes műszaki ügyeit a székesfővárosnak. A jót a jobbnak mindig le kell győznie. Már pedig az iránt nem lehet kétség, hogy egy nagy látókörű mérnök mégis csak jobban megérti, áttekinti és irányítja a műszaki ügyeket, mint egy olyan — bár kiváló képességű — jogi végzettségű főtisztviselő, aki hivatali pályafutásán talán soha sem volt komoly kapcsolatban műszaki ügyekkel. Utaljunk itt arra, hogy *Wien* városában nemrég neveztek ki egy mérnököt alpolgármesternek? Vagy szóljunk arról, hogy a művelt nyugaton és főleg Amerikában nagyon gyakran találni mérnök polgármestereket? Utaljunk talán arra, hogy az egyik kiváló belügyminiszter, *Hieronymi*, a székesfővárosi mérnöki karból emelkedett e magas polcra. Vagy emlékeztessünk arra, hogy azok a férfiak, kikre, mint a szervezés apostolaira az egész müvelt világ összes tudósai, köztük talán kivétel nélkül minden jogász is lelkesedéssel hivatkoznak, nevezetesen *Taylor, Fayol* és *Hoower*, mindhárman mérnökök voltak. Vagy mutassunk rá, hogy a jóformán kizárólag műszaki célokat szolgáló nagy beruházó kölcsönök és programmok mellett a székesfőváros költségvetésében a kifejezetten személyi kiadásoktól eltekintve a rendes és rendkívüli dologi kiadásoknak több mint 80 százaléka műszaki célokra van szánva? Felesleges volna halmozni az érveket, mert a ma embere tudja, hogy a műszaki ügyeket az alpolgármesteri munkahelyen egy olyan mérnök képes a legjobban összehangolni, akivel szemben a műszaki felelősség kérdését az esetleges hibáknál a székesfőváros közönsége valóban fel tudná vetni.

De a főváros nagy érdekei mellett a mérnöktársadalom érdekei is a műszaki alpolgármesteri állás létesítését kívánják. Ez a számra nézve második legnagyobb közigazgatási szak valóban megérdemli azt, hogy ennek az állásnak megszervezésével az előlépési lehetősége, tekintélye, súlya egyaránt növekedjék. És itt még egy ponton találkozik a két érdek, mert teljesen világos, hogy a fővárosnak is érdeke az, hogy a mérnökök nagy státusának munkakedvét ennek az állásnak megszervezésével is növeljük.

A jövő év meghozhatja a kérdés megérését annál is inkább, mert a műszaki alpolgármesterség létesítésével a mai helyzethez képest a fogalmazói karra ez nem jelentene előlépési rosszabbodást.

A székesfőváros közigazgatásáról szóló 19300. évi XVIII. törvénycikk 59. §. (3) bekezdése szerint a „külön szakképzettséget igénylő alpolgármesteri állás“ létesítésének nincs akadálya. Ilyen értelemben hozott 1931-ben határozatot a közgyűlés. Ez a harmadik alpolgármesteri állásra vonatkozó 95/1931. kgy. sz. határozat Kossalka János volt mérnökkamarai elnöknek és több bizottsági tagtársának fellebbezésével együtt még ma is a belügyminisztériumban van elintézés alatt.

Akár ennek a közgyűlési határozatnak a fellebbezése szerinti elintézésével kapcsolatban, akár hasonló új közgyűlési határozatból kiindulva, ez a kérdés rövidesen megérik s meg vagyunk győződve arról, hogy a nagy átszervezések kapcsán a jövő év meghozza a műszaki alpolgármesteri állást!

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— *kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?*

— *Vége a szép nyárnak, kedves szerkesztő barátom és a városházán megkezdődik az őszi szezon. Még szeptember havában meglesz az első közgyűlés, melynek legfontosabb és minden valószínűség szerint legtöbb vitára alkalmat adó tárgya lesz a lex-Lamotte ...* —

— *Mi az a lex-Lamotte?*

A fővárosi nyugdíjszabályrendeletnek olyértelmű módosítása, amely szerint azoknak a főtisztviselőknek, akiket a törvényhatósági bizottság közgyűlése választ, nincs szükségük „rokkantsági bizonyítványra“, ha időnap előtt nyugdíjba akarnak menni. Vagyis ha azelőtt mennek nyugdíjba, mielőtt szolgálati idejük lejárt volna, és a hatvanötödik életévet betöltötték volna, nem kell a tiszti főorvoshoz menniök hogy az megállapítsa róluk a szolgálat-képtelenséget. Ennek a szabályrendelet-módosításnak azonban vannak ellenzői is, úgy hogy egészen símán nem fog átmenni a polgármesteri előterjesztés a közgyűlésen. Ami Lamotte Károlyt minden valószínűség szerint már nem túlságosan érdekli. Őméltósága jelenleg már szabadságon van, az elmult napokban tért vissza Franciaországból és arról is vannak hírek, hogy már új állását is elfoglalta a Kereskedelmi Bankban. Ami pedig a probléma anyagi részét illeti, Lamotte amúgy is jótékonycélra lemondott nyugdíjáról és igy hidegen hagyja, hogy módosítja-e vagy nem módosítja-e a szabályrendeletet a közgyűlés.

— *Ki lesz Lamotte utódja?*

— *E pillanatban még tökéletesen bizonytalan. Megállapítható, hogy a közgyűlési többségi pártok állásfoglalása az új alpolgármester személyét illetően homlokegyenest ellenkező. — Ahogy hirlik, a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete Morvay Endre alpolgármestersége mellett foglal állást. Morvay az üzemvizsgáló bizottság ülésezései kapcsán került közelebbi nexusba Zsitvay Tiborral, aki nagyra értékeli Morvay tudását, szakértelmét és egyéb kitűnő tulajdonságait. A városházi kormánypártban azonban sok hive van Némethy Károlynak is. Őmellette elsősorban a protestánsok foglalnak állást, hivatkozással arra, hogy a főváros egyik alpolgármestere rendszerint protestáns szokott lenni. A Keresztény Községi Párt megoszlik Bódy László és Farkas Ákos alpolgármestersége között. Ezen felül azonban ugyanebben a pártban sok a hive Felkay Ferencnek is. Az ellenzéki pártok véleménye egyelőre nem ismeretes. Minden valószínűség mellett szól, hogy — amint az már gyakrabban megtörtént, — a szociáldemokraták és a polgári ellenzék fogja eldönteni, hogy ki lesz Budapest új alpolgármestere.*

— *Schuler maradása befejezett tény?* —

— *A jelek szerint — igen! Schuler a leghatározottabban kijelentette, hogy semmi okot nem lát a távozásra. Kényszeríteni persze nem lehet őt erre, — de nem is akarja senki, mert mindenki megvan működésével elégedve. Azok a tendenciák, amelyek a szorosan egymásmellet futó jelöltek számára nem egy, hanem két állást akarnak biztosítani, — eleve saját dugájukba dőltek. Szó van ellenben a harmadik alpolgármesteri állás megszervezésére vonatkozó közgyűlési határozat gyors jóváhagyásáról amikor is esetleg arról is lehet beszélni, hogy ne mérnök, hanem jogász legyen a harmadik alpolgármester.*

— *Mit szól kedves bizottsági tag úr az új óbudai autóbuszvonalhoz?*

— *Meglepetéssel láttam, hogy a megnyitással kapcsolatos ünnepségeken nemkülönben a hírlapi tudósításokban kizárólag ellenzéki bizottsági tagok szerepelnek. Vagyis az a helyzet, hogy nincs itt Keresztény Községi Párt nincs városházi kormánypárt, csak szociáldemokraták és keresztény ellenzékiek vannak, akik kiharcolták az óbudai autóbuszt. Ünnepelték is egymást érte váltig! Mindenesetre a legnagyobb mértékben furcsának találom, hogy Óbuda vezető keresztény bizottsági tagja, aki nemcsak örökös városatya, hanem felsőházi tag is a párt bizalmából, ilyen csekélységekre, mint az óbudai autóbuszvonal ünnepélyes megnyitása, nem tartja szükségesnek az elmenést. De a többi keresztény-párti óbudai városatya sem vette magának a fáradságot erre.*

— *Ne haragudjon, kedves bizottsá-*

Rákosváros és a halálsorompó

✡

Irta: Schoditsch Lajos

Rákosváros fejlődésének nagy akadálya a *„halálsorompó"*.

Évtizedes panasza ez a lakosságnak. Iparkodnak 5—10 esztendőnként megnyugtató nyilatkozatot adni; de sajnos a rendezés tekintetében nem történik semmi. Már évtizedekkel ezelőtt szóbakerült a sorompó megszüntetése azáltal, hogy a *ceglédi vágányt áthelyezik a körvasutra.* Ezzel szemben akkor is és ma is az az aggály merült fel, s ma is fenntartja magát, hogy annak megépítése igen sokba kerül s az utasok 8—10 perccel később érkeznének Budapestre, amellett a több km. miatt az utazási költség is nagyobb lenne, mert a Máv-nak rezsiköltsége emelkednék.

Ezekből az indokokból az első, hogy a megépítési költség igen nagy, elfogadható, de az, hogy az utazással 8—10 perccel tovább kell lenni a vonaton s igy az utazási idő hosszabb, nem igen vehető figyelembe; mert ha más akadály miatt a vonat nem 8—10 percet, hanem 40—60 percet, sőt többet is késik, az utas abba kénytelen belenyugodni, itt pedig ezt eleve tudja. Ami az utazási költségtöbbletet illeti, azt némileg el lehet fogadni; de az utazó közönség ezt is be tudja magának osztani, amint azt azoknál a vonatoknál látjuk, amelyek a budai oldalon jönnek, ahol az utasok egy része költségmegtakarítás miatt már Kelenföldön száll le, mert a villamossal olcsóbban jön be, mintha bejönne a Keleti pályaudvarra. Itt is lenne majd egy-két olyan állomás a személy- és helyi vonatoknál Kőbányán, Rákosszentmihályon, ahol leszállnának azok, akiknek ez olcsóbb lenne. De ez a költségdifferencia ezen hosszabb útnál sem lehet oly nagy, hogy ha figyelembe vesszük azt, hogy a vasut is szokta a díjakat néha emelni.

Van egy egyszerűbb megoldás is a sorompókihelyezésre, ha Budapest—Szentlőrinc felől jövő *ceglédi vágányt a Ferencvárosi pályaudvarról jövő pályával kötnék össze a Kőbányai régi sertéshizlalda vágányok pályája irányában, mint magasvasutat,* kezdve a pályát a Határ-út — Kada-utca — Alkér-utca és Alsóvaspálya-utca keresztezésénél. Ez nem volna oly nagyon költséges épitkezés, mint a ceglédi vágánynak a szolnoki vágánnyal való összeköttetése. Ezzel az út is rövidebb lenne, a költség is kevesebb s a Cegléd felől jövő vonatok mind befuthatnának a Keleti pályaudvarra, a helyi járatok pedig a Józsefvárosi pályaudvarra.

Az, hogy a Keleti expressznek a szobi vágányra való átvezetése a Keletiről több időt vesz igénybe, mint a Nyugati pályaudvarról, tényleg fennáll, de ez könnyen behozható azáltal, hogy ez a vonat egy pár perccel kevesebb időt tölt Budapesten s a Keleti pályaudvarra rövidebb úton érkezik, mint a Nyugatira.

A Keleti pályaudvar túlterheléséről még nem igen lehet szó, de ha ez is bekövetkeznék, ezen is lehet könnyen segíteni, mert a Hatvan felől jövő vonatokat, esetleg csak a személyvonatokat a Nyugati pályaudvarra lehetne átterelni Rákos állomásról a Körvasuton.

Egy másik megoldási tervezet volt évekkel ezelőtt, a *ceglédi vágánynak földfeltöltéses pályán való vezetése* az útkeresztezéseknél átjárókkal, aluljárókkal való megoldással. *Ezt a megoldást városfejlesztés, de főleg városszépészeti szempontból nem lehetett elfogadni, mert valóságos kinai fala lenne Rákosvárosnak és Kőbányának.*

Nemrég egy harmadik megoldásról beszéltek, hogy *vas-, vagy vasbetonszerkezetű magasvasút lesz a ceglédi vonal.* Ez az egyedüli és helyes megoldás, mert esztétikailag szépen lehetne megoldani és higienikus szempontból is a legjobb megoldás.

Esztétikailag azért; mert nincs kinai fal. Átlátszó az egész pálya, befuttatható virágzó növényzettel s a mai nívóban park létesíthető. Az utcák és kereszteződések jobb- és baloldalán mindkét oldalt két-két, avagy három-három üzletet lehet csinálni a pálya alatt, amit architektonikusan igen szépen lehet kiképezni; s minthogy a pálya egy nagy része az építésügyi szabályzat szerint a villaövezetet is érinti, nem is árt ha az utca keresztezéseknél 8—12 üzlet van, amit a villákban és családi lakóházakban nem igen lehet jól elhelyezni, de amely üzletekre szükség van. Ez a Máv-nak jövedelmet hozna, amit az építési költségek kisebb mérvű törlesztésére lehetne fordítani.

Legújabban egy *városrendezési, de főleg esztétikai és higiénikus szempontból elfogadhatatlan eszme merült fel. A ceglédi vágányt lesüllyeszteni egy nyitott árokba,* hogy a városi utak és utcák a mai szintben mennének át.

Ez sok akadályba ütköznék az utcák kereszteződésénél, ahol víz-, gáz, villany-, telefonvezetékek vannak. Ezek áthelyezése rengeteg pénzbe és technikai akadályba ütköznék. A mélyített pálya nagy esőzéseknél, havazásoknál vízzel telnék meg, ennek elvezetése megint csak nagy pénzáldozatot igényelne. Ha pedig az egészet befödnék, akkor az egész pályát villamos berendezésre kellene készíteni, ami igen költséges lenne és a mai gazdasági viszonyok mellett aligha volna megoldható. A felső villanyvezetéket a magasvasútnál könnyebben és olcsóbban lehet később elkészíteni, amit később feltétlenül szintén meg kell tenni, mert a füstös mozdonyok a magasvasuton járva az útmenti lakásokat még mindig fertőzik, de nem annyira, mintha a vonatok árokban mennének.

A sorompókérdést végre meg kell oldani s ezzel a város tovább nem várhat, mert Rákosváros és Kőbánya közönségének idegei ezt a mai állapotot már nem birják. A mai állapotok tarthatatlanok. Naponként elmegy 70—80 menetrend szerinti személy- és gyorsvonat, hála a gazdasági fellendülésnek, 25—30 tehervonat, néha 60—80 vagonnal, különösen amióta a harmadik sinpárt és kitérő vágányt az eucharisztikus kongresszusra a Thököly-út és Erzsébet királyné-út között megépítették. A legérdekesebb újabb közekedési akadály a közönség legnagyobb bosszankodására a naponkénti több egyes mozdony, vagy egy-egy teherkocsi, személykocsi, avagy étkező -és hálókocsi vontatása, amiért természetesen le kell ereszteni a sorompót, ép úgy a Thököly-út melletti fatelepek áruinak tolatásakor, úgy hogy naponként legalább 130—150 sorompó is van néha sorozatosan, különösen a reggeli, déli és esti órákban, amikor a közönség leginkább használja a zuglói villamosokat, avagy az átjárókat.

Hónapokkal ezelőtt tűzoltókocsi ment neki a sorompónak, az Uzsoki-utcába sietö mentőautók sokszor ott vesztegelnek és a műtétre szoruló szerencsétlenek néha emiatt az 5—10 perces késés miatt pusztulhatnak el.

Ujabban, igen helyesen, a Máv a pályát bekerítette s így az átjárások a vasuti sineken, különösen a keresztező utcáknál, lehetetlenek. Átjáró van az Erzsébet királyné-útnál, a következő 800 méter távolságban a Thököly-útnál, majd újabb 800 méter távolságban az Egressy-útnál, így a közönségnek, főleg az iskolás gyermekeknek igen sokat kell kerülniök, ha az iskolába mennek s amellett sokat várnak a távollevő sorompók kezelésére.

Addig is, míg a ceglédi vágány valamelyes megoldása elkészül, ami több évig fog tartani, az előzmények ismerete után, *feltétlenül kell gondoskodni ideiglenes átjárási lehetőségről, legalább az Ajtósi Dürer-sor és a Korong-utca között,* valamint a Semsey Andor-utcánál, akár egy újabb sorompóval, avagy könnyű szerkezetű átjáró hídról; mert a közönség türelme már fogytán van. Ezt hallani a sorompóknál való várakozásnál.

Rákosváros és Kőbánya kinai falat minél előbb el kell távolítani, de addig is a kinai falat át kell törni s átmeneti megoldási lehetőséget biztosítani; Rákosváros közönségének egyedüi reménysége, hogy megértő polgármestere, — kinek ezen kérdés megoldása szívén fekszik, ki azt most kezébe vette —, remélhetőleg meg is fogja oldani.

---

gi tag úr mert árt az egészségének! A hanyag városatyákkal majd leszámolunk a legközelebbi választások alkalmával. Családi öröm a városházán?

— Szendy Károly — nagyapa lett! Megszületett Szendy Károly elsőszülött fia: legifjabb Szendy Károly, Budapest legboldogabb polgárává tévén Budapestnek amúgyis első polgárát.

— Minden gratulációnk a boldog nagyszülőké! Egyéb ujság?

— Kuzsinszky Bálint haláláról emlékezem meg néhány sorban. Aquincum régi kincseinek feltárása fűződik az ő nevéhez, értékes, nagyszerű ember volt.

— Nekem is van egy kedves történetem az öreg tudósról! Tudni kell, hogy a városházi sajtóirodában az újonnan jött kollégákat ugratni szokták az idősebbek. Ehhez pelig nagyon alkalmas volt Kuzsinszky személye, kapcsolatban azzal, hogy az új hirlapíró kolléga boldog természetszerűen, ha valami nagyszerű városházi ujdonságról számolhat be a lapjának, lehetőleg olyanról, amiről a többiek „lemaradnak". Ha új kolléga érkezett a sajtóirodába negyedóra mulva megszólalt a telefon, és — mondjuk — a Pesti Magyar Ujság munkatársát hívták a telefonhoz: itt Kuzsinszky egyetemi tanár az aquincumi múzeum igazgatója beszél! Kérem szerkesztő úr az Ön, de csakis az Ön számára van egy kiváló hírem! Fölfedeztük a milói Vénusz eredetijét, ásatásaink során! A hírlapíró boldogan trombitálta le lapjának a szenzációt, nyugtázta a szerkesztői vállveregetést, hogy már az első nap ilyen érdekes hírt tudott kihorgászni. De negyedóra mulva újból megszólalt a telefon és ismét az újdonsült városházi rovatvezetőt kérték a telefonhoz. Ismét Kuzsinszky jelentkezett, sajnálattal közölvén, hogy az imént talált milói Vénusz nem lehet az eredeti, mert a hátára az van vésve, hogy: Made in Germany! Mondanom sem kell, hogy a másik telefonfülkéből történt a beugratás, az öreg Kuzsinszky talán, sohasem tudta meg, micsoda leletek kerültek felszínre őreá való hivatkozással Aquincumban. — Egyébként: Isten Önnel, kedves bizottsági tag úr.

— A viszontlátásra, szerkesztő barátom!

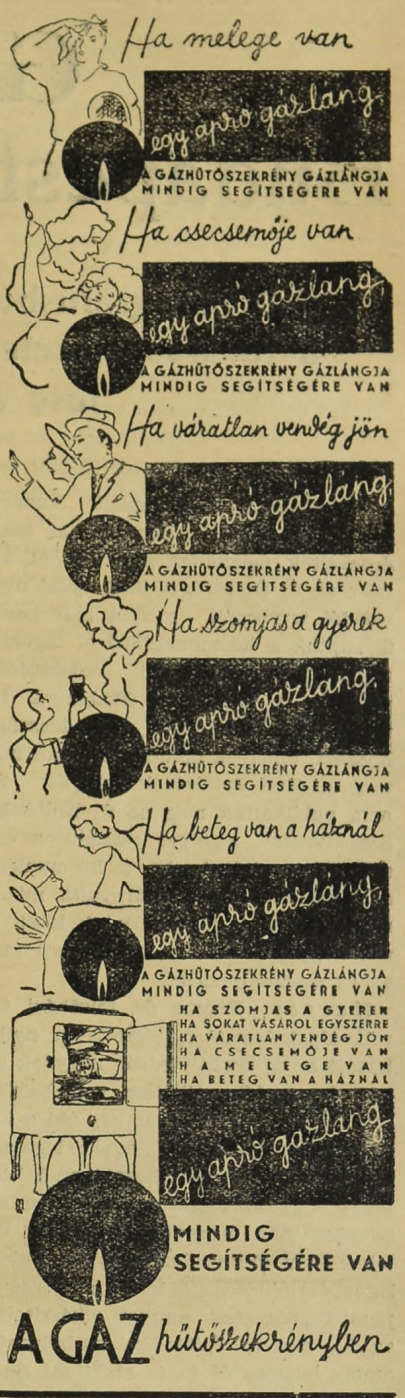

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendelien.
Budapest. V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Gátat kell vetni Budapest külterjes fejlődésének

560 paragrafusból áll az uj Épitésügyi Szabályzat, amelyhez a főváros előzetes hozzájárulását adta — A környék fejlesztése a Közmunkatanács programjában

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa, mint arról már beszámoltunk, az összes érdekeltek meghallgatása után elkészítette az új Építésügyi Szabályzat nyers előadói tervezetét, melyet már kézhez is kaptak a közmunkatanácsi tagok. A nagyközönség érthető érdeklődéssel várja az új Építésügyi Szabályzat tervezetének, részleteinek nyilvánosságra hozását, amelyek döntően szabják majd meg a jövő építésének irányát. Bár nem publikálták még az új Építésügyi Szabályzatot, amelyet részletesen csak akkor ismertetnek, ha a közmunkatanács plenáris ülése letárgyalta minden részletét, mégis kiszivárogtak hírek arról, hogy mit is fog tartalmazni majd az új szabályrendelet.

Harrer Ferenc dr. felsőházi tag, volt alpolgármester, részletesen nyilatkozott az új szabályzatról, melynek előadói tervezetébe alkalma volt betekinteni. Harrer Ferenc dr., aki a korszerű városépítésnek egyik legalaposabb szakértője, nyilatkozatában kijelentette, hogy az óriási anyag áttanulmányozása után meggyőződött arról: illetékes tényezők valóban nagyon érdemleges és minden dicséretet megérdemlő munkát végeztek, amikor elkészítették az új, modern építésügyi szabályzatot, amely teljesen át fogja alakítani Budapest képét.

Az új Építésügyi Szabályzat imponálóan hatalmas munka, vaskos kötet, amely félezernél több paragrafust tartalmaz és megoldja mindazokat a városrendezési és építőproblémákat, amelyek az utóbbi időben felmerültek.

A szabályzat, amely rendszerbe foglalja a várostelepítési problémákat, tekintettel van a második fontos kérdésre, a lakóházak jövő építési rendszerének kialakítására is. Talán éppen a modern városrendezési kívánalmak figyelembevételének köszönhető, hogy mintaszerű szabályrendelet tervét dolgozta ki a közmunkatanács, amely előtt két cél lebegett: racionális telepítés és gazdaságos építkezés bevezetése. Megállapította a tanács az építési övezeteket és azt, hogy ezeken belül hogyan lehet, illetve hogyan kell építeni. Döntöttek úgy az ujonnan építendő házak magasságáról, mint a telkek beépítési módozatairól. A szabályzat uralkodó szempontja az, hogy a telkek ne legyenek oly zsúfoltan beépítve, mint a mostani rendszer mellett és a házak magasságát is megfelelően korlátozzák a városkép jövő kialakulásának figyelembevételével. Egészségesebb építési viszonyokat remél a közmunkatanács akkor, ha gátat vetnek Budapest további külterjes fejlődésének. Remélik, hogy az új rendszer természetes következményeképen sokkal gyorsabb tempóban fognak átépülni a város belső területei, mint ahogy az a mostani rendszer mellett volna lehetséges.

Az új szabályzat a „magas-ház" elnevezést használja azokra az építkezésekre, amelyeket köznyelven felhőkarcolóknak szoktak hívni. A szabályzat lehetővé teszi ezeknek a magasházaknak építését, de csak ott, ahol ez megfelel a városfejlődésnek. Nem jelöl meg tehát bizonyos övezeteket, ahol felhőkarcolók keletkezhetnek, de ha a városrész kialakulásánál felmerül a szüksége, úgy a közmunkatanács saját hatáskörében is dönthet a felhőkarcolók építéséről, megadja tehát az építésüknek elvi lehetőségét.

Bizonyosnak látszik, hogy az Építésügyi Szabályzat életbeléptetése után a telekárak csökkenni fognak. Az új Építésügyi Szabályzat ugyanis meghagyja a körutakon és a nagy átvonuló utakon a magasházak építésének lehetőségét, a belső területeken azonban legfeljebb csak háromemeletes házak épülhetnek. A telektulajdonosok tehát természetszerüleg nem kérhetnek majd annyit a telekért, mint eddig, hiszen az alacsonyan épített házak telkei redukáltabb hozamuk miatt nem egyezhetnek a magas házak telekáraival.

Azok, akik alaposan áttanulmányozták az új építési szabályzatot, meg vannak győződve arról, hogy az nagyon előnyösen fogja befolyásolni a városkép kialakulását. Az új Építésügyi Szabályzat a Közmunkák Tanácsának szeptember első napjaiban tartandó plenáris ülése elé fog kerülni és a beavatottak bizonyosra veszik, hogy a tervezetet simán elfogadja majd az ülés, hiszen a felmerülő szempontokat igen alaposan megvitatták és letárgyalták az eddigi tárgyalások során, úgy, hogy a közmunkatanács végül is minden határozatát egyhangulag hozta meg. A törvény értelmében ahhoz, hogy törvényerőre emelkedhessék a Szabályzat, a polgármesternek is hozzájárulását kell adnia, ez azonban most csak formalitás lesz, mert hiszen a tanács az illetékes városházi köröket már az előkészítő munkálatokba bevonta és a döntések a velük való részletes megbeszélések és tárgyalások alapján jöttek létre.

Ezek szerint legfeljebb stiláris változtatások lehetnek az Építésügyi Szabályzat 560 paragrafusán, amelyeket magáévá fog tenni minden illetékes fórum. Beavatottak valószínünek tartják, hogy novemberben végleges formájában megjelenhet az új Építésügyi Szabályzat, így tehát 1939-ben már annak előírásai alapján történnek majd a fővárosban az új építkezések.

Az új Építésügyi Szabályzat elkészítésével egyidejüleg még egy hatalmas munkához fogtak hozzá a Közmunkák Tanácsánál: megkezdték Budapest környéke rendezésének előkészítő munkálatait.

Néhány hónappal ezelőtt tudvalevően a Közmunkák Tanácsa hatáskörét kiterjesztették a főváros környékére is, ahol szabályozási szempontból teljesen rendezetlen állapotok uralkodtak. Pestkörnyék rendezésének előkészítését a nyári hónapokban már meg is kezdte a közmunkatanács, ahol három kiváló szakember, Kaffka Péter miniszteri műszaki tanácsos, továbbá Lázár Jenő és Machula Zoltán osztálytanácsosok foglalkoznak e régóta húzódó nagy probléma megoldásával.

A közmunkatanács mindenekelőtt elkészítteti Budapest környékének egységes léptékü térképét, mert a főváros környékének még olyan térképe sincs, amelyet használni lehetne városrendezési szempontból. A térkép valószinüleg már szeptemberre elkészül és akkor hozzákezdhetnek a voltaképeni rendező munkálatokhoz.

Nehéz és Nagy-Budapest kialakítása szempontjából rendkívül fontos feladatot vállalt ezzel magára a közmunkatanács, hiszen a főváros környékén lévő városok természetes fejlődése, éppen a megfelelő rendező tervek hiányában, erősen visszamaradt.

A tervek szerint Budapest közvetlen környékének délkeleti részén gyári munkások letelepítését teszik lehetővé, míg az északkeleti részen inkább kereskedelmi jellegü telepítések támogatnak, ugyanekkor figyelembe veszik majd azt is, hogy Budapest északkeleti irányú környéke továbbra is alkalmas legyen üdülés és kirándulás céljaira. A délnyugati rész gazdasági terményekkel látja el a főváros közönségét, ezen a vidéken tehát lehetőleg kisebb gazdaságok alakulását és mezőgazdasági foglalkozást üzők települését mozditják elő.

Nagy és tág perspektivája van a közmunkatanács eme programjának. Könnyen lehetséges, hogy rövidesen a Duna mindkét partja, egészen fel Visegrádig, továbbá a csepeli dunaág mindkét partja a közmunkatanács hatáskörébe fog tartozni. Ezek a községek ugyanis több izben kifejezésre juttatták ama kívánságukat, hogy szivesen látnák, ha bevonnák őket a Közmunkák Tanácsának hatáskörébe, ami mindenképen csak előnyére szolgálna ezeknek a községeknek.

A közmunkatanácsnak az az osztálya, amely Pestkörnyék szabályozási tervének előkészítését végzi, jórészt már megejtette az előtanulmányokat, amelyek után sor kerül a nagyszabású tervek végső formába való öntésére. Ha őszre elkészül már az egységes léptékü térkép, úgy meg fogja állapitani a tanács a környék úthálózati terveit, amelyeket összhangba hoznak a főváros útépítési programjával. Annyi bizonyos, hogy a főváros környékének fejlődése szempontjából korszakalkotó jelentőségü a Közmunkák Tanácsa által végzett hatalmas munka, amely teljesen át fogja alakítani a fővárosnak és környékének képét.

Augusztus hó 30-án, szeptember hó 1-én és 6-án délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

A HÜVÖSVÖLGYI
AUGUSZT
PAVILLON
cukrászda-étterem
MEGNYILT
Zene. Fedett helyiségek
83-as villamos, 5-ös autóbusz.
Asztalrendelés 164—002.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

Az amerikai filmekről jól ismert és világhirü
Rimac revü
Ciro Rimac 14 tagu énekes táncos rumbazenekara és a csodálatosan szép *Juanita*
teljes kubai társulatával lép fel augusztus 1-től
A Fényes Nagycirkusz
parádés müsorában, amelynek fő attrakciói még
A bengáli tigrisek
5 amerikai táncosnő és légtornásznő, a világhirü törpe zsonglőr és a világ legjobb artistái.
Fényes Nagycirkusz
Naponta 2 előadás, 4 és 8 órakor hétköznap d. u. fél helyárak. Jegyrendelés. T.: 113-374 és 113-364.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

HIREK

Olvasóinkhoz!

Alulírott várospolitikai hetilapok a székesfővárosi törvényhatóság nyári szünetének tartama alatt kéthetenkint jelennek meg. E megállapodás értelmében az UJ BUDAPEST legközelebbi száma szeptember 9-én fog megjelenni.

UJ BUDAPEST, A VÁROS, BUDAI HIRLAP, FŐVÁROSI HIRLAP, FÜGGETLEN BUDAPEST, UJ FŐVÁROS.

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 24. szám.
Telefon: 130-245.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. el.: I-563-99.

HŐ-HŰTŐ-HANG-VIZ-SZIGETELÉS
PARAFAKŐGYÁR R.T.
EZELŐTT KIRNER BROKMAYER
BUDAPEST XXII. TEL.: 148-514, 136-854

Budapest
Székesfőváros Elektromos Müvei
bemutató
helyiségeiben
V., Honvéd-utca 22. sz.
II., Margit-körut 15. sz.
VII., Baross tér 2. sz.
készséggel szolgálnak tanáccsal:
villamos készülékek vásárlása ügyében, épitkezéseknél, átalakitásoknál a villamos vezetékek szereltetésére vonatkozólag.
Világitási berendezések készitésére javitására.
Felvilágositást adnak a villamos készülékek fogyasztásáról használatáról.
Villamos tüzhelyek, kettős főzőlapok, forróviztárolók, háztartási hütőszekrények RÉSZLETFIZETÉSRE VÁSÁROLHATÓK
Bemutatók nyitva:
télen d. e. 8-tól 2 óráig, nyáron d. e. 8-tól 3-ig, d. u. 4-től 6-ig.
V., Honvéd-u. 22. sz. alatt ismertető előadások:
a villamos főzésről, a villamos készülékekről, a jó világitásról.

Muzeum, szinház, rádió, mozi

Mennyit költ Budapesten egy-egy lakos önművelődésre?

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Illyefalvi I. Lajos dr., a Székesfővárosi Statisztikai Hivatal igazgatója kiváló szerkesztésében megjelenő „Statisztikai Közlemények" újabb értékes munkával gazdagították városi statisztikai irodalmunkat. Buziássy Károly dr. főjegyző „Budapest közművelődései viszonyai" címen (Statisztikai Közlemények, 88. kötet, 3. szám) rendkívül érdekes statisztikai kérdést dolgozott fel.

Nehéz feladatot választott a szerző, amikor Budapest lakosságának olyan sajátos jellemvonását kívánta ismertetni, amelyet fogalmilag pontosan meghatározni alig lehet. A közművelődés gyüjtőfogalom: a kultúrális, szellemi összemüködés különböző mezben jelentkező tevékenységének összessége, ezek mindegyikének statisztikai megfigyelése és számszerü felmérése elé elháríthatatlan akadályok tornyosulnak. A szerzőnek tehát a rendelkezésre álló adatokat nagy körültekintéssel és szakavatottsággal kellett csoportosítania, hogy Budapest közművelőlési viszonyainak sokszínü képe mégis töretlenül, éles konturokban váljék ki.

A statisztikai felvételeknek a közművelődésre vonatkozó megfigyelési köre két részből áll: az intenzívebben kimunkált, bővebb adatkinccsel rendelkező közoktatásügyből és a tulajdonképeni közművelődésből. A szerző a tanulmány megírásánál kizárólag a második csoportot dolgozta fel, hogy Budapest müveltségi állapotának eddig még ritkán taposott útjain haladva, az idevágó statisztikai adatsorok kiaknázásával szélesbítse az irodalmi látóhatárt.

A közművelődési intézményekre vonatkozó fejezetből legnagyobb oldalszámot a közgyüjtemények: a közkönyvtárak és muzeumok statisztikája foglalta le. Örömmel és büszkeséggel tölti el a székesfőváros polgárait a felsorolt adatokból kitünő ama tanulság, amely szerint a fővárosi nyilvános könyvtár oszágunknak legnagyobb forgalmú könyvtára. Az 1935. esztendőben például kereken 396.000 olvasó, illetőleg könyvkölcsönző kereste fel a könyvtárat, akik több, mint 1.1 millió kötetnyi könyvet olvastak vagy vettek kölcsön. Ehhez csak közelítőleg hasonló nagyságú forgalmat más honi könyvtár elérni nem tudott. A könyvtár kultúrjelentőségét mi sem bizonyítja jobban, minthogy a fővárosi közkönyvtárak forgalmának hozzávetőlegesen 60—70 százalékát bonyolította le. Könyvállomány tekintetében az aránylag rövid életü könyvtár még nem versenyezhet a már jóval régebben fennálló muzeumi és tudományegyetemi könyvtárral. A 467.000 kötetet kitevő könyvállománya a Nemzeti Muzeum Országos Széchenyi Könyvtárának 766.000, a tudományegyetemi könyvtárnak 690.000 kötetes állományával szemben csupán a harmadik helyre szorul, de minden remény megvan arra, hogy a fővárosi könyvtár kötetszámának évenkínti mintegy 10 százalékos gyarapodása ezt az egyelőre még fennálló nagy ellentétet idővel kisebbíteni fogja. A közkönyvtár látogatói elsősorban a tanuló diákság soraiból kerülnek ki; az egyetemi ifjúság és nem kis részben a középiskolai tanulók igyekeznek könyvkiadásaikat közkönyvtárak látogatásával csökkenteni.

A muzeumokra vonatkozó adatokat a nemrégiben újjászervezett Magyar Nemzeti Muzeum uralja. A több, régebben önálló gyüjteményt magábaolvasztó Nemzeti Muzeumunk nyomasztó fölénye a látogatók számát feltüntető sorokban domborodik ki teljes mértékben. Az 1931—35. évben átlag 272 ezren keresték fel, holott a sorban utána következő legnagyobb forgalmu Mezőgazdasági Muzeum csupán 96 ezer főnyi látogató-seregről számolhatott be.

A tanulmánynak a sajtóval foglalkozó fejezete alapos, mindenre kiterjedő gondosságú munkára vall. A főváros kultúráját és közművelődését szívén viselők itt értesülhettek aról, hogy az országban megjelenő mintegy 1500 újságnak kereken kétharmad része, az évenkínt mintegy 4000 kötetet kitevő könyvtermelésnek pedig négyötöd része Budapesről származott, jelezve azt a hatalmat, amelyet az ország centruma a szellemi élet terén képvisel.

A fővárosi Iskolánkívüli Népművelődési Bizottság nagyfontosságú, nemesítő kultúrmunkát végez a lakosság széles rétegeiben. Az iskolánkívüli népművelés munkája a fővárosnak úgyszólván egész társadalmát áthatja. Az önképzés, az önművelődés és szórakozás olyan sokféleségét nyujtja, hogy a lakosságnak szinte minden rétege élvezheti jótékony tevékenységét. A polgárság élt is a kedvező alkalommal, mert hozzávetőleges becslés szerint minden 8—10-ik lakos valamilyen formában igénybevette a nyujtott önképzési lehetőségeket. A Bizottság az 1935/36. esztendőben például 8.5 ezer előadást rendezett, amelyeket kevés hijján 400.000 hallgató látogatott. A különböző közművelődési tanfolyamok száma 900-on felül volt s kereken 24 ezer, nagyrészben az alsóbb társadalmi rétegekből származó hallgatónak nyutott továbbművelődésre alkalmat.

Különleges méltatást kíván a tanulmány harmadik fő fejezete, amelyben szerző teljesen új, eddig még fel nem dolgozott eredményeket bocsát közre. Az állami és székesfővárosi zárószámadások különféle közművelődési tételeinek beható vizsgálatával, valamint a székesfőváros lakosságának egy főre eső közművelődési kiadás megállapításával eddig még nem publikált adatokkal gazdagította a statiszikai irodalmat, Megállapitotta a zárszámadásokból, hogy az állam évente mintegy 4.7 millió pengő nettó összeget áldoz az ország közművelődésére, Budapest székesfőváros pedig kereken 2 millió pengőt. A nagy és magasztos célok érdekében vállalt aránylagosan magasabb teher mindenkori jellemzője volt Budapest háztartásának; a fenti két adatból is csak ezt állapíthajuk meg. A közel 9 millió főnyi országos népességre az állam költségvetése 4.7 millió pengőt, az 1 milliónál nem sokkal nagyobb létszámú Budapest 2 millió pengőt, — a népszámhoz viszonyítva tehát majdnem négyszeres áldozatot hozott közönsége kultúrális jólétének emelésére. Erősíti a megállapítást még az is, hogy a közelmult válságos években, 1931—1935-ben az államháztartás 16.2 százalékkal csökkentette az ilyen rendeltetésü kiadásait, ugyanakkor a főváros csupán 2.8 százalékkal. Budapest költségvetése még a szükös, sovány estendőkben is iparkodott közönségének kultúrigényeit szolgálni, a közművelődésre fordítható összegeket az adott lehetőségek határai között épségben tartani.

A közművelődés fogalmának nehezen elhatárolhatósága már eleve sejteti, milyen körülményes, a statisztikai szaktudás teljességét feltételező munkát kíván a közművelődési kiadások egy főre eső kvótájának, azaz annak megállapítása, hogy a főváros népessége egyedenkint mekkora összeget fordított közművelődésre. A statisztika egyébként gazdag tárházából a legkülönbözőbb címek alatt található és a közművelődés megnevezése alá csoportosítható tételeket kellett megfelelő mérlegelés után kiválasztani, egybegyüjteni, összegszerüségüket megállapitani. A fáradozás meg is hozta a maga nemes gyümölcsét. Az alábbi táblázat elsőízben tárja elénk mindazon jelentős tételeket, amelyeket Budapesten 1935-ben közművelőlésre fordítottak. A lakosság számával végzett osztással pedig az egy-egy főre eső kiadás igen jellegzetes arányszámát ismerhetjük meg:

	Összesen (pengő)	Egy főre jut (pengő)
Muzeumi látogatási díjak	33.207	—.03
Közkönyvtárak kölcsönzési díjai	27.018	—.03
Állat- és növénykerti belépti díjak	217.632	—.21
Ujságokra és könyvekre fordított kiadások	13,500.000	12.80
Szinházjegyekre fordított kiadások	6,947.272	6.59
Mozijegyekre fordított kiadások	6,904.381	6.54
Hangversenyjegyekre fordított kiadások	693.000	—.66
Rádióelőfizetési díjak	3,404.081	3.23
Közművelődési, művészeti, irodalmi és tudományos egyesületek tagsági díja	678.344	—.64
Az Iskolánkívüli Népművelési Bizottság által rendezett előadások, tanfolyamok, tanulmányi kirándulások, stb. részvételi díjai	86.013	—.08
Összesen:	32,490.948	30.81

A felsorolásból a legfontosabb tanulság abban az eredményben csúcsosodik ki, amely szerint Budapesten 1935-ben közművelődésre minden egyén 30.81 pengőt költött. Annyit jelent ez más szóval, hogy Budapest polgársága 32.5 millió pengőnyi összeget fordított általános müveltségének fejlesztésére. A kiadási tételek között legnagyobb szerepet az újságokra és a könyvekre fordított kiadásoknak közel 13 pengős összege játszotta. A színházjegyek, valamint a mozijegyek szintén sokba kerültek: mindkettő meghaladta a fejenkínti 6.50 pengőt. Említésreméltó még a rádióelőfizetési díjak több, mint 3 pengős tétele is. A többi, eddig fel nem sorolt kiadásfajta jelentékenyen kisebb szinten állapodott meg, jeléül annak, hogy a főváros közönsége közművelődésének fejlesztésénél is elsősorban olyan kiadásokra szentelt nagy összeget, amelyek egyúttal valamilyen szórakozási lehetőséget is nyujtottak.

Uj kiirások

Burkolási munkálatokra a Farkasréti-temető előterén fektetendő finom aszfaltbeton (topeka) kocsiút, **továbbá kátrányos kezelési munkálatokra** a temető több útja részére. **Határidő: 1938. évi augusztus hó 30-án délelőtt 9—10 óra.**

Önműködő csatornazsilip építési munkáira a III. ker., Lukács-utcában. **Határidő: 1938 évi augusztus hó 31-én délelőtt 10 óra.**

Élelmiszerek (1938 okt. 1.—1939 szept. 30-i szükséglet) **szállítására** a székesfőváros közkórházai, népjóléti intézményei és hatósági étkeztetés részére. **Határidő: 1938. augusztus 31-én délelőtt 8—10 óra.**

Nyomdai papíráruk szállítására a székesfőváros üzeme irészére. **Határidő: 1938. évi szeptember 2-án délelőtt 10 óra.**

Thermálvízfűtőberendezési munkákra a Széchenyi-fürdő uszodájához tartozó öltözőhelyiség részére. **Határidő: 1938. évi szeptember 2-án délelőtt 9—10 óra.**

Elektromos földkábel szerelési munkálataira a IX. ker., Gyáli-út 5—7. szám alatt lévő Szent László-kórházban. **Határidő: 1938 szeptember 6-án délelőtt 9—10 óra.**

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a III. ker., Lukács-utcai önműködő

csatornazsilip építési

munkálatára.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva „A III. ker., Lukács-utcai önműködőzsilip építése" felírással a megrendelő hivatalnál (Központi városháza) IV. ker., Városház-utca 11. sz. II. em. 284. ajtószám alatt.

1938. augusztus 31. napján d. e. 10 óráig

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja.
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és beton-épitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 348-132.

VÁLLALKOZÁS

Mekkora bér reális a jánoshegyi vendéglőért?

✡

A polgármester a valószinüség jegyében adja ki a bérletet

— *Az Uj Budapest tudositójától.* — Legutóbbi számában részletesen megemlékezett az Uj Budapest a jánoshegyi vendéglő bérletére kiirt fővárosi pályázatról. A legolcsóbb ajánlattevő 3200 pengő, a legdrágább 16.500 pengő évi fix-bért ajánlott fel az egy nagy teremből és egy rozzant terraszból álló vendéglő bérletéért. A szakmában elterjedt hirek szerint a nagy differenciát az ajánlatok között az okozta, hogy évtizedek óta nem irtak ki versenytárgyalást az Erber-család birtokában levő bérletre. Nem volt tehát összehasonlitási alap arra vonakozóan, hogy mekkora bért lehet megajánlani.

A városgazdasági ügyosztály részletes vizsgálat alá vette a beérkezett ajánlatokat. Az ügyosztály tudatában van annak, hogy a főváros belterületén átlag 7 százalékot szoktak számitani a bruttó forgalom után, mint elfogadható, normális bért. Ezt a számitási alapot véve — nem beszélve a beruházásokról és a mozgó inventár beszerzéséről — évi negyed millió pengőt kell a jánoshegyi vendéglőnek forgalmaznia, hogy a megajánlott 16.500 pengő évi bér kijöjjön. Vagyis a három-négy téli hónapot nem számitva, napi ezer pengőt kell bevenni, hogy reális legyen a bérösszeg. Erről pedig a jánoshegyi vendéglőnél csak akkor lehetne beszélni, ha többszázezer pengős beruházásokat létesitenének, ezenfelül pedig ingyen vinnék a közönséget a város belsejéből a Jánoshegyre és vissza.

Minden valószinüség amellett szól ezek szerint, hogy a hat-nyolcezer pengős bért megajánlók közül fog kikerülni a bérleti pályázat győztese. A döntés különben még szeptember havában meglesz, mert a régi bérlő bérlete november elsejével lejár.

Versenytárgyalási hirdetmény

A Székesfőváros Elektromos Művei igazgatósága ajálattételre hívja fel mindazokat, akik az eladásra kerülő kiselejtezett anyagokat megvenni kivánják.

A pályázat benyujtásának helye: Budapest Székesfőváros Elektromos Művei, Budapest, V., Váci-út 74. IV. emelet 405., Anyagbeszerzési osztály.

A pályázat benyujtásának határideje: 1938. szeptember hó 30. d. e. 10 óra.

a) Az eladásra kerülő anyagok részletezése:

kb. 39.600 kg vaslemez- és forgácshulladék,
kb. 42.600 kg kovácsolt vashulladék,
kb. 300 kg égett öntöttvas hulladék,
kb. 4.800 kg acélöntvény hulladék,
kb. 400 kg sárgaréz lemez hulladék,
kb. 700 kg sárgaréz forgács hulladék,
kb. 2.700 kg sárgaréz hulladék.

b) A pályázók kötelesek az Elektromos Művek főpénztáránál az ajánlatok benyujtásával egyidejüleg az ajánlati végösszeg 5%-át bánatpénzül letenni.

Ezen összeg szolgál annak biztositására, hogy az ajánlattevők a benyujtástól számitott 6 (hat) hétig ajánlataikkal szóban maradnak.

c) Az eladásra kerülő anyagok a tárolóhelyeken fognak átadatni a vevőknek.

d) Az eladásra kerülő anyagok telepeinken bármely hétköznap megtekinthetők. Azok, akik pályázni kívánnak, V., Váci-út 74. sz. IV. em. 409. sz. ajtó alatt megkaphatják az eladandó anyagok részletes kimutatását, a jelen pályázati felhivás fel'tételeivel együtt, mely egyszersmind jogosiványul is szolgál arra, hogy a telepeken az érdeklődők az anyagokat megtekinthessék.

e) A vevő tartozik ajánlatának elfogadása esetén a megvett anyagok értékét 10 (tiz) napon belül kifizetni és azokat elszállittatni. Ajánlatot lehet tenni bármely tételre különkülön.

f) Az Elektromos Művek igazgatósága fenntarja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül szabadon választhasson, amennyiben pedig a beérkezett ajánlatokat kielégitőnek nem találja, a szóbanforgó anyagok eladásától eltekinthessen.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Igazgatósága.

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek az I. ker., Farkasréti-temető előterén fektetendő finom aszfaltbeton (topeka) kocsiút burkolási, továbbá a temető több útján végrehajtandó útpálya

kátrányos kezelési munkálatokra.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (Központi városháza) IV. ker., Városház-utca 9—11. sz. II. emelet 284. ajtószám alatt

1938. évi augusztus hó 30. napján délelőtt 9—10 óra közötti időben

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a III. ker., Nagyszombat-utcai önműködő

csatornazsilip építési

munkálatára.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva „A III. ker., Nagyszombat-utcai önműködő-zsilip építése" felírással a megrendelő hivatalnál (Központi városháza) IV. ker., Városház-utca 11. sz. II. em. 284. ajtószám alatt

1938. augusztus 31. napján d. e. 10 óráig

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR
Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.
Felelős: dr. Kellner László.

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER Városliget

Seffer Antal
tornaszerek és sporteszközök gyára
Sportüzlet: IV., Kammermayer K.-u. 3.
Telefon: 389-131.
Gyártelep: VIII., Práter-u. 62.
Telefon: 145-846.

Könnyű feladat

a szülőnek az apróságok őszi ruhakérdése, ha a szükséges holmikat nálunk szerzi be.

Iskolaruhák, magyaros formaruhák, cipők, intézeti felszerelések és bármily gyermekruházati cikkek a közismert olcsó árakon, tartós, megbizható minőségekben

KOSSUTH LAJOS UTCA 9
Nagykovácsy Üzletház
Fióküzlet: XI., Horthy Miklós-ut 39.

XVI. évfolyam 35—36. szám. Budapest, 1938. szeptember 10.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Tek. i Nyilvános Könyvtár. Budapest, V. Irattár.

Kezdődik a csata

A világesemények lobogó lángja mellett szinte eltörpül az az aprócska rőzsetűz, amelynél a jövő esztendei budgetet sütögetik a főváros pénzügyi vezetőségének szorgos kuktái. Amiképen azonban a nagy világégések sem akasztják meg a mindennapi élet jelentéktelen, de mégis szükséges eseményeit, azonképen a szinte pattanó elektromos feszültség a világpolitikában nem akadályozza meg azt, hogy nekelljen arról gondoskodni: miből fogják a jövő esztendőben például a kórházakat tatarozni.

Évről-évre receptszerűen történik minden. Elkészül a deficites költségvetés, a polgármester megállapítja, hogy a bevételeket nem képes fokozni, a kiadásokból nem lehet lefaragni és elkészíti a statisztikát, hogy az elmult esztendők során a fővárosi bevételekből mekkora összeget ragadott magához az állam. Elkezdődnek azután a végnélküli tárgyalások, amelyek nagyobbrészt a kulisszák mögött folynak le és azzal végződnek, hogy győztes fél nincs is, csak vesztes. Engedni kénytelen a főváros, hasonlóképen a pénzügyi kormányzat, történik valamilyen tessék-lássék kiegyezés, ideiglenes megoldás, amely alkalmas arra, hogy a legközelebbi költségvetési harcig modus vivendi legyen állam és főváros között.

Ugyan a legutóbbi esztendőkben, amikor megejtették a nagy elszámolást, azt zengték a hirharsonák, hogy több vitára már nincsen szükség, a kiegyezés évtizedekre biztosítja a pénzügyi harmóniát Budapest és a kormány között. Arról hallottunk ódákat, hogy az a pár százezer pengő, amelyet a forgalmiadó-részesedésből a fináncminiszter visszabocsát a főváros háztartásába, lesz az a feneketlen pénzeszsák, amelyből az összes fővárosi szükségletek kielégíthetők. Hogy nem így történt: az természetes! Mondanunk sem kell, hogy ez a modus vivendi, csakúgy mint a többi, szintén egy esztendeig tartott és a polgármester által most elkészített új költségvetés meghozta a maga új problémáit.

Hogy az állam és a főváros között az örökös huza-vona megszünjön: az első és legfontosabb teendő a bevételek és kiadások elvi elhatárolása abból a szempontból; mely kiadások fővárosi feladatok és mely bevételek illetik kétségtelenül a községi háztartást. Amíg ezt a probémát közmegelégedésre meg nem oldják az arra illetékesek, minden évben el fog kezdődni az időt pocsékoló hercehurca, amely csak az egymáshoz való viszonyt mérgezi. Amire pedig sem Reményi-Schneller Lajosnak, sem Karafiáth Jenőnek, sem Szendy Károlynak, de a községi pártoknak sincs szüksége.

Uj bevételi források nélkül nem lehet deficitmentes a jövő évi költségvetés

Megállapitották az 1939. évi költségvetés tárgyalásának részleteit

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Az új fővárosi költségvetés előkészitési munkálatai programszerűen haladnak előre. A pénzügyi bizottság legutóbbi ülésén megválasztotta a tizenkettes takarékossági bizottságot: ebben a bizottságban a Keresztény Községi Pártot C s i l l é r y András dr., C s e l é n y i Pál dr., L á z á r Ferenc dr. és M ü l l e r Antal képviselik.

A költségvetés nyers tervezete már elkészült és azt B ő d y László dr. tanácsnok, a pénzügyi ügyosztály vezetője, be is mutatta S z e n d y Károly polgármesternek. A költségvetési tervezetet már kikézbesitették a tizenkettes albizottság tagjainak — egyelőre azonban a szigorú titoktartás kötelezettségével, tekintettel arra, hogy a tervezet ebben a formában még nem végleges. Főképen a háztartási egyensúly problémája az, amely ugrópontja a költségvetési előirányzatnak. Anélkül, hogy az új költségvetési előirányzat részleteit taglalnók, megállapíthatjuk, hogy a folyton fokozódó fővárosi terhekkel szemben folyton csökkenő bevételek állanak szemben és, ha új bevételi forrásokat — akár állami bevételek átengedése, akár adóemelés, akár üzemi bevételek emelése — nem nyit a főváros, a folyó esztendei kiadási tételeket véve alapul, a jövő esztendei háztartási mérleg okvetetlenül deficites lesz.

Itt említjük meg, hogy a jövő esztendei költségvetés tárgyalásának technikai lebonyolitását illetően megtörténtek a szükséges intézkedések. Eszerint a pénzügyi szakkbizottság plénuma a költségvetést október 12-én kezdi tárgyalni. Az általános vita október 12-én és 13-án lesz, majd október 14-én, 15-én, 19-én, 20-án és 21-én részleteiben tárgyalja a bizottság a főváros jövő évi költségvetését. A közgyűlési általános vita október 25-én, 26-án, 27-én és 28-án lesz, november 4-én, 7-én, 8-án, 9-én, 10-én, 11-én, 14-én és 15-én pedig részleteiben tárgyalja le a közgyűlés a költségvetést.

A zsidótörvény és a keresztény kereskedők sulyosabb hitelkondiciói

✡

Irta: ILOVSZKY JÁNOS

Az új Baross-székház — amelyet gróf K á r o l y i Gyula v. miniszterelnök megértő segitsége és jóakaróink, pártfogóink, áldozatkész Baross-tagtársaink támogatásával sikerült megteremtenünk, már nemcsak jogilag és telekkönyvileg, hanem az ott bemutatott Karitász-kiállítás bezárásával és elköltözésével ténylegesen is a Baross Szövetség birtokába került.

1 9 3 8. s z e p t e m b e r 1. . . .! olyan határnap ez a Baross Szövetség céltudattal irányított fejlődésének történetében, amelyre sokszor fogunk még visszaemlékezni, amikor egy-egy további állomáson pillanatra megállunk, hogy erőt gyüjtve tovább haladhassunk.

Az új Baross-székházból fokozott módon fogjuk irányítani iparpártoló propagandánkat azzal a lelkes jelszóval, hogy „s z e r e s s ü k, k e r e s s ü k és v á s á r o l j u k a m a g y a r á r u t!”

Az új székház termeiben össze fognak gyülni azok a komoly kereskedők és iparosok, akik szívvel és lélekkel törekednek gazdasági felkészültségüket szaporitani.

De össze fognak gyülni és szerencséltetni fognak bennünket az ország közéletének irányító férfiai is, hogy szivüknek és érzelmeiknek megfelelően s e g i t s é k a k e r e s z t é n y é s n e m z e t i á l l a m k i é p i t é s é t é s a m i s z e r é n y, d e s z i v ó s B a r o s s - m u n k á n k a t.

Mielőtt az őszi munkaszezón kezdetén a Baross Szövetség vezetését újból átvenném, már most is kikivánkozik a tollamból az öröm érzése afelett, hogy a nyár folyamán a kormányzat a keresztény kereskedelem és ipar érdekében olyan üdvös intézkedéseket tett, amelyek, ha pillanatnyilag még nem is éreztetik jótékony hatásukat, de rövid időn belül kenyér és áldás jár majd a nyomukban: — ezentúl nem veszélyeztethetik a tisztes kereskedelem és ipar működését azok, akik a kereskedelem és ipar egyes ágazataiban n e m é l e t c é l t é s l e g m e s s z e b b m e n ő k ö t e l e s s é g t e l j e s i t é s t l á t n a k, h a n e m c s a k m á s v e t é s e u t á n i a r a t á s t.

Aki e nemzet boldogulását szivből óhajtja, az csak örülhet az eddigi és az ezután következő gyökeres kormányintézkedéseknek.

Ne tévesszen meg senkit az ortodox liberálizmus sirása a keresztény és nemzeti állam kiépitését célzó törekvések lendülete és sikere miatt!

Mi, Baross Szövetség, köszönjük és örömmel várjuk a további üdvös lépéseket!

Egyről azonban még ez alkalommal utoljára intő szóval irnom kell. A lapokból, de a hozzám juttatott adatokból is arról értesültem, hogy egyes nagyvállalatok a keresztény kereskedők hitelkondiciója tekintetében súlyosabb feltételeket kivánnak szabni, amióta a kormány a vagyonváltságot kiszabta és az úgynevezett zsidó-törvényt meghozta.

Felkérem keresztény kereskedő-

és iparos-tagtársaimat, hogy ha ilyen esetről tudnak vagy hallanak, az adatokat juttassák közvetlenül hozzám. Minden hasonló információt bizalmasan fogok kezelni.

Nem tételezem fel, hogy akadna ebben az országban olyan vakmerő, aki az állampolitika egyenes célkitűzéseivel szembeszállva, Shylock módjára a boldogulás husát akarná a keresztény kereskedő vagy iparos testéből kivágni!

Ha pedig akad ilyen öt-tíz — eddig csupán két esetről tudok —, annak, úgy vélem, a józanul gondolkozni tudó zsidóság maga fog a fejére koppintani, hogy észre térjen. Ha pedig sok akadna, akkor észre fogják majd téríteni azok, akikhez az ügy tartozni fog. De ha ez súlyos árat fog jelenteni, hiába fogják majd keresni a böles Dánielt, mert erre a szerepre többé nem vállalkozhatik e hazában senki!

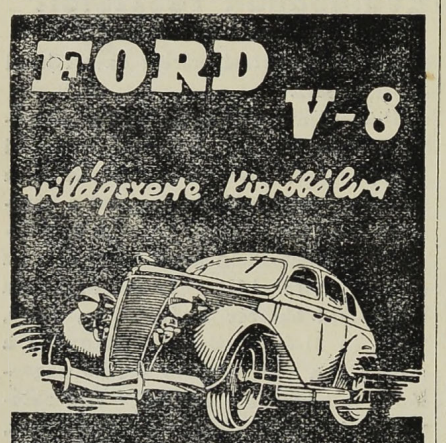

Király Kálmánt ünnepelte a keresztény Rákosváros

Petrovácz Gyula: Király Kálmán az útügy egyik európai hírű szakembere

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

A Budapest Herminamezői Keresztény Kör ünnepi vacsorán köszöntötte Király Kálmán tanácsnokot, a Kör társelnökét abból az alkalomból, hogy a fővárosnak ezt az érdemes főtisztviselőjét a kormányzó a kormányfőtanácsosi címmel tüntette ki. A több mint kétszáz terítékes vacsorán a törvényhatósági bizottság részéről megjelentek Petrovácz Gyula, Schoditsch Lajos, K. Császár Ferenc, Mihalovics Zsigmond, Gidró László dr. és Paulheim Ferenc bizottsági tagok. A főváros tisztviselői közül Bódi László dr., Felkay Ferenc dr. és Morvay Endre dr. tanácsnokok, Zaitz László, Szinte László, Viola Rezső dr. és Láng Rezső műszaki főtanácsosok, Boros Pál dr. ker. elöljáró és Szentmiklósi József dr. főjegyzők és Morbitzer Dezső kertészeti igazgató jelentek meg a vacsorán.

Wihart Ferenc, a Kör elnöke, üdvözlő szavai után az ünnepelt tanácsnokot Petrovácz Gyula, a kör díszelnöke köszöntötte.

— Király Kálmán — mondotta Petrovácz Gyula — az útügy egyik európai hirü szakembere, aki nagy sikerrel oldotta meg a főváros fontosabb útügyi problémáit. Köszönetet mondott ezután Petrovácz a törvényhatósági bizottság nevében Király Kálmánnak, mint a keresztény és nemzeti gondolat kitartó és fáradhatatlan harcosának. Az ő alkotásai maradandóak és kitüntetése a fővárosban osztatlan örömet kelt. Ezután Mihalovics Zsigmond tb. kanonokot üdvözölte Petrovácz Gyula, abból az alkalomból, hogy a közszeretetnek örvendő herminamezei plébánost az Eucharistikus Kongresszus megrendezése körül szerzett érdemeiért a kormányzó a magyar érdemrend középkeresztjével tüntette ki.

Petrovácz üdvözlő beszédére Király Kálmán a következőket válaszolta:

Sajnálattal jelenti ki, hogy neki nagyon kevés része van azokban a nagy közmunkákban, amelyeket az ünnepi szónok említett. A helyzet a következő: Szendy polgármester úr a maga nagy tekintélyével a törvényhatósági bizottság által aránylag nagy összegeket szavaztatott meg az út- és csatornaépítésekre és parkozási célokra. A vonatkozó terveket az út- és csatornaépitési szakbizottság letárgyalja, megteszi az észrevételeit, azután munkatársai az utakat és csatornákat megépítik, valamint az elrendelt parkokat is létesitik. Természetesen itt közreműködik egy igen kiváló vállalkozói kar és igen sok munkás.

A felsoroltakhoz járul még, hogy a kerület közszeretetnek örvendő képviselője: Petrovácz Gyula annakidején hozzásegítette ahoz, hogy ő a tanácsnoki székbe kerüljön.

Az előadottakból kitünik, hogy itt nagyon sokan dolgoztak, szónoknak nem maradt más hátra, mint a munkák után járó kitüntetést elfogadni. (Ellentmondások, élénk derültség.)

Király Kálmánt beszéde befejeztével percekig ünnepelte a vacsora előkelő közönsége. Ezután Mihálovics kanonok mondott köszönetet az ünneplésért.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

A régi tipusu pianino elfedte a zongorázót!
MUSICA
zongoragyár szenzációs uj tipusu
KIS PIANINOJA
mindössze 96 cm. magas!
A modern lakás hangszere!
7 oktáv, teljes hangerősség.
Gyári uj hangszer ára P 875.–
ab Budapest
Rendkivüli fizetési könnyitések!
Tekintse meg kirakatunkat!
Eladási termek: Budapest VII, Erzsébet-körut 43. (Royal Apollónál)
Telefon: 14 50-63.

Fotocikkek
Szakáll Géza szaküzletében
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 11.
Amatőrfelvételek kidolgozása
LEICA GÉPEK, KELLÉKEK, KIDOLGOZÁSOK
SPECIÁLIS SZAKÜZLETE

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Tel.: 2-919-46

TOLNAI FERENC
Budapest székesfőváros gázművei igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fűtés, vizvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállata, lakások és épületek távfűtése, melegvizellátások
Budapest, IV., Irányi-utca 1. Tel.: 386-650

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— *kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?*

— *Közeledünk az őszi szezon hivatalos dátumához: szeptember 21-éhez, amikor is tudvalevően a naptári év szerint is megkezdődik az ősz. A héten már három fontos bizottsági ülés is volt: a közigazgatási bizottság, a pénzügyi bizottság és a központi választmány tartottak üléseket, szeptember utolsó napjaiban pedig — minden valószínűség szerint 28-án — meglesz az első közgyűlés is.*

— *Mért oly későn?*

— *Csakugyan úgy volt tervbevéve, hogy szeptember 7-én már megnyílnak a közgyűlés kapui. A bizottsági tagok azonban általánosságban kissé kényelmesek és tiltakoztak a korai szezonnyitás ellen. Többszöri terminushalogatás után igy került előtérbe a szeptember 28-i dátum.*

— *Hol lesz ez a közgyűlés?*

— *Az már bizonyos, hogy nem az új városházán, ahol a magasépitési ügyosztály minden lázas igyekezete ellenére sem lesznek október vége előtt készen a tatarozási munkálatok. Amelyek annyira halaszthatatlanoknak bizonyultak, hogy a szó szoros értelmében életveszélyes lenne ülésezni az új városháza közgyűlési termében. Veronács mester, a közgyűlés fő-fő gondnoka most éjt-napot eggyé tesz, hogy a szeptember 28-ára egybehivandó közgyűlés számára megfelelő helyről gondoskodjon a Pesti Vigadóban. Minden valószínűség szerint elégnek fog bizonyulni a kisterem, ahol is bőven elfér a százötven városatya. A közgyülési terem üzemképes állapotban nem is igen lesz a költségvetési vita előtt. Vagyis október végéig az összes közgyűléseket a Vigadóban kell majd tartani.*

— *Várhatók-e nagyobb viharok a vigadói közgyűléseken?*

— *Hogy teljesen simák nem lesznek ezek a közgyűlések, arra minden valószínűség megvan, bár azt is ide kell jegyeznem, hogy az izgatott hangulatnak az általános politikai helyzet az oka, s korántsem az a körülmény, hogy a közgyűlések a Vigadóban és nem az új városházán lesznek. A legnagyobb ütközési pont változatlanul a lex—Lamotte: az a polgármesteri előterjesztés, amely szerint azok a főtisztviselők, akiket a közgyűlés hat esztendőnként választ, akkor is nyugdíjba mehetnek, ha nem szolgálatképtelenek. Vannak, akik pártolják ezt a polgármesteri javaslatot, de vannak, akik ellenzik. Azok számára, akik ellenzik, idézem az 1912:LXV. tc. 36. §-át, amely szerint ha tisztviselő a tényleges szolgálat kötelékéből saját elhatározásából megválik anékül, hogy reá nézve az ellátás folyósításának feltételei már beállottak volna, részére figyelmet érdemlő esetekben a miniszter a pénzügyminiszter előzetes hozzájárulásával ellátási igényének fenntartását biztosíthatja. Semmi szükség nincs arra, hogy a főváros pápább legyen a pápánál és olyan jogokat konfiskáljon el a saját — minden dicséretet és elismerést megérdemlő alpolgármesterétől, amelyeket az állam fenntartás nélkül biztosít a saját alkalmazottai számára. Arról nem is beszélve, hogy ha valaki, hát Lamotte Károly igazán nem érdemelné meg a fővárostól, hogy elvesszen 30 esztendő befizetett nyugdíjjárulléka. Nem is Lamotte Károly, hanem a jótékony cél számára, amely célra tud valevően őméltósága esedékes nyugdíjait felajánlotta.*

— *Tökéletesen osztom a nézetét, kelves dr. Városházy! De ha már a fővárostól távozó főtisztviselőkről beszél, azt is mondja meg, ki követi Lamottet a távozás himes mezején?*

— *Cáfolok az egész vonalon! Tehát Morvay Endre őméltósága nem lesz a Salgótarjáni Kőszénbánya igazgatója, Beliczay Imre tanácsnok úr nem lesz igazgató a Kereskedelmi Banknál, Wagner-Weiss István dr. tanácsjegyző pedig szintén a fővárosnál marad. Szóval az a leforgácsolódási folyamat, amelytől a közigazgatási bizottságban Lázár Ferenc féltette a fővárost, nem fog bekövetkezni!*

— *Gratulálunk a fővárosnak és gratulálunk a megmaradóknak is. Jubileum?*

— *Rózsás Pál székesfővárosi műszaki főtanácsos töltötte be az elmult napokban huszonötödik szolgálati évét. Barátai és tisztelői szeretettel ünnepelték ebből az alkalomból az érdemes főtisztviselőt. Én sem mulaszthatom el, hogy pár meleg szóval ne méltassam az ő elvonult, csendes, eredményekben mégis oly gazdag munkásságát. Karakán magyar Rózsás Pál, mint minden őse. Már soproni diákoskodása idején országos hírű gyorsíró volt. Műegyetemi éveiben és még pár évig azután is ujságíróskodott, amivel mérnöki körökben szokatlan közéleti ismeretekre tett szert. Végigharcolta a világháborút, valamennyi harcteret megjárta, negyvennyolc hónapi szakadatlan frontszolgálat után foglalhatta csak el újból városházi irodasztalát. Negyedszázados fővárosi szolgálatából tizenöt esztendőt egyhuzamban a magasépitési ügyosztályban töltött el, majd saját kérelmére a kerületi igazgatáshoz osztották be és megismerte a kerületi szolgálat minden csinját-binját. Jelenleg a városrendezési ügyosztályban teljesit szolgálatot, ahova másfél esztendővel ezelőtt soronkívül műszaki főtanácsossá történt kinevezésekor a polgármester bizalma az épitési engedélyek és magánépitkezési ügyek intézésére berendelte. Nem kétséges, hogy a legközelebbi jövő egyik műszaki tanácsnokát üdvözölhetjük a*

Lássunk tisztán!

Irta: Müller Antal

A keresztény iparos- és kereskedőtársadalom honfoglalása Csonka-Magyarország nagykapitalizmussal és nemkeresztény vállalkozókkal, iparosokkal és kereskedőkkel elárasztott területén szívós energiával folyik. A kormányzat legújabb intézkedése, amellyel az iparigazolványok kiállítását felfüggesztette, továbbá ugyanazon helységben a fióküzletek felállítását megtiltotta, — a keresztény iparos és kereskedőtársadalom *élénk helyeslésével találkozik*. A vezetésem alatt álló Keresztény Iparosok Országos Szövetsége *hálával és elismeréssel* adózik a kormányzatnak ezekért a valóban időszerű és nagyfontosságú intézkedésekért.

Mi történt valójában? A fővárosban — de a vidéken is — ezrével árasztották el a hatóságokat az *„átképzettek"*, akik főképen a képesítéshez nem kötött iparokban és a szintén képesítéshez nem kötött kereskedelmi ágazatokban kívántak elhelyezkedni. Ezt az *„átképzési folyamatot"* megkönnyítette az ipartörvénynek az a rendelkezése, amely szerint helyhatósági bizonyítvány alapján is lehetett bizonyos esetekben képesítéshez kötött iparokban iparigazolványhoz jutni. Két tanúval megjelent az atyafi a kerületi elöljáróságon, ez a két tanú igazolta hogy az iparigazolványért folyamodó már bizonyos idő óta gyakorolja az ipart, a hatóság azután kénytelen volt a vonatkozó iparigazolványt kiadni.

Az iparigazolványok kiadásának tilalma azonban csak az első lépés arra, hogy ezen a téren teljes és tökéletes rendet teremtsünk! A legközelebbi fontos lépés kell, hogy legyen a kormányzat részéről az iparigazolványok és iparengedélyek revíziója. *Lássunk tisztán!* Nem akarok jelen alkalommal véleményt nyilvánítani a tekintetben hogy 1918-ig, vagy csak 1922-ig viszszamenőleg tartom-e szükségesnek a revíziót. De a revízióra valamilyen formában okvetlenül szükség van! Éppen úgy szükség van a Kézműves Kamara fölállítására is és ha már a Kézműves Kamara működni fog, akkor lehet úgy állami, mint városházi vonatkozásban teljes mértékben tisztázni a közmunkák és közszállítások megosztását, nagyipar, középipar és kisipar között!

Teljes mértékben helyeslem *Csilléry* András felszólalását a közigazgatási bizottságban abban a vonatkozásban, hogy *lássunk tisztán*, a fővárosi közmunkák és közszállítások szétosztása tekintetében: milyen mértékben részesednek a keresztény és nemkeresztény elemek, hogyan gyomlálható ki az egyre jobban burjánzó stróman-rendszer. A megfelelő szelekció végrehajtása és a Kézműves Kamara fölállítása után megfelelő törvényes intézkedésekkel kell rendet teremteni a közmunka és közszállítási piacon! *A Keresztény Községi Párt ebben a vonatkozásban a leggyorsabb és legradikálisabb intézkedéseket követeli*, és meg vagyok győződve abban az irányban, hogy a városházán —a polgármester úr ígérete szerint — rend lesz atekintetben, hogy a zsidótörvényt gazdasági vonatkozásban is *mennél hamarabb és mennél szigorúbban végrehajtják!*

A kaposvári program és a Keresztény Községi Párt

Csilléry András nagy beszéde a szezonnyitó pártértekezleten a keresztény várospolitika aktuális problémáiról

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Községi Párt kedden este *Csilléry* András dr. elnöklésével tartotta első őszi pártértekezletét, amelyen a párt tagjai csaknem teljes számmal jelentek meg.

Csilléry András dr.

az új munkaév alkalmából köszöntötte a párt tagjait, majd az aktuális politikai kérdésekről szólott. Hangoztatta, hogy a Keresztény Községi Párt továbbra is *kitart Wolff Károly politikájának útján* és arról nem hajlandó letérni. Nagy örömmel és elégtétellel állapította meg, hogy *Imrédy* Béla miniszterelnök volt az első, aki programjában a főváros ügyeivel is foglalkozott s kaposvári beszédében a halálsorompó megszüntetésével és az óbudai híd felépítésével kapcsolatban tett kijelentései a főváros lakosságában is *megnyugvást keltenek*. A kaposvári program után elhangzott kommentárok a mult politikájának *bűnös mulasztásairól* is megemlékeztek. Valóban voltak mulasztások, de nem a Keresztény Községi Párt részéről, hanem azok részéről, akik gáncsot vetettek a *keresztény nemzeti politika útjába*.

— Mi pontosan megjelöltük, kik azok, akik ellen küzdeni kell és harcoltunk magunk is a zsidó szabadkőművesség, a marxizmus, a liberális rendszer és a zsidóság gazdasági és kulturális túltengése ellen. Harcainknak voltak sikerei, s hogy a párt küzdelme nem volt hiábavaló, azt bizonyítja az, hogy *ma más politikát, mint keresztény nemzeti és jobboldali politikát el sem lehet képzelni ebben az országban*. Sajnos azt látjuk, hogy *Imrédy* felé akarnak tolakodni azok, akik tizennyolc esztendeig feszítsd meg!-et kiáltottak a keresztény politikára. S ha a kormány egyik államtitkára számonkéri a mult mulasztásait, akkor nézzen a saját hátamögé, mert ott ülnek azok, akik gáncsot vetettek a keresztény nemzeti evolucionak. Nézzen körül a képviselőházban azok között, akik az összeférhetetlenség határán mozgó közgazdasági tevékenységük miatt akadályozták az egészséges kibontakozást. *Tőlünk senki ne féltse Imrédy Bélát*, de mi joggal félthetjük ezt a kiváló és jóakaratú férfiút azoktól, akik körülötte próbálnak elhelyezkedni s akik a multban a nemzeti keresztény és szociális haladást mindenkor meg akarták akadályozni.

— A keresztény politikai nemzedéket Budapesten mi neveltük fel. Mi neveltünk fel egy olyan generációt, amelyet sem üldöztetéssel, sem lenézéssel, sem háttérbeszorítással *nem lehetett eltántorítani a keresztény nemzeti gondolattól*. Mi a szociális radikalizmust, amely a fiatalságban érvényesül, nem ítélhetjük el, mert erre mi neveltük őket, de *a keresztény politikának nemcsak dinamikus ifjúságra, harcias fiatalságra, hanem az idősebbek stabilitására és tapasztalatára is szüksége van.*

— Sajnos, hiányzik a kaposvári programból *a tisztviselői társadalom helyzetének*, létének, keresetének megerősítésére vonatkozó program. Sajnálom, hogy a munkaszabadság intézményes biztosítása még mindig nincs bent a miniszterelnök programjában. Már pedig enélkül lehetetlen komolyan kiépíteni az állami munkaközvetítést, *lehetetlenség a fővárosi üzemek depolitizálása*. A Keresztény Községi Párt nem tűrheti azt, hogy a főváros üzemeiben politikai harcok dúljanak s éppen ezért a szociáldemokráciát, a szociáldemokrata befolyást a fővárosi üzemekből *ki kell küszöbölni*. A szociáldemokrata intézmények most felfakadt botrányai igazolják azt az eddig is vallott nézetünket, hogy a szociáldemokráciát, amely a magyar munkásság lelkétől idegen marxizmust terjeszti, pozicióiban *meghagyni nem szabad*. A párt kívánja, hogy a miniszterelnök a kis- és középipar megerősítése érdekében rendszabályozza meg a karteleket.

Megemlékezett *Csilléry* András a debreceni piaristákról, akik kereskedelmi felsőbb iskolát nyitottak és sikeresen nevelik az ifjúságot a szabad kereskedői pályára.

Ezután igen meleg szavakkal emlékezett meg *Ernszt* Sándorról, akinek negyven esztendős politikai multja tiszteletet ébreszt minden keresztény magyar emberben. A párt őt külön fogja ünnepelni. Méltatta *Rajjay* Sándor püspök jubileumát, majd *Mihalovics* Zsigmondot köszöntötte az őt ért kitüntetés alkalmából, végül pedig *Vály* Ferenc bizottsági tagot egyetemi magántanárrá történt kinevezése alkalmából üdvözölte.

Bejelentette ezután az elnök, hogy a főváros pénzügyi bizottsága október 12. és 13-án kezdi meg általánosságban a főváros költségvetésének tárgyalását. Október 14., 19., 20. és 21-én lesz részletes vita. A közgyűlés október 25. és 26-án foglalkozik általánosságban, 27-én, 28-án, november 4., 7., 8., 9., 10., 11., 15., 16. és 17-én pedig részleteiben tárgyalja a költségvetést. A költségvetés letárgyalása után lesz csak az alpolgármester választás és a két tanácsnok megválasztása. A legközelebbi közgyűlés szeptember 28-án lesz.

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után *Cselényi* Pál a választói névjegyzékek ügyéről referált, majd *Gidró* László, *Barcs* Kálmán és *Szabó* Imre szólaltak fel. *Gidró* László azt kívánta, hogy a Keresztény Községi Párt szorítsa ki a szociáldemokrata bizottsági tagokat a fővárosi üzemek választmányaiból.

Ezután a *Wolff Károly Club* tagjai évadnyitó vacsorán jöttek össze a párt klubhelyiségeiben.

---

most negyedszázados szolgálatát jubiláló Rózsás Pálban.

— Éljen, éljen! Hogyan folyt le Farkas őméltósága díszpolgárrá való megválasztása?

— Farkas Ákos dr. tanácsnokot, az elnöki ügyosztály kitűnő és népszerű vezetőjét szülővárosa: Hajdudorog díszpolgárrá választotta. Az erről szóló díszes okmányt ünnepélyes formák között nyujtották át Farkas őméltóságának vasárnap, amikor is az ünnepi szónoklatot Papp János görög katolikus kanonok tartotta. Abból az alkalomból, hogy az alig negyven egynéhány esztendős tanácsnokot szülővárosa díszpolgárává választotta meg, Farkas Ákost barátainak és tisztelőinek nagy tábora szerencsekivánatok özönével árasztotta el.

— Mi is csatlakozzunk a gratulálókhoz! Milyen megbízást kapott Lázár Imre gróf tanácsjegyző?

— A polgármester népszerű titkára hivatalos kiküldetésben Newyorkba ment. Lázár grófot a polgármester azért küldötte Amerikába, hogy az 1940-ben Budapesten rendezendő nemzetközi városkongresszus előkészítése érdekében az arra illetékesekkel tárgyalásokat folytasson. Egyébként: a viszontlátásra, kedves szerkesztő barátom!

— Isten Önnel, bizottsági tag úr!

Székesfővárosi Pavilon

WEINGRUBER Városliget

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Az a bizonyos husz százalék és a fővárosi közmunkák

Megindult a nagy átképző folyamat, hogy keresztény cégér alatt továbbra is nemkeresztény vállalkozók és szállitók eldorádója legyen változatlanul a főváros

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A közigazgatási bizottság hétfői ülésén *Csilléry* András szóvátette a fővárosi közmunkák vállalatba adásának az *Uj Budapest* által több alkalommal feszegetett problémáját. Hangoztatta *Csilléry*, hogy *a fővárosi közmunkák vállalatba adásánál szigorúan meg kell védeni a keresztény vállalkozók érdekeit, okvetlenül be kell tartani a 80—20%-os arányt.* Meg kell akadályozni, hogy a közszállításoknál strómanok szerepeljenek és a visszaéléseket kíméletlenül meg kell büntetni. A felszólalásra adott válaszában *Szendy* polgármester kijelentette, hogy a közszállításoknál *a húszszázalékos arányt a törvény értelmében épen úgy be fogja tartani a főváros, mint minden más területen.* Azt a kimutatást, amelyet *Csilléry* András kíván, rendelkezésre fogja bocsátani.

Az *Uj Budapest* hasábjain több alkalommal mutatott rá *Müller* Antal országgyűlési képviselő, a keresztény iparosság hivatott vezére arra, hogy a fővárosi versenytárgyalásoknál már is *megindult az átképzés folyamata: keresztény cégér alatt hogyan lehet mennél több nemkeresztény vállalkozó számára a fővárosi közmunkáknál és közszállításoknál a zsíros falatokat továbbra is megkaparintani.* Az *Uj Budapest* idevonatkozó cikkei kapcsán a főváros illetékes műszaki bizottságaiban több felszólalás is elhangzott abban az irányban, hogy szigorúan tartsa számon a főváros: *azok végzik-e a közmunkákat és közszállításokat, akiknek azt a polgármester juttatni kívánta.* Azon kívánságunknak adtunk ezzel kapcsolatban kifejezést, hogy főképen a kereseti kimutatások és általában a vállalkozóknak juttatott pénzek engedményezése kapcsán gyakorolja a főváros a legszigorúbb ellenőrzést és igyekezzen az egyre jobban elburjánzó stróman-rendszert a fővárosi közmunkáknál és közszállításoknál kiküszöbölni.

Az ebben az irányban elhangzott alpolgármesteri és tanácsnoki ígéretek azonban *nem váltak valóra* és megállapíthatjuk, hogy a fővárosi közszállítások és közmunkák minden vonalán dívik a *stróman-rendszer*, de ezen túlmenően is a helyzet, hogy a nemkeresztény vállalkozók és szállítók messze túl részesednek azon a húsz százalékon, amelyet számukra a társadalmi és gazdasági egyensúly biztosítása céljából létrejött zsidótörvény előír. Erős a gyanúnk, hogy az a kimutatás amely a közigazgatási bizottság elé fog kerülni a fővárosi közmunkáknál és közszállításoknál a keresztény és nemkeresztény vállalkozók arányszámáról, erősen *sántítani fog*, éppen azért, mert *intézményes biztosítás nélkül* a lehetetlenséggel határos minden egyes közmunkát, vagy közszállítást megvizsgálni és bizonyságot szerezni arról, hogy tulajdonképen milyen tőkét gyarapít a főváros pénze.

Egyes vonatkozásokban már most is valóban vakmerő játék folyik *az álcázást illetően* és a stróman-rendszernek olyan kinövéseiről van tudomásunk, amely mindenre alkalmas, csak arra nem hogy a zsidótörvénynek gazdasági téren a fővárosnál való végrehajtását illetően a keresztény közvéleményt megnyugtassa. *Van-e tudomása* például a polgármester úrnak, illetőleg az illetékes szaktanácsnok uraknak, hogy jelenleg is dolgozik a fővárosnál — közel 800.000 pengő értékben — egy keresztény vállalkozó, aki egyedül, saját személyében pályázta és kapta meg a közmunkákat, de csak a céghivatalba kell elmenni, hogy bebizonyosodjon: tulajdonképen nem egyéni vállalkozásról hanem társascégről van szó és a társascég másik tagja *már nemkeresztény. Van-e tudomása* a polgármester úrnak és az illetékes szaktanácsnok uraknak arról, hogy a tőkeszegény keresztény kisvállalkozótól pár pengő lelépés biztosításával igen gyakran nemkeresztény vállalkozók veszik át és végzik el a közmunkákat, amelyeket a kisipar felsegélyezése jegyében a főváros keresztény kisiparosoknak akart juttatni? *Van-e tudomása* a polgármester úrnak és az illetékes szaktanácsnok uraknak a fővárosi textilbeszerzéseknél a számarányról és arról, hogy szemben a nyilt üzletekben történt áremelésekkel ,a legutóbbi esztendőkben mennyivel nagyobb százalékkal drágultak a közszállítási árak? *Van-e tudomása* a polgármester úrnak és az illetékes szaktanácsnok úrnak arról, hogy a főváros és üzemei részére történő *élelmiszerszállításoknál* túlnyomó nagy részben szintén a *nemkeresztény* elemek vannak előtérben? És, hogy a stróman-rendszer egyik legkiáltóbb példáját — amely nem városházi vonatkozású — megemlítsük: *van-e tudomása az iparügyi miniszter úrnak* arról hogy a legutóbbi nagy útépítési megbízásoknál a keresethez juttatni kívánt kisiparosok megrendelő levelein még meg sem száradt a tinta, azokat garasokért megvásárolták a nemkeresztény mammut-vállalatok?

A stróman-rendszer, az átképzési folyamat ,a paragrafusok között való bujkálás *annál ravaszabb és álcázottabb lesz*, mennél határozottabban és szigorúan követeli a keresztény közvélemény a városházi közmunkák és közszállítások megfelelő arányosítását. Ezekkel a földalatti játékokkal szemben természetszerűen *tehetetlen minden Csilléry- és Müller-féle jókívánság és minden polgármesteri erély.* Mindaddig, amíg törvényesen és intézményesen — ahogy az Németországban megtörtént — nem biztositják a *keresztény szupremáciát* a közszállítások és közmunkák sivatagjaiban: megmarad a mai helyzet, amelyet megkerülni, kijátszani és kinevetni még csak nehéz feladatnak sem mondható — legfeljebb pár pengőbe kerül, amelyet pompásan és nagyszerűen lehet kamatoztatni a közmunkák és közszállítások végrehajtásánál.

A többgyermekes családok szeptemberi segélye

Rövidesen sor kerül az üresedésben lévő állások betöltésére is

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A közigazgatási bizottság szeptember havi ülésén Csilléry András a sokgyermekes családok őszi pótléka, továbbá az üresedésben lévő állások betöltése érdekében emelt szót. Szendy Károly polgármester meg is ígérte az ülésen, hogy Csilléry kívánsága értelmében meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket. Erről a tisztviselőtársadalmat annyira érdeklő problémáról

illetékes helyen

a következőket mondották az Uj Budapest munkatársának:

— A főváros elnöki ügyosztálya teljes mértékben méltányolja Csilléry őexcellenciája intencióit. Ami a többgyermekes családok őszi segélyezését illeti, erre vonatkozóan az a helyzet, hogy kialakult gyakorlat van az elnöki ügyosztályban. Szeptember havában az iskolai beiratások hónapjában, elsősorban a többgyermekes szülők kapnak rendkívüli segélyt. Ez intern intézkedés, természetszerűen megfelelő költségvetési fedezettel, azonban ezt a rendkívüli segélyt intézményesíteni nem lehet. Erre vonatkozóan már kormányhatósági intézkedésre lenne szükség.

— Ami az üresedésben lévő állások betöltését illeti, itt csakugyan az a helyzet, hogy a tavaszi és nyári hónapok alatt felgyülemett a nyugdíjazások és elhalálozások folytán megüresedett állások száma. Az elnöki ügyosztály a nyári szünet alatt a pályázatok kiírásának anyagát feldolgozta és általában készen van a státusrendezés befejező aktusa során szervezendő állások betöltésének munkálata is. A vonatkozó pályázatok kiírására minden valószínüség szerint már október havában sor kerül.

Budapest Székesfőváros Elektromos Müvei

bemutató helyiségeiben

V., Honvéd-utca 22. sz.
II., Margit-körut 15. sz.
VII., Baross-tér 2. sz.

készséggel szolgálnak tanáccsal:

villamos készülékek vásárlása ügyében, épitkezéseknél, átalakitásoknál a villamos vezetékek szereltetésére vonatkozólag.

Világitási berendezések készitésére javitására.

Felvilágositást adnak a villamos készülékek fogyasztásáról használatáról.

Villamos tüzhelyek, kettős főzőlapok, forróviztárolók, háztartási hütőszekrények RÉSZLETFIZETÉSRE VÁSÁROLHATÓK

Bemutatók nyitva:
télen d. e. 8-tól 2 óráig, nyáron d. e. 8-tól 3-ig, d. u. 4-től 6-ig.

V., Honvéd-u. 22. sz. alatt ismertető előadások:

a villamos főzésről, a villamos készülékekről, a jó világitásról.

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 24. szám.
Telefon: 130-245.

Kényelmessé teszi otthonát a jó ülőbutor. Székek, rekamiék, fotelok kárpitozva minden stylben. Kombinált és irodaberendezések nagy választékban.
Magyar Bőrszékiparnál
Budapest V., Mérleg-u. 4.
Telefon: 1—810—56. — Javitást vállalunk

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda **VI., Agyag-u. 75.** Telep
Telefon: 2-928-32

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

HIREK

Kolosváry-Borcsa Mihály dr. az uj sajtófőnök

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A miniszterelnökségi sajtóosztály vezetésében változás történt. A miniszterelnök Rákóczy Imre dr. miniszteri tanácsost eddigi szolgálati beosztásából a miniszterelnökségen más fontos bizalmi feladatra rendelte és egyidejűleg a miniszterelsökség sajtóosztályának vezetése alól felmentette. A miniszterelnök egyidejűleg vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály dr.-t, a Függetlenség című politikai napilap főszerkesztőjét a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetésével megbízta. E megbízással kapcsolatosan a távozó sajtófőnök a miniszteri osztályfőnöki, az új sajtófőnök pedig a miniszteri tanácsosi címet kapta.

Az új sajtófőnökkel a harcos keresztény ujságírás egyik legkitünőbb képviselője került a miniszterelnökségi sajtóiroda élére. Kiváló ujságírói és szerkesztői tudása, izzó magyar meggyőződése, komoly és tekintélyes pozíciója a magyar ujságírásban előlegezik számára azt a bizalmat, amelyet a keresztény közvélemény a sajtó intézkedése kapcsán a sajtóügyek felelős vezetőjétől okvetlenül és minden tekintetben megkövetel. Az új sajtófőnök meg nem alkuvó energiája és szilárd meggyőződése a magyar sajtó és a magyar jövendő szempontjából annyira fontos problémák legmegfelelőbb megoldását jelenti.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Kiss Jenő
mérnök,
Máv. műszaki tanácsos,
V., Zoltán-utca 10.
Telefon: 114—835.

HŐ-HŰTŐ-HANG-VÍZ-SZIGETELÉS
PARAFAKŐVÁR R.T.
EZELŐTT KÖRNER & BROKMAYER
BUDAPEST 1938. VII., 174-814, 238-454

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és beton-építési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

A téli vendégforgalom problémája

⚙

A Gyógyhelyi Bizottság teljes ülése

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A Gyógyhelyi Bizottság szeptember hó 14-én, szerdán Karafiáth Jenő m. kir. titkos tanácsos, főpolgármester elnöklésével teljes ülést tartott, amelyen örömmel állapították meg, hogy a fürdővendégforgalom legutóbb főként az északi államokból ismét emelkedett és a Bizottság által Lengyelországban és Jugoszláviában kezdeményezett akciók is sikerrel jártak.

A szeptember 22. és 28-ka között Berlinben és Bad Nauheimban tartandó II. Nemzetközi Fürdőügyi Kongresszuson József Ferenc dr. királyi herceg Őfensége elnökön kívül, a magyar királyi belügyminisztert Johan Béla dr. államtitkár, a Központi Bizottságot pedig Grosch Károly dr. min. osztályfőnök, másodelnök és Szviezsényi Zoltán dr. ügyvezető igazgató képviselik.

József Ferenc dr. királyi herceg a kongresszus után Hágában, Kopenhágában, Göteborgban, Stockholmban és Oslóban tart előadást Budapest kultúrszerepéről és gyógyfürdőiről.

Szviezsényi Zoltán ügyvezető igazgató jelentésével kapcsolatban részletesen foglalkozott a Bizottság a téli vendégforgalom kérdésével, amit a budapesti szállodák és gyógyfürdők, valamint a MÁV messzemenő újabb kedvezmények nyujtásával mozditanak elő.

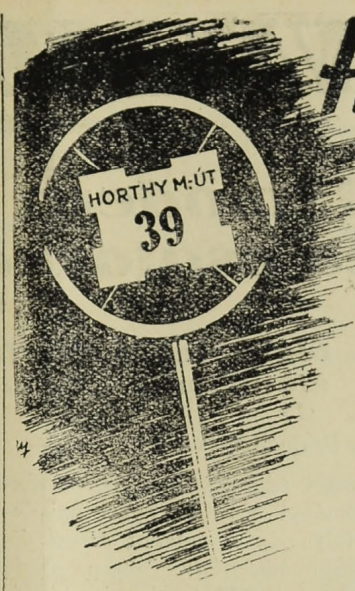

Halló! RÁDIÓ Nagykovácsynál!

Vevőink régi kivánsága teljesült!...
Horthy Miklós-uti fióküzletünkben
RÁDIÓ-, GRAMOFON- ÉS LEMEZ-
osztályt nyitottunk. Pompás választékunk minden igényt kielégit.

Készülékeink és kiszolgálásunk tökéletességét biztositja a „Nagykovácsy garancia".

Nagykovácsy
BUDAI FIÓKÜZLETE
XI. HORTHY MIKLÓS-ÚT 39.

Szezonnyitó seregszemle a Keresztény Tanügyi Bizottságban

#

Bednárz Róbert: A keresztény Budapestért a Keresztény Községi Párt tette a legtöbbet és fogja tenni a jövőben is!

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Keresztény Tanügyi Bizottság hétfőn tartotta meg első elnöki értekezletét, amelyet Palócz András dr. ügyvezető elnök nyitott meg lendületes, szép szavakkal. Bejelentette, hogy tekintettel a Bizottságra váró nagy feladatokra, már ebben a hónapban — mint a multban — a negyedik hétfőn tartanak rendes tagértekezletet, amelyen Csányi Károly müegyetemi tanár fog előadást tartani Müemlékeink feltárása címen. Ezután a kerületi elnököket kérte meg, hogy tekintettel a Bizottságnak ezévi fokozottabb tevékenységére, a még hátralevő kerületi tisztújításokat minél előbb ejtsék meg, hogy a zavtaralan munkát összhangban megkezdhessék. Javaslatára az elnöki tanács elhatározta, hogy a legközelebbi külföldi tanulmányutat Lengyelországba tervezik, amelynek előkészitő munkálataival Palócz András dr., Pirovszky Lajos, Jáger Péter és Novák András bízták meg.

Örömmel jelentette be az ügyvezető elnök, hogy a pedagógiai szeminárium! felvételeknél a Bizottság fáradhatatlan elnökének, Bednárz Róbertnek közbenjárására sikerült a pedagógus családok egyébként is jelesen végzett növendékeinek minél több helyet biztositani. Az elnöki tanács helyesli ugyan a szelekciót, de fájlalja, hogy helyszüke miatt bár csak jó előmenetelt tanusító, de az oktatói pályán helyét megálló növendékeket nem vehetik fel.

Pirovszky Lajos javaslatára elhatározták, hogy az újonnan kinevezettek tiszteletére október 8-án tartanak évadnyitó vacsorát a párt Városház-utca 14. sz. alatti helyiségében. Karácsonyi Pál a kari érdek megvédéséről beszélt és a magyar államvasuti alkalmazásokat tette szóvá, ahol az új alkalmazásoknál az ott állásban levők gyermekeit részesitik előnyben.

Kárpáti Ottó főtitkár a szervezeti kérdéseket ismertette, s kérte a kerületi elnököket, hogy a szociális érdekek megvédése céljából mindennemü változást azonnal jelentsék, mert a Bizottság csak igy tud hathatósan közbenjárni.

Gáspár Pál dr. és Ölveczky Pál a párt nagyobb vitalitásáról szólottak, amelyre a közben megjelent Bednárz Róbert válaszolt, aki kifejtette, hogy a keresztény Budapestért a Keresztény Községi Párt tett a legtöbbet s fog is tenni a jövőben is. A pártvezetőség intakt, tehát feltétlenül továbbra is bizalmat érdemel s hiszi, hogy az a húszéves munka, amit eddig a párt kifejtett, továbbra is egyesiteni fogja egy táborba azokat, akik nem szédülnek meg a hangzatos ígéretektől, hanem a józan célok megvalósitása érdekében a keresztény Budapestért és a keresztény Magyarország boldogulásáért fáradoznak.

A szervezeti kérdésekhez még Till Géza, Reiter József és Novák András szólottak hozzá, majd Párkányi Norbert üdvözölte Bednárz Róbertet és köszönte meg a Bizottság érdekében kifejtett fáradhatatlan tevékenységét, amit Bednárz Róbert az együttes munkában rejlő erőben való felhivással köszönt meg.

Csilléry András dr. indítványára a debreceni egyetem jubileumi ünnepségekre a holland miniszterelnök vezetésével érkező delegációval is felvette a kapcsolatot, majd több elvi döntést hoztak az idegenforgalmi szervek szoros együttműködése elősegítése érdekében és újjáalakitották a Gyógyhelyi Bizottságnak orvosi, fürdőgazdasági és propaganda szakosztályait.

Richter és Papp
diszitő, templomfestő,
mázoló és fényező
Budapest, IV., Aranykéz-u. 4.
Telefon: **1-803-56.**

Uj kiirások

Különféle drogok, olajok és komersain-jekciók szállítására a Székesfővárosi Közkórházi Gyógyszertárak és Központi Gyógyszerraktár részére. **Határidő: 1938. évi szeptember 13-án délelőtt 9—10 óra.**

3000 kg. cochin cocuszolaj, 2500 kg. marókáli, 5000 kg. francia gyanta W. W. és 100 kg. chromnátron szállítására a székesfőváros üzemei részére. **Határidő: 1938. szeptember 21-én délelőtt 10 óra.**

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek az I. ker., Németvölgyi-árok, Sirály-utca és Böszörményi-út közötti szakaszának

beboltozási

munkálatára.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (polgármesteri II. ügyosztály) IV. ker., Központi városháza, II. em. 284. ajtószám alatt

1938 szeptember 27. napján d. e. 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a székesfővárosi útihengerlők telepe részére szükséges 1 db 10 tonna üzemsúlyú nyersolajmotoros

úthengerlő-gép és tartozékainak

szállítására.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál (polgármesteri II. ügyosztály) IV. ker., Központi városháza, II. em. 284. ajtószám alatt

1938 szeptember 27. napján d. e. 9—10 óra

közötti időben személyesen vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor ugyanebben a hivatalos helyiségben kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR

Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.

Felelős: dr. Kellner László.

VÁLLALKOZÁS

A modern városi út- és csatornahálózatok

Viola Rezső dr., főtanácsos érdekes előadása a soproni nyári egyetemen

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A József nádor műszaki és gazdaságtudományi egyetem nyári egyetemi tanfolyamán *A modern városi út- és csatornahálózatok* címen *Viola* Rezső dr. székesfővárosi műszaki főtanácsos tartott előadást. E tárgykörben a mai nagyvárosi élet és városépítés legfontosabb közműveiről nyujtott áttekintést. Nemcsak a kulturált városi lakosság emelkedő igénye, de a mai motorikus, korszerű közlekedés oly követelményeket állított a városépítők elé, amelyeknek megvalósítása által a gyorsütemi városi életet és a milliós nagyvárosok életlehetőségeit biztosították.

A városok kezdetleges *útrendszerei* csak a nagyvárosok kialakulásával és a technika nagylépésű előhaladásával fejlődtek. A gőzgép korával indult meg az iparosodás, a nagyvárosiasodás folyamata, ami a rendszeres útépítést és az úthálózatok megvalósítását tette szükségessé. *A közlekedő eszközöknek mechanizálása,* a gyorsjárású és nagyterhelésű gépkocsik az utak *korszerű* átépítését szükségképen oly mértékben vitték előre, hogy ma ez már a városépítési eredmények sorában úgyszólván a legnagyobb jelentőségű.

A mai nagyvárosok alapját, gerincét, az *út- és közlekedő rendszerek képezik,* amelyek nemcsak szervesen kapcsolódnak be a nagyvárosok életmozzanatába, de szükségképen az *országos jellegű* és így *a nemzeteket összekötő úthálózatba is.* Azért oly nagyfontosságú a városi *úthálózatoknak helye kialakítása,* mert a városi élet vérkeringését, a forgalom folyamatának zökkenésmentes lebonyolítását csak így és ezen keresztül tudjuk biztosítani.

A mai nagyvárosok úthálózata a forgalmat elsősorban az erre a célra meghatározott *főforgalmi utakon, mintegy útőér rendszerűen* bonyolítja le. Ezért különösen nagy súlyt kell helyezni arra, hogy a hálózati rendszer kielégítő összeköttetést szolgáltasson. A kivezető, az összekötő és a körforgalmi irányoknak, tehát a *horizontális elrendezésnek* helyes megállapítása mellett nem kevésbbé nagyfontosságú, hogy *a kereszt-irányban,* tehát *szélességben,* az utak kielégítő méretekkel birjanak. Nemcsak a *forgalmi irányokat* kell *elkülöníteni,* hanem a különböző közlekedési eszközök céljaira is lehetőleg *elkülönített sávok* álljanak rendelkezésre (teherkocsi, gépjármű, kerékpár, gyalogút, közúti villamos, gyorsvasút stb.).

A mai forgalom azonban nemcsak megfelelő *széles* és jól vezetett utakat igényel, hanem *megfelelően épített utakat is szükségessé tesz.* A mai utak *nagyszilárdságúak, hézagmentesek, zajtalanok, pormentesek és sikosságtól mentesek legyenek.*

A modern nagyvárosok *csatornahálózata* hasonlóképen nagy fejlődésen ment keresztül. A technika és gazdasági követelmények e téren is igen jelentős változásokat idéztek elő. A régi és úgyszólván minden számítás nélkül épített csatornarendszerek helyett a *méretezett és megfelelő anyagból készített* csatornák szolgálják ma már a nagyvárosok víztelenítési céljait. A nagyvárosok csatornázó rendszerei a vízlevezetési lehetőségek szerint különböznek egymástól. A felvevő víz, recipiens vezetőképességéhez viszonyítottan történik a *szennyvizek eltávolítása.* A technika haladása e téren mutat fel legnagyobb és legértékesebb eredményeket. A mai nagyvárosokban a korszerűsítés tulajdonképen ebben az irányban fejlődik. Igen tanulságosak a különböző *elgázosítási* kísérletek és rendszerek. E nagyszerű újítás nemcsak a *városi higiénát,* de a technikailag megalapozott *gazdasági* intézkedéseket is szolgálja.

A nagyvárosok *út- és csatornahálózatainak* korszerű kialakítása úgy a városépítés, mint az országépítés szempontjából is a legelső feladatok közé tartozik, amely a *nemzeti élet, a kultura előhaladása,* valamint a *munka és munkáltatás érdekében* a legnagyobb fontosságú.

PÉNZT
ér az elhasznált lámpa is,
HA
TUNGSRAM
KRYPTON
ÉRTÉKES NEMESGÁZ VAN BENNE, EZÉRT AZ ELHASZNÁLT GOMBA-ALAKU KRYPTON LÁMPÁT A NEMESGÁZTARTALOM ÉRTÉKÉBEN
Kereskedője visszavásárolja

Szeptember hó 13-án és 15-én délután fél 3 órakor ügetőversenyek

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,
Jobbágy - féle
barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.
Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körut 18.
Telefon: 13-33-94.
Levélcim: Budapest 72. Postafiók: 61

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. el.: I-563-99.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 348-132.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Seffer Antal
tornaszerek és sporteszközök gyára
Sportüzlet: IV., Kammermayer K.-u. 3.
Telefon: 389-131.
Gyártelep: VIII., Práter-u. 62.
Telefon: 145-846.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

XVI. évfolyam 37—38. szám. Budapest, 1938. szeptember 28.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Bpest, VIII., Reviczky-u. 1.

Negyvenöt másodperc

Mint a napilapok jelentik, a hétfőről keddre virradó éjszakán negyvenöt másodperc alatt teljesen elsötitették Budapestet abból az alkalomból, hogy gyakorlatot tartottak a főváros légvédelmi szervei. Negyvenöt másodperc alatt minden fény kialudt a pesti éjszakában, amely alkalmas lett volna arra, hogy esetleges ellenséges repülőknek célpontul szolgáljon. A Hármashatárhegyen, ahol összegyültek azoknak a hatóságoknak a fejei, amelyek a légvédelmet intézik, vitéz Kiss Lajos tűzoltó főparancsnok egyszerűen és mégis annyira hatásosan jelentette ki a sajtó képviselői előtt, hogy a főváros mindent elkövet, hogy légi támadás esetén megóvhassa polgárait különböző veszedelmektől.

Az éjszakai légvédelmi gyakorlat alkalmával azonban nemcsak a tűzoltóság és a légvédelmi ágyuk vizsgáztak le, hanem letette a maturát a pesti polgár lelkiismeretes fegyelmezettsége is. Budapest népe, mint mindig, megértette az idők szavát, mert azok a veszedelem komolyságával szóltak hozzá. Kitünő eredménnyel bizonyitotta be a polgári és katonai Budapest ezen az éjszakán, hogy ha talán a technikai védekezési lehetőség minden ágazatában nem is tudja utólérni a gazdag és hatalmas nyugati metropolisokat, szivben, lélekben, belső fegyelemben ezúttal is leckét adhat a világ minden népének!

Budapest minden rendű és minden rangú lakósa azonban nemcsak a szivével és az eszével áll a légvédelmi törekvések mellett, hanem — a zsebével is! A főváros törvényhatósági bizottsága a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap támogatására — ezt az akciót a kormány a Kormányzó hetvenedik születésnapja alkalmából kezdeményezte — legközelebb a magyar repülés fejlesztésének rendkivüli fontosságára való tekintettel, — negyedmillió pengőt szavaz meg. Annak hangoztatásával, hogy „a magyar repülés fejlesztésének rendkivüli fontosságát a székesfőváros törvényhatósága már régebben felismerte és — előmozditását hazafias kötelességeként fogva fel — már eddig is erejéhez mérten jelentős intézkedésekkel támogatta."

Ezekben a sorsdöntő órákban a várost negyvenöt másodperc alatt elsötétiteni tudó és a Nemzeti Repülőalapot negyedmillió pengővel támogatni képes Budapest méltó ahhoz, hogy fővárosa legyen az ezeréves Magyarországnak. Kossuth Lajos hires beszéde jut eszünkbe, 1848 július 11-én, amikor a kétszázezer honvédet kérte az országgyüléstől: Annyi energiát a kivitelben, mint amennyi hazafiúságot tapasztaltam a megajánlásban, s Magyarországot a poklok kapui sem fogják megdönteni!

Biztosítva van a téli ínség-akciók zavartalan ellátása

Az élelmiszerek drágulására való tekintet nélkül a régi keretek között tartja fent az akciókat a főváros

Az élelmiszerek drágulásának súlyos problémájával több alkalommal foglalkozott a miniszteriánács, de az önkormányzat szervei is; igy legutóbb a közélelmezési szakbizottság tartott csütörtökön ülést. Az elsőrendű élelmiszerek árával kapcsolatban felmerül a kérdés: nem lesz-e kihatással az általános drágulás a főváros téli inségenyhitő akcióira és általában a reánk következő, minden valószinüség szerint igen súlyos télen át megvan-e a mód és lehetőség az inségakcióknak az eddigi keretekben való fenntartására. Erre a nagyfontosságú kérdésre

Illetékes helyen

a következőket mondották az Uj Budapest munkatársának:

— Örömmel állapitjuk meg, hogy az inségakciók keretei az idén is ugyanazok maradnak, mint az elmult télen voltak. A vonatkozó összeállitások már elkészültek, a nagyfontosságú probléma minden részlete megoldásra készen áll.

— Ami az élelmiszerek árának alakulását az inségakciókkal kapcsolatosan illeti, errevonatkozóan az a helyzet, hogy idejében és kellő előrelátással fedeztük magunkat, minden élelmiszer beszerzése versenytárgyalás útján előnyös áron az egész télen biztositva van.

— A leghatározottabban meg kell állapitani, hogy minden eshetőségre felkészülten, biztositva van a téli inségakciók zavartalan fenntartása, anélkül, hogy ezek az akciók a közönségre az eddigi keretnél nagyobb terhet rónának.

Lehet-e rendet teremteni a városházi közmunka-dsungelben?

Készül egy lista, amely mindent magában foglal és mégsem mond semmit

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Legutóbbi számunkban részletesen foglalkoztunk a fővárosi közmunkák ügyeivel, kapcsolatban azzal, hogy a közigazgatási bizottság szeptember havi ülésén *Csilléry* András dr., a Keresztény Községi Párt elnöke javasolta, hogy a főváros állitson össze kimutatást a közmunka-vállalókról és közszállitást végzőkről: megállapitandó, hogy ki közülük zsidó, ki keresztény. Meg kellene állapitani — mondotta *Csilléry* — hány százalékban kapnak munkát a zsidók. A főváros havonta öt-hat milliót ad ki közszállitási célokra. Ebből az öt-hat millióból 80%-nyi összeget *a magyar keresztény vállalkozóknak kell megkapniok* és a zsidóságnak meg kell elégednie a számarányához képest még mindig négyszeres kvótával: a 20%-os részesedéssel! *Szendy* polgármester azonnal válaszolt a felszólalásra, kijelentvén, hogy a közmunkáknál és a közszállitásoknál a 20%-os arányt a törvény értelmében épenügy be fogja tartani a főváros, mint minden más területen. Bejelentette a közigazgatási bizottság szeptemberi ülésén *Szendy* polgármester azt is, hogy *Csilléry* kivánsága értelmében a közszállitást végzőkről és a közmunkát nyert vállalkozókról megfelelő listát fog a bizottság rendelkezésére bocsájtani.

Szendy polgármester a *tőle megszokott expeditiv energiával* ki is adta a rendeletet a lista összeállitására. Erre vonatkozóan meg is történtek a technikai intézkedések: a közmunkákat és közszállitásokat vállalatba adó ügyosztályok, továbbá az üzemek felszólitást kaptak a polgármestertől, hogy a közmunkát és közszállitást végző vállalkozókról hivatalos összeállitást terjesszenek a polgármester elé. September 15-ig kellett az ügyosztályoknak és üzemeknek ezeket a listákat beterjeszteniök, mivel azonban igen nagy munkáról van szó, a polgármester több munkával megterhelt tanácsnok kérésére a terminust meghosszabbitotta. A vonatkozó kimutatás ezekszerint a közigazgatási bizottságnak nem az októberi, hanem csak novemberi ülésén fog bemutatásra kerülni.

Mint az *Uj Budapest* munkatársa értesül, nem történik egyéb, mint hogy *maguk az ezévi nyers listák* kerülnek a közigazgatási bizottság elé. Több mint hatvan millió értékü közmunkáról és közszállitásról van szó: a közigazgatási bizottság asztalára tehát igen hosszú és igen részletes összeállitások jutnak. Annak eldöntésére, hogy a listán szereplő vállalkozók és szállitók közül kik a keresztények és kik a zsidók: a polgármester természetszerüen *nem vállalkozhatik*. Annál kevésbé, mert rengeteg részvénytársaságról van szó, ahol a most érvényben levő kereskedelmi törvény értelmében *a részvénytulajdonosok neve ismeretlen* és a legtöbb esetben az igazgatóság összetétele *sem utal arra*, hogy keresztény vagy zsidó vállalkozóról van-e szó. De annál kevésbé fog ez az összeállitás *tiszta vizet önteni a pohárba*, mert a fővárosnál, mint az az *Uj Budapest* részletesen megirta, — egyre jobban elharapózik a stróman-rendszer, amikor *keresztény kéz nyujtja*

be az ajánlatot és kapja meg a közszállítást, illetve közmunkát: pár pengő keresethez jutván ezáltal, míg a közmunkának és közszállitásnak *tulajdonképeni hasznát* a háttérben rejtőzködő *nemkeresztény vállalkozó vagy csendestárs fölözi le.*

A most érvényben levő kereskedelmi és ipartörvény, nemkülönben a törvény erejű Közszállitási Szabályzat szerint hitelesnek tekinthető lista etekintetben *össze sem állitható,* annál kevésbé, mert *arra a torz tükörképre,* amelyet az efajta listák mutatnak, a keresztény és magyar társadalomnak *szüksége nincsen.* Amiképen miniszteri rendelet tiltotta el a székesfővárosi kerületi elöljáróságokat új iparigazolványok kiállitásától, ugyanazonképen csak *új, törvényes intézkedések* azok, amelyek *a keresztény elemek túlsúlyát a fővárosi szállitások és közmunkák terén is biztositani tudják.*

A polgármesternek sem eszköze, sem ideje nincsen arra, hogy *minden vállalkozó céget a fenti szempontok szerint megvizsgáljon.* De erre *nem is a polgármester* hivatott. Hanem a törvényhozás és a kormányzat! Végeredményben a közigazgatási bizottság elé terjesztendő mammuth-lista csak *újabb kaoszt* fog teremteni ebben a kaotikus problémában, egyáltalában nem lévén alkalmas a *probléma gyökeres és minden részletre kiterjedő megoldására.* A keresztény társadalom — elsősorban a Keresztény Községi Párt — *sürgős intézkedéseket vár az iparügyi miniszter úr őnagyméltóságától!*

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza utca 11. Tel.: 2-919-46

Cserépkályhák nagy raktára átrakást, javitást jutányos áron vállal
Burger József kályhásmester utóda
Budapest, IX., Mester u. 5
Telefon 1—342—29

Városszépitési adópótlékot!

Az épitkezés előmozditása egyes főutvonalakon

Irta: vitéz Horváth Béla dr.

A tervszerü városfejlesztésnek közismerten leghatályosabb eszköze a hosszú időre terjedő házadómentesség, mert csak ezzel lehet egyes elmaradt városrészek vagy utvonalak gyorsabb ütemü modern beépitését és megfelelő városkép kifejlesztését tevékenyen elősegiteni.

Az a legutóbbi pénzügyminiszteri rendelet, amely 1937. április 7-én 55.000/937. VIII.a. sz. alatt Budapest székesfőváros rendkivüli ideiglenes házadómentessége tárgyában intézkedett, igen helyes elgondolással igyekszik olyan városrészek fejlődésének lendületet adni, amelyek már valóban nem illenek egy milliós világváros modern arculatához. És ha örömmel lehet is megállapitanunk hogy e rendelet hatása sokhelyt megnyilvánult az azóta ujonnan emelt diszes épitmények létesitésében, mégis azt kell látnunk, hogy az néhány városrészre és utcára, amelyek a fejlődésben már megrekedtek, csak kevés vagy ugyszolván semmi hatást nem gyakorolt.

Igaz, hogy e rendelet megjelenése óta még alig telt el másfél év, amely idő alatt nem is volt lehetséges az összes kedvezményezett területek átépitése, de viszont 1939. december 31-ig, vagyis e rendelet érvényességének lejártáig már másfél év sincs hátra. Ezért már most itt az ideje, hogy a jövő tervei mérlegelés tárgyát képezzék.

Egyik-másik útvonal fölött, mely a fejleszésre erösen rászorul, a rendelet legjobb szándékai dacára mintha megállt volna az idő s ezen utakon és utcákon épitési szempontból szinte semmi sem mozdul. Gondoljunk csak az olyan utvonalakra, mint az Üllői út, a Ráday utca, vagy pedig gondoljunk a Margit, a Krisztina és Attila-körutaknak még mindig igen számos földszintes házára. Ezek és még egyéb főutvonalak még mindig messze vannak attól, hogy őket világvárosiasan kiépitettnek mondhatnánk. Valósággal rútul hatnak itt ezek az ósdi s a szabályozási vonalnál sokszor jelentékenyen kijebb vagy beljebb álló földszintes kalibák vagy egyemeletes házak. Idegennek, külföldinek hiába magyaráznánk meg, miért maradtak meg a XX. század közepéig, az csak ezt a szomorú tényt látja, s fővárosunkat eszerint ítéli meg.

S ha az 55.000 P. M. rendelet sem tudott helyükbe modern épületeket létrehozni, akkor ennek a körülménynek bizonyára mélyebbenfekvő gazdasági okai vannak. Ezek pedig abban keresendők, hogy e szerény kis házak ma is meghozzák a maguk jövedelmét, avagy ezek az ingatlanok igen gyenge kezekben vannak, vagy pedig tulajdonosaik tulon-tul kitartják az árukat. Ugy látszik tehát, hogy bizonyos esetekben még a magas adókedvezmények sem elegendőek ahhoz, hogy a helyzet mozdulatanságát megváltoztassák.

Önként adódik tehát az a meggondolás, hogy még további, illetőleg egyéb eszközök is vétessenek foganatba ennek a nem kivánatos helyzetnek mielőbbi megszüntetésére. S itt irányadó kell, hogy legyen az a szempont, hogy a nagy közcél, vagyis a város kialakitása előbbre való a kicsinyes, sokszor csak spekulációs magánérdekeknél.

Felvetődik tehát az a kérdés, hogy nem volna-e helyes azon célból, hogy a főközlekedési utvonalakról a földszintes és egyemeletes régi házak mielőbb eltünjenek — még inkább, ha azok nem állanak a szabályozási vonalon — ezekre egy külön városszépitési adópótlékot kivetni, amely a községi adónak és a házbér fillérnek egy bizonyos százalékos emelésében jutna kifejezésre. Ez lehetne 20 százalék a földszintes és 10 százalék az egyemeletes épületeknél.

Igaz, hogy az adóemelés sohasem rokonszenves dolog, de vajjon helyeselhető-e az, hogy közönyösségből vagy spekulációs okokból ezek a rút viskók továbbra is elcsúfitják gyönyörü fővárosunk főutvonalainak képét?

Azt látjuk, hogy sokkal nehezebben épülnek uj házak oly telkeken, amelyeken már van épület, még ha még oly régi is az. Tehát az ilyen ingatlanok tulajdonosait erösebb eszközökkel kell serkenteni a tespedés megszüntetésére azáltal, hogy e régi viskók és egyemeletes házak jövedelmezőségét a minimumra kell leszállitani. Igy aztán a tulajdonosoknak sem lesz érdekük a mai, sokszor siralmasan csunya állapot fenntartása.

Egészen bizonyos ugyan, hogy az érdekeltek élénken fognak ellenezni minden ilyen tervet, de végtére városunk szépitésének közérdeke mégis csak előbbre való mint az ő magánérdekük. Ez az uj adópótlék tényleg kizárólag városszépitési célokra volna fordítandó.

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordótemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Mint szerkesztő úr minden valószinüség szerint értesült róla, Karafiáth főpolgármester úr a szerdára, szeptember 28-ra egybehivott rendes közgyülést október 12-re, — szintén szerdára — halasztotta. A főpolgármesteri intézkedésnek az az oka, hogy ezt a közgyülést a Vigadóban kellett volna megtartani, mert az Ujvárosházán még folynak a közgyülési terem mennyezet-megerősitési munkálatai. Az öt perces pártközi értekezlet, nemkülönben a szintén egészen rövid ideig tartó pénzügyi bizottsági ülés világossá tette, hogy végeredményben nincs olyan nagyjelentőségü tárgysorozata az első őszi rendes közgyülésnek, ami miatt mind azt a kényelmetlenséget és kellemetlenséget. amit a bizottsági tagok számára a szokatlan hely jelent, érdemes volna vállalni. Igy maradt el a közgyülés, abban a reményben, hogy október 12-re már rendben lesz az uj közgyülési terem. Veronács mester, a közgyülés kitünő háznagya, azóta egyebet sem tesz, mint állandóan sürgeti a magasépitési ügyosztályt, hogy a munkálatokkal idejében készen legyenek. Amire azután meg is van minden reménység!

— Nagy az izgalom a városházán?

— A körülményekhez képest — elég nagy! A polgármesternek rengeteg a tennivalója, a titkári szoba állandóan zsúfolt a kihallgatásra várókkal. A podeszta szinte permanens tanácskozásokat folytat, aminek bizonyságául nemcsak a belső dolgozószoba van tele, hanem a külső tanácsteremben is legalább egy-két tanácsnok várakozik Szendyre, hogy a legsürgősebb előterjesztéseket megtegyék. De túl vannak halmozva munkával a tanácsnokok is: részben a költségvetés előkészitő munkálataival, részben az aktuális tennivalókkal, amelyek alaposan lekötik a tanácsnokok idejét is.

— Mi a jelentősége a közgyülés elmaradásának az uj alpolgármester vagy alpolgármesterek megválasztása szempontjából?

— Egyszerü számtani művelettel meg lehet állapitani, hogy legalább két héttel eltolódik minden. Lamotte nyugdijazása — azaz, hogy pontosabban fejezzem ki magamat: a szolgálat alól való felmentése csak október tizenkettedikén lesz. A nyugdijazási aktát a törvényes fellebbezési idő bevárásával a polgármesteri előterjesztés szerint fel kell terjeszteni a belügyminisztériumhoz. Még ha azonnal jóvá is hagyják a közgyülési határozatot, október vége előtt semmi körülmények között nem remélhető az ügynek a fővároshoz való visszaérkezésére. Vagyis a főpolgármester legkorábban november első napjaiban lesz abban a helyzetben, hogy a megüresedett alpolgármesteri állásra a pályázatot meghirdesse. Tehát legkorábban november végén, de esetleg csak december elején választható meg az uj alpolgármester. Ha még hozzávesszük, hogy az uj alpolgármester megválasztását végrehajtó közgyülési határozatot szintén fel kell terjeszteni a belügyminiszterhez, aminek következtében az uj fővárosi törvény értelmében a megválasztott alpolgármester csak a tizenötödik napon túl teheti le a törvényhatósági bizottság előtt a hivatali esküt és végezhető el az ünnepélyes beiktatás: akkor biztosra vehetjük, hogy az ádventi hetekben lesz legkorábban törvényesen megválasztott és beiktatott utóda Lamotte Károlynak. Bár a fentiek szerint az is lehetséges, hogy a beikatásra csak a jövő esztendő első heteiben kerül a sor. Mindez a legrövidebb terminus: könnyen meglehet, hogy valami cvikli jön közbe, amikor azután még hosszabbra nyulnak ki a határidők.

— Elég sajnos ez! Részben Szendy van túlterhelve munkával még hosszú hónapokig, (ma csak egy alpolgármesterrel bonyolitja le a folyó ügyeket,) részben elmarad az előléptetések hosszú skálája is, amire pedig epedve várnak a tisztviselők. Arra nyilatkozzon még kedves dr. Városházy, ki lesz az uj alpolgármester és az uj központi tanácsnok?

— Nekem golyó van a hasamban és szerkesztő úr ilyeneket kérdez! De hogy újra komolyra fordítsam beszélgetésünket, közlöm Önnel, hogy az érdekelt alpolgármesterjelöltek és tanácsnok-jelöltek nagyon is tudják, hogy mennyire kitolódtak a terminusok és ezokból igen csöndes a kortézia. Háború esetén különösen igyekszik mindenki szárazon tartani a maradék puskaporát.

— Halálozások?

— Legelőbb is megrovom a mélyen tisztelt városgazdasági ügyosztályt! Elhúnyt főtisztviselőknek miért nem jár gyászszászló? Akik egy emberéletet töltöttek el a város szolgálatában, megérdemlik, hogy haláluk órájától a temetés időpontjáig gyászszászló hirdesse emlékezetüket a fővárosi középületeken. Piperkovics Bátor János, a főváros nyugalmazott háborús alpolgármestere, aki 35 évig állt a főváros szolgálatában, hosszú ideig működött a tanügyi, katonai, közegészségügyi és középitészeti ügyosztályok élén, éppen úgy megérdemli a gyászszászlót, mint Sztankovits Szilárd dr., a fővárosnak szintén az elmult napokban elhúnyt nyugalmazott tanácsnoka. A békebeli

Üzlet-hitbizományok a városházán és az a bizonyos zsidótörvény

⚙

A városi középületek üzlethelyiségeinek bérlői közül mindössze öt százalék a keresztény — Végre kell hajtani a magyar Monroe-elvet: a keresztény Budapest a keresztény budapestieké

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A keresztény társadalom és a Keresztény Községi Párt harca abban az irányban, hogy a fővárosi közszállítások és közmunkák megfeleljenek a zsidótörvény szellemének oly módon, hogy azokat 80% erejéig keresztények kapják és csak 20% erejéig zsidók: *hatalmas léptekkel* halad előre. A Keresztény Községi Párt *Müller* Antal és *Ilovszky* János akciói kapcsán felszínem fogja tartani ezt a problémát, amelynek érdekében *Csilléry* András dr., a Keresztény Községi Párt elnöke — mint arról lapunk más helyén megemlékezünk — a közigazgatási bizottság szeptember havi ülésén tett nagyjelentőségű inditványt.

A 80—20%-os aránynak a városgazdasági élet terén való betartására keresztény kereskedelmi körökből igen érdekes témára hivták fel figyelmünket. Felszólitották szerkesztőségünket, hogy az ezen a héten kezdődött zsidó ünnepek alkalmából küldjük ki munkatársunkat a városházához a főváros tulajdonát képező középületekhez és bérházakhoz: annak megállapitására, hogy *a főváros közönségének tulajdonát alkotó épületekben levő boltok közül hány várja lehuzott redőnyökkel a zsidó ünnepnapokat, annak bizonyságául, hogy az üzletbérlő ahoz a bizonyos 20%-hoz tartozik.*

Az egyik levéliró azt is közölte munkatársunkkal, hogy a *riporter kiküldése felesleges,* mert biztos tudomása van arról, hogy a középületekben levő üzlethelyiségek bérlőinek *túlnyomó nagy része zsidó.* — Valóságos *bolthitbizonányok* vannak, irják nekünk — a városi középületekben, dinasztiák, apáról-fiúra öröklődő cégek, amelyek azért boldogulnak, azért virulnak, azért hajtanak tetemes hasznot annak a biznyos 20%-nak, mert a régi jó demokrata időkben *volt egy ügyes nagybácsi,* akinek révén a legnagyobb üzlethelyiség-inség idején a városháza Károly-körúti frontján, valamelyik Lipót-körúti, vagy Mester-utcai bérházban, vagy épen valamelyik iskolában kapott pompás, tágas és olcsó üzlethelyiséget, minden képesités nélküli kereskedelmi üzlete folytatására *az élelmes rokon!*

Igy például tudomásunk van róla, hogy több fővárosi iskolában a legszebb, a legjobb, a legimpozánsabb, — sokszor egyetlen — üzlethelyiséget *élelmes húsz-százalékos papirkereskedő* foglalja el, aki abból él, még pedig jól él, autót tart és házat vesz, hogy mint hivatalos papirkereskedésben az iskolába járó összes gyerekek őhozzá térnek be, szaladnak le a tizpercekben, vásárolják a könyvet, a tollat, az irkát és a radirgumit! Ugyanaz a helyzet azoknak a jogositványoknak a terén is, amelyeket a főváros ad ki: egyetlen látogatás a csarnokokban mindenkit meggyőz arról, hogy *a 20% nem 20%,* hanem jóval több. Ne is beszéljünk a *Teleki-téri* ószeres üzletekről, amelyek között *elvétve akad csak* keresztény, holott az ócska ruhákkal, bútorokkal és egyéb használati tárgyakkal a Teleki-téri bódé-bérlet alapján való foglalkozás akkora hasznot hajt, hogy a Teleki-téri ószeres dinasztiák házakat gyüjtöttek ebből a foglalkozásból.

Egyelőre azonban maradjunk a középületekben levő üzlethelyiségek bérlőinél, akiket a városgazdasági ügyosztály tart nyilván. Az *Uj Budapest* munkatársa a városgazdasági ügyosztályban meg akarta szerezni a városi középületekben levő üzlethelyiségek bérlőinek névsorát. Ez azonban nem sikerült, mert az üzlethelyiség bérlők — *illetékes nyilatkozat* szerint — nem listaszerűen, hanem *kartotékok alapján vannak* nyilvántartva, még pedig a lakókkal közös kartotékrendszerben. Igy tehát a listát összeállitani nem sikerült, azonban arra a kérdésünkre, hogy mennyi a fővárosi üzletbérlők közül a keresztény, azt az *illetékes nyilatkozatot* kaptuk, hogy *maximálisan öt %, — vagyis 95%-a zsidó!*

A Baross-Szövetségnek, vagy valamelyik más illetékes kereskedelmi szervnek kellene kezébe venni *a fővárosi üzlet-hitbizományosok, Teleki-téri dinasztiák, vásárcsarnoki hentesbárók és vágóhidi nagyvágó-grófok ügyét,* a bizonyos 20% szempontjából. Ezen a vonalon *rendet kell teremteni* a keresztény társadalom javára. Ha elfogadjuk a magyar Monroe-elvet, hogy a keresztény Budapest a keresztény budapestieké, — akkor ezt az elvet *100%-osan* végre is kell hajtani!

Budapest érdekes emlékei tünnek el velük a Kerepesi-úti temetőben.

— Igaza van, kedves dr. Városházy. Kitüntetések?

— A Kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére megengedte, hogy a székesfőváros tüzoltóságánál szolgálatot teljesítő Ausch Rezső tüzoltóalparancsnoknak, Erlesbek György parancsnoknak és Szilvay Kornél alparancsnoknak évek hosszú során át kifejtett példás munkásságukért elismerését tudtul adják.

— Csatlakozunk az elismeréshez. Búcsúztatás?

— A budapesti ciszterek melegen vettek búcsút volt budapesti rendfőnöküktől és igazgatójuktól: Bitter Illéstől, abból az alkalomból, hogy Clairveaux apátja végleg nyugalomba vonult és a pécsi rendháza költözött. Bitter Illés hosszú ideig volt tagja a törvényhatósági bizotságnak, u. i. ahol mindenki szerette a kedves, szimpátikus modorú főpapot. Hosszú esztendőkig éltesse a jó Isten a jól megérdemelt nyugalomban! Egyébként Isten önnel, kedves szerkesztő barátom.

— A viszontlátásra, bizottsági tag úr.

Kökény-utca 14.

✡

Birói utra kell terelni Dukeszné és Klein Mór tabáni ingatlanainak kisajátitását!

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A törvényhatósági bizottság legközelebbi közgyülése tárgyalja a Kökény utca 14. szám alatt fekvő, Dukesz Ferencné és Klein Mór tulajdonát képező ingatlannak a főváros számára való megszerzését. Az ügyosztályi előterjesztése szerint a 81.80 négyszögöl kiterjedésü ingatlant felépitményekkel együtt összesen 136.000 pengőért vásárolja meg a főváros azzal, hogy az ingatlantulajdonosok az ingatlant 1939. május hó 1-ig kötelesek a főváros közönségének teljesen kiürített állapotban birtokba adni. A 136.000 pengőből özv. Dukesz Ferencné a felépitményben folytatott szálloda üzem kártalanitásával 120.000 pengő kártalanitási árat kap, az ingatlanon levő felépitményekkel és tartozékokkal együtt. Klein Mór az ingatlannak a tulajdonában levő 1/8 részét 16.000 pengő ellenében hajlandó a fővárosnak átengedni.

Annak megállapitása mellett, hogy a tabáni program végrehajtása során erre az ingatlanra — amely különben egy elsőrendűnek éppen nem mondható kis szállodát rejt magában — a fővárosnak szüksége van, megállapitjuk, hogy a tulajdonosok által kért kártalanitási ár tulmagas, nincs arányban a környéken fekvő ingatlanokért a főváros által fizetett vételárakkal és meggyőződésünk, hogy ha birósági utra tereli a főváros a kisajátitási eljárást, a biróság jóval kevesebb árat itélne meg kisajátitási eljárás során, mint amekkorát Dukeszné és Klein Mór a fővárostól kapna.

Már tulmagas volt az a vételár is, amelyet a főváros a Döbrentei tér 5. szám alatti Strauszné-féle ingatlanért fizetett! Strauszné a négyemeletes 22.289 pengő adómentes és 22.289 pengő adóköteles bérrel rendelkező, mindössze 185 négyzögöl területü ingatlanért kapta a főváros Rozgonyi utcai bérházát, ezenfelül 50.000 pengőt készpénzben és külön nemzeti ajándékképpen a bontási anyagot. A Kökény utcai szállodaépület értékének felbecsüléséért azonban a Strauszné-féle ingatlan vételára még sem irányadó, mert a most vételre felkinált ingatlan egy kis mellékutcában fekvő hotelecske, a Strauszné-féle ingatlan pedig egy kiváló épitkezésü bérpalota volt.

Ellenben meg kell állapitanunk azt, hogy a Dukeszné-Klein-féle ingatlannal szemben fekvő Kozanek-féle ingatlant birói uton négyszögölenként 525 pengő körüli áron sajátitotta ki a főváros. Hogyan lehetséges ily körülmények között 635 pengős egységárra értékelni a Dukeszné és Klein Mór tulajdonát képező telek négyszögölét és azt állitani, hogy ez a telekár a környéken kialakult telekértéknek megfelelő? Még furcsább képet kapunk, ha a felépitmény értékelését nézzük. Az elég régi — adóköteles állapotban levő felépitmény légköbméterét 15 pengőre értékelik, holott hasonló ingatlan felépitményért maximálisan 6—8 pengőt szokott fizetni a főváros.

Máris halljuk az ellenvetést, hogy az épület légköbméterét azért kellet Dukeszné és Klein Mór javára ilyen magasra értékelni, mert a légköbméter szerint való értékelésben foglaltatik a kártalanitási ár is: Dukeszné és Klein Mór elmaradt haszna, hogy ez eldugott budai utcácskában fekvő hotelüzemet nem folytathatják. Arra vonatkozóan, hogy ez a hotelüzem mennyit ér, mi módon becsülték fel, az előterjesztésben adatot nem találunk. De igenis találunk erre vonatkozólag igen érdekes utalást a házadó-alap megállapitása kapcsán. A szóbanforgó ingatlan adóköteles béralapja évi 13.920 pengő. A házadóalap természetszerüen annak a körülménynek a figyelembevételével állapittatott meg, hogy az egyemeletes épületben szállodaüzemet folytatnak.

Nem kell különleges ingatlan szakértőnek lenni ahhoz, hogy megállapitsuk: az az ingatlan, amelynek 13.920 pengő az évi adóköteles bérjövedelme, 136.000 pengőt semmi körülmények között nem ér! Nem, egy különféle körülményekhez kötött szálloda üzemnél, hanem stabil bérháznál sem szoktak adóköteles ingatlanokat az évi bérjövedelem tizszereséért vásárolni! Utalunk arra, hogy általánosságban az ingatlan átruházási illeték kivetésénél, főleg hagyatéki eljárások során, az ingatlan bérértékének nyolcszorosa az az összeg, amelyet a szigorú adóhatóságok az ingatlan maximális értékéül el szoktak fogadni!

Ily körülmények között nemzeti ajándéknak tartjuk özv. Dukesz Ferencné és Klein Mór javára a 136.000 pengős vételárat. Meg vagyunk győződve arról, hogy ezt a vételárat az önkormányzat arra illetékes tényezői is tulmagasnak fogják tartani és amennyiben az ingatlan megszerzésére okvetlenül szükség van, bírói útra terelik a kisajátitás ügyét, ahol is kétségtelennek látszik, hogy az ingatlanért a birósági szakértők magasabb összeget, mint a bérjövedelem nyolcszorosát, semmi körülmények között a kisajátitást szenvedők részére megállapitani nem fognak. Ami — kerek összegben — 40.000 pengő megtakarítást jelentene a székesfőváros közönségének.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

MŰVÉSZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DÍSZE

Székesfővárosi Pavilon
WEINGRUBER
Városliget

Jöjjön az adórevízió!

✿

Irta: Miklós Ferenc dr.

Imrédy Béla miniszterelnök úr a kaposvári gyülésen reformtervei közzé felvette az adóügy ujabbi rendezését. Valóban az adózás terén lehetetlen állapotok állanak fenn. A kis emberek aránylag több adót fizetnek, mint a nagyobb jövedelműek. Ezt Imrédy Béla miniszterelnök is beismerte a kaposvári gyülésen. Sok iparos-gyülésünkön követeltük, hogy az adókivetést egyszerüsítsék.

A sokféle adónem között lehetetlen kiismerni magát még a tanult embernek is. A vagyon, jövedelem, kereseti, rokkantellátási, nyilvános betegápolási, útadó, községi pótadó, házbérkrajcár, szemétfuvarozási illeték, egyházi adó, inségadó, azután a rendkivüli pótlékok, amelyek külön számitandók a házadók, külön a jövedelmi és kereseti adó után és ezen külön számitások is hol az adóalap bizonyos százalékában, hol magának az adónak bizonyos százalékában vannak megállapitva, oly komplikáltak, hogy szinte lehetetlen kiismerni magát az embernek ezek között. Még a szakemberek, sőt maguk az adóhivatalok is különböző eredményre jutnak a számitásban, ha más és más számitja azokat ki.

Követeljük, hogy egyszerüsitsék az adókivetést, hogy áttekinthető és megérthető legyen, valamint ellenőrizhető az iparosok részéről is. Ne legyen teljesen kiszolgáltatva azoknak a tévedéseknek, amelyeket az adóhivatalok sokszor elkövetnek.

Nincs értelme a sokféle adó külön külön minden adózónál való feltüntetésének és kiszámitásának. Tessék az adófizető polgárokat egyszerüen kategóriákra osztani és ezen kategóriákban világosan meghatározni, hogy a jövedelemnek mennyi százalékát köteles adóban fizetni. A befizetett adót pedig aztán osszák szét egymás között az állam és a községek vagy városok maguk a különböző céloknak kielégitésére.

Az adózó polgárokat egyáltalán nem érdekli, hogy mennyit fizet ő útadóra vagy házbérkrajcárra. Őt csak az érdekli, hogy mennyit kell fizetni egyösszegben. Óriási adminisztrációs terhet venne le az adóhivatalok válláról, ha nem kellene minden adókönyvben külön-külön 13—15-féle adót nyilvántartani és kiszámitani.

Budapesten magában körülbelül 32.000 kisiparos van, ezek teljesen ugyanazon adókat fizetik, a vagyonadót kivéve. Nincs semmi értelme, hogy 30.000 tétel nelyett 300.000 tételt tartsanak nyilván az adóhivatalban. Ugyancsak a többi szabadfoglalkozású egyéneknél is ugyanazon adónemek vannak kivetve. Ez is több, mint félmillió adótételt jelent igy külön-külön egyénenként nyilvántartva és kiszámitva, ami egyszerüsitve annak tizedrészét sem tenné ki.

Feltétlenül szükséges tehát az adókivetési rendszernek egyszerüsitése és pedig pénzügyi szempontból is, mert maguk az adókivetések és kiszámitások munkájához szükséges tisztviselők költségei tetemes részét emésztik fel az adónak.

Az adóbevallásnál is feltétlenül szükséges az egyszerüsités. Felesleges külön jövedelmi adó és külön kereseti adóbevallási iveknek kiállitása. Az egyes kérdőpontokat magyarázó szöveggel kell ellátni, hogy jól megértse az adózó, hogy mit kivánnak töle.

Ez munka, és időbeli veszteséget takarítana meg, ugy a kivető közegek, mint maga a polgárság részére is, mert sokszor vesződik az adófizető az adóbevallásnak elkészitésekor azzal, hogy miként és hogyan valljon be egyes tételeket. Sokan több adót fizetnek éppen hibás adóbevallásuk folytán.

Az adóbefizetések rendszerén is változtatni kell. Nincs értelme a negyedévi fizetési rendszer fenntartásának. Ma még a házbéreket is havonta fizetik. Sokkal nehezebb nyilvántartani a negyedévi befizetéseket és nehezebb is az adózónak negyedévenkint fizetni, mintha azt havonta tenné meg.

Lehetetlen, hogy az adózó sokszor az év vége felé tudja csak meg, hogy mit kellett volna fizetnie abban az évben, ugyanis az előző évi adót kell fizetni mindaddig, amig meg nem állapitják az évi adókat. A nagyobb adót azonban tovább kell fizetniök rosszabb helyzetük és keresetük dacára.

A legfontosabb azonban az adók mérséklése. A rendkivüli pótlékok és azok járulékaival majd mégegyszer annyi az adó, mint azelőtt volt és annak ellenére, hogy ezen rendkivüli pótlékokat avval az igérettel szemben szavazta meg az országgyülés, hogy csak ideiglenesen lesznek ezek érvényben, immár teljesen állandósultak és rendesekké váltak.

A dolgozó és termelő gazdasági rétegeknek mindinkább súlyosabbá való adózása azt eredményezi, hogy ezen gazdasági rétegeknek, ezek közül főleg a kisiparosságnak, roppant megnehezült az élete. A legmegfeszitettebb munkával alig tudja megkeresni azt, ami sajátmaga és családjának legszükebb megélhetésére és az adófizetésre szükséges.

Ennek következménye, hogy az ipari, kereskedelmi és szabad foglalkozásúak és különösen az ifjúság megrohanta az állami és városi hivatali állásokat. Mindenki állami, vagy városi hivatalnok akar lenni, ahol biztos fizetést kap, ahol nincsenek gondjai, nem kell rettegni az adókivetésektől és az adóbehajtásoktól. Maholnap több lesz már a közalkalmazott, akiket a befizetett adókból kell eltartani, mint a termelők, iparosok és kereskedők száma. Az állami alkalmazottak száma ma már a százhúszezret is meghaladja. Ehez csatlakozik még 30.000 állandó munkás, ezenkivül a fővárosi és közüzemi alkalmazottaknak több mint 30.000-et kitevő száma.

Rendkivüli megterhelést jelent a dolgozó társadalomra a nyugdijak roppant terhe. Az államnál a nyugdijasok, nyugbéresek, özvegyek és árvák száma meghaladja az aktiv állandó alkalmazottak számát, mert százharmincezer körül van. Hogy milyen nagy teher az állami nyugdijasok terhe azt az idei költségvetés mutatja, amelyben 1,334.972.000 pengő előirányzott bevételből állami közigazgatási nyugellátásra százhatvanhétmillió és az állami nyugellátásra százmillió, összesen tehát kétszázhatvanhétmillió pengőt kell kifizetni. Tehát állami bevételünk egyötöd részét nyugellátásra kell kifizetni és hogy ez milyen nagy összeg azt mutatja, hogy egész honvédelmünkre 155 milliót költünk és az iparügyi minisztérium összes költségei csak 11,320.000 pengőt tesznek ki.

Feltétlenül szükséges tehát, hogy a adórevizió jöjjön a fenti követelések értelmében s várva-várjuk, hogy Imrédy miniszterelnök úr mit fog tenni a már-már elviselhetetlen adóterhek könnyitésére.

Huszonöt éve halt meg Vavrinecz Mór

Vavrinecz Mór (1858—1913) a koronázó templom karnagya, zeneszerző, zenetanár és zenekritikus, születésének 80-ik, halálának 25-ik évfordulója volt ezen a nyáron.

Vavrinecz Mór vasuti tisztviselő családból született Cegléden 1858. julius hó 18-án. Családjában nemzedékeken át tradició volt a zene müvelése s ő is kora ifjúságától magába szivta a zene szeretetét. Gyermekéveit Szolnokon és Miskolcon töltötte, iskoláit Budapesten végezte, a Zerge uccai (ma Horánszky uccai) reáliskola befejezése után kizárólag zenei tanulmányainak élt.

A budapesti Zeneakadémián Volkmann zeneszerzési osztályába iratkozott, majd önképzéssel fejlesztette tudását. A budapesti filharmóniai társaság zenekarába éveken át brácsázott. Hegedű, zongora és énektanitással is foglalkozott. Zeneesztétikai működését a Hon-ban kezdte meg, a Fővárosi Lapoknál és Alkotmánynál folytatta. Tárgyilagos birálataiért e lapokat az ő idejében a más világnézetüek is szivesen olvasták, de számos cikke jelent meg a Vasárnapi Ujság, Zenelap, Zene Közlöny és más lapok hasábjain is, sőt a Zene Közlönynek megindulásakor társszerkesztője is volt.

A Budavári koronázó főtemplom karnagyi állásába Bogisich Mihály plébános — maga is hirneves egyházi zenekutató és zeneművelő — hivta meg és főváros polgármestere nevezte ki 1886. év októberében. Ettől az időtől kezdve inkább egyházi zenével foglalkozott. Egyházi karnagyi állásában haláláig (1913. aug. 16.) megmaradt és ez alatt a 27 év alatt a hazai egyházi zene és zeneművelésben uttörő munkásságot végzett.

Aki a napilapoknak és egyéb ujságoknak 1886 és 1900 közötti hasábjait végigböngészi, igen sok adatot találhat arról, mekkora hatást és milyen feltünést keltettek egyházzenetörténeti hangversenyei és saját egyházi zeneművei. A hivatalos isteni tiszteleteken résztvevő főpapok, miniszterek gyakran kérdezték Bogisich plébánostól, ki ez az idegennevü karmester, ki ilyen szép zenei előadást vezetett és akinek a művét ma itt előadták?

Egyházi zeneművei közül legjelentősebb öt zenés miséje (köztük a népszerü karácsonyi mise) és nagy Requiem, továbbá Stabat Mater és Krisztus oratóriumok zenés miséi a milánói és augsburgi székesegyházban, valamint Karlsbadban is előadatnak. Az egyházi év különböző vasár és ünnepnapjaira 82 graduálét, ofertóriumot, himnuszt és antifonát zenésitett meg, számos magyarnyelvü egyházi éneket, közülük legismertebbek Mária énekei és a Karácsonyi Énekek. Több operát, szimfoniát és hangverseny nyitányt irt, ezek közül előadásra került: D dur szimfonia (Nemzeti Zenede), Az abydosi menyasszony (Budapesti Filharmóniai Társaság és békésgyulai katonai zenekar), I. Dithyrambus (Nemzeti Zenede, Berlini filharmonikusok, Budapesti Honvéd zenekar és Ratcliff (Prága). Számos kamarazenét, karéneket és gyönyörü dalokat is irt.

Hogy világi zenei művei közül ilyen kevés és ritkán került csak előadásra, annak egyk főoka Vavrinecz Mór nagy szerénysége és visszavonult életmódja volt. Másik főok, annak a kornak divatos idegenmajmolása. Amint a Rosmunda frankfurti előadásának nagy sikeréről beszámoló budapesti ujságok egyöntetüen megállapitják, a M. kir. Operaház vezetősége évtizedeken keresztül nem engedte szóhoz jutni a magyar szerzőt. A Rosmunda 11 évig feküdt a M. Kir. Operaházban és csak öt évvel a külföldi ősbemutató után került szinre. De jellemző a magyar szerzők sorsára, hogy Éva cimü zenedrámája (Az Ember Tragédiájának megzenésitése még ma is előadatlanul porosodik. A budapesti filharmonikusok, amikor magyar szerzők estjét rendezték (Hubay, Major J. Gyula, Szabó X. Ferenc és Vavrinecz Mór müveivel), az egyébként magas nivójú hangverseny sikerét a közönség részvétlensége veszélyeztette.

Hogy a magyar hangversenyrendező fórumok is mennyire becsülték és becsülik a keresztény magyar zeneszerzőket azt legjobban mutatja egyebek között az, hogy pld. a Budapesti Filharmóniai Társaság 1888-tól máig összesen kettő izben adott elő egy-egy müvet Vavrinecz Mórtól. Ezek és hasonló mellőzések gyakran elkeseritették Vavrinecz Mórt és meghitt baráti körben emlegette, hogy ő, aki mindig azon reménykedett, hogy egykor nagy zenekar élén vezényelheti mások és saját müveinek előadását, ime zenekarában 1 azaz egy szál másodhegedüs van.

Húsz éves karnagyi működésekor a Pro Eccesia et Pontifice pápai kitüntetést kapta, 25 éves jubileuma alkalmával a Lipótrenddel való kitüntetésre volt felterjesztve, de senki sem próféta a hazájában — nem lett belőle semmi. Állitólag az akták Bécsig eljutottak, de visszajöttek, mert fel volt jegyezve, hogy 1910. évben és azontul is minden esztendő Szent István ünnepén, mikor a templom előtt felállitott katonazenekar a Gotterhaltet fujta Vavrinecz Mór a teljes orgonával a Himnuszt játszotta s ezzel a zenekar hangjait elnyomta, ez sok lelkes hazafinak csodálatát és lelkes ovációját vállotta ki. Vavrinecz Mórt élete delén sulyos betegség támadta meg, mely 55 éves korában 1913. augusztus 16-án elvitte az élők sorából. Temetésén megjelentek a zenei élet kiválóságai, tisztelőinek és barátainak tábora. a gyászszertartást egykori pártfogója és támogatója Bogisich Mihály, az ősz püspök tartotta. Barátainak és volt tanitványainak tisztelő tábora most azzal akarja leróni kegyeletének adóját, hogy emlékét működése szinhelyén emléktáblával örökiti meg.

HIREK

A Keresztény Tanügyi Bizottság az elszakított Felvidékért

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Keresztény Tanügyi Bizottság jól sikerült taggyűlést tartott a párt IV., Városház-utca 14. sz. alatti helyiségében, amelyen bevezetőül *Bednárz* Róbert prelátus, a Bizottság elnöke mondott emelkedett hangú, lelkes beszédet.

— Ilyenkor, amikor első alkalommal jövünk össze az új tanévben — mondotta többek között — egyúttal programot is szoktunk adni a közelebbi célkitűzéseket illetően. Most azonban, mikor minden idegszálunkkal az elszakított Felvidéken élő, elnyomott testvéreink sorsának jobbrafordulását kívánjuk és várjuk, a cél mindenki előtt közös lehet. De ezen túlmenően a pedagógusoknak továbbra is az ifjúság lelkének formálása a legszentebb feladat, hogy igazságunkért folyó harcunkban kellő vértezettel álljunk síkra. Mi, akik Szent István nyomdokain haladunk, érezzük, hogy az igazság mellettünk van, s azok, akik ezt az 1000 éves hazát szétdarabolták: nem hivatkozhatnak a jogra, hanem csak az erőszakra. Magas kultúrájú nemzet vagyunk ,amiről az az egész világ meggyőződhetett s biztos hisszük, hogy az igazság előbb-utóbb diadalt fog aratni. Ebben a szellemben kéri fel *Csányi* Károly műegyetemi tanárt előadásának megtartására, aki az esztergomi ásatásokról rendkívül nagy érdeklődéssel kisért értekezésében vetített-képekben mutatta be az esztergomi műemlékek minden szépségét.

Itt említjük meg, hogy az újonnan kinevezettek tiszteletére a Bizottság október 8-án tartja meg vacsoráját a párt Városház-utcai helyiségében.

Ismét megnyilik a B. S. E. vivótanfolyama

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Budapest Sport Egyesület vezetősége a főváros közigazgatási, közoktatási és üzemi tisztviselőinek figyelmét felhívja az immár tizenöt éve igen számottevő eredményeket felmutató vívószakosztály működésére azzal, hogy csekély összegért a legnemzetibb sportunknak, a vívásnak áldozhatnak és részesei lehetnek a vívósportban tapasztalható ama nagy fellendülésnek, melyet a magyar kard a világbajnokságok szerzése által itthon megteremtett.

A vívóoktatást Schlotzer Gáspár, az olimpiai vívókeret tagjainak edzője, Alaimo Eduardo olasz és Farkas Ferenc magyar vívómesterek végzik.

Az egyesület vezetősége a magyar tanulóifjúság részére idén is megrendezi az elmult években oly nagyszerüen bevált tehetségkutató, ifjúsági tanfolyamát. Ezen a tanfolyamon résztvehet minden középiskolás tanuló.

Légoltalom!

Irta: Némethy Károly dr

A teszült külpolitikai helyzet következtében mind nagyobb és nagyobb érdeklődés nyilvánul meg a légoltalom kérdésével szemben is. Nagyjelentőségű ez a körülmény, mert Európa kritikus övezetében valóban nem engedhetjük meg magunknak a luxust, hogy elhanyagoljuk ezt a fontos kérdést. Örvendetes az érdeklődés azért is, mert a hatóságok legnagyobb igyekezete és körültekintése sem elegendő a veszély elhárítására, ha a polgárság nem foglalkozik maga is a védekezéssel.

A hatóságok minden lehetőt megtesznek, de csodákat persze nem tudnak produkálni, különösen nem rövid idő alatt.

Ujságcikkek, rádió előadások, ismertető füzetek, tanfolyamok százai és ezrei már felvilágosították, előkészítették a közönséget és kioktatták az általános magatartásra, — azt pedig, hogy tényleges veszély esetén mihez tartsa magát a lakósság: a hatóságok falragaszokon fogják a közönség tudomására hozni.

Mi az tehát, amit ezek után itt és most elmondhatok?

Mindenekelőtt azt kell hangsúlyoznom, hogy légi veszély alkalmával a hatóságok által kifüggesztett falragaszok utasításait, saját érdekünkben, a legpontosabban tartsuk be. Ezt egyúttal a hatóságok iránti bizalom is megköveteli. Meg kell ugyanis értenünk, hogy amit a hatóságok veszély idején tőlünk megkívánnak, az az adott viszonyok között mindnyájunk számára a leghelyesebb és egyben a legnagyobb biztonságot is jelenti.

Rá kell mutatnom azonban, arra, hogy a lakósságnak nem szabad mindent csupán a hatóságoktól várni, hiszen módjában van saját magának is biztonságát mindjobban kiépíteni. Hogy csak néhány dolgot említsek fel, pl. a tüzvédelmi rendelkezések legpontosabb betartásával, építkezések alkalmával óvóhelyek létesítésével, majd gázálarcok beszerzésével stb.

Utoljára hagytam, amit mindennél fontosabbnak tartok, ami életünk minden periódusában és így légiveszély esetén is legfontosabb, azt t. i., hogy őrizzük meg hidegvérünket, magyar emberhez méltó bátorságunkat, higgadtságunkat és józanságunkat.

A Beszkárt és a repülőalap

Az alkalmazottak havi fizetésük egy százalékát ajánlották fel a Repülőalap javára

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Beszkárt tisztikara és személyzete havi fizetésének egy százalékát ajánlotta fel a repülőalap javára.

A Beszkárt már a multban is felkarolta a magyar repülés ügyét, sportegyesületének vitorlázó és motoros repülői részére iskolát épitett, műrepülőgépeket szerzett be és Budaörsön hangárt épitett részükre. A Beszkárt most újabb nagyteljesitményü motoros műrepülőgépet szerez be sportegyesülete részére.

Magy. Kir. Osztálysorsjáték
ismét páratlan nyerési esélyeket nyujt.
88.000 sorsjegy 44.000 nyeremény
Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben
700.000
Jutalmak és nyeremények készpénzben

400.000	70.000	2x 40.000
300.000	60.000	30.000
100.000	2x 50.000	15.000

21 drb á 20.000, 32 drb à 10.000 stb. pengő, összesen közül 10 millió pengő, mely összeget készpénzben kifizetik.
Huzás október 15-én kezdődik!
Az I. oszt. sorsjegyek hivatalos ára:

Nyolcad	Negyed	Fél	Egész
3½ pengő	7 pengő	14 pengő	28 pengő

Sorsjegyek az összes főárusitóknál!

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
A anykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 24. szám.
Telefon: 130-245.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Seffer Antal
tornaszerek és sporteszközök gyára
Sportüzlet: IV., Kammermayer K.-u. 3.
Telefon: 389-131.
Gyártelep: VIII., Práter-u. 62.
Telefon: 145-846.

TOLNAI FERENC
Budapest székesfőváros gázművei igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fűtés, vizvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállata, lakások és épületek távfűtése, melegvizellátások
Budapest, IV., Irányi-utca 1. Tel.: 386-650

HŐ-HŰTŐ-HANG-VÍZ-SZIGETELÉS
PARAFAKŐGYÁR R.T.
EZELŐTT KÖRNER & BLOKMAYER
BUDAPEST VII., VIII. • 146-514, 136-854

Richter és Papp
diszitő, templomfestő, mázoló és fényező
Budapest, IV., Aranykéz-u. 4.
Telefon: 1-803-56.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, tedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34
Telefon: 1-183 25

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 348-132.

Mielőtt törésre kerül a sor . . .

— Az Istenért, hozzám ne vágd azt a kiégett Krypton lámpát! Hisz visszavásárolják az üzletben a benne levő nemesgázért!

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei nyilvános versenytárgyalást hirdet a X. ker. Simor- és Villám-utcák sarkán levő 30 kV-os transzformátorállomás bővitésének

föld-, kőműves-, elhelyező- és vasbeton, vasszerkezeti,
talajvizszigetelő és hengerelt kavicstető,
kőfaragó,
bádogos és szerelő,,
lakatos,
mázoló,
szobafestő,
üveges,
burkoló,
villámháritó és
olajlevezető csővezeték

munkáira.

Ezen építkezés költségei szabályszerüen biztositva vannak.

Ezen munkák feltételei tekintetében a jelen hirdetményben, a rendelkezésre bocsátandó költségvetésben, az „Általános kikötések"-ben, az AF/1 jelű „Ajánlati feltételek"-ben és az A8-jelű „Megrendelési feltételek"-ben foglalt kikötések érvényesek.

A megfelelően elkészitett ajánlatokat sértetlen boritékban elhelyezve, pecséttel lezárva az Elektromos Művek igazgatóságánál (V. Váci-út 74. I. em. 101.)

1938. október hó 7-én d. e. 10 óráig

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani, vagy olymódon és időben postára adni, hogy az ajánlat a jelzett határidőig beérkezzék.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei

Versenytárgyalási hirdetmény

Nyilvános versenytárgyalást hirdetek a székesfővárosi csatornafenntartási kirendeltség részére szüükséges 1 darab traktorvontatású pótkocsira szerelt 2 egységből álló

szennyviz-szivattyúberendezés

szállitására.

A megfelelően elkészitett ajánlatokat sértetlen boritékban elhelyezve, pecséttel lezárva „Vontatható szennyvizszivattyú szállitása" felirással a megrendelő hivatalnál (polgármesteri II. ügyosztály) IV. ker. Városház-utca 11. sz. II. em. 284. ajtószám alatt **1938. év október hó 4. napján délelőtt 10 óráig**

személyesen vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor kerülnek nyilvánosan felbontásra.

A székesfőváros polgármestere.

MÁR OKTÓBER 15-én kezdődik az új osztálysorsjáték, óriási összegek nyerhetők ismét és sokan lehetnek váratlanul gazdagok. Nem szabad a reménységet feladnia, mindig törekedni kell az embernek és lehetőségeket keresni, hogy hátha most a „SZERENCSÉS VÉLETLEN" sikerül. Mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyforma a nyerési esélye. Nyerni azonban csak annak lehet, akinek sorsjegye van! Vegyen, vagy rendeljen tehát egy sorsjegyet MÉG MA bármelyik főárusitónál. A hivatalos árát: 3.50,—7,—14,—28 pengőt van idő megfizetni legkésőbb a húzás előtt.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR

Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.

Felelős: dr. Kellner László.

VÁLLALKOZÁS

Legifj. Balázs Antal kapja a Jánoshegyi vendéglő bérletét

— **Bérleti ügyek a városgazdasági szakbizottság első őszi ülésén** —

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A jövő hét péntekjén tartja első ülését a városgazdasági állandó szakbizottság, az ülés napirendjén egész sereg igen érdekes ügy szerepel.

A III. kerületi Keresztény Társaskör 1929. óta bérli Óbudán a Korona téren lévő, a Magyar koronához címzett fővárosi vigadó épületet. A polgármester a folyó esztendő végén lejáró bérleti szerződésnek változatlan feltételek mellett való meghosszabbítását javasolja öt esztendőre. A szerződés feltételei között a legfontosabb az a kikötés, hogy abban az esetben, ha az Óbudára tervezett Duna-hid érdekében városrendezési szempontból szükségessé válnék a bérelt területnek vagy annak egy részének visszavétele, a keresztény társaskör a székesfővárosnak ily irányú felmondását bármely hónap első öt napjáig elfogadni tartozik.

Nagyobb vitát fog kelteni a szakbizottsági ülésen a Gellérthegyi kioszk bérleti ügye. A kioszk ujjáépitésével járó költségek viselésére a vállalkozási kedv nem nagyon biztató, miért is azt javasolja az ügyosztály, hogy a jelenlegi bérlővel, Mittl Szerafinnal, a bérleti szerződést egy esztendőre változatlan feltételek mellett hosszabitsák meg. Feltünő, hogy ilyen nagyjelentőségü, idegenforgalmi szempontból különlegesen figyelemreméltó bérlet ügyében nem irtak ki versenytárgyalást, holott a jelenlegi bérlő ellen több kifogás érkezett a városgazdasági ügyosztályhoz.

A Jánoshegyi vendéglő bérlete ügyében az előterjesztett legifj. Balázs Antal ajánlatát tartja elfogadhatónak. Legifj. Balázs Antal évi 6.500 pengő bért ajánl meg, a legmagasabb összeggel szerepelő ajánlattevőket: Spolarich Györgyöt, Czifrák Antalt és Csáky Sándort nem tartja figyelembevehetőnek a városgazdasági ügyosztály, mert ezek az ajánlatok állitólag irreálisak.

Vásároljon osztálysorsjegyet

SUCHTÁR
bankháznál

Főárusitás: Budapest. VIII., Üllői-ut 6. szám.
Telefon: 132-293. Postacsekksz.: 20.056

I. oszt. huzás október 15-én és 18-án.
Sorsjegyárak: Nyolcad P **3.50**, Negyed P **7.**—, Fél P **14.**—, Egész P **28**—
Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben 700.000 aranypengő

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Kiss Jenő
épitési vállalkozó
V., Zoltán-utca 10.
Telefon: 114—835.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. el.: I-563-99.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrányvegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13.
(Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Szeptember hó 29-én délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
Telefon: I—811—48.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi látcsövek. a legjobb kivitelben.
Halló-készülékek
fényképészeti cikkek.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Uj kiirások

Zománctáblák szállitására a székesfőváros hivatalai, intézetei, iskolái és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi szeptember hó 26-án délelőtt 10 óra.**

Föld-, kőműves-, elhelyező vasbeton munkákra a XIV. ker. Városligetben a volt Kollegerszky kioszk helyén épitendő kertészeti, gyümölcskiállitási és ruhabemutató csarnokok részére. **Határidő: 1938. évi szeptember hó 27-én délelőtt 9—10 óra.**

1) Föld-, kőműves-, vasbeton elhelyező, 2) Szigetelő-, 3) Ács-, 4) Bádogos-, 5) Tetőfedő munkákra és 6) Vasgerenda szállitására a III. ker. Széll-utcában létesitendő Alapitványi Fiúotthon és Alapitványi Ipari Nevelőotthon épitéséhez. **Határidő: 1938. évi szeptember hó 27-én délelőtt 9—10 óra.**

Beboltozási munkálatokra az I. ker. Németvölgyi-árok, Sirály-utca és Böszörményi-út közötti szakaszához. **Határidő: 1938. évi szeptember hó 27-én délelőtt 9—10 óra.**

1 drb. 10 tonna üzemsúlyú, nyersolajmótoros úthengerlőgép és tartozékainak szállitására a székesfővárosi útihengerlők telepe részére. **Határidő: 1938. évi szeptember hó 27-én délelőtt 9—10 óra.**

180 drb. háromrészes matrác szállitására a székesfőváros intézetei részére. **Határidő: 1938. évi szeptember hó 27-én délelőtt 10 óra.**

Asztalos-, lakatos-, mázoló-, szobafestő- és üveges munkákra a III. ker. Széll-utcában létesitendő Alapitványi Fiúotthon és Alapitványi Ipari Nevelőotthon épitéséhez. **Határidő: 1938. évi szeptember hó 28-án délelőtt 9—10 óra.**

80.000 kg. kristályszóda szállitására a székesfőváros hivatalai, iskolái, intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi szeptember hó 28-án délelőtt 10 óra.**

Kőfaragó-, padozati-, burkoló-, gumiburkoló- és vászonredőny munkálatokra a III. ker. Széll-utcában létesitendő Alapitványi Fiúotthon és Alapitványi Ipari Nevelőotthon épitéséhez. **Határidő: 1938. évi szeptember hó 29-én délelőtt 9—10 óra.**

1654 kg. különféle méretű és minőségű **gép és szerszámacél szállitására** a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi október hó 4-én délelőtt 9 óra.**

Föld-, kőműves-, beton- és elhelyező munkákra a X. ker. Külső Jászberényi-úti városszéli telep IV. részének épitéséhez. **Határidő: 1938. évi október hó 4-én délelőtt 9—10 óra.**

1 darab traktorvontatású pótkocsira szerelhető, 2 egységből álló **szennyvizszivattyúberendezés szállitására,** a székesfővárosi csatornafentartási kirendeltség részére. **Határidő: 1938. évi október hó 4-én délelőtt 10 óra.**

Barakk iskola egy részének lebontására a III. ker. Hunor-utcában, **valamint annak a** XIV. ker. Egressy-út és Kövér Lajos-utcán által határolt mezőgazdasági iskola területére történő **átszállitása és ott újbóli felállitásával kapcsolatos összes munkálatokra. Határidő: 1938. évi október hó 4-én délelőtt 9—10 óra.**

Föld-, kőműves-, elhelyező- és vasbeton, vasszerkezeti, talajvizszigetelő és hengerelt kavicstető, kőfaragó, bádogos és szerelő, lakatos, mázoló, szobafestő, üveges, burkoló, villámháritó és olajlevezető csővezeték munkáira Budapest Székesfőváros Elektromos Művei X. ker. Simor- és Villám-utcák sarkán levő transzformátor állomás kibővitéséhez. **Határidő: 1938. évi október hó 7-én délelőtt 10 óra.**

Félfinom köpenyposztó, félfinom zubbony és nadrágposztó, közönséges köpenyposztó, béléposztó és fésüszövet szálliására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi október hó 14-én délelőtt 9 óra.**

KOREK E. Aszfalt-, utépitő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Budapest,
Iroda **VI., Agyag-u. 75.** Telep
Telefon: 2-928-32

XVI. évfolyam 39—40. szám. Budapest, 1938. október 8.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár
Budapest, VIII., Reviczky-u. 1.

A szőrös kéz

A pattanásig feszült külpolitikai helyzet természetszerűen bizonyos mértékű élelmiszer-pánikot idézett elő és a többé vagy kevésbbé gazdag budapesti háztartások igyekeztek ellátni magukat élelmiszerekkel: elsősorban zsírral és cukorral. A zsírt illetően a polgármesternek a közigazgatási bizottsághoz intézett szeptember havi jelentése állapítja meg, hogy a közönség nyugtalansága idézte elő a pillanatnyi hiányt, ami maga után vonta a fehér-áruk árának emelkedését. A Községi Élelmiszerárusitó Üzem sertésvágásait a maximumra fokozta, hogy termelésével a megnövekedett keresletet ki tudja elégíteni, egyben az addig a kilogrammonként 184 fillérért árusított zsír árát 180 fillérre szállította le. Megállapítja a polgármester, hogy a zsír és szalonna iránti vásárlási láz már teljesen alábbhagyott, aminek következményeképpen az árak lassú lemorzsolódása várható.

A polgármesteri jelentéssel egyidejűen került nyilvánosságra a budapesti ügyészség jelentése, amely szerint Weisz Izidor zsír- és szalonna nagykereskedőt zsírdrágítás és lánckereskedés miatt letartóztatták, egyben az árellenőrzés országos kormánybiztosának feljelentése alapján árdrágítás miatt tizenöt hentes és három nagyvágó ellen folyamatba tették a bűnvádi eljárást. Az elkövetett árdrágítás megállapítása tekintetében a nyomozások az egész vonalon folyamatban vannak és hivatalos jelentés szerint a nyomozó közegek tovább folytatják a naponkénti árvizsgáló razziákat.

Hogy a hatóságok mennyire megteszik kötelességüket a zsírpánik lekűzdésére, bizonyítja az az intézkedés is, amely szerint a fővárosi üzem és a nagy termelő szövetkezetek kilogrammonként egy pengő 70-es árfolyamra nyomták vissza a zsír árát. Amikor erről beszámolunk, lehetetlen meg nem találni a kapcsolatot a hentesek és mészárosok egyesített ipartestületének kisipari és altruisztikus jelszavakkal dobálózó, a közérdek mezébe öltöztetett üzemellenes tendenciája és a községi üzemeknek és a nagy termelő szövetkezeteknek a komoly baj esetén fellépett zsírpánik kapcsán tett erélyes és valóban altruisztikus intézkedései között. Weisz Izidor már ül, egész sereg társa ellen folyik az eljárás, ugyanakkor az altruisztikus fővárosi üzem fokozott erővel kénytelen kűzdeni a zavarosban halászó, márólholnapra meggazdagodni akaró kis, de főleg nagyiparosok ellen.

Ha szükség volt komoly üzemi politikára, akkor most van, mert bebizonyult, hogy az éberantalok, kochgyulák és vasimrék üzemellenes szájtépése mögött ott leselkedik a szőrös kéz: a weiszizidorok lelkiismeretlen falánksága és cinikus mohósága.

Költségvetési kérdőjelek

A rendkivüli kiadások mennyiségétől függ tulajdonképpen a költségvetés egyensulya — Mit kell szorgosan felülvizsgálni a költségvetési tervezetben? — Inkább adó-emelést, mint folyton új kölcsönöket!

Irta: Szőke Gyula dr.

A polgármester benyujtotta a jövő évi költségvetés tervezetét, amely megint deficitmentesnek mutatkozik. A mai hirtelen változó időben nehéz költségvetést csinálni és ha a polgármester normális viszonyok figyelembevétele mellett ezt a költségvetést összeállitotta, úgy feltétlenül tiszteletreméltó szándék, erős elhatározás, komoly akarat és kitartó munkára való törekvés van benne a főváros gazdasági ügyeinek az ellátására.

A költségvetés

deficitmentes. Ha valaki azt hiszi, hogy ez a mi politikai életünkben bűvös szó annyit jelent, hogy a főváros jövő évi gazdálkodása nem jár több kiadással, mint bevétellel: akkor téved.

Ha valaki azt hiszi, hogy ezek szerint a jövő évi gazdálkodás előkészitése nem szabályszerű, akkor is téved. De éppenúgy téved bárki is, ha azt hiszi, hogy az egyensulyban lévő költségvetés okvetlenül létérdeke az autonómiai gazdálkodásnak. Voltaképen a költségvetés egyensúlya a mostani viszonyok között elsősorban attól függ, hogy *a rendes bevételek és kiadások helyes előirányozása mellett mennyi rendkivüli kiadást kell teljesiteni és mennyi beruházást kivánunk foganatositani* egyrészt, másrészt mennyi bevételre, vagy mondjuk igy, mennyi bevételi kiesésre lehet számitani.

És ha a költségvetés bevételi oldalát tekintjük, általában nem indokolatlan sem a községi háztartásban, sem az üzemeknél a felvett összeg, mert az megfelel nagy általánosságban a tapasztalatoknak, ámbár

bizonyos optimizmus feltétlenül kifejezésre jutott a bevételek összeállításánál.

És ha elismerjük, hogy bizonyos nagy bizakodásra van szükség, talán mégsem lehet helyes a bizakodás legnagyobb fokát kifejezésre juttatni a bevételek előszámitásában. Különösen figyelembe kell venni, hogy *mindig adódnak kiadások,* amelyek nem minősithetők beruházásnak, és amelyek a költségvetésben nem szerepelnek és nem férnek bele az előre nem látott kiadások körébe. És ha a bevételek számitásánál a legszélsőbb határig elmentünk, csak új hitel igénybevételével tudjuk ezeket a kiadásokat fedezni. A polgármester az előterjesztésben megállapitotta, hogy *újabb terhet a polgárság vállaira rakni már nem lehet.* Akkor pedig legcélszerűbb volna nem a bevételek maximumát figyelembe venni, mert bizony nem kell nagyon nagy jósnak lenni, hogy egyes üzemeknél a jövendő bevételek alig érhetik el a tervezett magasságot és már igy is a törvény rendelkezéseinek tág magyarázata mellett lehet azt mondani, hogy az *arra vonatkozó költségvetés megfelel az előirásnak.*

A kiadások részben emelkedtek valamit, részben csökkentek, de a kép, amelyet belőle kiolvashatunk: *nem olyan praktikus,* amelyért lelkesedhetnénk. Igaz, hogy van benne szó beruházásokról is. De az is igaz, hogy

ugyanekkor sok minden hiányzik belőle, amelynek inkább benne kellene lennie és inkább szükséges volna, mint ami felvétetett.

Sokan azt mondják, hogy nincs igazam, mikor a főváros szépitésére kiadott nehéz ezreseket kifogásolom, mert *munkát kell adni* azoknak a foglalkozási ágaknak is, amelyek ily irányú termelésre hivatottak. Hát igen! De egyrészt akkor legyen az valóban szépités, másrészt legyen okosan keresztülvive. De ezenkivül egész nyiltan meg kell mondanom, hogy a szépitést feltétlenül megelőzi a szükségesség és nem merném azt állitani, hogy valamennyi könnyet is letörölt az, hogy egy éppen nem jó szobrot elhelyeztek a főváros utcáin, vagy mert sürgősen újabb parkokat, vagy valahol, amerre *a madár is alig jár,* aszfaltos utat stb. létesitettek.

Előbb a közigazgatás és az üzemek rendes kiadásait kell alaposan felülvizsgálni! Sok a panasz, hogy az alkalmazottak nem dolgoznak eleget és sok ügy kellő időben nem intéztetik el. Ezek a panaszok nem mindig helytállók, sőt gyakran nem.

A rendkívüli ügyek, amelyek egy-egy ügyosztályt soronkívül igénybevesznek, sok jó ügy elintézését akadályozzák.

Igy az állampolgársági és illetőségi bizonyitványok ügye bizony hosszú hónapokon át *szinte teljesen akadályozta* az egyéb kivánságok elintézését. A *katonai ügyek* szinten teljesen lefoglalták az ügyosztály egész munkaerejét. A *légoltalmi és légvédelmi kérdések* elintézése szintén próbára teszi az erre hivatottak munkakészségét. Ezzel szemben azonban sok más helyen látunk *gyakran éles hiányokat.* Kell, hogy a közalkalmazottak között fennálló meleg együttérzés mellett a kötelességteljesités számonkérése is olyan ható tényező legyen, amely fegyelmileg is képes legyen a kötelességet kevésbé teljesitő embert a lelkiismeretes munkára szoritani. Ebben az esetben

nem lesz szükség a folytonos létszámszaporitásra és az ekként felszabaduló kiadásokat lehetséges más közérdekű célokra vagy fizetésjavitásra fordítani.

El kell tűnnie az indokolatlan rövid munkaidőnek, továbbá a külön jutalmazásoknak, segélyezéseknek, sonkapénzeknek, és egyéb illetéktelen és nem igazolható juttatásnak, amelyek szintén nagy tételt alkotnak a költségvetésben.

A polgármester nagyon helyesen megtette az előterjesztést a *kisebb üzemek alkalmazottainak is* a Segitőalap működésébe való bekapcsolása iránt. Ennek a költségeit a jövő évi költségvetésbe már be kell illeszteni. Felül kell vizsgálni *az útépitési kiadásokat.* Van sok munka halaszthatatlan, de sok terv is van, amely várhat. Nem lesz nagy baj, ha a *cement- és aszfalt-kartell* egy kicsit pihen.

Felül kell vizsgálni a *tanügyi kiadásokat.* Legyen mindenütt gondoskodás a népoktatásról, ha nem fényűző módon is történik az ellátás, amire különben sincs szükség. De várjanak azok az elgondolások és kisérletek, vagy csökkenjenek azok a kötelezettség nélkül való *tanügyi vállalkozások,* amelyek talán-talán hasznosak, de semmiesetre sem szükségesek. Felülvizsgálandó *közélelmezésünk* egész rendszere, amely a mult hetek izgalmában *nem tudta megtalálni teljesen* azt az erélyt, amelyre pedig szükség lett volna az árdrágitás megakadályozására. Felül kell vizsgálni a *szociális gazdálkodást.* Mert ha igyek-

szünk közmunkával a munkanélküliséget enyhiteni, igyekeznünk kell a felesleges ingyen osztogatások beszüntetésével a munkaképeseket munkára szoritani.

Felül kell vizsgálni a *szellemi szükségmunkások körét* és az egész rendszert, amelynek nem a fennállása, hanem a keresztülvitele ellen már ismételten felemeltem a szavamat. Felül kell vizsgálni *a tűzoltási és légvédelmi kiadásokat.* Szinte csodálkozva látja az ember, hogy milyen kevés megértéssel találkozik mihelyst nem azoknak a szája ize szerint gondolkozik és beszél, akik *valamely ügy apostolának* képzelik magukat.

Harcot kell vívni, hogy a tűzbiztosításnak a fővárosra káros rendszerét meg lehessen szüntetni, mert a biztosító intézetek kartellja a ki nem érdemelt jövedelemhez ragaszkodott.

Ezen tárgyalások során lett nyilvánvaló, hogy az egész tűzvédelmi berendezésünk *átalakitásra szorul* és a biztosító társaságok most *már hajlandók is áldozatot hozni,* hogy a tűzesetekkel kapcsolatos viz okozta károk mennyiségét leszállitani sikerüljön. Nyilvánvaló, hogy az oltási rendszerhez új készülék, vagy a régiek átalakitása szükséges. Mégis egyetlen fillért sem vettek fel a költségvetésbe a tűzoltó kocsik megfelelő atalakítására, vagy újak beszerzésére. Ma, amikor

ki vagyunk téve esetleg a gyakoribb és egyszerre több helyen keletkező tűznek, ha erre a célra sem jut pár ezer pengő, hogyan képzelhető, hogy nyugodt lélekkel fogunk szépitési kiadásokra és hasonló dolgokra százezreket megszavazni?

Bizony jó lenne, ha ezekkel a fontos kérdésekkel foglalkoznának az illetékesek és nem a Széchenyi fürdő kiúszójára és a téli szabadban való fürdésre kérnének nehéz ezreseket. Mintha bizony már csak ez hiányoznék ahoz, hogy a főváros népe boldog le

A beruházási javaslatok is felülvizsgálandók. Kellenek beruházások, kellenek munkaalkalmak. De

csak azért beruházni, hogy bizonyos vállalkozók jövedelemhez jussanak, nem lehet.

Viszont nem lehet az sem, hogy beruházások cimén *kölcsönt vegyünk fel* és ezekből a kölcsönökből meglévő épületek tatarozását és egyéb olyan munkálatokat végezzenek, amelyek a jelent szolgálják és nem a jövő nemzedéket.

Ha a szükségletek kielégitésére

adóemelésre van szükség, még azt is inkább megszavazzuk, mint folyton kölcsönöket szedjünk fel és a kölcsönök kamatainak a törlesztésével még sokkal nagyobb adóemelésre kényszerüljünk.

Kérjük már az *átfogó, egységes tervet, hogy végre tisztán láthassunk.*

A jövő héten kezdődik a költségvetés tárgyalása. Remélem, hogy ezeket a megjegyzéseket *úgy a polgármester, mint a közgyülés megszivleli.*

Kenese deficitje

Fegyházi reglama és dunaparti árak a kenesei üdülőben, amely tulnőtt a fővárosi tisztviselők sovány pénztárcáján

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A Székesfővárosi Alkalmazottak Segitőalapja jövő esztendei költségvetési előirányzata szerint szemben a folyó esztendei 542.950 pengő bevételi előirányzattal 546.890 pengőt remél 1939-ben a kenesei üdülőtelep bevenni. Az elmult esztendőben a tényleges bevétel 473.102 pengő volt. A Segitőalap vezetősége tehát a jövőt illetően *fokozottan rózsás reményeket* támaszt az üdülőteleppel kapcsolatban, (a kávéházi jövedelmet pl. kerek tizszeresére teszi a jövő évben az ezévi előirányzatnak) holott Kenese helyzete anyagi szempontból *a lehető legszomorúbb.* Nyilt titok ugyanis, hogy a kenesei üdülőtelep ezévi gazdálkodása minden optimista reménységgel ellentétben *hatalmas deficittel* fog zárulni, ami egyben azt is bizonyitja, hogy tulzott bizalom volt az alap vezetősége részéről a jövő esztendőre *deficitmentes költségvetést* összeállitani.

A nyári szezon ezidén Kenesén igen rossz anyagi eredménnyel végződött, mint ahogy a rossz időjárás és a feszült külpolitikai helyzet következtében végig a Balaton mellett üresek voltak a hotelek és penziók. *Kétezer napra* tehető az elmult évi tényleges eredménnyel szemben a kenesei üdülőtelep nyári elfoglaltsági hiánya. Bár a főszezon alatt a fürdővendégek 75 százaléka fővárosi alkalmazott volt, mégis rosszul sikerültnek mondható a tisztviselők számára a kenesei nyár, mert a tisztviselő-vendégek tulnyomóan nagy része *két hétnél nem hosszabb ideig* üdült a gyönyörű telepen.

Ugy a nyári vendégek, mint az ősziek tele vannak Kenese ellen *a panaszok tömegével.* A legnagyobb és legáltalánosabb panasz: *tulságosan drága Kenesén minden,* ami nem a szigorúan vett étlaphoz tartozik. A legolcsóbb nyitott bor litere 1 pengő 40 fillér, félliter harmatvizért 20 fillért számolnak, az uzsonna kávé 60 fillér, a gépkávé 80 fillér, egy pohár tej 50 fillér. *Dunaparti árak* vannak a kenesei üdülőben!

Ezzel szemben a vendéglői és kávéházi kiszolgálás igen rossz, az abroszok mocskosak, mert hetenkint egyszer van váltás! Legujabban valóságos *fegyházi reglama* terpeszkedik az étkezési időket illetően: reggelizni csak reggel 7—10 óra között, ebédelni 12—2 között, vacsorázni este 7—9 között lehet. Aki reggel 10 óra után akar reggelizni, külön meg kell, hogy fizesse, mert Kenesén, ulgyis mint üdülőtelepen megbüntetik azt, aki 10 óra után mer felébredni! Ezzel szemben a kalácsot és a kiflit beszüntették, a reggeliző vendég csak kenyér és zsemle között választhat!

A legobjektivebben meg kell állapitani, hogy Kenese folytonosan felfelé törekvő drága árai a fővárosi tisztviselők egyre szűkösebb anyagi viszonyaival *nincsenek összhangban.* Kenese az élelmiszerek pesti beszerzésének kényszerével, túlméretezett vendéglő-helyiségeivel, hatvanholdas luxus-parkjával, drága fűtésével és melegvízszolgáltatásával, túlnőtt azokon a kereteken, hogy vékonypénzű fővárosi tisztviselők részére olcsó és jó ellátást nyujthasson.

De viszont azt is le kell szögeznünk, hogy amikor a Segitőalap egyre szűkebb keretek közé kénytelen szorítani a tisztviselők orvos és gyógyszerellátását, akkor a tisztviselők fizetéséből levont 2 százalékok nem fordithatók egy *helytelen vagy szerencsétlen kenesei gazdálkodás* deficitjének fedezésére. Meg kell találni a módját annak, hogy a fővárosi tisztviselőtársadalom *megszabaduljon Kenese anyagi terheitől.* A kenesei deficittől, amelynek sulyos és tarthatatlan voltát kirivóvá teszi az a körülmény, hogy *az épitkezések és a telekszerzés amortizációját sem foglalja magában.* Kenesét szanálni kell, ha más módon erre nem nyilik lehetőség, akkor olyképpen, hogy *eladják vagy bérbeadják a telepet,* esetleg olymódon adják bérbe, hogy a fővárosi tisztviselők számára kikötik az olcsóbb ellátást a bérbeadás időtartamára is. A kenesei problémából, amely *kétévenként felüti a fejét, tökéletesen és véglegesen elég volt!*

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— Mi ujság a városházán — kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Elsőnek Petrovácz Gyula egészségi állapotáról kivánok, mint legfontosabb témáról, beszámolni az Uj Budapest vendégszerető hasábjain. A Keresztény Községi Párt illusztris vezető egyéniségének szervezete sincsen vasból, több mint két évtizedes fárasztó közéleti munkásság kissé megviselte még azt a robosztus szervezetet is, — főképpen az idegeit, — amelyet Petrovácz Gyulának adott a Mindenható. Orvosai már régen figyelmeztették rá, hogy az a túlhajtott munka, felfokozott energia, nagyszerű lelkiismeretesség és pontosság, amely Őméltósága tevékenységét annyira jellemzi, megárt az egészségének. „Rákosváros atyja" azonban legelesettebb hivének ügyét is jobban a szivén viselte, mint a saját egészségét, igy történt azután, hogy most már a legteljesebb nyugalmat rendelték neki az orvosok. Jellemző Petrovácz hajthatatlan akaraterejére, hogy betegen is elment a kegyúri bizottság ülésére, hogy szavazatával is elősegitse a herminamezei káplán angyalföldi plébánossá való megválasztását. Amit különben csak szigorú orvosi felügyelet mellett hajthatott végre. A Keresztény Községi Párt keddi értekezletén napirend előtt Csilléry András őszinte elismerését fejezte ki Petrovácz Gyulának, aki betegsége ellenére is résztvett a kegyúri bizottságokban a szavazásban, hogy a párt jelöltjét diadalra juttassa. Mondanam sem kell, hogy a keresztény Budapest aggódó szeretettel tekint a wolffkárolyi eszmék egyik leghajthatatlanabb hivének Gyarmat-uccai villája felé, azzal a szivből jövő jókivánsággal, hogy minnél előbb teljesen meggyógyuljon és ismét bekapcsolódjon a várospolitikai és országos politikai életbe.

— Szivem teljes melegével csatlakozom a jókivánságokhoz! Mégis az uj városházán lesz tehát — mint a meghivóból látom — a jövő szerdai közgyűlés?

— Igen, igen! Karfiáth őnagyméltósága bölcsességét bizonyitja, hogy két héttel eltolta a szeptember huszonnyolcadikára már egybehivott közgyűlés terminusát, csupán azért, hogy a megszokott környezetben, — ahol különben Veronács mester irányitása mellett nyolcórás turnusokban éjjel nappal folynak a restaurálási munkálatok — üljenek össze az uj városházán városunk atyjai. Ezekben a világpolitikai jelentőségű napokban olyan a magyar közélet, mint egy nagybeteg: a megszokott miliőtől való legkisebb eltérés is könnyen zavarokat okoz. Végeredményben azt is nehéz lett volna eldönteni, hogy a Vigadó melyik helyiségében legyen a közgyűlés, lévén a kis terem mégis csak kicsi, a nagy terem pedig feltűnően nagy a törvényhatósági bizottság számára. A karzatokról nem is beszélvén! A szerdai közgyűlés várospolitikai szempontból meglehetősen szürke napirendet foglal magában — az időközi program-bővités dacára is. A magam részéről csak azt tartom fontosnak, hogy amennyiben szóba kerülnek — és mindenesetre szóba kerülnek — külpolitikai vonatkozások is valamilyen formában a közgyűlésen, a városatyák gyülekezete tanúsitsa azt az objektiv komolyságot, amelyet a miniszterelnök mult szombati rádió-beszéde annyira mély hatást keltve ajánlott figyelmébe a magyar közvéleménynek!

— Mint annyiszor, ez alkalommal is osztom nézetét, kedves dr. Városházy, és ajánlom az Ön által elmondottakat különlegesen a városházi ellenzék figyelmébe! Ünneplés?

— Meleg szeretettel üdvözölte Felkay Ferenc tanácsnokot névnapja alkalmából a főváros tanügyi osztályának tisztviselőkara, amelyenek nevében Kégl Elemér dr. mondott köszöntő beszédet. A Keresztény Tanügyi Bizottság népes küldöttségét Bednárz Róbert prelátus, a NEP tanügyi szervezetének küldöttségét pedig Dávid Antal dr. aligazgató vezette. A FANSz jókivánságait Erődy Kálmán tankerületi főigazgató tolmácsolta. A népszerű tanácsnokot küldöttségileg köszöntötték a fővárosi iskolák tanárai, a felsőkereskedelmi iskolák nevében Krisch Jenő igazgató beszélt, az iparrajziskola részéről Zombory-Moldován Béla igazgató, az iskolaorvosok megbizásából Perjéssy Kálmán dr. és végül az iparostanonciskolák képviseletében Jánossy Imre szakfelügyelő mondottak köszöntő beszédet a küldöttségek élén. Külön tisztelgő csoport kereste fel a budapesti tanitótestület részéről Felkay tanácsnokot, akit meleg szeretettel köszöntöttek a bizottsági tagok közül számosan, kartársai, barátai és tisztelői is.

— Családi hir?

— Szendy Károlynak, kiváló polgármesterünknek babérait, amely szerint nemcsak a legboldogabb, de a legfiatalabb városházi nagyapa, alaposan megtépázta Reminiczky Lajos tanácsjegyző úr. Reminiczky, aki különben Morvay őméltósága ügyosztályának szorgalmas és kiválóan képzett tagja, leánya révén lett az elmult hetekben nagyapa. És annak bizonyságául, hogy nemcsak a baj, hanem az öröm is csőstől jut ki az arra érdemeseknek, azt is közlöm, hogy kisebbik lánya is menyasszony lett a kitünő Reminiczkynek.

— Ha egyébért nem, már azért is megérdemli Reminiczky a főjegyzői kinevezést! Ami pedig a legfiatalabb városházi nagyapa cimét és rangját illeti, közlöm Önnel, kedves dr. Városházy, hogy a polgármester fia révén lett nagyapa, Reminiczky pedig a leánya révén. Az összehasonlitási alap tehát — enyhén szólva — kissé sántit!

— Megnyugszom az ítéletben és nem felebbezek! De most szerkesztő

Csilléry köszönti a szerdai közgyülésen Hitlert és Mussolinit

A Keresztény Községi Párt a behivottak családtagjainak segélyezéséért

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Csilléry András, a Keresztény Községi Párt elnöke, kedden este pártértekezleten üdvözölte az újonnan megválasztott magdolnavárosi plébánost, Schuszter Antalt. Bejelentette, hogy Petrovácz Gyula megbetegedett, de reméli, hogy váratlan betegségéből hamarosan felgyógyul. Kérte a bizottsági tagokat, hogy a behivottak érdekében mindent kövessenek el, mert a behivottak családjai havi 15 pengőből nem tudnak megélni.

Október 12-én a főváros közgyülésén napirend előtt felszólal Csilléry és a párt nevében üdvözölni kívánja Hitler Adolf német birodalmi vezért és kancellárt és Mussolini olasz miniszterelnököt, a felvidéki magyarság visszacsatolása érdekében kifejtett hathatós tevékenységükért.

Bejelentette, hogy október 9-én tartja évadnyitó vacsoráját a párt központi helyiségében a Keresztény Községi Párt tanügyi bizottsága. Ezután Müller Antal szóvá tette, hogy a szociáldemokraták terrorizálják a keresztény nemzeti érzelmű munkásokat az üzemekben. A pártelnök ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy sürgetni fogja, hogy a Házinyomda lépjen ki a Grafikai Főnökegyesületből.

Ezután a közgyűlési napirendet tárgyalták le, majd Ilovszky János bejelentette, hogy október 30-án lesz a Baross Szövetség új székházának a felavatása. A Múzeum utca 17. szám alatti palotát maga Imrédy Béla miniszterelnök avatja fel.

Könyvtári panaszok

Enyvvári igazgató heroikus küzdelme a magyar könyvkulturáért

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A kulturális élet műhelymunkáját végző intézmények aránylag ritkán hallatják szavukat. Ép ezért eseményszámba megy a Fővárosi Könyvtár évről-évre megjelenő Évkönyve, amelyből egyrészt az intézmény működését, másrészt pedig a magyar könyvkultura és szellemi élet keresztmetszetét ismerjük meg. Enyvvári Jenő, a könyvtár igazgatója bevezetőjében a könyvtár jelentőségének tudatában az előző évekhez hasonló nyomatékkal hangsulyozza, hogy a jelenlegi kis dotáció mellett mily óriási feladat a könyvtár szintjét fenntartani. És míg a tudományos központi könyvtár fejlesztése bizonyos fokig bizosíottnak tekinthető, addig az állandó használat folytán gyorsan tönkremenő fiókkönytári könyvanyag mennyiségének és minőségének fejlesztése csak akkor lesz lehetséges, ha a könyvbeszerzési dotációt legalább is a hét év előtti szinvonalra, a mainak körülbelül a duplájára emelik fel.

A könyvtár forgalma 1937-ben az előző évhez viszonyítva 23.197 kötettel emelkedett és az egész forgalom az 1,271.435 kötetet érte el. A kölcsönzők száma 16.698-ról 20.478-ra szökött fel.

A jelentésből kitünik, hogy a könyvtár a magyar könyvkultura minden jelentős megmozdulásában egytőlegyig résztvett és egyszersmind azon volt, hogy a magyar szellemi élet termékeiről a külföld szakköreit is bibliográfiák készitése és hasonló természetű felvilágosítások utján megfelelő információkkal lássa el.

A könyvállomány 1937-ben 19.117 kötettel gyarapodott. Ebből a központi könyvtárra 2.747, a fiókkönyvtárakra pedig 11.370 kötet esett. A Fővárosi Könyvtárban elhelyezett kötetek száma ezzel 485.027 kötetre emelkedett.

A jelentés külön fejezetben foglalkozik a könyvtári külön gyüjteményekkel. A Budapesti Gyüjtemény ez évi gyarapodása mind a kötetek számára, mind pedig értékére nézve messze felülhaladta az előző évek beszerzéseit. A gyüjtemény 1.406 uj beszerzésről számol be és megemlítendő, hogy 10.349 kötet forgalmat bonyolított le.

Uj fiókkönyvtár létesítésére sajnos ebben az évben sem kerülhetett sor, elsősorban és egyedül az anyagi fedezet hiánya miatt. Pedig az ujabban alakult városrészek, különösen a Szent Imre város és a külső Szent István város, évről-évre kérelmezik egy közművelődési könyvtár felállítását.

A könyvtár egész működéséről: adminisztrációjáról, személyzeti és pénzügyi heyzetéről, nemkülönben beszerzéseiről és forgalmáról a gondos statisztikai táblázatokkal felszerelt kimutatásokkal szolgál. Gyarapodásának válogatott anyagát szakrendszerbe foglalt csoportosításokkal közli és szerzemények jegyzékéhez betürendes tárgymutatóval is szolgál. A folyóirat- és hirlapanyag betürendes jegyzéke, nemkülönben a könyvtárra vonatkozó általános tudnivalók ismertetése teszi teljessé a könyvtár Évkönyvének tartalmát.

Az évi jelentésen kivül a tekintélyes Évkönyv tartalmát a könyvtár tisztviselőinek tanulmányai és bibliografiai munkálatai is gazdagítják. Ezek között első helyen áll Hamvas Béla könyvtártisztnek a világválságról készített bevezető tanulmánnyal ellátott magyarázatos bibliográfiája. Witzmann Gyula főkönyvtáros a dokumentáció problémájával foglalkozik az 1937. évi párisi dokumentációs világkongresszus tárgyalási anyagának figyelembevételével. Lamatsch Sándor segédkönyvtáros Kempelen Farkasnak a nagy magyar polihisztornak két ismeretlen, a Fővárosi Könyvtár birtokában lévő kéziratkötetét ismerteti és ezzel kapcsolatban szemléletes képet rajzol Kempelen alakjáról. Fort Sándor könyvtári főtiszt a népkönyvtár nevelő munkásságát boncolja nőolvasói körében, abból indulva ki, hogy a népkönyvtár intézményének nagy jelentősége van széles néprétegek kulturszinvonalának emelésében. A nőolvasó könyvolvasását világitja meg részletes statisztikai feldolgozás alapján.

úr mondja el, hogyan folyt le a várossázi ujságírók búcsúebédje a leányfalusi Lamotte-kurián?

— Az egyik csudálatosan enyhe szeptembevégi vasárnapon mentek ki ebédre a városházi ujságírók Lamotte meghivására a leányfalusi kuriára, ahol az elragadó háziasszony: Lamotte Károlyné szül. Forgách Eszter grófnő, barátnője: özv. Bódy Tivadarné társaságában látta el a háziasszonyi teendőket. Mondanom sem kell, hogy nemcsak az enni és innivaló, hanem a hangulat is kitünő volt. Az ujságirók örömmel és boldogan járták be az ötholdnyi területet, amely hat évvel ezelőtt még kukoricás volt, ma pedig hatalmas gyümölcsös, pompás urilak: harminc esztendő tisztességben eltöltött köztisztviselői munkásságának és egy meleg asszonyi szív kultúrált természet-szeretetének megható eredménye. Az asztalnál Lamotte Károlyné majdnem megrikatta a nem könnyen elérzékenyülő hirlapiró-társaságot, amikor elmondotta, hogy urának legkedvesebb helyes a kert végében lévő fa-kereszt. A szolgálaton kivüli — vigyázat: nem nyugdijazott, csak nyugdijigények fenntartásával a városi szolgálatból eltávozó! — alpolgármester legkedvesebb vasárnap-délelőtti szórakozása, hogy felmegy a kert végébe a feszülethez. Asogy a méltóságos asszony mondotta: hogy mint Assisi-i Szent Ferenc cselekedte, kibeszélgesse magát a madarakkal . . .

— A viszontlátásra, kedves szerkesztő barátom.

— Isten önnel, bizottsági tag úr!

Szerdán nem tart ülést a pénzügyi bizottság

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Eredetileg az volt a pártközi értekezlet elhatározása, hogy a főváros pénzügyi bizottságának költségvetési vitája *szerdán*, október 12-én kezdődik. Mivel azonban ugyanezen a napon a törvényhatósági bizottság is közgyülést tart, a pénzügyi bizottság a megelőző napon: *szeptember 11-én, kedden* tartja első költségvetési ülését. Ezek szerint szerdán *nem lesz* pénzügyi bizottsági ülés.

A pénzügyi bizottság keddi ülése, — mint minden alkalommal — ez idén is a polgármester *nagyszabású expozéjával fog kezdődni.*

A főváros nemet, a belügyminiszter igent mond

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A közegészségügyi bizottság legközelebbi ülésén öt új patikaengedély iránti kérelmet fog tárgyalni. Okleveles gyógyszerészek nyitási engedélyt kérnek a budai vároldalra, a Ferenciek-terére, a Thököly-út külső részére és ketten is a Soroksári-útra.

Az új patikák engedélyezése iránt benyujtott kérelmeket a polgármester elutasitani javasolja, azzal az indokolással, hogy az illetékes kerületi elöljárók és a tiszti főorvos ezeken a helyeken az új gyógyszertárak felállitását közegészségügyi szempontból nem javasolják, mert a lakósság sorában lényeges szaporodás nem állott be és a meglévő gyógyszertárak a gyógyszertárszükségletet teljesen kielégítik. Az új gyógyszertárak megélhetése sem volna biztosítva, s a már meglévők egzisztenciáját is erősen veszélyeztetnék.

Hangsúlyozzuk, hogy a polgármesteri előterjesztés csak elvi jelentőségü deklaráció. Egyre gyakrabban előfordul, hogy a belügyminiszter a főváros megkérdezése nélkül, sőt akarata ellenére adományoz a főváros területén új patikaengedélyeket.

Vásároljon osztálysorsjegyet

SUCHTÁR bankháznál

Főárusitás: Budapest. VIII., Üllői-ut 6. szám.
Telefon: 132-293. Postacsekksz.: 20.056

I. oszt. huzás október 15-én és 18-án.
Sorsjegyárak: Nyolcad P 3.50, Negyed P 7.—, Fél P 14.—, Egész P 28.—
Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben 700.000 aranypengő

Marmorsteintől — Lichtmannig

Üzlethelyiség-hitbizományok a városháza épületében

— *Az Uj Budapest tudositójától.* —

Legutóbbi számunkban részletesen foglalkoztunk a főváros közönségének tulajdonát képező középületekben levő üzlethelyiségek bérlőivel. Megállapítottuk, hogy a középületekben lévő üzlethelyiségek bérlőinek tulnyomó nagy része *zsidó.* Valóságos bolthitbizományok vannak, dinasztiák, apáról-fiúra öröklődő cégek, amelyek azért boldogulnak, azért virulnak, azért hajtanak tetemes hasznot annak a bizonyos husz százaléknak, mert a régi jó időkben volt egy *demokrata nagybácsi,* akinek révén a legnagyobb üzlethelyiség-inség idején biztos egzisztenciát jelentő boltot lehetett alapitani a központi városháza Károly-köruti, vagy Kammermayer Károly-utcai frontján.

A *Keresztény Községi Párt illetékes tényezői* meleg szimpátiával fogadták az *Uj Budapest* akcióját azon jelszó alatt, hogy a *keresztény Budapest elsősorban a keresztény budapestieké!* A Keresztény Községi Párt egyik legkitűnőbb tagja:

Müller Antal

a keresztény iparosság hivatott vezére, az *Uj Budapest* mult heti cikke kapcsán megállapította munkatársunk előtt, hogy a városháza üzlethelyiségeiben ma általában ugyanazok vannak, akik husz esztendővel ezelőtt. A párt minden küzdelme dacára az arányszámot a legutóbbi husz esztendő alatt alig sikerült valamivel megjavítani. Egy-egy megüresedett üzlethelyiségért *fantasztikus lelépési dijak* voltak egészen a legutóbbi időkig forgalomban, és *valóságos harcot* kellett folytatni, hogy a mindenféle átruházási és társulfogadási akciók, amelyeket a husz százalékhoz tartozó boltbérlők egymás között folytattak abból a célból, hogy az új üzlettulajdonos szintén ahhoz a bizonyos husz százalékhoz tartozhasson — *ne sikerüljenek!*

Azt irtuk legutóbbi számunkban, hogy a *városgazdasági ügyosztály kartoték-rendszere* lehetetlenné teszi, hogy az *összes* fővárosi középületekben lévő üzlethelyiségek bérlőinek névsorát leközöhessük. Most módunkban van a központi városháza épületében levő üzlethelyiségek bérlőinek névsorát közreadni. Ez a névsor minden kommentárt feleslegessé tesz, ez a névsor önmaga helyett *beszél és — vádol!*

Ime a névsor:

1. **Stessel Nándor**
2. **Salgó Imre**
3. **Reichenberg Jakab**
4. **Stahler Salamonné**
5. **Marmorstein Sándor**
6. **Kis Gyula**
7. **Fischer K. László**
8. **Óhegyi Lajosné**
9. **Farkas Sándor**
10. **Kreutle Ferenc**
11. **Schaffer Antal**
12. **Győri Ervin**
13. **Fodor Mór**
14. **Illés János**
15. **Schwarzfelder cég**
16. **Döméný Imre**
17. **Kókai Lajos**
18. **Kókai Lajos**
19. **Schlick László**
20. **Vágó és Társa**
21. **Butorraktár**
22. **Torber Simon**
23. **Edelmann Jakab**
24. **Edelmann Jakab**
25. **Krémer Zoltánné**
26. **Krischer Mór**
27a. **Krischer Mór**
27b. **Strasser Emil**
28. **Ziegler Adolf**
29. **Ullmann József**
30. **Strasser Emil**
31. **Tivadar Jakab**
32. **Községi Takarékpéntár**
33. **Geiger László**
34. **Keresztény Szabóiparosok Szövetkezete**
35. **Schneherer Benő**
36. **Stühmer Frigyes**
37. **Deutsch Mór és Fia**
38. **Ganz György**
39. **Büchler és Klein**
40. **Bienenstock Lipót**
41. **Hirsch Ottó**
42. **Szfőv. Hirdető Vállalat**
43. **Strucky Sándor**
44. **Utschig Antal**
45. **Lichtmann Ignác**
46. **Germanusz Gy. és Társa**
47. **Hoffmann Ferenc**
48. **Hoffmann Ferenc**
49. **Berger Vilmos**
50. **Platschek Vilmos**
51. **Rónai Lajos**
52. **Lőwi Mátyás**
53. **Vogel Testvérek**
54. **Lázár Géza**
55. **Poremba Ferenc**
56. **Berger Izidor**
57. **Hatschek és Farkas**
58. **Özv. Dr. Medvigy Mihályné**
59. **Hatschek és Farkas**
60. **Hatschek és Farkas**
61. **Marton Lipótné**
62. **Braun Lipótné**
63. **Strucky Sándor**
64. **Bartek Gáspárné**
65. **Weinwurm Antal**
66. **Bagó Károlyné**
67. **Szfőv. Hirdető Vállalat**
68. **Márta Egyesület**
69. **Vida-Büki**

Legszigorubb takarékosság: ez az 1939-es költségvetés jelszava

*

Szendy polgármesternek sikerült deficitmentes költségvetést összeállitania

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az elmult napokban hozta nyilvánosságra Szendy Károly polgármester a főváros 1939. évi költségvetésének tervezetét.

Az uj költségelőirányzat, amit a polgármester a közgyülés elé terjeszt, általában az 1938. évi költségvetés keretében mozog. A végösszegek alig változnak. 165,804.835 pengő kiadással szemben ugyanannyi a bevétel. Ennélfogva a főváros jövő évi költségvetése is egyensulyban van.

A deficitmentes költségvetést csak a legmesszebbmenő szigorú takarékossággal lehetett elérni. Ilyen módon sikerült azonban olyan költségvetési előirányzatot összeállitani, amely a községi adók vagy üzemi tarifák emelése nélkül egyensulyban van.

A bevételek végösszege lényegtelen eltéréssel megfelel az idei bevételeknek. A legnagyobb bevétel az adókból származik. A jövő évre 91.1 millió pengő adóbevételt irányoztak elő, 743.514 pengővel többet, mint az 1938. évre. Különösen a községi pótadó és az általános kereseti adó emelkedik az ujabb kivetési adatok alapján

Másik jelentős községi bevétel: az üzemek üzleti feleslege. Ez azonban már 2.4 millió pengővel csökken az előző költségvetéshez képest, jóllehet az üzemek bevétele a nagyobb forgalom következtében emelkedik. De ennek az az oka, hogy ezuttal nagyobb összeget kellett az üzemek tartalékolására fordítani.

A kiadási előirányzatok is általában megfelelnek az idei mértéknek. A rendes kiadások között 5.4 millió pengő jut a közjótékonysági és szociálpolitikai kiadásokra, 8.4 millió az inségesek támogatására, 33.9 millió a közoktatásra, 2.6 millió a közművelődésre, 12.9 millió a közkórházakra, 8.5 millió az utak és csatornák építésére és fenntartására, 7.8 millió a köztisztaságra, 2.2 millió a sétányok, parkok ültetésére és fenntartására, 21.6 millió a kölcsönök törlesztésére és kamataira, 3.9 millió a közvilágításra, 4.5 millió a vágóhidak és vásárcsarnokok fenntartására.

A rendes kiadásokon kivül 8.2 millió pengő rendkivüli kiadást irányoz elő a költségvetés. Igy jelentős összeget fordit a főváros a jövő évben a templomok építésére és restaurálására, utak és csatornák építésére, ujabb parkok létesítésére, kisajátitásokra, a közvágóhidak, kórházak, temetők beruházásaira, lakásépítésre köztisztasági beruházásokra, bérházak és hivatali épületek tatarozására, a XI. kerületi tüzőrségi laktanya építésére, stb. A kisipar nagyobb támogatása céljából a költségvetés a Kisipari Hitelintézet alaptőkéjének felemeléséről is gondoskodik.

Ezzel szemben a polgármester a beruházásokat nem tekinti végleg elintézettnek. A főváros beruházó szükségleteit tekintve, sokkal több beruházásra van szükség. Azért a főváros nagyobbszabásu beruházó szükségleteit a polgármester több évre szóló programba foglalta össze. Ezt a beruházóprogramot a költségvetés tárgyalása után a polgármester a pénzügyi bizottságból alakult 12-es albizottság elé fogja terjeszetni. A 12-es albizottság feladata lesz azután a viszonyok kellő mérlegelésével nyilatkozni arról, hogy az előterjesztett munkaprogram melyik részét, milyen sorrendben látja szükségesnek a következő 4—5 esztendő alatt megvalósítani.

A költségvetéstől különálló probléma a légoltalmi kiadások fedezete, minthogy a légoltalmi kiadások nincsenek előirányozva a költségvetésben. Ezeknek fedezetére 4 millió pengő hozzájárulást kér a főváros a kormánytól. A légoltalmi berendezések létesitése azonban nem fog azért fennakadást szenvedni. A légoltalmi kiadásokat a főváros a fedezeti kérdés rendezésétől függetlenül, minden körülmények között teljesíteni fogja, ugyhogy ez a légoltalom kiépitését nem hátráltathatja.

Az üzemek forgalma az előirányzat szerint 4.9 millió pengővel emelkedik. Az üzemi költségvetések végösszege 217 millió pengő, úgyhogy a főváros egész költségvetése az üzemekkel együtt végeredményben 388.6 millió pengőt tesz ki.

A költségvetést szétküldték a bizottsági tagoknak. A pénzügyi bizottság a költségvetést október 11-én, a közgyülés pedig előreláthatóan októben 25-én kezdi el tárgyalni.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Kiotild-utca 3.
Telefon: 114-644

Október hó 11 és 13-án délután fél 3 órakor ügetőversenyek

Épületüveges Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbr. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

Mik a feltételei a Keresztény Községi Párt és a városházi kormánypárt szoros együttműködésének?

✡

A városházi kormánypártból kilépett zsidó városatyák a liberális ellenzéket erősitik — Minek kell megtörténnie a Nemzeti Egység Pártja fővárosi kerületi szervezeteiben?

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

A zsidótörvény parlamenti benyujtásával kapcsolatban a városházi kormánypártban már a kora tavasszal megindult bizonyos tisztulási folvamat. A törvényhatósági bizottság' nyári szünete előtt a Nemzeti Egység Pártja városházi frakciójának a zsidó egyházi életben jelentékeny szerepet vivő két tagja: *Dési* Géza dr., a pesti izraelita hitközség elöljárója, és *Orova* Zsigmond dr. az óbudai izraelita hitközség elnöke bejelentették a pártból való kilépésüket. Ugyancsak ez alkalommal — még április havában — szintén kilépett a Nemzeti Egység Pártja fővárosi frakciójából *Demény* Aladár dr. kormányfőtanácsos, aki közvetlenül azután keresztelkedett meg, hogy városatyává választották.

A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének első őszi értekezletén *Zsitvay* Tibor dr., a párt elnöke, bejelentette, hogy még két bizottsági tag jelentette be kilépését a pártból. Kilépett *Lédermann* Mór, az ismert gyáros, Budapest egyik legnagyobb virilistája, a róla elnevezett részvénytársaság vezetője. Lédermann örökös tagja a főváros törvényhatósági bizottságának. Ugyancsak kilépett a pártból *Sárkány* Ferenc, a VI. ker. Rokkantszövetség elnöke, aki a tavasz folyamán állitólag azzal az indokolással nem lépett ki, hogy a kilépés reá azért nem kötelező, mert noha zsidó, tűzharcos és rokkant.

Bizonytalan jelen pillanatban, hogy a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetéből kilépnek-e a *volt zsidó bizottsági tagok*. Az is kétséges e percben, hogy a párt homogenitása az idősebb és mérsékeltebb elemek és a között a radikális jobboldaliak között, akiknek vezetőiül nemes *Juhász* Jenő, *Katona* János és *Vályi* Lajos tekinthetők — *hogyan lesz biztosítható*. És főképpen: mi lesz a helyzet a városházi kormánypárt *kerületi szervezeteiben*, amelyekben még igen sok a zsidó — nem ugyan meggyőződésből és lelki szükségletből, hanem opportunitási okokból.

A Keresztény Községi Párt élénk figyelemmel kiséri a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetében folyó akciókat. Mint a Keresztény Községi Párt egyik előkelő képviselő tagja az *Uj Budapest* munkatársának kijelentette: a Keresztény Községi Párt és a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete között csak abban az esetben valósítható meg a keresztény közvélemény által annyira sürgetett *szoros együttműködés*, ha a Nemzeti Egység Pártja kerületi szervezeteiből *eltünnek mindazok az elemek*, amelyek a Keresztény Községi Párt által a városházán inaugurált erős keresztény irányzatot *nem a legteljesebb meggyőződéssel támogatják*.

A két városházi kormányzó párt közötti szoros együttműködés fontosabb mint valaha. Részben azért, mert a zsidótörvény gazdasági vonatkozásainak várospolitikai életben való végrehajtására *egységes és energikus többségre van szükség*, részben pedig abból az okból, mert a kilépettekkel természetszerűen *a liberális ellenzék tábora lett jelentékeny mértékben erősebb*.

Tulkiadásra

újabb teher szaporitására a mai szükös anyagi viszonyok mellett senki sem gondolhat, de egy osztálysorsjegy megszerzésével, — mely önbizalmat, reménységet nyujt — **kötelessége foglalkozni,** mert ilyen előfeltétele egy kinálkozó reális alkalomnak, hogy gyorsan vagyonos ember legyen. Csekély 3½—7—14—28 **pengő** befektetéssel vehet részt az új osztálysorsjátékon, hol **400.000, 300.000, 100,000, 70.000, 60.000, 2x50.000, 2x40.000, 30,000, 21x20.000, 32x10.000** pengő stb, összeg nyerhető készpénzben.

Rendeljen tehát **még ma** egy sorsjegyet bármelyik főárusitónál, minden egyes sorsjegynek egyenlő a nyerési esélye, csak „**szerencse**" kell! **Fizetni** van ideje legkésőbb az **október 15-iki** húzás előtt.

Jelenti a polgármester...

*

Milyen mértékig valósultak meg a kereszténypárti bizottsági tagoknak az ezévi költségvetés tárgyalása során tett inditványai?

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Az *Uj Budapest* minden esztendőben részletesen közli, hogy a Keresztény Községi Párt törvényhatósági bizottsági tagjai milyen indítványokat terjesztettek elő a költségvetési vita során a pénzügyi bizottságban és a törvényhatósági bizottságban. Ez alkalommal a polgármester költségvetési indokolása alapján közreadjuk, hogy a Keresztény Községi Párt tagjai által beterjesztett indítványokból a *folyó esztendőben mennyit valósitott meg a főváros.*

A folyó esztendei költségvetés tárgyalása során

Müller Antal

a kerületi útkarbantartási munkások bérének emelését és ruházattal való ellátását inditványozta. Az inditványra jelenti a polgármester a közgyűlésnek, hogy a szóben lévő munkások 1938. január 1-én *béremelést kaptak*. A polgármester szerint a ruhaellátás megvalósitásának még akadályai vannak, a cipővel való ellátást azonban megkezdte a főváros. Ugyancsak *Müller* Antal inditványozta, hogy a fertőzés veszélyének kitett csatornaüzemi munkások rendes keresetükön felül fertőzési pótlékot is kapjanak. Jelenti a polgármester, hogy az inditványnak eleget tett.

Csilléry András dr.

inditványára jelenti a polgármester, hogy a Beszkárt-alkalmazottak remunerációjának megállapitásánál ugyanazon elveket alkalmazta, mint a főváros többi üzemi alkalmazottainál. Az alkalmazottak helyzetének javitását szolgálta,, hogy az illetmények január hó 1-től 5—7%-kal magasabban vannak megállapitva.

Cselényi Pál dr.

költségvetési inditványában az iskolakötelesek nyilvántartását egy megszervezendő népességnyilvántartó hivatal hatáskörébe kivánta utalni. Jelenti a polgármester a kérdés tanulmányozását, de tekintettel arra, hogy az inditványozott megoldás fennálló törvényes rendelkezéseket is érint, és a kötelező iskoláztatás állami felügyelő szerveinek bizonyos aggályai vannak a jelenlegi rendszer megváltoztatását illetően — tárgyalás alá bocsátható javaslat ezideig nem alakult ki.

Csoma Zsigmond

a testnevelési tanároknak az elméleti szakos tanárokkal történő egyenrangúsitása ügyében tett inditványt. A polgármester az ügy érdekében felhozott érveket teljes mértékben magáévá teszi. Figyelemmel azonban arra a körülményre, hogy az állami iskoláknál a testnevelő tanárok hasonlóképen nincsenek azonos rangban az elméleti tárgyak tanáraival, a kérdés megoldást akkor nyerhet, ha az állami testnevelési tanárokat is az állami elméleti szakos tanárokkal egyenlő elbánásban részesiti.

Szőke Gyula dr.

a főváros jobb és olcsóbb ellátása érdekében a sertés- és marhavásárnak, valamint az Élelmiszerüzemnek a húsexportba való erőteljes bekapcsolódására tett inditványt. Erre vonatkozóan jelenti a polgármester, hogy az állati termékek exportjában a főváros részére megfelelő százalékos kontingens megállapítása érdekében a szükséges lépések megtörténtek és az illetékes tényezőkkel állandó összeköttetést tart fenn a főváros.

Ugyancsak *Szőke* Gyula dr. inditványozta, hogy az állategészségügyi telep mindazon munkásai, akik veszélyes és fertőző munkát végeznek, veszélyességi pótlékban részesüljenek, annál is inkább, mert ugyanitt az irodai személyzet jelenleg is megkapja ezt a pótlékot. A polgármester az inditvánnyal kapcsolatban megállapítja, hogy erre nincs szükség, mert az alkalmazottak javadalmazása éppen szolgálatuk veszélyes kürölményeire való tekintettel az átlagos javadalmazásoknál magasabban vannak megállapitva.

Szabó József

azt inditványozta költségvetési közgyülési beszédében, hogy az Erzsébet szeretetotthonban foglalkoztatott munkások és ápolószemélyzet szabadságidejére járó élelmezési járandóságát a közkórházaknál renlszeresített módon készpénzben váltsák meg. Jelenti a polgármester, hogy a kivánt módon intézkedett.

Schoditsch Lajos

a Nemzetközi Vásárnak a Lágymányosra való áthelyezését inditványozta. Jelenti a polgármester, hogy ez az inditvány hosszas tanulmányozást igényel, és igy eddig végleges álláspont még nem alakulhatott ki.

Csilléry András dr., *Müller* Antal és *Szőke* Gyula dr. üzemi inditványai kapcsán a következőket jelenti a polgármester:

Ami az üzemi alkalmazottak természetbeni járandóságának a szanálási intézkedések életbelépése előtt megállapitott mértékre való visszaemelését jelenti, erre vonatkozóan az a helyzet, hogy a havifizetéses alkalmazottakat megillető járandóságok rendezése ügyében a közgyülés az illetményszabályzat módositásával már kedvezően állást foglalt. A munkásállományban lévő üzemi alkamazottak természetben való járandóságainak rendezését az üzemek pénzügyi lehetősége által nyujtott lehetőségek határain belül ugyancsak tervbe vette a polgármester.

Szőke Gyula inditványa, hogy a főváros összes üzemi alkalmazottaira kiterjedő nyugdijszabályzatot megalkossák, — megvalósult.

Csilléry azon indítványával kapcsolatban, hogy az intézmények és üzemek kötelékében huzamosabb idő óta szolgálatot teljesitő családos tisztviselők, alkalmazottak és munkások szociális helyzetének javítása érdekében részükre tulajdonukba átmenő családi házakat épitsen a főváros, illetőleg dijmentesen bocsásson telket rendelkezésre és az épitési költségek fedezésére az üzemek és intézmények nyugdij-tartalék alapjai kölcsönöket nyujthassanak — jelenti a pogármester, hogy az inditvánnyal kapcsolatban való felhivásra az alkalmazottak *nagyobb számmal nem jelentkeztek*. Az üzemek tartalékainak ilyen célra való felhasználását ma még megnehezíti az a körülmény, hogy a tartalékokat egyrészt a 30,000.000 pengős kölcsön kötvényeinek jegyzéke, másrészt a forgótőkével kapcsolatban fellépő igények kielégitése és általában a likviditás kivánatos mértékben való biztositása tartja lekötve. A kérdés azonban továbbra is tárgyalás alatt áll és az inditvány megvalósitásának módozatait tanulmányozza a polgármester.

Müller Antalnak a munkásságnak a szanálási intézkedés következtében csökkent illetve elvont természetbeni járandóságok helyett megfelelő módon való kárpótlása a családos munkásoknak 18 éven aluli gyermekeik után

gyermekenkint havi 5 pengő összegű családi pótlékban való részesitése, a hétvégi szünetnek a székesfőváros valamennyi üzemi munkahelyére való kiterjesztése, a Gázműveknél alkalmazott lámpakezelők részére legalább kéthetenkint egy teljes szabadnap engedélyezése, a munkásstátus megvalósitása és a munkabérek emelése kérdésében tett inditványaira jelenti a polgármester, hogy törekvése mindig odairányult, hogy a munkások helyzetét a lehetőség szerint megkönnyitse. A családos munkások karácsonykor annyiszor 5 pengő rendkivüli segélyt kaptak, ahány 17 évnél fiatalabb gyermekük volt. A székesfőváros üzemeinél és intézményeinél alkalmazott munkások részére hétvégi szünetet engedélyeztek. Ennek a kedvezménynek további kiépitésénél adódó lehetőségeket a tapasztalatok fogják megszabni. A Gázműveknél alkalmazott lámpakezelők részére az inditványnak megfelelően kéthetenkint egy teljes szabadnapot engedélyeztek. Az Elektromos, Gáz- és Vizműveknél szolgálatot teljesitő munkások munka- és munkabérrendje rövidesen végleges szabályozás alá kerül. Tervbevette a polgármester a korpótlék engedélyezését Ha ez beválik, a székesfőváros egyéb üzemeinél alkalmazott munkásokra is ki fogom terjeszteni. A székesfővárosnál alkalmazott munkások az inditványnak megfelelően január hó 1-től kezdődően 5%-os béremelést kaptak.

„ESELGE“ szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 348-132.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13.
(Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. el.: I-563-99.

Seffer Antal
tornaszerek és sporteszközök gyára
Sportüzlet: IV., Kammermayer K.-u. 3.
Telefon: 389-131.
Gyártelep: VIII., Práter-u. 62.
Telefon: 145-846.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

LOPOSGYULA
Sportüzlete
(Macher Rezső és Társa utóda)
IV., Váci utca 27/29.
Telefon: 189—447.

A belső vándorforgalom

#

Miért csökkent Budapest magyar vendégeinek száma tiz év alatt a felére?

Irta: Markos Béla dr.

A külföldi eredetü idegenforgalom mellett fontos területe van az állami irányitásnak saját polgárainak belső idegenforgalmában, az úgynevezett vándorforgalomban és a külföldi idegenforgalom érdekében, saját polgárainak külföldre irányuló utazásaiban, az ugynevezett passziv idegenforgalomban is.

A belső vándorforgalom emelése érdekében az utóbbi esztendőkben a legtöbb országban komoly intézkedések történtek oly irányban, hogy egy-egy ország lakossága elsősorban a saját hazáját látogassa meg, nemcsak azért, hogy ismereteit gyarapitsa, hogy ez utazásokkal országrészek és országrészek, falusi lakosság és város között a megértés jobban kifejlődjék, hanem azért is, hogy a belföldiek pénze a hazai vendéglátó-ipart táplálja, s ezzel erösen hozzájáruljon ahhoz, hogy a belföldi vendéglátó-ipar minél jobban felkészülhessen a külföldi idegenforgalom befogadására. A hazai vendéglátó-iparnak ugyanis legállandóbb fogyasztója a belföldi vendég s a különböző nemzetek vendéglátó-iparainak legnagyobb panasza a belföldi vendégek számának a gazdasági viszonyok bizonytalanságával s a közlekedési technika fejlödésével párhuzamosan haladó katasztrófális visszaesése volt. E téren elég, ha egyetlen közelfekvő példára mutatok rá, ami azonban világjelenség: Budapest magyarországi vendégeinek száma 1925-től 1935-ig 170.000-ről 87.000-re, tehát csaknem a felére csökkent.

*

A belső vándorforgalom élénkitésére szolgálnak az Olaszországban életrehivott Treni Popolari s az erre a mintára rendszeresitett magyar filléres vonatok, s bizonyos fokig ezt a célt szolgálja a két legjobban ismert nemzeti szabad-idő mozgalom is: az olasz Dopo Lavoro és a német Kraft durch Freude. Mindkét mozgalom azt célozza, hogy a népközösség dolgozó rétegei szabad idejükben megfelelő sportokhoz, szórakozáshoz, üdüléshez jussanak. Mussolini a Dopo Lavoro keretében az Excursionismo-t tartja a legfonosabbnak s hasonlóképen a Kraft durch Freude-nek is az utazási osztály a legnépszerübb, legkiterjedettebb és legfontosabb része.

A Kraft durch Freude utazási takarékkönyvek révén biztositja minden tagja részére az évi egyszeri hosszabb utazás és egy-egy kisebb kirándulás lehetőségét. Az utazásokat különvonatokon, saját hajóikon szervezik meg, csodálatosan olcsó árakon: egy háromnapos bajorországi út 42.— márka, egy 6—7 napos északtengeri út 108.— márka, sőt volt arra is példa, hogy egy 7 napos keletitengeri út 16.— márka volt. Az intézménynek Rügen szigetén 20.000 ágyas tengeri fürdőtelepe van és saját tengeri flottája 10 hajóból áll. Legközelebb még két új hajó készül 25—25.000 tonna ürtartalommal, Hamburgból és Brémából hetenként 5—6 Kraft durch Freude-hajó indul. Az évi utasok száma 12—14 millió.

*

Ez a két nagy nemzeti mozgalom azonban a belföldi forgalmon túl a külföldi utascsere akciót is szolgálja s az állam által támogatott külföldi utazásaival újabb nagy külföldi tömegek bejövetelét segiti elő. Ma Európa számos államában van hasonló munkásjóléti intézmény, — az idei harmadik Dopo Lavoro világkongresszuson az egész világból 62 állam vett részt, s e tanácskozások egyik főpontja a nemzetközi utascsere megindítása volt. A Kraft durch Freude, amelyik már eddig is bonyolított le külföldi utazásokat, a többi között Budapestre is — csereforgalmat szervez a Dopo Lavoroval és tervbevette ilyen akció lebonyolitását Franciaországgal, Belgiummal, Angliával és Hollandiával is.

Ebben a mozgalomban az idegenforgalmi clearing új jelszava érvényesül, nem a „Ware gegen Turist“, hanem „Turist gegen Turist“, s örvendetes lehetőség nyilik arra, hogy annak a sok akadálynak ellenére, amit a mai állam polgárainak külföldre jutása elé gördített, új nagy tömegek gazdagithassák a nemzetek közötti idegenforgalmat. Mert igy olyan emberek nevelődnek rá az utazásra, s olyan emberek részére teszik lehetővé a külföldre való utazást is, akik eddig a nemzetközi idegenforgalomban még részt nem vettek.

Az utazási kedv fokozásának fontosságára német utazási irodák hivatalos központi alakulatának csak a közeli napokban nyilvánosságna hozott mottója mutat rá a leghatározottabban: „Reisen eine nationale Pflicht!“

Az élelmiszerek folytonos drágulása és a főváros közkórházai

Az árak emelkedésére a folyó évben félmillió pengőt kell ráfizetni

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Az élelmiszerek általános drágulásának megdöbbentő képe tárul elénk abból a jelentésből, amelyet Salamon Géza dr. tanácsnok, a közegészségügyi ügyosztály vezetője, terjesztett az elmult napokban Szendy polgármester elé.

A jelentés szerint a főváros közkórházi költségvetésében a folyó esztendőben élelmezési kiadások fedezésére 3,111.160 pengő van előirányozva. Ez az összeg egy élelmezési napra csupán 106.13 fillér felhasználását teszi lehetővé. Az első félév eredményei azt mutatták azonban, hogy ez az összeg az élelmezési kiadásokra nem lesz elégséges, mert az első félévben egy élelmezési nap 120.75 fillérjébe került a fővárosnak. A hiány kereken 430.000 pengő, amire a közkórházi költségvetésben fedezet nem áll rendelkezésre.

A jelentés szerint a liszt-árak a mult esztendei költségvetés elkészitése óta 15.58 %-kal, a főzelékek árai 31.75 %-kal, a gyümölcsfélék árai 16.54 %-kal, a tojás ára 8.30 %-kal, a tej ára 9.61 %-kal, a hüvelyesek árai 21.07 %-kal emelkedtek. Salamon tanácsnok megállapitja jelentésében, hogy a foganatositott takarékossági intézkedésekkel az anyagfogyasztást mintegy 2 %-kal sikerült csökkenteni, de a további megszoritást a közkórházak jelenlegi élelmezési szinvonalának visszaesése nélkül nem lehetett elrendelni.

A fent emlitett félmillió pengőnek póthitel formájában való engedélyezését kéri a polgármester a legközelebbi közgyüléstől.

Készül a Beszkárt tarifa-reviziója

— Az Uj Budapest tudósitójától —

Az elmult hetekben egyes sajtóorgánumokban olyan hirek kerültek napvilágra, hogy a kereskedelemügyi miniszter ismeretes rendelete értelmében a Beszkárt már elvégezte a tarifarevíziót. A polgármester erélyes nyilatkozatban cáfolta meg ezeket a híreszteléseket, amelyek alkalmasak voltak arra, hogy nagyfokú nyugtalanságot keltsenek a közönség körében.

Mint

Babarczy István báró

a közlekedési ügyosztály vezetője kijelentette munkatársunknak, csakugyan folynak megbeszélések, ezek leszürődött eredménye azonban még nem alkalmas arra, hogy a nyilvánosságot foglalkoztassa. A Beszkárt igazgatósága permanens üléseken tárgyalja a tarifarevizióra vonatkozó miniszteri rendeletet.

Természetes — mondotta Babarczy tanácsnok az Uj Budapest munkatársának — hogy amint a Beszkárt igazgatósága végleges elhatározásra jut a tarifarevizió miként tekintetében, az egész probléma az önkormányzat illetékes fórumai elé fog kerülni.

Miért tanácsos most osztálysorsjegyet venni? . . . Mert a hivatalos szabályzat szerint a sorsjegyeknek egy későbbi osztályhoz való vásárlásánál az előbbi lejátszott osztályok betétjeit is meg kell fizetni. Ezért sokkal célszerübb a sorsjegyeket már as első húzása előtt megvenni, hogy a kedvező nyerési esélyeket teljes mértékben kihasználhassa és hogy ne veszitse el egyetlenegy osztály nyereményeire való igényét sem. Mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyforma a nyerési esélye. Az új sorsjáték már október 15-én kezdődik.

Richter és Papp
diszitő, templomfestő, mázoló és fényező
Budapest, IV., Aranykéz-u. 4.
Telefon: 1-803-56.

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.
Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontókések.*

Padozati munkák
elsőrangu kivitelben
szlavóniai tölgy- és bükkparkét, tábla parkét, egyszerü és diszes kivitelben aszfaltparkét és hajópadlók
Pestszentlőrinci Parkétgyár és Gőzfürész Részvénytársaság
Budapest, V., Rudolf-tér 1. Telefon: 1—212—44.

VÁLLALKOZÁS

Akik be akarták csapni a munkátadó fővárost

Miért kellett harmincegy vállalkozót kirekeszteni a fővárosi közmunkákból?

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Általános feltünést keltett a polgármesternek a szerdai nap folyamán közreadott, a közigazgatási bizottsághoz intézett jelentésének az a része, amely *Csilléry* Andrásnak a legutóbbi ülésen elmondott megállapitásaira reflektál. Közli a polgármester, hogy azokkal a vállalkozókkal szemben, akik közszállitásokkal kapcsolatban mulasztást követtek el, minden egyes esetben megindittatta a *kizárási eljárás* és ezzel kapcsolatban a belügyminiszternek javaslatot is tett. A polgármester a folyó esztendőben összesen harmincegy vállalkozó ügyében volt kénytelen javaslatot tenni, akikre vonatkozóan a javaslatát a belügyminiszter is elfogadta.

Közli jelentésében a polgármester, hogy természetszerüen nem áll módjában megnevezni azokat, akiket a belügyminiszter *a közmunkákból kizárt.* A kizárt vállalkozók közül értesülésünk szerint egyetlen egy sincs, aki *út- és csatornaépitési, illetőleg kertészeti munkák* rosszul való végzése miat került volna kizárásra, a kizárásra kerültek mulasztásaikat és vétkeiket kivétel nélkül a *magasépitési ügy osztály* által kiadott munkáknál követték el. A kizárásra kerültek egyetlen, de legnagyobb bűne volt, hogy be akarták csapni a fővárost, jogatlan anyagi előnyökhöz akartak jutni a reájuk bizott közmunkáknak az előirt módnál *rosszabbul való elvégzése* kapcsán. Van a kizártak között olyan, aki *rosszul alapozott*, van aki nem az előirt arányban keverte a *cementet*, sok esetben hiányzott a betonfalakból a *drót*, és olyan is akadt, aki a kavicskeverésnél követet el visszaéléseket. Több vállalkozó van a kizártak között, aki nem tett eleget *bérfizetési kötelezettségének:* a városházán bemutatta a keresetkimutatást, idejében meg is kapa a pénzt, a felvett összeget azonban nem a munkások kifizetésére, hanem *magáncélokra fordította.*

Noha a főváros több alkalommal *bűnvádi eljárás kritériumait is látta fennforogni*, bűnvádi eljárást egyetlen esetben sem indult. Utalunk a bűnvádi perrendtartás azon paragrafusára, amely szerint minden hatóság a hivatalos eljárása körében tudomására jutott bűncselekményeket haladéktalanul a királyi ügyészség tudomására hozni köteles Kiváncsiak vagyunk, hogy a harmincegy kizárt vállalkozó ügyében miért nem történt meg eddig az aktáknak a királyi ügyészséghez hivatalból való átszármaztatása.

A harmincegy kizárással kapcsolatosan rá kell mutatnunk arra, hogy *az az éles árverseny*, amellyel ebben az ügyosztályban kénytelenek operálni a vállalkozók, hogy munkához jussanak, számos esetben hozzájárult minden valószinüség szerint ahoz, hogy az önköltségi áron alul vállalt munkát nem lettek volna képesek a vállalkozók elvégezni, *kénytelenek voltak csalni*, illetőleg a munkát már annak az előre való tudata értelmében vállalták el, hogy *csalni fognak!*

Őszi beszámoló

Irta: Király Kálmán

A székesfőváros vezetősége Szendy Károly polgármester urral az élén mindig tudatában van annak, hogy mit jelent egy világvárosnak a jó út- és csatornahálózat és mit jelentenek ugy közegészségügyi, mint idegenforgalmi szempontból a parkok. Sajnos, az utóbbi évek a legszigorúbb takarékosságot tették e téren is parancsolóan szükségessé és igy annál jobban kellett mindent elkövetni, hogy a rendelkezésünkre álló összegek célszerüen használtassanak fel.

Az ügyosztály tevékenysége három irányú: útügyi, csatornázási és kertészeti.

Az útépitési tevékenységet a város fejlődése és forgalmi viszonyainak javitása érdekében szükséges intézkedések határozzák meg. A befejezett utrendezések a következők: az I. kerületben a Báró Eötvös út (80.000 pengő), a Farkasréti temető útjai (51.000 pengő), a Városmajor ucca (42.000 pengő), egyéb utak: 248.000 pengő; a II. kerületben a Margithid átépitésével kapcsolatban a környező utak rendezése (500,000 pengő), Báró Lipthay-ucca (41.000 pengő), Bimbó-út (54.000 pengő), Pasaréti-út átépitése (180.000 pengő), egyéb utak: 103.000 pengő; a III. kerületben az Árpád fejedelem-útja (1,200.000 pengő), a Szentendrei-út (170.000 pengő), egyéb utak: 7.000 pengő; a IV. kerületben a Fővám-tér, Havas ucca, Királyi Pál ucca, Kammermayer Károly és Sörház ucca kövezett gyalogutjának asztalttal való kicserélése (22.000 pengő), az V kerületben a Szent István-tér (45 000 pengő), a Dorottya ucca kocsiutburkolatának érdesitése és kisebb utrendezések (36.000 pengő): a VI. kerületben több kisebb ucca (18.000 pengő); a VII. kerületben a Rózsák-tere és Alsóerdősor (25.000 pengő), Péterffy Sándor ucca (14.000 pengő); a VIII. kerületben a Fiumei-út kocsiutjának kiszélesitése (64.000 pengő), a Koszorú ucca (32 000 pengő), egyéb utcák: 14.000 pengő: a IX. kerületben a Könyves Kálmán- (volt Hungária-) körút (11.000 pengő), Vágóhid utca (32.000 pengő), egyéb utcák 32.000 pengő; a X. kerületben a Fehér-út (34.000 pengő), a Külső Jászberényi-út (52.000 pengő), egyé utak 28.000 pengő; a XI. kerületben a Budafoki-út 71.000 pengő), a Szentkoronа-útja (Horthy Miklós hidtól a Lenke-útig) és Lenke-út (69000 pengő), Tétényi-út (36.000), a repülőtérhez vezető utak (400.000 pengő), a Balatoni-út padkaburkolása (42.000 pengő), egyéb utak 116 000 pengő); a XIII. kerületben a Röppentyü ucca 16.000 pengő), a Vágány ucca (28.000 pengő), egyéb utak 35.000 pengő; a XIV. kerületben a Hősök-tere (300.000 pengő), Erzsébet királyné-útja (19.000 pengő, egyéb utak 15 000 pengő.

Ezen kivül számos munka van még folyamatban és pedig: az I. kerületben a Bürök ucca (32.000 pengő); a II. kerületben a Darányi Ignác ucca (40.000 pengő); a III. kerületben a Szeréna-út (38.000 pengő); az V. kerületben a Klotild ucca (21.000 pengő); a VI. kerületben a Munkácsy Mihály ucca (33.000 pengő); a VIII. kerületben a Bérkocsis ucca (12.000 pengő); a IX. kerületben a Kinizsi ucca (17.000 pengő); a XI. kerület több uccája (34.000 pengő), Müegyetem-rakpart (210.000 pengő); a XIII. kerületben az Ujpesti-rakpart (98.000 pengő); a XIV. kerüetben az Álmos vezér-útja (23.000 pengő, Egressy-út (46.000 pengő), Kerepesi-út kerékpárútja 20.000 pengő, Nagy Lajos király-útja (110.000 pengő).

Karbantartási munkálatokra 2.566.000 pengőt, makadámutak porlekötő kátranyozására 50.000 pengőt adtunk ki.

A felsoroltakat összegezve kitünik, hogy a főváros útügyi célokra ez évben kereken 7.8 millió pengőt fordit.

A csatornázási és vizépitési ügykör nagyobb munkái a következők: az I. ker. Bürök uccában (Németvölgyi-út és Ormódi ucca között) 460 m. hosszú betoncsatorna (várható költsége 52.000 pengő); az V. ker. Ujpesti-rakparton (Révész ucca és Lajta ucca között) 590 m. hosszú betoncsatorna (40.000 pengő); a XI. ker. Zsombolyai ucca—Diószegi-út és Vincellér uccában (Lenke út és Szent Imre herceg-útja között) 402 m. hosszú kőagyagcső (35.000 pengő); a XI. ker. Andor uccában Budafoki út és Névtelen ucca között), 420 m. hosszú kőagyagcsatorna 114.200 pengő); a XIII. ker. Róbert Károly- (azelőtt Hungária-) körúti és a XIV. ker. Mexikói-úti főgyüjtőcsatorna (Lehel ucca és Erzsébet királyné-útja között) 1500 m. hosszú 225/210—2.40/2.25 cm belméretü saválló pillértégla, illetve szigetelt betoncsatorna (980.000 pengő); a XIV. ker. Mária királynő-útja — Nagy Lajos király útja (azelőtt Hajtsár-út) Szönyi-út és Erzsébet királyné-útja között lévő szakaszán 600 m. hosszú betoncsatorna (43.000 pengő). Ezen kivül magánosok által letétbe helyezett összegekből (összesen 35.000 pengő) is épült több csatorna. Ez év nyarán elkészült a központi csatorna szivatttyútelepen a rácsiszapelgázositó berendezés. Ennek vállalati összege kereken 589.000 pengő.

Az ügyosztály nagyobb munkája az angyalfödi végleges csatornaszivattyútelep. Ez év tavaszán befejeztük a főépület (szivattyúház, gépház, transzformátorház) alépitményét. Ennek a kereken 1.600 m² alapterületü épitkezésnek költsége 739.000 pengő. Ez év májusában a főépület felépitményi munkáit is megkezdtük. A folyamatban lévő föld, kőmüves, vasbeton, stb. munkák vállalati összege 150.000 pengő. Egyuttal épül a főgyüjtő és a szivattyútelep összeköttetésére szolgáló csatorna is (128.000 pengő) és a szennyviznyomócsatorna parti szakasza 305 m hosszban (323.000 pengő). Készül a telep gépészeti berendezése is: 5 drb. homokfogó zsilip (107.800 pengő) 3 drb. daru (74.400 pengő), 2 drb. szürőrács (92.800 pengő) 4 drb. vészkiömlőzsilip (43.700 pengő) 7 drb. elektromotorral kapcsolt körszivattyú és tartozékai (264.300 pengő). A szivattyútelep gépészeti berendezésének összeköltsége kereken 1,600.000 pengő.

A 665 km. hosszú mellékcsatornahálózat karbantartásával 193 munkás foglalkozik. (Költsége 550.000 pengő). A tisztitást és a 49 km. hosszú főgyüjtőhálózat karbantartását 154 munkás végzi (530.000 pengő).

Jelentékeny munkát képvisel a Horthy Miklós hid budai oldalán a Bertalan uccától délre kiépitett rakpart (150.000 pengő). Erre azért volt szükség, hogy a hidtól délre eső városrészeknek is legyen kavicsrakodójuk. A mult évben a Testvérhegyen észlelt csuszamlások következtében több épület erősen megrongálódott. A megindított védőmunkálatok 38.000 pengőbe kerülnek.

A csatornázási és vizépitési munkák évi költsége 6 millió pengő.

A kertészeti munkásság ez évben is igen számottevő. Szent István évének ünnepi pompája a főváros parkjainak fokozottabb diszitésével járt. A főváros 230 kisebb-nagyobb nyilvános kertjének (379 hektár összterületen) fenntartási munkáihoz számos uj park csatlakozik. A fontosabb uj munkálatok és nagyobb átalakitások a következők: Az I. kerületben a Horvát-kert lebontott nyári szinháza helyén játszótér készült, a tabáni szerb templom környékét rendeztük. Az Attila uccában és a Horthy Miklós bástyasétányon fásitottunk; a II. kerületben teljesen ujjáépült a Margithidfő kertje, a Pálffy-tér, a Pasaréti-úti kert rendezését folytattuk; a III. kerületben a Selmeci-úti evangélikus-templom környékének rendezése, az Ujlaki-rakpart, az uj kivezető főut és Rupp Imre ucca fásitása; az V. kerületben a Margit hid pesti hidfőjénél lévő két kert, a Kossuth Lajos-téren a Tisza-szobor, Rákóczi-szobor és a földmivelésügyi minisztérium előtt lévő kert átalakitása; a VII. kerületben a Keleti pályaudvar előtt a vágányépités miatt tönkrement közkert rendezése; a IX. kerületben a Haller-téri plébániatemplom környékének rendezése, a Horthy Miklós hid hidfőjének kertje, a Fővám-tér Közraktár ucca mellett lévő részén uj kert; a X. kerületben a Szent László-téren játszótér, a Kápolnatér rendezése; a XI. kerületben a Lenke-tér parkozásának befejezése, a Horthy Miklós hid hidfőjének kertje, a Vitézek-tere, a Gellérthegy déli részének folytatólagos rendezése, a Török Bálint-, Himfy ucca és a lágymányosi Bibictelep több uccájának fásitása; a XII. kerületben a Németvölgyi-út és Királyházó ucca találkozásánál lévő háromszögalakú terület kertesitése, a Böszörményi-út és Enyedi ucca kereszteződésénél terraszos játszótér, a régi tabáni temető kertészeti rendezése, a Hóvirág, Agárdi és Kékgolyó ucca fásitása; a XIII. kerületben a Babér uccai plébániatemplom környéke, Árva, Toborzó Dévényi, Frangepán ucca fásitása; a XIV. kerületben a Thököly-út és Francia-út kereszteződésénél uj, játszóteres kert, a Czobor, Káldi ucca, Mogyoródi-út, Fráter György-köz és Álmos vezér-útjának fásitása.

A kertészeti kiadások évi összege 1,900.000 pengő.

A részletes út-, csatornaépitési és kertészeti munkálatok összköltsége kereken 16 millió pengő. A foglalkoztatott munkáslétszám átlag 4300.

Végül megemlitem, hogy az év folyamán elkészitettük az 1897. évből származó árvizvédelmi szabályrendeletnek korszerü módositására vonatkozó előterjesztést, amely a rohamosan fejlődő városnak fokozottabb, minden eshetőségre számitó megvédését teszi lehetővé. Fontos munkakörünk még a burkolási és csatornázási járulékok kiszámitása, kivetése és az esetleg beérkezett felszólalások elintézése. Nagy örömmel tölt el az a tudat, hogy az ügyosztály személyzetének törekvéseit és az elért eredményeket ugy a székesfőváros törvényhatósági bizottság, mint a nagyközönség elismeri.

Uj kiirások

Átszállítási és felállítási munkákra a Tisza Kálmán-téren volt barakk-óvóda épülete részére. **Határidő: 1938. október hó 11-én délelőtt 9—10 óra.**

73 köbméter borovi fenyődeszka szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi október hó 11-én délelőtt 9 óra.**

10.000 drb. elkopott reszelő ujravágási munkáira a Budapest Székesfővárosi Közlekedési R.. részére. **Határidő: 1938. évi október hó 11-én délelőtt negyed 10 óra.**

30.000 kg. vastag ásványi kenőolaj szállítására Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi október hó 14-én negyed 10 óra.**

6000 kg. repce égőolaj szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi október hó 14-én délelőtt fél 10 óra.**

Félfinom köpenyposztó, félfinom zubbony és nadrágposztó, közönséges köpenyposztó, bélésposztó és fésüsszövet szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi október hó 14-én délelőtt 9 óra.**

Különféle papiráruk szállítására a székes főváros üzemei részére. **Határidő: 1938. évi október hó 25-én délelőtt 10 óra.**

67.000 drb kézi nyírfaseprő készitésére és szállítására a Székesfővárosi Köztisztasági Hivatal részére. **Határidő: 1938. évi november hó 11-én délelőtt 9—10 óra.**

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Kiss Jenő
okl. mérnök
épitési vállalkozó
V., Zoltán-utca 10.
Telefon: 114—835.

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,

Jobbágy-féle

barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.

Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körut 18.
Telefon: 13-33-94.
Levélcim: Budapest 72. Postafiók: 61

TOLNAI FERENC
Budapest székesfőváros gázművel
igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fűtés, vizvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállata, lakások és épületek távfűtése, melegvizellátások
Budapest, IV., Irányi-utca 1. Tel.: 386-650

GAZDASÁGI ÉLET

Kétféle mérték

A Dukeszné—Klein Mór-féle tabáni hotel légköbméteréért 15, a Magyar Acélárugyár angyalföldi gyárépületének légköbméteréért 2 pengőt fizet a főváros

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Legutóbbi számában szóvátette az Uj Budapet, hogy a Dukes Ferencné és Klein Mór tulajdonát képező, a Kökény-utca 14. szám alatt fekvő tabáni ingatlan légköbméteréért 15 pengőt szándékozik fizetni a főváros, holott hasonló ingatlan felépitményért a multban maximálisan 6—8 pengőt fizettek.

Hogy mennyire túl van értékelve a Dukeszné—Klein Mór féle ingatlan, élénken illusztrálja a polgármester azon előterjesztése, amely szerint a XIII. ker. Teve-utca mentén fekvő tüzőrség bővitésével kapcsolatban szükséges ingatlanrészért — természetesen az ingatlan négyzetöleként való értékét nem számítva — légköbméterenként két pengőt fizet a főváros.

A szóbanforgó ingatlan különben a Magyar Acélárugyár rt. tulajdona. Bár kétségtelen, hogy az angyalföldi gyárépület és a tabáni hotel felépítményállaga között van bizonyos differencia — ez a küönbözet azonban 750%-ra semmi körülmények között nem tehető.

Mindentudó öntöző-autókat vásárol a Köztisztasági Hivatal

Ötvenezer pengőbe kerül egy ezermester gépkocsi

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A gépkocsitechnika állandó fejlődésével kapcsolatban modernizálódnak a Köztisztasági Hivatal által használt öntöző-gépkocsik. A legújabb tipus már nemcsak locsolásra, homokszórásra, hóekézésre és hófuvásra használható, hanem utcaseprésre és aszfaltmosásra is alkalmas.

Egy ilyen mindentudó gépkocsi ötvenezer pengőbe kerül.

Az új tipusu öntöző-gépkocsik szállítására zártkörű versenytárgyalást tartott a főváros. A versenytárgyaláson a Magyar Királyi Állami Vas Acél és Gépgyárat, a Magyar Waggon és Gépgyár R. T.-t és az Orenstein és Koppel R. T.-t szólitották fel ajánlattételre.

A közegészségügyi szakbizottság meghallgatása után a polgármester dönt a szállitás odaitélése üügyében.

Hogyan gazdálkodik a gyámtartalék-alap?

Tizenöt ingatlant volt kénytelen megvásárolni a főváros, hogy el ne vesszen a reájuk kiadott árvaszéki kölcsön

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Az árvaszéki gazdálkodás egyik *érdekes fejezete* egy konkrét eset kapcsán az országgyűlés képviselőházában is legközelebb igen éles formában fog szóbakerülni. Jelen alkalommal a költségvetési el:irányzat kapcsán közöljük a gyámtartalék-alap költségelőirányzatát, amely azért figyelemreméltó, mert nyilvánosságra hozza, hogy a gyámtartalék-alap tulajdonában és birtokában lévő ingatlanok személyi kiadásai a jövő évben 470 pengővel emelkednek, mert a folyó esztendőben gyámpénztári költséggel terhelt és árverés útján megvásárolt *újabb három bérház került* az alapitvány tulajdonába.

A gyámtartalék-alap birtokában lelengel tizenhárom ingatlan van. (Zárójelben az egyes ingatlanok megnevezése után a házbérjövedelmet is közöljük.) A szóbanforgó ingatlanok a következők: I. ker., Budakeszti-út 27. (4200 pengő), II. ker., Csalogány ucca 32. (1200 pengő), III. ker., Kerék ucca 3. (600 pengő), III. ker., Szentendrei-út 5. (670 pengő), VI., Szegedi-út 18. (6770 pengő), VI., Forgách ucca 21. (2250 pengő), VI. ker., Fóthy-út 18. (13.200 pengő), VI. ker., Kerekes ucca 8. (3000 pengő), X. ker., Óhegy ucca 8. (1090 pengő), X. ker., Petróczy ucca 41. (1970 pengő), XI. ker., Törökbálint ucca 6. (3650 pengő), XI. ker., Sasadidülő (480 pengő), XIV. ker., Vezér u. 12/B. (900 pengő), XIV. ker., Remény ucca 18. (800 pengő). Az itt felsorolt ingatlanokat *mint bérházakat könyveli el* a gyámtartalék-alap költségvetése. Az alapnak van *egy beépitetlen telke is* a XIV., Remény ucca 18. sz. alatt, ennek bérértéke 800 pengő.

Szemben a pénzügyi bizottság azon határozatával, amely szerint a gyámtartalék-alap tulajdonába és birtokába árverés útján került ingatlanokon szabad kézből túl kell adni, amint azokért megkapható a reájuk adott árvaszéki jelzálogkölcsön kamatokkal és perköltségekkel — a költségvetés *nem utal arra*, hogy eladási kisérlet történt-e. Ellenben kiderül, hogy 40 ezer 725 pengő bevétellel szemben 20 ezer 195 pengő kiadás merül fel, ebből 2830 pengő „személyi kiadások" és egy rejtélyes kétezer-pengős tétel: „közös kiadások' név alatt.

Nem tünteti fel a költségvetés az ingatlanok *leltári értékét*, viszont megtudjuk, hogy az árverésen vásárolt ingatlanok *gyökeres tatarozása* a folyó esztendőben 36.000 pengőjébe került az alapnak, a jövő esztendőben további 15.000 pengőjébe fog kerülni. A 20.195 pengős *rendes fenntartási* költségeken felül. A tartalék-alap által megvásárolni kényszerült ingatlanok fentartása és kezelése egyáltalában nem tartozik a legolcsóbb mulatságok közé!

A tartalék-alap által megvásárolt ingatlanokkal kapcsolatban ismételten fevetjük *a szakértői felelősség* kérdését. Kik voltak azok az árvaszéki szakértők, akiknek túlvérmes becslése jelentékeny mértékben hozzájárult ahoz, hogy az árveréseken elért vételárak nem fedezik a jelzálogkölcsönképpen kiadott összegeket? Az erre a kérdésre *még mindig hiányzó válasz* az árvaszéki gazdálkodás igen érdekes kulisszatitkaira vetne fényt!

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

550 seprőhengert és 67.000 nyirfa-seprőt vásárol a főváros

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Köztisztasági Hivatal seprőgépjeihez szükséges seprőhengerek szállítására még 1937-ben kötött szerződés az év végén lejár.

Salamon Géza dr. tanácsnok, a közegészségügyi ügyosztály vezetője előterjesztést tesz a közegészségügyi szakbizottságnak, hogy 550 darab seprőhenger szállítására nyilvános versenytárgyalást hirdessen a főváros.

Itt említjük meg, hogy a Köztisztasági Hivatal nyirfaseprő szükségletének biztosítására kötött szerződés a jövő esztendő március 31-én jár le. Az úttisztító munkához évenként szükséges 67.000 darab kézi nyirfaseprőnek három éven át történő szállítására szintén nyilvános versenytárgyalást hirdetnek.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR

Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.

Felelős: dr. Kellner László.

XVI. évfolyam 41—42. szám. Budapest, 1938. október 22.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár, Bpest, VIII. Reviczky-u. 1.

ÚJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 filler

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

A jó családapa

Amikor az elmult esztendőben a folyó évi költségvetés tárgyalása kapcsán méltattuk Szendy polgármester költségvetési expozéját, Châteaubriand-nak a hires Napoleon-memoárok írójának lelkesült szavait applikáltuk: Igen, ő valóban a cselekvés költője volt! A cselekvés költőjéül, a férfias energia, a szüntelenül alkotnivágyás példaképéül jellemeztük Szendyt, akinek jókedvű optimizmusát az 1939-es költségvetés összeállítása alkalmával alaposan lehervasztották a nem emelkedő bevételek és a mellőzhetetlen kiadások.

Még a mai izgalmas időkben is, amikor mindenki az ujságok külpolitikai hireit lesi és minden vágy, minden akarat az elszakitott Felvidék felé sóhajtozik, feltünést kelt a polgármesteri expozé nyiltsága, becsületes komolysága, érett gazdasági, pénzügyi és városgazdasági szemlélete. A körülmények sziszifuszi súlya alatt a cselekvés költője szögre akasztja szines álmait, ragyogó terveit, félreteszi, hogy egy időre azt a felelősséget helyezze előtérbe, amelyet törvénykönyvünk a legnagyobb mértékü felelősségnek: a jó családapa gondosságának nevez.

Valóban úgy tünt fel nekünk Szendy Károly, midőn költségvetési beszédét a pénzügyi bizottságban végig hallgattuk, mint a jó családapa, aki vigyáz arra, hogy gyermekei és jószágai biztos fedél alatt legyenek a közelgő vihar előtt. Személyesen győződik meg arról, működik-e, rendben van-e a villámháritó és felügyel, hogy az orkán ne verje be az ablakokat. A jó családapa, Budapest atyja, Szendy Károly törődik vele, hogy mennyi pénz van a budapesti polgár zsebében, mit tud abból a köz javára áldozni anélkül, hogy a saját személyes szükségletei látnák a kárát. Ha nem is tudja biztositani, hogy minden budapesti polgárnak vasárnap tyúk főjjön a fazékjában, becsületesen és komolyan, energikusan és okosan törekszik arra, hogy mindenkinek meglegyen a karéj kenyere.

Az Idő változik és mi is változunk az Idővel. A halhatatlan értékü római axióma ma aktuálisabb, mint valaha! Az az igazi férfi, az a bölcs ember, aki a szükségletekhez képest alkalmazkodni tud az idők forgásához. Lecsillapit bennünket a tudat és Budapest minden polgárát meg kell, hogy nyugtassa a jó családapának az a gondossága, amely Szendy Károly negyedik költségvetésében élesen és határozottan megmutatkozik. A változó idők és változó emberek nehéz esztendeiben a legfontosabb hogy a biztonság érzetével ajándékoz meg mindannyiunkat Szendy Károly!

Szendy negyedik költségvetése

Irta: Müller Antal

Az 1939-es költségvetés, amelyet a feszült külpolitikai helyzet miatt igen mérsékelt érdeklődéssel tárgyal a főváros pénzügyi bizottsága, *Szendy Károly polgármester negyedik költségvetése.* Ezen a helyen is különleges elismeréssel nyilatkozom nemcsak a Keresztény Községi Párt, de — azt hiszem — a törvényhatósági bizottság minden pártja nevében is *Szendy* Károlyról.

Szendy expozéját, a jövő esztendei költségvetés anyagát, annak összeállitását és érdemi részét minden vonatkozásban az az őszinteség és nyiltság hatja át, amely polgármesterünknek annyira jellegzetes vonása.

A költségvetés kérdése az *egyensúly kérdése.* Ez az egyszerű tétel azonban nem is olyan egyszerű. Esztendőről-esztendőre nehezebb munka úgy a polgármester, mint a közgyűlési pártok részéről a deficit eliminálása. Az elmult esztendei költségvetési tárgyalás során tizmillió pengős deficitet kellett kiegyensúlyozni, ami — valljuk be őszintén — *nagyon nehezen sikerült!* Azóta azonban megint emelkedtek a kötelezettségek, sőt több új kötelezettség is hárul a fővárosra. Ezzel szemben a bevételek nem emelkedtek, és az a lehetőség áll előttünk, hogy a deficit eltüntetésére nincsen más mód, mint esetleg az üzemi tarifák, vagy az adók emelése. Kétségtelen azonban, hogy újabb megterhelést a főváros lakossága *nem tud elviselni* anélkül, hogy esetleg adófizető készségében össze ne roppanjon.

A pénzügyi bizottság költségvetési vitájából megállapitható, hogy abban, miszerint újabb terhet a budapesti polgárság vállaira rakni nem lehet — de mindamellett a költségvetést egyensúlyba kell hozni — minden párt egyetért.

Ez az oka annak, hogy aki új lüktetést, nagyobb erőt, fellendülést vár a költségvetéstől, nem találja azokat. Évről-évre visszatér *Petrovácz* Gyula találó és okos megállapitása, hogy a főváros költségelőirányzata: *csontvázköltségvetés.*

Mi a csontváz-költségvetés lényege? Bármennyire szeretnénk a polgárság részére több életlehetőséget, több munkaalkalmat biztositani a költségvetésben, *nem áll módunkban.* Kötött lehetőségek között mozgunk. Megvannak a bevételek, de viszont megvannak azok az évről-évre visszatérő biztos kiadásaink, amelyek elől kitérni nem lehet.

Mi a végeredmény? A dologi kiadásokat kell csökkenteni, azokat a tételeket, amelyek munkaalkalmat nyujtanak.

Szendy Károlyban nagyrabecsülöm az alkotnivágyást, megkisérlését mindennek az új alkotások érdekében, de sajnos, sokszor az ő akaratán *kivülálló okokon hiusulnak meg az alkotások.* Azt mondotta a polgármester az expozéjában, hogy *sok közmunkát kellett mellőzni.* Ez a mondat nemcsak bennem, de a törvényhatósági bizottság minden egyes tagjában, mondhatnám: a milliós Budapest minden lakósában *fájó érzést keltett.*

A főváros az adófizető polgárságnak a kis kereseti lehetőségen keresztül nem tudja visszafizetni azokat a pengőket, amelyeket a polgár a közületnek befizet.

Sajnos, nemcsak a közmunkákat kellett mellőzni, a polgármester sok *kultúrális feladatot is* kénytelen elhalasztani, mert nincs pénz!

A polgármester azt is mondotta expozéjában, hogy *alig van a költségvetésnek rugalmassága.* Már pedig azok, akik reálisan gondolkoznak, jól tudják, hogy itt egy esztendőre, vagyis 1939. év végéig állapitják meg a bevételeket és kiadásokat. Tizenkét hónap olyan hosszú idő egy ekkora közületnek, mint a főváros, az életében, sok, annyi előre nem látott lehetőség adódik, amely a költségvetést *nagyon befolyásolja.* Főleg akkor, ha annak nincsen rugalmassága: *nincsenek benne olyan lehetőségek,* amelyek révén talán egy szükségesebb kiadást fedezni lehet. Igy állnak elő természetszerüen azok

a póthitelek, amelyek nélkül Szendy Károly a jövő évben nem is tud kormányozni.

Ha a költségvetés *számszerűségét vizsgálom,* megállapitom, hogy a közigazgatási és üzemi költségvetés együttes 382 millió pengőjéből 147 millió pengő kerül vissza a közgazdasági élet vérkeringésébe, beszerzésre, újitások, beruházások cimén és egyéb cimeken. *Ez tekintélyes összeg.* A közmunkakat csökkentenünk kellett, de így is *tekintélyes összeg áll majd rendelkezésünkre,* amely felett diszponálhatunk. Fontos, hogy a 147 millió pengőt lehetőség szerint úgy ossza szét a főváros, hogy minél több ember részesedjék belőle.

Az üzemeknél, de részben a közigazgatásnál is privilegizált városi szállitók vannak, akik szinte hitbizományként élvezik a közszálitások előnyeit.

Szeretném, ha a közigazgatási munkák kiadásában, de főleg az üzemi munkák kiadásában *valami felfrissités* történnék, ha nemcsak a meggyökeresedett, talán jobb összeköttetésekkel rendelkező cégeknek adnának közmunkát és közszállitást. Ha valahol, éppen a közmunkáknál és a közszállitásoknál kell érvényesiteni a szociális szempontokat: *támogatni a keresztény kisiparosságot!*

A főváros költségvetését *szociális szellemnek* kell áthatnia! És ha valaki tárgyilagosan bírálja a költségvetést, akkor meg kell állapitania, hogy

Szendy Károly negyedik költségvetésében kidomborodik a szociális elv.

Szociálpolitikára 4—5 milliót adunk a jövő évben, az inségeseknek pedig 8.4 millió pengőt. Jobban szeretném ezt a 8.4 millió pengőt nem ebben a *szomorú és mindenkire lealázó segitésben adni,* szeretném, ha *munkaalkalmakat* tudnánk biztositani minden munkaképes embernek. Ez az emberi méltóságnak is *sokkal jobban megfelel.*

Végeredményben megállapitom a pénzügyi bizottság által már letárgyalt költségvetésről, hogy *a legtöbbet nyujtja,* amit az adók felemelése vagy a közszolgáltatások megdrágitása nélkül nyujtani lehetett. *Szendy* polgármester — mint mindig — ez alkalommal is a maximumát munkálta ki az adottságoknak és a lehetőségeknek. Dicséret és hála illeti őt ezért a törvényhatósági bizottság minden pártja, de a főváros minden rendű és rangú polgára részéről is.

Jól tudom: a költségvetési előirányzatnak nemcsak elkészitése tartozik a legnehezebb feladatok közé, a törvényhatósági bizottság és a kormányhatóság által elfogadott költségvetés végrehajtása sem gyerekjáték. Polgármesterünk megfelelő eréllyel, expeditiv képességgel és jószándékkal igyekszik a költségvetési keretek között a közgyűlés azon egyöntetű akaratának, hogy mennél több közmunka révén mennél több pénz follyon vissza az adófizető polgárok pénzéből az adófizető polgárokhoz — eleget tenni. Ebben a vonatkozásban nincsen is semmi hiba! *Baj csak akkor lenne,* ha a polgármester által józanul és reálisan előirányzott költségvetési tételek abban a mértékben sem folynának be, ahogy azt a pénzügyi ügyosztály komoly mérlegelés alapján kiszámitotta. Ebben — és csakis ebben az esetben! — rugalmas a költségvetés, *nem fogunk tovább takarózni, mint ameddig a paplanunk ér.*

Kedden lesz a főváros első költségvetési közgyülése

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A pénzügyi bizottság költségvetési vitája kedden végetért. Az egyeztetés során *Szendy* polgármester kijelentette, hogy a felszólalók által kért mintegy nyolcvanezer pengőre rugó többletkiadás a költségvetés jelenlegi keretei között biztosítva van.

Karafiáth Jenő dr. titkos tanácsos, főpolgármester az első költségvetési közgyűlést október 25. délután 5 órára hívta össze. A jövő héten *kedden, szerdán, csütörtökön,* és *pénteken* lesznek közgyűlések. A tárgyalás menetétől fog függeni, hogy az azután következő héten hány közgyűlést tart a főváros törvényhatósági bizottsága. Szombati és hétfői napokon *nem fog ülést tartani* a törvényhatósági bizottság.

Az október 25-i, keddi közgyűlés *Szendy* polgármester költségvetési expozéjával kezdődik.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Október hó 25 és 29-én
délután fél 3 órakor
ügetőversenyek

A Közmunkák Tanácsa mint a főváros tutora

A fővárosi önkormányzat jogköreinek teljes kisajátítását foglalja magában a tanács uj ügyrendje

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa, amely a budapesti műszaki igazgatás és városrendezés egyre több ágazatára terjeszti ki a maga hatalmát, most új ügyrendet készített. Az ügyrend — amelyről nem tudni, végleges, — a miniszteriális hatóságok által jóváhagyott szabályzat-e, vagy csupán a Tanács vezetőségének tervezete —

tökéletessé építi ki ennek a pár évvel ezelőtt még általános közóhaj szerint megszüntetendő intézménynek a bürokráciáját.

Van azonban az alább ismertetendő ügyrendnek egy másik, nem kevésbsúlyos hibája is: igen sérelmes a fővárosi önkormányzat szempontjából és egyes vonatkozásokban mélyen belenyúl a magánjogba is .

Az új ügyrend *három fórumot* állapít meg a Fővárosi Közmunkák Tanácsa számára és pedig: a tanácsülést, a szakbizottságokat és az elnököt. A fővárosra vonatkozó ügyekben a budapesti tanács határoz, mig a környékre vonatkozóan a kilenc taggal kiegészített budapestkörnyéki tanács. A budapesti tanács elé tartozik többek között az általános rendezési terv megállapítása vagy megváltoztatása,

a fővárosi közlekedési főútvonalak megnyitása, nagyobb fővárosi szabályozási munkák végrehajtása, főgyüjtő csatornák építése és fenntartása,

a dunaparti építkezések, a közterületek beépítése, a parkok kiképzése, közvilágítási ügyek, különböző telekügyek, épületrészek kisajátítása, előkertek igénybevétele, a városkép jobb kialakításának érdekében díszitések, tornyok, épületrészek lebontásának elrendelése, utca-elnevezések, házszámok szabályozása, rendbírság elleni felebbezések elbírálása, elvi telekosztási és építési ügyek, a Margitsziget fejlesztése, stb.

Az új ügyrend azon pontjai, amelyek a tanács tanácskozási rendjére vonatkoznak, nem túlzottan érdekesek, ha csak abból a szempontból nem, hogy jellemzően a magyar bürokrácia kialakulására, még arról is gondoskodik az ügyrend, hogy ha a tanács által alakított szaktanácsok között hatásköri összeütközés támad, akkor a szóbanforgó ügyet *az egyesített szaktanácsok tárgyalják.*

A fővárosi önkormányzat, noha a Fővárosi Közmunkák Tanácsában a budapesti autonómia képviselői is helyet foglalnak, *nem mehet el szó nélkül a Közmunkák Tanácsának új ügyrendje mellett.*

Ez az ügyrend a városi műszaki közigazgatás legfontosabb teendőit sajátítja ki magának, természetesen csak a jogot, mert ami az anyagiakat illeti, arra vonatkozóan a főváros is jelentékeny mértékben kénytelen hozzájárulni a közmunkatanácsi bürokrácia fenntartásához.

Arról nem is beszélve, hogy a Fővárosi Közmunkák Tanácsa által kezdeményezett vagy végrehajtott építkezések számláját vagy közvetve, vagy közvetlenül *a főváros közönsége fedezi.*

Ami az új közmunkatanácsi ügyrendnek magánjogi vonatkozásait illeti, szigorúan meg kell vizsgálni, hogy az új ügyrend *mennyiben van összhangban* a Bornemisza-féle városrendezési törvénnyel és *az esetleges túlkapásokat* szigorúan le kell nyesni. Közjogi szempontból mindenesetre tisztázni kell, még pedig az önkormányzat érdekében a legsürgősebben, hogy

a Községi Takaréki kötcsönökkel támogatott, a céljai megvalósítására az útadó felemelését keresztülvinni képes Fővárosi Közmunkák Tanácsa meddig és milyen mértékben gyakorolhatja atyainak egyáltalában nem nevezhető gyámkodását a főváros fölött?

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrányvegyitermék gyár
Budapest, V. Zsitvay Leó u. 13.
(Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. el.: I-563-99.

Amon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

Kiss Jenő
okl. mérnök
épitési vállalkozó
V., Zoltán-utca 10.
Telefon: 114—835.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— *Mi ujság a városházán, kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?*

— *Elsősorban — bár kissé elkésetten — ez első őszi rendes közgyűlésről referálok szerkesztő úrnak, főképpen azokat a megjegyzéseimet húzva alá, amelyek a közgyűlés után egy héttel vagy tiz nappal is érdekli a Uj Budapest többé vagy kevésbé nyájas olvasóit. Dicsérettel kezdem: Karafiáth titkos tanácsos úr a közgyűlés elnöki székéből olyan gyönyörű szavakkal jelentette be a hazatérő felvidéki véreink megsegítése ügyében tett polgármesteri előterjesztést, hogy minden igaz magyar embernek repesett a szive a gyönyörűségtől. Meg is tapsolták a kegyelmes urat, a közgyűlés minden oldalán zúgott az éljen — nem véve ki a szociáldemokratákat sem! A második dicséret, amelyet ezennel kinyilvánitok, Szendy polgármestert illeti. Nobilis és megható gesztus volt a podesztától, hogy amikor Farkas Ákos tanácsnok előterjesztette a Lamotte Károly dr. alpolgármesternek a szolgálat alól való felmentése és ellátási igényeinek fentartása iránti inditványt, maga a polgármester kért rögtön szót, hogy az elismerés babérkoszorúját átnyujtsa a távozó Lamotte Károlynak. Utána következtek a pártok szónokai, elsőnek Mohaupt Gyula...*

— *Hogyan sikerült a zöld ing premiérje a főváros közgyűlésén?*

— *Zöld inget egyetlen bizottsági tag viselt: Mohaupt, aki a magyar nemzeti szocialista párthoz, a hungarista mozgalomhoz tartozik. Temesváry László dr., aki a nemzeti front bizottsági tagja, szürke inget hordott. Ami a felszólalásokat illeti, megállapitom, hogy csendben és figyelmesen hallgatta végig a Tisztelt Közgyűlés. Még a szociáldemokraták is, nem szólva Peyer Károly egy-két közbekiáltásáról. Ezek voltak a külsőségek. A lényeget illetően egyéb mondani valót is tudunk elképzelni az urak számára, mint egy plakát-kiragasztási tilalom, vagy pedig az elbocsájtott autóbuszkalauz lakásügye. Ezek a dolgok azok, amelyeket egyetlen telefonnal el lehet intézni, amint hogy a polgármester ki is jelentette, hogy ha tudott volna arról, hogy Szemenyey Antal elbocsájtott autóbusz-kalauzt kiteszik a szolgálati lakásból, de viszont nem fizetik vissza neki az arra a hónapra járó bért, amikor már nem lakott ott, rögtön és azonnal intézkedett volna. Ez a rovat nem arra való, hogy programot adjon a törvényhatósági bizottság közgyűlésén első izben jelentkező szélső-jobboldali frontnak, de mégis ide kell jegyeznem, hogy szélesebb körű tevékenységet várok az uraktól, magasabb nézőpontokat. Van itt feladat bőven, Mohaupt és Temesváry bizottsági tag urak, hasznosak, üdvösek, méltóak Önökhöz és a keresztény Budapesthez is!*

— *A vezércikk-irást, kedves dr. Városházy, bizza a szerkesztőre. Mi a megjegyzése még a közgyűléssel kapcsolatban?*

— *Néhány apró megfigyelésről számolok be. A két grófi városatya: Esterházy Móric gróf ökegyelmessége és Apponyi György gróf őméltósága közel egy órán át tanácskoztak a közgyűlési terem egyik sarkában. — Lédermann Mór, volt Nep-párti, de változatlanul örökös bizottsági tag, immáron elköltözött a NEP padsoraiból, átment a már régóta megérdemelt baloldalra, egy üres padba, ahol hosszú ideig egyedül árváskodott. Nem ült melléje senki. — Beliczay tanácsnok úr megnéztük az órát egészen pontosan huszonnégy másodperc alatt kapta meg egyhangúan a működési pótlékról szóló közgyűlési határozatot. Nem is egészen fél percig tartott az elnöki előterjesztés, a szavazás, továbbá a közgyűlési határozat kimondása. — Végezetül: dicséret Veronács mesternek, aki a mennyezet átépítése kapcsán gyönyörűen kipucolta a közgyűlési termet. Minden ragyogott a tisztaságtól, a hatalmas csillároktól kezdve a fényesre vikszelt padlóig.*

— *Mi a mondanivalója bizottsági tag urnak a pénzügyi bizottság üléseiről?*

— *Általában lassú és álmos a hangulat. Ami viszont nem jelenti azt, hogy a tárgyalás a szokottnál gyorsabban nem menne előre: annyira gyorsan, hogy kedden délután már az üzemekkel is végzett a bizottság. Kétségtelen azonban, hogy a feszült külpolitikai helyzet erős visszahatásaként érdektelen a költségvetési tárgyalás, bár tagadhatatlan, hogy aki felszólal, annak van is mondani valója. A magam részéről azt hiszem, hogy a közyyülési vita sem lesz sokkal érdekesebb.*

— *Mi ujság a betegfronton?*

— *Petrovácz Gyula állapota — hála Istennek — javul. Főképen azért, mert orvosai parancsára teljesen ki van kapcsolódva az izgalmas politikából: se telefon, se rádió, se ujság. És főleg: semmi közélet! Sajnáljuk is nagyon, hogy markáns alakja annyira hiányzott a költségvetési vitában a pénzügyi bizottságban.*

— *A magam részéről is mielőbbi és teljes javulást kivánok neki! Névnapi ünnepség?*

— *A komoly időkhöz illően, teljesen csendben ünnepelte a Lipótvárosi Keresztény Kör diszelnöke: Lázár Ferenc nevenapját. Az általános feszült izgalom ellenére is azonban elhangzott egy-két meleg felszólalás a Vilmos császár-úti körhelyiségben.*

— *A hét legmeghatóbb eseménye?*

— *Két koszorú. Mindkettőt Lamotte Károly dr., a Kereskedelmi Bank vezérigazgatója helyezte el a Kerepesi-temetőben október 11-én, az utolsó napon, amikor alpolgármester volt, két tanító mestere és atyai barátja: Sipőcz Jenő és Borvendég Ferenc sírjaira.*

A főváros elment a takarékosság legvégső határáig!

Szemelvények a polgármester költségvetési expozéjából

A magyar főváros vezetői nem szemlélhetik közönbösen azokat az ország jövőjét formáló erőket, valamint a jelen történelmi helyzetet, amelynek csaknem parancsolóan írják elő a főváros polgármesterének egy deficitmentes költségvetés előterjesztését. Most még a jogos igények hátraszorításával és dokumentálni kell az ország fővárosa anyagi erejét és pénzügyi felkészültségét.

*

Bár a jövő évi költségvetés egyensúlyban van, meg kell mondanom, hogy ezt az egyensúlyt nagyon nehéz volt megtalálni. Igaz, hogy ez így van minden fejlődő nagyvárosban, mert a bevételek fejlesztése itt nemcsak pénzügyi, hanem súlyos költségvetési probléma is egyuttal. A városi autonómiáknak ugyanis csak kis része jutott a pénzügyi szuverenitásból, nagy pénzügyi megkötöttségüknél fogva nem nagyon tudnak ujabb bevételi forrásokat teremteni. A bevételeket csak a községi adók, vagy az üzemi tarifák emelésével lehetne növelni. Ez azonban olyan lépés, amitől a főváros önkormányzata, figyelemmel a főváros lakosságának amugyis nagy adóterheire, ezideig mindig tartózkodott.

*

Kevesebb lett az üzemek üzleti feleslege! És ez az oka annak, hogy a községi háztartás bevételei végeredményben nem emelkednek, hanem inkább még négyszáz és egynéhány pengővel alatta maradnak az 1938. évi előirányzatnak. Pedig az üzemek bevétele nem csökkent, hanem inkább emelkedik a nagyobb forgalom következtében. Az üzleti felesleg mégis kevesebb lett, mert a felujításra szolgáló tartalékok dotálását emelni kellett.

*

Az üzemek hozzájárulását most csökkenteni kellett. A jövő évben ugyanis az üzemek tartalékolásában súlyosbodik a helyzet. Eddig az üzemeknek még a régebbi időkből való, fel nem használt tartalékaik voltak, abból az időből, amikor még bőségesebben tudtak az üzemek tartalékról gondoskodni. Igy ha a tartalékokat nem lehetett kellőképpen dotálni, akkor mindig rendelkezésre állottak ezek a régebbi időkből való tartalékok. Ezek azonban most már kimerültek. Ennélfogva nagyobb összeget kellett tartalékolásra előirányozni, hogy az üzemi vagyont változatlan értékben fenntarthassuk.

*

A költségvetés egyensúlya érdekében a legmesszebbmenő, szigorú takarékosságot kellett alkalmaznom! Amit ilyen módon meg lehet takarítani, azt meg is takaríottam, hogy a másutt emelkedő kiadásoknak fedezetet biztosíthassak. Ez azonban nem volt könnyű feladat, mert a főváros költségvetésében megtakarításokra már nem sok lehetőség kinálkozik. Az utóbbi évek során már ismételten végigszántottam a költségvetés tételein, keresve mindenütt azokat a kiadásokat, amelyeket csökkenteni lehet. És ezzel az eljárással igen nagy eredményeket értünk el. Mutatják ezt a számok! 1930-ban még 208.7 millió pengő kiadást irányoztunk elő a költségvetésben, mig most a kiadások végösszege 165.8 millió pengő. Meg kell azonban állapítanom, hogy ezzel elmentem a takarékosság végső határáig. Költségvetésünk így most már teljesen elvesztette minden rugalmasságát. Ugy, hogy ezek után az évközben felmerülő és előre nem látható kiadásokra nem lehet már évközben elérhető további megtakarításokkal fedezetet találni. Ilyen költségvetés mellett kétségtelen, hogy nagyon nehéz lesz a jövő évben gazdálkodni és csak gondos előrelátással, körültekintéssel lesz szabad az előirányzott hiteleket felhasználni!

*

A szükségletek visszaszorítása esetében természetesen mindíg a rendkivüli kiadások azok, amelyek a költségvetésből kiszorulnak. Ennek pedig nemcsak költségvetési és városfejlesztési, hanem gazdasági szempontból is igen nagy a jelentősége. A rendkivüli kiadások ugyanis legnagyobbrészt beruházások. A jövő évi költségelőirányzatban azért a lehetőség szerint ugyanannyi rendkivüli kiadást igyekeztem előirányozni, mint az 1938. évi költségvetésben. Ezt jórészt sikerült elérni, mert a rendkivüli kiadások előirányzata mindössze egy millióval csökken.

*

A felelős állásban kötelező óvatosság mellett is azonban mindíg fellobban bennem bizonyos optimizmus! A jövő útjai kiszámíthatatlanok, de körülöttünk a világ mintha új reményekre ébredezne, hogy a dolgok ujabb elrendezésével békés munka és ennek nyomán bizalom és békés fejlődés következzék. Ezenkivül úgy látszik, hogy a mi reményünk a magyar igazságban is valóra válik és olyan idők következnek, amelyek a magyar sors jobbrafordulásával ennek a fővárosnak is fejlődő, új korszakát fogják megnyitni...

— Értékes és finom gesztus, — illő Lamotte egyéniségéhez. Ünneplés?

— Hajdúdorog, a magyar görögkatolikus székesegyház külső megújító munkáinak befejezésével kapcsolatban lelkes ünnepséget rendezett a város szülöttjének, dorogi Farkas Ákos dr. székesfővárosi tanácsnoknak tiszteletére. A községi képviselőtdestület díszgyülést tartott, melyen megkapó keretek közt díszpolgári oklevelet nyujtottak át az ünnepeltnek. Papp János tb. kanonok hatásos beszédben emlékezett meg Farkas Ákos közéleti érdemeiről. Délben társasebéd volt, melyen Gedevári László főjegyző, Balogh Bálint budai esperes-lelkész, Papp János tb. kanonok, Villy János polgári iskolai igazgató és még sokan mások mondottak pohárköszönőket. Valamennyi szónok kiemelte azokat az érdemeket, melyek vallásos, hazafias és szociális téren jellemezték Farkas Ákos tevékenységét, s amelyek őt a Magyar Görögkatolikusok Országos Szövetsége elnöki tisztébe juttatták. Az ünnepelt szünni nem akaró tetszésel kisért beszédben mondott köszönetet az üdvözlésekért.

— Gratulációm és üdvözlésem az új díszpolgár számára! Halálozás?

— Haury István dr.-t, a Segítőalap aligazgatóját súlyos csapás érte. Felesége, született Kürner Ilona hosszú szenvedés után elhúnyt.

— Részvétünk!

— A viszontlátásra, kedves dr. Városházy.

— Isten legyen velünk és szegény árva országunkkal, szerkesztő barátom!

Miért nincsenek épitkezések?

\#

Irta: SCHODITSCH LAJOS

Nap-nap után olvassuk az ujságokban, hogy nincsenek építkezések, nincs elég lakás. A statisztika is lakáshiányt mutat.

A régi háború előtti időben ilyesmiről csak ritkábban volt szó. Megvolt a megfelelő alkalom, mód és intézkedés. Nem elég, hogy akadjon építtető, hanem kell, hogy legyenek megfelelő intézkedések, alkalmak és módok, melyek az építési kedvet előmozdítsák, fellendítsék.

Az egyes inditó okok, melyek az épitkezéseket fellenditenék a következők:

Először kell, hogy az illető építtetőnek meglegyen az építésre alkalmas telke s rendelkezésre álljon az építési összeg egy bizonyos része, de emellett legyen egy bizonyos hitele is az épitkezésekre; mert a legritkább esetben áll az építtetőnek rendelkezésére az egész építési összeg.

De ha mindez megvan, még akkor sem lehet építeni, ha az építkezés nem jövedelmező.

A háznak legalább annyit kell hoznia, hogy a felvett adósság törleszthető legyen, az összes kiadások (adók, vagyonváltság, fenntartási költségek, viz-, gáz-, villanyvilágítási díjak stb.) fedeztessenek s amellett a telek vételár értéke, s a saját befektetett tőkéje legalább 4—5 %-ot jövedelmezzen. Ez utóbbi az, ami a mai viszonyok mellett alig érhető el; *ezért nem épitenek.*

Sokan az adókedvezmények kiterjesztésében bíznak s ha nagyobb adómentesség lenne, úgy több lenne az építkezés. Igaz, hogy ez serkentő lenne, de csak *talán?* Ma már az adókedvezményekben sem igen bíznak; mert az újabb és újabb adók ezt a bizalmat lerontják.

A 30-as években, különösen annak kezdetén épült házak 30 éves adókedvezménye mellett az adó a bruttó házbérbevételnek 5.605% volt ez felment 8.325-%ra, majd 9.175%-ra, a jövedelem és vagyonadó és azok pótlékai nélkül. Ha azt is figyelembe vesszük, akkor az már 12—13%-ra rúg.

Az adóban levő régi házaknál a házadó a pótlékokkal együtt 42.225 százaléka a bruttó bevételnek, jövedelem és vagyonadó nélkül.

A 15 évi állami adómentes házaknál az adó 16825%, a jövedelem és vagyonadó nélkül. Mindezekhez jön a vagyonadó és jövedelemadó, az előbbi 100%, az utóbbi 60% pótlékkal.

Ugyhogy mindezt figyelembe véve s azt is, hogy most az útadót a háromszorosára fogják felemelni az építési törvényben lefektetett jog alapján, sőt akadnak még oly elgondolások is, hogy *városépitési adópótlékot* is tervbe vesznek; elég ok arra, hogy mindenki meggondolja azt, hogy épít-sen-e?

Az épületek fenntartási költsége folyton nő, a szokásosan számított 10 százalék már nem elég; az anyagárak emelkednek, a munkabérek felfelészöknek, a munkaidők rövidülnek s mindezek a fenntartási költségeket drágítják, de emelik az építési költségeket is.

A vízdíjat felemelték, ami a háztulajdonos kiadását fokozza. Az építkezések fellendítését az is akadályozza, hogy ma nincs amortizációs kölcsön, mint volt a régi jó békeidőkben: 4—5 százalékos amortizációval számítva 30 éven át törlesztve s ebben benne volt a kamat és a tőketörlesztés is. Ma legfeljebb 5 esztendős kölcsön kapható a LÁB kölcsön kivételével, 7—8—9%-os kamattal. Amig nem lesz olcsóbb amortizációs kölcsön, mely 25—30 évre szól, addig nem is számíthatunk építési fellendülésre.

Az építési költségeket nemcsak az itt felsorolt okok emelik, hanem az is, hogy a *lakók igénye is nagyon megnőtt* az utóbbi időkben.

Igen helyesen, a hatóságok újabban sok követelményt állapitanak meg, különösen higienikus szempontból, de ezek nem emelik annyira az építési költségeket, mint a luxus-igények. Mindezek azok az okok, amelyek a mai épitkezést *holtpontra juttatták* s ami miatt ma nem épitkeznek s ami miatt nem is igen fognak épiteni; mert senki sem találja meg a számítását, s amellett a külpolitikai okok sem kedveztek a tőkeképződésnek.

Mindaddig, amig nem lesz reális, egyszerű adópolitika, amig nem lesz olcsó hosszúlejáratú építési kölcsön, amig az építési anyagkartelek az árakat nem szállítják le, s amig a munkabérek nem stabilizálódnak, s amig a lakók igényei sem állanak meg s az építtetők magántőkéje nem találja meg a maga minimális hasznát, *addig, sajnos, építési fellendülésre számítani nem lehet.*

Szepességi
vászon és asztalnemüek, sifon, pamutáruk, női fehérnemüek.
Kirschner János
IV. Váczi-u. 30b Harisbazár-sarok
Telefon: 183-755
Menyasszonyi-kelengyék, intézeti felszerelések.

Csilléry, Bednárz, Felkay nagy beszédei a Keresztény Tanügyi Bizottság évadnyitó vacsoráján

✡

Mit követel a Keresztény Községi Párt a főváros keresztény világszemléletű pedagógusaitól?

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Keresztény Tanügyi Bizottság több, mint 200 terítékes vacsorán ünnepelte az újonnan kinevezett pedagógusokat a párt Városház-utcai helyiségében, ahol tanügyi és közéletünk számos kitünősége is megjelent.

A megjelenteket

Bednárz Róbert

prelátus, a Bizottság elnöke köszöntötte, aki gyönyörü beszédben fejtette ki, hogy a főváros új pedagógusaitól mit kíván az egész társadalom.

— A mult tanév végén — kezdte beszédét Bednárz prelátus — a főváros ideiglenes és helyettes tanerői érthető izgalomban voltak, hiszen előmenetelük egyik állomáshelye, a kinevezésük előtt állottak. Azóta ezek a kinevezések megörténtek s ma alkalmunk van őket itt ünnepelni, hiszen ezt a tanévnyitó vacsorát az ő tiszteletükre rendeztük. A kinevezések bizonyítják, hogy nem volt okuk izgalomra, mert azok rangsor szerint történtek s velük szemben igazságtalanság nem fordulhatott elő. Biztosíték volt erre az ügyosztály igen nagyrabecsült tanácsnoka is, aki vigyázott a jó tanító és tanár igazságos ügyére.

— De vigyáztunk mi is — folytatta Bednárz — s legyen ez megnyugtató érzés azoknak a jó tanároknak, akik most kimaradtak, mert ők is rövidesen biztos révbe fognak jutni. A most kinevezettek hosszú esztendők óta állanak a főváros szolgálatában, nem kell tehát őket kioktatni a fővárosban uralkodó szellemre, a keresztény és nemzeti világnézetre, mert ők eddigi működésükkel is bebizonyították, hogy ezen az úton akarnak haladni.

— Csak a demokrata korszak idejében akarták a pedagógusokat a marxista világnézet terjesztőivé tenni, de ők ezeknek a mesterkedéseknek ellentálloltak, míg a keresztény korszak beköszöntésével ezek a próbálkozások is megszüntek. Ha Európa nemzeteit nézzük, láthatjuk, hogy az iskolákban csakis keresztény világnézetű pedagógusokra bízzák a gyermekek nevelését és tanítását. Még Franciaországban is ez a törekvést lehet ma már észlelni és nem vagyok próféta, amikor azt állítom, hogy ebben az országban is rövidesen el fog az az idő következni, amikor majd a krisztianizmus jegyében fognak dolgozni. Arra kell tehát nekünk is törekedni, hogy a társadalmi szétforgácsoltságot megszüntessük és a magyar nemzeti társadalmat a Szent István által megmutatott világnézet alapján összeforrasszuk, mert a széttagoltság akadályozza és hátráltatja a nemzeti munkát.

— Ennek első munkatársai pedig csak a pedagógusok lehetnek, akik már az iskolában beleolthatják a tanulóifjúság lelkébe ezt a nézetet és istenfélő, jó hazafiakat nevelhetnek és így biztosíthatják az egységes társadalmat. A haza a legnagyobb értékeket, a gyermeki lelkeket bízza a pedagógusokra. A gyermeki lélek olyan, mint a viasz, azt lehet belevésni, azt lehet faragni belőlük, amit akarunk. Ha tehát ez az anyag jó pedagógus kezébe kerül, biztosítja, hogy a nemzetépítő munka jó mederben halad s a pedagógusok apostoli munkát végeznek. A gyermeki lélek is hálás ezért a munkáért, mert a jó tanár emlékét az édesszülő emléke mellé állítja. Az legyen az Önök legnagyobb törekvése is, hogy a gyermek nevelésével a jó tanár jelzőjét kiérdemeljék és hiszem, hogy a derengés, amit most, Szent István éveiben látunk, a magyar vágyak teljesedését hozza.

Lelkes éljenzés és taps bizonyította, mennyire együttérez a hallgatóság Bednárz prelátussal, amikor az újonnan kinevezettek nevében

Novák András

felsőkereskedelmi iskolai tanár emelkedett szólásra, hogy megköszönje a Bizottságnak és a pártnak értékes támogatását. A teljes feltámadáshoz — mondotta többek között — még sok küzdésre, még sok akarategyesítésre szükségünk. Arra van szükség, hogy mindnyájan akarjuk, ehez pedig új lélek megszületése szükséges. Olyan lélekre, amely mindannyiunkban egyforma, nem ismer felfogásbeli különbséget sem az Isten, sem a haza fogalmában. Ezt pedig csak a neveléssel érhetjük el, azzal a neveléssel, amely a különböző társadalmi rétegeknek vallásos érzés és nemzeti gondolattal telített kimüvelését akarja, hogy ezek a rétegek alkalmas módon tudjanak beleilleszkedni a nemzeti élet szerves egészébe. Olyan jellemü embereket kell nevelnünk, akik tudnak a saját lábukon állni, akiken nem uralkodnak a viszonyok, nem függnek a hangulattól, tudnak saját elveikhez ragaszkodni s következetesek maradnak. Rövi-

den: olyan jellemszilárd embereket akarunk nevelni, akik közelebb állanak a multtal szemben a most megkívánt embereszményhez s minden fenntartás nélkül vállalják a reájuk váró kötelességek teljesítését.

Amikor még egyszer köszönetet mond Csilléry Andrásnak, Bednárz Róbertnek és Felkay Ferenc tanácsnoknak az igazságos ügy támogatásáért, hiszi, hogy Magyarország ügye is ilyen igazságos kielégitést fog nyerni.

A vezetők szünni nem akaró ünneplése után általános figyelem mellett emelkedett szólásra

Csilléry András

a párt elnöke.

— Nehéz ma itt beszélni — kezdte meg Csilléry beszédét — mert a két illusztris szónok már vázolta, hogy mit kívánnak ma a pedagógusoktól. Ezeket a kívánságokat viszont az tudja értékelni, aki maga is azzal foglalkozik, ismeri a nevelés útját, az emberformálást s meg tud arra a kérdsre felelni, hogy mit kíván a nemzet ebből a szempontból.

— Én, a magam részéről, csak azt fűzhetem hozzá — mondotta Csilléry — hogy a Keresztény Községi Párt hálás volt a pedagógusoknak, amikor ennek a városnak arculatát kellett megváltoztatni. A főváros, mint autonóm testület, máskép formázta meg a szociális helyzetet s nemcsak ellenségeink, hanem maga az államhatalom is irigykedve nézte ebbeli törekvését. Ennek a speciális kívánságnak azonban nem tudott volna megfelelni, ha mi azt nem követeljük és évtizedek óta nem más lett volna a törekvésünk, mint a keresztény és nemzeti eszme teljes térhódítása, amely eszme immár húsunkká s vérünkké vált.

— Wolff Károly szelleme inkarnálódott itt, az ő szelleme mutatja ma is az egyetlen helyes utat. A szemünk azonban a határon túlra is révedez, ahol ma magyar színeket és kokárdákat látunk. Ebben az idegen légkörben a második generáció nevelkedett fel magyar szellemben, s hogy így nevelkedett fel, az annak a vezetésnek köszönhető, amit a magyar tanítóság tett meg még a rabságban is. Hogy a pedagógusok hatalmas nemzetvédő munkája nemcsak szólam, mutatja az a tény is, hogy ezt a várost is ma már magyar szellem hatja át, pedig itt nemrég még német nyelven beszéltek.

— A tanügyi kinevezéseknél igyekeztünk mi is az igazságtalanságokat elkerülni, s hogy ezt elkerülhettük, az a tantestület egységes állásfoglalásának volt köszönhető. A párt politikája kettős célú, egyrészről nemzeti politika, másrészről szociális politika. Szószóló mindig akad, de hogy a szószóló eljárása helyes-e, az nem biztos. Mi is mindig vigyáztunk, nehogy interpretálói legyünk a jogtalan törekvéseknek. Az ügyosztályvezető tanácsnok úr is csak úgy tudja megvédeni a kari érdekeket, ha egységes tábort lát, egymást támogató és egymás előtt őszintén beszélő embereket.

— Ma, amikor szivünket reménykedés tölti el, mindenre készen kell lennünk, mert az idő csak akkor dolgozik nekünk, ha azt helyesen irányítjuk. Lelkileg kell felvérteznünk magunkat és nemcsak az élettel, hanem a halállal is kell foglalkoznunk. Ehez pedig fegyelmezett emberekre van szükség, éppen azért hiszem, hogy a pedagógusok továbbra is megteszik a maguk kötelességét és az ifjúságot ugyanúgy előkészítik a jövő küzdelmére, mint eddig tették, mert amit a gyermeki lélek fiatal korában kapott, azt megőrzi öreg korára is. Hiszem, hogy a szentistváni határok visszaállítása mellett a szociális szempontok is érvényesülni fognak.

Tomboló tetszésnyilvánítás után

Felkay Ferenc

tanácsnok szólott a megjelentekhez, aki bevezetőjében a meghivást köszönte meg, hogy ismét együtt lehet a pedagógusokkal a fehér asztalnál is.

— Ma itt gondolatokban gazdag beszédeket hallottam — folytatta beszédét Felkay tanácsnok — és ez juttatja eszembe a mondát a drágakőről, amelynek tanulságát azzal a keresztényi és nemzeti szellemmel kell összehasonlitanom, amely egyedül képes összekapcsolni azokat, akiket a divat ma még elválasztott. Ez a keresztény és nemzeti szellem előbb-utóbb úrrá lesz mindenen és képes lesz kincset adni azoknak, akik azt követik. A mai napon nemcsak a pedagógusok munkásságát ünnepeljük, hanem a keresztény és nemzeti szellemet is és amikor Önöket arra kérem, hogy ez a szellem irányitsa továbbra is lelkes, odaadó munkájukban, a főváros boldogulásán keresztül nemcsak szellemi javakban, hanem anyagiakban is jelentse ez a kinevezés óhajukat.

Hatalmas éljen és taps jelezte a beszéd végét, hogy utána még sokáig együttt maradjon a díszes társaság.

Richter és Papp
diszitő, templomfestő,
mázoló és fényező
Budapest, IV., Aranykéz-u. 4.
Telefon: **1-803-56.**

„ESELGE" szellőző-berendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
A anykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa utca 24. szám.
Telefon: 130-245.

Weisz Izidortól Friedmann Mórig

A zsirdrágitóktól el kell kobozni vágóhidi bérleteiket, iparigazolványaikat és összes jogositványaikat!

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A budapesti büntetőtörvényszéken működő uzsorabiróság példás szigorúságú büntetései a zsírdrágítók ügyében a keresztény közvélemény osztatlan tetszésével találkoznak. A zsírdrágítók — mint azt *Friedmann* Mór és *Friedmann* Sándor zsírnagykereskedők ügyében *Schindler* Dezső dr. királyi ügyész annyira találóan állapította meg — „elképesztően zegzúgos és hosszú úton át futtatták végig a zsírt, amig az a fogyasztóhoz elérkezett." Ennek a lánckereskedelemnek egyedüli célja az volt, hogy a fogyasztó minél több pénzt fizessen. De idéznünk kell a *Friedmann-ügyben* az itélet indokolásának azt a súlyos megállapítását is, amely szerint „a vádlottak cselekményei a magyar nemzeti érdekeknek tudatos, számító érdekből és anyagi haszonlesésből fakadó hátbatámadása. A vádlottak azok közül valók, akik önző, lelkiismeretlen, haza és a nemzet fogalmát gondolatvilágukból kirekesztő tényeikkel és magatartásukkal segitettek ennek a nemzetnek a megcsonkitásában, annak hitvány elárulásában, eladásában és feldarabolásában."

A *Friedmann-per* tanukihallgatásainak során *Dorosy* Dezső dr. törvényszéki bíró az elnöki székből állapította meg, hogy „a vádlottak az áruk forgalmának minden fázisát úgyszólván minden lélekzetvételt pénzre számitanak át. Ha a paraszt is megfizettetné minden mozdulatát, akkor a paradicsom kilója öt pengőbe kerülne." — Az uzsora-bíróság a zsírdrágítókat több évi börtönre ítélte, mellékbüntetésképpen pedig több esetben minden néven nevezendő közszükségleti cikkel való kereskedéstől eltiltották a zsírdrágítókat és elkobozták iparigazolványukat.

A bírósági tárgyaláson elhangzott vallomásokból megállapítható, hogy a zsírdrágitás miatt elitéltek szinte kivétel nélkül bérleti viszonyban állanak a fővárossal. Olyan formában, hogy mint nagyvágók, helyiséget bérelnek a sertésközvágóhidon. Ezzel kapcsolatban felmerült két kérdés. Kiteszi-e a főváros azoknak a szűrét, akiket zsírdrágitásért elitéltek, a vágóhidakról és a vásárcsakokból? A másik kérdés: Mikor kerül sor a különféle vágóhidi bérletek és jogosítványok reviziójára, általában a mai vágóhidi rendszer átdolgozására, kiküszöbölésére a bíróság által kárhoztatott lánckereskedelemnek?

Az *Uj Budapest* legutóbbi számában közölte a városháza épületében üzlethelyiséggel bírók díszes névsorát. Általános feltünést keltett ez a névsor és hasonló érdeklődésre tarthat számot az alábbi kimutatás is, amely a sertésközvágóhidi bérlőket foglalja magában. Ehez a névsorhoz nem kell kommentár!

BIZOMÁNYOS IRODÁK
Balázs Ernő
Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Dobronyi János R. T.
Landesmann Márk és Fiai
Hammer Antal
Réti Zoltán
Gergely Lajos
Rajk Endre
Magyar Teherfuvarozók Országos Szövetkezete
Schultz Henrik
Klopfer János
Keglovits Ferenc
Koltay Károly és Fia Kt.
Nirsch Károly
Weisz Lajos és Weisz Ferenc
Mangold Állatbizományi R. T.
Zlatarits Mihály
Kristalóczy Félix
Somossy Elek
Bauer B. Gyula
Leimetter János
Hangya Termelő és Ért. Szövetkezete
Saborszky Ede és Társa
Magyar Állat és Állatitermékek Szövetkezete
Saborsky Ede és Társa
Révész Sándor
Omasits János
Bábiczky János közkereseti társaság

FELDOLGOZÓ HELYISÉGEK
Muzsik Béla
Kürschner Dezső
Homolács Husipari kft.
Muzsik Ferenc
Perpery Vágóüzem kft.
Sourek Antal
Weintraut Károly
Dobszay József
Strement György
Sourek Frigyes
Tóth Pál
Tóth Péter
Kohn László
Pillisch László
Diamant Gyula és Társa
ifj. Genzwein János
Magyar Husiparosok Szövetkezete
Vértes Lajos nagyvágó
ifj. Csökönyi István és Társa Kt.
Bodonczi Sándor
Papolczy Zsigmond
Kozalik M. és Tóka György
Ritter Ede
Megyeri János
Husipari és Gazdasági Szövetkezet
Sáska Zsigmond
Hrazdilek Ede
Budapesti Husnagyvágó R. T.
Gazdák Értékesítő Szöv.

ZSIRCSOMAGOLÓ HELYISÉGEK
Pürner Rezső
Friedmann I. Mór
Reich és Schlesinger
Perpery Vágóüzem kft.
Magyar Husiparosok Szövetkezete

IRODA HELYISÉGEK
ifj. Lőwy Adolf
Sándor József
Poels és Társa Konzervgyár

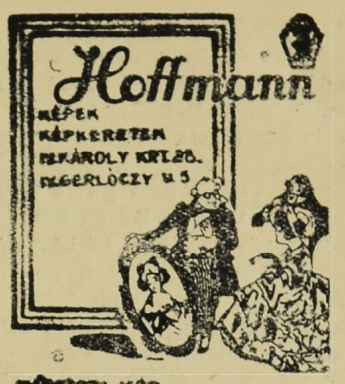

Illyefalvi jelenti...

Statisztikai helyzetkép Budapest augusztusáról

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A székesfőváros kitünő statisztikai hivatalának Illyefalvi I. Lajos dr. igazgató szerkesztésében megjelenő Havifüzetei rendkívül érdekes képét adják a milliós főváros mozgalmas életének. Ennek az életnek úgyszólván minden megnyilvánulása megtalálható számokban ebben a Havifüzetben, amelynek augusztusról szóló száma most hagyta el a sajtót. A számok szinte beláthatatlan tengeréből csak néhány érdekes adatot ragadunk ki.

Több keserűvizet iszik Budapest

Uj adatai a Havifüzetnek azok, amelyek az ásványvízfogyasztásra vonatkoznak. Ivókurára elhasználtak az ásványvizekből 36,516 litert a tavalyi 42,617-el szemben. Viszont a kereskedelmi forgalomba került gyógy- és keserűvizek mennyisége növekedett 33,867 literről 39,682 literre. Igen erősen emelkedett a szénsavval telített ásványvizek fogyasztása, amely 1,064.960 litert tett ki a tavalyi 828,852 literrel szemben. Ellenben a közönséges szikvíz fogyasztása, amely tavaly és az idén is két és félmillió liter körül mozgott, alig emelkedett, legalább augusztusban nem, az eddig elmult 8 hónap alatt azonban a fogyasztás növekedése itt is elég jelentékeny.

Kevesebb lett a sirások dolga

A halálozás csökkenése folytán a sirásóknak is kevesebb dolguk akadt. Tavaly augusztusban a fővárosi temetőkben 1232 halottat földeltek el, az idén csak 1125-öt. Tavaly még 324 ingyentemetés történt, az idén csak 158. Nem hinnénk, hogy a gazdasági viszonyok javultak meg ennyire tavaly óta, valószinű, hogy a főváros szorította le az ingyentemetések számát.

Kevesebb utas a villamoson

Ami a helyi személyforgalmat illeti, a villamoson tovább tartott az utasok számának csökkenése; a kisszakaszjeggyel utazók száma ugyanis á tavalyi augusztoshoz képest 4,700.000-rel csökkent, a távolsági jeggyel utazóké ezzel szemben csak másfél millióval növekedett, úgy hogy végeredményben 3,200.000-rel kevesebb ember használta a villamost, mint tavaly augusztusban. Az autóbusz forgalma jelentékenyen növekedett ugyan, közel 700,000 utassal, ez azonban nem tudta pótolni a villamosnál mutatkozó forgalomcsökkecsak 62.000 pengővel, az autóbusznál tos az, hogy bevételei ennek dacára növekedtek, a villamosnál igaz, hogy csak 62.000 pengővel, az auóbusznál azonban több, mint 200,000 pengővel. A helyiérdekü vasutak augusztus folyamán 2,600.000 utast szállitottak, közel 40 ezerrel többet, mint tavaly augusztusban. A legnagyobb forgalma volt a gödöllői vasútnak 823,000 utassal s a forgalom növekedése is itt a legnagyobb.

Megcsappant az idegenforgalom

Az idegenforgalom augusztusban szokta elérni csúscpontját; az idén az ismert külpolitikai viszonyok miatt erősen megcsappant az idegenforgalom, csupán a Csonkamagyarországból származó vendégforgalom növekedett meg a Szent István jubileumi ünnepségekre való tekintettel. Összesen 32,294 idegen fordult meg Budapest szállodáiban, míg tavaly 38,805. Ezek közül a régi határokon túli külföldről való volt tavaly 28.068, az idén csak 19.780. Különösen Németországból, Franciaországból és Nagybritánniából érkezők száma csökkent meg érezhetően.

Budapest gyomra

Ami a főváros húsfogyasztását illeti, erre nézve a következő adatok tájékoztatnak: a marhaközvágóhidon 12,429 kisebb-nagyobb marhát vágtak le, míg tavaly augusztusban 14,284-et. Az idén tehát kevesebb volt a vágás, a különbözet azonban majdnem teljes egészében csak a juhokra és bárányokra esik, a nagymarha és borjú vágása ugyanolyan számban történt. A marhavásáron az állatárak 15—20%-kal voltak alacsonyabbak, mint tavaly. A sertésárak viszont úgyszólván változatlanok voltak, a vágások száma pedig a sertésközvágóhidon 51,477 volt a tavalyi 52,565-tel semben. Itt tehát némi csökkenés tapasztalható, ami csak átmeneti lehet, mert az eddig elmult nyolc hónap alatt a sertésfogyasztás rendkívül növekedett. A vágások száma ugyanis a tavalyi 388 ezerről 435 ezerre ment fel. Minthogy különösen a marhahús-árak csökkentek tavaly óta, a sertéshúsból

pedig nagyobb volt a fogyasztás, annál feltünőbb, hogy mégis augusztusban több lovat vágtak, mint a mult évben és az eladott lóhúsáruk mennyisége is növekedett.

Több könyvet olvas Budapest népe

Erősen növekedett a közkönyvtárak forgalma, különösen ami a kikölcsönzéseket illeti. A könyvtárakban 9918 olvasó fordult meg, akik 23.718 kötetet olvastak, a kikölcsönzők száma pedig 26.257 volt, akik 88.549 kötetet vittek ki használatra. A múzeumok látogatása megfelel a tavalyinak. Nem kevesebb, mint 147,815 ember látogatta a múzeumokat, ezeknek több, mint fele a közlekedési és a mezőgazdasági múzeumra esett. A állatkert látogatottsága azonban — talán a sok esős nap miatt — visszaesett 100.860-ról 86.945-re.

És végül: több adót fizetett Budapest

Rendkívül kedvező volt augusztusban a főváros adóbevétele: nem kevesebb, mint 26,003.000 pengő, ami három és félmillióval haladja meg a tavalyi augusztusi bevételt. A bevétel növekedése minden egyes adónemnél mutatkozik. Az év eleje óta a bevételi többlet a 7 milliót meghaladja, ennek a többletnek tehát a fele esik magára augusztusra. Nem ilyen kedvező a forgalmi adó bevételi alakulása. Augusztusban ez a bevétel az általános és fényűzési forgalmi adót összevéve 5,321.000 pengőt tett, tavaly ilyenkor azonban 5,471.000 pengőt. Az év eddig elmult nyolc hónapjában pedig az idén 45,298.000 pengő volt a befolyt forgalmi adó összege, tavaly ugyanezen időszakban 47,280.000 pengő, az idén tehát majdnem két millióval kevesebb. Érdekes azonban, hogy a fogyás nem a fényűzési forgalmi adónál, hanem az általánosnál mutatkozik, az előbbi bevétele növekedett is.

Hogyan szerezhető meg az állampolgársági bizonyitvámy

Czebe főjegyző könyve

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A főváros közjogi, katonai és illetőségi ügyosztályának tizennyolc éven át előadója, majd tíz éven át vezető-helyettese vot Czebe Jenő dr. főjegyző, aki jelenleg az I. kerület elöljárója. Czebe főjegyző már évekkel ezelőtt irt egy szakmunkát, amely annakidején jogászkörökben élénk tetszéssel találkozott.

Czebe főjegyző a IV. ügyosztályban szerzett értékes tapasztalatait és kiváló szaktudását hatalmas kötetben dolgozta fel, amely rövidesen elhagyja a nyomdát. „Magyar községi illetőségi jog és a magyar állampolgárság jogszabályai" címen több, mint 500 oldalon kerül könyvárusi forgalomba Czebe Jenő könyve. Többszáz miniszteri rendelet és határozat, közigazgatási bírósági, elvi jelentőségű ítéletek és döntések, a külföldi joganyag és a elszakitott területek honossági törvényei fogják Czebe Jenő könyvét minden ügyvéd és szakember számára nélkülözhetetlenné tenni.

A könyv ára igen méltányosan hét pengőben van megállapitva, azonban azok, akik tizenöt napon belül a szerző 25.890. számú postatakarékpénztári csekkszámlája javára öt pengőt befizetnek, ezen a kedvezményes áron kapják megjelenése után a könyvet.

Körséta Ilovszkyval az uj Baross-székházban

Kassán akarja január 30-án megtartani nagygyülését a Baross-Szövetség

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Pár héttel ezelőtt bonyolitották le azt a tranzakciót, amelynek értelmében a Múzeum-utca 17. szám alatti gróf Károlyi-palota a Baross Szövetség tulajdona lett. Bankamortizációval 220.000 pengőért vásárolta meg a Szövetség gróf *Károlyi* Gyulától a palotát. Szakértők szerint ez az ár nagyon alacsony, mert a pazar kiállitású főúri palota sokkal többet ér. A 220.000 pengőből 190.000 pengőt már le is fizettek gróf *Károlyi* Gyulának.

Végigjártuk *Ilovszky* Jánossal, a Baross Szövetség országos elnökével a gyönyörű palotát, amelyben serényen folynak az alakitási munkálatok. A Baross Szövetség országos elnöke elmondja, hogy a palotát gróf *Károlyi* István építette és annakidején, velszi herceg korában ebben a palotában lakott vendégségben VII Edward király. Jellemző a pazar kiállításra, hogy *színházhelyiség nagyságú* termek is vannak benne. Márványoszlopok, mahagóni fából készült lépcsőház, gyönyörű mennyezet és végig luxuriózus pompa jellemzi a főúri palotát.

Az átalakítás talán százezer pengőbe is belekerült volna, ha nem állottak volna a Baross Szövetség tagjai önzetlenül az átalakítás munkálatainak szolgálatába. Igy azonban a *tizedére csökkent* az átalakítás költsége. *Ilovszky* János például a menyezettisztitási munkálatokat személyesen irányitotta, nem adta vállalkozónak, igy ez 650 pengő helyett csak 70 pengőbe került. Kijelenti

Ilovszky János:

— A Felvidék visszacsatolásával kapcsolatban már megvan a szervezetünk, amely belekapcsolódik a Felvidék gazdasági életébe. Őszinte örömmel állunk a felszabadult vidéki testvéreink rendelkezésére. Tudjuk, hogy milyen szociális bajok között hagyják ott a csehek magyar véreinket. Sok helyen a téli tüzelőt is elszállitották. Éppen a napokban volt alkalmam a Budapesti Kisipari Hitelintézet ülésén beszédet tartani a Felvidék érdekében. Beszédem nyomán rögtön felajánlottak 500 pengőt a felvidékiek segitségére. Ezt az összeget *Antal* István államtitkár kezeihez juttattuk. Mindenkinek hazafias kötelessége segiteni az arra rászorulókon. E téren a gyáriparra is nagy feladatok várnak.

Ezután a Baross Szövetség új feladatai kerülnek szóba. Az új palotában *állandó bemutató kiállitás lesz*, ezen olyan munkáskezek alkotásai szerepelnek, amelyek csodálatos tehetségről számolnak majd be. A kiállításnak speciálisan asszonyokat érdeklő része is lesz. Lelkesen mondja:

— Egyébként nagygyülésünket január 30-án, *Kassán akarjuk* megtartani. A hely és időpont már hivatalosan ki van tűzve.

Átmegyünk abba a szobába, amelyben a velszi herceg lakott. A gyönyörű hajlított márványoszlopokkal diszített teremben lesz a Baross Klub, amelynek már harminc tagja van. Kétszáz tagra számitanak. Olyan klubéletet akarnak itt folytatni, mint amilyen Angliában van. A Baross Szövetség eszméit valló, de nem kereskedő és iparos tagok lesznek a klub tagjai. Az országos elnök ezután bemutatja azt a szobát, amelyben *József Ferenc királyi herceg* fog dolgozni. A Baross Szövetség idegenforgalmi főcsoportjának elnöke állandó szobát kapott. Most folyik a bebútorozás. Méltó belső berendezése lesz a dolgozószobának. Megtudjuk, hogy a társadalmi összejövetelek alkalmával ezer személyt is be tud fogadni a palota. Kijelenti *Ilovszky:*

— A Baross Szövetség az érdekképviseleti munka frontján hatalmas sikereket ért el, a legnagyobb taglétszámmal rendelkező egyesület. Az a célunk, hogy a kereskedelem és ipar minél nagyobb megbecsülést érjen el.

Igy fejezi be nyilatkozatát:

— Örömtől eltelve várjuk az október 30-át, amikor egy hatalmas lépést teszünk oly irányban, hogy a magyar ifjúság is megérezze azt, hogy a magyar kereskedelem és ipar megbecsülését célzó akció, amely felsőbb helyen is támogatást kap, milyen hatalmas támogatást tett. Hálásnak kell lennünk *Bornemisza* Géza miniszter úrnak, aki nagyszerű intézkedéseivel, széles látókörével nemcsak az önálló iparügyi minisztériumot teremtette meg, hanem találékonyságával, tehetségével, nagy alkotásokat produkált. Igy például a kisemberek munkáinak bemutatását, amelyet mi vagyunk szerencsések életrehívni.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Rosenschein százezer pengője

*

Sulyos vád egy biról itéletben a főváros ellen

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Évek óta húzódó bűnügyben itélkezett most végső fokon a Kúria. *Rosenschein Jakabnak* Budaőrsön volt kisebb ingatlana, amelyen keserűvizüzemet létesitett. Mivel vállalkozása alig jövedelmezett, abbahagyta a keserűviz-termelést, és a borkereskedésre tért át. A fővárostól százezerpengős borfogyasztási adóhitelt kért és fedezetül felajánlotta keserűvizüzemét a budaőrsi ingatlannal együtt.

A fővárosnál a kérelmet rövid idő alatt kedvezően intézték el. *Rosenschein* megkapta a százezerpenős adóhitelt, amelyet néhány hónap alatt teljesen ki is merített. Amikor lejárt a hitelezés időtartama, a fővárost az a meglepetés érte, hogy *Rosenschein* a borfogyasztási adóra egy fillért sem törlesztett, noha a székesfőváros területére behozott bort eladta és a vételárral együtt a borfogyasztási adót is megkapta.

A behajtási eljárás során kiderült, hogy a fedezetül felajánlott keserűvizüzem az ingatlannal alig ér valamit, az árverésen mindössze 2500 pengőért lehetett értékesiteni és ez a pénz is az előnyös hitelezőkhöz került, úgyhogy *a főváros százezer pengős követelésére semmit sem kapott.* Ezekután csalásért feljelentették *Rosenschein* Jakabot, akit azonban a törvényszék felmentett a vád alól. A tábla megváltoztatta ezt az ítéletet és *Rosenscheint* csalás büntettéért kilenchónapi börtönre ítélte. A tábla szerint nem mentesülhet a vádlott a büntetés alól azért, mert a főváros közegei a fedezet értékelésénél nem jártak el a kellő körültekintéssel. A Kúria most a tábla marasztaló ítéletét helybenhagyta. A Kúria szerint *Rosenschein* tudta, hogy keserűviz-üzemének értéke csekély, ismerte a téves becslést és mégis erre támaszkodva vette igénybe a százezerpengős hitelt.

A táblai ítéletnek a főváros eljárását súlyos szavakkal megróvó indokolása ebben az ügyben *a vizsgálat megindítását* teszi szükségessé. Ki volt annakidején a pénzügyi osztályban a *Rosenchein-ügy referense,* ki volt a szakértő, kellő körültekintéssel készült-e az adóhitel-keret megállapításánál a telekkönyvi szemle? És főképen — amit az összeférhetetlenségi bizottság különleges figyelmébe ajánlunk — ki volt az *a demokrata városatya,* aki úgyis mint országgyűlési képviselő, ügyvédi minőségében közrejárt abban, hogy *Rosenschein* alkalmat kapjon arra, hogy százezer pengővel megkárositsa a fővárost?

Max Fischer Budapesten

...— **Az Uj Budapest tudosítójától. —**

Max Fischer a Schweizerische Bankverein elnöke, aki tudvalevően az ostendei egyezményben foglalt külföldi hitelezők állandó megbizottja, az elmult napokban Budapesten járt. Fischer Budapestre jövetelét a legutóbbi baseli egyezményben foglalt megállapodások jelentéktelen módosítása tette szükségessé.

Szendy polgármester a külföldi bankférfiu tiszteletére szükkörü hivatalos ebédet adott.

GAZDASÁGI ÉLET

Kik, miért és hogyan csapták be a fővárost?

*

A 31 kizárt vállalkozó esete a magasépitési ügyosztály versenytárgyalási rendszerének teljes csődjét jelenti

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Az önkormányzat fórumai előtt állandóan a felszinen kavarog a közmunkákból és közszállításokból kizárt harmincegy fővárosi vállalkozó ügye. A közigazgatási bizottság októberi ülésén közölte a polgármester, hogy a vállalkozók neveit nem áll módjában a Közszállítási Szabályzat tiltó rendelkezései miatt közölni a nyilvánossággal, de erre nincs is szükség, mert az erre vonatkozó miniszteriális rendelkezést a főváros összes munkaadó ügyosztályai és üzemei kézhez vették. A pénzügyi bizottság költségvetési vitájában pedig Müller Antal tette ismételten szóvá a kizárt vállalkozók ügyét, rámutatva arra a fontos körülményre, hogy mely okok játszottak közre a kizárás elrendelésében.

A közszállításokból és közmunkákból való kizárást illetően a Közszállítási Szabályzat 83. §-a az irányadó. A közszállításokból végleg vagy meghatározott időre kizárhatók azok a vállalkozók, akik a hazai beszerzésre, ennek igazolására és ellenőrzésére vonatkozó rendelkezéseket megszegték, vagy kijátszották. Kizárhatók azok, akik a szerződésben kikötöttnél silányabb árut szállítottak, vagy silányabb munkát végeztek, akik az ellenőrző közegeket tévedésbe ejtették, akik a hivatalos közegeket részrehajló eljárásra vagy kötelességük megszegésére igyekeztek rábirni, akik a közszállítások körül eljáró hivatalos közegeket bármilyen cimen juttatásokban részesitették, akik a közszállításoknál szándékosan vagy vétkes gondatlanságból bármi visszaélést vagy mulasztást követtek el, akik az elvállalt közszállításoknak egészben vagy részben való teljesítésére képtelenek voltak, akik figyelembe nem vehető ajánlatokat tettek, abban a tekintetben, hogy elhallgatták, miszerint csőd, vagy csődönkivüli eljárás van ellenük folyamatban, vagy nyereségvágyból elkövetett büntett vagy vétség miatt elitéltettek.

Hogy a magasépitési ügyosztályban munkát kapott harmincegy vállalkozó alapos okok folytán záratott ki a közmunkákból: ezek után kétségtelen! A kizárásokkal kapcsolatban két megjegyzésünk van. Dicséretet érdemel a magasépitési ügyosztály ellenőrző személyzete, az ő lelkiismeretes munkásságuk révén kerültek napfényre azok a büncselekmény határán mozgó mulasztások, amelyek miatt a kizárásra a polgármesternek előterjesztést kellett tenni.

Megállapitjuk azonban, hogy a kizárásokat illetően s ú l y o s e l v i p r o b l é m á k is felmerülnek. Az az i r r e a l i t á s, amely a magasépitési ügyosztály versenytárgyalási odaitéléseit jellemzi, nagymértékben hozzájárult ahoz, hogy a vállalkozók részéről visszaélések történhettek. Amikor a reális árak figyelembe vétele nélkül, az önköltségi áron alul kalkuláló vállalkozóknak juttat munkát az ügyosztály, akkor azzal is tisztában kell lennie úgy az ügyosztályt vezető tanácsnoknak, mint az ügyosztályi és ügyosztályközi közszállitási bizottságnak, hogy a vállalkozó már előre arra spekulál, — arra k e l l spekulálnia! — hogy b e c s a p j a a f ő v á r o s t.

A harmincegy kizárt vállalkozó szomorú esete ujabb bizonyiték amellett, hogy a legolcsóbb ajánlattevő nem mindig a legolcsóbb és hogy a közszállitások és közmunkák odaitélésénél a realitási szempontokat a hatóságoknak figyelembe kell venniök!

A Dreher-koncern állitólagos ajánlata a fürdőüzemek bérbevételére

Illetékes hely: sem bérbeadási szándék, sem bérbevételi lehetőség nincsen!

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Néhány évvel ezelőtt szóbakerült, hogy a D r e h e r - k o n c e r n, amely az utóbbi időkben a sörgyártáson felül csokoládégyártással is foglalkozik, sőt a szénsavval telített forrásvizek is érdekkörébe tartoznak — bérbevegye a főváros Ásványvizüzemét. A terv mögött az az elgondolás húzódott meg, hogy a legnagyobb kapacitású ásványvizüzemek birtokában D r é h e r é k monopolisztikus helyzetet szereztek volna az ásványvíz-piacon, ami természetszerüen azután a szénsavval telített forrásvizek árának felemelését vonta volna maga után.

A legutóbbi napokban egyes sajtóorgánumokban olyan hirek kerültek felszinre, amely szerint a Dréher-koncern most már nemcsak az Ásványvizüzem bérbevételének gondolatával foglalkozik, hanem állitólagosan ajánlatot tett a főváros fürdőinek és gyógyforrásainak bérletére is. Olyan hirek is szárnyrakerültek, hogy az ajánlat nemcsak a Széchenyi-, Gellért- és Rudas-fürdők bérletére, hanem a Gellért- és Rudas-szállodák bérbevevésére is vonatkozik. Ezekkel a hirekkel kapcsolatban a városgazdasági ügyosztályban

Illetékes helyen

a következőket mondották az U j B u d a p e s t munkatársának:

— Hozzánk sem irásban, sem szóban ilyen ajánlat nem érkezett és igy arról még elvi szempontból sem tudunk nyilatkozni. Egy azonban bizonyos: amint a multban az volt a törvényhatósági bizottság felfogása, hogy sem fürdőit, sem szállodáit, sem ásványvízüzemét nem adja magánkézre, a jövőt illetően is kétségtelennek tartjuk, hogy ez az álláspont változatlanul meg fog maradni — a meglévő intézményeket illetően mindenesetre.

— Hogy mennyire nem szabad a bérbevételi kisérletezésekre vonatkozó időnként felbukkanó híreket komolyan venni, arra vonatkozóan elég megemliteni, hogy a fővárosnak fentemlitett vagyontárgyai együttesen mintegy huszonötmillió pengő értéket reprezentálnak. Ahoz, hogy komolyan leüljünk a tárgyalóasztalhoz, ezek szerint legalább négy-öt millió pengő biztositéknak a letétele válik szükségessé. A mai gazdasági helyzetben pedig véleményünk szerint már a garancia nyujtásánál zavarok állnának be. Végeredményben tehát az a helyzet, hogy sem bérbeadási, vagy eladási szándék, sem bérbevételi ajánlat nincsen.

Hivatalok önmagukért

Megjegyzések a Központi Anyagszertár és a Kórházi Központi Műszer- és Anyagraktár egyesitéséhez

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A polgármester rendeletet bocsájtott ki, amely a főváros két anyagbeszerző intézményét: a Központi Anyagszertárt és a Kórházi Műszer- és Anyagraktárt egybeolvasztja. A két intézmény egyesitését szükségessé tette az azelőtt Műszerüzem néven szerepelt Kórházi Műszer- és Anyagraktár státusrendezési ügye. Az erre vonatkozó belügyminiszteri jóváhagyás már meg is érkezett és igy dönteni kellett az intézet további önállóságáról. A legújabb években végrehajtott üzemegyesitések és üzemösszevonások azonban *annyira jelentős megtakaritásokkal* jártak, hogy nem látszott célszerűnek csupán a kórházak ellátására nagy költséggel működő külön intézményt fenntartani.

A polgármester az összevont beszerző hivatal vezetését *Schön* Oszkárra, a megszűnt Kórházi Műszer- és Anyagraktár volt igazgatójára bizta. Reméljük, hogy a két üzem egyesitése jelentékeny mértékben csökkentesi fogja a beszerzés és elosztás túlnagy kiadásait.

Ha nézzük ugyanis a két intézet személyi és dologi kiadásait, azt látjuk, hogy az elmult évi zárószámadás eredménye szerint évente kétszázezer pengőbe került az anyagszertár fenntartása, ugyanannyiba a Kórházi Központi Műszer- és Anyagraktár személyi és dologi kiadásai. (Mindkét tétel természetszerűen *áru beszerzése nélkül* értendő.) Természetes — ez a megállapitásunk főképpen a Kórházi Műszer- és Anyagraktárra vonatkozik — hogy ezeket az összegeket *meg is kellett keresni.* Mivel pedig mindkét intézmény kizárólag a fővárosnak szállitott, végeredményben úgy az Anyagszertár, mint a Műszer- és Anyagraktár nem hogy olcsóbbitotta volna, hanem *megdrágitotta sok vonatkozásban a főváros beszerzéseit.*

Hogy az évenként visszatérő szükségleteknél, *főképen a normanizált áruknál* szükség van a két intézményre, az kétségtelen. De nincs szükség arra, hogy a Kórházi Műszer- és Anyagraktár bürokráciája jóval drágábban számlázzon a kórházaknak egy *csipeszt,* mintha az uccáról bemegy valaki a szaküzletbe és a házbért, adót, világitást, stb. fizető kereskedőnél a szóbanforgó árut megvásárolja.

A két intézmény összeolvasztása újból felveti azt a problémát, hogy *meddig terjedjen az immáron egyesitett két beszerző szerv hatásköre,* és melyek legyenek azok az áruk, amelyeket pl. a kórházak gazdasági vezetői és főorvosai a rendelkezésükre bocsájtandó pénzből közvetlenül is beszerezhetnek, anélkül, hogy külön megdrágitaná azokat az *üzemesdijáték.* A legális kereskedelemnek és iparnak, de a főváros közönségének is nagy érdeke, hogy az anyagbeszerzés terén valódi takarékosság legyen és túlkapások ne történhessenek.

Mint az *Uj Budapest* munkatársa *illetékes helyen* értesül, *Schön* igazgatónak december elsejéig kell jelentést tennie az egyesitést illetően, illetőleg a megfelelő javaslatokat elkészitenie. Reméljük, hogy *az egyesités gyakorlati keresztülvitelénél* ezeket a közérdekű szempontokat figyelembe veszi a polgármester.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34
Telefon: 1-183 25

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

VÁLLALKOZÁS

Állandóan modernizálódik a Hirdető Vállalat

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A székesfőváros közterületein való hirdetés jogát 1911. év március havában vette házikezelésbe a főváros és e jog gyakorlatát a székesfőváros hirdető vállalatának hatáskörébe utalta.

A házikezelésbe vétel alkalmával 195 darab régi típusú, többé-kevésbbé rozoga állapotban levő hirdetőoszlop került a vállalat tulajdonába, amely berendezését részben kölcsön felvétele, részben pedig üzemi bevételeiből fejlesztette. A háborús évek elkerülhetetlen stagnálása után a székesfőváros hirdetési ügyének fejlődése mindenben lépést tartott a nagy külföldi metropolisokéval, sőt sok tekintetben felül is multa azokat. A plakátok elhelyezésére alkamas vasoszlopok száma megsokszorozódott, a hirdetőtáblák felületének mennyisége többszörösére emelkedett, bevezette a Hirdető Vállalat az esti órákban megviágított transzparens oszlopokat, amelyeket nemcsak a külföldön alkamazott üvegfestésnek, hanem papirplakátok elhelyezésére is alkalmassá tett. Bevezette vállalat a háromszögletü gázreklámlámpa hirdetéseket, valamint a Verrphos-féle nappal világító rekámpajzs hirdetést. Ilymódon a vállalat hirdetőberendezése oly mértékben gyarapodott, hogy a közönség rendelkezésére ezidőszerint 800 darab nagy és 1200 darab kis hirdetőoszlop, 1100 darab hirdetéses favédőrács, 2100 darab hirdetőtábla, körülbelül 18.000 négyzetméter területtel, 28 darab nagy- és 116 darab kistípusú transzparens hirdetőoszlop, 25 darab háromszögletü gázreklámlámpa, 140 darab nappal világító reklámpajzs, stb. áll.

A hirdetési monopólium kihasználásában a Hirdető Vállalatot, mint közüzemet, természetesen nem a rideg üzleti szempontok vezetik, hanem szem előtt tartja a szociális, városszépészeti, közlekedési, közbiztonsági stb. követelményeket is. Ezen szempontok érvényesülésének fokozott lehetőséget biztosít az a körülmény, hogy a Hirdető Vállalat közvetlenül a polgármesteri XIV. (közmüvelődési és müvészeti) ügyosztály hatáskörébe tartozik és így alkalom nyílik a főváros jól felfogott anyagi érdekének az egyéb — különösen müvészeti és városszépészeti — követelményekkel való egyeztetésére.

A Hirdető Vállalat díjszabásának megállapításánál különös szerepet játszott a szociális szempontok érvényesülése, aminek következtében tarifája Európában szinte egyedülállóan olcsó. Az osztrák és német városok hirdetési tarifája a budapestinek többszöröse. A holland és francia városok tarifája pedig tíz-, sőt tizenötszöröse a mi díjszabásunknak. A Hirdető vállalat tarifájának hazai viszonylatban való olcsóságát is bizonyítja az a körülmény, hogy a hirdetőfelületek állandóan teljes mértékben bérbe vannak adva. Az ezidőben érvényben levő díjszabást egyébként a székesfőváros törvényhatósági bizottságának közgyülése állapította meg 1927-ben, míg a többi hirdetési ágazat díjszabását a Hirdető Vállalat igazgatóságának javaslatára a polgármester úr állapította meg.

A vállalatnak továbbra is főtörekvése marad a különböző meglevő hirdetési módok fejlesztése és újak bevezetése, hogy ilymódon a hirdetni kívánó közönségnek állandó korszerü hirdetési lehetőséget nyujthasson.

Még mindig szabadkézből kénytelen beszerezni áruszükségletét a Temetkezési Intézet

Állitólag napok alatt meghozza döntését a belügyminisztérium

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Jelentette az Uj Budapest, hogy a Községi Temetkezési Intézet részére szükséges fa- és érckoporsók, szemfödelek, fakeresztek és névfelirati táblák szállítása iránt intézkedő polgármesteri véghatározatot az érdekeltek fellebbezéssel támadták meg. A belügyminiszter olyképen döntött, hogy a fakoporsók és fakeresztek szállításának odaitélése iránt a polgármesternek újból kell intézkednie. Az új polgármesteri határozatot azonban a fellebbezések egész özönével támadta meg az érdekeltség, amely immáron közel egy esztendeje igen jól érzi magát, hogy versenytárgyalás nélkül a régi árakon, szabadkézből szerzi be áruszükségletét a Temetkezési Intézet.

A főváros még júniusban szabályszerüen az új felebbezéseket is felterjesztette a belügyminisztériumhoz. Már a nyáron megjósoltuk, hogy amiképen az első felebbezések elintézése is hónapokig tartott a minisztériumban, az új felebbezések elintézése sem fog napok alatt megtörténni. Jóslatunk bevált: most, október végén, dacára az állandó sürgetéseknek, még mindig nem érkezett meg a belügyminisztérium — remélhetően most már végleges döntése.

A közegészségügyi ügyosztály állandóan sürgeti a belügyminisztériumban a felebbezések elintézését. Legutóbb azt a választ kapták az eljáró tisztviselők, hogy most már napok alatt meglesz a döntés. Reméljük, hogy a polgármester végre rendet fog teremthetni a belügyminiszteri döntés leérkezése után és módja nyílik arra, hogy megtörje a kartel uralmát.

Karafiáth főpolgármester osztotta ki a tüzoltókitüntetéseket

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Bensőséges házi ünnepség keretében osztotta ki szerdán délelőtt a tüzoltófőparancsnokság Kun-utcai épületének udvarán Karafiáth Jenő titkos tanácsos, főpolgármester a legutóbb kitüntetett tüzoltótisztek és legénység kitüntetéseit.

A parancsnoksági épület udvarán felsorakozott díszzászlóaljak és a tüzoltódalárda a Hiszekegy hangjai mellett fogadta a főpolgármestert, akit Némethy Károly tanácsnok, vitéz Kiss Lajos tüzoltófőparancsnok, a a légoltalmi osztály vezetője és Ambrózy Kálmán tanácsjegyző üdvözöltek.

Karafiáth Jenő közvetlen szavakkal köszöntötte a kitüntetetteket és hangsúlyozta, hogy a kormányzói kitüntetések az egész fővárosi tüzoltóság megbecsülését jelentik. A beszéd után a főpolgármester átnyujtotta a koronás bronzérmet Ausch Rezső főparancsnok-helyettesnek, Erlsbeck György parancsnoknak és Szilvay Kornél alparancsnoknak, a díszérmet pedig Lázár József őrmesternek, Benkő László szakaszvezetőnek, Krebsz József, Nagy Imre, Holzberger István, Kovács Péter és Szabó Flórián csővezetőknek.

A főpolgármester a kitüntetettekkel, majd a vármegyei járási tüzrendészeti felügyelői tanfolyam most vizsgázó hallgatóival hosszasan elbeszélgetett. A mindvégig lelkes hangulatú ünnepség a Himnusz eléneklésével ért véget.

Ujság, színház, mozi, hangverseny és még sok más ezernyi szórakozás... ezt jelenti egy jó rádió!

Vevőink régi kívánsága teljesült... Fióküzletünkben

Rádió, gramofon és lemez

osztályt nyitottunk. Pompás választékunk minden igényt kielégit.

Készülékeink és kiszolgálásunk tökéletességét biztositja a „Nagykovácsy garancia".

Árusitás kizárólag Horthy Miklós-uti fióküzletünkben.

HORTHY M.-ÚT 39 Nagykovácsy BUDAI FIÓKÜZLETE

Uj kiirások

Vasgerenda szállítására a III. ker. Szél-u. 18135/5. hrsz. alatt épitendő kislakásos épület építéséhez. **Határidő: 1938. évi október hó 25-én délelőtt 9—10 óra.**

I. Föld-, kőműves-, elhelyező- és vasbeton; 2. Padló és tetőszigetelő; 3. Lakatos; 4. Vasszerkezeti; 5. Burkolómunkákra, továbbá 6. Vasgerendák szállítására a IX. ker. Bubacsi-út 6. sz. sertésközvágóhidi nagy szúrócsarnok bővitéséhez. **Határidő: 1938. évi október hó 25-én délelőtt 9—10 óra.**

1. Viz- és hőszigetelési, bőrlemez-fedés, 2. Ácsmunka; 3. Burkoló-munka; 4. Asztalos; 5. Lakatos; 6. Mázoló-munkálaokra a XIV. ker. városligeti kertészeti, gyümölcs- és ruhabemutató csarnok részére. **Határidő: 1938. évi október hó 28-án délelőtt 9—10 óra.**

Vasszerkezeti munkálatokra a XIV. ker. Városligetben levő volt Kollegerszky kioszk helyén létesitendő kertészeti-, gyümölcskiállási és ruhabemutató csarnok részére. **Határidő: 1938. évi október hó 28-án délelőtt 9—10 óra.**

Ácsmunkálatokra a III. ker. Szél-u. 18135/5 hrsz. alatt épitendő kislakásos épület építéséhez. **Határidő: 1938. évi október hó 28-án délelőtt 9—10 óra.**

2000 kg. gumitömlő (gáztömlő) **szállitására** a Székesfőváros Gázművei részére. **Határidő: 1938. évi november hó 8-án délelőtt 9—10 óra.**

67.000 drb. kézi nyirfaseprő készitésére és szállitására a Székesfővárosi Köztisztasági Hivatal részére. **Határidő: 1938. évi november hó 11-én délelőtt 9—10 óra.**

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR

Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.

Felelős: dr. Kellner László.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 348-132.

Molnár Kálmán
okl. gépészmérnök és közgazd. mérnök
Magánmérnöki és műszaki irodája
Budapest IV, Irányi-utca 21.
Közművek épitése:
Városi vizművek, Csatornázások, Utépitések. Hitelmüveleti és Koncessiós ajánlatok, központi fütőberendezések.
Telefon: 189-713.

XVI. évfolyam 43—44. szám. Budapest, 1938. november 5.

Városi Egyetemi Könyvtár, Szilágyi-Dezsőtér-u. 1.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak: Egész évre ..... 30 pengő. Fél évre ..... 15 pengő. Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ: DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9. Telefon: 1-828-23. Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Budapest ünnepel

Érsekújvár, Komárom, Losonc, Léva, Jolsva, Rimaszombat, Kassa, Ungvár, Rozsnyó, Munkács, Beregszász... Egymillió magyar! Szántóföldek és rétek, völgyek és hegyek, bányák és erdők! Az ősi Magyarország alkotó részei, amelyek, íme, húsz esztendő multa hazatérnek, mint a háborúból jövő fiú édesanyja kebelére!

Budapest, immáron a tízmilliós, de még mindig csonka Magyarország fővárosa, a történelmi időnek megfelelő hangulatban, örömmel és komolysággal fogadta a hírt az örökké emlékezetes november másodiki éjszakán az elcsatolt területek hazatéréséről. Minden tiszteletünk, hódolatunk és rajongásunk azoké, a Kormányzó Ur Őfőmélósága által a magyar érdemrend nagykeresztjével kitüntetett férfiaké, akik ritka államférfiúi erényekkel: bölcs diplomáciával és mégis energikus férfiassággal hozzájárultak ahhoz, hogy vér nélkül kerültek hozzánk vissza a felvidéki magyarok. Szendy polgármester valóban történelmi érzékről tett tanuságot, amikor olyképen intézkedett, hogy a csütörtöki tanácsnoki lérekezet a főváros részéről elsőnek köszöntse a visszacsatolt Felvidéket. Kétségtelen, hogy azok a meleg és meghatott szavak, amelyekkel a fővárosi főtisztviselők grémiuma a bécsi konferencia eredményeit fogadta, egész Budapest lelkéből fakadtak, Budapest minden rendű és rangú polgárának örömét, háláját és meghatottságát tükrözi vissza.

A mámor múló percei után azonban a józan hétköznapok munkás egymásutánja következik. Budapest közönségének nemcsak az örvendezésből kell kivennie a részét, a fellobogózott házakban arra is rá kell eszmélnie az embereknek, hogy nemcsak szív, hanem pénztárca is van a világon! Pénztárca, amelynek a miniszterelnökné hívó szózatára meg kell nyílnia, hogy Budapest polgársága méltóképen vegye ki részét nemcsak a vidám ünnepnapokból, hanem a szürke évek doldozó kötelezettségeiből is. Az ország fővárosának méltóképen kell résztvennie a Felvidék újjáépítésében, azoknak a társadalom részére fenntartott feladatoknek megoldásában, amelyek múlhatatlanul szükségesek, hogy a visszakerülő országrész mennél gyorsabban és mennél szorosabban az ország integráns részévé váljon.

Túlmenően a csütörtöki tanácsnoki értekezlet üdvözlésén, az önkormányzat fórumai meg fogják találni az ünnepélyes formáját annak, hogy Budapest közönségének öröme és lelkesedése méltó kifejezést találjon. Hiszszük, hogy Budapest népe nemcsak az ünneplésből, de az áldozatkészségből is kiveszi a maga részét! Bankok és iparvállalatok, közületek és magánemberek egységes akarata és áldozatkészsége szükséges a nagy munkához!

Imrédy: Lélekben kegyelettel hódolok Wolff Károly emlékének

A miniszterelnök levele Csilléry Andráshoz

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Wolff Károly Club csütörtök esti gyászünnepségére a club vezetősége meghívta vitéz *Imrédy* Béla dr. miniszterelnököt is. A miniszterelnök, aki egyéb elfoglaltsága miatt nem jelenhetett meg az ünnepségen, a következő levelet intézte *Csilléry* András dr.-hoz, a Keresztény Községi Párt elnökéhez:

— Kedves Barátom! A közbejött külpolitikai események következtében halaszthatatlan minisztertanácsunk lévén, végtelen sajnálatomra nem áll módomban az elnökleted alatt álló *Wolff* Károly Club ma délután hat órakor megtartandó emlékünnepélyre szóló szíves meghívásának eleget tenni. Boldogult nagy Vezéretek emlékének azonban kegyelettel hódolok és is és lélekben Veletek emlékezem az ő nagy érdemeiről. Fogadd — igen tisztelt Barátom — úgy a Magad, mint az elnökleted alatt álló *Wolff Károy Club* számára szívből jövő magyar köszöntésemet és őszinte tiszteletem nyilvánítását, amellyel vagyok készséges híved: *Imrédy* Béla.

Rövidesen kiírják a pályázatot az üresedésben levő egy alpolgármesteri és három tanácsnoki állásra

Több mint kétszáz állást kinevezés útján tölt be a főpolgármester, illetőleg a polgármester — November végén megválasztják Lamotte Károly utódát

— Az Uj Budapest tudosítójától. —

A főváros törvényhatósági bizottsága a mult hó 12-én tartott közgyűlésében ünnepélyes külsőségek között fogadta el a polgármester előterjesztését Lamotte Károly alpolgármesternek a szalgálatból való kilépése és ellátsi igényeinek fenntartása tárgyában. Az előterjesztés szerint a közgyűlési határozatot jóváhagyás végett a belügyminiszterhez kell felterjeszteni. A Lamotte-aktának a felebbezési tizenöt napos határidő után való felterjesztése a kormányhatósághoz megtörtént, mindezideig azonban nem érkezett le a belügyminiszter jóváhagyó leirata. Amint a leirat megérkezik, azonnal sor kerül az üresedésben lévő alpolgármesteri állás pályázatának meghirdetésére is.

Mint az Uj Budapest munkatársa illetékes helyen értesül, az üresedésben lévő alpolgármesteri állás pályázatának meghirdetésével egyidőben kerül sor az üresedésben lévő többi állás pályázatának kiírására is. Több mint kétszáz állásról van szó, amelyeket részben a természetes fogyatkozás (elhalálozás, nyugdíjazás) okából kell betölteni, részben azért, mert a státusrendezés folytán megszervezésre került állások harmadik és utolsó csoportja a szanálási rendelet értelmében most került betöltésre.

Mindenekelőtt kiírják a pályázatot az alpolgármesteri választás folytán megüresedő tanácsnoki állásra. Végeredményben tehát három tanácsnoki állás kerül betöltésre, még pedig két kerületi és egy központi tanácsnoki állás. Számos állás kerül betöltésre ezenfelül a fogalmazói, a mérnöki, az árvaszéki, a tiszti ügyészségi és a számvevőségi karban is. Illetékes helyen reménykednek abban, hogy az alpolgármestert választó közgyűlést még november havában össze lehet hivni. A többi állás betöltésére szintén sor kerül részben főpolgármesteri, részben polgármesteri kinevezés alakjában még ebben az esztendőben.

Csak a tabáni gyógyszálló felépitésére használható fel a tabáni kölcsön

Az ötmillió pengő a Kereskedelmi Bankban érintetlenül megvan, az épitkezés megindulásának elhuzódása nem jelent kamatveszteséget a fővárosnak

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A tabáni gyógyszálló megépítésének ügye *bizonytalan időre* tolódott el. A magasépítési ügyosztály a tabáni szakbizottság határozata alapján nemrégiben póznákkal jelölte ki az építkezésre kiszemelt területet. A póznák ma is ott dísztelenkednek a volt Hadnagy-utca vonalában. Noha a szálló helye már régebbi idő óta ki volt jelölve, most utólag különféle tényezők emeltek szót az ellen, hogy a szállót a Hagyalja-út szomszédságában, tehát zajmentesnek egyáltalán nem mondható helyen építsék fel. Azt is panaszolják a felépítendő gyógyszálló helyének kijelölésével kapcsolatban, hogy a terraszok és maga az épület általában észak-északnyugatra néz, kitéve az ebben az irányban állandóan fújó szélnek.

A fővárosi szállók ezévi siralmas szezónja, nemkülönben a főváros tulajdonában lévő fürdők gyenge látogatottsága ismét felkeltették azokat az aggodalmakat: *szükséges-e egyáltalában a gyógyszálló megépítése*, amelyet a főváros tulajdonképen kezelésben sem akar tartani, és az az amortizációs költségeket sem számítva, már születése percében veszteséges üzem lesz? Ezzel kapcsolatban fölmerült a tabáni kölcsön ügye is. A gyógyszálló építésére ugyanis a főváros 5,000.000 pengő amortizációs kölcsön felvételére kötött megállapodást a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal. A gyógyszálló problémáját és az úgynevezett tabáni kölcsönt illetően az *Uj Budapest* munkatársának

illetékes helyen

a következőket mondották:

— Arra vonatkozóan, hogy hol épüljön, azaz, hogy egyáltalában felépüljön-e a tabáni gyógyszálló, a főváros most a Fővárosi Közmunkák Tanácsának elhatározását várja. Ebben a pillanatban *döntés még nincsen.* Mindenesetre kétségtelen, hogy azóta, amikor a főváros törvényhatósági bizottsága a tabáni gyógyszálló építésére a kölcsönt megszavazta, és a polgármester a tabáni bizottság javaslatára tervpályázatot hirdetett a gyógyszálló megépítésére — *az idők alaposan megváltoztak!* Az sincs kizárva, hogy rövidesen az önkormányzat szervei elé kerül a kérdés: fenntartandó-e a gyógyszálló megépítésére vonatkozó közgyűlési határozat és folyósítására kerüljön-e a Kereskedelmi Bank kölcsöne?

— Ami a Kereskedelmi Bank 5,000.000 pengős kölcsönét illeti, megnyugtathatjuk az összes aggodalmaskodókat, — *ez a pénz megvan*, föl sem vettük, tehát el sem költhettük. Ez a kölcsön *célkölcsön*, vagyis a törvényhatósági bizottság hozzájárulása nélkül más célra fel sem használható. Ami azt, az egyes sajtóorgánumokban megjelent vádat illeti, hogy a főváros kamatban ráfizet a föl sem vett tabáni kölcsönre, erre vonatkozóan az a helyzet, hogy egészen pontosan *annyi betéti kamatot kapunk* a kölcsönszerződés értelmében a Pesti Magyar Kereskedelmi Banktól, amekkora kamatot a főváros a kölcsön után fizet, vagyis végeredményben az a helyzet, hogy a rendelkezésünkre álló, de mindezideig fel nem használt tabáni kölcsön *egyetlen fillérjébe sem kerül a fővárosnak.*

Joggal lehet számitani a belső vendégforgalom emelkedésére

⚙

Markos Béla dr. optimista nyilatkozata a Felvidék visszakapcsolódása folytán fejlődő vendégforgalomról

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

Zilahy Dezső, a főváros idegenforgalmi hivatalának népszerű igazgatója, akinek huszonháromesztendős fővárosi működéséhez fűződik az Idegenforgalmi Hivatal megteremtése és kifejlesztése, nemrégiben töltötte be hatvanötödik életévét. Zilahy most nyugalomba ment. Utóda Markos Béla dr. lesz, a hivatal eddigi aligazgatója. Markos Béla egyideig a fővárosi fogalmazási szakon működött, mint fogalmazó annakidején Bódy polgármester mellett teljesített szolgálatot, majd az egyik nagybank szolgálatába lépett. Ezelőtt tizenegy évvel ujra visszatért a fővároshoz, ahol Sipőcz polgármester nyelvtudására és a köztisztviselői pályán szerzett érdemeire való tekintettel az Idegenforgalmi Hivatalnál helyezte el jelentős pozicióba. Markos Béla dr. mint Zilahy igazgató helyettese, hivatali elfoglaltságán tulmenően, külföldön, főleg a régi Ausztriában, számos előadásban propagálta Budapest szépségeit. Terveiről és célkitüzéseiről, nemkülönben az idegenforgalom mai helyzetéről

Markos Béla dr.

a következőket mondotta az Uj Budapest munkatársának:

— A statisztika szerint 1937. első nyolc hónapjában 193.940 belföldi és külföldi vendége volt a fővárosnak. Ebben az évben ugyanezen idő alatt 173.433 ember érkezett hozzánk, a hanyatlás tehát mindössze 20.507, nem is tiz százaléka a tavalyi eredménynek.

— Belföldről 1937. első nyolc hónapjában 62.084, ebben az évben pedig szeptember 1-ig 71.304 ember érkezett hozzánk, vagyis a belföldi forgalomban 15 százalékos emelkedés tapasztalható.

— Az 1938-as magyar idegenforgalmi szezón igen kedvező kilátásokkal indult, az Anschluss és az első csehországi politikai események azonban rontottak a helyzeten, bár így is nagy esemény, hogy a kongresszus alkalmából egyidőben 35.000 külföldi tartózkodott Budapesten. A júniusi és júliusi eredmény meglehetősen gyenge volt, augusztusban azonban megint igen sok külföldi járt nálunk. A vidékiek tömeges Budapestre utazását és jórészben a jó termésnek is tulajdoníthatom.

— Szeptember végén jelentkezik ismét visszaesés, ami természetes következménye a politikai eseményeknek.

— Minden késést, ami az idegenforgalomban jelentkezik, elsősorban az ezzel összefüggő ipar érez meg. Nem tudok azonban arról, hogy Budapesten szállodaüzemek, vagy vállalatok leépítésre készülnének.

— A főváros jövőjét illetőleg ezen a téren a legnagyobb optimista vagyok. Ha helyreáll Középeurópa békéje, a külső országokból felénk irányuló idegenforgalom robbanásszerű növekedésére lehet számítani. Az amerikaiak és az angolok ismét igen nagy tömegben jönnek minden valószínüség szerint fővárosunkba. A devizaprobléma megoldása esetén a hatalmas német birodalomból is tízezer számra számíthatunk vendégre. A 33 milliós lengyel néppel a régi barátság megizmosodása szintén idegenforgalmi konzekvenciákkal jár.

— Mindezeken felül a belső idegenforgalom emelkedésére is joggal lehet számítani. A megszállt területeknek a Csehszlovákiához csatolt részéről az utolsó tíz évben esztendőnként átlag 13—17.000 ember érkezett Budapestre a satisztika szerint. A visszakerülő területekkel a feltámadó hivatalos és kereskedelmi kapcsolatok szükségessé teszik, hogy ennél jóval több ember utazzon Budapestre. Természetszerüleg útlevél, vízum és devizanehézségek nem lesznek a visszacsatolandó területekkel kapcsolatban, tehát onnan ugrásszerüen emelkedő vendégforgalomra számíthatunk, sőt, az idegen fennhatóság alatt maradó területek utaslétszámának emelkedésére is joggal lehet számítani.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— Mi ujság a városházán, kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Elsőnek kedves szerkesztő barátom, azokkal a vádakkal akarok leszámolni, amelyek a mindössze háromnapos költségvetési vitával kapcsolatban arról beszélnek, hogy az önkormányzat a mai formájában túlélte önmagát, mert ime a költségvetési vita, amelyet a polgármester úgy jellemez, hogy „a költségvetés megállapítása volt mindig az autonómia egyik legfontosabb életmegnyilvánulása", alig három napig tartott. Hogy az ezesztendei költségvetési vitát mi jellemzi legjobban, arra vonatkozóan ismét Szendy polgármestert citálom: a költségvetés során merülnek fel jórészt azok a gondolatok és tervek, melyek a főváros jövőjét irányítják. A tárgyalások felé ezért mindig nagy érdeklődéssel fordult a főváros közönsége. Ma azonban az ország és a főváros közvéleményét egészen más kérdések foglalkoztatják. A világháború befejezése, Trianon óta nem voltak a magyar életnek ilyen izgalmas napjai és ilyen sorsdöntő jelentőségű eseményei. Ezekben a napokban a főváros költségvetése nem tarthat olyan érdeklődésre számot, mint amilyen figyelem szokta kísérni rendes időkben. — És ha már az idézésekben benne vagyok, Zsitvay Tibornak, a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezete elnökének komoly és mély, mégis annyira poétikus megjegyzéseit is közölnöm kell ehelyütt: Olyan körülmények között még sohasem tárgyaltak Budapesten költségvetést, mint amilyen körülmények között most Budapest él. Budapest népe, akárcsak az ország népe, mert ezzel egy érzésben, gondolkodásban és célkitüzésben, nem azok iránt a számok iránt érdeklődik elsősorban, amelyek a költségvetésben szerepelnek, és nem azokat a határokat mérlegeli, amelyeket a teherviselő képességnek, a fedezetnek és a kiadási tételeknek a határait jelentik. Mi más számok felé fordulunk és más határok felé tekintünk! — Ugyancsak Zsitvay Tibor mondotta szerkesztő úr egyik kollégájának, aki azt a gondolatot vetette fel, hogy a háromnapos költségvetési vita nem az önkormányzati gondolat elszíntelenedését jelenti-e: valójában úgy éreztem magam, mintha nem is volnék jelen, mert a lelkem máshol járt. Hogyne járt volna máshol, mikor feszült volt minden idegszálam, lesve és várva, mit hoznak a legközelebbi percek és hogy mit csinálnak katona fiaim és mit magyar testvéreim azokon a határokon túl, melyeket Trianonban húztak meg azzal a szándékkal, hogy örökös határok legyenek és husz év múltán már korhadni és omlani kezdenek.

— Igaza volt Zsitvay őnagyméltóságának! Szendy költségvetési expozéjának melyik részét tapsolta meg a legviharosabban a törvényhatóság minden pártja?

— A legvégét, nemcsak azért, mert a polgármester személye iránti tiszteletet és nagyrabecsülést, szeretetet és bizalmat akarta kifejezésre juttatni jobboldalon és baloldalon egyaránt, hanem azért is, mert a polgármesteri expozé klasszikus tömörségű és nemesveretű szavakkal jellemezte beszédének éppen a legvégén azt a husz esztendőt, amely Trianon és a legutóbbi események között a főváros életében eltelt. Azt mondotta a polgármesteri expozé, hogy Budapest annakidején súlyosan érezte az ország feldarabolását, a nemzet gyászos sorsát, de nem állt meg az építő munkában, nem tévesztette szem elől a nemzet nagy céljait. Mindenkor a jobb jövő érdekében dolgozott, a nemzeti élet erős oszlopa akart lenni. Ezekben az időkben is minden szellemi és anyagi erejét a nemzet szolgálatába állítja, a nemzetvédelem és szociális újjászületés oltárára legnagyobb hittel és odaadással helyezi a maga áldozatát. A nemzet sorsdöntő napjaiban hivatkozhatunk arra, hogy az elmult két évtizedben Budapest hivatásának megfelelt és polgársága megtette kötelességét. A magyar főváros minden szellemi és anyagi ereje megfeszítésével felkészült a történelmi feladatra. A trianoni években a keresztény nemzeti szellem olyan fővárost épített, amely méltó fővárosa lehet Nagymagyarországnak.

— Mi volt ezenfelül a polgármesteri expozé szenzációja?

— Az, hogy nem Szendy Károly mondotta el —, hanem a beteg polgármester helyett, mint helyettes polgármester, Schuler Dezső dr. alpolgármester olvasta fel.

— Kérünk részleteket Szendy betegségéről.

— Helyreigazítom szerkesztő urat, először is: Szendy nem beteg, másodszor: nincsenek részletek. Egy erősebb meghülésről van szó, amin a mai influenzás időkben nem lehet csodálkozni, még ha olyan vasszervezete is van valakinek, mint Szendy Károlynak. Szendy soha életében nem volt beteg! Mivel azonban az influenza kórokozóját még mindig nem találták meg a doktorok, Kaszper Károly, a kitünő belgyógyász, az Uj Szent János kórház igazgató főorvosa, a polgármesternek évtizedek óta nemcsak háziorvosa, hanem bizalmas barátja is, helyesnek tartotta, ha a polgármester ágyban marad. A költségvetési expozé napján voltak ugyan némi nézeteltérések a polgármester és háziorvosa között — Szendy Károly minden áron el akart menni a közgyülésre, de Kaszper nem engedte — de végül is az orvos győzött, minden valószínűség szerint a méltóságos asszony hathatós segítségével. Igy történt azután, hogy a költségvetésnek nem elmondására, hanem a helyettes polgármester által való felolvasására került sor. Hogy még néhány szót szóljak Szendy otthonmaradásáról, azt is közlöm, hogy a polgármester reggeltől-estig dolgozik, referenseket fogad, tárgyal, csakúgy, mintha a hivatalában ülne a nagy diplomata íróasztal előtt. A különbség mindössze annyi, hogy ez a rengeteg munka nem a Városház-utcában, hanem a pasaréti villában folyik le.

A belterületen kell felépíteni Szendy 3000 kislakását!

Irta: Müller Antal

A közgyűlésen a polgármester betegsége következtében felolvasásra került költségvetési expozénak az a része tette reám a legnagyobb hatást, amely az új kislakások építkezésének sürgősségét indokolja meg. Valóban sürgető a kislakások építése, mert a világháborút követő időkben, de különösen a gazdasági válság utolsó éveiben a magántőke az olcsóbérű kislakások építésétől csaknem teljesen tartózkodik. Igaza van a polgármesternek, amikor a kislakások építkezésének hiányát azért is hátrányosnak tartja, mert emiatt sokan a főváros környékére kénytelenek költözni. Így a főváros elveszti sok fogyasztóját és adózóját, akik különben a fővárosban maradnának.

A lakásviszonyok alakulása, amit a főváros statisztikai hivatala tár elénk, valóban megdöbbentő. A mult év tavasza óta a lakásviszonyok folyton romlanak. Az üres lakások és ezek között különösen az egyszobás lakások száma tovább csökken. 1937. tavaszán 5765 üres lakás volt Budapesten, ebből szobakonyhás lakás volt 2886. Az idén tavaszon az üres lakások száma már csak 3702 volt és ebből az egyszobás lakás már csak 1788. Ezeknek az egyszobás lakásoknak is azonban az a bajuk — mint azt a polgármester igen helyesen állapítja meg —, hogy jórészüknek bére magas, hogy a munkások és a kisfizetésű tisztviselők szempontjából nem jöhetnek tekintetbe. Ehhez vegyük még hozzá, hogy az 1788 üres kislakásból 351 egészségügyi és egyéb okokból lakás céljaira alkalmatlan. A fenmaradó 1437 lakásból több mint 300-nak az évi bére 5—600 pengő között van, 110 lakásnak évi bére 6—700 pengő, 151 lakás bére pedig ennél is magasabb. Az év februárjában tehát csak 867 olyan szoba-konyhás lakás állott csak rendelkezésre, amelyeknek 3—400 pengős bérét a munkások és a kisfizetésű hivatalnokok megtudják fizetni.

A polgármester háromezer kislakást akar építeni, túlnyomórészben szoba-konyhás lakást, kisebb részben pedig kétszobás lakást. Azt is megindokolja költségvetési expozéjában Szendy Károly, hogy miért kénytelen a főváros építeni. Azért, mert a magánvállalkozás egyelőre erre nem vállalkozik. Természetesen ideálisabb volna, ha a főváros lakásépítési tevékenységének gondját és baját a magángazdaság venné át. A főváros továbbra is arra törekszik, hogy a magántőke figyelmét a kislakások építésére irányítsa. Ez a törekvése azonban csak akkor járhat sikerrel, ha azt a pénzügyi kormányzat is megfelelő adókedvezményekkel támogatja.

Nemcsak szociális szempontból örvendek a Szendy-féle kislakások építkezési akciónak, de iparos szempontból is. A háromezer kislakás építése milliós összegeknek a magángazdaságba való visszafolyását jelenti az építkezések révén. Hangsúlyozottan jelentem ki a keresztény iparos-társadalom azon kívánságát, hogy a kisemberek számára szolgáló kislakások építését elsősorban kisiparosokkal végeztessék. Sem sürgősség, sem egyéb címen nem lehetséges, hogy generálvállalkozók, hátuk mögött részvénytársasági fedezékkel bíró ál-kisiparosok kapják ezeket a munkálatokat. Amint az akció megindul, a magasépítési ügyosztályt kötelezni kell arra, hogy a telek-kijelölés, tervpályázat, versenytárgyalási hirdetmény kiadása és a versenytárgyalás kiírása tekintetében hetenként legalább kétszer tegyenek jelentést közvetlenül a polgármesternek.

És most következik a probléma egyik legfontosabb része: a hely kérdése. Elhibázott várospolitikának, antiszociális törekvésnek tartottam a multban és tartom jelenleg is, hogy a perifériákon, azoknak is a legszélén építse fel a kislakásos telepeket a városi bürokratizmus. A magángazdasági építési tevékenységben a telekérték általánosságban az építkezési költségnek jelentéktelen százaléka. Ne a rendelkezésre bocsátott olcsó külvárosi telkeken, — Óbudán, a Külső Ferencvárosban, a Váci-út végén —, hanem a belsőbb városrészekben hirdesse a főváros törvényhatósági bizottságának szociálisáldozatkészségét Szendy háromezer kislakása! Hogy szükebb pátriámat, a Józsefvárost említsem elsősorban, rá kell mutatnom arra, hogy a Józsefvárosban még nem történtek kislakásépítkezések, holott ebben a városrészben a legnyomottabbak a lakásviszonyok és legtöbb a régi komfort-nélküli bérkaszárnya.

Arra is rá kívánok mutatni, hogy a Sipőcz-éra alatt épített kislakás-háztömböket formailag ízléstelennek és a modern városhigenia követelményeinek meg nem felelőknek tartom. Aki ismeri Bécs vagy Berlin munkástelepeit, elszörnyülködik annyi ízléstelenség és a praktikusság hiánya láttán, amiket a főváros háború utáni kislakás-kaszárnyái „reprezentálnak". Ma, a modern építőstilus idején, amikor művészies rendezett nagy, sima falfelületekkel is lehet dekorativ hatást elérni, idejében kiírt tervpályázattal kell Szendy háromezer új kislakását artisztikusan, jól, a város belső részeiben levő üres fővárosi telkeken megépíteni. Olyan módon, hogy a közlekedési költségek megtakarításának örülő kisember közelfekvő, a szemnek is kellemes, modern otthonába térjen haza, ha végetért a gondterhes napi munka.

— Hogy egy újságírói szakkifejezéssel éljek, reméiem, hogy „mire e sorok megjelennek", már újra a városházán üdvözölhetem kitünő polgármesterünket! — Egyéb újság?

— Zilahy Dezső, mindannyiunk kedves Dezső bácsija, az elmúlt napokban nyugalomba vonult. Csak most derült ki, hogy Dezső bátyánk csalta a világot: ráncnélküli arca, pirospozsgás, friss arcszíne, szinte idegnélküli szeretetreméltósága, példa nélkül áll a városházán és kapcsolt részein. Zilahy utóda különben a nem kevésbé szeretetreméltó, de nála természetszerűen jóval fiatalabb Markos Béla dr. lesz, Zilahy eddigi helyettese.

— Házasság?

— Bednárz plébános úr, úgyis mint a belvárosi főplébánia-templom plébánosa, november 19-én, Erzsébet napján délután fél hét órakor fogja összeesketni ifj. Salamon Géza dr. székesfővárosi segédfogalmazó urat Sinay Cipy úrleánnyal, Sinay Jenő alezredes bájos és művelt leánykájával. A menyasszony és a vőlegény életkora együtt nem haladja meg a negyven évet. A Salamon-gyerek különben jelenleg katona, de ez nem akadályozta meg abban, hogy ne kitüntetéssel tegye le a közigazgatási szakvizsgát. A vőlegény tanúja Bódy László dr. őméltósága lesz, a menyasszonyé egy magasrangú katona.

— Gratulálunk az ifjú párnak! A viszontlátásra, kedves dr. Városházy!

— Isten önnel, szerkesztő úr!

Összeférhetetlen-e Veress Gábor dr.?

*

Hir szerint lemond bizottsági tagságáról

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Ismeretes, hogy a közigazgatási bíróság megsemmisítette vitéz *Pesthy-Miller* József Leónak, az Ibusz ügyvezető igazgatójának székesfővárosi bizottsági mandátumát. A közigazgatási birósági ítélet indokolása szerint azért összeférhetetlen *Pesthy-Müller*, mert vállalata nem tarifális, hanem százaékos alapon kötött bérleti szerződést a főváros közönségével. *Karafiáth* Jenő dr. titkos tanácsos, főpolgármester, a főváros legutóbi ülésén be is jelentette *Pesthy-Müller* bizottsági tagságának megszűnését és a VII. váasztókerület soron következő póttagjának: *Körmendy* Elemér kereskedelmi tanácsosnak a Tejiparosok Országos Szindikátusa ügyvezető igazgatójának a behívását a főváros törvényhatósági bizottságába.

A közigazgatósági bíróság ítélete *Pesthy-Müller* ügyében felszinre hozza *Veress* Gábor dr. nyug. államvasuti igazgatónak, az Ibusz elnökének ügyét. *Veress* ellen szintén összeférhetetlenségi bejelentés érkezett a főváros igazoló választmányához. Az igazoló választmány legutóbbi üléseamelyet *Veress* ügyében hívtak össze, *határozatképtelen* volt. De azért sem lehetett eddig *Veress* Gábor ügyét letárgyalni, mert az Ibusz-akták, amelyek *Veress* összeférhetetlenségét bizonyítják, hosszú ideig vitéz *Pesthy-Müller* József Leó ügye kapcsán a közigazgatási bíróságnál feküdtek el.

Nem kétséges, hogy már az igazoló választmány ki fogja mondani *Pesthy-Müller analóg esetére* való hivatkozással *Veress* Gábor dr. összeférhetetlenségét. Amennyiben erre sor kerül, a VI. választókerületben, ahol *Veress* Gábor dr. egységespárti listavezető volt, *Wittenberg* István papirkereskedő a következő póttag. Hirek vannak forgalomban, hogy az igazoló választmány ülését, — amelyre rövidesen sor kerül — *Veress* Gábor be sem várja, hanem rövidesen lemond mandátumáról. A *Veress-ügy* fölveti azt a problémát is, hogy ha valaki mint törvényhatósági bizottsági tag összeférhetetlen, összeférhetetlen-e mint *Beszkárt-igazgatósági tag* is? *Veress* Gábor dr. ugyanis a Nemzeti Egység Pártja megbizásából igazgatósági tagja a Beszkártnak és a Helyérdekűnek. Kétségtelen ugyan, hogy az Ibusz nem a Beszkárttal, hanem a fővárossal kötött százalékos alapú bérleti szerződést, mégis vannak bizonyos magasabb morális szempontok, amelyek amellett szólnak, hogy a nyugalmazott államvasuti igazgató jelenléti dijakkal fűszerezett Beszkárt-igazgatósági tagságáról is mondjon le.

A törvényes terminusnál jóval korábban kerül a költségvetés a minisztériumba

A fővárosi házinyomda megkezdte a végleges költségvetés kinyomását

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Amikor a nemzet a Felvidék visszaszerzésével kapcsolatosan sorsdöntő óráit éli, természetszerűen nem érdeklik túlságosan a közvéleményt, de a törvényhatósági bizottság tagjait sem a fővárosi költségvetéssel kapcsolatos részletkérdések. Igy állt elő az a főváros történetében példa nélkül való helyzet, hogy a törvényhatósági bizottság *három közgyűlés alatt* végzett azzal a költségvetési vitáról, amely rendes körülmények között hetekig szokott elhúzódni. A költségvetési vita első napján: a mult hét keddjén, az általános vita került sorra, szerdán a költségvetés részletes tárgyalásának első felével végzett a közgyűlés, s a csütörtöki napra maradt azután a költségvetés részletes tárgyalásának második fele és az üzemek költségvetése. Az új költségvetés elkészülésével kapcsolatban

Bódy László dr.

tanácsnok a pénzügyi ügyosztály vezetője a következőket mondotta az *Uj Budapest* munkatársának:

— Az 1932:XVIII. tc. 95. §-a értelmében a székesfőváros köteles minden évben november hó 15-ig a megállapított költségvetést három példányban felülvizsgálás végett a belügyminiszterhez felterjeszteni. A költségvetési tárgyalások elhúzódása következtében a multban az volt a helyzet, hogy a főváros ezen törvényes kötelezettségének kellő időben, de az utolsó órában tudott csak eleget tenni

— Az a körülmény, hogy ebben az esztendőben az előirt terminusnál három héttel tovább végzett a törvényhatósági bizottság költségvetése a jövő évi költségelőirányzattal, lehetségessé teszi számunkra, hogy az előirt időnél jóval korábban, a teljes költségvetést felterjesszük. A fővárosi házinyomda a véglegesen elfogadott szöveg kinyomatását már elkezdte, és a költségelőirányzatot az előirt példányszámban *már a legközelebbi napokban* felküldjük a belügyminisztériumba, ahonnan azonnal átterjesztik a pénzügyminisztériumba.

ILLYEFALVI HARMINC ESZTENDEJE

Meleg szeretettel ünnepelte hivatala jubileuma alkalmából a kiváló tudóst

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

November elsején töltötte be *Illyefalvi* I. Lajos dr., a székesfővárosi statisztikai hivatal igazgatója, közszolgálatának harmincadik évét. Ebből az alkalomból hivatala meleg ünneplésben részesítette közszeretetben álló igazgatóját. *Buziássy* Károly dr. főjegyző vezetésével tisztelegtek az alkalmazottak igazgatójuk lakásán, aki közvetlen, meleg szavakkal köszöntötte fel a jubiláló igazgatót. Hálás szeretettel köszönte meg azt az atyai szeretet, mely tizenkét év óta, mióta a hivatal élén áll *Illyefalvi* igazgató, nem szűnt meg egyre munkálkodni a hivatal felvirágoztatásán. Kiemelte beszédében, hogy *Illyefalvi* igazgató elért sikereit mindenkor arra használta fel, hogy a hivatalt emelje, fejlessze, hogy munkatársainak helyzetét jobbá tegye. Mint egy nagy család, ugy sorakozik ma köréje a hivatal egész személyzete, mert benne látja azt a mintaképet, aki törhetetlen akaratával, fáradhatatlan szorgalmával, szociális gondolkozásával és megalkuvást nem ismerő hazaszeretetével, mindenkor követendő példaképen fog előttünk állani.

Hasonló szeretettel és melegséggel köszönte meg *Illyefalvi* igazgató is a közvetlen szavakat, visszapillantva harminc esztendős munkálkodásának sok derűs, de még több nehéz és küzdelmes napjára, melyeken — mint mondotta — mindig az a szeretet segítette keresztül, mely munkatársai egész magatartásából feléje sugárzott. Ez a szeretet és az a tudat, hogy ennyi embernek boldogulása és jövője fekszik vállain, tartották őt minden alkalommal vissza, amikor elszólítani törekedtek őt a hivatal kötelékéből, hogy más, ránézve talán kecsegtetőbb elhelyezkedésben hasznosítsa képességeit.

*

Egy becsületes, kemény munkában eltöltött emberélet bontakozik ki előttünk, ha végigtekintünk Illyefalvi pályafutásán. 1881-ben született és 1907-ben bölcsészettudományi doktorátust szerzett. 1908-tól a székesfővárosi statisztikai hivatal alkalmazottja.

A világháború alatt és után (1915—1924-ig) a főváros legfontosabb élelmezési szervének, a Központi Liszthivatalnak volt a helyettes főnöke és az ő érdeme, hogy a jegyrendszer Budapesten teljesen bevált.

1924-től ennek a hivatalnak aligazgatója, 1926-tól pedig igazgatója. 1929 óta a Nemzetközi Statisztikai Intézet tagja. 1933-ban „a magyar statisztika és a statisztikai tudomány továbbfejlesztése terén szerzett érdemeinek elismeréséül" m. kir. kormányfőtanácsosi címmel tünteti ki Magyarország főméltóságú Kormányzója. Néhány évvel később pedig a honvédelem terén szerzett érdemeiért Signem Laudist kapott. A szegedi m. kir. Ferenc József tudományegyetem jog- és állattudományi karán — a Kar meghívása alapján — a közigazgatási statisztika köréből több év óta egy-egy féléven át kétórás kollégiumban előadásokat tartott. 1937-ben ugyancsak az egyetemnek rendkivüli nyilvános tanárává nevezik ki. A Nemzetközi Statisztikai Intézet londoni ülésén, 1934-ben azt a megtisztelő megbizatást kapta, hogy a nagyvárosok statisztikai bizottságának állandó előadója legyen.

Nagy és érdemes munkásság az, méltó elismeréséül Illyefalvi I. Lajost a Magyar Tudományos Akadémia 1936-ban tagjai közé beválasztotta.

Azoknak a nagyjelentőségü és immár jobbára meg is valósitott célkitüzéseknek, melyek szemei előtt lebegtek, csupán vázlatos áttekintése is alkalmat ad Illyefalvi I. Lajos nagy szervező talentumának, szelleme alkotó erejének és azoknak az eredményeknek a kidomborítására, melyek az ő személyéhez fűződnek.

*

Illyefalvi egész statisztikai és ezzel összefüggő tudományos és szervező munkásságának alapgondolata az volt, hogy Csonkamagyarország ránk szakadt szomorú korszakában a statisztikai kutatásnak különös kötelessége gazdatársadalmi életünknek mindazokat a területeit feltárni, melyek a statisztikai vizsgálódás számára egyáltalán hozzáférhetők; s ebben az elgondolásában azt a területet, amely a székesfővárosi statisztikai hivatal számára elhatárolódhatott, szinte bámulatos éleslátással kutatta át olyan mélyen szántó statisztikai felvételekkel, amelyek példái az egész világon, máris követőkre leltek.

1926-ban Lamotte Károllyal megteremtette a szellemi szükségmunkát, mely azóta is az év nagy részében ezer önhibáján kivüi munkanélkülivé vált, családos magántisztviselőnek ad kenyeret. E munkálatok keretében kerültek felmérésre a főváros egyes társadalmi rétegeinek szociális és gazdasági viszonyai, melyek nemcsak a kontinensen, hanem világszerte úttörő kutatásoknak bizonyultak.

*

Illyefalvi szerkesztésében 1926. óta jelenik meg Budapest Székesfőváros Statisztikai és Közigazgatási Évkönyve. Közel másfél-évtizedes szünetelés után ismét beillesztetett a kiadvány anyagába az u. n. közigazgatási jelentés, melyet hivatalos adatok, a törvényhatósági bizottság jegyzőkönyvei, ügyosztályi előterjesztések, a törvényhatósági bizottság közgyülésein elhangzott beszédek s bizonyos részeiben a polgármesteri ügyosztály eredeti jelentés-anyaga alapján Illyefalvi önt formába. Az Évkönyvben kerültek nyilvánosság elé azoknak a magyar statisztikában egészen úttörő feldolgozásoknak eredményei, melyeket Illyefalvi az általános forgalmi adózásról, illetve ennek az adótehernek foglalkozás szerint való megfosztásától, a kereseti adó fizetéséről, az irástudatlanokról, a munkás- és polgári háztartásokról stb. Ezenkivül a magyar gyáripari és a külkereskedelmi statisztika gazdag adattárából a székesfővárost illetőleg olyan nagybecsü és szinte kútfő jellegével bíró anyagot hozott nyilvánosságra, mely egyébként a szélesebb körü tudományos munkásság számára talán elveszett volna.

*

Különös elismeréssel kell megemlékeznünk arról, hogy Illyefalvi 1926-ban ismét megindította a „Városi Szemlét" és azt rövid idő alatt a magyar közigazgatási literatura központjává építette ki, Ebben a folyóiratban a gazdag szemle-rovaton kivül a tudományosság legmagasabb követelményeinek megfelelő tanulmányok is egyre-másra megjelennek. Itt jelent meg pl. Ereky István kitünő tanulmánya a „Jogi személyekről", mely 1938-ban az Akadémia Marczibányi mellékjutalmát nyerte el, valamint Zelovich Kornél jeles müve: „Budapest közlekedése", mely 1932-ben a Chorin-jutalommal tüntettetett ki.

Ugyancsak 1926-ban újra megindította Illyefalvi a Statisztikai Közleményeket s ezekből eddig 136 kötetet jelentetett meg. E kiadványok kutatási célja felöleli a székesfőváros anyagi és szellemi müvelődésének majdnem egész területét. A „Közlemények" programjának körültekintő kidolgozása és sikeres végrehajtása Illyefalvi I. Lajosnak hervadhatatlan érdeme.

Nagyértéküek a statisztika terjesztése érdekében megjelentetett statisztikai „zsebkönyvei", valamint azok a szintén zsebkönyv-formátumban megjelent, de szellemesen megszerkesztett s tízezerszámra közkézen forgó kiadványai is, melyeket a kenyérkereső nőkről, Budapest székesfővárosnak a világháború után eltelt tíz esztendejéről, a hatvan éves Budapestről stb. publikált.

*

Nem volna azonban teljes a róla nyújtott kép, ha meg nem említenők, hogy Illyefalvi I. Lajos dr. még a statisztikai pályafutása kezdetén megírta a budapesti közoktatásügy állását, a világháborút megelőző években, majd mikor a szorosabban vett közigazgatás körében eltöltött tíz év után ismét kizárólag statisztikai hivatásának élhetett, módszeresen megirt jelentős tanulmányban foglalta össze az 1925. évi épület- és lakásszámlálás eredményeit. Azok a tapasztalatok, melyeket ennek a tanulmányának végzése körül szerzett, tette lehetővé azt ,hogy a főváros épület- és lakásviszonyait 1930-ban már olyan modern felfogásban és a társadalmi szempontok olyan elsőrendüen figyelemre méltatásával hozta nyilvánosság elé, hogy ezzel a munkájával egészen új iskolát nyitott meg a lakásstatisztika müvelésében.

*

Említettük fentebb már Illyefalvi munkásságának méltatásánál azt a forrásművet, melyet a munkások szociális és gazdasági viszonyairól készült művével alkotott meg. Ennek a nagy münek testvérkötete a „Székesfőváros polgárainak szociális és gazdasági viszonyai" c. mü már sajtó alatt van, rövid időn belül megjelenik s elébe azért is felcsigázott érdeklődéssel tekintünk, mert benne Illyefalvi I. Lajos dr. a székesfőváros polgárságát, illetőleg több, száz évre visszamenő adatokat is feldolgoztatott. De nagy várakozásokat fűzünk a székesfőváros közgyülésétől nyert annak a megbizatásának megvalósítása elé is, melynek tárgya a székesfőváros háborús közélelmezése történetének megírása.

Csilléry András dr.: Wolff Károly inditotta el Európa uj szellemi forradalmát!

A Wolff Károly Club hatalmas gyászünnepélye csütörtökön este a pesti Vigadóban

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A *Wolff Károly Club* és Budapest keresztény társadalma csütörtökön este a Pesti Vigadóban *Wolff* Károly emlékének áldozott. A Vigadó termeit ebből az alkalomból megtöltötte Budapest keresztény társadalma, közöttük a keresztény várospolitika kitünőségei és a főváros vezető tisztviselői.

A megnyitó beszédet

Cselényi Pál dr.

törvényhatósági bizottsági tag, a Keresztény Községi Párt ügyvezető elnöke tartotta. Rámutatot arra *Cselényi*, hogy *Wolff* Károly emléke már kiemelkedett a gyászból és *eszmévé finomult*, amely hozzátartozik a magyar jövendőhöz és a magyar jövendőbe vetet hitünkhöz. *Wolff* Károly több, mint másfél évtizedes munkájával új magyar közszellemet alapított. Emberi és államférfiúi nagysága egyaránt megérdemli, hogy a magyar társadalom hódoljon emlékének, mert az ő lelkében gyulladt ki először a maga hamisitatlan tisztaságában a keresztény nemzeti gondolat.

Ezután

Csilléry András dr.

mondotta el nagyszabású emlékbeszédét *Wolff* Károlyról.

— Történelmet hordozó órák szállnak felettünk — mondotta többek között *Csilléry* — amikor most összejöttünk annak a férfiúnak emlékét idézni, akinek szelleme és lelke nemcsak ezt a termet tölti be, hanem *eleven erőként hat*. Túl ezeken a falakon, a fővároson, sőt *az ország határain is*.

— Amit *Prohászka* Ottokár elvégzett a szószéken — folytatta beszéde további során *Csilléry* — amidőn átalakította a hitetlen, cinikus középosztály lelkét és magával ragadta az embert a magasabbrendű spirituális igazságok felé, ugyanezt a munkát végezte el *Wolff* Károly a politikában. A népgyűléseken, a társadalmi egyesületekben, a városházán, és a képviselőházban az új magyar világnézetnek, a magyar faj mélységeibe hatoló nacionalizmusnak és a keresztény szociális igazságoknak hirdetőjévé lett. Ő indította el azt *a szellemi forradalmat*, amelynek ma Európában mi tanui vagyunk, mert megérezte, hogy a materiálizmus térdhajtásával, a liberális kapitalizmussal és az egyéniséget és lelket megölő marxizmussal szemben csak *egy új világnézet*, a kereszténység eszméjén alapuló, a társadalmat egyetlen élő dinamikus közösségbe fogó, a tömegek életigényeit kielégitő nacionalizmus állhatja meg a helyét.

Több, mint egy órás beszédét *Csilléry* András dr. a következő nagyszerű szavakkal fejezte be:

— Igen, *Wolff* Károly jelen van, mert szelleme ma is él. Itt van közöttünk. Betöti az ezeréves hazának minden rögét. Ha az Isten tiszteletére rendelt hajlékokban felcsendül a keresztény magyarok könyörgése, ha vídáman lengenek a hozzánk visszatérő országrészek városaiban és falvaiban a magyar lobogók, ha felhangzik a rabságból szabaduló véreink ajkán a Nemzeti Imádság, akkor *Wolff* Károly szavát is halljuk, akit a Teremtő nemzeti létünk legkeservesebb, legcsüggedtebb pillanataiban küldött el nekünk.

Csilléry óriási hatást keltő beszéde után *Nagy* László dr. vezetésével kegyeleti küldöttség indult ki a farkasréti temetőbe, hogy a szónoki emelvény előtt elhelyezett hatalmas babérkoszorút *Wolff* Károly sírjára letegyék. Végül *Gyökössy* Endre *Wolff Károlyhoz* című költeményét szavalta el nagy hatással.

Ujság, szinház, mozi, hangverseny és még sok más ezernyi szórakozás... ezt jelenti egy jó rádió!

Vevőink régi kívánsága teljesült... Fióküzletünkben

Rádió, gramofon és lemez

osztályt nyitottunk. Pompás választékunk minden igényt kielégit.

Készülékeink és kiszolgálásunk tökéletességét biztositja a „Nagykovácsy garancia".

Árusitás kizárólag Horthy Miklós-uti fióküzletünkben.

HORTHY M.-ÚT 39 Nagykovácsy BUDAI FIÓKÜZLETE

Harmincegyről negyvenre nőtt a közmunkákból kizárt vállalkozók száma

Hol a királyi ügyész? — Kisemberek és nagyvállalkozók bünei — A keresztény iparostársadalmat végpusztulással fenyegeti a hitelhiány és a versenytárgyalási odaitélések mai rendszere

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Várospolitikai és vállalkozói körökben változatlanul előtérben áll a belügyminiszter által az ország összes közmunkáiból és közszállitásaiból kizárt harmincegy vállalkozó ügye. Az önkormányzat különböző fórumain több alkalommal felszólították a polgármestert, hogy a kizárt vállalkozók neveit hozza nyilvánosságra. A polgármester a felszólalásokra adott válaszában kijelentette, hogy a névsor nyilvánosságra való hozatala *nem áll módjában.*

Mint az *Uj Budapest* munkatársa *illetékes helyen* értesül, a *harmincegy kizárással korántsem nyert nyugvópontot ez a sem a vállalkozó-társadalomra, sem a főváros számára éppen nem kellemes ügy.* Állandóan napirenden vannak kisebb-nagyobb kizárások, vannak olyan kizárások, amelyeket a főváros közszállitási ügyosztályközi bizottsága a városra érvénnyel mond ki, viszont vannak olyan kizárások is, amelyek a súlyosabb deliktum folytán, a belügyminiszteriumba, illetőleg az iparügyi miniszteriumba kerülnek, ahol azután a főváros javaslata értelmében a szóbanforgó vállalkozók az ország összes közmunkáiból és közszállitásaiból kizárnak. Egy ilyen kizárási akció most is folyamatban van: még pedig a főváros egyik legjobb nevű épitési vállalkozó cégével kapcsolatosan.

Természetes, hogy mindenkit érdekel: hogy ki az a *harmincegy*, azóta már *negyven vállalkozó*, akiket a főváros javaslatára a kormányzat kénytelen volt súlyos vagy kevésbé súlyos deliktumok miatt a közszállitásokból kizárni? Ennek a névsornak a nyilvánosságra hozatala azonban, ha bizonyos vonatkozásban szolgálná is a közérdeket, *még sem célszerű*, mert a hatóság által megbélyegzett vállalkozókat, akik a közmunkákból és közszállitásokból örök időkre ugyis ki vannak zárva, lehetetlenné tenné a nagyközönség előtt is, és igy őket a szó szoros értelmében *egzisztenciájuktól fosztaná meg.* Érthető tehát *a szamaritánus álláspont*, de csak addig, amig az akták *a királyi ügyész után nem kiáltanak.* Történt-e intézkedés a magasépitési ügyosztály illetőleg a tiszti ügyészség részéről abban az irányban, hogy a kizárási eseteket a királyi ügyészség megvizsgálja abból a szempontból: *nem történtek-e aljas indokból elkövetett, nyereségvágyból eredő közönséges bűncselekmények?*

Anélkül, hogy a névsort illetően a köteles diszkréciót megsértenők, közölhetjük azon mindenki által levezethető tényt, hogy a kizárt vállalkozók *két csoportra* oszlanak, kisemberekre és nagyobb vállalkozókra. Az is természetes, hogy a vállalkozók között vannak keresztények és vannak nem keresztények. Általában a *kisemberek* azok, akik keresztények, a *nagyobb vállalkozók* pedig azok, akik nem keresztények.

A nagyobb vállalkozók által elkövetett cselekmények esnek *súlyosabb beszámitás alá.* Ezeknél a vállalkozóknál történtek a hamis cementkeverések, ezeknél rosszabb a beton, ezek azok, akik a kiirási feltételekbe belekapaszkodnak és azt természetesen a maguk javára magyarázzák azért, hogy többet keressenek. Ezekkel a vállalkozóknak anyagi természetű cselekményeivel szemben áll a kisemberek „bűne". A kisemberek leggyakoribb — majdnem kivételnélküli — bűne az, hogy munkásaikat nem fizették és ezért kellett őket a vállalkozásokból kizárni.

A keresztény közvéleményt elsősorban a keresztény kisemberek sorsa érdekli, annál is inkább, mert a kizárások mögött *tragikusan sötétlik fel* a keresztény iparos-társadalom két örök — a látszat szerint megoldhatatlan — problémája. A versenytárgyalások mai rendszerének lehetetlensége: a legolcsóbb, igen gyakran irreális ajánlatoknak elfogadási kényszere és a hitel hiánya. A hitel hiánya, a forgótőke hiánya volt a főoka annak — és lesz még a jövőben is — hogy ezeket a szegény *iparos-proletárokat* ki kell zárni a közszállitásokból és közmunkákból. Nem a kizártakat, — mert ezeken segiteni ma már alig lehet, — de az egész keresztény iparostársadalmat, a Közszállitási Szabályzat megfelelő reviziója, a középárak rendszerének törvénybeiktatása és a hitel-probléma rendezése útján *meg kell menteni a végpusztulástól.*

HIREK

vitéz dr. József Ferenc királyi herceg északeurópai útja

A Gyógyhelyi Bizottság teljes üiése

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A Budapesti Központi Gyogy- és Üdülőhelyi Bizottság *Karafiáth* Jenő dr. m. kir. titkos tanácsos, főpolgármester elnökletével teljes ülést tartott.

Az ülésen megjelent: *vitéz József Ferenc* dr. királyi herceg, aki részletesen tájékoztatta a Bizottságot az északi államokban végzett propaganda körútjáról és ismertette a Bizottság előtt azokat a teendőket, amelyeket az idegenforgalom és a fürdőügy népszerűsitése érdekében sürgősen foganatositani kell. Különösen kiemelte a sajtószolgálat fontos feladatait és az orvosokkal való közvetlen és szoros kapcsolatok fenntartását, továbbá az idegenforgalmi szervekkel való gyakorlati együttműködés szükségességét.

Kiemelte a királyi herceg, hogy a gyógyfürdők nemcsak idegenforgalmi, hanem fontos szociális problémát jelentenek és azokat a nép legszélesebb rétegei számára is hozzáférhetővé kell tenni, ahogy azt a nagy fürdőkultúrával rendelkező országok, mint: Németország és Olaszország már megvalósították. Szükségesnek tartja továbbá kulturintézmények létesitését a külföldi államokkal és tudósok, művészek gyakori külföldi szereplését, hogy megismerhessék Magyarország kultúrális viszonyait.

Karafiáth Jenő dr. a Bizottság nevében meleg szavakkal mondott köszönetet a királyi hercegnek az északi államokban végzett nagyjelentőségű propaganda-körútjáért.

Schuler Dezső dr. alpolgármester a főváros nevében, *Tormay* Géza dr. államtitkár, az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal nevében köszönte meg a királyi herceg áldozatkész munkáját. Ezután *Csilléry* András dr. v. miniszter, *Vámossy* Zoltán dr. egy. tanár, az Országos Magyar Balneológiai Egyesület elnöke, *Boross* László dr. a Magyar Ujságirók Egyesületének alelnöke, valamint *Gidró* László dr. és *Gazdy* Jenő fővárosi bizottsági tagok különböző szempontból világitották meg a királyi herceg propaganda-körútjának jelentőségét, majd *Szviezsényi* Zoltán dr. ügyvezető, a leszűrt tapasztalatok alapján a legsürgősebb teendőkre nézve tett javaslatott, amit a Bizottság egyhangulag elfogadott.

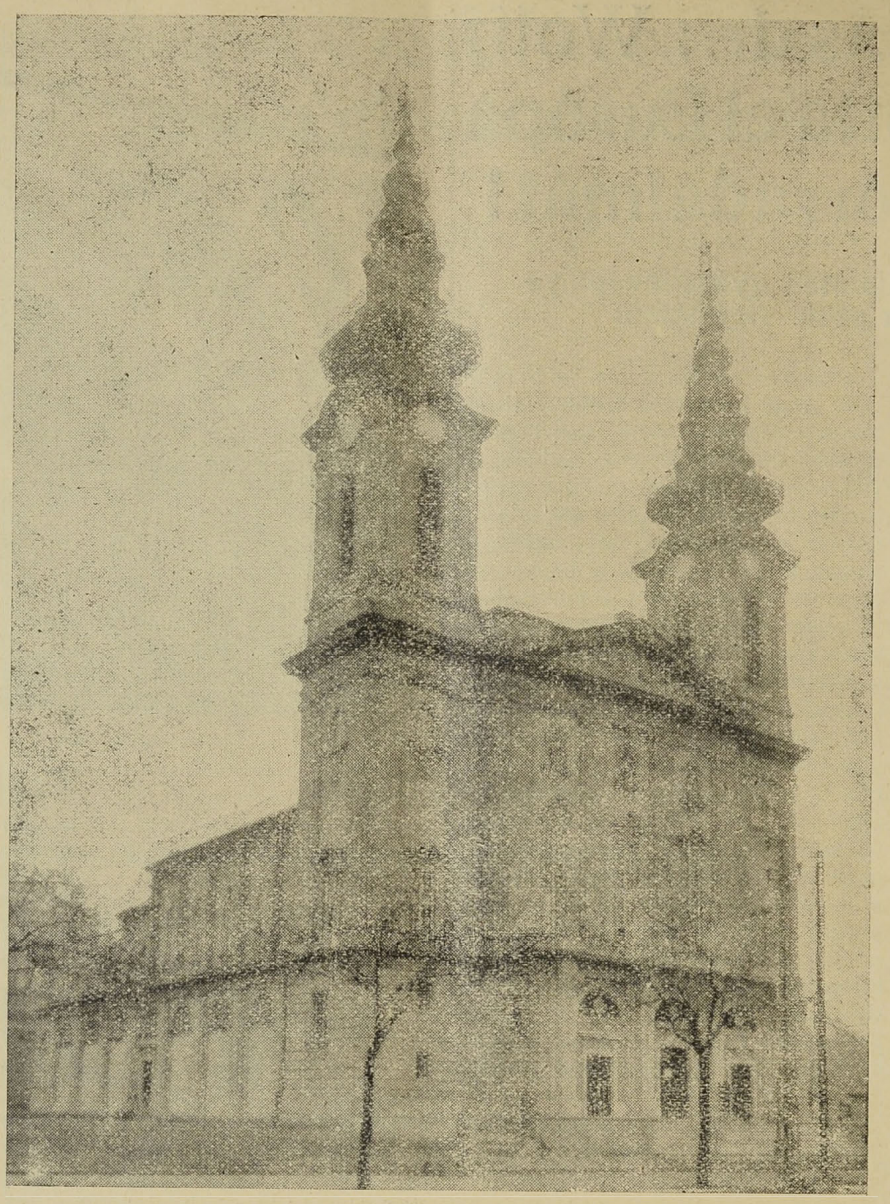

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A Horthy Miklós-híd megnyitása kapcsán fokozott jelentőséget nyert Budapest életében a főváros legfiatalabb városrésze: a Szent Imre-város. Szinte példátlanul gyors fejlődésen ment keresztül az utolsó esztendőkben ez a városrész. Mindenképpen érthető tehát, hogy az eddig római katholikus templom nélkül szükölködő városrészt az illetékes egyházközség és a főváros, mint kegyúr, igyekeztek minél hamarabb templommal ellátni, hogy a hívek lelki gondozása fennakadást ne szenvedjen.

A legközelebbi napokban szentelik fel Budapest legújabb és egyik legszebb templomát: a Szent Imre-városi plébániatemplomot, amely a városrész főútvonalán, a Szent Imre-herceg úton épült. A templom Wälder Gyula műegyetemi tanár tervei szerint nemes barokk-stílben épült és alig egy esztendő alatt készült el. Hatvan méter hosszú, tizennégy méter széles főhajóval, ötvenméteres oldalhajókkal, tágas kórussal dicsekedhetik ez a gyönyörű templom, amely egyszerre több, mint háromezer hívőt tud magába fogadni.

A templom művészi architekturáját különösen becsessé teszi a két vörösrézzel fedett torony, a széles lépcsőzetű felvezető loggia négy szobrával, a tympanonban elhelyezett Patrona Hungariae s a magyar szentek szobrai. Nemcsak a fővárosnak, de az egész országnak dísze lesz ez a páratlan szépségű templom.

A főváros műszaki ügyosztálya, Wossala Sándor tanácsnok vezetése alatt, Friedrich Lajos műszaki tanácsos és Balogh György főmérnök ellenőrökkel hathatósan közreműködött a templom épitésénél.

Elismeréssel kell megemlékeznünk Wälder tanár munkatársairól, Pázmándy István és Szinkovics Lajos építészmérnökökről is. A templomot két régi, patricius budapesti cég: a Paulheim és Weninger és Radó Sándor építőmesterek építették. — Mindkét cég nemcsak a fővárosban, de az egész országban is a legtiszteltebb és a legismertebb építővállalkozók közé tartozik. A művészi főoltárt és a többi berendezési tárgyakat a patinás Oberbauer cég (Kronberg József) szállitotta.

Annak a hitbuzgalomban gazdag, templomépitésben bővelkedő korszaknak, amely húsz évvel ezelőtt a Sipőcz-Wolff-éra alatt megkezdődött, gyönyörű eredménye a Szent Imre herceg-úti plébániattemplom. A templom megnyitása egybeesik a Felvidék részleges visszaszerzésével: ez a templom is, mint az ország minden rendű és rangú temploma, a magyar hitet, akaratot és energiát reprezentálja.

Cikkünk fölött (Brunhuber Géza a felvételében) oldalnézetben mutatjuk be az új templomot.

Az ujságiró-egyesület köszönete a fővárosnak

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Magyar Ujságírók Egyesülete elnökségének az elmult napokban *Bálint* Artur dr., az egyesület ügyésze, jelentést tett arról, hogy az ujságírók állampolgársági bizonyitványainak megszerzésével kapcsolatosan a székesfőváros közjogi ügyosztálya milyen hatalmas munkát végzett és hogy az ujságírók ügyét nagy előzékenységgel karolták fel.

Az elnökség ezért az ügyosztály vezetőinek: *Szepesváry* Pál dr. tanácsnoknak, *Séy* Aladár dr. főjegyzőnek, ügyszintén az ujságíró ügyek referensének: *Belső* Károly dr. segédfogalmazónak köszönetét fejezte ki.

Ugyancsak köszönetüket fejezték ki a belügyminiszterium illetékes ügyosztályának és annak vezetőinek: *Csupor* István dr. műszaki osztályfőnöknek és *Besztercey-Jacobi* Roland miniszteri tanácsosnak.

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

„ESELGE“ szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

Péter Frigyes
lakatosmester, IV., Czukor-utca 3.
Épület- és műlakatos munkák készitése

TOLNAI FERENC
Budapest sz kesfőváros gázművel igazolt gázszerelő vállalkozója
Központi fűtés, vizvezeték és csatorna és egyéb egészségügyi berendezések vállata, lakások és épületek távfűtése, melegvizellátások
Budapest, IV., Irányi-utca 1. Tel.: 386-650

Seffer Antal
tornaszerek s sporteszközök gyára
Sportüzlet; IV., Kammermayer K.-u. 3.
Telefon: 389-131.
Gyártelep: VIII., Práter-u. 62.
Telefon: 145-846.

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja.
T. Kovács László. VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

Richter és Papp
diszitő, templomfestő, mázoló és fényező
Budapest, IV., Aranykéz-u. 4.
Telefon: 1-803-56.

Molnár Kálmán
okl. gépészmérnök és közgazd. mérnök
Magánmérnöki és műszaki irodája
Budapest IV, Irányi-utca 21.
Közművek épitése;
Városi vizművek, Csatornázások, Utépitések. Hitelmüveleti és Koncessiós ajánlatok, központi fűtőberendezések.
Telefon: 189-713.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

GAZDASÁGI ÉLET

Lábbal tiporja a Közszállitási Szabályzatot a Temetkezési Intézet

Meglepő döntés a fővárosi koporsó-szállitások ügyében

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Községi Temetkezési Intézet részére szükséges fakoporsók és fakeresztek szállításának vállalatba adása ügyében még a mult esztendő novemberében kiírt versenytárgyalás végre jogerősen eldőlt. Az elmult napokban érkezett le a városházára a belügyminiszter leirata, amely szerint a polgármester határozatát a beadott felebbezések folytán a versenytárgyalás eldöntését illetően megváltoztatta és a fakoporsók szállításának elosztása tekintetében is intézkedett.

A miniszteri leirat szerint a polgármester véghatározatának részben való megváltoztatására azért volt szükség, mert a még a nyár folyamán ebben az ügyben történt belügyminiszteri intézkedés alapján a főváros az Árelemző Bizottság által megállapitott árakon alul 5 százalékkal olcsóbban ajánlatot tevő cégeknek juttatta a koporsó megrendeléseket, holott a belügyminiszter szerint az eltérés nem lehet több 1—2 százaléknál. A belügyminiszter döntése értelmében a főváros tehát átlag 3 százalékkal drágábban szerzi be a Községi Temetkezési Intézet fakoporsó szükségletét, mintha a polgármesteri véghatározat maradt volna érvényben.

A belügyminiszteri döntés szerint a Czéh Nándor cégtől 133.000 pengő értékben szereznek be koporsókat (a polgámesteri döntés a Czéh Nándor cég javára 114.000 pengő volt). A Friss és Doktor rt. 55.000 pengő rendelést kap, szemben az 52.000 pengős polgármesteri határozattal. a Benisch József cég a 29.000 pengős polgármesteri rendeléssel szemben 44.000 pengőnyi rendeléshez jutott. a May József cég a polgármesteri véghatározat szerint 18.000 pengő értékü rendelést kapott volna, a belügyminiszteri rendelet szerint 39.000 pengőt kap. A Sarcophag Faipari cég a 15.000 pengős polgármesteri rendeléssel szemben 36.000 pengős megrendeléshez jut. Jelentékenyen csökkent a szakma egyik legnagyobb cégének a Marx és Grossmann cégnek a rendelése. A polgármesteri véghatározat 45.000 pengőnyi rendelését 12.000 pengőre csökkentette. A Palágyi és Társa cég a polgármesteri véghatározatban szerepelt 8.000 pengős rendeléssel szemben 12.000 pengős rendeléshez jut. Fogarasi Isvántól a polgármester 41.000 pengő értékben kivánt rendelni, a belügyminiszter azonban mindössze 1.000 pengő értékü rendelést engedélyezett.

A nagy koporsórendelésből végeredményben 210.000 pengő értékü rendelés jut a versenytárgyaláson résztvett keresztény, 123.000 pengő értékü rendelés pedig a nem keresztény cégeknek.

Ugy a városházán mint a szakmai körökben élénk feltünést keltett a belügyminiszter döntése, főképen abból a szempontból, hogy ez volt az első eset, amikor a kormányzat olyképpen változtatta meg a főváros dönétést versenytárgyalási ügyben, hogy nemcsak elvileg, hanem személyileg is határozatot hozott. A belügyminiszteri rendelet ebből a szempontból az önkormányzat sérelmét jelenti és alkalmat fog adni a várospolitikai pártoknak arra, hogy a fővárosi versenytárgyalások kormányhatósági jogkörének meghatározása tekintetében olyképpen foglaljanak állást, hogy a versenytárgyalásban jogilag érdekeltek részére továbbra is a felülvizsgálati jog maradjon meg és nem az ujjonnan statuált fellebbezési jog, ami a miniszternek alkalmat és lehetőséget nyujt arra, hogy az önkormányzat döntését megváltoztatva, személyileg jelölhesse ki a versenytárgyalás győztesét.

*

A belügyminiszteri rendelet egyetlen szóval sem emlékezik meg a gyermekkoporsók szállítási ügyéről. Az Intézet a gyermek-koporsókat évek óta versenytárgyalás nélkül szerzi be egyetlen privilegizált cégtől. Mégpedig — az önkormányzat nagyobb dicsőségére — az üzemi választmány hozzájárulásával. Ami azonban az Intézet vezetőségének fegyelmi felelősségét egyáltalában nem alterálja. A lefolytatandó vizsgálat van hivatva megállapitani, mely okokból és milyen következmények mellett tiporhatja lábbal a Községi Temetkezési Intézet a Közszállitási Szabályzatot?

Honnan lehet fedezni a légvédelmi óvóhelyek épitésének költségeit?

Szinte müszaki főtanácsos érdekes terve a házbérek pótlékolására

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A jövő esztendei költségvetés legnagyobb problémája a légoltalmi kiadások ügye. A polgármesteri előterjesztés, amelyet a közgyülés is elfogadott, úgy szól, hogy a főváros a jövő esztendőben létesitendő légoltalmi berendezkedéshez szükséges négy-öt millió pengőnek az állam által való megtérítését kérje. A berendezkedés módját és költségfedezetét illetően fokozott érdeklődésre tarthat számot az Épitőmesterek Egyesületének háromnapos ankétje.

Az ankéton több felszólalás hangzott el a szakemberek részéről. E felszólalások közül különösen figyelemreméltó volt Szinte László müszaki főtanácsosnak, a magasépitési ügyosztály vezetőhelyettesének, általános érdeklődéssel és tetszéssel fogadott javaslata, amely valóban alkalmas arra, hogy a főváros polgári légvédelmét megoldja.

Szinte Lászó főtanácsos felszólalásában rámutatott arra, hogy Budapest légvédelmének kérdésével általában nagyon sokat és nagyon sokan foglalkoznak, de komoly elhatározó lépések eddig legfeljebb csak a fővárosi épületekkel, a nagyüzemekkel, gyárakkal, bankokkal kapcsolatosan mutatkoznak. A magánházakban azonban — néhány tiszteletreméltó kivételtől eltekintve — még mindig nem indultak meg a légvédelmi épitkezések olyan értelemben, mint ahogyan azt az ismert 70,000-es rendelet előirja. A különféle hivatalokban és üzemekben végrehajtott vagy végrehajtásra kerülő intézkedések csak a családapák életbiztonságára szolgálnak, de a családtagok, a gyermekek és anyák életbiztonsága érdekében nem történt semmi intézkedés és erre a célra szolgáló épitkezés. Igaz, hogy a kormány a légvédelmi épitkezésekre adókedvezményt ad, de az adóhivatalok a kedvezményt a szilánkbiztos („S" jelü) és szilánk- és gázbiztos („SG" jelü) acélajtók és ablakok felszereléséhez kötik. Ilyen ajtók és ablakok iránt olyan nagy az igény, hogy ezeket rendelés után legfeljebb csak három hónap mulva szállitják. Tehát, ha valaki az adókedvezmény reményében már most megkezdi az éptkezést, csak az utólag felszerelhető vasajtók és ablakok beszerzése után nyeri el az adókedvezményt, amely igy természetesen illuzórikussá válik. Ezen a helyzeten tehát az adókedvezmény egyedül nem segit, hanem lehetővé kell tenni a háztulajdonosoknak és a nagyközönségnek az épitkezéshez szükséges pénz előteremtését.

Szinte főtanácsos javaslata a következő elgondoláson alapszik: Budapestnek kereken egymillió lakosa van. Lakosonként 3 légköbméter óvóhelyterületre számitva, hárommillió légköbméterre van szükség. Egy légköbméter épitési költsége 10 pengő, tehát a szükséges összeg 30 millió pengő. Ez azonban a maximális pénzigény, hiszen számitani kell arra is, hogy légitámadás esetén a lakosság egyrésze elutazik a fővárosból, vannak azután olyan foglalkozásuak, akik hivatásuknál fogva nem mehetnek le az ilyen óvóhelyekre, továbbá számolni kell a már elkészitett légvédelmi helyekkel is. Az évi házbérjövedelem Budapesten körülbelül 300 millió pengő. Szinte főtanácsos javaslata szerint a lakbéreknek 2%-kal való felemeléséből elő lehetne teremteni az épitkezéshez szükséges összeget. A háromszázmillió pengő lakbérbevétel 2%-a évi hatmillió pengő, vagyis öt év alatt a egész 30 millió pengő előteremthető. Minthogy azonban egy, vagy másfél év alatt kivánatos végrehajtani az épikezéseket, az egész összeget banktranzakciók útján kellene biztositani. A jobbmódú háztulajdonosok talán nem is vennék igénybe a bankleszámitolási lehetőséget, viszont a szegényebb háztulajdonosok méltányos kamattal bizonyára könnyen megkapnák a szükséges összeget. Az elgondolás pénzügyi részének kidolgozása azonban a pénzügyi szakemberek feladata, a fontos az, hogy az akciót gyors és olcsó adminisztrációval intézzék el.

A lakbéreknek 2 százalékkal való felemelése voltaképen nem jelent számottevő terhet, hiszen például egy évi ezer pengős lakbérü lakás esetében évi 20 pengőről, vagyis havonta nem egészen két pengőrl van szó. Ezzel a kevés anyagi áldozattal szemben viszont minden budapesti lakos számára biztositani lehetne az előirt és szükséges három köbméternyi óvóhely-területet.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest. V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Megjelent a főváros üzemi évkönyve

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Szendy polgármester néhány év előtt — figyelemmel arra, hogy a közüzemek különböző kérdései az utóbbi időben mindjobban előtérbe kerülnek, — elhatározta, hogy kiadatja a székesfőváros üzemeinek évkönyvét. Ebben az évkönyvben az olvasó megtalálhatja mindazokat a tudnivalókat, amelyek az egyes üzemek történetére, müködésére, szervezetére, pénzügyeire, árszabásaira vonatkoznak.

Most jelent meg a fővárosi Üzemi Évkönyv legujabb, 1938. évi kiadása, amely az Elektromos Müvek, a Gázművek a Vízművek, a Gyógyfürdők az Élelmiszerüzem, a Kenyérgyár, a Lóhusüzem, a Hirdetővállalat, a Temetkezési Intézet, Beszkárt, a Községi Takarékpénztár rt., a Kisipari Hitelintézet rt., a Magyar Sertéshizlaló és Husipari rt. leirását, szervezeti megoszlását, mérleg- és eredményszámláit tartalmazza. A közölt adatokból a hatóságok, a törvényhatósági bizottság tagjai s mindazok, akik az üzemek ügyei iránt közelebbről érdeklődnek, minden tekintetben kimerítő felvilágositást nyerhetnek.

Külön fejezeteket szentel a könyv azoknak a tudnivalóknak, amelyek az üzemek szolgáltatásait igénybevevő nagyközönséget érdeklik és utbaigazitást tartalmaz minden kérdésben.

Közli ezenkivül a Vizművek, a Gázművek és az Elektromos Müvek most életbeléptetett üzemi szabályzatainak a hiteles szövegét, valamint ezeknek az üzemeknek, továbbá a Beszkárt., a Hév. és az Autóbuszüzem alkalmazottainak az illetményszabályzatait is. Végül különösen a kereskedelem körében tarthat érdeklődésre számot az összes üzemi alkalmazottak pontos név- és cimjegyzéke.

A könyvet — miként az eddigi kiadásokat is — Szentmiklósi József dr. főjegyző, Reminiczky Lajos és Korenchy László dr. tanácsjegyzők szerkesztették nagy gonddal, körültekintéssel, áttekinthető beosztásbaa, világos magyaros nyelvezettel.

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13.
(Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Uj kiirások

5972 drb. nyers öntöttvas féktuskó szállítására (1939. évi szükséglet) a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. BHÉV. járművei részére. **Határidő: 1938. évi november hó 8-án délelőtt 9 óra.**

500 kg. szemészeti vatta, 3000 kg. I. rendű vatta, 3000 kg. II. rendű vatta szállítására a székesfőváros közkórházai részére. **Határidő: 1938. évi november hó 8-án délelőtt 9—10 óra.**

2810 fm. kékesszürke nyári fésüsszövet (Gf. 4. tip.) **és 200 fm kékesszürke téli fésüsszövet** (Gf. 2. tip.) **szállítására** a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi november hó 11-én délelőtt fél 11 óra.**

A Miskolci-úti autóbusz főműhely telepén létesítendő tüzelőanyagraktárak munkálataira a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi november hó 12-én délelőtt 10 óra.**

Különféle nyomdai papíráruk szállítására a székesfőváros üzemei részére. **Határidő: 1938. évi november hó 16-án délelőtt 10 óra.**

Vonalas papirok, iratgyüjtő, íróaljzat, toilettpapir és jegyzőtömb szállítására a székesfőváros iskolái, hivatalai és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi november hó 23-án délelőtt 10 óra.**

550 drb. piasscira seprőhenger szállítására a Székesfőváros Köztisztasági Hivatala részére. **Határidő: 1938. évi november hó 25-én délelőtt 9—10 óra.**

1. Magaspálya- és rénvasszerkezet átalakítása,

2. Forrázókádak szállítása és szerelése,

3. Gőzvezeték, vízvezeték, belső csatornázás, bélmosó szerelési munkálatokra a sertésvágóhídi nagyvágócsarnok átalakításához. Határidő: 1938. évi dedecember hó 2-án délelőtt 9—10 óra.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

DOBY ANDOR DR.

Szerkesztő:

RASKÓ OSZKÁR

Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.

Felelős: dr. Kellner László.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

November hó 5 és 8-án délután fél 3 órakor ügetőversenyek

VÁLLALKOZÁS

1939: a felfokozott munka esztendeje!

✲

Irta: Király Kálmán

A költségvetés tárgyalásakor mint minden évben, úgy ez idén is a törvényhatósági bizottsági tagok részéről nagy érdeklődés nyilatkozott meg a II. fejezet költségvetése iránt. Főként az utak keltik fel a figyelmet és ez természetes is, hiszen a főváros az utóbbi időben külterjesen nagymértékben terjeszkedett, rengeteg ház épült a külső városrészekben oly helyeken, ahol útnak nyoma sem volt. Amennyire el kell ítélni ezt fejlődési módot városrendezési szempontból, mert lehetetlen feladat elé állítja a város vezetőségét, nem lévén annyi pénz a város kasszájában, hogy minden egyes családi házhoz utcát építsen, — annyira érthető, hogy a mai nehéz viszonyok között mindenki minél olcsóbb telken kiván építkezni.

Az én házam az én váram jelszót a főváros lakossága is átvette és vagy kimegy lakni, vagy kimegy házat építeni a szomszédos községekbe. Esetleg a főváros határához közel eső helyen építi fel a házát. Ehez járul még, hogy a fővárosnak régebbi, már meglehetősen sűrűn beépített külső városrészei, mint a Magdolnaváros (volt Angyalföld), Zugló, Kőbánya sincs rendszeresen kiépített kocsiutakkal, kevésbé gyalogutakkal ellátva. A meglévő kocsiutak is úgyszólván kizárólag makadám-burkolatuak, tehát nyáron porosak, ősszel és télen sárosak.

A főváros törvényhatósági bizottságának közgyülése által nemrég egyhangú *elismeréssel* elfogadott program szerint a főváros úthálózatának végleges kiépítése 30 millió pengőt, a csatornahálózaté pedig 24 millió pengőt igényel. Reméljük, hogy a legközelebb tárgyalásra kerülő beruházó program során az út és csatornaépítésekre is lesz fedezet. A jóakarat, amely úgy a főváros vezetősége, mint a törvényhatósági bizottság részéről a multban megnyilatkozott, kellő biztosíték arra nézve, hogy ez úgy is lesz.

Áttérve a jövő évi költségvetésre, meg kell állapítanunk, hogy a deficit elkerülése végett csupán a legszükségesebb munkálatokra áll fedezet rendelkezésre. Elsősorban tehát a jó gazda gondosságával eljárva, a karbantartásra, valamint az üzemi költségekre kellett fedezetet kijelölni. A meglévő útburkolatok a következők: *kocsiút* kövezet és keramit kereken 3.6 millió négyzetméter, beton 70.000 négyzetméter, aszfalt 1 millió négyzetméter, kátrányos-bitumenes makadám 0.9 millió négyzetméter, vizes makadám 1.9 millió négyzetméter; *gyalogútburkolat:* kövezet 0.8 millió négyzetméter, aszfalt 0.9 millió négyzetméter, bitumenes 0.3 millió négyzetméter. Tehát az összes burkolt útfelület 10 millió négyzetméter. Ezen óriási terület karbantartására 4,519.000 P engedélyeztetett.

Uj munkák a jövő évben a következők lesznek: az I. ker. Attila-utca részleges kiszélesítése a Mikó-utcca és Vérmező-utca között (50.000 P), a IV. ker. Vámház-körut átépítése a Beszkárt vágányok középrehelyezésével kapcsolatban (60.000 P), a több kisebb aszfaltútátépítés (50.000 P), előre nem látható kisebb útátépítésekre 50.000 P, makadámutak átépítésére 128.000 P, a Ferdinánd-hid átépítéséhez hozzájáruláa 340.000 P. Ezeket összegezve, a személyi kiadásokkal együtt az útügyi címet a jövő évi költségvetés 5,170.000 pengővel dotálja, ami a II. fejezet összes várható kiadásainak: 10,854.000 pengőnek majdnem a fele.

A rendelkezésre álló még fennmaradó összeg három részre oszlik: csatornák, parkok és vegyesek című munkákra. Ezek között a legnagyobb kiadást a *csatornázás* igényli, kereken 3,300.000 pengőt. Ebből személyi kiadás 180.000 P, karbantartás és üzemi költség 2,600.000 P, új munkák előirányzata 523.000 P. A jövő évben új csatorna készül a Fehérvári-úton a Sárbogárdi-út és Lenke-út között (várható költség (70.000 P), a Lenke-úton Budafoki-út és Fehérvári-út között (62.000 P), a Szeniszei-utcában Szugló-utca és Németpróna-utca között (8.000 P), a Szentes-utcában ugyancsak a Szugló-utca és Németpróna-utca között (8.000P költséggel). A főváros folytatja a Dunajobbpart geológiai és hidrológiai felvételét (5.000 P). A központi csatornaszivattyútelep szemét-elgázosító berendezésének esedékes II. fizetési részlete 100.000 P, előre nem látott kisebb csatornaépítések 40.000 pengővel szerepelnek.

A *parkok és fasorok* 1939 évi költségelőirányzata 2,200.000 P. Ebből személyi kiadás 140.000 P, karbantartás 1,770.000 P, a többi pedig új munkákra használható fel. Ez utóbbiak között szerepel a Horthy Miklós-bástyasétány folytatólagos rendezése (54.000 P), a Tabán kertészeti rendezésének befejezése (a most lebontás alatt lévő házak helyén 7000 P), költségmegtérítés ellenében végzendő munkákra 20.000 P, hozzájárulás a kertészeti kiállítási csarnok építéséhez (175.000 P), Ebből azonban állami hozzájárulás címén 50,000 P megtérül.

A II. fejezet utolsó címe: *Vegyesek;* 250.000 P. Ebből az összegből a védőgátak és Dunapartok karbantartására az előirányzat 100.000 P, közkutakra és nyilvános illemhelyekre 80.000 P, az árvizvédelmi telep bővítésére 10.000 P.

Az előadottakból kitünik, hogy a nehéz viszonyok dacára is sikerült *Szendy* polgármester úrnak olyan költségvetést összeállítania, amely a II. ügyosztály legfontosabb szükségleteinek kielégítésére alkalmas. A főváros gondoskodik a meglévő értékek konzerválásáról, sőt több, ha mindjárt csak kisebb, új utat, csatornát és parkot is létesít.

Az út- és csatornaépítési ügyosztálynak az 1939. évben is sok lesz a teendője. Meg vagyok azonban győződve arról, hogy kiváló munkatársaim feladatukat úgy mint a multban, a jövőben is nagy odaadással és rátermettséggel fogják a főváros közönsége érdekében megelégedéssel megoldani.

Brunhuber Béla
udvari és kamarai fényképész
Budapest, VIII. Baross u. 61.
Telefon: 134-178.
Elsőrangu művészi képek, festmények. Esküvői felvételek.

Kiss Jenő
okl. mérnök
épitési vállalkozó
V., Zoltán-utca 10.
Telefon: 114—835.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbr. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Szepességi
vászon és asztalnemüek, sifon, pamutáruk, női fehérnemüek.
Kirschner János
IV. Váczi-u. 30b Harisbazár-sarok
Telefon: 183-755
Menyasszonyi-kelengyék, intézeti felszerelések.

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,
Jobbágy- féle
barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.

Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körut 18.
Telefon: 13-33-84.
Levelm: Budapest 72. Postafiók: 81

XVI. évfolyam 45—46. szám. Budapest, 1938. november 19.

Tek. Fővárosi Nyilvános Könyvtár
Bpest, VIII. Reviczky-u. 1.

UJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Imrédy programja

Irta: MÜLLER ANTAL

Imrédy Béla második kormánya élén programot adott a Nemzeti Egység Pártjában és a jövő hét folyamán az országgyűlés képviselőházában is be fog mutatkozni. Az új kormány első érdemleges minisztertanácsán megbeszélte programjának általános irányelveit, nemkülönben azokat a sürgős reformterveket is, amelyeket az országgyűlés minden más kérdést megelőzően fog tárgyalni. Imrédy javaslatai közül, amelyeket gyorsított iramban már tárgyalnak a szakminisztériumok, elsőnek a honvédelmi törvényjavaslat kerül az elterjedt hírek szerint a Ház elé. Ezt követik a földbirtokpolitika továbbfejlesztésével kapcsolatos javaslatok és rendeletek, az adópolitikai és szociális reformok, a népegészségügyi és családvédelmi intézkedések, a családi munkabér bevezetése, a közalkalmazottak, elsősorban a családos tisztviselők helyzetének javítása. Sürgősen tartja Imrédy a társadami és gazdasági élet egyensúlyának helyreállításáról szóló nemrég megalkotott törvény felülvizsgálását is, a kormánypárt úgynevezett zsidóbizottsága már össze is ült. Ezután kerülnek sorra a kormány egyéb reformtervei.

Annak előrebocsátása mellett, hogy Imrédy Béla ezekben a sorsdöntő napokban a leghatározottabban és a legélesebben az alkotmányosság örök törvényei mellett szögezte le magát, az új Imrédy-programot melegen üdvözlöm, aminthogy annak csak tapsolhat minden tisztességes érzésű magyar és keresztény ember. Sok-sok reménnyel köszöntöm a programot a keresztény Budapest nevében is, mert az Imrédy-program megvalósítása komoly előretörését jelenti azoknak a célkitűzéseknek, amelyeket mi Wolff Károly szellemében követünk húsz esztendeje.

Imrédy programjában a legfontosabbnak Budapest szempontjából a zsidótörvény revízióját és a szociális elgondolásokat tartom. Hogy miért? — azt nem szükséges elismételnem, e lap hasábjain az évek hosszú során keresztül kifejtettem nézeteimet, aggodalmaimat és vágyaimat. A fontos az, hogy a törvény üres keretei — mert minden törvény csak üres keret — megfelelő szociális tartalommal legyenek megtöltve. Ezt a szükségességet, mint iparos-képviselő, különlegesen is hangsúlyoznom kell, azon reményem kifejezése mellett, hogy a zsidótörvénynek a gazdasági életben való maradéktalan keresztülvitele végre jobb sorsba fogja segíteni testvéreimet, a magyar társadalom gerincét: az iparosokat! Kenyeret, omlós, fehér magyar kenyeret a dolgozó magyar emberek kezébe!

A többségi pártok hozzájárultak a kereszt kifüggesztéséhez a fővárosi iskolákban

A kereszt hirdesse minden iskolateremben a keresztény nemzeti eszmét és gondolatot! — mondja Felkay tanácsnok

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A liberális eszmék annakidején a főváros iskoláit fertőzték meg a legnagyobb mértékben, aminek élénk tanubizonyságaképpen a kommunizmus alatt szerepet játszó fővárosi alkalmazottak legnagyobb része a tanszemélyzet soraiból került ki. A keresztény gondolatnak a városházán való térfoglalása kapcsán a tanügyi ügyosztály nagy vezető tanácsnokai: Zilahi Kiss Jenő dr., Purébl Győző dr., Szendy Károly és Felkay Ferenc dr. mindent elkövettek abban az irányban, hogy a főváros iskolái valóban keresztényekké váljanak a szó legnemesebb, legtisztább és legkrisztusibb értelmében. A főváros tanügyi tanácsnokait ebbeni működésükben hathatósan segítette a Bednárz Róbert prelátus nagyszerű irányítása alatt működő Keresztény Tanügyi Bizottság.

Lélekben már régen keresztényekké váltak Budapest iskolái, mostantól kezdve a keresztény és nemzeti gondolat az iskolák külső megjelenésében is meg fog nyilatkozni. A polgármester a Budapesti Tanítótestület, valamint a Székesfővárosi Iparostanonciskolai Tanítók és Tanárok Egyesülete kérelmére azt a javaslatot teszi a főváros törvényhatósági bizottságának, hogy a községi iskolák tantermeiben ki legyen függesztve a kereszt. Erről a nagyfontosságú poblémáról, amelyet legközelebbi ülésében tárgyal a törvényhatósági bizottság közgyülése,

FELKAY FERENC dr.

tanácsnok, a tanügyi ügyosztály általános népszerűségnek örvendő vezetője, a következőket mondotta az Uj Budapest munkatársának:

— A polgármester úr, amikor a községi iskolák tantermeiben a kereszt kifüggesztésére tesz javaslatot, a törvényhatósági bizottság közgyűlésének, az oktatói kar kérésének ez ügyben előterjesztett kérelme alapján azzal a szándékkal van eltelve, hogy a kereszt hirdesse minden iskolateremben a keresztény nemzeti eszmét és gondolatot, amely kell, hogy irányítson minden oktatót és növendéket, úgy felfogásában, mint cselekedeteiben.

— A Budapesti Tanítótestület fordult elsőízben a polgármester úrhoz a kereszt kifüggesztésének kérésével. A kérelmet véleményezés céljából a királyi tanfelügyelőhöz származtattuk át, akinek véleménye szerint a magyar királyi minisztériumnak 1938. májusában kiadott 2939. számú rendelete alapján a Korpusz nélküli kereszt minden tanteremben kifüggeszthető, sőt kívánatos is, hogy ez megtörténjen. Jóllehet a kormány hivatkozott rendelete értelmében a közhatóságok, közhivatalok és közintézmények helyiségeiben az egyágú egyszerű kereszt kifüggeszthető, a polgármester úr mégis úgy tartja helyesnek, hogy ebben a kérdésben a főváros közönségének egyetemét képviselő törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek kell határoznia nemcsak az ügy elvi jelentőségénél fogva, hanem azért is, hogy határozatának ezzel megfelelő súlyt és jelentőséget adjon.

— Kétségtelen, hogy ennek a kívánságnak teljesítése az első szent királyunk halálának kegyeletes emlékére tartott Szent István évben bír különös jelentőséggel, mert a kereszt fejezi ki leghívebben keresztény kultúránkat, amelynek felvétele, fenntartása és kimélyítése hazánk sorsával a legszorosabban függ össze. Ezért kell már az iskolában a felnövekedő nemzedék lelkében a kereszt tiszteletét és szimbolikus jelentőségének tudatát kialakítani és erősíteni!

— Hangsúlyozom, hogy a polgármester úr, mielőtt intézkedett volna az iránt, hogy az előterjesztést a tanügyi szakbizottság, továbbá a törvényhatósági bizottság közgyűlése elé terjeszük, a problémát megbeszélte a többségi pártok vezetőségeivel, amelyek ahoz hozzájárultak. Ilyképpen a kereszt kifüggesztése a fővárosi iskolákban az ünnepélyes közgyűlési határozat után meg fog történhetni.

Légoltalom, tűzvédelem

Irta: Szőke Gyula dr.

A kedélyek kezdenek megnyugodni. Ma már sokan feleslegesnek látják azokat a védelmi berendezéseket, amelyeket a hatóság az esetleges légi támadás ellen elrendelt. Sokan ma már nemcsak a légelhárító ütegeket nézik barátságos, polgári szemmel, de mosolyognak a bombabiztos pincék, fedezékhelyek, gázálarcok felett is.

Mindenesetre jóleső érzés a veszély elmulása és feltétlenül megnyugtató az, hogy

a polgárság nem kétségbeesve nézte az előkészületeket és most is bizalommal gondol azokra a rendelkezésekre, amelyeket a hatóság nemcsak a veszély pillanatára adott ki, hanem a veszély elleni állandó védelemre is elrendelt.

Volt ezekben a rendelkezésekben sok *nem egészen gyakorlati* vagy legalábbis annyira általánosított intézkedés, hogy egyes helyeken alig lehetett keresztülvinni. Volt sok költséges rendelkezés is, amely a rendelet gyorsasága következtében volt tuldrága.

Most már van idő átgondolni a történteket. A legutóbbi hetekben két fontos esemény zajlott le, amelyek gondolkozásra késztetnek: az egyik itt Budapesten az *egyik nagy áruház égése*, a másik a *marseilles-i tűzvész*. Komikusan fogták fel egyesek, amikor évek óta sürgettem a tűzvédelem fejlesztését és a légoltalmi berendezések

megvalósítását. Erős szavakkal ostoroztam a nem megfelelő tüzoltó-szerek alkalmazását, sürgettem a tüzoltószemélyzet szaporítását, anyagi helyzetének rendezését, felszerelése javítását. (A személyzet-szaporítás a légoltalommal kapcsolatban *meg is történt.)*

Közben

kiütött az áruház égés, amely igazolta a felfogásomat, hogy a tűzkárnál még nagyobb a vízzel okozott tűzoltási kár, tehát nekünk másfajta védekezésre kell áttérni, vagy legalább is adott esetekben alkalmazni.

De nincs pénz! Ugylátszik még mindig nem értjük meg, hogy a meglévő vagyon védelme fontosabb, mint uj fényüzési dolgok előállítása és nagy nemzetgazdasági érdek, hogy a nemzeti vagyon meg legyen óva. Arról nem is beszélek, hogy a magánérdek is a kellően irányitott és megszervezett tüzoltást kivánja. A nagy marsailles-i tüzvész megmutatta, hogy az összezsufolt, túl magas épületrengetegek mennyire kártyavárként omlanak össze és a könnyelmű tüzvédelem mekkora károkat tud emberéletben és vagyonban okozni.

Joggal kérdezem:

vajjon lehet-e még késlekedni, lehet-e pénzhiánnyal védekezni, lehet-e a felvett kölcsönöket parkokra, versenyuszodákra és sportpalotákra fordítani, ha az emberek élete és lakása sincs még biztossá téve?

Tekintélyes helyről hallottam mondani még a közemultban is, hogy *vagyunk biztositva,* van tartalékunk, a keletkezhető károk fedezve vanak. Azt gondolom, hogy az ilyen gondolkodás élénk cáfolatot talált a francia tüzkatasztrófában és igazolta az általam szivósan sürgetett, de feltétlenül szükséges óvatosságot és előkészületet.

A légoltalmi védekezésel is ugyanigy voltunk. Ismételt javaslatok asztalfiókba kerültek, felszólalások legfeljebb pár percig zavarták a nyugalmat és a Vízműveknél tett intézkedések annakidején sokakban vegyes érzelmeket váltottak ki. Mi pedig, a Vízművek választmánya, vállaltuk a felelősséget ezekért az aránylag igen kicsiny beruházásokért, hogy a főváros lakossága a legnagyobb veszély idején is el legyen látva vizzel, nemcsak az élet fenntartására és tisztálkodására, de a keletkezhető tüzvédelemre is. A legutóbbi napok gyors tempójában a mi előrelátó gondoskodásunk *valahogyan félreállitódott.*

Feltétlenül helyes, hogy a nehéz időkben gyors rendelkezés, gyors munka és nagyobb kiadás történjen a védelem érdekében! Most azonban,

amikor az idegesség már egy kissé csillapodik, jó azokat a milliós terveket megint átnézni és a nagyvállalati üzletek helyett megint nagyobb összegben és gyorsabban a korábbi légoltalmi befektetéseket folytatni.

Kivánatos volna, hogy a hatóság hallgassa meg és vegye igénybe azokat a gyakorlati szakembereket, akik a számukra rendelt előrelátó gondoskodással igyekeztek a keletkezhető bajok elhárításáról eleve gondoskodni. De vegyék figyelembe a gazdasági követelményeket is. A főváros légvédelmi berendezésében lehetséges a nagyvállalatok mellőzésével a polgárság széles rétegeiben lévő *kisebb iparossággal* a munkát elvégeztetni. Itt volna az ideje, hogy *a légvédelmi és egyéb épitkezéseknél is vegyen magán erőt a cementkartel* és szállitsa le az árakat, hogy ne legyen a hatóság és polgárság egyaránt kénytelen az adottságok mohó kiaknázását és az árdrágitást látni és az ellen védekezni!

Január elsejétől kezdve kapják felemelt illetményeiket az ujonnan kinevezett tisztviselők

Az elnöki ügyosztály megkezdte a hatalmas pályázati anyag feldolgozását

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Karafiáth Jenő dr., magy. kir. titkos tanácsos, főpolgármester és Szendy Károly polgármester kiirták a pályázatot a fővárosnál üresedésben levő állásokra. 385 állásról van szó, melyet előléptetés útján töltenek be úgy, hogy az új állások nem jelentenek létszámszaporulatot. A pályázati határidő november 18-ika volt.

A főpolgármester által kiirt pályázatban betöltésre kerülő állások: 17 segédfogalmazói, 3 II. osztályú ügyészi fogalmazói, 5 II. osztályú kerületi orvosi, 1 főszámvevőhelyettesi, 4 számvevőségi főtanácsosi, 9 számvevőségi II. osztályú tanácsosi, 17 számvevőségi II. oszt. főtiszti, 45 számvevőségi II. oszt. tiszti állás.

A polgármester által pályázatra kiirt állások: 1 II. oszt. főjegyzői, 11 II. oszt. tanácsjegyzői, 19 II. oszt. fogalmazói, 1 tiszti ügyészi, 1 tiszti ügyészhelyettesi, 1 ügyészségi fogalmazói, 4 ügyészségi I. oszt. fogalmazói, 1 műszaki főtanácsosi, 1 műszaki tanácsosi, 3 II. oszt. főmérnöki, 12 II. oszt. mérnöki, 3 segédmérnöki, 1 műszaki felügyelői, 2 műszaki II. o. felügyelői, 8 műszaki II. oszt. tiszti, a közegészségügyi és bakteriológiai intézetnél: 1 igazgatói, 1 főorvosi, 2 adjunktusi, továbbá 1 segédvegyészi, 1 II. oszt. statisztikai főjegyzői, 1 II. oszt. statisztikai jegyzői, 1 II. oszt. statisztikai felügyelői, 7 II. oszt. statisztikai tiszti, 1 segédlevéltárosi, 2 II oszt. könyvtárosi, 3 segédkönyvtárosi, 1 könyvtári II. oszt. főtiszti, 5 könyvtári II. oszt. tiszti, az emlékművek felügyelői, 1 múzeumi őri, 1 múzeumi tiszti, 1 állatorvos tanácsosi, 3 II. oszt. főállatorvosi, 3 II. oszt. állatorvosi, 3 segédállatorvosi, 1 — 1 idegenforgalmi hivatali igazgatói és aligazgatói, 1 idegenforgalmi II. oszt. titkári, 1 köztisztasági felügyelői, 2 köztisztasági II. o. főtiszti, 2 köztisztasági II. oszt. tiszti, 5 adóhivatali tanácsosi, 9 adóhivatali II. oszt. tanácsosi, 20 adóhivatali II. o. főtiszti, 3 adóhivatali II. oszt. tiszti, 1 adószedő főellenőri, 2 adószedő ellenőri. 10 adószedő II. oszt. főtiszti, 17 adószedő II. oszt. tiszti, 2 II. oszt. főpénztárosi, 2 II. oszt. pénztárosi, 2 pénztári II. oszt. tiszti, 2 gazdasági felügyelői, 2 gazdasági II. oszt. főtiszti, 2 gazdasági II. oszt. tiszti, 2 kertészeti II. oszt. intézői, 2 segédhivatali főigazgatói, 4 segédhivatali igazgatói, 8 II. oszt. irodafőtiszti, 5 kezelőtiszti, 13 II. oszt. kezelőtiszti, 1 gépész állásra.

A beérkezett pályázati anyag feldolgozását az elnöki ügyosztály már megkezdte. A kinevezésekre még karácsony előtt okvetlenül sor kerül. Az újonnan kinevezettek felemelt illetményeiket január hó 1-től kapják.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?

— Ezekben a valóságos történelmi napokban, kedves szerkesztő barátom, a városháza nem volt és nem is lehetett egyéb, mint visszhang. Visszhangja a nagy eseményeknek, amelyeknek a Felvidék vosszacsatolása révén boldog részesei lehettünk. A főváros vezetőségének teendői az elmult hetekben a folyó ügyek intézésén felül a reprezentációban merültek ki. Áll ez különösen a főpolgármester ur önagyméltóságára, aki magas közjogi méltóságának megfelelő helyen kapott elhelyezést a kassai ünnepségen. Karafiáth ebédet adott a Budapesten tartózkodó lord Rothermere tiszteletére, és természetesen reprezentált azokon a fogadásokon, amelyeket a pályaudvaron a Bécsből hazatérő miniszterek tiszteletére rendeztek. De a legreprezentálisabb ténykedése a főpolgármester urnak a szerdai rendkivüli diszközgyűlés volt, amely nem véletlenül esett november 16-ra. Hogy mennyire nem véletlenül, arra finoman célzott poétikus lendületű elnöki megnyitójában Karafiáth, amikor a következőket mondotta: „Ma, amikor már szinte álomnak tűnik, hogy a meggyötört ország fővárosában tizenkilenc esztendővel ezelőtt épp eme novemberi napon vonult be hófehér paripáján a fővezér, szerény célzatossággal e gyönyörű lélekemelő ünnepség évfordulójára kitűzött diszközgyűlésünkön, már a történelem krónikása állapithatja meg, hogy egy fél-emberöltőnek sem kellett letünnie és Magyarország Főméltóságú Kormányzója a Magyar Szent Koronához visszakerülő felvidéki területekre vezethette büszke seregét.“

— Valóban, gyönyörű megállapitás! Halljuk tovább!

— Hogy a főpolgármesteri megnyitó beszédnél maradjak, közlöm szerkesztő urral, hogy annak költői szépségei mély hatást tettek a törvényhatósági bizottság minden tagjára. Olyan megragadó volt az egész, mint egy hatalmas óda, az ember szinte a rímeket várta, annyira érezte mindenki a szavak szines muzsikáját, a kifejezések válogatott szépségét, a ritmust, amely egyképpen volt formailag a szó legigazibb értelmében nemes és tiszta, de tartalmilag egyben magával ragadóan pathétikus és dinamikus erejű is. Hozzá kell vennünk a meggyőződés elánját, a lelkesedés és a belső szivbeli meghatottság ujjongását, amellyel Karafiáth megnyitóját elmondotta. Emlékezetes beszéd, a legszebbek egyike, amely az ország első törvényhatóságának elnöki székéből valaha is elhangzott!

— Valóban a nagy időkhöz méltó főpolgármestere van Budapestnek! Hogyan tetszett Önnek, kedves dr. Városházy, Szendy ünnepi beszéde?

— Elsőnek azt emlitem, kedves szerkesztő barátom, hogy amikor Szendy felállt székéről, hogy beszédét elmondja, fergetegszerűen zúgott feléje a taps: Éljen Szendy! Éljen a mi szeretett polgármesterünk! Éljen a mi egészséges polgármesterünk! — Szendy percekig küzdött a meghatottsággal a túláradó szeretet láttára, halk hangon, de ezután annál erőteljesebben és lelkesebben folytatta beszédét. Ha Karafiáth elnöki megnyitójáról azt mondjuk, hogy a férfias lira nemes páthosza csillogott minden sorában, akkor Szendy beszédével kapcsolatban azt kell idejegyeznem, hogy abban a milliós főváros önkormányzatának öntudatos és büszke öröme, atyai jóindulata, el nem múló szeretete ragyogott, mint legdrágább ékkő. „A magyar igazság feltámadt és most zengjük a feltámadás felett érzett mélységes örömünknek és hálánknak a himnuszát, a Gondviselés felé. A magyar élet ezzel uj korszak elé indult. Ezt bizonyitja a háromszinű zászló, amely ott leng a komáromi Szent András templom és a kassai dóm ősi tornyain.“ — Ezeket mondotta Szendy és beszédének ez a része tetszett nekünk a legjobban. A legfergetegesebben akkor zúgott a taps, amikor Szendy emelt hangon jelentette ki, hogy a diszközgyűléssel a főváros törvényhatósági bizottsága nemzeti hitvallást akar tenni az egész ország előtt.

— A nagy diszközgyűlés külsőségeiről beszéljen, bizottsági tag úr!

— Talán soha annyit nem éljenezték, lelkesedtek és tapsoltak a közgyűlési teremben, mint november 16-án. A legmelegebb ünneplés, a leglelkesebb éljenzés természetszerűen a kormányzó úr őfőméltósága felé szállt. „A budai várra száll tekintetünk — mondotta frenetikus tapsvihar közepette a polgármester — ahol találkozik keletről és nyugatról, a városokból és falvakból immár tizmillió magyar minden hűséges érzése és gondolata.“ De kijutott az ünneplésből vitéz Imrédy Béla dr. miniszterelnöknek, Kánya Kálmán külügyminiszternek, a nemes angol lordnak és mindenkinek, akinek a Felvidék visszaszerzésében része volt. A törvényhatósági bizottság közgyűlése egyhangú lelkesedéssel vette tudomásul a polgármester javaslatait a Felvidék felszabadulásával kapcsolatban. Már el is mentek az üdvözlő táviratok a tizenegy felszabadult városhoz, lehetővé fogja tenni a főváros a huszévi rabság alatt felnőtt felvidéki ifjúság számára, hogy hazáját és fővárosát megismerje. Megismertetik a Felvidéket a főváros tanuló-ifjúságával, bronzból készült művészi koszorút helyez a főváros Rákóczi Ferenc kassai sirjára, méltó emlékművet állit fel a főváros a központi városházán, amely hirdeti és örökké emlékezetessé teszi a magyar igazság hajnalhasadását, egymillió testvérünk felszabaditását.

— Éljen! Éljen! Szép volt a közgyűlési terem?

— A szokott külsőségek voltak, diszruhás hajdúk zászlókkal az elnöki emelvény két oldalán, a karzati korridoron pedig a visszatért városok cimereit helyezte el Veronács igazgató, a közgyűlés háznagya. Gyönyörű és méltóságteljes volt az önkormányzat komoly megnyilatkozása a rendkivüli közgyűlés kapcsán, de mi mégis szivesebben láttunk volna ez alkalommal nagyobb nyilvánosságot, valljuk be: kissé teátrálisabb rendezést. Rádióval, ünnepi diszfelvonulással, nagyobb közönséggel...

— A hires régi sanzont citálom: Ha majd egyszer mindnyájan visszajönnek... Mind a város, a falu, a hegy,

Hogyan lehetne a stróman-rendszer kinövéseit megszüntetni?

El kell törölni a Közszállitási Szabályzat 66. §-ának 4. pontját és a polgármester diszkrécionális jogául kell fentartani a tudomásulvételt az engedményezések terén!

— Az Uj Budapest tudósitójától. —

Az *Uj Budapest* több cikkben mutatott rá arra, hogy a zsidótörvény gazdasági mellékhajtásaképen megindult

a nagy átképző folyamat, hogy keresztény cégér alatt továbbra is nemkeresztény vállalkozók és szállitók eldorádója legyen változatlanul a főváros.

Müller Antal országgyűlési képviselő, a keresztény iparosság vezére, lapunk hasábjain kárhoztatta, hogy a nemkeresztény vállalkozók számára a zsíros falatoknak a fővárosnál való további biztosítása megszülte a *stróman-rendszert.* A vakmerő játék az álcázást illetően változatlanul tovább folyik és tartani fog mindaddig, amíg intézményesen nem sikerül biztosítani a keresztény szupremáciát a fővárosnál szállítói és vállalkozói vonatkozásban *azzal a bizonyos húsz százalékkal szemben.*

Kétségtelen, hogy a fővárosi pártokban, nemkülönben a főváros vezetőségében *minden jó szándék megvan* arra, hogy a keresztény vállalkozók és szállítók túlsúlya biztosítva legyen. Ennek megvalósítására azonban *törvényes rendelkezések nélkül* nem kerülhet sor.

A mai törvényes rendelkezések szerint még mindig a legolcsóbb ajánlattevő az, akinek a Közszállítási Szabályzat értelmében a szállítást vagy rendelést ki kell adni. Ez az általános szabály. Vannak ugyan kivételek; főképen a nyilvános versenytárgyalásoknál, vannak lehetőségek, hogy a Közszállítási Szabályzat paragrafusai között bujócskát játszva, a legolcsóbb ajánlattevőt elüssék a szállítástól vagy vállalkozásoktól, azonban a generális szabály megvan és — ismételjük — ezt

a jelenleg érvényben lévő törvényes rendelkezések alapján még csak szükíteni, de anullálni természetszerüleg semmi körülmények között nem lehet.

Az általános hangulatot azonban a nemkeresztény vállalkozók is érzik és a maguk részéről mindent elkövetnek abban az irányban, hogy mégis munkához, illetőleg szállításhoz jussanak, — ha nem is a maguk neve alatt.

A stróman-rendszer hallatlanul elburjánzott, újabb és újabb vadhajtásai vannak, amelyekkel szemben a keresztény iparos és kereskedőtársadalom teljességgel tehetetlen.

A zsidótörvénynek a gazdasági életben való maradéktalan keresztülvitele okvetlenül magában kell, hogy foglalja *a stróman-rendszerre vonatkozó törvényes intézkedéseket is!*

A legtöbb visszaélés a stróman-rendszerrel kapcsolatosan *az engedményezéseknél történik.* A számvevőség engedményezési alosztálya — ha nem kötné a hivatalos titoktartás — köteteket mesélhetne arról,

hogyan történik a megrendelés pillanatában a keresztény strómanról a nemkeresztény szállitóra vagy vállalkozóra az egész vállalkozási, illetőleg szállitási ügylet átengedése!

És éppen azért, mert a cedálásokkal kapcsolatban történt a *legtöbb visszaélés* abban a vonatkozásban, hogy látszat szerint keresztények részesülnek a közmunkákban és közszállításokban, de valóban nem — a cedálási rendszernek a Közszállítási Szabályzatban lefektetett alapelveit kell gyökeresen megváltoztatni, ha a stróman-rendszert a városházán ki akarjuk irtani!

A Közszállítási Szabályzat 66. §-a intézkedik az engedményezésekről. Eszerint, ha a vállalkozó a szerződésből eredő követelését más személyre ruházza át, ennek a megrendelő hivatallal szemben csak akkor van jogi hatálya, ha a megrendelő hivatal az engedményt *írásban kifejezetten tudomásul veszi* és csakis olyan formátumok között, amelyek mellett a tudomásulvétel történt. Ugyanezen paragrafus szerint azonban az engedményezés tudomásulvételét nem szabad megtagadni, ha a vállalkozó követeléséből az engedményezett összeg, vagy annak egy része előreláthatólag kifizethető.

A stróman-rendszer gyökeres megszüntetését egyetlen tollvonással el lehet intézni, még pedig a Közszállítási Szabályzat 66. §-a negyedik szakaszának *eltörlésével.* Ha a főváros — ez az intézkedési lehetőség azonban nemcsak a fővárosra, hanem valamennyi közmunkát és vállalkozást kiíró hatóságra vonatkozik — a polgármester diszkécionális jogköre alapján vesz vagy nem vesz tudomásul valamilyen engedményezést, már meg vannak oldva az összes problémák. Ebben az esetben ugyanis,

ha a polgármester úgy látja, hogy a zsidótörvénynek a gazdasági életben való végrehajtása szempontjából nem kivánatos valamely engedményezés tudomásulvétele, egyszerűen nem veszi tudomásul.

Le fognak szokni a stróman-rendszerről a nemkeresztény vállalkozók és szállítók, ha *pénzük veszélyben van,* legalább is annyira, hogy a stróman kapja kezéhez a kifizetésre kerülő összegeket, akitől azután ezek az összegek *legfeljebb polgári per útján* hajthatók be!

Ezek volnának az alapelvei a zsidótörvény alkalmazásának a gazdasági életben. Reméljük, hogy rövidesen sor fog kerülni, hogy intézményesen biztosítva lesz ezen a módon *a keresztény szállítók és vállalkozók szupremáciája.* Hozzávéve természetesen *a német analóg intézkedéseket,* amelyek szerint a stróman-rendszer kinövéseit *büntetőjogi úton is a legkíméletlenebb módon, iparkodni kell kigyomlálni!*

---

a völgy, mind az elszakított területek, az egész történelmi Magyarország! — Egyébként: hogy szolgál a polgármester ur egészsége?

— A közgyűlésen kissé sápadt volt Szendy a sok szobai levegőtől, a villanylámpák fényében, de hangja, energiája és — egészsége a régi. Néhány napon belül már el is foglalja hivatalát.

— Mennél előbb! — Házasság?

— Müller Károly okl. gépészmérnök, Müller Antal m. kir. kormánytanácsos, országgyűlési képviselő fia esküdött a Mária Terézia-téri templomban örök hűséget Gippert Gabriella urleánynak. Zsufolásig tele volt a Józsefváros népszerű képviselője fiának esküvője alkalmából a plébánia templom, több mint kétezer ember szorongott a templomban és azon kivül. Az esketési szertartást Blieszner Ágoston dr. apátplébános végezte. Tanuk voltak Czetler Jenő dr. titkos tanácsos és Farkas Ákos dr. székesfővárosi tanácsnok.

— Gratulálunk az ifjú párnak! — Halálozás?

— A törvényhatósági bizottság tagjai sorából elhunytak a legutóbbi napokban Sümegi Vilmos, az egyetlen pártonkivüli örökös bizottsági tag és Gerlóczy Endre dr., az ügyvédi kamara alelnöke, az ügyvédi kar egyik egyik képviselője a törvényhatósági bizottságban. Elhunytak még Szepessy Rezső nyug. kőbányai elöljáró és Abonyi Tibor dr. tanácsjegyző.

— Béke poraikra! A viszontlátásra, kedves bizottsági tag ur.

— Isten önnel, szerkesztő barátom.

Tisztujitás a rákosvárosi Keresztény Tanügyi Bizottságban

— Az Uj Budapest tudósitójától —

A Keresztény Tanügyi Bizottság XIV. kerületi Szervezete nagy érdeklődés mellett tartotta meg tisztújító közgyülését az angol-utcai Kultúrházban.

Rózsa Géza elnök megnyitójában a mai történelmi napok jelentőségét méltatta. A főtitkári beszámoló után került sor a tisztújításra, melynek során a bizottság elnökévé Szeberényi Gyula polgári iskolai igazgatót, ügyvezető elnökké Mezei Béla tanárt, főtitkárrá Kún László igazgatót választották. Ezután az egyes iskolafajokat képviselő alelnökök megválasztására és a többi tisztségek betöltésére került a sor.

Az új elnök a kari összefogás szükségességéről és a nevelői hivatásnak a mai időkben megnövekedett jelentőségéről szólt. A kerületi kereszténypárt szervezete nevében Wihart Ferenc, a szervezet ügyvezető elnöke köszöntötte az újonnan megválasztott tisztikart és egyben a közgyülés nagy örömére bejelentette a kerület népszerü képviselőjének, Petrovácz Gyulának, egészségi állapotában tapasztalt örvendetes javulást. A közgyülés Kárpáti Ottó igazgató, a Központi Tanügyi Bizottság kiküldöttjének lelkes zárószavaival ért véget.

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII. Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

71. Jótékonycélu m. kir.
ÁLLAMSORSJÁTÉK
Főnyeremény 40.000 ar. pengő
18.729 nyeremény 275.000 pengő értékben
NYEREMÉNYEK:
20.000 ar. P.
10.000 ar. P.
2-szer 5,000 ar. P.
4-szer 2,500 ar. P.
6-szor 2.000 ar. P.
20-szor 1.000 ar. P.
és még számos nagyobb és kisebb nyeremény melyeket mind készpénzben fizetnek ki.
Huzás december 7-én
SORSJEGY ÁRAK:
Egész ar. P 3.— Fél ar. P 1.50
A nyeremények számát és összegét a multhoz képest emeltük.
Kapható minden sorsjegy főárusitónál, valamint az összes dohánytőzsdékben. Postai rendeléseket a pénz előzetes beküldése után azonnal teljesit a Székesfővárosi M. Kir. Pénzügyigazgatóság, Budapest, V., Szalay-u. 10.

Richter és Papp
diszitő, templomfestő, mázoló és fényező
Budapest, IV., Aranykéz-u. 4.
Telefon: 1-803-56.

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök
vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Csilléry a belpolitika legközelebbi és legsürgősebb feladatairól

A legsürgősebb teendők: az igazságos földreform, a zsidókérdés gyökeres megoldása és a nemzetietlen irányok felszámolása

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Keresztény Községi Párt Csilléry András dr. elnöklésével tartott értekezletén foglalkozott a Felvidék visszatérésével.

Az elnök lelkes szavakkal szólott a Felvidék magyarságáról, amely két évtizeden át áldozatos hűséget tanusított és megőrizte izzó magyar voltát. Szeretetünk, ragaszkodásunk azonban nemcsak azoké — folytatta —, akik most visszatérnek hozzánk, hanem azoké is, akik egyelőre nem részesülhettek még ebben a boldogságban. A Keresztény Községi Párt elhatározta, hogy a felvidéki magyarság vezető férfiaihoz, Jaross Andorhoz, Esterházy Jánoshoz és Szüllő Gézához táviratot intéz, amelyben biztositja rajtuk keresztül az egész felvidéki népet a teljes együttérzésről és megbecsülésről. Az elnök Rothermere érdemeiről is szólt és bejelentette, hogy a párt fogadásánál küldöttségileg jelent meg.

Ezt követően Csilléry a belpolitika legközelebbi feladatairól szólott. Leszögezte, hogy autonómiánkat, belső önrendelkezési jogunkat a jövőben is teljes mértékben meg kell őriznünk, mert enélkül nem következhetik be a szisztematikus nemzeti fejlődés. Elismeri, hogy rendkivüli felhatalmazásra van szükség a hazatérő Felvidéket illetően, itthon azonban az ország eddig is megvolt részein ilyenre szükség nincs. Ő és pártja meg van győződve arról, hogy az önkormányzatot minden körülmények között biztositani kell, mert az autonómia termékenyebben és hatékonyabban tud dolgozni akármilyen bürokráciánál. Belpolitikánk három legsürgősebb teendője: az igazságos földreform, a zsidókérdés gyökeres megoldása, a nemzetietlen irányok felszámolása. Beszéde végén kijelentette Csilléry, hogy a hadbavonultak érdekeit a Keresztély Községi Párt teljes mértékben megvédi.

Foglalkozott a párt a bevonultak érdekeinek védelmével, hogy ezeket a férfiakat az előléptetésnél sehol ne érje hátrány. Gáldy Béla a Feszty-körkép méltó elhelyezését sürgette, a Ruszinföld küszöbén álló visszacsatolása különös jelentőséget ad ennek a történelmi képsorozatnak, amely a maga nemében páratlan. Napirendre került a fürdőalkalmazottak helyzete, mert ezeknek még ma sincs fizetésük.

Miklós Ferenc dr. követelte, hogy a hadbavonult munkások is 100%-os fizetést kapjanak és felvetette a párt országos szervezetének fontos kérdését. Szőke Gyula dr. a párt megdöbbenése közben közölte, hogy még ma is több, mint 11.000 szociáldemokrata alkalmazottja van a fővárosnak. Üzemeket sorolt fel, ahol nemcsak szocialistát, hanem zsidókat is ma még könnyebben vesznek fel, mint a múltban. K. Császár Ferenc megsürgette a Wolff Károlyról szóló könyv megjelenését és Sipőcz Jenő főpolgármester portréjának a párt részére való megfestését. Bocsáry Kálmán dr. kijelentette, hogy a szociáldemokráciát, mint a forradalmak tüzfészkét, ki kell irtani, mint ahogy a csehek is kiirtják most, egyenesen nemzetvédelmi szempont alapján. Meg kell valósitani Budapest területén és az egész országban a városi munkaközvetitést.

A párt kimondta, hogy a legnagyobb erélyel lép rá egész Budapest területén a nagy szociális reformok útjára.

Takarékos háziasszony

GÁZZAL FŐZ! SÜT! FŰT! HŰT!

Ha tűzhelyén kívül vízmelegítésre, fűtésre, vagy hűtésre is gázt használ, — szobánként havi 20 köbméteren felül —

a „TAKARÉKGÁZ" 40%-kal olcsóbb: köbméterenként csak 12 fillér.

Az itt következő néhány szám biztosan meggyőzi Ön is arról, hogy a háztartás olcsó tüzelőanyaga a GÁZ.

Egy négytagú család főzési költsége naponta	20 fill.
Egy liter víz felforralása	1.2 fill.
Egy órai vasalás	4— 5 fill.
A gázhűtőszekrény 24 órai üzemköltsége a külső hőmérséklettől függően	8—12 fill.
Egy fürdő készítése (100—150 liter fürdővíz)	12—18 fill.
Egy mosdáshoz szükséges melegviz (10—15 liter)	1.2— 1.8 fill.
Félórai fürdőszobafűtés	6— 8 fill.

HASZNÁLJON TAKARÉKGÁZT!

Felvilágositás és tanácsadás a Gázművek Városi irodáiban

VII. Rákóczi-út 18. I. Alagut-utca 3.

Főzőbemutató előadások a gáz takarékos használatáról minden kedden és pénteken délután 5 órakor a Gázművek VI. Vilmos császár-ú 3. sz. I. emeleti bemutató termeiben.

Kunder Antal: Ez az ország csak akkor lesz a miénk, ha a kereskedelem magyarrá válik!

A keresztény Budapest ünnepnapja volt a Baross Szövetség székházának felavatása

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Uj, hatalmas fejlődést igérő korszakába lépett a keresztény kereskedelem és ipar évtizedes nehéz harcokban megedzett országos szervezete, a Baross szövetség, Muzeum-utcai uj székházának szerdaesti felavatásával. A Károlyi Gyula gróftól vásárolt gyönyörű barokk-palotában összegyült előkelő közönség tanubizonyságot tett arról, hogy úgy a kormányzat, mint a közélet minden vezető tényezője érdeklődéssel és támogatással kiséri azt a munkát, amelyet a Baross-szövetség a keresztény magyar kereskedelem és ipar térhódítása érdekében kifejt. A megjelent előkelőségek sorában ott láttuk József Ferenc királyi herceget, a kormány képviseletében Kunder Antal kereskedelmi és iparügyi minisztert, Darányi Kálmán ny. miniszterelnököt, Sztranyavszky Sándor ny. földmivelésügyi minisztert, vitéz Imrédy Bélánét, a miniszterelnök feleségét, Fabinyi Tihamér ny. minisztert, Törley Bálint kereskedelemügyi államtitkárt, Mészáros János érseki helynököt, Dohnányi Ernő dr. zeneművészeti főiskolai igazgatót, Torzsay-Bieber Gyula közigazgatási bírósági tanácselnököt, Zsilinszky Gábort, a Péti nitrogéngyár vezérigazgatóját, Wünscher Frigyest, a Hangya vezérigazgatóját, a székesfőváros képviseletében Király Kálmán és Bódy László tanácsnokokat, Nagykovácsy Milenkó kereskedelmi főtanácsost, Putnoky Móric, vitéz Árvátfalvi Nagy István, Czermann Antal, Huszovszky Lajos, Kun Béla, boczonádi Szabó Imre országgyülési képviselőket s sok más társadalmi előkelőséget.

A házavató ünnepi ülést Ilovszky János országos elnök nyitotta meg.

— A nemzet csak akkor lehet erős, — mondotta többek között, — ha teljes gazdasági izomzattal küzd a jobb érvényesülésért. Büszkék vagyunk, hogy ma már huszonkét vidéki városban, huszonkét Baross-szervezet élén leng a Baross-lobogó. És az itt összegyült vezető személyiségek előtt büszkén kiáltom a csonka ország népe felé: mi nem kivánjuk senkinek, tartozzék bármilyen fajhoz is, kenyerét elvenni, de nem engedünk álláspontunkból és küzdünk azért, hogy a magyar nép visszaszerezze a gazdasági vezetést saját országában. Hálával emlékezett meg az elnök Horthy Miklós kormányzó úr őfőméltósága nagy történelmi müvéről.

A megjelentek helyükről felemelkedve, percekig ünnepelték a főméltóságú urat. Ilovszky János ezután felolvasta vitéz Imrédy Béla miniszterelnök levelét, amelyben egyébirányú elfoglaltsága miatt távolmaradását kimentette. A díszes közönség lelkesen éltette a miniszterelnököt.

A nagyhatású elnöki megnyitó után a kormány nevében Kunder Antal kereskedelmi és iparügyi miniszter üdvözölte a Baross-szövetséget.

— Hosszú küzdelmes esztendők sora előzte meg ezt az ünnepnapot — mondotta —, közöttük hosszú sora olyan esztendőknek, amikor a keresztényi gondolat mellett nyiltan kiállani épen ebben a rétegben a magyar társadalomnak inkább jelentett kockázatot, mint konjunktúrát. Ezek az esztendők, hála Istennek, elmultak. Nem hiszem, hogy valaki is volna, ebben az országban, aki józanul és tisztességesen gondolkodik, aki a miniszter elnök úr komoly, céltudatos, minden jelszótól mentes keresztény célkitüzéseiben ma még kételkedne. De lehetnek olyanok, akik, ha maguk nem is kételkedhetnek, igyekeznek ezt a kételkedést másokban felkelteni. Ezért erről a helyről nyomatékosan felkérem a keresztény kereskedőtársadalom minden egyes tagját, hogy elgondolásait, kivánságait, ötleteit, amelyek a kereskedelemben a keresztény elem megerősödésének célját vannak hivatva szolgálni, hozza az illetékes tényezők tudomására. Biztosithatom, hogy a kormányzat minden egyes tényezője részéről a gondolatot megillető megértésben és támogatásban lesz részük. Ha nem igy volna, méltóztassanak ügyükkel közvetlenül hozzám fordulni, mint a keresztény magyar kereskedelemnek a kormányzatban helyet foglaló referenséhez. Ez az ország csak akkor lesz igazán a mienk, ha itt e földön a kereskedelem magyarrá válik. Ennek a célnak a megvalósitására hivatott a Baross-szövetség, de csak úgy, ha szándékait és célkitüzéseit maga is tettekre váltja.

Beszédének végén Kunder Antal megnyitotta a székház állandó kisipari kiállitását, a székházat pedig átadta rendeltetésének. A szünni nem akaró tapssal fogadott beszéd után Sztranyavszky Sándor ny. földmivelésügyi miniszter mondott ünnepi beszédet.

Sztranyavszky Sándor beszédét azzal kezdte, hogy a magyar ember fokozottabb mértékben vágyódik ösztönösen az otthon után. Ezt mutatja a nemzet élete is. A magyarság hosszú bolyongás és viszontagság után került ide a Kárpátok medencéjébe és a hosszú viszontagság, a sok vándorlás, a bizonytalanság, a megtett úton vágyat ébresztett a magyar fajban arra, hogy meleg otthont épitsen Isten segedelmével a nemzet számára és a nemzeten belül fiainak számára is. Ezer éven át ezt az otthont is sok sorscsapás érte, de ez a nemzet ma is áll. Megkopott otthonnal, fiainak egy részét elveszitve, húsz éven keresztül kétségek között, de mindig bizva és reménykedve abban, hogy az otthon egy része ideiglenesen veszett el. Ki hitte volna hónapokkal ezelőtt, hogy megtörik-e a bennünket körülszoritó abroncs és egymillió magyarral több és számtalan négyzetkilométerrel nagyobb lesz Magyarország?

— Tudatában vagyunk annak — mondotta —, hogy velünk együttérző és bennünket a kezdet nehézségein átsegitő hüséges és hatalmas barátok, Olaszország és Németország segitsége nélkül célt aligha érhettünk volna. De tisztában kell lennünk önmagunkkal és éreznünk azt, hogy hogy önmagunk ereje Isten akarata után a legfontosabb. Fontos, hogy a mi barátaink is érezzék és lássák a mi erőnket és legyenek tisztában azzal, hogy amilyen érték az ő barátságuk, mert erőt jelent a mi számunkra, értéknek kell, hogy elismerjék a mi barátságunkat is, amely kisebb erő, de mindennél nagyobb hüség.

Beszédének végén a Baross-szövetség működését méltatta és a magyar összefogás hangoztatásával fejezte be nagy éljenzéssel és tapssal fogadott ünnepi beszédét. József Ferenc főherceg felszólalásában arról beszélt, hogy az uj helyiség fokozottabb munkát követel a szövetségtől. A vidéki szervezetek kiküldötteinek felszólalása után Ilovszky János elnök berekesztette az ünnepi ülést, amelyet Zsindely Ferencné-Tüdös Klára rendezésében magyaros divatbemutató követett, majd ennek befejezése után kezretét vette a Barass-szövetség diszlakomája.

Kandel, Marmor, Weiser, Markstein, Sauersteig, Zafir-Fagott, Pakesz, Kerpen, Essenfeld, Pratspitz, Rephun, Kupferstein, Minacker, Preichen...

Kétszázegy sátorbérlő közül mindössze tizenöt a keresztény a Teleki-téren, ahonnan a belső városrészek felé áramlanak az ócska ruhán és használt butoron szerzett százezres zsidó-vagyonok

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* — A főváros közgyűlése vita nélkül fogadta el a polgármester előterjesztését a Teleki-téri zsibáru-piac jövő esztendei költségelőirányzatát illetően. Évente ötvenezer pengőbe kerül a fővárosnak a Teleki-tér tisztviselői és altiszti személyzete, ezzel szemben a a bevétel az alacsonyan megállapított bérleti díjak következtében alig évi száznyolcvanezer pengőre rug. A Teleki-téren *olcsó a bér!* A zsibárus-fülkék négy csoportba vannak osztva, A legdrágább fülkének — ahogy Pesten szokták mondani: sátornak — havi helypénze mindössze 65 pengő, a legolcsóbb fülkéé 26 pengő. Ebben az összegben az őrzési és szemétfuvarozási költségek is bennfoglaltatnak. Az ószeres csarnokban és a nyilt kocsipiacon a helypénz napi 40 fillér.

Nem akarjuk felfedezni a Teleki-teret és ezért mindjárt *in medias res* kezdjük mondanivalóinkat. A Teleki-téren készáznégy fülkebérlő *közül mindössze tizenöt a keresztény*, vagyis a bérlőknek kilencvenhárom százaléka zsidó. Az alább közölt névsor — amely szervesen csatlakozik az *Uj Budapest* által közölt fővárosi bérlőnévsorokhoz — *önmagáért beszél!* Ehez a névsorhoz csakúgy *nem kell kommentár*, mint ahogy felesleges volt megjegyzéseket fűznünk a városházi boltbérlők névsorához. Ezek a névsorok azt bizonyítják, hogy az úgynevezett keresztény Budapest gazdasági politikája jelentékeny mértékben *jelszavakon épült fel*, azokban a vonatkozásokban, amelyek pénzt és jövedelmet jelentettek, megmarad a régi demokrata-liberális éra *minden féltékenyen körülhatárolt értéke a zsidóság számára.*

Ime a névsor:

Keresztények:

Tomasik István,
Tomasik János István,
Várai Ferenc,
Blaskó Jánosné,
Czagán Gyula,
Szász István,
Skultéty Gyula,
Masek Pál,
Hajek Károly,
Urbán Mihály,
Werner Dezső,
Mosner Antalné,
Schweitzer Sándor,
Riesz József,
Szabó Józsefné.

Zsidók:

Blasszer Sámuel,
Székely Lászlóné,
Krén Izidor,
Heimann Ilka,
Gergely (Ehrenfeld) Ernőné,
Grün Józsefné,
Bernát Sándor,
Bernát Erzsébet,
Arnstein Imre,
Özv. Lázár Sándorné,
Stern László,
Steinfeld Péter,
Róth Dezső,
Sas Dezső,
Skultéti Lajosné,
Krausz Imréné,
Márkus Sándorné,
Pehr Henrik,
Szamosi József,
Kandel Jenőné,
Marmor Nándorné,
Préger Miksa,
Préger Mendel,
Nagy Géza,
Schwarcz Zsigmond,
Reichmann Józsefné,
Strasszer Márkus,
Friedmann László,
Pauker Rezsőné,
Strasszer Márkusné,
Steiner Gáborné,
Wilhelm Dániel,
Horváth Henrik,
Markovits Salamonné,
Troszt Hermanné,
Preichen Sólemné,
Préger Béla,
Brauch Samu,
Friedmann Sámuel,
Salgó Nándor,
Préger Irén,
Özv. Schulz Arminné,
Jellinek Izrael,
Nagler Artur,
Steiner Ferenc,
Minacker Sándor,
Minacker Sándorné,
Reisz Dávid,
Weisz Adolfné,
Weisz Dezsőné,
Koltai József,
Steiner Jenőné,
Szóbel Samu,
Markstein Ignácné,
Reisz Manó,
Reisz Teréz,
Gutmann Lipótné,
Krisch Ábrahám,
Lázár Sándor,
Steiner Ignácné,
Reisz Dániel,
Friedmann Adolf,
Arnstein Jenő,
Özv. Sauersteig Salamonné,
Weiser Arnold,
Krámer Mórné,
Froszt Hermann,
Stempler Károlyné,
özv. Bloch Sándorné,
Holländer Berta,
Zafir-Fagott Izsóné,
Lisszauer Eleonóra,
Lisszauer Sarolta,
Steinfeld Gyula,
Balla Imréné,
Pákesz Miklósné,
Grósz Béláné,
Krén Sándorné,
Préger Edéné,
Fried Ferencné,
Rotter Ernőné,
Kertész Lajos,
özv. Kerpen Adolfné,
Bloch Lajos,
özv. Schulz Jakabné,
Malcsiner Gyuláné,
Rosenberg Ernő,
Fekete Gézáné,
Préger Zsigmond,
Krausz Náthánné,
Jellinek Jónásné,
Braun Aranka,
Rosenfeld Sándor,
Rosenfeld Ibolya,
Komlós Bertalanné,
Kálmán Ernőné,
Weisz Nándorné,
Lukács Gyula,
Szamosi Lipót,
Klein Gyula,
Essenfeld Miksa,
Drucker Zoltán,
Löffler Simon,
Rephun Ignác,
Krámer Nándorné,
Pollák Adolf,
Pollák Gizella,
Pratspitz Vilmosné,
Steiner László,
Friedmann Sári,
Oppenheim Mór,
Fried Mártonné,
Friedmann Náthán,
Schnur Simon,
Schnur Arnold,
Özv. Tieger Mihályné,
Eckstein Karolin,
Román Sámuelné,
Stern Antalné,
Steiner Lászlóné,
Kupferstein Izrael,
Özv. Stern Márkné,
Braun Rudolf,
Braun Rudolfné,
Sziegler Arminné,
Pehr Nándorné,
Katz Jakab,
Fekete Istvánné,
Pollák Miklósné,
Özv. Weisz Edéné,
Krausz Arnoldné,
Havas Árpádné,
Hermann Fáni,
Kohn Gyuláné,
Pollák Miklós,
Schwarcz Alajosné,
Wollstein Zsigmondné,
Oppenheim Mihályné,
Molnár István,
Özv. Zimmermann Salamonné,
Róna Sándor,
Zaller Dezső,
Steiner Ernő,
Fekete Lajos,
Simkó Arturné,
Rosenzweig Sándor,
Salgó Bernátné,
Grosz Arminné,
Löffler Simonné,
Kohn Imréné,
Schwartz Ignáczné,
Schucker Márton,
Schucker Mártonné,
Weiser Náthán,
Weiser Náthánné,
Berkovits Szerén,
Pollák Izidor,
Beilfeld Adolf,
Nagy Jánosné,
Mózes Dávidné,
Reich Sándor,
Srasser Mihályné,
Friedmann Margit,
Brüll Ilona,
Hauer Lipót,
Flesch Zsigmond,
Flesch Zsigmondné,
Szegő Sándor,
Szegő Sándorné,
Löffler Jenőné,
Fein Gézáné,
Deutsch Mihály,
Deutsch Mihályné,
Salgó Simon,
Neubauer Béláné,
Lebovits Jakab,
Weisz Géza,
Schwarcz Jakab,
Pollák Dezsőné,
Özv. Weisz Gyuláné,
Koller Ilona,
Martonosi Béláné,
Özv. Müller Lajosné,
Schnur Imréné,
Weisz Pálné,
Hauer Rudolf,
Sándor Bernátné.

A gazdagodás biztos útja

Természetes, hogy a száznyolcvanhat Teleki-téri zsidó fülkebérlő között vannak szegények és gazdagok. Nagyon szegények és nagyon gazdagok. Általában az a helyzet, hogy mindenki szegényen kezdi a Teleki-téren, lassan, de biztosan meggazdagszik az egypengős vásárolt széken, amit tizenötért ad el és a harmincpengős télikabáton, amit a házaló zsidó öt pengőért vásárolt és tiz pengőért ad el neki.

A fülkebérlőknek hatalmas forgótőkével kell rendelkezniök, mert hiszen készpénzzel kell az áruért fizetniök. Készpénz kell az árverésekhez, amelyeknek a Teleki-téri árusok monopolisztikus vásárlói, de a kisember is, ha megszorul, természetesen, ha fillérekért is, de készpénzért árulja az utolsó dunyháját. *Hivatalos szakvélemény szerint* ötvenezer pengő forgótőke szükséges egy Teleki-téri árusító bódé berendezéséhez és megszervezéséhez. Ha elfogadjuk az ötvenezer pengős forgótőke alapot átlagban — természetesen vannak ennél jóval jelentékenyebb értéket képviselő, de viszont kisebb forgótőkéjü üzletek is, — könnyen kiszámíthatjuk, hogy több, mint *tizmillió pengő forgótőkét reprezentál* a Teleki-téri ócskaruha és használt-butor nagyüzem.

A tarnopoli unokatestvér

A Teleki-téri bérlőknek azonban *csak kezdő állomása a zsibárus piac.* Amint lehet, igyekeznek üzlethelyiséget szerezni a városban is, olyképen, hogy azért a *Teleki-téri rebach se menjen veszendőbe.* Mivel szabályrendelet tiltja, hogy a Teleki-téri bérlők a város más részében üzlettel rendelkezzenek, anyós, feleség, testvér, Galiciából frissen érkezett unokatestvér nevén történik a városi üzlethelyiség bérlete. Igy kapcsolódnak bele újabb és újabb rétegek, friss jövevények, messze vidékről érkezett sógorok a nagy üzletbe.

A Teleki-téren vannak szegény, nagyon szegény és gazdag, nagyon gazdag sátorosok. Vannak saroküzlet hitbizományok, árusitó dinasztiák, ame-

lyekhez már ideérkezett Tarnopolból a legtávolabbi unokatestvér is, mert folyton nőtt az üzlet, kellett a megbízható rokon. Vannak Teleki-téri bérlők, akiknek neve jólhangzóan cseng a nemzetközi ócskaruha-forgalomban, vagy az internacionalis ócskavas piacon is, de ismerősök ezek a nevek a telekkönyvi hivatalokban is, mert a Teleki-téri árusoknak előbb-utóbb sikerülő vágyálma odavezeti őket: a saját bérházhoz, amely nem szellős Teleki-téri sátor, hanem jól megépített, jól jövedelmező bérpalota.

Az elfelejtett paragrafus

A Teleki-téri dinasztiának nagy része Budapest *ingatlanbirtok-állományában* is erősen érdekelve van. Akad ugyan a zsibárus szabályrendeletnek olyan paragrafusa, amely a zsibárus-sátrak bérlőinek, illetőleg a zsibárusipar gyakorlóinak szegény mivoltát teszi kötelezővé, de ilyen csekélységekkel igazán nem törődik a százhetvenhat zsidó sátorbérlő. Helyesen cselekedne *Beliczay* tanácsnok úr, ha a Teleki-téri közállapotok rendezésének első fejezeteképpen megvizsgálná, hogy az ingatlan-vagyonváltságot fizetők, tehát az ötvenezer pengőn felüli értékű ingatlannal bírók között mennyi van a *százhetvenhat* Teleki-téri zsidó sátorbérlő közül?

A fővárosi nyugdijasok és a Felvidék visszacsatolása

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A Székesfővárosi Nyugdíjasok Egyesülete november havi igazgatósági ülésében hazafias lelkesedéssel emlékezve meg a Felvidék visszacsatolásáról, elhatározta, hogy a Magyar a magyarért akcióhoz 100 pengővel járul hozzá s egyidejüleg a sajtó útján is felhívja tagjait, illetve a székesfőváros nyugdíjasait, hogy a gyüjtéshez tehetségükhöz képest adományaikkal kivétel nélkül járuljanak hozzá.

Vége begavári Back mérleg-monopóliumának

*

Szigoru polgármesteri intézkedés az utcai mérleg-automaták ügyében

— Az Uj Budapest tudósítójától —

Még a mult esztendőben tette szóvá *Petrovácz* Gyula a közigazgatási bizottságban, hogy az utcai mérlegek igen rosszak. Felkérte *Petrovácz* a polgármestert, hasson oda, hogy legalább megközelítően mutassák a mérlegek a helyes súlyt. A vállalkozók kötelesek karbantartani a mérlegeket, ha egy vállalat a közönségtől beszedi a filléreket, a főváros közönsége érdekében meg kell akadályozni, hogy a mérlegek rosszul működjenek.

Petrovácz felszólalása kapcsán az *Uj Budapest* munkatársa megállapította, hogy a főváros területén — csak a közterületet véve természetszerűen számításba — összesen háromszázhatvanhárom pénzbedobásra működő mérleg van felállítva, ezek felállítására az engedélyt a főváros adja ki. A legtöbb utcai mérleg az *Automata Forgalmi és Kölcsönző R. T.* hitbizománya. Ennek a páratlan értékű koncesszióval rendelkező részvénytársaságnak igazgatóságában hemzsegnek a *Gutmannok, Krauszok, Backok* és *Diamansteinek*. Az egész részvénytársaság a szegedi *Back-család* érdekeltsége, azok az urak, akik a mérlegkoncesszióval rendelkező budapesti részvénytársaság vezetőségében helyetfoglalnak, tettekkel tényező tagjai a *Back-familia* szegedi részvénytársaságainak is.

Az *Uj Budapest* már az elmult évben revíziót sürgetett az utcai személymérlegek dzsungeljében. Feljegyeztük, hogy tíz esztendő alatt közel *félmillió pengőt* kerestek az engedélyesek, néhány ezer pengő befektetés és néhány ezer pengő évi bér ellenében. Tiltakoztunk *a szegedi honfoglalás* ellen a pesti aszfalton és arra kértük a polgármestert, hogy a szegedi milliomos nagyiparostól és protekciós társaitól *vegyék el az automata-mérlegek dús és munkanélküli jövedelmét* és adják azt a hadigondozottaknak, a hadirokkantaknak, a hadiárváknak!

Örömmel állapítjuk meg, hogy a polgármester — megfelelően a közigazgatási bizottságban tett ígéretének — intézkedett az önműködő személymérlegek felállítására adott közterület foglalási engedélyek feltételei tárgyában. A jövő év január 1-én életbelépő polgármesteri intézkedés szigorú feltételekhez köti helyfoglalás és karbantartás szempontjából az automata mérlegek koncessziós vállalkozóit. Legfontosabb megállapítása a polgármesteri rendeletnek, hogy *az engedély ideiglenes jellegű* és azt a székesfőváros bármikor, mindennemű kártérítési vagy megtérítési kötelezettség nélkül visszavonhatja.

A polgármester rendelete értelmében *mód nyilt tehát a revízióra!* Kétségtelen, hogy ez a revízió mielőbb be fog következni és a begavári Backok helyett keresztény kisemberek fogják a koncessziót megkapni. Olyképen, hogy nemcsak hadigondozottakat legyenek kötelesek alkalmazni a koncesszióval rendelkező vállalatok a mérlegek karbantartására, hanem *maguk a koncessziósok* csak keresztény hadirokkantak, hadiárvák és hadiözvegyek lehetnek, nem pedig *vidéki nagyurak!*

HIREK

Magas olasz kitüntetések a főváros vezetőinek

— Az Uj Budapest tudósítójától —

III. Viktor Emánuel császár és király a magyar-olasz kulturális kapcsolatok kimélyítése terén szerzett érdemei elismeréséül *Szendy* Károlynak, Budapest székesfőváros polgármesterének a Szent Móric- és Szent Lázárrend középkeresztjét adományozta. Ez a rendjel egyike a legnagyobb olasz kitüntetéseknek és a császár-király csak ritka alkalmakkor és kiemelkedő érdemek jutalmazására adományozza. *Lamotte* Károly dr. nyug. alpolgármester az olasz koronarend középkeresztjét kapta, *Schuler* Dezső dr. alpolgármester, valamint *Kovácsházy* Vilmos és *Király* Kálmán tanácsnokok, végül *Keil* Tibor dr. főjegyző az olasz koronarend tiszti lovagkeresztjét kapta.

Felkay Ferenc dr. tanügyi tanácsnok megbizatása

— Az Uj Budapest tudósítójától —

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a m. kir. Testnevelési Főiskola Szervezeti Szabályzatának 4. §-a értelmében szervezett főiskolai tanács tagjává *Felkay* Ferenc dr. m. kir. kormányfőtanácsost, székesfővárosi tanácsnokot kinevezte.

A Székesfővárosi m. kir. Pénzügyigazgatóság felkéri az igen tisztelt közönséget, hogy aki a címére küldött állami sorsjegyet megtartja, annak árát a postatakarékpénztári befizetési lap felhasználásával egyenlítse ki. Aki a sorsjegyet nem kívánja megtartani, szíveskedjék azt a mellékelt portómentes válaszboríték felhasználásával visszaküldeni oda, ahonnan érkezett. Az államsorsjáték jótékony célt szolgál és aki a megtartani nem kívánt sorsjegyet nem küldi vissza, a jótékony célt károsítja meg. A sorsjegyek visszaküldése díjtalan.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten (DRASCHE)
Budapest, V., Klotild-utca 3.
Telefon: 114-644

November hó 20 és 24-én délután fél 3 órakor ügetőversenyek

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

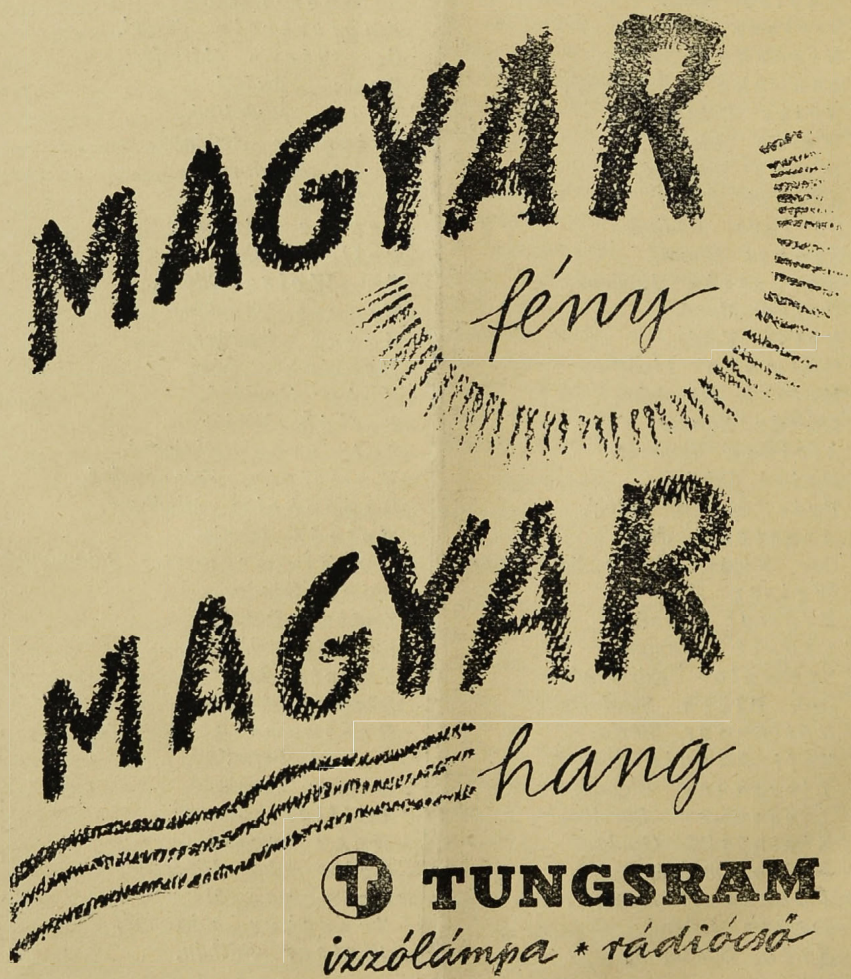

Molnár Kálmán
okl. gépészmérnök és közgazd. mérnök
Magánmérnöki és műszaki irodája
Budapest IV, Irányi-utca 21.
Közművek építése:
Városi vizművek, Csatornázások, Útépítések. Hitelműveleti és Koncessiós ajánlatok, központi fűtőberendezések.
Telefon: 189-713.

PROKISCH JÁNOS
okl. épitész, épitőmester, hites törvényszéki és árvaszéki szakértő
Budapest, I., Csaba-u. 11/a. el.: I-563-99.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

GAZDASÁGI ÉLET

Naponta ötszáz pengőt keres a fővárosnak az iszap-elgázositó berendezkedés

Zaitz műszaki főtanácsos nagyszabásu elgondolása és sikere a hatalmas üzem, amely négy év alatt amortizálja önmagát

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Két hete annak, hogy a főváros ünnepélyes keretek között átvette és üzembehelyezte a Soroksári uti csatornaiszap elgázositó berendezést. Az üzem most már vigan dolgozik és szorgalmasan keresi a fővárosnak a napi ötszáz pengőket.

Nem minden érdekeség nélkül való visszatekinteni e műnek keletkezésére:

A főváros jeles mérnöki karának egyik kiválósága, *Zaitz* László műszaki főtanácsos, a II. ü. o. helyettes vezetőjének tervezése, alkotása ez az immáron megvalósult hatalmas mű. Közel egy évtizede annak, hogy *Zaitz* László hozzákezdett labortóriumi kísérleteihez, majd azok beválása után a tervek elkészitéséhez S mindezek elkészültével, hatalmas elaboratumot terjesztett az illetékesek elé elgondolásairól a csatornai iszap elgázositására vonatkozólag. Mindez azonban csupán irott malaszt lett volna, ha *Király* Kálmán tanácsnok kitünő éleslátásával nem áll az ügy mellé és hatalmas tudását, megértő vezetését nem állitja ennek a nem mindennapi és teljesen uj elgondolásnak szolgálatába. Igy történt, hogy végre négy évvel ezelőtt megkezdődött a ma már tökéletes működésben levő nagy mű felépitése, melynek kitünő prosperitása ösztönzően hat a főváros vezetőire, hogy nyélbeüssék az egész főváros területén lerakódó iszap elgázositását, ami nemcsak financiális, de hygienikus és kulturális szempontból is rendkivüli teljesitmény.

Az iszapelgázositó létesitésének inditó okait, módszereit és szakszerű ismertetését az alábbiakban közöljük:

Miből áll a csatornaiszap?

A pesti oldalon összegyülemlő szenny- és csapadékvizek a mellékcsatornahálózat segitségével bejutnak a Dunaparti, Nagykörúti és magasanfekvő fögyüjtőkbe. Ez a három főgyüjtő a Soroksári-út alatt végigvonuló közös főgyüjtővel egyesülve vezeti le a vizet az összekötő vasúti híd alatt levő csatornaszivattyútelepre.

A szennyvíz mennyisége változó. Változik nemcsak a nap különböző szakai szerint, de változik az egyes napok és évszakok szerint is. A másodpercenként lefolyó szennyvíz mennyisége átlagosan 2.400 l/sec.

A csatornavíz természeténél, illetve összetételénél fogva teli van különböző szerves és szervetlen, valamint oldott és oldatlan anyagokkal. Ezek az anyagok alkotják a csatornaiszapot.

A csatornázás körül felmerülő összes kérdések között a legsúlyosabb probléma a csatornaiszap kérdése. Gondot okoz nemcsak nekünk, de az összes világvárosoknak és minden világváros költségvetésében súlyos tehertételként szerepel a csatornaiszap kezelése.

A telepre érkező szennyvizet, mielőtt azt a Dunába szivattyúznánk, tisztitásnak kell alávetni — az iszaptól meg kell szabaditani. E célból előbb egy homokfogón vezetik keresztül, ahol a nehéz anyagot a fizika törvénye értelmében lerakja, s azután mozgó szürőrács segélyével fogjuk fel a lebegő és úszó anyagokat.

Csak az igy megtisztitott víz lesz szivattyúzás alá bocsátva. A visszamaradt iszap évente 25.000 köbméter. Ha az egy évi iszapmennyiséget egy nap alatt kellene elszállitani Budapest területéről, arra mintegy 5.000 vagonból álló 50 km. hosszú vasúti szerelvényre volna szükség. Ennek a szerelvénynek mozdonya már Nagymaroson állana, az utolsó kocsija azonban még mindig a Nyugati pályaudvar csarnokában büzlene.

Próbálkozások

A városok a kitermelt iszapot különböző eljárásnak vetették alá. A kitermelt csatornaiszapot eleinte a város határán kivül egyszerüen elföldelték. Horribilis fuvarköltséggel járt. A többi rossz tulajdonságai mellett, a csatornaiszapnak megvan az a kellemes sajátsága, hogy ha a 95 százalék víztartalmát csak 10 százalékkal tudjuk csökkenteni, az iszapmennyiség köbtartalmának felére esik össze. Amint erre rájöttek, megpróbálták az iszapnak ezt a sajátságát kihasználni. Az iszapot kicentrifugálták, később elektromos árammal száritották, próbálták rézgáliccal kicsapatni, szénporral keverve elégetni, a végeredmény azonban mindig egy volt, az iszap az megmaradt és lassan hegyekké nött.

A legkönnyebb dolguk volt a tenger melletti városoknak. Ők az iszapot a partok mellett egyszerüen a tengerbe süllyesztették. Ámde ők sem folytathatták sokáig ezt az aránylag olcsó müveletet, mert csakhamar észrevették, hogy nemcsak a tenger partjai szennyeződnek teljesen el, hanem tönkreteszik a hal- és osztrigaállományukat is. Egyes nagyobb városok jelenleg külön erre a célra épitett nyitható fenékkel ellátott hajókkal szállitják ki az iszapot 150 km-nyire a tengerbe. Ilyen hajókat tart üzemben Glasgow és London városa. Ha figyelembevesszük, hogy Glasgow évi iszapmennyisége 700.000 köbméter, Londonnak 6 és fél millió, és Glasgow iszapszállitása 3 pengőbe, Londoné pedig kereken 4 pengőbe kerül köbméterenként, akkor könnyen képet alkothatunk magunknak, hogy milyen horribils összegeket fordítanak évente az iszap kezelésére. Ezekután érthető, hogy a szennyvíz-technikusok a legsürgősebb feladataik közé sorozták a csatornaiszap kérdésének a megoldását. Ez sikerült is.

Az egyetlen megoldás

Az említett nehézségek leküzdésére, valamint a hatalmas üzemköltségek csökkentésére a technika mai állása szerint az egyedüli helyes és tökéletes eljárás a csatornaiszap elgázositása.

Az iszapelgázositás lényege a következő: A szivattyútelepre érkező szennyvizet igen lassú folyással hatalmas ülepitő medencéken vezetik keresztül. Itt a szennyvíz a benne lévő úszó, lebegő és ülepedő anyagokat a lassú folyás következtében a fenékre ülepiti. A megtisztult víz azután a túlfolyókon keresztül, gravitációs úton jut a recepiensbe. A lerakodott iszapot kotrógépek és kompresszorok segitségével juttatják azután a rothasztótartányokba. Az iszap itt szervesanyag tartalmánál fogva rothadni kezd és rothadás közben 75 százalék methén tartalmú gáz fejlődik. Ezt a gázt azután különféle célokra fel lehet használni.

Az iszaprothasztás másik nagy előnye, hogy a rothasztás után kikerülő iszap könnyen kezelhető és teljesen szagtalan anyaggá alakul át és köbtartalmának mintegy 1/7—1/9-ére esik össze. Itt lényeges megtakarítás érhető el az iszap elfuvarozásánál. Ha például London 6 és fél millió köbméter iszap mennyiségét vesszük alapul, csak hétszázezer köbmétert kell elfuvarozni. Végül tekintve, hogy a kirothadt iszap trágyaértéke teljesen egyenértékü az istállótrágyáéval, a mezőgazdaságban kitünően értékesithetjük.

A főváros is áttért a csatornaiszap elgázositására.

Mennyi a haszon?

Erre a célra 4 drb., egyenként 14 m belsőmagasságú és 11 m átmérőjü vasbeton rothasztótartányt épitettünk. A negyedik tartány egyben, mint gazométer szerepel. Egy ilyen tartányban 800 köbméter iszapot tudunk elhelyezni.

A kisérletek szerint minden köbméter iszapból minimálisan 55 köbméter gázt lehet előállitani. A rendelkezésre álló 7.000 köbméter rácsszemétből tehát az évi termelés mintegy 380.000 köbméter methángáz lesz. Ezt a gázt egy 200 LE-ös gázmótorba vezetjük és az ehhez kapcsolt generátor segélyével elektromos áramot állitanak elő. Ezzel az elektromos árammal tartják üzemben a centrifugálszivattyúkat meghajtó elektromótorokat.

A központi csatornaszivattyútelep évi elektromos áramszükséglete 8—900.000 KW óra között váltakozik. A számitások szerint mintegy 700.000 KW órát tudnak előállitani, igy a telep energiaszükségletének mintegy 80 százalékát fedezik. Ez maga évi 110.000 P megtakaritást jelent. További megtakaritást jelent a deponia helyes kezelése és karbantartása, valamint az iszap fuvarozási költségei és végül bevételt jelent az iszapnak trágya gyanánt való értékesitése is. Az összes évi megtakaritás 160—170.000 pengő között fog ingadozni.

Az egész berendezés 589.000 pengőbe került. 160.000 pengő megtakaritást véve alapul, a berendezés 4 év alatt önmagát kifizeti.

Az iszapelgázositó eljárásnak még egy hatalmas nagy előnye van és az a pénzösszegben ki nem fejezhető közegészségi előnye. Az eljárás előnyét mi sem bizonyithatja jobban, mint az a körülmény, hogy az utolsó 12 év alatt Németországban, Angliában és Amerikában 92 ilyen telepet épitettek, de az újaknak tervezése és létesitése állandóan folyamatban van.

A hatalmas alkotás épitkezési részét a Magyar Épitő R. T. végezte tökéletes precizitással, mig az egész gépi berendezést a Ganz gyár készitette, ismét fényes bizonyságát adva annak, hogy a magyar gépipar még ilyen egészen rendkivüli, eddig ismeretlen speciális alkotásokkal is, versenyen felül világviszonylatban is, a legtökéletesebbet tudja produkálni.

Ugy értesülünk, hogy Zaitz László boszorkánykonyhájában további országos jelentőségü hatalmas elgondolások tervein dolgoznak, melyeknek megvalósitása óriási nyeresége lesz a magyar nemzetgazdaságnak.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest, V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

Szepességi
vászon és asztalnemüek, sifon, pamutáruk, női fehérnemüek.
Kirschner János
IV. Váczi-u. 30b Harishazár-sarok
Telefon: 183-755
Menyasszonyi-kelengyék, intézeti felszerelések.

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
Aranykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 24. szám.
Telefon: 130-245.

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13.
(Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és beton-épitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

Uj kiirások

Különféle textilárú (molinó, fehérített, szürke nyári egyenruhaanyag, nyomott karton) **szállítására** a székesfőváros intézményei részére. **Határidő 1938. évi november hó 21-én délelőtt 10 óra.**

Vonalas papirok, iratgyüjtő, iróaljzat, toilettpapir és jegyzőtömb szállítására a székesfőváros iskolái, hivaalai és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi november hó 23-án délelőtt 10 óra.**

Tej és tejtermékek szállítására a székesfőváros közkórházai, népjóléti intézményei, továbbá a hatósági inségenyhitő tevékenység 100 főzőhelye és 210 iskolája részére. **Határidő: 1938. évi november hó 23-án délelőtt 10 óra.**

550 drb plassava seprőhenger szállítására a Székesfővárosi Köztisztasági Hivatala részére. **Határidő: 1938. évi november hó 25-én délelőtt 9—10 óra.**

Papiráruk szállítására a székesfőváros intézetei, hivatalai, iskolái és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi november hó 29-én délelőtt 10 óra.**

1. Magaspálya- és rénvaszerkezet átalakítása; 2. Forrázókádak szállítása és szerelése; 3. Gőzvezeték, vízvezeték, belső csatornázás, bélmosó, szerelési munkálatokra a sertésvágóhidi nagyvágócsarnok átalakításához. **Határidő: 1938. évi december hó 2-án délelőtt 9—10 óra.**

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei nyilvános versenytárgyalást hirdet

500 db 200 Amperes és 200 db 350 Amperes 750 Voltos egysarkú lekapcsolható biztosító, támszigetelőkre szerelt kontaktus aljzattal, falra erősíthető kivitelben való szállítására.

A megfelelően elkészített ajánlatot borítékba helyezve pecséttel lezárva „Ajánlat a 200 és 350 A.-es egysarkú lekapcsolható biztosítékra" felirattal Budapest Székesfőváros Elektromos Művei, V., Váci-út 47. Anyagbeszerzési osztály IV. 405. ajtószám alatt

1938. évi december hó 22 napjan

délelőtt 10 óráig személyesen, vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor V. Váci-út 74. sz. Anyagbeszerzési osztály IV. em. 405. sz. alatt kerülnek felbontásra, amikor a magukat igazoló ajánlattevők, vagy meghatalmazással elátott képviselőik jelen lehetnek.
lehetnek.

Budapest Szfőv. Elektromos Művei

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei nyilvános versenytárgyalást hirdet

4000 db 30 Amp. erősségü elektromos áram számláló-biztosítóra.

A megfelelően elkészített ajánlatot borítékba helyezve pecséttel lezárva „Ajánlat a 30 Amp. erősségü számláló-biztosítókra" felirattal Budapest Székesfőváros Elektromos Művei, V., Váci-út 74. IV. em. 405. sz. alatt

1938. évi december hó 2. napján

délelőtt 10 óráig személyesen, vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor V. Váci-út 74. sz. Anyagbeszerzési osztály IV. em. 405. sz. alatt kerülnek felbontásra, amikor a magukat igazoló ajánlattevők, vagy meghatalmazással elátott képviselőik jelen lehetnek.

Budapest Szfőv. Elektromos Művei

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei nyilvános versenytárgyalást hirdet

80 db 3 m. kinyúlású forrcsőből heggesztett lámpakar szállítására,

ügyszám: közv./8794.

A megfelelően elkészített ajánlatot borítékba helyezve pecséttel lezárva „Ajánlat a 80 db lámpakarra" felirattal Budaptst Székesfőváros Elektromos Művei V., Váci-út 74. IV. em. 405. ajtószám alatt

1938. évi november hó 28 napján

délelőtt 10 óráig személyesen, vagy megbizott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor V. Váci-út 74. sz. Anyagbeszerzési osztály IV. em. 405. sz. alatt kerülnek felbontásra, amikor a magukat igazoló ajánlattevők, vagy meghatalmazással elátott képviselőik jelen lehetnek.

Budapest Szfőv. Elektromos Művei

VÁLLALKOZÁS

Nincsenek véletlenek!

*

Amiről Wossala Sándor tanácsnok elfelejtett nyilatkozni

— Az Uj Budapest tudósítójától. —

A közszállításokból kizárt vállalkozók esetével több alkalommal foglalkozott az *Uj Budapest*. Egyik cikkünkben megállapítottuk, hogy dícséretet érdemelnek a magasépítési ügyosztály ellenőrző szervei: az ő lelkiismeretes munkásságuk révén kerültek napfényre azok a bűncselekmény határán mozgó mulasztások, amelyek miatt a kizárásra a polgármesternek a minisztériumhoz előterjesztést kellett tennie. Megállapítottuk azt is, hogy a kizárásokat illetően súlyos elvi problémák is felmerülnek. *Nem véletlen*, hogy az *összes kizárások a magasépítési ügyosztály alá tartozó közmunkáknál történtek.* Az az irreálitás, amely a magasépítési ügyosztály versenytárgyalásait általában jellemzi, nagymértékben hozzájárult ahoz, hogy a vállalkozók részéről *visszaélések történhettek.* Oda konkludáltunk, hogy a kizárt vállalkozók ügye a magasépítési ügyosztály *versenytárgyalási rendszerének teljes csődjét jelenti.*

Kitünő laptársunk, az *Uj Gazdaság*, legutóbi számában részletesen foglalkozik az *Uj Budapest cikkeivel.* Megállapítja az *Uj Gazdaság*, hogy gazdasági körökben épúgy, mint a főváros illetékes hatóságainál, élénk feltünést keltett a közmunkákból kizárt fővárosi vállakozók ügye. Az *Uj Budapest* cikke kapcsán az *Uj Gazdaság* nyilatkozattételre kérte fel

Wossala Sándor

tanácsnokot, a magasépítési ügyosztály vezetőjét, aki a következőket mondotta:

— A kizárások dolgában — mondotta Wossala tanácsnok — a polgármester előterjesztésére az iparügyi minisztérium intézkedett, mert az új Közszállítási Szabályzat szerint minden közmunka és közszállítás odaitélése felől végső fokon a minisztérium dönt. A kizárt vállalkozók munkálatai körül olyan súlyos kifogások merültek fel, hogy a jövőben a velük való munkát közérdekből mindenképpen el akarjuk kerülni. Hanyagul és egészen rosszul végezték a rájuk bizott munkát, természetes tehát, hogy az ilyen vállalkozókkal szemben fenntartással kell élnünk és lehetetlenné kell tenni, hogy a jövőben nyilvános versenytárgyalásokon közmunkát vagy közszállításokat elnyerhessenek. Kétségtelen, hogy nem olyan okokról van szó. amelyek a vállalkozók saját hibáján kívülállók, hanem olyanokról, amelyek a munka hanyag és rossz elvégzésével kapcsolatosak. A fővárosnak éppen úgy, mint a minisztériumnak, kötelessége, hogy védekezzék az ilyen vállalkozók ellen.

— Egyébként a magasépítési ügyosztály nem követ semmiféle úgynevezett versenytárgyalási „rendsz[illegible] amelyről az Uj Budapest beszélt. Nekünk nincs és nem is lehet valami különös, sajátos rendszerünk, amelynek „csödjéről" sem lehet ilyenformán beszélni. Két dolgot kell szigorúan szem előtt tartanunk a versenytárgyalások lefolytatásánál és az odaitéléseknél: a törvényt és a közszállítási szabályrendeletet. E kettőhöz annál inkább kötnünk kell magunkat, mert különben fegyelmi eljárást kaphatunk.

— Az irrealitást nagyon behatóan vizsgáljuk meg minden ajánlat esetében és ezért fordul elő igen gyakran, hogy nem a legolcsóbb ajánlattevőt bízzuk meg a munka, vagy szállítás elvégzésével, hanem azt, akinek ajánlata reális számítás szerint a legmegfelelőbb és legelőnyösebb a főváros részére. Épen így felülvizsgálja az ajánlatokat a realitás szempontjából az iparügyi minisztérium is. Ha tehát ez a legfelső fórum is úgy találja, hogy a kizárásra az illető vállalkozók alapos okot szolgáltattak, önmagától elesik az a lehetőség, hogy a magasépítési ügyosztály versenytárgyalási „rendszere" a felelős az irreális ajánlatokért. Ismétlem, nem ilyen okok vezettek a kizárásokra, hanem olyan körülmények, amelyek a reálisan megtett, előnyösnek talált és így elfogadott ajánlatok megtevőinek felületes és rosszul végzett munkálataival függnek össze.

Idáig tart Wossala tanácsnok nyilatkozata. A nyilatkozatban Wossala tanácsnok olyan vádak ellen védekezik, amelyek nem hangzottak el. Egyetlen szava sem volt senkinek a kizárások ténye ellen, helyesen cselekedett a főváros, amikor a kizárt vállalkozók névsorát az iparügyi miniszterhez felterjesztette és helyes volt a minisztérium védekezése, amikor a kizárt vállalkozókat eltiltotta attól, hogy a jövőben közmunkákat kaphassanak.

Hangoztatjuk ismételten azon megállapításunkat, hogy Wossala tanácsnok működése, tudása és szakértelme ellen nincs, nem is lehet kifogásunk. Ez nem személyes ügy! Helyesen cselekszik a tanácsnok úr, ha a törvényt és a Közszállítási Szabályzatot tartja szem előtt a versenytárgyalási odaitéléseknél. Ami a tanácsnok úr azon kijelentését illeti, hogy az ügyosztálynak nincs különleges versenytárgyalási rendszere és így annak csödjéről sem lehet beszélni — erre vonatkozóan utalunk a magasépítési szakbizottság üléseire, igen gyakran igen szigorú kritikával illették azt a vállalatbaadási rendszert, amely a legtöbb esetben a legolcsóbb ajánlattevő ajánlatát javasolta a szakbizottságnak elfogadásra. Több esetben a szakbizottság ülésén bebizonyitották a bizottságban helyetfoglaló szakemberek, hogy az ügyosztály által elfogadni javasolt ajánlat az önköltségi árat sem fedezi: az ügyosztály azonban a szakbizottság véleménye ellenére keresztülhajszolta álláspontját a közszállítási bizottságban. Nevek felsorolása nélkül megállapithatjuk, hogy a magasépítési ügyosztály égisze alatt olyan sok esetben, hogy azt már rendszernek lehet nevezni, önköltségi áron alul jutottak munkához vállalkozók.

Lapunk más helyén foglalkozunk a keresztény ipar és kereskedelem fokozottabb védelmének szükségességével a fővárosi közmunkák és közszállítások terén. Ehelyütt egyetlen kérdést vetünk fel Wossala Sándor tanácsnok úr számára: mi az oka annak, hogy az út- és csatornaépítési üügyosztály hatáskörében egyetlen kizárási javaslatot sem terjesztettek fel a kormányhoz? Király tanácsnok talán kevésbé szigorú, mint Wossala tanácsnok? Ezt alig hisszük, mert mindketten díszei és büszkeségei a fővárosi műszaki szolgálatnak. Sokkal kézenfekvőbb a másik ok: a magasépítési ügyosztály versenytárgyalási rendszerében van a hiba, amelynek sürgős megváltoztatása nem kisebbíti Wossala tanácsnok érdemeit, viszont javára válik a vállalkozói társadalomnak, nemkülönben a főváros közönségének is.

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DOBY ANDOR DR.
Szerkesztő:
RASKÓ OSZKÁR

Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.

Felelős: dr. Kellner László.

Kiss Jenő
okl. mérnök
épitési vállalkozó
V., Zoltán-utca 10.
Telefon: 114—835.

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 348-132.

Brunhuber Béla
udvari és kamarai fényképész
Budapest, VIII. Baross u. 61.
Telefon: 134-178.
Elsőrangu művészi képek, festmények. Esküvői felvételek.

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-UT 17.
TELEFON: 1-544-26.

Acélplombák *mindenféle célra nagyságban és szinben. Szalagplombák Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.*

CALDERONI É
látszerés
Budapest, V., Vö[illegible]
Telefon:

A
tér 1.

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, szinházi látcsövek. a legjobb kivitelben.
Halló-készülékek
fényképészeti cikkek.

XVI. évfolyam 47—48. szám. Budapest, 1938. december 3.

ÚJ BUDAPEST

VÁROSPOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre ..... 30 pengő
Fél évre ..... 15 pengő
Egyes szám ára 60 fillér

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DOBY ANDOR DR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Kaas Ivor-utca 9.
Telefon: 1-828-23.
Postatakarékp. csekkszámla 30.913.

Wolff és Ernszt szellemében...

Imrédy miniszterelnök, akit annyira különleges melegségű kézirattal biztosított a Kormányzó úr őfőméltósága bizalmáról, annak megállapítása mellett, hogy a parlamenti népfront által időlegesen leszavazott miniszterelnöktől várja a nemzet a nagy reformtervek megvalósítását — szerdán este látogatást tett az egyesült kereszténypárt klubhelyiségében. A közelmúlt napok eseményeinek — mondotta a kereszténypártban a miniszterelnök — egyik legszebb emléke az a baráti kézszorítás volt, melyben a kereszénypárt a parlamentben részesített, amikor egy nyilvánvalóan nehéz helyzetben a kereszténypárt — elveihez hűen — kiállt velünk együtt azokért az eszmékért, amelyeket a két párt képvisel. Ez a pillanat — folytatta a miniszterelnök — kétségtelenül szép pillanata volt a magyar politikának, mert megmutatta, hogy túl ellentéteken, félreértéseken, vannak helyzetek, amelyekben azok, akik az elvekért és eszmékért küzdenek: egymásra találnak!

Valóban helyesen érzékelte a történelmi pillanatot a kereszténypárt, amikor a nagy képviselőházi mérkőzésen Imrédy mellé állott. És, hogy ezt a döntő jelentőségű akciót önzetlenül és valóban a nemzet érdekeit tartva szem előtt cselekedte a párt, legjobban bizonyítja az a határozat, amely szerint a párt függetlenségét és önállóságát fenntartja s úgy mint a múltban, ezentúl is esetről-esetre határozza meg állásfoglalását. A kereszténypárt tehát, noha erre minden jogcíme megvolna, nem iparkodik a husos fazekak mellé kerülni, továbbra is öntudatosan, önállóan, judiciumát megtartva és abban bizakodva fogja mindig esetenként elbírálni, hogy a kormány által előterjesztett javaslatok mennyiben fedik az ő programját.

Szerencséje az országnak, hogy a kormány célkitűzései és a kereszténypárt programja szinte hajszálnyira egyeznek. Azok a nemzeti és szocialista célkitűzések, amelyek a miniszterelnök lobogóját díszítik, minden pártpolitikától mentesen, világnézeti alapon régi posztulátumai az országos kereszténypártnak és a kereszténypárt városházi tagozatának: a Keresztény Községi Pártnak. A kereszténypárt régi vágyait váltja valóra Imrédy, azok a törvényjavaslatok, amelyek rövidesen a Ház asztalára kerülnek, ott szerepeltek az esztendők hosszú során át Wolff Károly és Ernszt Sándor beszédeiben, cikkeiben és nyilatkozataiban. Ugy érezzük: a fanatikus hitű Imrédy mellett Wolff Károly és Ernszt Sándor szelleme lebeg a nemzet hajójának kormányhídján. Az ő áldásos emlékük vezesse Imrédy Bélát arra, hogy a szebb jövendő révébe kalauzolhassa Magyarországot!

Pont a vita végén

Irta: Szőke Gyula dr.

A „csodás forradalom" megtörtént. Az elégedetlenek kivonultak a sárgaterembe és a forradalomnak vége. Az ember nehezen érti meg, hogy amikor mindenki egységet hirdet, mindenki ugyanazokért a célokért hevül, mindenki az önzetlenséget hangoztatja, homályos célzások alapján pártot ütnek éspedig a saját pártjukat, egységet bontanak, éspedig a saját egységüket, célt jelölnek ki, éspedig a saját céljukat és hevülnek önmagukért. A legfelsőbb kormányzói kézirat pontot tett a nagynak látszott vita végére. Minden csoda három napig tart jelszóval ma már egészen természetesnek találjuk, hogy a kartel, az önzés és az arany nem vonul oly könnyen vissza, amint azt a keresztény és nemzeti eszme és a hazafias érdekek kívánnák.

Sokan tévedtek. Sokan belátják a tévedésüket. És örömmel látjuk, hogy a tévedésnek nem lesz szomorú következménye és a tévedők nem kívánják álszeréremből a tévedésüket közigazságul kierőszakolni, hanem férfiasan bevallják azt, hogy tévedtek. Egy azonban bizonyos. Nekünk résen kell lennünk, össze kell fognunk, tárgyilagosan kell a helyzetet bírálnunk és az elveink megvalósítását most már nemcsak kívánnunk és követelnünk kell, hanem a hatalmat kell azok kezébe adatni, akik minden tekintetben hajlandók az igaz ügyért meghozni az áldozatot. Nem az a fontos, hogy „felégessük magunk mögött a hidat", mert erre nincs szükség. Mi, akik immár negyedik évtizede a keresztény és nemzeti ideálok nyilvános képviselői vagyunk, nem égettük fel magunk mögött a hidat és még sem mentünk soha visszafelé, mert tudjuk, hogy mi az elveink után megyünk, amely elvek hazánk boldogulásának az alapfeltételét képezik. És a magunk mögött lévő hídra szükségünk van. De nem azért, hogy visszafelé menjünk, hanem azért, hogy azon jöjjenek tovább is utánunk először az öregebbek, akik csak később, a mi munkánkból látják meg, hogy mi a kötelességük, azután a fiatalabbak, akik csak később léptek abba az életkorba, amikor a közért cselekedniök kell. Örömmel látjuk, hogy ez a híd állandóan meg van telve olyanokkal, akik azon nem visszafelé mennek, hanem jönnek előre, jönnek utánunk áldozatos lélekkel, egyéni érdek nélkül, mert tudják, hogy minden lépés, amit előre tesznek, az a haza boldogulására történik.

Pedig mi nem jelszavak után megyünk, amelyekre esküdni kell mindaddig, mig valaki más szebben hangzó jelmondattal elő nem áll —, mi erkölcsi szabályokat követünk és eszméket hirdetünk, elveket állítunk fel, amely erkölcsi szabályok, eszmék és elvek olyan idősek, mint maga a nemzet és maga a kereszténység. Az emberi becsületesség a legrégibb kortól kezdve kötelezi a társadalom minden tisztességes tagját. Az önzetlen hazaszeretet a megalapozója az emberi társadalom országokba való tagozódásának. A szeretet a kereszténység alappillére, amely összeköti nemcsak az egy hazán belül álló és egy vallást hivő testvéreket, de mint felebaráti szeretet egymás megbecsülését és megsegítését az emberi társadalomra kötelezővé teszi. Ha ezzel szemben némelyek az érintkezésnek a könnyebb módját találták ki a pénzgazdaságban és ennek a tudományosan lefektetett elveit az arany öncélúságára és imádására használták fel, ha mások a megélhetés könnyebb módját választva, különböző alakulatokba tömörülve a népek kizsákmányolására szövetkeztek, ha ismét mások másfajú népek közé elegyedve a testvéri megértés helyett azok felett uralkodni kívánnak: mindez ellenkezik az alapigazságokkal és mindennek meg kell szünni, még akkor is, ha ideiglenesen ezeknek a kezében van az állami vagy társadalmi hatalom, vagy annak egy része és azzal ideig-óráig befolyásolni tudják a népek egyes csoportjait.

A vita eldöntetett. Ha van is a részletekben közöttünk eltérés, az alapigazságokban és a hazafias munkában való részvétel tekintetében mi egyek vagyunk.

Maradtak kivülállók. Kivülállók, akik még talán nem vették észre, hogy melyik úton kell haladniok. Kivülállók, akik még talán nem tudtak felszabadulni a vállalt társadalmi kötelezettség alól. Kivülállók, akik még nem tudtak szabadulni az arany hatalmától. Kivülállók, akik még mindig világpolgárság gondolatán állanak és az idegen fajokat az önmagukénál is többre becsülik. Kivülállók, akik még az egyéni önzésben leledzenek. Ez azonban minket nem akadályozhat meg abban, hogy az eszmékért dolgozzunk és azokat meg is valósítsuk.

Az új Imrédy-kormány belső reformokat igér és megkezdette az ő reformmunkáját. A székesfőváros törvényhatóságában mi ezt már két évtizede folytatjuk és ha a kényszerű egyezkedések igen sokszor utunkban is állottak, a munka teljes kifejtésében, a gyors felismerés és az ebből következő tisztulási folyamat világosan megérteti az egész fővárossal és az országgal, hogy a Keresztény Községi Párt elveinek teljes megvalósításán kell dolgozni és abban bárminő félmegoldás nemcsak a szociális igazságokkal, de a keresztény szeretettel és a magyar nemzet méltóságával és érdekével is ellenkezik.

Békés időben, amikor sem fegyveres, sem gazdasági, sem aranyháború nem volt, amikor a nemzetek közötti érintkezést, forgalmat, utazást és kereskedelmet a Párizs környéki békék béklyói még meg nem akadályozták, talán nem éreztük annyira, hogy milyen nagy társadalmi különbség van a nép széles rétegei és a születési, vagy pénzarisztokrácia között. A felesleges munkaerőt kivándorlással vezették le és a nemzetek közötti vetélkedés semmi akadályt nem képezett abban, hogy bármely ország fiai más országban, vagy más földrészen munkát találjanak.

Az idő megnehezedett. A négyéves fegyveres világháború, húszéves gazdasági világégés a megcsonkított ország népét az életlehetőségtől szinte teljesen megfosztotta. És ebben a helyzetben jelentkeztek a nyomor vámszedői. Összeálltak azok, akik elsőrendű életszükségleti cikkeket állítottak elő és árusítási szabályozás címén hallatlan árdrágítást követtek el. Ide özönlöttek külföldről azok, akik a magyar nép végtelen türelmét ismerve, még mindig találtak elvenni és elvinni valót. Ugyanakkor meghoztuk az iparfejlesztés nagy áldozatát bel- és külkereskedelmi viszonylatban egyaránt, de kaptuk drágáért a silány iparcikkeket. Más oldalról rá vagyunk utalva a mezőgazdasági többtermelésre és a földbirtok helyesebb megosztására. De akik ezzel foglalkoztak, jobbadán csak politikai tekintetekből szólamokat adtak le, nem törődve azzal, hogy nem arra hivatvák, hogy mások földjét ingyen elosztogassák, hanem a „földbirtok helyesebb megosztásáról' és ezzel kapcsolatban a mezőgazdasági termelés gyarapításáról gondoskodjanak. Közben nemcsak a közalkalmazottak szenvedtek, de az egész nép éhezett és látunk magunk előtt egy koldus nemzedéket, amely részben nem talál munkát, részben elszokott a munkától. De minden körülmények között restelli, hogy két erős karja, testi egészsége és fejlett ész-

tehetsége ellenére közeltartásból kell élnie.

Ezen kell változtatni. Ez a mi gazdasági programunk. És ha az aranyborjú összes imádói, a jogtalanul idevetődöttek egész légiója a hit- és erkölcsellenesek egész tábora is összefog ellenünk, meg fogjuk oldani a kérdést. Tudomásul kell venni mindenkinek, hogy akiknek az Isten hatalmat adott az ország kormányzására és a főváros vezetésére, akiknek nem a saját, vagy egyesek szépérzékét, kényelmét, vagy előnyét kell a jövőben szolgálni, hanem a nép széles rétegeiről kell gondoskodni föld és munka juttatásával, jó árúk forgalomba hozásával, illő árak megállapításával. Biztosítani kell a tisztességes lakást, de nem paloták építésével. Adni kell közmunkát, de nem a nagy vállalatoknak és karteleknek. Adni kell illetőségi és állampolgársági bizonyítványt, de nem a még mindig ide beözönlő idegeneknek, hanem a saját véreinknek.

Meg vagyok arról győződve, hogy a Keresztény Községi Pártnak és a Keresztény Gazdasági és Szociális Pártnak ez egyhangú kívánsága. Bizonyára úgy Imrédy miniszterelnök, mint Szendy polgármester ezzel teljesen egyetértenek és várjuk nemcsak az ő cselekedeteiket, hanem azt is, nogy ugyanígy fognak dolgoztatni is.

Just Kornél mérnök utépitési vállalkozó. Kövező mester.
V., Arany János-utca 24.
Telefon: 1-283-68

Posnansky és Strelitz Rt.
Aszfalt, fedéllemez és kátrány-vegyitermék gyár
Budapest, V. Zsilvay Leó u. 13. (Volt Sólyom u.)
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Csilléry: Ernszt Sándor elvesztése óriási csapás a keresztény nemzeti gondolat táborára

A Keresztény Községi Párt gyász-értekezleten adózott elhunyt társ-elnöke emlékének

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —.

A Keresztény Községi Párt *Csilléry* András dr. elnöklésével kedden este gyászértekezleten adózott elhunyt társelnöke, *Ernszt* Sándor dr. emlékének.

Az elnök mély megilletődéssel vázolta azokat a feledhetetlen érdemeket, amelyeket a megboldogult a keresztény nemzeti politikában szerzett és amelyek nagymértékben járultak ahhoz, hogy a krisztusi gondolat oly széles körökben szilárd talajt kapott. Emlékeztette a bizottsági tagokat arra, hogy voltaképen *Ernszt* Sándor volt az, aki páratlan energiával, törhetetlen kitartással már 1922-ben *Wolff* Károlyt is arra birta rá, hogy vele együtt képviselőséget vállaljon. A legnehezebb időkben is szilárdan állott kiemelkedő poziciójában és számot vetve minden tényezővel, példát mutatott és erőteljesen bátorított. Elvesztése óriási csapás a keresztény-nemzeti gondolat táborára, ha azonban az ő példáját követjük, ha valamennyien támogatjuk egymást, akkor az Ő nyomdokaiban haladva, ki fogjuk tudni harcolni az igazi keresztény Magyarországot. *Ernszt* Sándor ridegnek látszó alakja páratlanul meleg szivet takart. Haláláig Krisztus igaz papja maradt, jó pásztora volt a népnek, a városnak, hazának.

Az értekezlet tagjai állva hallgatták végig a pártelnök megemlékezését, majd egyhangúan elfogadták *Lázár* Ferenc inditványát, hogy *Ernszt* Sándor arcképét festesse meg a párt, de hozzájárultak *Toperczer* Ákosné javaslatára ahoz is, hogy a Közmunkák Tanácsát felkérik, nevezzen el *Ernszt* Sándorról utcát. A rendkivül nagy számban érkezett részvétiratokat *Cselényi* Pál dr. olvasta fel, majd az elnök az értekezletet berekesztette.

Csilléry lemondott az ÉME elnökségéről

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Az Ébredő Magyarok Egyesülete igazgatósági ülést tartott, amelyen Csilléry András dr. országos elnök bejelentette tisztségéről való lemondását, mert a közélet más terén reá váró feladatok, melyeknek szolgálata Ernszt Sándor halálával most még fokozottabb mértékben reá hárul, minden idejét igénybe veszik. Kijelentette, hogy elhatározásával nem kiván az ÉME-től elszakadni, sőt a jövőben is habár más téren, az ÉME szellemében kiván működni s az egyesületet minden igyekezetével támogatni fogja. Az elnökség a lemondást mély sajnálattal vette tudomásul s az egyesület vezetését ideiglenesen Herkély Tibor dr. országos alelnökre bízták.

1939. tipusu
rádiókészülékek
legnagyobb választékban, 12 havi részletre is. Előnyös csereárak.
Használt készülékek nagy választékban.
Rádióalkatrészek
Villamos szerelési anyagok
Izzólámpák
a legolcsóbban.
Kérjen dijtalan katalógust.
BELGRADER
Főüzlet: Ráday-utca 11.
Fiók: József-körut 34.

Steiner és Szimper
Cégtulajdonos: Steiner Mór
Disz-, templom-, szobafestők és mázolók
Budapest, IX., Üllői-út 57.
Telefon: 1—306—29.

Molnár Kálmán
okl. gépészmérnök és közgazd. mérnök
Magánmérnöki és műszaki irodája
Budapest IV, Irányi-utca 21.
Közművek épitése:
Városi vizművek, Csatornázások, Útépitések. Hitelmüveleti és Koncessiós ajánlatok, központi fűtőberendezések.
Telefon: 189-713.

MI-UJSÁG-A-VÁROSHÁZÁN

— *kedves dr. Városházy bizottsági tag úr?*

— *Annyiszor írtam meg szerkesztő úrnak, hogy: Harcok közepette hallgatnak a Muzsák, — hogy amikor ez a mondás aktuálisabb, mint valaha, nem is merem megismételni. Az országos politika nagy harcai közepette természetszerűen csend van a városházán, bár kétségtelen, hogy amiképpen a budapesti szeizmográf a Földtani Intézet pincéjében a messze Japánban előforduló földrengéseket is precízen feljegyzi, azonképpen az országos politika nagy rengései is kezdenek áttterjedni a városházára. Elsősorban a kormány városházi pártjának nagy kettéoszlásáról akarok beszámolni szerkesztő úrnak, annak előrebocsájtásával, hogy ami a kormány városházi pártjából megmaradt, az valóban Imrédy Bélához tartozik, a kilépettek ellenben . . .*

— *Elég, elég! Ne egye el a szerkesztő kenyerét, mélyen tisztelt bizottsági tag úr! Inkább azt a paradoxont magyarázza meg: hogyan lehet egyazon időben harc is és csend is?*

— *Harc jelei vannak, mint ismétlem a városházi kormánypárt berkeiben, egyébként a városházán teljes a csend. Ugy a főpolgármesteri, mint a polgármesteri hivatalban. A főpolgármester úr őexcellenciája, amikor a nevezetes leszavazási jelenet volt a Nemzeti Egység Pártjában, természetszerűen Imrédy mellett kötötte le magát, amit az ő száz százalékosan keresztény világszemlélete, töretlen energiája és meg nem alkuvó hűsége figyelembevételével nem is lehetett másképp elképzelni. A polgármesteri hivatalban viszont az az újság, hogy Szendy Károly végre egészséges. Mindannyiunk szeretett polgármestere immáron engedélyt kapott kitünő háziorvosától: Kaszper Károlytól, az Uj Szent János kórház igazgató főorvosától arra, hogy visszatérjen a régi kerékvágásba, ami nála a napi 10—12 órán keresztül való megszakitatlan hivatali munkát jelenti. A titkári szoba referálásra váró tanácsnokokkal, bizottsági tagokkal és ujságirókkal zsúfoltabb, mint valaha, a polgármester energiája, expeditiv ereje, az ügyekben való tökéletes tájékozottsága, annál is inkább változatlan, mert betegsége ideje alatt is megszakítatlanul fenntartotta a kontaktust a városházával és reggeltől-estig csak úgy referáltak neki a városházi főtisztviselők a pasaréti villában, mint jelenleg a városházi fogadó teremben.*

— *Mi is szivünk egész melegével köszöntjük az egészséges polgármestert! Mi ujság az alpolgármester-választás körül?*

— *Egyelőre csupán annyi az ujság, kedves szerkesztő barátom, hogy a belügyminiszter jóváhagyta azt a közgyülési határozatot, mely Lamotte Károly dr. alpolgármesternek nyugdíjigényének fenntartásával a szolgálatból való kilépését engedélyezi. Technikailag ezek szerint már nincs is akadálya Lamotte Károly örökе betöltésének, illetőleg pályázati hirdetmény kibocsátásának. Hogy erre csak pénteken reggel került sor, annak oka az, hogy a főpolgármester úr igen bölcsen meg kivánta várni a városházi helyzet lecsillapodását, ami most már elintézettnek és véglegesnek tekinthető. Az ugyanis, hogy az alpolgármesteri állás betöltése békésen és villongások nélkül: szóval egyhangúan történjék meg, — közóhaj!*

— *Mi a valóság azokból a hírekből, hogy Schuler alpolgármester nyugalomba vonul és rövidesen a másik alpolgármesteri állásra is pályázatot hirdetnek?*

— *Mindenesetre tény az, hogy Schulernek nem kell nyugdíjba vonulnia, mert a nyugdíjazási feltételek a harmincöt esztendős szolgálat és a hatvanötödik életév betöltése, nála még nem következtek be. Különben is Schuler fölöttese: a polgármester teljes és tökéletes bizalmát bírja és így semmi egyéni oka nincs a távozásra. Ha esetleg mégis megteszi, akkor súlyos áldozatot hoz a köz oltárán, hogy két állás üresedése esetén minden számbajövő igény ki legyen, elégíthető. Ezek a dolgok azonban még abszolute kezdetleges stádiumban vannak, amíg a városházi helyzet ki nem alakul, nincs is szó semmilyen irányban a döntésről. Könnyen meglehet tehát, hogy az alpolgármesteri problémában végleges itélethozatal a karácsonyi ünnepek előtt nem is lesz. Ily körülmények között . . .*

— *Folytatom: Kellő értékükre kell leszállítani azokat az ujságcikkeket, amelyek befejezett tényekről számolnak be ebben a kérdésben!*

— *Ugy, ahogy mondja, kedves szerkesztő úr! Közlöm egyben nagyságoddal, hogy azonképen nagyon messzemenőek azok a kombinációk, amelyek arról regélnek, hogy Schuler alpolgármester távozásával egyidejűleg az egyik kerületi tanácsnok is elmegy úgy, hogy egyszerre nem is kettő, hanem öt tanácsnoki állás, még pedig három kerületi és két központi tanácsnoki állás fog üresedni. Ezekkel a kombinációkkal komolyan foglalkozni nem lehet jelen pillanatban. A tény mindössze annyi, hogy két kerületi és egy központi kerületi állás van üresedésben, amelyeket nem töltenek be addig, amíg az alpolgármesteri probléma valamilyen formában meg nem oldódik. Hogy még egy szót szóljak erről a kérdés-komplekszumról, idejegyzem, hogy újra akció indult a harmadik alpolgármesteri állás megszervezését kimondó közgyülési határozat jóváhagyására. Még pedig Petrovácz Gyula esztendőkkel ezelőtt való kezdeményezése alapján, — mérnök-alpolgármesterről van szó. A műszaki alpolgármesteri állásnak egyetlen számbajöhető jelöltje: Király Kálmán.*

— *Ahogy Petrovácz Gyula szokta*

Imrédy városházi frontja

A liberális és reakciós elemektől megtisztitott városházi kormánypártnak a Keresztény Községi Párt örömmel nyujt segédkezet a keresztény Budapestért folyó küzdelemben

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A törvényhatósági bizottsági pártoknak világnézeti frontokra való tagozódása megtörtént: a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetéből kivonult tizenöt törvényhatósági bizottsági tag, még pedig *Zsitvay* Tibor, *Terbócz* Imre és *Usetty* Béla országgyülési képviselő vezetésével. A megmaradt bizottsági tagok homogénitása *keresztény és nemzeti szempontból* vitathatatlan. Mint azt *Vályi* Lajos dr., a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének csütörtök esti pártvacsoráján kijelentette: újra együtt van az a tábor, amely *Gömbös* Gyula zászlója alá sorakozott és most egységesen sorakozik fel vitéz *Imrédy* Béla mellé, aki egyedül hivatott a Gömbös-féle nagy szociális reformok megvalósítására. Ugyanezen alkalommal állapította meg vitéz *Kövesligethy* Miklós dr., hogy a közelmúltban számosan még messze elkerülték a párt helyiségeit, mert azokban olyanok voltak a vezetők, akik célokat csak hirdettek, de nem tettek semmit, sőt *elgáncsoltak minden reform-törekvést.*

A Keresztény Községi Párt és a városházi kormánypárt együttműködése a nemzeti és szociális, haladó szellemü keresztény reformok szellemében *biztositva van.* A kilépettek pártalakitásáról egyelőre *nincs hir.* A formailag egyelőre különálló, de a wolffkárolyi eszméket hirdető és való Nemzeti Egység fővárosi szervezete és a Keresztény Községi Párt *célkitüzései teljesen azonosak,* ezenfelül pedig *technikailag is együtt fognak működni.* A Zsitvay-csoport állásfoglalása már csak azért sem érdekes, mert a Keresztény Községi Párt többsége a fővárosi törvényhatósági bizottságban ezek alapján *fölényesen biztosítottnak* látszik.

A miniszterelnök a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének vezetésével egyelőre vitéz *Tóth* András dr. országgyülési képviselőt bizta meg, rövidesen megtörténik azonban *az új elnök megválasztása.* Az új elök legfontosabb feladatai közé fog tartozni az *Imrédy-frontnak a Keresztény Községi Párttal való kiépitése után a kerületi egységespárti községi szervezetek megtisztitása.* Ezek a túlnyomórészt zsidó vezetés, vagy zsidó befolyás alatt álló *kerületi szervezetek* nem szolgálhatják a keresztény és magyar Budapest megteremtéséért folytatott küzdelmét vitéz *Imrédy* Béla dr. miniszterelnöknek.

Ha a kerületi szervezetekben már is megindult tisztító folyamat megkezdődik, a főváros törvényhatósági bizottságában *tökéletesen kialakult világnézeti frontok* felvehetik a döntő küzdelmet céljaik elérésére. A helyzet *kedvezőbb,* mint 1920-ban volt, mert a keresztény városháza törvényhatósági bizottsági képviselete a keresztény pártok számarányát illetően *hasonló az akkori állapotokhoz* viszont azóta *sokkal érettebbek az eszmék és világosabbak a célkitüzések.* A liberális és reakciós elemektől megtisztított városházi egységes pártnak a Keresztény Községi Párt ezekre a küzdelmekre örömmel és szeretettel nyujt *testvéri segitő kezet!*

mondani: éljen a Király! De mi van Petrovácczal?

— *Őméltósága még mindig beteg, bár az a nyugalom, amelyet orvosai ráerőszakoltak, jelentős javulást hozott máris állapotában. Egyelőre azonban változatlanul el van zárva minden izgalmat keltő momentumtól: se telefon, se rádió, se újság! Ezeket a sorokat is, amelyekben gyors gyógyulást és jó egészséget kivánunk neki, Rákosváros népszerű atyja csak hetek múlva fogja elolvashatni.*

— *Városházi névnapok?*

— *Hogy az elején kezdjem: Karafiáth titkos tanácsos úr, mint minden évben, ezidén is a legszigorúbban elhárított magától minden ünneplést. A hagyományos Károly-napi köszöntőt a polgármesteri hivatalban az idén csak a kitett üdvözlési ivek útján bonyolithatta le a népszerű Gizi kisasszony, Szendy polgármester igazgatói rangban lévő titkárnője. Elmaradt természetesen a polgármester betegsége miatt a városházi újságirók üdvözlő küldöttsége is, Lázár József, a városházi újságirók kitünő elnöke hatalmas beszédre készült, amely azonban — benne ragadt.*

— *Majd elmondja jövőre! András-nap a városházán?*

— *Morvay őméltóságát köszöntötték szükebb munkatársai névnapja alkalmából. A Keresztény Községi Párt eseményszámba menő András-napjáról pedig szerkesztő úr számoljon be nagybecsü lapja hasábjain. A viszontlátásra!*

— *Isten önnel, kedves bizottsági tag úr!*

A drágaságra való hivatkozással felemelt karácsonyi segélyt kérnek a fővárosi alkalmazottak

A Nemzeti Szövetség a Felvidékert

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének Tisztviselő Osztálya most tartotta *Duday* Alajos dr. tanácsnok, ügyvezető alelnök elnöklete alatt a tagok élénk részvétele mellett igazgatótanácsi, majd választmányi ülését.

Az ülés örömmel vette tudomásul, hogy az elnökség a választmány utólagos hozzájárulásának reményében a „Magyar a Magyarért" mozgalom céljára 1000 pengőt adományozott és a Főméltóságú asszony által kezdeményezett inségakcióhoz 300 pengőt egyhangú lelkesedéssel megszavazott. Örömének adott kifejezést az ülés, hogy a Felvidék magyarlakta részének visszacsatolása alkalmából rendezett nagygyülésekeken a fővárosi alkalmazottak nagy tömegben képviselték magukat, tudomásul vette továbbá, hogy a kassai bevonulásra a szövetség képviseletét szintén kiküldötte.

Tudomásul vette az ülés, hogy a Segitőalap által nyujtott gyógyszerkedvezményben lényeges javulás fog beállni és elhatározta, hogy december 10-én a kaszinó helyiségében felvidéki estét rendez neves fővárosi énekművészek közreműködésével. Ugyancsak elhatározta a választmány *Gáthy* Miklós javaslatára, hogy még ebben az idényben felvidéki művészek közreműködésével egy másik estét is rendez.

Az inditványok során *Koiss* István dr. árvaszéki főjegyző javasolta, hogy a fővárosi alkalmazottak karácsonyi segélyének kérdésében az elnökség hathatós mozgalmat indítson. Példákkal igazolta, hogy egyéb törvényhatóságok és vármegyék a tavalyi segélyt jóval meghaladó összeget áldoznak alkalmazottaik karácsonyi segélyére és kifejezte reményét, hogy a főváros vezetősége, aki az alkalmazottak anyagi helyzetét mindig a szivén viselte, ebben az évben lényegesen felemelt karácsonyi segélyben fogja részesiteni már a fokozott drágaságra való tekintettel is a főváros alkalmazottait.

TÖRLEY
RÉSERVÉ AMÉRICAIN

Épületüveges
Glatz András
tábla- és tükörüveg nagy raktára. Budapest, VIII Baross ucca 66-68, az udvarban jobbra. 72 éves cég. — Telefon: 1-324-87.

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, utépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések,

Jobbágy - féle

barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.

Magyar Királyi ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körut 18.
Telefon: 13-33-94.
Levelcim: Budapest 72. Postafiók: 61

Kling, Löbl, Lessauer, Spitzkopf, Weiszbraun, Lefkovits, Schönweisz, Berliner, Krepsz, Goldstein, Auspitz, Mendl, Schlesinger, Augstein

Mennyi a keresztény a Központi Vásárcsarnok 594 bérlőjéből?

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

Az *Uj Budapest* az elmult hónapokban sorozatos cikkekben hozta nyilvánosságra azokat a névsorokat, amelyek a fővárosi bérletek és jogosítványok birtokosait foglalják magukban Közreadtuk a *városházi boltbbérlők* névsorát, ebből kiderült, hogy a központi városháza bolthelyiségeinek bérlői közül 90 százalék a zsidó és alig 10 százalék a keresztény. Végigvezettük olvasóinkat *a Teleki téri zsibárus piacon,* ahol az arány a zsidók javára még feltűnőbb, itt 93 százalék a zsidó és mindössze 7 százalék a keresztény! Azt is meg kell állapítanunk, hogy a keresztény Budapest husz esztendeje a legkevésbbé sem volt elegendő arra, hogy ezeken az állapotokon változtathasson, mert a liberális demokrata befolyások erősen vigyáztak arra, hogy a *birtokban levő zsidók* az emberi kor legvégső határáig bent maradjanak bérleteikben, ha pedig kihalt a tulajdonos, mindig akadt közeli rokon és befolyásos városatya, aki a suba alatti átírását a jogosítványnak simán és könyen elintézte.

A zsidó kereskedelem egyik legfontosabb és legféltettebb fellegvárába: *a központi vásárcsarnokba* vezetjük ez alkalommal olvasóinkat. A fővárosi vásárcsarnokok zsidó kereskedői álltak össze mindig a legöntudatosabban, hogy megkeressék és ápolják vásárcsarnoki összeköttetéseiket. Amire minden okuk *meg is volt.* A vásárcsarnokban néhány méterre a főúthoz közelebb fekvő üzlet bevételi differenciában évente ezer és ezer pengőket jelent. *Csak bevételi differenciában!* Nem is beszélve a *főútvonali saroküzletről,* mely felér értékben és jövedelmezőségben egy ezerholdas birtokkal. Természetes, hogy ennek a jólkiépített üzleti rendszernek megvoltak a maga *védő ütegei,* sőt *meg is vannak,* törvényhatósági bizottságban és sajtóban egyaránt, a maguk modern harcászati felszerelésével. A legujabb repülőgép-elhárító ágyú a vásárcsarnokban is a *strómanrendszer,* amikor *patinás keresztény nevek kalózlobogója alatt* jelentkeznek azok a kereskedők, akiknek honosítási bizonyítványán — mert a vásárcsarnokban mindig rendben vannak az állampolgársági okmányok! — még meg sem száradt a tinta!

Az alábbiakban a rendelkezésünkre bocsátott hivatalos adatok alapján a legnagyobb fővárosi vásárcsarnok: a *központi vásárcsarnok bérlőinek névsorát* bocsájtjuk a nyilvánosság elé. Természetesen csak az 594 állandó bérlőről van szó. A névsorban az a körülmény, hogy a bérlő keresztény-e vagy zsidó, feltüntetve nincsen, szinúgy nincs feltüntetve az a körülmény, hogy a cégtulajdonos azonos-e a bérlőnek megjelölt személlyel és természetszerűen nincs feltüntetve az a körülmény se, hogy a részvénytársasági formában jelentkező bérlők mögött kik állanak, mint részvénytöbbség tulajdonosok és igazgatósági tagok. Erre vonatkozóan közlést tehát jelen alkalommal az *Uj Budapest* nem tehet. A névsor azonban *ezen hiányok leszámitásával is önmagáért beszél,* vádolja a multat és — reményt kelt a jövőre! Ime az 594 központi vásárcsarnoki bérlő:

Húsiparok:

Brauch Ferenc rt., Rózsa Róza, Skrek Lipót, Magyar Dezső, Schmiedt Lajos, Bolyog Béla, Kiss Ferenc, Juhász Alajos, Klinkó Lajos, Zwillinger Sándor, id. Huber Ádámné, Módos Imre, Hunyadi Mátyásné, Steiner Béla, Mihailovits Nándor, Brauch János, Schwarcz H. Ármin, Biermann Izsó, Schwarc D. és Fia, Pillis Ignác, Blumenschein Simon, Krentz János, Kling J. Béla, Reisz T. Antal, Molnár László, Hirsch Imre, Nedved Józsefné, Gyöngy Endre. Deutsch Ferenc, Löbl S. és Fia, Leszlauer Gyula, Kollár Ferenc, Budapesti Húsnagyvágó, Lengyel Adolf, özv. Simon Imréné, Bruszt Nándor, Spitzkopf Jenő és Fia, Hunnia Húsipari rt. Szabó Ferenc, Szántó Tibor, Berliner Bódog, Steiner Zoltán, Horváth József, Berger és Társa, Taurusz Húskeresk. Karácsony János, Károly Erzsébet, Községi Élelmiszerüzem, Deutsch Géza, Kemény Vilmos, Fleischer Rezső.

Füstölthús-árusok:

Özv. Horváth Jánosné, Vastagh Józsefné, Szellák Béla, Hunti János, Somogyi István, Masek Ferenc.

Belsőrész-árusok:

Pribenszki Ádámné, Friedmann Géza, Weisz Ignác, Friedmann Simonné, Weinberger Mártonné, Mandel Izidor, Spatz Miksa, Weiszbraun Adolfné, Schneider Albertné, Weisz Sándorné, Krizbai Ilona, Miklósi Árpád, özv. Szekeres Imréné, Gremsperger Ferencné, Márkus Istvánné, Gábor Lajosné.

Csont-árus:

Grósz Zsigmond.

Bél-árus:

Szirtes Árminné, Löwenstein József.

Vágott baromfi-árusok:

Schlinger Lajos, Mészáros Lajosné, Zlatovszki Jánosné, Pálvölgyi János, Springer Árminné, Hasenberger Ödönné, Weisz Ede, Fisch Zoltán és József, Neuhaus Károly, Fleiszig Zsigmondné, Heim Jenőné, Krieger Sándorné, Weisz Jolán, Fehér Bálintné, Braun Sándorné, Nagy Imréné, Lefkovits Izsóné, Fleiszig Lajosné, Baromfi Értékesítő, Csekő Istvánné, Klein J. Jakab, Fleiszig Erzsébet, Klein Magdolna, Bottos Jánosné, Breitner Ernőné, Mencsik Gyuláné, Braun Fáni, Krepsz Jánosné, Fürszt Józsefné, Klein Margit, Mayer Sándorné, Jámbor Istvánné.

Élő-baromfi-árusok:

Holczer Jenny, Németh Antalné, Schindler Károlyné, Dóri Jánosné, Radeczki Mihályné, ifj. Horváth Istvánné, Nagy Júlia, Hártó Andrásné, Novák Antalné, Bartal Györgyné, Fábián Erzsébet, Jablonszki Gizella, Abday Balázsné, Farkas Istvánné, Dömösi Erzsébet, Szőr Mihályné, Békefi Zoltánné, Nusbaum Ferencné.

Halkereskedők:

Bucher János, Adler László, Halbiz. és Halértékesítő, Székely Ignác, Bodorkos Miklós, Barta Lipótné és Társa, Mayer Kálmánné, Pironcsák Antal, Finkelstein és Társa, Bromberger Testvérek, Zimmer Ferenc.

Tojás-árusok:

Grandich Ferencné, Flórián Ferencné.

Fűszeresek:

Menczer Jenőné, Schlésinger Ilona, Sch.-né Bernát Ilona, Schiller Ágoston, Hermann H. Ferenc, Braun Károly, Kósa János, Szabó Teréz, Fleischmann Tivadarné, Braun Pál, Goldstein Gyula, Kovács Istvánné, Schaál Artur.

Paprikakereskedők:

Timár Albertné, Stemberg Izsóné, Baranek Ferenc, Nagy Gáborné.

Papir-árusok:

Kaufmann Leó, Müller Dávid, Süsz István, Schneider György, Mádl József.

Iparcikk-árusok:

Adler Jenőné. Adler Mórné, Uhlmann Adolfné, Schwarcz Ábrahámné, Turcsányi Márk.

Tejtermék-árusok:

Schubert Katalin, Kochláts Ottóné, Klein Bernát, Rózsa Erzsébet, Garai László, Brtnek Ferencné, Flórián Ferencné, Rikker József, Brtnek Jánosné, Pauncz Gyuláné, Strausz Zoltánné, Szupp Károlyné, özv. Ernstoff Györgyné, Szajkovics Károlyné, özv. Schwarcz Gyuláné, Közp. Általános Tejcsarnok, Schoblocher Konrád, Krausz Jenőné, Skornyák Flóriánné, Tápiósápi Tejszövetkezet, Goldschmied Béláné, Szőllősi Árminné, Som Imre, özv. Pandur Jánosné, dr. Halápi János, Zsolczay István, Bálint Mihályné, Pillók József, Barta István, Barabás György, Fonyó Vilmosné, Elstein Jenőné, Nagy Sándor, Bungin Istvánné, Elekes István, Bócsi Anna, Merza Lászlóné.

Csemege-kereskedők:

Barabás Dezső, Magyar Halkonzerv.

Gombakereskedők:

Pfeifer Sándor, Szuppan Campingon, dr. Komlódy Gyula, Domonkos Gábor, özv. Turcsik Istvánné, Abrók Júlia, Schweisz Miksáné, Takács Imre, Jakobovits Ivánné, Wágner István Krausz Nándorné, Kohn Sándorné.

Pékek:

Jaczek Adolf, Kistamás Júlia, Marin Antalné, Kádár Ivánné, Községi Kenyérgyár, Weiland Mátyásné, Csillag Nándor, Schuszter József, Berki Júlia, Dolonszky Béla, Rét-házi Ödönné, Központi Tejcsarnok Sütőüz. Hümpfner Márton, Reisz Károly, Varga Alajos, Leipnik Lidia, Gyergyó Pálné, Weisz Béláné, Tóth Sándor, Kátay Károlyné.

Cukorka-árus:

Neumann Oszkárné.

Méz-árus:

Bocskay Lajos.

Gyümölcs- és zöldség-kereskedők:

Ifj. Barabás Endréné, Weisz Lajosné, Zentai Antalné, Schmelek Mátyásné, Schloszárcsik Rezsőné, Körösi Ilona, Markovits József, Weisz S. Zoltán, Nagy Imre, Borbély Andrásné, Kovács Józsefné, ifj. Nagy István, özv. Szabó Sándorné, Németh Dezső, Elszászer Jánosné, Mujzer Ferenc, Szücs Lajosné, Pfannenvald Jakabné, Gruber Ferenc, Móser Edéné, Kolos Jenőné, Stoff Pál, Rakits Sztavra, Glück Ernő, Perl Márton, Perics Imréné, Kovács Lajosné, Hronszki Imre, Nemes Ede, Barna Berta Betti, Király Benő, Kiss Lajosné, Danka József, Hirth Károly, Gombás Ferenc, Vágó Antalné, Aigstein Józsefné, Árvai Argyelán György, Schilmann Albertné, Weisz Miklós, Guzmits Tamásné, ifj. Rauscher Jakab, Juhász Andrásné, Pesti Ferdinándné, Petkovits Zoltán, Knecihl Erzsébet, Balázs Jakabné, Schlézinger Bernátné, Pillinger Gusztávné, Mákos János, Auspitz Sándor, Repperstberg Simon, Szinati Istvánné, Ziffer Józsefné, Róth Adolfné, Nusbaum Mózes, Fodor Józsefné, Kozma Gyula, Augstein Ignác, Csillag Istvánné, Miller Andrásné, Molnár M. Lipót, Urkóczi Imréné, Narancsik András, Emerling Józsefné, Karikás Bálintné, Dóczi Sándorné, Otoltics Vidáné, Mikuska Jánosné, Natonek Mórné, Mihailovits Emma, Schnábl János, Horváth Péter, Szíjjártó Sándorné, Kocsis Jánosné, Kozma Borbála, Pekker Józsefné, Schwarc G. és Heller B. Rusz Ferencné, Koloszár Antal, Makovi Gyula, Czeizler Irma, Zöllner Ignácné, Mig Pálné, Szabó Andrásné, Spitzer Gáspárné, Eller Jánosné, Világi Istvánné, Appel Károlyné, Gáspár Ferencné, Boros Ferencné, Vandracsek József, Bonácsny Pál-

né, Weichand Sebestyénné, Szalczinger Ferencné, Munkácsi Lajosné, Patron Simon, Bajcsev Sándor, Kramerstädter Lipót, Tóbel Vincéné, Timkó Jánosné, Balogh Aladár, Neuwelt József, Steiner Izidor, Wendlik Józsefné, Milancsik Edéné, Bleuer Lajos, Lohner Józsefné, Sikli Istvánné, Sikli Gyuláné, Schlésinger Adolfné, Krumprecht Jánosné, Kővári Sándorné, Weisz Malvin, Kovács Sámuelné, Deutsch Kálmánné, Czirkos Jánosné, Stampel Istvánné, Váli Júlia, Rácz Mártonné, Kuszenda Györgyné, Datz Jenőné, Lieszkovszki Lászlóné, Gulácsy Jánosné, Benedek Henrikné, Laszingleitner Józsefné, Blum Sándorné, Löbl Sarolta, Hochreiter Istvánné, Glattstein Imre, Berger Lázárné, Weisz Antalné, Schwarcz Miksáné, Bessák Gyuláné, Pintér György, Kuppán Lajos, Weinberger Károly, Lastóczi Kálmánné, Gremen Lajos, Móser Emilné, Szarvák Jánosné, Forthuber István, Goldstein Benjaminné, Ribarits Péterné, Mészáros Vitusné, Pelikán Józsefné, Turzó Istvánné, Auspitz Lászlóné, Bagossy Ferenc, Kapcsos Istvánné, Gorolov P. Hrisztó, Krammer Róza, Horváth Mihály, Sperl Jánosné, Gölle Gáborné, Dervarics Ferenc, Balogh Mihályné, Urbanek Lajosné, Ádám Miklósné, Marek Béla, Marek Erzsébet, Miklós B. és Fischer F., Rosenberg Árpád, Murcsik István, Ujvári Katalin, Brucker Nándorné, Börzsei Jánosné, Weinberger Manó, Márton Mórné, Goldstein László, Balaskó Ferenc, Rost Ferencné, Volni Károlyné, Budai Béláné, Szaszkó Józsefné, Zwerkó Jánosné, Szalay Désené, Székely Elemérné, Fischer Józsefné, Straub Gyuláné, Ferenczi Árpádné, Lambovits János, Presincki Jánosné, Dér Lajos, Gotsák Györgyné, Hitzinger Jánosné, Keszler Ernő, Horváth Józsefné, Grünwald Mihályné, Szücs Gyuláné, Schönweisz Istvánné, Passinger Lajosné, Sallai Józsefné, Mayer Vilma, Csulák Ambrusné, Kimkopf János, Frank József, Kukorelli János, Pencsov Jorgov, Kertész Sámuel, Graner Ferencné, Almássi Emília, Vincze János, Pusker Jánosné, Stelczer Ferenc, Groholy Jánosné, Buklin János, Bus Aladárné, Kutcsera Jánosné, Dinn Rudolfné, Faragó Teréz, Tuba Györgyné, Fazekas István, Milkovits Karolin, Bukl Alajosné, Weisz Mórné, Kálmán Arturné, Járes Jánosné, Nemes Ferencné, Szmetena Endre.

Káposzta-kereskedők:

Gazdagh Jánosné, Lovászi Gézáné, Wuchetich Mátyásné, Tóth Ferenc, Nonn Vilmos, Fórián István, Waschler Miksáné, Magyar Gézáné, Altmann Lajosné, Epstein Ignácné, Szabó Sándorné, Knethl Frigyes, Csösz Páné, Bödecs Zoltánné.

Virág-kereskedők:

Czágler István, Nagy Máténé, Garbár Rózsi, Ziegelwágner Edéné, Utassy Józsefné, Gergye Jánosné, ifj. Weiler Józsefné, Villányi Lajosné, Gömöri Mártonné, özv. Merkert Mátyásné, Jancsek Györgyné, Frena Andrásné, Mayer János, Kovács Anna, Jankovits László, Czauner Ferencné, Fodor Jánosné, Szücs Szilárd, Bálint István, Tisich Simonné, Sulti Józsefné, Ziegelwágner Rezsőné, Nagy Józsefné, Füssi Károlyné, Csányi István, Horváth József, Schaff Józsefné, Nagy László, Papp István, Mendl Imréné, Göncze Árpád, Spáczay Ilona, Ében Mórné, Goldmann Ábrahámné, Szabó Istvánné, Márton József, Kabai Erzsébet, Hajdú Istvánné, Becska Ferenc, Kaltenecker Ferenc, Kovács Pál, Hoppán Gyuláné, Müllek Antal, Orbók János, Burián Gyuláné, Kucharovich Ádámné, Nagy Ferenc, Kocsis Istvánné, Kutas Henrikné, Lindner Béláné, Jancsek Józsefné, Jancsek Erzsébet, Vogl Károly, Kolostyák Gizella, v. Megyeri Nándorné, Pill Lipót, Czigány János, Fanda Ilona, Varga Sándorné, Holler Lászlóné, Nagy Mária, Holubán Péterné, Bereth Ferencné, Weisz Erzsébet, Hannák Borbála, Kabai Ilona, Hanicsek Ágostonné, Jakab Sándorné, Kovács István, Szulczer Sándorné, Kovács Sándorné, Franzen Nándorné, Garbár Józsa, Ertinger János, Corhus Dezső, Mann Antalné, Gerlei József, Szecsey Árpádné, dr. Havassy Gyula, Kimmel János, Gróf Mihályné, Bodolai István, Fátter Dezsőné, Farkas Sándorné, Beck Józsefné, Schlésinger Erzsébet, Goldmann Andor, Tóth Jánosné, Fancsek Károlyné, Biró József, Sipos Gábor, Joós Elek, Muczina Béláné, Burai Lajosné, Hegedűs Józsefné, Váli Jánosné, Vass Sándor, Kaposvári József, Sztojanov Miklósné, Homonnai Imre, Szuh Ilona, Straub Gyula, Farkas Ferencné, Taubitz Antalné, Ottenwald István, Hronga Ferenc, Bejczi Ferenc, Lehőcz Ferencné, Kutserauer Nándor, Szabó Kálmánné, Paulinyi Jánosné, Wist Ferencné, Markos József, Székely Mihály, Rohr Károlyné, Töltl Ferenc, Fülöp Károlyné, id. Lázár Gáspár, Jancsek Testvérek, Láng István, Ebenhardt Lajosné, Wieszt Józsefné, Bárdi Károly.

Uj keresztény várospolitikát!

Irta: Makkay János

A Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének kettészakadása alkalmából meg kívánjuk ismertetni olvasóinkkal a fiatal politikai gárda vezető egyéniségének, Makkai János országgyülési képviselőnek az Esti Ujság felelős szerkesztőjének lapja hasábjain megjelent, igen figyelemreméltó, érdekes és új szempontokat felvető alábbi cikkét:

Az a szakadás, ami néhány nappal ezelőtt politikai pártjaink világában bekövetkezett, kétségtelenül nagy tisztulási folyamatot indít el az egész magyar közéletben. A pártkeretek Magyarországon már hosszú évek óta nem fedték a világnézeti állásfoglalást: majdnem minden polgári pártban különböző elemek foglaltak helyet és csak a most kirobbant politikai válság ad módot arra, hogy a liberálisok és jobboldaliak, konzervativok és reformerek, faji alapon állók és a zsidó kapitalizmus világában érdekelt politikusok végre — búcsút mondhassanak egymásnak. Rendkivül nagy jelentősége van ennek a szakadásnak az ország politikai jövője szempontjából, s ha az események logikai rugóit keressük, meg kell állapítanunk: *ennek a törésnek törvényszerűen be kellett következnie a titkos választói jogra való áttérés előtt.* Az egész tizennyolcesztendős politikai rendszer át fog alakulni a most következő időkben lényeg és forma szerint s a világnézeti és programbeli kérdés fogja meghatározni ezután, hogy ki melyik párthoz, melyik irányzathoz tartozik, mert hiszen az eljövendő titkos választáson csak egységes táborral és világosan körvonalazott célkitűzésekkel lehet a nép elé állani. Hasznosabb dolog nem igen történt tehát az elmúlt évek alatt, mint a mult héten kirobbant válság, mert most legalább egyszerre mindenki mindent világosan lát; a magyar közélet ennélfogva sokkal őszintébb és áttekinthetőbb lesz s ez a körülmény nagymértékben hozzá fog járulni a magyar nép politikai értelmének és öntudatának emelkedéséhez.

A magyar főváros életében azután aránylagosan még nagyobb jelentősége van a történteknek, mint az úgynevezett országos politikában. A fővárosi NEP kettészakadása teljesen új, tegyük hozzá: egészséges helyzetet teremtett, amit nem lehet és nem is szabad többé visszacsinálni, mert a történtek legnagyobb eredménye éppen az, hogy a Nemzeti Egység Pártja megszabadult végre fővárosi képviseletének ama részétől, amely az országos pártnak a legtöbb kellemetlenséget és népszerűtlenséget okozta... Budapesten a kormányoknak *Bethlen* István gróf miniszterelnöksége óta van külön pártjuk, amelyeknek a létjogosultsága az elmúlt tíz esztendő alatt mindig az volt,. hogy megbontsák a budapesti zsidóság és liberális polgárság egységét s a keresztény párttal való koalicióban fenntartsák a városháza keresztény irányitását. Amíg a világnézeti ellentétek nem éleződtek ki az országban s a zsidókérdés nem vált a gyakorlati politika egyik leglényegesebb kérdésévé, addig Budapesten ezt a pártpolitikai rendszert fenn lehetett tartani. A statisztikusok kimutatják ugyan, hogy a *budapesti zsidóság választói joggal felruházott tömegének száma majdnem hajszálnyira megegyezik a baloldali pártokra leadott szavazatok számával,* de azért a múltban egy kis fenntartással mégis el lehetett hinni, hogy a kormány pártjára zsidók is szavaztak, noha alapos a gyanú, hogy a fővárosi NEP törvényhatósági bizottsági tagjai között aránytalanul nagyobb szerepet kaptak a zsidó vezetők, mint amit a fővárosi zsidóság közéleti támogatása a kormánypártoknak megért volna.

Erre a paktumra tehát a keresztény és jobboldali kormányok fizettek rá, mert néhány budapesti szavazatért magukra vették a népszerűtlenség, a közéleti bizonytalanság ódiumát és azt a vádat, hogy az elvek nem mindig találkoznak a megfelelő személyekkel... A történtek után le kell szögezni azt a tényt, hogy ez a múltbeli fővárosi politikai rendszer a jövőben *nem tartható fenn tovább!* Amikor a kormány és pártja az első zsidótörvényt megalkotta, nyilvánvalóvá lett az igazság, hogy a kormánypárt többé zsidó szavazatokra nem számíthat és most, amikor a zsidótörvényt revideálni akarjuk, még kevésbé válik lehetségessé az, hogy Budapesten és általában az egész országban *keresztény és zsidó választópolgárnak ugyanazok a politikusok legyenek az ideáljai és követésre kiszemelt vezérei.* Az eddigi fővárosi politikai rendszer erkölcsileg és politikailag lehetetlenült tehát és így Budapesten csak két nagy tábor lehet életképes ezután: egy keresztény, erősen jobboldali, progresszív reformokért küzdő irányzat és egy baloldali, liberális, demokrata, zsidó és szociáldemokrata front. Más lehetőség nincs, más tervekre nem szabad építeni és ennek az igazságnak a konzekvenciáit minél előbb le kell vonni!

A jobboldalon nyomban a Zsitvay-csoport kiválása után észrevették az új helyzet parancsoló szükségességét és ennek köszönhető, hogy *a főváros NEP keresztény jobboldali és frontharcos törvényhatósági bizottsági tagjai máris a legszorosabb együttműködést fejtik ki a kereszténypárttal.* A keresztény párt és a NEP a főváros közgyülésén a tisztviselői szavazatokkal együtt jelenleg is többséget alkot és így a főváros további nyugodt kormányzása ma is biztositva van. Az új választás után a jobboldal többsége azonban még nagyobb lesz és a keresztény és jobboldali tábor egyesülése vagy együttműködése meg fogja szüntetni közéletünk számos szervi hibáját. A Budapesten tömegekkel rendelkező komoly jobboldali alakulatokat bevonhatjuk az alkotó munkába és a jobboldal így végre elérheti és megvalósíthatja azt a célját, hogy egyesült erővel lépjen fel a Budapesten és környékén tanyázó marxizmussal és zsidó liberalizmussal szemben. Minden keresztény és jobboldali ember rendkívül örül ezért az említett fejleményeknek és egy új, nagyarányú keresztény várospolitika jövőjét látja megalapíthatónak a most megnyílt alkalommal.

Budapest közéletének jövőjét két nagy férfiú, *Gömbös Gyula és Wolff Károly szelleme kell, hogy irányítsa és a jövendő útjain vezesse!* Ahogy ők egyek voltak vágyaikban, céljaikban és politikai programjukban, úgy követőiknek is egynek kell lenniök abban a munkában, amelyet a jelen és jövendő feladatai rónak vállaikra!

Proczeller Bálint
kövező mester
Budapest, X., Korponai-u. 11.
Telefon 348-132.

Karafiáth és Szendy köszöntötték a keresztény Budapest nevében Csilléryt

Kötelességünk volt amellé a férfiu mellé állani, aki a wolffkárolyi eszmék megvalósítására vállalkozott — mondotta Csilléry András

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Wolff Károly Klub kedden este András-nap előestéjén ünnepi vacsorát rendezett a klub elnöke, Csilléry András dr. tiszteletére. A vacsorán megjelent a városháza egész vezérkara.

Vacsora után az első felköszöntött Cselényi Pál dr. mondotta. Hangoztatta, hogy a Wolff Károly-i program a küzdelem korszakából a megvalósulás korszakába lép. Most már senki nem taposhatja el a Wolff Károly eszméin nevelkedett tömegek akaratát. A háború után a magyarságot kiszorították a gazdasági életből. Elfoglalták földjét. Itt az ideje annak, hogy most már a gazdasági javakat a magyarság vegye birtokába. Egy talpig becsületes férfi, Imrédy akarja megvalósítani azokat a reformokat, amelyekért a Keresztény Községi Párt és annak vezére, Csilléry András hosszú ideig küzdött.

Karafiáth Jenő titkos tanácsos, főpolgármester köszöntötte ezután lelkes éljenzés közben Csilléry Andrást, akiben a kemény, tántorithatatlan harcost üdvözölte. Boldog, hogy ő, aki diákkorában dékáni megrovást kapott, mert a keresztet kitűzte társaival együtt az egyetemen, most részese lehetett a városházán a közgyűlési teremben a kereszt kitűzésének. Csillérybe a keresztény nemzeti gondolat harcosát köszönti.

Szendy Károly polgármester a hivatalos városháza nevében köszöntötte Csilléryt, akihez különleges barátság fűzi. Csilléry, a pártvezér tűzi ki a célt, ő pedig, mint az adminisztráció vezetője, megvalósítja. Ebben a barátságban forrnak ők össze. Csilléry húsz évvel ezelőtt letette a közéleti vizsgát, amikor bátran, öntudatosan és sikeresen cselekedett. Ez a bátorság és a tehetség a sikeres cselekvésre ma is megvan benne.

Ezután Toperczer Ákosné, a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének örökös elnöke köszöntötte Csilléry Andrásban a keresztény gondolat vezérét. Emlékeztetett Ernszt Sándornak halála előtt mondott utolsó szavaira, amellyel szinte megjósolta egy nagy, erős, keresztény magyar egység kialakulását.

A lelkes tapssal fogadott beszéd után

Csilléry András

állott fel a zsúfolásig megtelt klubtermek közönségének zajos tapsa és éljenzése közben.

— Az utóbbi napokban — mondotta Csilléry — mindenfelől elhalmoztak gratulációkkal a párt állásfoglalása miatt. Bevallom, hogy ezeket az elismeréseket nem érdemeljük meg, mert hiszen csak azt cselekedtük, amit cselekednünk kötelességünk volt. Mi, akik húsz esztendeje a legnehezebb körülmények között harcoltunk a Wolff Károly-i gondolatért, az életből kiszorított magyar társadalom jogos igényeiért, a magyar faj uralmának elismertetéséért, kötelességünk volt amellé a férfiú mellé állani, aki ezeknek a gondolatoknak a megvalósítására vállalkozik. Szomorú lenne, ha húsz év alatt annyira megváltoztunk volna, hogy nem mertünk és nem tudtunk volna kiállani a hirdetett igazságokért. Igaz, hogy az utóbbi években a magyar fajtából ki akarták irtani a keménységet és a harci kedvet és a gerincpuhitás minden eszközét felhasználták arra, hogy kompromisszumokba kényszerítsék bele a magyar fajta érdekében megmozduló politikai erőket. Sokan örülnek most, de én azt üzenem — mondotta lelkes és hosszantartó taps közben —, hogy csak kinyilt az ajtó a keresztény és nemzeti gondolat bebocsátására, de eredmények nincsenek. A harc most kezdődik és most kell megtalálni azokat az eszközöket, amelyekkel a gondolatot, Wolff Károly eszméit valóságra válthatjuk.

— Itt azonban nincs többé helye kompromisszumnak és megalkuvásnak. Vegyék tudomásul a túloldalon, hogy mi, akik a keresztény politikáért kiállottunk, mindannyian felégettük magunk mögött a hidakat és el vagyunk szánva arra, hogy most leszámolunk a keresztény gondolat és a magyar faji reformpolitika ellenfeleivel. Le kell számolni a vörös szociádemokráciával épp úgy, mint azok titkos és nyilt szövetségeseivel. Példát fogunk statuálni a fővárosban — folytatta Csilléry András —, ki kell söprüzni innen a kompromisszumos politikát, mert ma nem arról van szó, hogy kik kerüljenek be ebbe vagy abba a bizottságba, vagy igazgatósági tagságba, hanem arról, hogy mi magyarok tudunk-e még egyszer összefogni. Mi eszmék megvalósításáért állottunk ki és vegyék tudomásul lent és fent egyaránt, hogy a magyar társadalom elsöpri azokat, akik megpróbálnak megint szembeszállni a nacionalista reformpolitikával.

Csilléry András ezzel fejezte be beszédét:

— A magyar társadalomnak testvéri szeretettel kell a felvidéki testvérek felé fordulni s úgy kell megosztani velük kenyerünket, hogy a nagyobb kenyér a többet szenvedett testvérnek jusson. Ez jár nekik, nem pedig gúny és megcsúfoltatás. Olyan magyar politikát kell most követni, hogy a határokon túl élő magyarok és a szentistváni birodalom minden népe érezze, hogy a Kárpátok medencéjében a magyarságért érdemes élni és a magyar gondolatért érdemes meghalni.

A klub közönsége hosszasan ünnepelte még Csilléry Andrást és a késő éjszakai órákig a legjobb hangulatban maradt együtt.

A Keresztény Községi Párt energikusan követeli a keresztény nemzeti politika megvalósitását

Kétezer ember, aki makacsul ragaszkodik a husosfazékhoz, nem kergetheti forradalomba az országot

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Keresztény Községi Párt *Csilléry* András elnöklésével rendkívüli pártértekezletet tartott, amelyen az elnök tájékoztatta a törvényhatósági bizottsági tagokat azokról a fontos politikai eseményekről, amelyek a legutóbbi napokban lejátszódtak s arról a szerepről, amit a keresztény gazdasági párt, illetve a Keresztény Községi Párt játszott.

Csilléry András dr. megállapította, hogy *Imrédy* Béla és a kormánya teljes egészében elfogadta azokat az alapelveket, melyeket a kereszténypárt elsősorban követendőknek jelölt mg, így a földbirtokreformot, a zsidókérdés megoldását s a baloldali front felgöngyölítését, a kereszténypárt teljen elhatározottsággal állott ki a parlamentben is a kormány mellett, jóllehet tisztában volt azzal, hogy a különböző liberális beállítottságú pártok összefogása a kormányt kisebbségbe viszi. Mindaddig, amig akár az Imrédy-kormány, akár más, keresztény nemzeti alapon álló kormány a kereszténypárt eszméinek vonalában intranzingens módon hajlandó az ország ügyeit vezetni, a kereszténypárt részéről a most felajánlott támogatás megmarad. Az önálló kereteket parlamenti vonatkozásban azonban továbbra is megtartják.

Köszönetet mondott *Homonnay* Tivadar és *Makray* Lajos országgyülési képviselőknek a párt megbízásából folytatott tárgyalásaikért. Kijelentette, hogy a párt semmiféle poziciót a maag részéről nem igényel, kötelességét tisztán eszmei alapon, meggyőződésből teljesiti, mert úgy látja, elérkezett az ideje a kompromisszum- és megalkuvásmentes gyakorlati keresztény politikának.

Hangsúlyozta, hogy a párt működési köre természetszerüen a városházán játszódik le és a Keresztény Községi Párt a jövőben sokkal hatékonyabban lesz képes szolgálni a fővárós keresztény polgárságának tömegeit, mert lényegesen gyarapodik erőben azáltal, hogy a fővárosi nemzeti egység pártjának azok a tagjai, akik továbbra is megmaradtak a pártkereteken belül, bejelentették a Keresztény Községi Párttal való szoros együttműködésüket. Ez a jelenleg ötven tagú keresztény községi pártot mintegy huszonnégy—huszonhat mandátummal növeli és igy biztosítottnak tekinthető a városházi politikának öbbségi alapon való irányitása.

Az értekezlet tagjai viharos helyesléssel vették tudomásul az elnök bejelentéseit, lelkesen ünnepelték *Csilléry* Andrást, *Homonnay* Tivadart és *Makray* Lajost, majd *Ilovszky* János fejzte ki örömét a bekövetkeztt események felett. *Nagy* László dr. törvényhatósági bizottsági tag rámutatott arra, hogy a sajtó liberális része a legkvalifikálhatatlanabb módon igyekezett beállitani a legutóbbi napok eseményeit és ezzel el is érte azt, hogy a keresztény társadalomnak felnyílt a szeme és mély megvetéssel fordul a zavartkelőt orgánumok felé.

Kijelentette, meg kell akadályozni, hogy az a kétezer ember, aki ma is makacsul ragaszkodik fenn a husosfazékhoz, forradalomba kergesse viselkedésével a lenn levő tömegeket. Ennek a husosfazék-rendszernek fog véget vetni a keresztény jobboldali magyarság egymásratalálása és ebben a munkában örömmel vesz részt a kereszténypárt, amelynek tagjai közül senki sem akar a husosfazék mellé ülni. Hiába akarják liberális oldalról a felekezeti kérdést kiélezni, hiába hangoztatják a klerikális szót, a keresztény társadalom teljes erejével veti vissza ezeket az tálátszó törekvéseket. Ezután a következő szövegű határozati javaslatot terjesztette elő:

— A pártértekezlet helyesli az elnök és a tárgyalásokban résztvevő tagjai eljárását úgy az országgyülésen, mint a székesfővárosi törvényhatóság nevében és ezért köszönetet mond. Az értekezlet kimondja, hogy országos viszonylatban éppen úgy, mint fővárosiban, húszéves múltjának és cselekedeteinek megfelelően, *a legenergikusabb keresztény és nemzeti politika megvalósítását kívánja* és e célból a párt régi programját hirdető kormánynak a megvalós,tásra irányuló cselekedetekre módot kiván adni azzal is, hogy a párt évtizedes programjának, amely most kormányprogram is, erélyes végrehajtásán a városházán továbbra is munkálkodik.

Cselényi Pál dr. szólalt fel ezután és háláját tolmácsolta az *Imrédy-kormány* iránt, majd hangsúlyozta, hogy a kereszténypárt tagjai nem hajlandók semmiféle vonatkozásban együttműködni azokkal, akik a zsidó kartel szolgálatában állanak, vagy annak fegyverhordozói. *Szakál* Antal dr. javasolta, hogy a párt fejezze ki teljes szolidaritását a felvidéki képviselők iránt az őket ért méltatlan támadások alkalmából és nyilvánitsa áldozatos munkájukért őszinte elismerését és háláját. *Bocsáry* Kálmán és K. *Császár* Ferenc örömmel köszöntötték a jobboldali ébredést. A pártértekezlet ezután egyhangú lelkesedéssel elfogadta *Nagy* László dr. és *Szakál* Antal dr. határozati javaslatait.

Ámon Antal és Fiai
ut-, csatorna- és betonépitési vállalkozó
Budapest, VIII., Futó-utca 10.
Telefon: 1—303—85.

Havas Gyula
kefe- és ecsetgyáros
A snykoszorus mester
Gyár: VII., Rózsa-utca 24. szám.
Telefon: 130-245.

Szepességi
vászon és asztalnemüek, sifon, pamutáruk, női fehérnemüek.
Kirschner János
IV. Váczi-u. 30b Harisbazár-sarok
Telefon: 183-755
Menyasszonyi-kelengyék, intézeti felszerelések.

HIREK

A fővárosi elemi iskolák zászlói a Felvidéken

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Szendy Károly polgármester legutóbb engedélyt adott arra, hogy a fővárosi iskolák növendékei a Felvidékre küldendő zászlók céljára gyűjtést indítsanak. A felvidéki zászlómozgalmat a budapesti tanítótestület elnöksége intézte. Az elemi iskolák növendékei mintegy háromezer pengőt gyüjtöttek össze, ebből az összegből harminc selyemzászlót készíttettek, a zászlókat a tizenegy felszabadult felvidéki város és a tizenegy felszabadult felvidéki város és tizenkilenc nagyközség központi népiskolája kapja. A Felvidékre induló zászlókat december 6-án, kedden délelőtt 11 órakor a Pesti Vigadó nagytermében ünnepélyesen búcsúztatja *Felkay* Ferenc dr. tanügyi tanácsnok.

A fővárosi tisztviselőnők zászlót visznek Kassára

A fővárosi tisztviselőnők által a kassai székesegyház részére felajánlott „Magyarország Védasszonya" képpel díszített, kézzel hímzett nemzetiszínű lobogót december hó 8-án viszik el Kassára.

A gyüjtést és az utazási munkálatokat Papp Ilona, a polgármesteri IX. ügyosztály tisztviselőnője, a FANSz. igazgatótanácsi tagja lelkes és önzetlen munkálkodása segítette elő. A lobogó f. hó 6-ig reggel 8-tól d. u. 6 óráig a városháza épületében, II. em. 266. ajtószám, tanácsteremben tekinthető meg.

Veress Gábor lemondott bizottsági tagságáról. Veress Gábor dr. nyug. Máv. igazgató, az Ibusz igazgatója, lemondott törvényhatósági bizottsági tagságáról. Utóda: Wittenberg Elemér kereskedő.

A keresztény iparosok Imrédy Béla mellett

Müller Antal: Kötelességemnek tartom, hogy odaálljak a miniszterelnök és annak őszinte keresztény és szociális politikája mellé

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Keresztény Iparosok Országos Szövetsége valamennyi fővárosi kerületi és vidéki csoportjának bevonásával szerdán nagygyülést tartott, amelyen az iparosok nagy számban vettek részt. A nagygyülést *Müller* Antal országgyülési képviselő, a Kiosz országos elnöke nyitotta meg. Beszédében rámutatott arra, hogy a liberális uralom alatt a képesített iparosok szabad prédái voltak a nagytőkének és a kartelnak. A keresztény iparosok százezrei pártkülönbség nélkül örömmel üdvözölték *Imrédy* Béla miniszterelnök keresztény, nemzeti, népi és szociális reformpolitikáját, amelynek megvalósitásától a magyar kézművesipar helyzetének jobbrafordulását várják.

— Mély megdöbbenéssel értesültek arról, hogy ennek a reformpolitikának titkos ellenségei az új irányzatot a legelső alkalommal el akarták gáncsolni. Ennek tudatában, mint a keresztény iparostársadalom parlamenti képviselője, kötelességének tartotta, hogy odaálljon a miniszterelnök és annak őszinte keresztény és szociális politikája mellé.

A nagygyülés résztvevői percekig lelkesen ünnepelték a miniszterelnököt és *Müller* Antalt, majd *Kiss* József, a Kiosz társelnöke, a keresztény kézművesiparos társadalom elszegényedéséről beszélt. *Mádl* János köszönetet mondott *Müller* Antalnak, hogy a keresztény iparosság képviseletében bátran sietett szavazatával Imrédy Béla támogatására. *Miklós* Ferenc dr., *Tóth* József, *Keller* Pál, *Szentes* József, *Kramberger* Vilmos és mások felszólalása után a nagygyülés egyhangú lelkesedéssel határozati javaslatot fogadott el, amely szerint *a keresztény iparosság minden erejével támogatja az Imrédy-kormány keresztény, nemzeti, szociális és jobboldali reformprogramját* és ezért sürgeti a szociális reformok, köztük a zsidótörvény sürgős és igazságos megvalósítását.

A nagygyülés végül szeretettel üdvözölte a húszéves rabság után felszabadult Felvidék képviselőinek meghívását a magyar törvényhozásba. A keresztény iparostársadalom annak a reményének adott kifejezést, hogy az *ő közreműködésükkel a népi és szociális reformok minél előbb megvalósulnak.*

Közszállitást a jövőben csak kereszténynek adhassanak ki — követeli a Baross Szövetség

*

Kegyszereket ezentul csak keresztény árusithasson! — A megmagyarositott nevü zsidó kereskedők régi nevüket is legyenek kötelesek cégtáblájukon feltüntetni!

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

A Baross Szövetség országos elnöki tanácsa szerdán ülést tartott, amelyen igen sok vidéki szervezet is képviseltette magát. A napirend előtt *Valentin* Antal szóvátette egy szélsőjobboldali szervezet részéről elhangzott támadást a szövetséggel és az elnökséggel szemben. A felszólalásra válaszoló *Ilovszky* János kijelentette, hogy a szövetség nem foglalkozik napi politikával, hanem a keresztény kereskedők, iparosok és őstermelők érdekében folytat céltudatos munkát. Nem leng ki sem balra, sem szélsőjobboldalra, hanem kizárólag a keresztény Magyarország kiépítését munkálja. A nagy tapssal fogadott bejelentés után több felszólalás hangzott el, majd az ülés egyhangú bizalmáról biztosította az országos elnököt és leszögezte, hogy a szövetségnek csak keresztény iparos és kereskedő lehet a tagja.

A gyülés ezután a készülő új zsidótörvénnyel kapcsolatos beadványt szerkesztett és fogadott el, amit megküldenek az úgynevezett zsidó bizottságnak. A szövetség az új zsidótörvény összeállításánál kéri, hogy közszállitást a jövőben csak kereszténynek adhassanak ki és kiviteli és behozatali engedélyt zsidó ne kaphasson. Mivel minden export-import engedélyt a Külkereskedelmi Hivatal bírál el, a kormánynak módjában áll ezt a javaslatot megvalósitania.

Követeli a szövetség, hogy kegyszereket ezentúl csak keresztény kereskedő árulhasson, a megmagyarosított nevű zsidó kereskedők régi nevüket is kötelesek legyenek feltüntetni cégtáblájukon, nehogy a név szolgáljon megtévesztésül. A zsidó földbirtokosok 300 holdnál nagyobb birtokát kishaszonbérlet céljára vegyék igénybe. Sürgeti a szövetség, hogy vegyék revizió alá az egy év óta kiadott iparigazolványokat, állampolgársági, erkölcsi, megbizhatósági és származási szempontból és vizsgálják felül visszamenőleg is az állampolgársági bizonyitványokat.

Az elnöki tanács a továbbiakban még több javaslatot tárgyalt le és fogadott el, majd elhatározta, hogy a gazdasági és szociális problémák letárgyalására állandó gazdasági bizottságot állít fel.

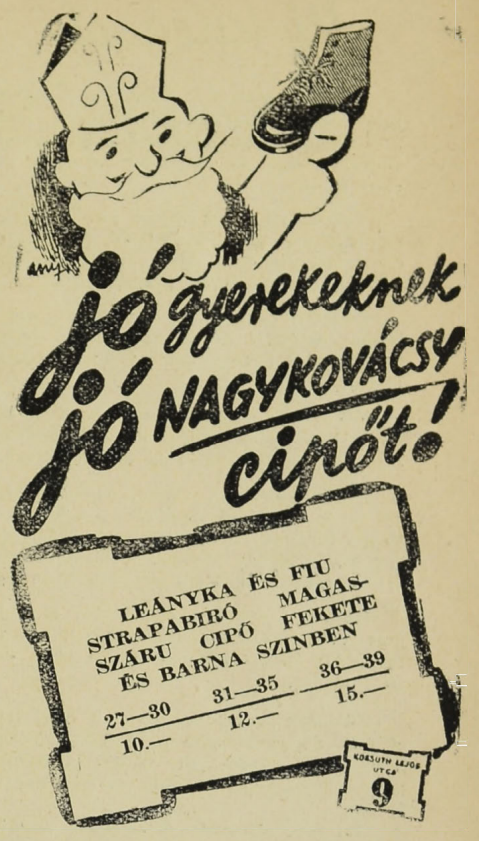

Biehn János R. t.
Budapest, V., Alkotmány-u. 21.
Telefon: 1—153—50.
Aszfaltozás, szigetelés, fedéllemez - tetőfedés, motorbenzol, parafin.

Takarékos háziasszony
GÁZZAL FŐZ! SÜT! FŰT! HŰT!
Ha tűzhelyén kivül vizmelegitésre, fütésre, vagy hütésre is gázt használ, — szobánként havi 20 köbméteren felül —
a „TAKARÉKGÁZ" 40%-kal olcsóbb: köbméterenként csak 12 fillér.
Az itt következő néhány szám biztosan meggyőzi Ön is arról, hogy a háztartás olcsó tüzelőanyaga a G Á Z.

Egy négytagú család főzési költsége naponta	20 fill.
Egy liter viz felforralása	1.2 fill.
Egy órai vasalás	4— 5 fill.
A gázhűtőszekrény 24 órai üzemköltsége a külső hőmérséklettől függően	8—12 fill.
Egy fürdő készitése (100—150 liter fürdőviz)	12—18 fill.
Egy mosdáshoz szükséges melegviz (10—15 liter)	1.2— 1.8 fill.
Félórai fürdőszobafütés	6— 8 fill.

HASZNÁLJON TAKARÉKGÁZT!
Felvilágositás és tanácsadás a Gázmüvek Városi irodáiban
VII. Rákóczi-út 18. I. Alagut-utca 3.
Főzőbemutató előadások a gáz takarékos használatáról minden kedden és pénteken délután 5 órakor a Gázmüvek VI. Vilmos császár-ú 3. sz. I. emeleti bemutató termében.

Brunhuber Béla
udvari és kamarai fényképész
Budapest, VIII. Baross u. 61.
Telefon: 134-178.
Elsőrangu művészi képek, festmények. Esküvői felvételek.

Zománctáblákat
csak
Beér Sándornál
rendeljen.
Budapest. V., Gróf Tisza István u. 5.
Telefon: 18-24-29.

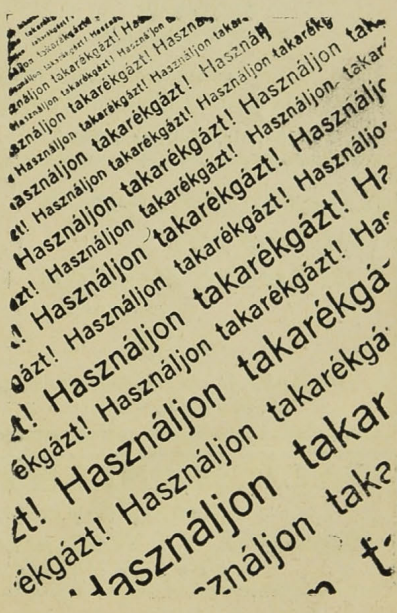

Richter és Papp
diszitő, templomfestő, mázoló és fényező
Budapest, IV., Aranykéz-u. 4.
Telefon: 1-803-56.

Faredőnyjavitást
acélredőny készitését, zsaluzia és vászonroletta készitését, karbantartását és javitását szakszerüen, jótállással legolcsóbban vállalja,
T. Kovács László, VI. Szinyei Merse-u. 34.
Telefon: 1-183 25

„ESELGE" szellőzőberendezések
SCHUBAUER FERENC magánmérnök
Budapest, III., Föld-u. 51.
TELEFON: 1—622—06.

LISKA JENŐ
okleveles gépészmérnök vállalkozó
Budapest, VIII., Orczy-ut 22.
Telefon: 1-429-51.

Uj kiirások

Tervátrajzolási és aluminium lemezről való sokszorosítási **munkálatokra** a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi december hó 10-én délelőtt 10 óra.**

Patkányirtási, egérirtási és féregirtási munkálatokra BSzKRt és HÉV. telepek üzeme és lakóépületek részére. **Határidő: 1938. évi december hó 10-én délelőtt 10 óra.**

Irószerek szállítására a székesfőváros iskolái, intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi december hó 12-én délelőtt 10 óra.**

Könyomdai anyagok szállítására a székesfőváros házinyomdája részére. **Határidő: 1938. évi december hó 13-án délelőtt 9 óra.**

Föld-, kőműves-, beton, vasbeton, szigetelő és elhelyező munkákra a III. ker. Raktár-utca és Hunor-utca sarkán építendő kislakásos bérház részére. **Határidő: 1938 évi december hó 13-án délelőtt 9—10 óra.**

Különféle gumiáru szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi december hó 13-án délelőtt 10 óra.**

Különféle tábla, színes jelző, sugárvető, stb. üvegek szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi december hó 13-án délelőtt negyed 10 óra.**

2000 drb. kisszakasz kézipersely szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. részére. **Határidő: 1938. évi december hó 13-án délelőtt fél 10 óra.**

1939. évben szükséges menetjegyek szállítására a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. és a Budapesti Helyiérdekű Vasutak részére. **Határidő: 1938. évi december hó 13-án délelőtt negyed 10 óra.**

Zsineg és irattári heveder szállítására a székenfőváros intézetei részére. **Határidő: 1938. évi december hó 15-én délelőtt 10 óra.**

Különféle horganyzott és ónozott áru szénkanna, töltőkanna, öntözőkanna, mosogatódézsa, vizveder, vasputtony és ételhordókanna) **szállítására** a székesfőváros hivatalai, intézetei és üzemei részére. **Határidő: 1938. évi december hó 16-án délelőtt 10 óra.**

Asztalos, lakatos, mázoló- és üveges munkálatokra a III. Szél u. 18135/5. hrsz. telken épülő kislakásos bérház építéséhez. **Határidő: 1938. évi december hó 16-án délelőtt 9—10 óra.**

Vizvezetéki, csatornázási és gázberendezési munkákra a XII. ker. Böszörményi-út és Fery Oszkár u. sarkán épülő elöljárósági épület létesítéséhez. **Határidő: 1938. évi december hó 9-én délelőtt 9—10 óra.**

Villanyszerelési munkálatokra a XII. ker. Böszörményi-út és Fery Oszkár u. sarkán épülő elöljárósági épület létesítéséhez. **Határidő: 1938. évi december hó 9-én délelőtt 9—10 óra.**

500 drb. 200 Amperes és 200 drb. 350 Amperes, 750 Voltos egysarkú, lekapcsolható **biztosító szállítására** a Budapest Székesfőváros Elektromos Művei részére. **Határidő: 1938. évi december hó 22-én délelőtt 10 óra.**

Az UJ BUDAPEST minden héten szombaton reggel jelenik meg és egyes példányok a kiadóhivatalban kaphatók.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

DOBY ANDOR DR.

Szerkesztő:

RASKÓ OSZKÁR

Kellner Albert könyvnyomdája, Budapest, VI., Hajós u. 27. Telefon: 1-189-98.

Felelős: dr. Kellner László.

Kőszénbánya 's Téglagyár Társulat Pesten
(DRASCHE)
Budapest, V., Kiotild-utca 3.
Telefon: 114-644

VÁLLALKOZÁS

*

Másfélmillió pengő értékü most elkészült közmunkát mutatott be Király Kálmán tanácsnok

*

A helyszini szemle résztvevői teljes elismerésüket nyilvánitották Király tanácsnoknak és az ügyosztálynak

— *Az Uj Budapest tudósítójától* —

Schuler Dezső dr. alpolgármester és Király Kálmán tanácsnok vezetésével törvényhatósági bizottsági tagok, szakemberek és a sajtó képviselőinek jelenlétében bemutattak a székesfővárosi út- és csatornaépítési ügyosztály újabb nagyobb közmunkáit.

Legelőször is a Müegyetem-rakpart építési és útburkolási munkáit tekintették meg. Miután a Müegyetem előtt levő kavicsrakódót áthelyezték, a Bertalan-utcától az új rakodóhelyig terjedő partrészt rendezték és a rakodóutat burkolták, a Horthy Miklós-úttól északra az alsórakparti rézsút 410 fm hosszban átépitették. A hídtól délre a már meglévő 340 fm hosszú alsórézsút kijavitották. A hídtól északra 200 fm hosszban felsőrakparti körézsút készitettek, a hídtól délre pedig 290 fm hosszban betonba rakott kőburkolatot építettek. Az egész munkát Kiss Jenő vállalkozó végezte 120 ezer pengőért. Ugyanitt rendezték az utat is és 2500 köbméter betonalap készitéséhez a helyszinen kitermelt dunakavicsot használták fel. Ezt a munkát Csiszár Zoltán vállalkozó végzi; az egész költség 210,000 pengő. Itt még támfal és útépitési munka is szükséges 25.000 pengő költséggel.

Megtekintették a Szent Imre hercegúti MÁV aluljáró hídátépitési munkáját is. A MÁV a főváros anyagi hozzájárulásával június elsején kezdte meg a 77 évvel ezelőtt épült 6.50 m nyilásu vasúti híd átépitését. Az uj híd kétnyilásu, egyvágányu vasúti híd, összesen 34.10 m nyilásközökkel. A forgalom zavartalan biztositására az átépités alatt egy 70 méteres provizórium készült. A 170 ezer pengő értékü munka pillér és hídfő épitését Enökl Elemér vállalkozó végezte, a vasszerkezetet pedig az Állami Gépgyár szállitja.

Ezután négy csatornázási és útépitési munkát tekintettek meg. Az I. kerületi Bürök-utcában a Németvölgyi-út és Szalánczy-utca között egy 340 méter és egy 125 méter hosszu csatorna készült, 34.000 pengő költséggel, Klauber és Vajda cég vállalkozásában. Ugyanitt 430 fm hosszu útszakasz is készült, 32.000 pengőből; a vállalkozó Gravieser Albin volt.

A II. kerületben a Darányi Ignác-utcában, a Vadrózsa-utca és Ruszti-út között kőagyagcső-csatornát építettek 42.000 pengő költséggel, Unger József cég vállalkozásában. Itt útépitési munkát is végez Schaffer Antal vállalkozó 39.900 pengő vállalati összeggel, amely munka valószinüen december elején lesz kész.

A II. kerületi Lévai-utcában az Alvinczy-út és a Fillér-utca között asz-faltcső csatornát építettek 10.000 pengőből, Lendvay Sándor cég vállalkozásában; 17,802 pengőből pedig Helfenstein Ferenc vállalkozó ugyanitt utat épitett.

A II. kerületben, a Bimbó-utcában az Alsó-Törökvész-út és Gábor Áron-utca között levő szakaszon 500 m hosszban portlandcement betoncső csatorna készül Hidas Károly cég vállalkozásában 23.000 pengő költséggel. Az itteni utat is Helfenstein Ferenc vállalkozó épitette 53.955 pengő vállalati összeggel.

Óbudán, a Szeréna-út és a Palatinus-utca útrendezési munkáit nézték meg ezután. Az útvonal, amely a budai hegyvidék egyik legszebb kilátórésze, az érdekelt ingatlantulajdonosok költségére, 40.000 pengőből épült meg. Az érdekelt ingatlantulajdonosok részéről a Budai Cementgyár Rt. fizette be ezt az összeget. Danczkay Dezső és Gattyán Pál vállalkozók végezték a munkát. A pusztaszeri-úti autóbuszjárat megindítása szükségessé tette az útvonalaknak pormentes burkolattal való ellátását. Ebben a munkában Neumann Ferenc vállalkozó vett részt, aki a kisköburkolatot fektette és a The Neuchatel Asphalte Co. Ltd., amelyik a kátrányozást végezte; az egész költség 88.000 pengő volt.

Végül az angyalföldi szivattyútelep nyomócsatornájának építési munkáját nézte meg a kiránduló társaság. Itt most épült a nyomócsatornának a szivattyútelептől a Duna partjáig terjedő szárazföldi szakasza, 383 ezer pengő költséggel, Kiss Jenő mérnök vállalkozásában.

Ez a kilenc munka, amelyet az út- és csatornaépítési szakbizottság most bemutatott, kereken 1.5 millió pengő értéket képvisel.

A megjelentek teljes elismerésüket nyilvánitották Király tanácsnoknak és az ügyosztálynak.

A Beszkárt pompás ujitásai

*

Üzembehelyezték a Szent István kórház—Vas Gereben-utca közötti vonalat — Ujonnan berendezték a Száva-utcai kocsiszint — A tömegforgalom lebonyolitására uj berendezésü kocsikkal kisérletezik a Beszkárt

— *Az Uj Budapest tudósítójától.* —

A Beszkárt elhatározta, hogy a Budapest Szentlőrinci Helyiérdekü Villamos Vasút Üllői-úti vonalából elágazóan, részben a Kőbányai Iparvasút vágányainak, részben a Köztisztasági Hivatal szemétfuvarozó telepéről a Nagykörösi uton át vezető vágányok igénybevételével a Vas Gereben utcáig személyforgamat létesit. Ezáltal Pestszenterzsébet északi, Kispest déli része és Wekerletelep közvetlen közlekedéshez jut. Az uj vonal Pestszentimre közönsége részére is közelebb hozza a villamosközlekedést.

A négy kitérővel ellátott egyvágányu uj szárnyvonal hossza 4.4 kilométer s azon 51. számjelzéssel uj viszonylat fog közlekedni a kispesti Vas Gereben utcától közvetlenül a Szent István kórházig. A forgalom sürüsége egész napon át tizperces lesz s ha az uj vonal látogatottsága szükségessé tenné, a forgalmat két vagy három kocsiból álló vonatokkal fogja a Beszkárt lebonyolitani.

Az uj szárnyvonal két kisszakaszra oszlik és pedig: az Üllői uttól a Margit utcáig, valamint a Margit utcától a kispesti Vas Gereben utcai végállomásig. Egy kisszakasz távolságra a viteldij 8 fillér, az egész vonalra 16 fillér.

Az egységes jellegü jegyek, vagyis a 30 filléres átszállójegy, a tértijegy, hetikártya, havi bérletjegy 8 filléres pótdij fizetése mellett érvényesek az uj vonalra.

*

A Száva-utcai kocsiszint a Beszkárt a vontatási szolgálat gazdaságosabb ellátása céljából ujonnan rendezte be és megfelelő kezelőépülettel egészitette ki s ily módon az eddig kellőképen ki nem használt kocsiszint aránylag kis költséggel legmodernebb vontatási telepévé alakitotta át.

A kocsiszin 150 kocsi befogadására alkalmas és üzembehelyezése révén meg lehet szüntetni a kisebb, tehát kevésbbé gazdaságosan kihasználható Damjanich utcai és kőbányai vontatási telepeket. Ezeknek az intézkedéseknek további előnye az, hogy a Damjanich utcai kocsiszin az időközben megszaporodott autóbusz-járművek elhelyezése céljából garázzsá vot átalakitható.

*

A hivatalos bemutató résztvevői a modern kor követelményeinek megfelelően átalakitott járművekkel utaztak az uj vonalrészen. Az egyik járműtipus u. n. ikerkocsipár, amely a Budapest-Kispest-szentlőrinci tömegforgalom gyors lebonyolitására sokkal alkalmasabb, mint az ezen vonalon eddig használt szerelvények. Az átalakitás előtti állapothoz képest az uj szerelvénynek előnye az, hogy a fel- és leszállás gyorsabb és kényelmesebb, a férőhelyek elrendezése jobb és az elérhető legnagyobb sebesség, a gyorsitás és lassitás az ediginek közel kétszerese; ezek a szerelvények 45—50 km sebességgel is közlekedhetnek. A másik kocsit az ujpesti viszonylaton járó régi motorkocsiból alakitották át.

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
Telefon: I—811—48.

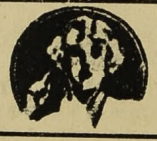

Szemüvegek, orrcsiptetők, lorgnettek, színházi látcsövek. a legjobb kivitelben.
Halló-készülékek
fényképészeti cikkek.

Kiss Jenő
okl. mérnök
épitési vállalkozó
V., Zoltán-utca 10.
Telefon: 114—835.